ಡಾ|| ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
ಬರಹಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು

ಸಂಪುಟ ೧೨

ಭಾಗ - ೧

ಅಪ್ರಕಟಿತ ಬರಹಗಳು

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ವಾಣಿಜ್ಯ

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನ ಕುರಿತು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ

ಬೆಂಗಳೂರು

೧೯೯೬

ಡಾ॥ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
ಬರಹಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು

ಸಂಪುಟ ೧೨

ಭಾಗ - ೧

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ

ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ॥ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಬರಹಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು

ಸಂಪುಟ ೧೨

ಭಾಗ - ೧

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಎ. ಎಂ. ರಾಜಶೇಖರಯ್ಯ

ಸದಸ್ಯರು

ಡಾ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ

ಶ್ರೀ ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ

ಬೆಂಗಳೂರು

Dr. BABASAHEB AMBEDKAR AVARA BARAHAGALU MATTU BHASHANAGALU : Kannada version of "Dr. Babasaheb Ambedkar : Writings and Speeches", Published by Y. K. Muddukrishna, Director, Department of Kannada and Culture, Kannada Bhavana, J.C. Road, Bangalore - 560 002

First Edition : 1999

Copies : 5,000

Pages : XXXIV+496

ಬೆಲೆ : ರೂ. 25/-

ಮುದ್ರಣ

ಇಳಾ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ೧೫೩, ೪ನೇ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, ೮ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು : ೫೬೦ ೦೧೮, ದೂರವಾಣಿ : ೬೫೨೩೧೫೯

ಭಾರತ ರತ್ನ

ಡಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

ಜನನ : ಏಪ್ರಿಲ್೧೪, ೧೮೯೧ ನಿರ್ವಾಣ : ಡಿಸೆಂಬರ್೬, ೧೯೫೬

ಡಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಬರಹಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು

ಸಂಪುಟ ೧೨

ಭಾಗ - ೨

"ಇವು , ಯಾರು ಅಧಿಕಾರದ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿಲ್ಲವೋ, ಯಾರು ಮಹಾತ್ಮ್ಯದ ಹೊಗಳುಭಟ್ಟನಾಗಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾತುಗಳಾಗಿವೆ. ಯಾರ ಇಡೀ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನ ಬಡವರ ಮತ್ತು ತುಳಿತಕ್ಕೊಳಗಾಗಿರುವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮುಡುಪಾಗಿದೆಯೋ ಮತ್ತು ಇದರ ಏಕಮಾತ್ರ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಮುಖಂಡರ ಬೈಗಳು ಮತ್ತು ತಿರಸ್ಕಾರದ ಸುರಿಮಳೆಯೇ ಆಗಿದೆಯೋ, ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾತುಗಳಾಗಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಪ್ರಜಾಪೀಡಕರ ಚಿನ್ನದಿಂದಾಗಲಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತರ ಹಣದಿಂದಾಗಲೀ ತುಳಿತಕ್ಕೊಳಗಾದವರ ವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಅವರ ಪವಾಡದಲ್ಲಿ - ಅವರ ಕಪಟೋಪಾಯದಲ್ಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ - ನಾನು ಭಾಗಿಯಾಗಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಒಂದೇ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ."

- ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
ತಮ್ಮ 'ಜಾತಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ'
ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ

ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ ಶಿಲ್ಪಿ, ಪ್ರಬುದ್ಧ ವಿಚಾರವಾದಿ, ಅಸಮಾನತೆ ಹಾಗೂ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಸತತ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದ ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ನಿರ್ಮಾಪಕರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಡಾ|| ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಭಾರತದ ದಲಿತ ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ವಿಮೋಚನೆಗೆ ಅವಿರತ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು.

ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಭ್ರಾತೃತ್ವದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನಂಬಿ ಶೋಷಿತರ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಕೀರ್ತಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರದು. ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿಸಲು ವಿದ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಸೆಣೆಸುವ ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದವರು.

ಡಾ||ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಜನ್ಮ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಅಂಗವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಅವರ ಬರಹ ಹಾಗೂ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಗೆ ತಲುಪಲೆಂಬ ಆಶಯದಿಂದ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಬರಹ ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಲು ಕಾರಣರಾದ ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿಯವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಅನುವಾದಕರಿಗೆ ನಾನು ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಅಭಿನಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಖಚಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನಿಯ ಶಿಸ್ತನ್ನುಳ್ಳ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಿಚಾರಧಾರೆ ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣವಾದದ್ದು. ಈ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ, ಸಮಾನತೆಯ ಅಡಿಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮಾದರಿ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ

(ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ)

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ

ಹಿತನುಡಿ

ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಮಹಾಮಾನವತಾವಾದಿ ಡಾ|| ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ನಾಯಕರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರನಾಯಕರೂ ಹೌದು. "ಭಾರತ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದರಷ್ಟೇ ಸಾಲದು; ಧಾರ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರೆಲ್ಲ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವರಾಗಬೇಕು" ಎಂದು ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಶೋಷಿತ ಜನಾಂಗದ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು.

"ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜ ಅಸಮಾನತೆಯ ತವರು" ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತ ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದೆದ್ದರು; ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಊದಿದರು. ನವಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಗಬಲ್ಲ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವರು ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್. ಕಾನೂನು ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ನವ್ಯ ನ್ಯಾಯತತ್ವಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳು, ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಸಮಾಜ ಸಂಘಟನಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಧೀಮಂತ ಹೋರಾಟಗಾರರು.

ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಜನಾಂಗದ ದನಿಗೆ ಮುಖವಾಣಿಯಾದ ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ಶೋಷಿತ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವರು ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಬಲ್ಲರು ಎಂದು ನಂಬಿದವರು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದವರು. ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಮಾಜವಾದ ತತ್ವಗಳು, ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಅಬಾಧಿತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಕಾನೂನನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಾಗೂ ದೀನದಲಿತರನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಸಮತ್ವಕ್ಕೆ ತರಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವುಳ್ಳ, ಧ್ಯೇಯವಾದಿಗಳು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಧ್ಯೇಯ ಧೋರಣೆಗಳು, ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ಣ

ವಿಚಾರಗಳು ಜನರನ್ನು ತಲುಪುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದ "ಡಾ|| ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಬರಹಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು" ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಸಂಪುಟಗಳು ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವನ್ನು ಮತ್ತು ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ಯುವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮುಂಬರುವ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ತಲುಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬಲ್ಲವು. ಈ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟಣಾ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಈ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಪುಟ ಹೊರಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

ಕನ್ನಡ ಜನತೆ ಈ ಕೃತಿಯ ಲಾಭ ಪಡೆದರೆ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ.

(ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ)
ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವರು

ಎರಡು ಮಾತು

ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷಿತಿಜದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಧ್ರುವತಾರೆ ಡಾ|| ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರರು. ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ಸದ್ದಿ, ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ನಾಯಕ ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರರು. ಶೋಷಿತರ ಮೂಕವೇದನೆಗೆ ದನಿ. ಸಮಾಜದ ಸಮಗ್ರ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು. ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು 'ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ'ಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವಂಥ ದೀರ್ಘ ತಾಳಿಕೆಯ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ದೇಶಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ವಿಚಾರವೇತ್ತರು.

ಡಾ|| ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಆಶಾಕಿರಣ; ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಂಕೇತ. 'ಪ್ರಗತಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯೇ ಮೂಲ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಸಾರಿದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರಕ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ, ಶೋಷಿತ ಜನಾಂಗದ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿದವರು. ಭಾರತದ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಅನಿಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಮೂಲಕಾರಣ, ಅದು ನಿವಾರಣೆಯಾಗದೆ ಭಾರತದ ಪ್ರಗತಿ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದವರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸೋದರತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಹೊಸ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಂಬಿ ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಧೀಮಂತ ಚೇತನ.

ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನೈತಿಕ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳಿದ ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಮಾತು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ. 'ಶ್ರೀಮಂತರ ಸಿರಿತನ ದರಿದ್ರರ ಬಡತನದಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬೇಕಾದರೆ, ದುಡಿಯುವವರೆಲ್ಲ ಜಾತಿಮತಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಸಂಘಟಿತರಾಗಬೇಕು. ಈ ಸಂಘಟನೆಯಿಂದ ಬಡವರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವವರು

ನಾಯಕರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಬಹುದು. ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವವರು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಸಾಯಬೇಕಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಶೋಷಣಾರಹಿತ ನವ-ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕರೆನೀಡಿದರು.

ಅವರ ಅಮೂಲ್ಯ ವಿಚಾರಗಳು ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯನ್ನು ತಲುಪಲಿ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಯುವಪೀಳಿಗೆಗೆ ಅವರ ಬೋಧನೆ, ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಲಿ ಎಂಬ ಸದಾಶಯದಿಂದ ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಬರಹ ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿಯವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಲೇಖನದ ಎಲ್ಲ ಅನುವಾದಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಷ್ಕರಣಕಾರರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಈ ಕೃತಿಯು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಅಪೂರ್ವ ಕೊಡುಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕನ್ನಡ ಜನತೆ ಈ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ರಾಣಿ ಸತೀಶ್

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವರು

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷಿತಿಜದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಉದ್ದಾಮ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಮುಖಂಡರು, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು, ಮುತ್ಸದ್ದಿಗಳು ಮತ್ತು ದೇಶಪ್ರೇಮಿಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ದೇಶದ ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ. ಭೀಮರಾವ್ ರಾಮ್‌ಜಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ದೇಶದ ಇಂತಹ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಭಾರತದ ದೀನ ದಲಿತರ ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ ತಾವು ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟವನ್ನು ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಅಂಗವಾಗಿಯೇ ಸಂಘಟಿಸಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ವಿಮೋಚನೆಯಾಗದ ಹೊರತು ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಅರ್ಥರಹಿತ ಎಂಬ ಮೂಲತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಏಕೈಕ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಕೇವಲ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ನಾಯಕರಾಗಿರದೆ ಇಡೀ ಮಾನವ ಕುಲದ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಭ್ರಾತೃತ್ವದ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಮಹಾನುಭಾವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಇಡೀ ಜೀವನವನ್ನು ಈ ಗುರಿ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟರು.

ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಜಾತ್ಯತೀತ, ಸಮಾಜವಾದಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಚಲ ವಿಶ್ವಾಸ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅವರು ಮಾನವೀಯತೆಯ ಸಾಕಾರಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ದೀನದಲಿತರ ನೋವಿಗೆ ಸದಾ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಪುರುಷರಾಗಿದ್ದರು.

ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರಾಗಿರದೇ, ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ನಿರ್ಮಾಪಕರೂ ಆಗಿದ್ದರೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಅವರು ಒಬ್ಬ ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ವಿಚಾರವೇತ್ತರೂ, ಪ್ರೌಢ ಲೇಖಕರೂ, ಕಾನೂನು ಪಂಡಿತರೂ ಹಾಗೂ ಸಂವಿಧಾನ ತಜ್ಞರೂ ಆಗಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ಗಣ್ಯ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ, ಖ್ಯಾತ ಸಂಶೋಧಕರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ಬಡತನ ಮುಂತಾದ

ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಇವುಗಳ ಉಗಮ, ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದರಲ್ಲದೆ ಇವುಗಳ ನಿವಾರಣೆಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದರು. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಲೇಖನಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಜೀವಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸುಮಾರು ಹದಿಮೂರು ಗ್ರಂಥಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ, ಶೂದ್ರರು ಯಾರು, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಯಾರು - ಅವರು ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಏಕೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಾದರು, ರೂಪಾಯಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಅಥವಾ ಭಾರತದ ವಿಭಜನೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ. ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಅವನ ಧಮ್ಮ - ಇದು ಅವರ ಮರಣೋತ್ತರ ಪ್ರಕಟಣೆ. ಇವುಗಳೂ ಅಲ್ಲದೇ ಅವರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಬರಹಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾತ. ಅವರ ಮರಣಾನಂತರ ಇವು ಆಸ್ತಿವಿವಾದದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನ, ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಸಹಕಾರ, ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದಾಗಿ ಈಗ ಇವುಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಯೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಕೆಲ ಭಾಗಗಳು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ತಾವೇ ಆರಂಭಿಸಿ, ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಪಾಕ್ಷಿಕಗಳಾದ ಸಮತಾ, ಜನತಾ ಮತ್ತು ಬಹಿಷ್ಕೃತ ಭಾರತ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಗ್ರಲೇಖನಗಳಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ಅವರು ಮಾಡಿದ ಅನೇಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಭಾಷಣಗಳೂ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ.

ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲವು ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ತಾವು ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ೧೯೧೮ರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ನಂತರ ೧೯೨೩ ರಿಂದ ೧೯೫೫ರ ವರೆಗೆ ಅವರ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಇವೂ ಅಲ್ಲದೇ ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದ ಸುಮಾರು ಮೂರು ದಶಕಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಅನೇಕ ಸಮಿತಿಗಳು, ಆಯೋಗಗಳು ಮತ್ತು ದುಂಡುಮೇಜಿನ ಪರಿಷತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮನವಿಗಳು, ವಿಜ್ಞಾಪನಾ ಪತ್ರಗಳು, ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣಗಳು, ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಚಾರಗಳು ಮಹತ್ವದವುಗಳಾಗಿವೆ ಮತ್ತು

ಅವರು ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ, ನಂತರ ಸಂವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಕರಡು ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಮಂಡಿಸಿದ ಕರಡು ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವರು ನೀಡಿದ ಉತ್ತರ, ಸಮಾಧಾನ, ವಿವರಣೆಗಳು, ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಅವರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳು, ಮಂಡಿಸಿದ ಮಸೂದೆಗಳು ಮುಂತಾದವು ಒಬ್ಬ ಮೇಧಾವಿ ಹಾಗೂ ಮುತ್ಸದ್ದಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅಮೂಲ್ಯ ವಿಚಾರಗಳಾಗಿದ್ದು ಇಂದಿಗೂ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವರು ಅಂದು ನೀಡಿದ ವಿವರಣೆಗಳೇ ಕೊನೆಯ ಮಾತೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳು ಅಂದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಇಂದೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಪರಿಚಯ ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಆದರೆ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಅವರ ಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವು ಮುಂದೆ ದೊರೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಇಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಳಿದುಹೋಗುವ ಅಪಾಯ ಇದೆ. ಇದನ್ನರಿತ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಟಿತ ಮತ್ತು ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಮುದ್ರಿಸಿ, ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯ ಮತ್ತು ಉಪಯುಕ್ತ ಯೋಜನೆ ಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಈ ಯೋಜನೆಯ ರೂಪುರೇಷೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಆ ರಾಜ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಒಡನಾಡಿಗಳು, ತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಮುಖಂಡರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ 'ಡಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಮೂಲ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಕಟಣಾ ಸಮಿತಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರ' ಎಂಬ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಅದು ಕಾರ್ಯತತ್ಪರವಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ೧೯೭೬ರಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಶರದ್ ಪವಾರ್ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಇದರ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ ವಸಂತ ಮೂನ್ ಅವರ ಪರಿಶ್ರಮ ಮುಖ್ಯಕಾರಣ. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಬರಹಗಳನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ "ಡಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ - ಬರಹಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಇದುವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಅವರ ಪ್ರಕಟಿತ ಮತ್ತು ಅಪ್ರಕಟಿತ ಬರಹಗಳು ಸೇರಿವೆ. ೧೯೭೯ರಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಒಂದನೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ, ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು, ರಾನಡೆ, ಗಾಂಧಿ, ಜಿನ್ನಾ, ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು, ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಜ್ಯವೇ ಅಥವಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ

ಮುಂತಾದ ಪರಿಚಿತ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಎರಡನೆಯ ಸಂಪುಟ (೧೯೮೨)ದಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಶಾಸಕಾಂಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದುಂಡುಮೇಜಿನ ಪರಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣಗಳೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸೈಮನ್ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಅವರು ನೀಡಿದ ಹೇಳಿಕೆಗಳೂ ಮನವಿಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ಮೂರನೆಯ ಸಂಪುಟ (೧೯೮೭)ದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳಾದ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದರ್ಶನ, ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಾಂತಿ; ಭಾರತ ಮತ್ತು ಸಮತಾವಾದದ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳು; ಬುದ್ಧ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಲ್‌ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಮುಂತಾದವು ಸೇರಿವೆ. ೧೯೮೭ರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟವಾದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಪುಟ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ವಿವಾದದ ಅಲೆಯನ್ನೇ ಎಬ್ಬಿಸಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಅಪ್ರಕಟಿತ ಬರಹ ಮಾಲೆ 'ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಒಗಟುಗಳು' ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದೇ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ ಪ್ರಚೋದನೆಯಾಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಸಂಪುಟದ ಮಾರಾಟವನ್ನು ಕೆಲಕಾಲ ತಡೆಹಿಡಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ನಂತರ ಆದ ಒಪ್ಪಂದದಿಂದ ಪುನಃ ಇದರ ಮಾರಾಟ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ೧೯೮೯ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಐದನೆಯ ಸಂಪುಟವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಬರಹಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಅದೇ ವರ್ಷ ಪ್ರಕಟವಾದ ಆರನೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖನಗಳೂ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಬಂಧ ವಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ "ರೂಪಾಯಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ" ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ. ೧೯೯೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಏಳನೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ "ಶೂದ್ರರು ಯಾರು? ಅವರು ಹಿಂದೂ ಆರ್ಯ ಸಮಾಜದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಣ ಹೇಗಾದರು ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಯಾರು- ಅವರು ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಏಕೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಾದರು" ಎಂಬ ಅವರ ಈ ಎರಡು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಅತಿ ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ೧೯೯೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾದ ಎಂಟನೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಅತ್ಯಂತ ವಿವಾದಾತ್ಮಕ, ಆದರೆ ಅಷ್ಟೇ ವಿದ್ವತ್‌ಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಅವರ ಗ್ರಂಥ "ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಅಥವಾ ಭಾರತದ ವಿಭಜನೆ"ಯ ಪುನರ್ ಮುದ್ರಣವಾಗಿದೆ. ಇದು ಅವರ ಮೇರುಕೃತಿ. ಮುಂಬರುವ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಪರಿಷತ್ತು, ಸಂವಿಧಾನ ಸಭೆ ಮತ್ತು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಭಾಗವಹಿಸಿರುವುದು (೧೯೪೨-೧೯೪೬), ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಗಾಂಧಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಮಾಡಿದುದು ಏನು? ಹಾಗೂ ಮಿಸ್ಟರ್ ಗಾಂಧಿ ಹಾಗೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ವಿಮೋಚನೆ; (೯ನೆಯ ಸಂಪುಟ, ೧೯೯೧) ಮುಂಬಯಿಯ ಪೀಪಲ್ಸ್ ಎಜ್ಯುಕೇಷನ್ ಸೊಸೈಟಿ

ನೀಡಿರುವ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಅಪ್ರಕಟಿತ ಬರಹಗಳು; ಮತ್ತು ಇತರ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಬರಹಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಪುಟ (೧೯೯೧)ದಲ್ಲಿ ಅವರು ಗವರ್ನರ್-ಜನರಲ್‌ರವರ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾಗಿನ ದಾಖಲೆಗಳಿವೆ. ೧೯೯೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ೧೧ ನೆಯ ಸಂಪುಟವು "ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಅವನ ಧಮ್ಮ" ಗ್ರಂಥದ ಪುನರ್ ಮುದ್ರಣ. ೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ೧೨ನೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳಾದ 'ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ವಾಣಿಜ್ಯ' 'ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ', 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೇಲೆ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು', 'ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಗಳ ಮೇಲೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು', 'ವೀಸಾಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದು', ಮತ್ತು ಇತರ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಲೇಖನಗಳು ಸೇರಿವೆ. ೧೯೯೪ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಪುಟವು ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವೂ ಆಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರರವರು ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಶಿಲ್ಪಿಯಾಗಿ ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಿಚಯವನ್ನು ದಾಖಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಬಹುದಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡು ಅವುಗಳಿಗೆ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ನೀಡಿದ ವಿವರಣೆಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ೧೯೯೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ೧೪ನೆಯ ಸಂಪುಟವು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಇವೆರಡೂ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಮಹತ್ತರವಾದ ಮಸೂದೆ ಎನಿಸಿದ 'ಹಿಂದೂ ಕೋಡ್ ಬಿಲ್' ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ಣ ಪರಿಚಯವಿದೆ. ಈ ಮಸೂದೆಯ ರೂಪುರೇಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ನೀಡಿದ ವಿವರಣೆ ಮತ್ತು ನಂತರ ಜರುಗಿದ ಚರ್ಚೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವರಣೆ ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿವೆ.

ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಮಗ್ರ ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಓದುಗರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಡಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಹಾಗೂ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಮಹತ್ತರವಾದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ.

ಡಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಈ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರು ಮಾತ್ರ

ಇದರ ಉಪಯೋಗ ಹೊಂದಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ರಮವಿಲ್ಲದ ಇತರ ಭಾಷಿಕರಿಗೆ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಉಪಯುಕ್ತ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ವಿಚಾರಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೊರತೆ. ಇದನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಏಕೈಕ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಬರಹಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು. ಈ ಕೆಲಸ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತುರ್ತಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಮನಗಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ೧೯೮೮ರ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಕೆಳಕಂಡವರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿತು.

೧. ಡಾ. ಎ. ಎಂ. ರಾಜಶೇಖರಯ್ಯ, ಸಂಪಾದಕರು

೨. ಡಾ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ, ಸದಸ್ಯರು

೩. ಶ್ರೀ ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ, ಸದಸ್ಯರು

೪. ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಥಮ ಸಭೆ ೩೦-೮-೧೯೮೮ರಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಪ್ರಕಟಿತ ಸುಪರಿಚಿತವಾದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಬಿಡಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮತಿ ಕೋರಿ ಪತ್ರ ಬರೆಯಲಾಯಿತು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ದಿನಾಂಕ ೨-೫-೮೯ರ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಭಾಷಾಂತರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ನಮ್ಮ ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿಯು ಭಾಷಾಂತರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಾಡಿನ ಗಣ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರ ಸಮ್ಮತಿ, ಸಹಕಾರ ಕೋರಿತು. ಅವರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದ ನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಮೂಲ ಕೃತಿಯ ಸುಮಾರು ಒಂದು ನೂರು ಪುಟಗಳನ್ನು ವಹಿಸಲಾಯಿತು. ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಬರಹಗಳ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳು

ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಗಹನವಾದವುಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಭಾಷಾಂತರ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಅದರ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಮನನ ಅವಶ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾಷಾಂತರಕಾರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಧಿ ಬೇಕಾಯಿತು. ಕೆಲವರು ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ನಂತರ ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ, ಪರಿಭಾಷಾ ಪದಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಅಗತ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾತಜ್ಞರ ನೆರವು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಕೆಳಕಂಡ ಮಹನೀಯರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಯಿತು.

೧) ಡಾ. ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ, ಮಾಜಿ ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ, ೨) ಡಾ. ದೇ. ಜವರೇಗೌಡ, ಮಾಜಿ ಕುಲಪತಿಗಳು, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ೩) ಶ್ರೀ ವೈ. ಎಂ. ಸಿ. ಶರ್ಮ, ಅಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜಭಾಷಾ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು, ನಂತರ ಶ್ರೀ ಕಂಠೀರಾವ್ ಇವರು ಅನುವಾದಿತ ಭಾಗಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪದಬಳಕೆ, ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಏಕರೂಪತೆ ತರುವ ಕಾರ್ಯ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಠಿಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಸಕರ. ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳ ಅನುವಾದಕರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿಯನ್ನನುಸರಿಸುವುದು ಸಹಜ. ಆದಷ್ಟು ಈ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿರಿಯ ತಜ್ಞರು ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಮಯವನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಭಾಷಾಂತರದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಸಹಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಈ ಕಾರ್ಯ ಸುಗಮವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಮೊದಲು ಮೈಸೂರಿನ ಆಡಳಿತ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ನಂತರ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಭಾಷಾಂತರ ಕಮ್ಮಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರು. ಈ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿ ಅತ್ಯಂತ ಋಣಿಯಾಗಿದೆ.

ಈಗ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ೧೨ನೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗದೇ ಇದ್ದ ವಿವಿಧ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಏನನ್ನೇ ಬರೆಯಲಿ, ಏನನ್ನೇ ಹೇಳಲಿ ಅದರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಕಾಳಜಿ, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಜೀವನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದುದು

ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿ. ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಅವರ ಲೇಖನಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆಯದೆ ಆಗಿಂದಾಗ ಬರೆದಿರುವ ಲೇಖನಗಳು. ಆದರೂ ಇದರಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಲೇಖನದಲ್ಲಿರುವ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳು ಸಾಕ್ಷ್ಯದ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎ. ವಿ. ಡೈಸೆಯವರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ವಾಣಿಜ್ಯದಿಂದ ಇಂದಿನ ಸಂಸದೀಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪದ್ಧತಿಯವರೆಗೆ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅದರ ಆಚರಣೆಯ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ.

ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಒಬ್ಬ ಮೇಧಾವಿ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಕಾನೂನು ತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಮುಂಬಯಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾನೂನು ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ ಆಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರು ನೀಡಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಯಾಮ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖನಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿವೆ.

ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾನೂನಿಗೆ ಪ್ರಾಧ್ಯಾನತೆ ನೀಡಿದ್ದರು. ಅವರು ಬಯಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆ, ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕವೇ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ದೃಢ ನಂಬುಗೆಯಾಗಿತ್ತು; ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು, ಮತ್ತು ಮಾನವ-ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಅಂತರ್‌ಸಂಬಂಧ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಪಡಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಗೆಹರಿಸುವುದು ಅವರ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾನೂನು ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸಾಧನವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಭಾರತೀಯ ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅವರದಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ಅವರ ಬರಹಗಳು ಅವರ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಗುಪ್ತ ನಿಧಿಯಂತಿದ್ದು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾಗದಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯ ವಿಚಾರಗಳ ಭಂಡಾರವೇ ಆಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಲೇಖನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ವಿಷಯ ವಾಣಿಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಆಗಿರಲಿ, ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಆಗಿರಲಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನವೇ ಆಗಿರಲಿ ಅವುಗಳ ವೈಚಾರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾನೂನಿನ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ

ಹೊಂದಿದ್ದ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ, ಅವರು ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿ ಕಾನೂನು ತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದರೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ. ಅವರ ಈ ಬರಹಗಳು ಕೇವಲ ವಾದಗಳಾಗಿರದೆ, ಅಮೂಲ್ಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳಾಗಿದ್ದು ಅವು ಕೇವಲ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾದ-ಪ್ರತಿವಾದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅನುಕೂಲಕರ ಆಗಿರದೆ, ಅವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವಂತಹ ವಿಚಾರಗಳಾಗಿವೆ.

ಈಗ ೧೨ನೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ಬರಹಗಳನ್ನು ಆರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ-ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳೊಡನೆ ಕ್ರಿಸ್ತಶಕೆ ಆರಂಭವಾಗುವ ಮುಂಚಿನಿಂದಲೇ ಭಾರತ ಹೊಂದಿದ್ದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರು ಕೊಲಂಬಿಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಎಂ.ಎ., ಪದವಿಗಾಗಿ “ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ವಾಣಿಜ್ಯ” ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಪ್ರೌಢ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆದು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು.

ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ದೊರೆತ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಾಯ ೧, ೨ ಮತ್ತು ೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಂತರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೌಢ ಪ್ರಬಂಧದ ವಿಷಯವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅವರ ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲಿನ ಬರಹಗಳು ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವ ಕಾಲದಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಆರಂಭದವರೆಗೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಆಳವಾದ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿಲುವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಪ್ರಬಂಧ ಬಹುಶಃ ೧೯೩೦-೩೨ರಲ್ಲಿ ಅವರು ದುಂಡುಮೇಜು ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕಾಗಿ ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಬರೆದಿದ್ದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾನೂನು ರಚನೆಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೇಲಿನ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ೧೯೩೪-೩೫ರಲ್ಲಿ ತಾವು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರಿ ಲಾ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಈ

ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೂಲ ಸೂತ್ರಗಳು, ಸಂಸತ್ತಿನ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ರೂಪುರೇಷೆಗಳು, ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರ, (ರಾಜ ಮುಕುಟ) ಶ್ರೀಮಂತರ ಸದನ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತರ (ಲಾರ್ಡ್ಸ್) ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯರ (ಕಾಮನ್ಸ್) ಸದನಗಳ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಮಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರಲು ಭಾರತೀಯ ರಾಜ್ಯಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ೨೧ ಪುಟಗಳ ಹೇಳಿಕೆಯೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು, ಬಹುಶಃ ಇದನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿರಬಹುದು.

ಸಂಪುಟದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗವು ವಿವಿಧ ಕಾಯ್ದೆ ಕಾನೂನುಗಳ ಮೇಲೆ ತಯಾರಿಸಿದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಇವುಗಳನ್ನು ೧೯೨೫-೩೭ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾನೂನು ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಲು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ (ವ್ಯವಹಾರದ) ಕಾನೂನು, ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರದ ಕಾನೂನು, ಟ್ರಸ್ಟ್ (ನ್ಯಾಸ) ಕಾನೂನು, ದಂಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, ಸಾಕ್ಷ್ಯದ ಕಾನೂನು, ಆಸ್ತಿ ವರ್ಗಾವಣೆ ಕಾನೂನು ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಪುಟದ ಐದನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಆತ್ಮಕಥನವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವಿಷಯವಾದ "ವೀಸಾ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ" ಎಂಬ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಮುಂಬಯಿಯ ಪೀಪಲ್ಸ್ ಎಜ್ಯುಕೇಷನ್ ಸೊಸಾಯಿಟಿಯವರು ೧೯೯೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನೆತನದ ನೆನಪುಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಜೀವನದ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳ ನೆನಪುಗಳ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ.

ಈ ಸಂಪುಟದ ಕೊನೆಯ, ಎಂದರೆ ಆರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ವಿವಿಧ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಲೇಖನಗಳು, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಗುರುತು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ವಿಷಯಗಳು ಸೇರಿವೆ. ರೋಮನ್ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿರುವ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿರುವ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸುವುದು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುವ ಮುನ್ನ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಬರಹಗಳನ್ನು ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನದೊಂದಿಗೆ ಮೆಕಾಲೆಯವರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪದಗಳು, ಅವುಗಳ ಜೋಡಣೆ ಮುಂತಾವುಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ

ಮನನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದರೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಅವರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದಂತೆ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಬರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸ ಬಹುದು.

ಈ ಆರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಲೇಖನಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್-ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ, ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ಮೇಲೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು, ಮನು ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರು, ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಹಿಂದೂಗಳೊಡನೆ ಹತಾಶೆ, ರಾಜಕೀಯ ದಮನದ ಸಮಸ್ಯೆ, ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಅತ್ಯಂತ ಕೀಳು? ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳು ಅತ್ಯಂತ ರೋಚಕವಾದುವುಗಳಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಓದಲೇ ಬೇಕಾದಂತಹ ಬರಹಗಳು. ಅದರಿಂದ ಅವರ ಬಹುಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವರ ಈ ಬರಹಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿವೆ.

ಇಂತಹ ಬಹುಮುಖ ಆಸಕ್ತಿಯ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಮೂಲಕ್ಕೆ ಅಪಚಾರ ವಾಗದಂತೆ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ಸಂಪುಟದ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿದ ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ವೇಳೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಪಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿ ಋಣಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಪುಟದ ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ವೈ. ಕೆ. ಮುದ್ದುಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಮುದ್ರಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಇಳಾ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್‌ನ ಮಾಲೀಕರಾದ ಶ್ರೀ ಗುರುಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಡಾ. ಎ. ಎಂ. ರಾಜಶೇಖರಯ್ಯ
ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿಯ ಪರವಾಗಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು

ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನ ಶಿಲ್ಪಿ, ಇಡೀ ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಮಾನವತಾವಾದಿ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ನಾಯಕರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರನಾಯಕರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ, ಸಹೋದರತ್ವಗಳ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರವೇ ಆದರ್ಶ ಸುಸ್ಥಿರ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ದೃಢನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಹೋರಾಡಿದ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತ ಕಂಡ ಮಹಾದ್ರಷ್ಟಾರ.

ರಾಷ್ಟ್ರವು ಅಂಥ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ, ದಾರ್ಶನಿಕರ ಶತಮಾನೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಅಂಗವಾಗಿ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಪ್ರಬುದ್ಧ ವಿಚಾರಧಾರೆಯು ಕನ್ನಡ ಜನತೆಗೆ ತಲುಪಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯದಿಂದ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ, ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಡಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಬರಹ ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಕಲಿಸಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ ನೆರವು ಪಡೆದು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕೃತಿ ಈ ಮಾಲಿಕೆಯಡಿ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಪುಟ ವಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಂಪುಟಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ ಅವರು ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದು ಉಪಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವರು ತಮ್ಮ 'ಹಿತನುಡಿ'ಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವರು ತಮ್ಮ 'ಎರಡು ಮಾತು'ಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೂ ಆದರಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದೆ. ಈ ಭಾಷಾಂತರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಡಲು ಡಾ. ಎ. ಎಂ. ರಾಜಶೇಖರಯ್ಯನವರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ಅವರು ಈ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಪುಟದ ಭಾಷಾಂತರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಕಲ್ಲೂರ, ಡಾ. ಜೋಗನ್ ಶಂಕರ್, ಡಾ. ಸಿ. ಆರ್. ಯರವಿನತೆಲಿಮಠ, ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಧ್ರುವನಾರಾಯಣ, ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಲ್. ಅನಂತರಾಮಯ್ಯ, ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ, ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎನ್. ಕೋಡ್ಕಣಿ, ಪ್ರೊ. ಸಿ. ವ್ಹಿ. ಮುಳಗುಂದ ಅವರು ಹಾಗೂ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಡಾ. ಎ. ಎಂ. ರಾಜಶೇಖರಯ್ಯನವರು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಈ ಸಂಪುಟದ ಮುದ್ರಕರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ವಿಚಾರ, ಚಿಂತನೆಗಳು ಮೌಲಿಕವಾದವು; ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾದವು. ಈ ವಿಚಾರಗಳು ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ, ವೈಚಾರಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ನೆರವಾದರೆ ಅದೇ ಇಂಥ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಿಂದ ಆಗುವ ಪ್ರಯೋಜನ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಜನತೆ ಈ ಕೃತಿಯ ಸದುಪಯೋಗ ಪಡೆದುಕೊಂಡೀತೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು — ವೈ. ಕೆ. ಮುದ್ದುಕೃಷ್ಣ

ದಿನಾಂಕ : ೧೧.೮.೯೯ — ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಈ ಸಂಪುಟದ ಭಾಷಾಂತರಕಾರರು

ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಕಲ್ಬೂರ

ಡಾ. ಜೋಗನ್ ಶಂಕರ್

ಡಾ. ಸಿ. ಆರ್. ಯರವಿನತೆಲಿಮಠ

ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಧ್ರುವನಾರಾಯಣ

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಲ್. ಅನಂತರಾಮಯ್ಯ

ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎನ್. ಕೋಡ್ಕಣಿ

ಪ್ರೊ. ಸಿ. ವ್ಹಿ. ಮುಳಗುಂದ

ಪರಿಷ್ಕರಣಕಾರರು

ಡಾ. ಎ. ಎಂ. ರಾಜಶೇಖರಯ್ಯ

ಭಾಗ - I

ಪರಿವಿಡಿ

ಭಾಗ - ೪

ಡಾ|| ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
ಬರಹಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು

ಭಾಗ - ೧

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ವಾಣಿಜ್ಯ

ಅಧ್ಯಾಯ ೧ – ಮಧ್ಯ-ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ೨ – ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ೩ – ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂಚಿನ ಭಾರತ

(ಮೂಲ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಎಂದು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಾಯ ೩ ಮತ್ತು ೪ ಕಳೆದುಹೋಗಿವೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ)

[ಈ ಭಾಗ (ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಯ ೧, ೨ ಮತ್ತು ೫ ಎಂದು ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿರುವ) ಮೂರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಕೊಲಂಬಿಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಎಂ.ಎ., ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಭಾಗಶಃ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಾಗಿ ೧೯೧೩-೧೫ರಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕಾದ ಪ್ರೌಢ ಪ್ರಬಂಧದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ ಅವರು "ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪೆನಿಯ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು" ಎಂಬ ಹೊಸ ವಿಷಯವನ್ನು (ಈ ಕೃತಿಮಾಲೆಯ ೬ನೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರಕಟಿತವಾಗಿದೆ) ಆಯ್ದುಕೊಂಡರು. ಅವರ ಕೈ ಬರಹದ ಪಡಿಯಚ್ಚು ಪ್ರತಿಯನ್ನು (೧೯೧೩-೧೫ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು) ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಸುಂದರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಇಂದಿನ ಕಿರಿಯರು ಅನುಸರಿಸಲೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇದರೊಂದಿಗೆ ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಮೂಲ ಸಂಪುಟದ ಸಂಪಾದಕರು]

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ವಾಣಿಜ್ಯ

+ರೋಮನ್ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವು ಜಗತ್ತಿನ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕುಗಳೆರಡೂ ಕಡೆಗೆ ತನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಝಳಪಿಸಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಎರಡೂ ಕಡೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅವರು ಜಗತ್ತಿನ ಕೆಲವು ದೇಶಗಳನ್ನು "ಅಲ್ಲಿನ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಕೊಡಲು ಮಾತ್ರ ಗೆದ್ದರು".[೧] (.........)* ಮತ್ತು "ಪಶ್ಚಿಮ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಾವು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡ ಇತರ ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ರೋಮನ್ನರನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರು, ಇಲ್ಲವೇ ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ರೋಮನ್ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸ್ವಯಂ ನೇಮಕ ಏಜೆಂಟರನ್ನಾಗಿ ತಯಾರಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು"[೨] ಪಶ್ಚಿಮದ ರೋಮನಿಕರಣದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅದು ರೋಮನ್ ಪರಂಪರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಅಭಿಮಾನ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಈ ಉನ್ನತ ಪರಂಪರೆ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಲು ಪಶ್ಚಿಮವು (West) ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ನಾವು ರೋಮನ್ನರ ಸೈನಿಕ ಸಂಘಟನೆಯ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಅವರ ಕಾಯ್ದೆಗಳ ಸವಿಸ್ತಾರ ವಿವರಣೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಯುದ್ಧದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಭರ್ತಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧದ ವಿಜಯದ ನಂತರ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಲೆಮಾರಿ ಸೈನ್ಯದಳದ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರು, .ಉತ್ತರದಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ಒತ್ತುತ್ತಿರುವ ಎಟ್ರುಸ್ಕಾನ (Etruscans)ರ ಒತ್ತಡದಿಂದ, ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಲೆಗುರಿಯನರ (Lygurians), ಪೂರ್ವದಿಂದ ಸೆಬಿಯನ್ (Sabians)ರಿಂದ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಗ್ರೀಕರ (Greeks) ಒತ್ತಡದಿಂದ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಿಂದ

\+ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಮೊದಲ ಪುಟ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ಇದು ಎರಡನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ - ಸಂ.

* ಗೆದ್ದಲು ತಿಂದ ಭಾಗವನ್ನು ನಕ್ಷತ್ರ ಚಿನ್ಹೆಯಿಂದ ಕಂಸದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. - ಸಂ.

೧. ಅರ್ಲ್ ಆಫ್ ಕ್ರೋಮರ್‌ರವರಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖಿತ : "ಏನ್ಸಿಯಂಟ್ ಅಂಡ್ ಮಾಡರ್ನ್ ಇಂಪೀರಿಯಲಿಸಮ್", ಪುಟ ೭೨.

೨. ಅದೇ : ಪುಟ ೭೩

ಒತ್ತಡಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಮಾತನಾಡುವ ರೋಮನ್‌ರು ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿರಾಶೆಯಿಂದಲೇ ಪಡೆದರು. ಇವರ ಸೈನ್ಯ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಹೆಂಗಳೆಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಜಾ ಸೈನ್ಯವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅದು ಯುದ್ಧದ ಕಹಳೆಯ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಡಲು ಸದಾ ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂದರೆ, ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹೋಯಿತು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಕರಣವು ಅಸ್ಫೋಟನೆ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಯಿತು. ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಇನ್ನಿತರ ಭೂ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಕಬಳಿಸುವ ದುರಾಸೆಯ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿಯೋ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡುವ ಹುಚ್ಚನ್ನು ಹೊಂದಿಯೋ, ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಇಟಾಲಿಯನ್ ದ್ವೀಪಕಲ್ಪವನ್ನು ಕಬಳಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯು ಅರಿತೋ ಅಥವಾ ಅರಿಯದೆಯೋ, ತನ್ನ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ (expansion) ಕೊನೆಯನ್ನೇ ಅರಿತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯು ತನ್ನ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ದರ್ಪದಿಂದ ದಿಗ್ವಿಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು ಮತ್ತು ತನ್ನ ದಿಗ್ವಿಜಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ 'ಯುದ್ಧವನ್ನು' ಒಂದು 'ಘನವೃತ್ತಿ'ಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಆದರೆ 'ಪೈಪೋಟಿ'ಯಂತೆ ಯುದ್ಧವೂ ಸಹ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಹಾಳುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯ ರೋಮ್‌ಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದು, ಒಂದೇ ಒಂದು ಬಲವಾದ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಾಲವಾದ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ತಂದಿತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಕ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಚಕ್ರ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಮುನ್ನುಗ್ಗುವ ಶಕ್ತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ ಅದು ಹೇಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಸ್ವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಲಹೀನಗೊಳ್ಳುವುದು - ಹಾಗೆಯೇ ಆಯಿತು ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯ ಕಥೆ.

ರೋಮನ್‌ರು ತಮ್ಮ ಸೈನಿಕ ಸಾಹಸ ಕೃತ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಮಾನವೀಯ ಖಡ್ಗಮಲ್ಲರ (ಕೈಚಳಕವಲ್ಲದ),* ಅವರು ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥ ಆಡಳಿತ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಇಂಥಾ 'ಕಲೆಗಳು' ಒಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯ ಸಹಜ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕ ಸಹವರ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ. (ಇವುಗಳು ಅಲ್ಲದೆ)* ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ (Pax Romana) ಕೊಡುಗೆ ಎಂಬುದು ಏನೂ (ಇದ್ದಿಲ್ಲ).*

---

* ಕಂಸದಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಲು ತಿಂದು ಹಾಕಿವೆ. ಬೇರೆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಸಂ.

ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯ ಮೇಲ್ಪದರಿನ ಕೆಳಗಡೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಜನರ (East)* ನಿರಂತರ ಹಾಗೂ ಶಾಂತಿಯುತ ನುಸುಳುವಿಕೆ ಇತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪ್ರಾಚ್ಯವು ರೋಮ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಗೆ ತತ್ವಜ್ಞಾನ, ಖಗೋಲಶಾಸ್ತ್ರ, ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ, ಔಷಧಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ನೀಡಿತು. ರೋಮನ್‌ರ ವಾಸ್ತವಿಕ ಚತುರತೆಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗದ ಅವರಲ್ಲಿನ ಪಾಂಡಿತ್ಯ (Scholarship) ಪೌರ್ವಾತ್ಯದಿಂದಲೇ ಆಮದಾಗಿತ್ತು. ಇಡೀ ರೋಮನ್ ಕೋರ್ಟು ಪೂರ್ವದ (East) ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ (Star) ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಟಾಲೊಮಿ (Ptolemy) ಹಾಗೂ ಪ್ಲಾಟಿನಸ್ (Plotinus) ಎಂಬ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪೂರ್ವದ ಈಜಿಪ್ತನಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿದ್ದರು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಅಂದಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುರುಷರಾದ ಪೋರ್‌ಫೆರಿ (porphyry) ಮತ್ತು ಇಯಾಮ್‌ಬ್ಲಿಚಿಸ್ (Imablichus) ಸಿರಿಯಾ ದೇಶದವರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಡಿಯೊಸ್ಕೋರ್ಡೀಸ್ (Dioscorides) ಹಾಗೂ ಗಾಲೆನ್ (Galen)ರು ಏಶಿಯಾದಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿದ್ದರು. ರೋಮನ್ ನಾಗರಿಕತೆಯು ಬಹುಪಾಲು ಪೌರ್ವಾತ್ಯದಿಂದ ಬಂದ ಗುಲಾಮರಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಇಷ್ಟೇ ಏಕೆ, ರೋಮನ್ ಆಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಶಿಯಾದ ಗುಲಾಮರೇ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ರೋಮನ್ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರೋಮನ್‌ರು ಸುಂದರವಾದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶಕ್ತಿಯುತವಾದದನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. "ರೋಮ ಸ್ವತಃ ಕಲಾರಹಿತವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಪೂರ್ವದ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಾರರನ್ನು ತನ್ನದೇ ಆದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಳಸಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಇವರು ಪೂರ್ವದ ಕಲೆಗಾರರಿಗೆ ಟ್ರೊಜಾನ (Trojan) ಸ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಬಂಗಾರ ಮತ್ತು ಕೇಸರಿ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಹೊಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು ಅವರ ಅನಾಗರಿಕ ಸಂತೋಷದ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ರೋಮನ್‌ರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಪೂರ್ವದ ಗುಲಾಮರ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ".[೧] ರೋಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಶಕ್ತಿ ಇತರ ದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಒಂದು ವೇಳೆ - ನಾವು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ, ಅದು ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಉಳಿಯುವಿಕೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಯಿಸಿತು. ತನ್ನ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೋರಾಟದ ನಂತರ ತನಗಿದ್ದ ಸಮಯವನ್ನು ಅದು ಆರಾಮದಿಂದ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು

---

* ಕಂಸದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಗಗಳು ಗೆದ್ದಲು ತಿಂದುಹಾಕಿವೆ. ಈ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾಗಿದೆ -ಸಂ.

೧. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಆರ್. ಪ್ಯಾಟರ್ಸನ್ - ದಿ ನೆಮಿಸಿಸ್ ಆಫ್ ನೇಷನ್ಸ್, ಪು. ೩೦೭.

ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಶಾಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಸಾಧಾರಣ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ತನಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ದುರ್ದೈವವಶಾತ್ ರೋಮ್ ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಎಂದೂ ಮನಗಾಣಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ (ಅದು)* 'ಯುದ್ಧ'ದಂತೆಯೇ 'ಶಾಂತಿ' ಸಹ ತನ್ನದೇ ಆದ ಗೆಲುವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಬಹಳ ತಡವಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡಿತು. "ರೋಮನ್ನರು ಶಾಂತಿ ಮೂರ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ (.......)* ಹೊರಗೆ (......)* ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅವರ ಪರಿಶುದ್ಧ ಮತ್ತು ಸಹಜ ಕ್ಷಾತ್ರವಾದಕ್ಕೆ (militarism) ಒಂದು ಸುದೀರ್ಘ ಪರಿಹಾರ ಉಂಟಾಯಿತು".[೧] ರೋಮ ಕೆಲವು ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಅದರ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಹಳ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿತ್ತು; ಅದರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಉಪಭೋಗ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು; ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅದರ ಸಂಪತ್ತು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೊರಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಲೇಟ್ ಫಂಡಿಯಾವು (Late fundia) ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ ರೈತರನ್ನು ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಗೆ ನೂಕಿತು ಹಾಗೂ ರೋಮನ್ನರು ತಮ್ಮ ಆಹಾರ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ 'ಸಿಸಿಲಿ' ಮತ್ತು 'ಈಜಿಪ್ಟ್'ನ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಉಳುವ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ವಿಪರೀತದ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಅದನ್ನು ನಿರುಪಯೋಗಿಯನ್ನಾಗಿಸಿತು. ಹಾಗು ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಇಟಾಲಿಯನ್ ಬೆಳೆ ಸುಗ್ಗಿಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿತು. ರೋಮ್ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವದಿಂದ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ನೀಡಲು ಅದು ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ.

"ರೋಮ್‌ದ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಂಟೈನ್ (Constantine) ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಬರುವ ಮುನ್ನವೇ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ (Orient), ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ನಾವು ಉದ್ದಿಮೆ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸಲುವಾಗಿನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ, ಕಲಾತ್ಮಕ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳು ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು

---

* ಕಂಸದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಲು ತಿಂದುಹಾಕಿವೆ. ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾಗಿದೆ. - ಸಂ.

೧ ಡಬ್ಲ್ಯು. ಆರ್. ಪ್ಯಾಟರ್ಸನ್, ದಿ ನೆಮೆಸಿಸ್ ಆಫ್ ನೇಷನ್ಸ್, ಪು. ೩೩೪.

ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.[೧] ಇಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ, ಜ್ಞಾನದ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಖೆಗಳು ಪೂರ್ವದ ದೇಶಗಳ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದವು"[೨] ಈ ದೇಶಗಳು, ರೋಮ್‌ಗಿಂತಲೂ ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರತಿಭೆ ಉಳ್ಳ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು."[೩] ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕಲೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಒಂದು ಕಾರಖಾನೆಯವರೆಗೆ ರೋಮ್‌ದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದೇಶದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಪೂರ್ವದ ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಯೂರೋಪಿನ ಭೌತಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯು ಯಾವ ರೀತಿ ಕ್ರಮೇಣ ಮಾರ್ಪಾಡಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ತೋರಿಸಬಹುದು; ಪರದೇಶದ 'ಗಾವುಲ್' (Gaul of Exotic) ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ದೇಶೀಯ ಹಳೆಯ ಉದ್ದಿಮೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದವು ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ (ಅವುಗಳ)* ಅದುವರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರದ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತಂದುಕೊಂಡವು ಎಂಬ ವಿಷಯ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ"[೪] ಒಂದು ಕಲ್ಲನ್ನು ಹರಿತ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಒಂದು ಕೈ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದೇ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಜಗತ್ತು ತನ್ನ ನವಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮಾನಸ ಕೆಲಸವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾಗ, ಪೂರ್ವ ಜಗತ್ತು ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಬೃಹತ್ ಕಬ್ಬಿನ ಕಂಬಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರ್ವಜಗತ್ತು ಸಾಧಿಸಿದ ಯಾಂತ್ರಿಕತೆ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗೆ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಉತ್ಪಾದನೆ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮದ ಔದ್ಯಮಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯವರೆಗೆ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಪೂರ್ವಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ "ಪೂರ್ವಜಗತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮದ ಜಗತ್ತಿಗೆ (ಚಾಲನೆ)*ಯನ್ನು ನೀಡಿತು"[೫] ನೈಲ (Nile)ದ ಯುಫ್ರೆಟಿಸ್ (The Euphrates)ದ ಯಾಂಗಟ್ಸೆ ಕಾಂಗ (The Yangtse Kang) ಮತ್ತು ದ ಇಂದಸ್ (The Indus) ಕಣಿವೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ

---

೧. ಫ್ರಾಂಕ್ ಕ್ಯೂಮಾಂಟ್ : ಓರಿಯೆಂಟ್ ರಿಲಿಜೆನ್ಸ್ ಇನ್ ರೋಮನ್ ಪೇಗ್ಯಾನಿಸಮ್ : ಪು. ೨

೨. ಅದೇ : ಪು. ೬.

೩. ಅದೇ : ಪು. ೮.

೪. ಅದೇ : ಪು. ೯

* ಕಂಸದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಲು ತಿಂದು ಹಾಕಿವೆ. ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾಗಿದೆ. - ಸಂ.

೫. ಬ್ರೂಕ್ ಆಡಮ್ಸ್ : ಲಾ ಆಫ್ ಸಿವಿಲಿಜೇಷನ್ ಅಂಡ್ ಡಿಕೇ

ನಾವು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅರುಣೋದಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ, ಇದನ್ನು ಪ್ರಗತಿಯ ಹಾಗು ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಾರಂಭವೆನ್ನಬಹುದು". ಗ್ರೀಸ್ ಮತ್ತು ರೋಮ್‌ಗಳು ಮಾಡಿದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕೆಲಸವೆಂದರೆ ಈ ಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕನ್ನು ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಡೆದು ಅದನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ ವೈಭವದಿಂದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದುದು".[೧]

ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಪೂರ್ವದ "ಕರಾಳ ಯುಗದ" (Dark Ages) ಸೈತಾನ (dragon of "Dark Ages") ಇತಿಹಾಸಕಾರನ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕೂಸು ಮಾತ್ರ ಎಂದು ತೋರುವುದು. ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಕರಾಳ ವರ್ಷಗಳು ಎಂಬುವು ಇದ್ದವೇನು? ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವುಗಳು ಇದ್ದರೆ, ಯಾವಾಗ ಬೆಳಕು ಗೋಚರವಾಯಿತು? ಇತಿಹಾಸವು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ಬೆಳಕು ಅಥವಾ ನಾಗರಿಕತೆ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದ ಪೂರ್ವದ (basin) ಹಡಗು ಕಟ್ಟೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿತ್ತು. (ಅದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪೂರ್ವ (Orient)ದಿಂದ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು) ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರದೇಶ ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಯೂರೋಪ್ ಖಂಡ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ ಅನಾಗರಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತು. ನಾಗರಿಕತೆಯ ರೇಖೆಯು (ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಎಳೆಯಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು) ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮೇಲೇರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದನ್ನು ಇತಿಹಾಸಕಾರ 'ಕರಾಳ ಯುಗ'ವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾನೋ ಅದು ಹಿಂದಿನ ಶತಮಾನಗಳ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಮಟ್ಟದ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. 'ಕರಾಳಯುಗ'ದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಇಡೀ ಯೂರೋಪನ್ನು 'ರೋಮ್' ಎಂದು ತಿಳಿಯುವ ಸುಳ್ಳುಕತೆಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಡಿಯಾದ ಯೂರೋಪ್ ಖಂಡವನ್ನು, ಬಿಡಿಭಾಗವಾದ 'ರೋಮ್' ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಅಸಂಬದ್ಧವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

ನಿಜವಾಗಿಯೂ 'ಕರಾಳ ಯುಗದ' ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಕೇಳಬೇಕಾದದ್ದು ಸಹಜ; ಯೂರೋಪಿನ ಇತಿಹಾಸಕಾರನಲ್ಲ. ಆತ, ಉತ್ತುಂಗ ಶಿಖರ ಏರಿದ ನಂತರ ಈ ಮಹಾಪತನವೇಕೆ ಆಯಿತು? ಮುಂಜಾವಿನ ಆಶಾಕಿರಣದ ನಂತರ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಈ ಕತ್ತಲೇಕೆ ಆಯಿತು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ನೀಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅತ್ಯಂತ ಪುರಾತನವಾದ ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ಆಶಾದಾಯಕವಾದ ನಾಗರಿಕತೆಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ

---

೧. ಆರ್. ಸಿ. ದತ್ತ

ದೂರ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಅನಂತರ ಮುಂದೆ ದಾರಿ ಕಾಣದಾಗಿ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಏಕೆ ಅವುಗಳು ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡವು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖದಾಯಕ ಸಂಗತಿ ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪುರಾತನ ಕಾಲದ ಕೆಲವು ನಾಗರಿಕತೆಗಳು ತಮ್ಮ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಗೂ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ನಾಶವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇನ್ನುಳಿದವುಗಳು ಕಾಲು ಎಳೆಯುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಪುನಶ್ಚೇತನದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತವೆ.

ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕತೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ನಾಗರಿಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದು, ಉಳಿದವುಗಳಂತೆ ಸಾವಿನ ಅಂಚಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಇದು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳ್ಳಲು ಬದುಕಿ ಉಳಿದಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಎಂದೂ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಾರೈಸೋಣ. ಪಶ್ಚಿಮದ ಸಂಪರ್ಕ ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯ "ದೃಢತೆ"ಯನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಿ ಇದರ ಹಳೆಯ ಚೈತನ್ಯಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.

'ನಾಗರಿಕತೆ' ಬೇರೆಡೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಏಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಯಾವಾಗಲು ವಿಸ್ಮಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಆಗುವುದು ಒಂದು ಸ್ಥಳದ ನಿವಾಸಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಲೇ? ಅಥವಾ ದೈವ ಅವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತದೆಯೋ? ನಮ್ಮ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಈ ಎರಡೂ ಕಾರಣಗಳು ಅಷ್ಟೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ನಾಗರಿಕತೆಯ ಉಗಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇಶದ ಪರಿಸರ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದೇಶದ ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾದ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ವಾತಾವರಣ ಮತ್ತು ಈ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅವಕಾಶಗಳು ಅದರ ಏಕಾಕಿತನ ಅಥವಾ ವಿದೇಶಿ ದಾಳಿಯಿಂದ ಅದರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕತೆ ಚಿಗುರೊಡೆಯಲು ನೆರವಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ.

ಭಾರತದ ಭೌಗೋಲಿಕ ನೆಲೆಯು ಅದನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರಿಕತೆಯ ತೊಟ್ಟಿಲಾಗಿಸಲು ಅನುಕೂಲಿಸಿತು. ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ತನ್ನ ನಿಸರ್ಗದ ಎಲ್ಲಾ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯವಾಗಬಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸದಾಕಾಲ ಒಂದು ಸುರಕ್ಷಿತ ನೆಲೆಯನ್ನು ಅರಸುತ್ತಿರುವ ಅದೆಷ್ಟೋ ಆದಿವಾಸಿ ಜನಾಂಗಗಳು ಅಸೂಯೆ ಪಡುವಂತಹ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ನಿಸರ್ಗ ದಯಪಾಲಿಸಿದೆ. ಅಂದು, ಭಾರತ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತಗಳಿಂದ, ಟಿಬೇಟಿನಿಂದ ಮತ್ತು ಚೈನಾದಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಪೂರ್ವಕ್ಕಿರುವ ಟೆನ್ನಸ್ಸರಿಮ್ (Tenasserim)ನಿಂದ ಬರ್ಮಾ ಮತ್ತು ಆಸಾಮನಿಂದ

ಬೇರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಪಶ್ಚಿಮದ (ಕರಾಕೋರಮ್)* (ಹಿಂದುಕುಷ)* ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಅಫಘಾನಿಸ್ಥಾನದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಅಂದರೆ ನೈರುತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಯಂತಿರುವ ಪರ್ವತಗಳಿಂದ[೧] ಹಾಗೂ....... ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು (ಹೊಂದಿರುವ)* ಭಾರತ ಅಂದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಜಗತ್ತೇ ಆಗಿತ್ತು.

ತಲೆಕೆಳಗಾದ ತ್ರಿಭುಜ ಪ್ರದೇಶ, ಅಂದರೆ, ಭಾರತ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಹಾಗು ಅತ್ಯಂತ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿತವಾಗಿದೆ. "ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಅತ್ಯಂತ ವೈವಿಧ್ಯಮಯನ್ನೂ ಆಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ, ಯುರೋಪ ಖಂಡದ ಭೂಪ್ರದೇಶ ಭಾರತ ಭೂಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೂ, ಇಡೀ ಯೂರೋಪ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತ ಜೀವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅತಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ"[೨] ಭಾರತದ ಸಸ್ಯವರ್ಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗ ಸಹ ಅಷ್ಟೇ ಶ್ರೀಮಂತ ಹಾಗು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಹಿತಕರ ಹವಾಮಾನ ಇಂತಹ ವೈವಿಧ್ಯವರ್ಣದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಿದೆ. ತರಕಾರಿ ಸಸ್ಯಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿಗಂತೂ ಮಿತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಇಂದು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಈ ಗ್ರಹದ (Planet) ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ದೇಶದ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿವೆ.

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಒಂದು ದೇಶವಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವಾಗ ಆ ದೇಶದ ಮನುಷ್ಯ ಎಂದೂ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಉಳಿಯಲಾರ. ಏಕೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೇರಣೆಗಿಂತಲೂ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರೇರಣೆ ಅಥವಾ ಲಾಭದ ಆಶೆ ಒಂದು ಚೈತನ್ಯದಾಯಕ ಹಾಗೂ ಬಲವಂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಪರಿಸರವನ್ನು ತನ್ನ ಸೌಖ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಕ್ಷಣ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಭಾರತದ ನಿವಾಸಿಗಳು ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಪವಾದವೇನಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯ ಆ ದೇಶದ ಬಲಿಷ್ಠ ಪೂರ್ವಜರ ಪ್ರತಿರೂಪವೆಂದು

---

* ಕಂಸದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಲು ತಿಂದುಹಾಕಿವೆ. ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾಗಿದೆ. - ಸಂ.

೧. ಥಾಮ್ಸನ್ ಇ. ಡಬ್ಲ್ಯು. : ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ - ಪು. ೨.

೨. ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಗೆಝೆಟಿಯರ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ - ಸಂ. I, ಪು. ೨೧೫

ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಅದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯರ ನಡುವೆ ಇರುವ ಹೋಲಿಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತವು, ಇತರರೆಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುವಂತಹ ನಾಯಕನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, ಅಂದು ತನಗಿತ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಆದಿಕಾಲದ ಮಾನವರಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾದ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿತು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಇದರ ಬಗೆಗಿನ ದಾಖಲೆಗಳಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಇದ್ದ ಕೆಲವು ದಾಖಲೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕೆಳಗಿನ ನಿರೂಪಣೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಸಾರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಬಹುಮುಖ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ, ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಅದರ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸೋಣ.

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬೆಳಕು ತೋರುವ ದಾರಿ ದೀಪ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವ ಮೂಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ. ನಿಸರ್ಗದ ಬಗೆಗೆ ಯಾವ ಮಾಹಿತಿಯೂ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ದುಃಖಕರ. ಹಿಂದುಗಳು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿರದೆ ಹರಟೆಮಲ್ಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಅಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಒಂದು ವರ್ಗದ ಜನರಿಗ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಜನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಯಾವುದೇ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸದೇ ಇದ್ದರು. ಅವರು, "ಸವಿಜೇನನ್ನು ಗಬಗಬನೆ ನುಂಗುವ ಜೇನುಗೂಡಿನಲ್ಲಿಯ ಗಂಡು ಜೇನುಹುಳುಗಳ ಹಾಗೆ ಇದ್ದರು". ಈ ಜನ, ಅಂದರೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅಥವಾ ಭಾರತದ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಜಾತಿಯ ಜನ ಕಣ್ಣು ಕೋರೈಸುವಂತಹ ಸುಖ, ಸಂತೋಷವನ್ನು ಮತ್ತು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕುಕ್ಕುವ ಉಪಭೋಗವನ್ನು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಿಂದುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಂದು ಬುದ್ಧಿವಂತ ಜಾತಿಯರು ಬರೆದ ಪವಿತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ವಿವರಣೆ ಇರಲಾರದೆ ಹೋಯಿತು. ಭಾರತವು, ಹಿಂದೆ, ಅರ್ಥವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕುರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಏಕೆ ರಚಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ವಿವರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಭಾರತದ ಅಂದಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯವಹಾರದ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿನ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ವಿವರಣೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಕೂಲಂಕುಶವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸುವ ಮುನ್ನ, ನಾವು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಕ್ಲಿಷ್ಟ

ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರೆ ಉತ್ತಮ. ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತಂತೆ ಬುದ್ಧಪೂರ್ವ (Pre-Buddha) ಯುಗಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಪ್ರಮಾಣ ಗ್ರಂಥಗಳಾವುವು ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ಬುದ್ಧನ ಜನನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಬುದ್ಧ ಜಾತಕಗಳೇ ಅಂದಿನ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತು ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳುವ ಮತ್ತು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿನ ಆಕರ-ಗ್ರಂಥಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳು ತಮ್ಮ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷ ಹಿಂದಿನ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಘಟನೆ ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂಬುದರ ಬಗೆಗೆ ಸಹ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

I. ಕೃಷಿ ಸಂಘಟನೆ (Agricultural Organisation)

ಪ್ರಾಚೀನ ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಜನರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿ ಸುಮಾರು ೩೦ ರಿಂದ ೧,೦೦೦ದವರೆಗೆ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಮನೆಗಳು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಇದ್ದವು. ಕೃಷಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮ ವೃತ್ತಿಯೆಂದು ಮನ್ನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಗಾದೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಹಾಗೂ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕೊನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿತ್ತು.

ರೈತ ಮತ್ತು ಅವನ ಕುಟುಂಬದ ಜನರಿಂದಲೇ ಭೂಮಿಯ ಸಾಗುವಳಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯರು ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಭಾವನೆಯು ಭೂಮಿಯ ವರ್ಗಾವಣೆಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿರೋಧವಾಗಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗುವಳಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಬೇರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಲಾವಣಿಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿದಾರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗೌರವಾದರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು, ಆದರೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮನ್ನಣೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತೊ, ಇಲ್ಲವೊ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪುರಾವೆಗಳಿಲ್ಲ.

ರಸ್ತೆ, ಕೆರೆ ಹಾಗೂ ಪೌರ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ದುರಸ್ಥಿಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗರ ನಡುವೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಕಾರವಿತ್ತು. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲೆ ಸರಕಾರವು ವಾರ್ಷಿಕ ಕರ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ೧/೬, ೧/೧೦ ಅಥವಾ ೧/೧೨ ರಷ್ಟು ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಬೇಳೆಕಾಳು ಮತ್ತು ಕಬ್ಬುಗಳು ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ತರಕಾರಿ, ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಹಣ್ಣು ಹಾಗೂ ಹೂಗಳನ್ನು

ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಕ್ಕಿ ಜನರ ಪ್ರಧಾನ ಧಾನ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಕೃಷಿಯು ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಸಹ ಇತರ ಜಾತಿಯ ರೈತರಂತೆ ತನ್ನ ಜಾತಿಯನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಆಡು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ. ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಹಿಂದುವಿನ ಕೃಷಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರೀಕರಿಗೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಪ್ರೀತಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅದು ಅವರ ಆಕಳು ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿತ್ತು.

ಆಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದುಗಳಿಗಿರುವ ಭಕ್ತಿ ಬಹುತೇಕ ವಿದೇಶಿಯರಿಗೆ ಒಂದು ಒಗಟಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ವಂಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ವಿದೇಶಿ ಅರೆ-ಬೆಂದ ಮತ-ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ವೈಫಲ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಗೋ ಭಕ್ತಿ ಒಂದು ಪ್ರಭಾವಪೂರ್ಣ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗೋಪೂಜೆಯ ಮೂಲ ರೋಮನಲ್ಲಿನ ಕತ್ತರಿಸಿದ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಮದ್ಯವನ್ನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸದೇ ಇರುವ ಪದ್ಧತಿಯಷ್ಟೇ ಆರ್ಥಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆಕಳು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಜಾನುವಾರುಗಳು ರೈತನ ಆತ್ಮವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಭೂ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡುವುದು ಆಕಳು. ನಾವು ಮಾಂಸಕ್ಕಾಗಿ ಆಕಳನ್ನು ಕೊಂದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕೃಷಿಯ ಅಭ್ಯುದಯವನ್ನು ಗಂಡಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿಸಿ ದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಿಂದುಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಕಳನ್ನು ಪವಿತ್ರವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದರ ಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಗೋಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಮಾನವ ಇಂತಹ ಶುಷ್ಕ ಕಾಯಿದೆಗಳ ಕಡೆ ಎಂದೂ ಗಮನ ಹರಿಸಲಾರ, ಆತನಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾಯಿದೆ-ಕಟ್ಟಳೆಗಳೇ ಬೇಕು, ಆದುದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಿಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೋವಿನ ಸುತ್ತ ಅನೇಕ ವಿಕಟ ಪುರಾಣಗಳು ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

II ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆ, ಉದ್ದಿಮೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ : (Organization of Labour, Industry & Commerce) :

ಹಿಂದುಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರು ತುಂಬಾ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಂಧನ, ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಶಿಕ್ಷೆ, ಸ್ವಯಂ-ನಿರಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಸಾಲ ಇವು ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಗುಲಾಮನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ

ಗುಲಾಮರನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅವರ ವಿಮೋಚನೆಗೊಳಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿದ್ದವು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಕ್ಷಿ ಆಧಾರ ಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಗುಲಾಮರಲ್ಲದೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾರ್ಮಿಕ ರಿದ್ದರು, ಅವರಿಗೆ ಹಣ ಅಥವಾ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಉದ್ದಿಮೆ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ :-

(ಅ) ವಡ್ಡಾಕಿ (Vaddhaki)ಯು ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಗವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪದ ಬಡಿಗ, ಹಡಗು ಕಟ್ಟುವವ, ಚಕ್ಕಡಿ ತಯಾರಿಸುವವ ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

(ಬ) ಕಮ್ಮಾರ (Kammara), ಈ ಪದ "ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಲೋಹ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗೆ ಆತನ ಜಾತಿಯ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇವರು ನೇಗಿಲು ಬಿಡಿ ಭಾಗ, ಅಚ್ಚು ಕಬ್ಬಿಣ ಮನೆಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಣ್ಣ ರೇಜರದವರೆಗಿನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೇಲುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸೂಜಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರದಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವವರು".

(ಕ) ಮೂರನೆಯದಾಗಿ 'ಪಸನಕೊಟ್ಟಕ' (Pasanakottaka) ಎಂಬ ಪದ ಜಾತಿಸೂಚಕವಾಗಿ ಕಲ್ಲುಕುಟಕನಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. "ಇವರು ಭೂಮಿಯ ಒಳಗಿಂದ ಬಂಡೆಗಲ್ಲನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಲ್ಲದೆ ಸ್ಫಟಿಕದ ಹರಳುಗಳಲ್ಲಿ ರಂಧ್ರವನ್ನು ಕೊರೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು".

"ಎಲ್ಲಾ ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ದಿಮೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಪೂರ್ತಿ ಸಂಘಟಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಉಪನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳ ಪೂರಕ ಬಡಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದ್ದವು ಅಥವಾ ಇವುಗಳೇ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಊರುಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ, ಲೋಹದ ಕೆಲಸದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಹಾಗೂ ಪಾತ್ರೆ ತಯಾರಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು.... ನಗರಗಳ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಓಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಿದಂತದ ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರು ಹಾಗೂ ಬಣ್ಣಗಾರರು ಸ್ಥಳೀಕರಣವಾಗಿದ್ದರು."

ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲದೇ ಅವೇ ನಗರದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಅಥವಾ ಪುರಸಭೆಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಒಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರ ಅಧೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಹಲವಾರು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘಗಳು (ಸೆನಿಯೋ - Seniyo) ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ (ಪ್ರಮುಖ - President) ಅಥವಾ ಹಿರಿಯ ಅಥವಾ ವೃದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಯ (ಜೆಥಕಾ) ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಡಿಗರು, ಕಮ್ಮಾರರು, ಚಮ್ಮಾರರು, ಚಿತ್ರ ಕಲಾವಿದರು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಕಲಾಕಾರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಂಘಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು; ಇದಲ್ಲದೆ ನಾವಿಕರು, ಹೂಮಾಲೆ-ತಯಾರಿಸುವವರು ಒಂಟೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಸಹ ಇಂಥಾ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

ಜನರು ಅನುವಂಶಿಕ ವೃತ್ತಿಯ ಕಡೆಗೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಲವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅಷ್ಟೊಂದು ಭಯಂಕರವಾದ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯು ಅಸ್ತಿತ್ವ ದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸಹ ಕೆಲವೊಂದು ಕೀಳುಮಟ್ಟದ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು.

ನದಿಮಾರ್ಗ ವ್ಯಾಪಾರವು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿತ್ತು. ಹಾಗು ಅದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಂಟೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ವಸ್ತುಗಳ ಸಾಗಾಟಕ್ಕೆ ಅದು ಭಾರಿ ಅನುಕೂಲ ವಾಗಿತ್ತು. ಈಗಿನ ಜೌಧ ಹಿಂದಿನ ಅಯೋಧ್ಯಾ (ದಶರಥ ಮಹಾರಾಜನ ರಾಜಧಾನಿ)ಯಾಗಿತ್ತು; ಈ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತಾವಳಿಯ ಸಮೀಪದ ಬಿಯಾಸ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಕೇಕಯಿ ಮನೆತನದವರ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ರಾಜಾಗೃಹ (Rajagriha)ಕ್ಕೆ ರಸ್ತೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದರ ಉಲ್ಲೇಖ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಗ್ರೀಕರಿಗ ಹಿಫಾಸಿಸ್ (Hyposis) ಎಂದು ಪರಿಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಾಚೀನ ವಿಪಾಸಾ (Vipasa) ಮಾರ್ಗ ಕುರು ರಾಜರ ರಾಜಧಾನಿ ಯಾಗಿದ್ದ ಹಸ್ತಿನಾಪುರ(ದೆಹಲಿ)ದ ಮುಖಾಂತರವೇ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಅಳೆದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು ನೇಮಕವಾದ ಸಮೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ರಸ್ತೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅಲೆಗ್ಝಾಂಡರನು ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲದಿಂದಲೇ ಆಧುನಿಕ ಆಟ್ಟಾಕ್ (Attock) ಸಮೀಪವಿರುವ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ರಸ್ತೆಯು ಪಂಕೆಲಾವೊಟಿಸ್ (Ponkelaotis) (ಹಿಂದಿನ ಪುಷ್ಕಲಾವತಿ) (Old Pushkalavati)ನಿಂದ ತಕ್ಷಶಿಲಾ ದಿಂದ ಪಾಟಲಿಪುರ(ಪಾಟ್ನ)ದವರೆಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತೆಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಇನ್ನೊಂದು ರಸ್ತೆಯು ಪುಷ್ಕಲಾವತಿ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ(ದೆಹಲಿ)ಗಳನ್ನು ಬೆಸೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಉಜ್ಜಯನಿಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದ ನಂತರ ವಿಂಧ್ಯಾ ಪರ್ವತಾವಳಿಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಪ್ರತಿಸ್ಥಾನದ ಮೂಲಕ ನರ್ಮದಾ, ತಾಪ್ತಿ ನದಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಕೊನೆಗೆ ಡೆಕನ್‌ದವರೆಗೆ ಚಾಚಿತ್ತು. ಒಳನಾಡಿನ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಹ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು

ಇದ್ದವು ಮತ್ತು ಒಂಟೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಚುರುಕಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಎಷ್ಟೊಂದು ಮಹತ್ವವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಬುದ್ಧ ಜಾತಕದಲ್ಲಿನ ಒಂಟೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘಟನೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪದಿಂದ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಒಂಟೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಮುಂದಾಳು ಅಥವಾ ಪಾಲಿಯಲ್ಲಿನ ಸತ್ರಾವಹಾ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂಟೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಆತ ಪ್ರಯಾಣದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ "ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಂಗಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳ, ಒಂಟೆ ನೀರು ಕುಡಿಯುವ ಸ್ಥಳ, ದರೋಡೆಕಾರರಿಂದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ" ಎಲ್ಲದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಒಂಟೆ ಸವಾರಿಗಳು ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಸಾಂಘಿಕ (ಕಂಪನಿ) ವ್ಯಾಪಾರವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪುರಾವೆಗಳಿವೆ. ಮೇಲಾಗಿ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪಾಲುಗಾರಿಕೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿತ್ತು. ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಅರಮನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಖರೀದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸರಕಾರಿ ನಿಯಂತ್ರಣವಿರಲಿಲ್ಲ. "ಅರಮನೆಗೆ ಖರೀದಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಸರಕುಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಅರಮನೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಾರನು (Valuer) ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಅವನೇ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ದೇಶೀಯ ಸರಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಶೇಕಡ ೨೦ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಹಾಗೂ ವಿದೇಶಿ ಸರಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಶೇಕಡ ೧೦ರಷ್ಟು ತೆರಿಗೆ ತೆತ್ತಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಅವನು "ರಾಜಾಜ್ಞಯ" ಅಂದರೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ಮಾರುವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಮನು ಹೇಳಿದಂತೆ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನೂ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಜನು ಪ್ರತಿ ೫ನೇ ಅಥವಾ ೬ನೇ ದಿನದಂದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಮಾರುವ ದರಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಣದ ಪ್ರವೇಶ, ಅದು ಬೇರೆ ದೇಶದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ವಿಚಾರವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ವದೇಶದ ವಿಚಾರವಾಗಿರಲಿ, ಬಹಳಷ್ಟು ವಾದಗ್ರಸ್ಥ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರು ಏನೇ ಹೇಳಲಿ, ಭಾರತ ಹಣದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಅರಿತಿತ್ತು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ!

ಪ್ರಾಚೀನ ಸರಳ ಸಾಟಿ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಆಕಳುಗಳ ಅಥವಾ ಅಕ್ಕಿಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಲೋಹದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವುದು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. "ಇಂತಹ ವಿನಿಮಯ ಮೌಲ್ಯದ ನಾಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸ್ವೀಕೃತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದವು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇಡೀ ಬೌದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪುರಾವೆಗಳಿವೆ." ಹಣವನ್ನು ನಾಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ

ಅಳೆಯಲಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ರಾಜಮನೆತನದಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗದ ಹಣ ಸುವರ್ಣ ನಾಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದು "ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಾಗಬಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಗದು ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿತ್ತು. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಹಾರ ಅಷ್ಟೊಂದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ - ಹಣವನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಸಾಲವಾಗಿ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಷೇಧವಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಗೌತಮನ ಪ್ರಕಾರ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಆರು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು."[೧]

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವಸಾಹತುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಸಹಜ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಇಡೀ ಹಿಂದೂ ಜನ ಸಮುದಾಯ ಒಂದು ಅಸಮರ್ಥ ಜನಾಂಗ ಎಂಬ ವರ್ತಮಾನ ನೈಜತೆಯಿಂದ ಆಗಿನ ಹಿಂದುಗಳ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಗ್ರಹ ಪೀಡಿತ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಪುರಾವೆಯನ್ನು ಅಳಿಸಲು ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿತ್ತು; ಆದುದರಿಂದ ಇಂಥಾ ಸಾಧನೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಾದ ಇವರ ಅಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಈ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿನ ವಿಜಯಾಸ್ತ್ರದಂತೆ ಅವರು ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಸಲ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ದೇಶದ ಪರಿಸರದ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಹಿರ್ಡರ್ (Hirder) ಹೇಳಿದಂತೆ "ಇತಿಹಾಸವೆಂದರೆ ಚಲನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಭೂಗೋಲ" ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಮೂರ್ಖತನವಾಗುತ್ತದೆ. ಭೌಗೋಲಿಕ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳು ಭಾರತದ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿವೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ, ಈ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾವು ಬಯಸುವುದಾದರೆ, ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ರೂಢಿ-ಪರಂಪರೆಗಳು ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಅದರ ಉಷ್ಣ ಹವಾಮಾನದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಎಂಬ ಮಾಂಟೆಸ್ಕ್ಯೂರವರ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಬಹುದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವಂತೆ ಶಕ್ತಿಯುತ ಪರ್ವತಗಳು ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ಬೆರಗುಗೊಳ್ಳುವ

---

೧. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ೧೯೦೧ಕ್ಕೆ ರಾಯಲ್ ಏಷ್ಯಾಟಿಕ್ ರಿಸರ್ಚ್‌ನ ಜರ್ನಲ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾರೊಲಿನ್ ಫೋಲೀ ರೈಸ್ ಡೇವಿಡ್ಸ್ ಎಂ.ಎ. ರವರ ಲೇಖನದಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಜನರ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಕಲ್ಪನೆ ಹಾಗೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆಂಬ ಬಕಲ್‌ನ ವಾದವನ್ನು ಸಹ ನಾವು ನಂಬಬಹುದು ಅಥವಾ ಭಾರತವು ತನ್ನ ಭೌಗೋಳಿಕ 'ನೆಲೆ'ಯಿಂದ ಏಕಾಂತಕ್ಕೆ ದೂಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಭೂಗೋಲತಜ್ಞನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು. ಭಾರತವು ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತದಿಂದಾಗಿ ಚೈನಾದಿಂದ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಕುಷ್ ಪರ್ವತಗಳಿಂದ ಪರ್ಷಿಯಾ ಹಾಗೂ ಅಫಘಾನಿಸ್ತಾನಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಭಾರತ ಒಂದು ದೀರ್ಘ ಜಲಾಂಚ (Water front)ವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಇದರ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು ಕರಾವಳಿಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವವು ಮತ್ತು ಇವುಗಳು ಸಮುದ್ರದ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಪಾರೀ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟೇನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಆರೋಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಹುಶಃ ಅಲ್ಪಾಂಶ ಸತ್ಯವಿದೆ; ಆದರೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಒಂದು ಬಲವಾದ ವಾದ ಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಅಡೆ ತಡೆಗಳು, ಎಷ್ಟೇ ಬಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳು ಎಂದೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾನವ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಆತ ಸಫಲನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದು ನಿಂತ ಎಲ್ಲಾ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅಥವಾ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯರು ಕಿತ್ತೆಸೆದರು. ಹಾಗೂ ಬಹು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಾಗರದೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. "ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೂ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರವು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಳನಾಡ ಸರೋವರದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ - ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅದು ನಿಸರ್ಗದ ದ್ವಿರೂಪದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೇವರುಗಳು ಕರುಣಾಮಯಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಸರೋವರವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರು ದ್ವೇಷಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವಾಗ ಸಮುದ್ರವಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಝಿಮ್ಮ್‌ರನ್ ಎಂಬಾತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ.[೧] ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರವು ವಿಸ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೆಡಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದಂತಿತ್ತು. ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣದ ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರೆ ಅದು ಸಮುದ್ರವೂ ಅಲ್ಲ, ಸರೋವರವೂ ಅಲ್ಲ; ಆದರೆ, ರಾಟಝೆಲ್ (Ratzel)ರ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಅರ್ಧ ಸಮುದ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರ ಉತ್ತರ ಭಾಗ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಗುಣಧರ್ಮದಿಂದ ಅದು ನೈಜ ಸಮುದ್ರದ ಜಲಾವರಣ

---

೧. ದಿ ಗ್ರೇಟ್ ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್ - ಪು. ೨೦

ಹಾಗೂ ವಾತಾವರಣದ ವಿಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಭೂಮಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಲವಾದ ಬಿರುಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಸೆಳೆತಗಳು (Currents) ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈಶಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯ ಮಳೆಗಾಳಿಗಳು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೂಡದೆ ಮಧ್ಯ ಸಮುದ್ರದತ್ತ ಎಳೆದೊಯ್ಯುತ್ತವೆ.

> "ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಉತ್ತರ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರವು ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರವಾಗಿತ್ತು. ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್ ಮಹಾಶಯನು ಪೂರ್ವಜಗತ್ತಿನ ಹಳೆಯ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗದ ಪುನರ್‌ಶೋಧನೆಯನ್ನು ಅದರ ಇತಿಹಾಸದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಧುನಿಕ ಘಟನೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಭಾರತೀಯ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಜನರು, ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಾದ್ರಿಗಳು ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅತಿ ಪೂರ್ವದ ಸುಂದಾ ನಡುಗಡ್ಡೆಯವರೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದರು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದ ಪಾತ್ರೆ-ಪಗಡಿಗಳು, ವಿಜ್ಞಾನ, ಧರ್ಮ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆ ಚಲಿಸುತ್ತಾ ಯೂರೋಪ ಹಾಗೂ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಅಂಚಿನವರೆಗೂ ಹೋದವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಜಾವಾದಿಂದ ಅಬಿಸೀನಿಯಾದವರೆಗೆ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರಿದು, ಏಕೆಂದರೆ ಜನಾಂಗಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಿನ್ನತೆ ಯಿಂದಾಗಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರದ ಅಬಿಸೀನಿಯದಿಂದ ಮೊಝಾಂಬಿಕ್‌ದವರೆಗಿನ ಅರ್ಧ-ಭೂಗೋಲಾಕಾರದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯಿತು.[೧] ಹಿಂದುಗಳು ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯಾಪಾರಿ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಬಂದರು; ಇದು ಅರಬರ ಸಮುದ್ರ ಶಕ್ತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಉಂಟಾಯಿತು ಮತ್ತು ಒಮಾನ್ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಯಮೆನ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರು ಪೂರ್ವ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕರಾವಳಿಯ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಸಹ ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಇಂದು ಅವರು ಮಸ್ಕಟ್, ಅಡೆನ್, ಝಂಝಿಬಾರ್, ಪೆಂಬಾ ಹಾಗೂ ನೆಟಾಲ್ ಮುಂತಾದ ಬಂದರುಗಳಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರೀ ವರ್ಗವೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ"[೨]

ಭಾರತದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಅದು ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರೀಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸೋಣ.

---

೧. ಎಲನ್ ಚರ್ಚಿಲ್ ಸೆಂಪಲ್ - "ಇನ್‌ಫ್ಲುಯನ್ಸ್ ಆಫ್ ಜಾಗ್ರಫಿಕ್ ಎನ್‌ವಿರೋನ್‌ಮೆಂಟ್", ಪು. ೩೦೯

೨. ಅದೇ : ಪು. ೨೬೮

ಇದನ್ನು ಈಜಿಪ್ತನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸೋಣ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪೀಠಿಕಾ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಉತ್ತಮ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಇತಿಹಾಸದ ಮಸುಕಾದ ಅರುಣೋದಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಪುರಾವೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಲಭವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳು ಕೆಲವೆಡೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಅವಶೇಷಗಳಿಂದ ಹೊರತೆಗೆದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಅಪರೂಪದ ಭೌಗೋಲಿಕ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಇಜಿಪ್ಷಿಯನ್‌ರು ಉಳಿದ ಜನರಿಗಿಂತಲೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಅಭಿಮಾನವನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂದರೆ ವಿದೇಶಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅವರು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಸುಳ್ಳೆಂದು ಸಾಧಿಸಲು ಯಾವ ದಾಖಲೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಪುರಾತನ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಅಗೆದು ಅದರೊಳಗೆ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಕೆಲವೊಂದು ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳು ಸಿಕ್ಕಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಈ ನಿಜಸಂಗತಿ ಅವರ ಭಾವನೆ ಸುಳ್ಳೆಂಬುದನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಜಿಪ್ತಿಯನ್ನರು ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಬಹಳ ವಾದಗ್ರಸ್ತ ವಿಷಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಾದದ ಎರಡೂ ಕಡೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಟೀಕೆಯನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಎರಡನೇ ರಾಮಸೆಸ್ (Ramses II)ನ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸೆಸೊಸ್ಟ್ರಿಸ್ ಹತ್ತಿರ ಬಲವಾದ ನೌಕಾ ಸೈನ್ಯವಿತ್ತು. ಅವನು ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಬಹುದೂರದ ವರೆಗೆ ತೇಲಿ ಬಂದು ಕರಾವಳಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು. ಹಾಗೂ ಅವನ ಭೂಸೇನೆ ಗಂಗಾ ನದಿಯ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶದವರೆಗೆ ತನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಝುಳಪಿಸಿದವು ಎಂದು ಹಿರೊಡೊಟಸ್ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.[೧]

ಇಜಿಪ್ತದಿಂದ ಇಸ್ರೇಲಿಯರು ಹೊರಹೋಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಮೊದಲೇ ಭಾರತವು ಅದರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು ಮತ್ತು ಫಿಲೊಟರಸ್ (Philoteras) ಬಂದರು ಪ್ರಾರಂಭದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು.

"ಅಷ್ಟೇ ಪೂರ್ವ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಇಜಿಪ್ತಿಯನ್‌ರು ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೋ ಅಥವಾ ಅರೇಬಿಯಾದಿಂದ ಭಾರತದ ವಸ್ತುಗಳು ಈಜಿಪ್ತನ್ನು ತಲುಪುತಿದ್ದವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಈಗ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ

---

೧. ವಿಲಿಯಮ್ ರಾಬರ್ಟ್‌ಸನ್ : ಡಿಸ್ಕ್ವಿಸಿಷನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (೧೮೧೭) ಪು. ೬

ಅಂದಿನ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಹಿತ ಇಜಿಪ್ಶಿಯನ್‌ರಿಗೆ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೂಲ ಒಂದನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲದೇ ಭಾರತದ ಹಲವಾರು ವಸ್ತುಗಳು ಈಜಿಪ್ತವರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಥೇಬ್ಸರ ಗೋರಿಗಳು ನಮಗೆ ನೇರ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ"[೧] ಜೋಸೆಫ್‌ರ ಅವಧಿ ಈಜಿಪ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮುನ್ನವೇ ಭಾರತೀಯ ಸರಕುಗಳು ಈಜಿಪ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ವಿಷಯ ಇಶ್ಮಾಕ್ಲಿಟೀಸ್ (Ishmaclities)ರು ಭಾರತದಿಂದ ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಂದು ಈಜಿಪ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ, ಮುಂದುವರಿದು ಮೂರನೆಯ ಥೊಥ್ಮಸ್ (Third Thothmus)ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಥೇಬ್ಸ್‌ದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ನೀಲರತ್ನ, ವಜ್ರ, ವೈಢೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಂತಹ ವಸ್ತುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಂದೇ ಸಮ ನಿರಂತರವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ಮೂರನೆಯ ಥೊಥ್ಮಸ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿ ಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.[೨]

ಇತಿಹಾಸದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ವಾಣಿಜ್ಯದ ಗತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಗತಿ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಂಜಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಒಂಟೆ ಸವಾರರು ಬರೇ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒಂದು ದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ 'ನಾಗರಿಕತೆ' ಯನ್ನು ಸಹ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಿದರು ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕಗೊಳಿಸಿದರು. ಭಾರತದೊಂದಿಗಿನ ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಬಂಧ ಈಜಿಪ್ತರ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತ್ತೆಂದರೆ, ಜೇಮ್ಸ್ ಫರ್‌ಗ್ಯೂಸನ್ ತಮ್ಮ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ಇತಿಹಾಸ 1, ಪು : ೧೪೨-೩ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಎಕ್ಸಮ್‌ದಲ್ಲಿನ ಬೃಹತ್ ಏಕಶಿಲಾ ಕೃತಿಯು ಭಾರತದಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಅವರು, "ವಿಚಾರ ಇಜಿಪ್ತನವರದ್ದು, ಆದರೆ ವಿವರವು ಭಾರತದ್ದು. ಭಾರತೀಯ ಒಂಬತ್ತು ಅಂತಸ್ತುಗಳ ಪಗೋಡಾವು ಕ್ರಿ. ಶ. ಮೊದಲನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈಜಿಪ್ತಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರವಾಗಿದೆ - ಇದು ಏಕ ಶಿಲಾಕೃತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅದನ್ನು ಭಾರತದ ಬೊದ್ಧ-ಗಯಾ ಗುಡಿಗಳಿಗ ಹೋಲಿಸಿ ಅವುಗಳ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರುತ್ತಾರೆ; ಭಾರತೀಯ ಹಾಗೂ ಈಜಿಪ್ತಿನ ಕಲೆಗಳ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬೆಸುಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.[೩]

---

೧. ಗಾರ್ಡಿನರ್ ವಿಲ್ಕಿನ್ಸನ್. ದಿ ಏನ್ಶಿಯಂಟ್ ಇಜಿಪ್ಶಿಯನ್ಸ್ - ಸಂ. I, ಪು. ೧೬೧

೨. ಅದೇ ಪು. ೨೫೦.

೩. "ದ ಪಾರಿಪ್ಲಸ್ ಆಫ್ ಇರಿಟ್ರಿಯನ್ ಸೀ" W. H. ಸ್ಕ್ಯಾಫ್‌ದಿಂದ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದು, ಪು. ೬೬-೬೭

ಭಾರತದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮ ಏಶಿಯಾದ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳು ಆಗಿರದ ದ್ರಾವಿಡ ಜನರು ಇಜಿಪ್ತಿಯನ್ನರೊಂದಿಗೆ (ಅಥವಾ ಪಶ್ಚಿಮ ಏಶಿಯಾದವರೊಂದಿಗೆ) ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದರು ಎಂದು ನೋಡುವುದು ಅಪ್ರಸ್ತುತವೇನಲ್ಲ. ತುರೇನಿಯನ್ ಸಾಮ್ರಾಟರು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು ಎಂದು ಕುನ್ನಿಫಾರ್ಮ್ (Cunciform) ಶಿಲಾಶಾಸನ ತಜ್ಞರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯು ಪರಕೀಯ ಭೌತಿಕವಾದದಿಂದ ಲೇಪಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದ ಕೆಲವು ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ತುರೇನಿಯನ್‌ರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಚಾರ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಿಯಾನಾ (Ariana) ಮತ್ತು ಪರ್ಷಿಯಾ (Persia)ವನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ದ್ರಾವಿಡ ಜನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದರು. ಯೂರೋಪ ಖಂಡದಲ್ಲಿ, ಈ ತುರೇನಿಯನ್‌ರನ್ನು ಎಸ್ತೋನಿಯನ್‌ರು (Esthonians) ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯ ಏಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಕೆಳ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಚೈನಾದಲ್ಲಿ ಅವರು ಅದರ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಈ ತುರೇನಿಯನ್‌ರು ಹಳೆ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಸ್ವಂತ ಊರು ಅಥವಾ ನೆಲೆ ಅರಲ್ (Aral) ಸರೋವರದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಏಶಿಯಾದ ಬಹುಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕನಿಷ್ಟ ೧,೫೦೦ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಆಳಿದರು. ಇಜಿಪ್ಷಿಯನ್‌ರು, ಅಸ್ಸೇರಿಯನ್‌ರು, ಅಕ್ಕಾಡಿಯನ್‌ರು, ಸುಮೇರಿಯನ್ನರು ಮತ್ತು ಫೂನಿಸಿಯನ್‌ರು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ತುರೇನಿಯನ್‌ರ ಜನಾಂಗದ ಶಾಖೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಈಜಿಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ೨೫೦ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ (ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೨,೫೦೦ರಲ್ಲಿ) ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಾಡಿಯನ್ ಅರಸರು ಬ್ಯಾಬಿಲೊನನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಆಳಿದ ನಂತರ ಆರ್ಯನ್‌ರು ಚಾಲ್ಡಿಯಾ (Chaldea)ವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು. ಇವರು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನನೈಟ್‌ಗಳ (Kannanites) ಮತ್ತು ಪರ್ಷಿಯಾದ ದ್ರಾವಿಡಿಯನ್‌ರ ಮೇಲೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಡ ಹಾಕುತ್ತಾ ಕನ್ನನೈಟರನ್ನು ವಾಯುವ್ಯದ (North-West) ಕಡೆಗೆ ಹಾಗೂ ದ್ರಾವಿಡರನ್ನು ಆಗ್ನೇಯ ಭಾರತದ ಕಡೆಗೆ ಸರಿಸಿದರು. ಆರ್ಯನ್‌ರು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದಾಗ ಸ್ಥಳೀಯ ದ್ರಾವಿಡ ಜನರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರು ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೧೫ನೆಯ

ಶತಮಾನದವರೆಗೂ ಭಾರತದೊಳಗೆ ಪಂಜಾಬ ಗಡಿ ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗಲಾಗಲಿಲ್ಲ.[೧] ಆನಂತರ ಮಹತ್ತರವಾದ ಘಟನೆಯೆಂದರೆ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಂಬಂಧ. ಬೈಬಲದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಪುರಾವೆಗಳಲ್ಲದೇ ಲೇಖಕರು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಗಮನ ನೀಡಲು ಯಾವ ಒಲವು ತೋರಿಲ್ಲ.[೨] ಆಗ ಜುಡೆಯಾ (Judea) ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದು ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ನೇರ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರ ತೀರವಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಂದರು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ ಕಾರಣ ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈಜಿಪ್ತ್ ಮತ್ತು ಸಿರಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಎರಡೂ ದೇಶಗಳು ಸಮುದ್ರ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರೀ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಯಮೆನ್ ಅಥವಾ ಅರೇಬಿಯಾ ಫೆಲಿಕ್ಸ್‌ದೊಂದಿಗೆ ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತೀಯ ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಯಮೆನ್ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪೇಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದು ಒಂದು ವಿತರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹ ಆಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಸರಕುಗಳು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಂದ ಸಿರಿಯಾಕ್ಕೊ ಅಥವಾ ಈಜಿಪ್ತದ ಹಡಗುಗಳ ಮೂಲಕ ಆ ದೇಶಕ್ಕೊ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಭಾರತೀಯ ಶ್ರೀಮಂತ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಸಾಂಬಾರು ದಿನಸಿಗಳು, ಸುಗಂಧ ಕಾಷ್ಟಗಳು, ರತ್ನಗಳು, ಹಸ್ತಿದಂತ ಮುಂತಾದ ಅಮೂಲ್ಯ ಸರಕುಗಳು, ವಿಪುಲ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು"[೩]. ಸೋಲೊಮನ್ ರಾಜನು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಏರಿದಾಗ ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಹತ್ತಿದನು. ಈಜಿಪ್ತಿನ ಬಲ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡ ಆತನು 'ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರ'ದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಇಡುಮಿಯನ್ನು (Idumee) ಬಂದರಾಗಿ ಬಳಸುವ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮನಗೊಂಡು (ಈ ಬಂದರನ್ನು ಆತ ತನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಪಡೆದಿದ್ದ) ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ನೇರ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತರಲು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಜ್ಯೂ ಜನರಿಗೆ

---

೧. cf. Gustar oppent "On The ancient commerce of India" in "The Madras Journal of Literature & Science", ೧೮೭೮, pp. ೧೮೯, ೯೦-೯೧, for parallels between Malbarian and Egyptian customs if "Primitive Civilizations", by E. J. Simcox, Vol. I, pp. ೧೮೩, ೫೫೦, ೫೫೪, ೫೬೯, ೫೭೦, ೫೭೪, Vol. II, p. ೪೭೩

೨. cf. W. Robertson "Disquisition", p. ೯-೧೦.

೩. ಜೆ. ಟಿಯೋರ್‌ಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಇ. ಷವೇಲಿಯರ್ : "ಏನ್ಸಿಯಂಟ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದಿ ಈಸ್ಟ್" : ಸಂ. I, ಪು. ೧೪೪

ನೌಕಾ ಸಾರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವವಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಆತನು ಫೋನಿಶಿಯಸ್ ದೊರೆಯಾದ 'ಹಿರೈನ್'ನ (Hirain) ಸಹಕಾರ ಕೋರಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗ ಫೋನಿಶಿಯನ್ನರು ನೌಕಾ ಸಾರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ (Pioneer)ರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಫೋನಿಶಿಯನ್‌ರು ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ವಾದಗ್ರಸ್ತವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಬರ್ಟ್‌ಸನ್‌ರು ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ನಿಲುವನ್ನು ತಾಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಡತನವು ಫೋನಿಶಿಯನ್‌ರಿಗೆ ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ನಂತರ ಅವರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. "ಅವರ ವಿವಿಧ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಜೊತೆಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಅತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹ ವಾದದ್ದು ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವಾದದ್ದು ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಅವರ ನೌಕಾಸಾರಿಗೆಯ ಅಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ಸಮುದ್ರ ಸಾರಿಗೆಯ ನೇರ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಾಹಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಅವರನ್ನು ಇಡುಮಿಯಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಅರೇಬಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಬಂದರುಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಈ ಬಂದರುಗಳಿಂದ ಒಂದೆಡೆ ಅವರು ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಪೂರ್ವ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಕೊಲ್ಲಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಇದು ಏನೇ ಇರಲಿ, ಅರೇಬಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯಿಂದ ಝೈರೆ (Zyre)ವರೆಗಿನ ದೂರ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಭೂಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸರಕು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಸಾಗಾಟ ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟಕರ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಅರೇಬಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವ ಫಿನೋಕೊಲರಾ (Phinocolura) ಬಂದರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಭಾರತದಿಂದ ಖರೀದಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸರಕನ್ನು ಭೂಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಅವರು ಈ ಬಂದರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಮಾರ್ಗ ಅರೇಬಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯ ಎದುರಿನ ಚಂಡೆಯಿಂದ ನೈಲ್ ನದಿಯವರೆಗೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವ ಮಾರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಹಳ ಹತ್ತಿರವೂ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕ ವ್ಯವಹಾರಿಕವೂ ಆಗಿತ್ತು. ರ್‍ಹಿನೋಕೋಲುರಾದಿಂದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಹಡಗಿಗೆ ತುಂಬಿ ಜಲಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸರಳವಾಗಿ ಟೈರೆಗೆ (Tyre) ಕಳುಹಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಹಂಚಿದರು. ಈ ಮಾರ್ಗ ಭಾರತ ಸಂಪರ್ಕವಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಅಧಿಕೃತ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ನೌಕಾ ಮಾರ್ಗಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮುಂಚೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ

ಹಲವಾರು ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು"[೧] ಫೊನಿಶಿಯನ್‌ರು ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ರಾಬರ್ಟ್‌ಸನ್‌ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪುರಾವೆಯಾಗಿದೆ. ನೆರಹೊರೆಯ ಫೋನಿಶಿಯನ್ಸ್‌ರಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದೆಯೋ ಸೊಲೊಮನ್ ರಾಜನು ಟೈರೆಯ ರಾಜನಾದ ಹಿರಾಮ(Hiram)ನ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಎಲಾತ್ (Elath) ಹಾಗೂ ಎಜಾಯಿನ್‌ಗರ್ (Eziongeher) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಈ ನೌಕೆಗಳು ಫೊನಿಶಿಯನ್ನರ ನಾವಿಕರಿಂದ ಕಫಿರ್ (Qphir)ಗೆ ಮುಟ್ಟಿದವು ಮತ್ತು ತಂದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಇಬ್ಬರು ತವ್ಮೊಳಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. 'ಕಫಿರ್' ನೆಲೆ ಯಾವುವು ಎಂಬುದು ಬಗೆಹರಿಯದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರೊ. ಲಾಸೆನ್ನರು ಭಾರತದ ಗುಜರಾತ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಊರು ಇತ್ತು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ತೆರೆ ಎಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಲಪರ್ಯಟನೆ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಯಾಯಿತು. ಹಡಗುಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಅಮೂಲ್ಯ ಸರಕುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋದವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ದೇಶ ಎಷ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ "ಜೆರುಸಲೇಮ್‌ದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವಂತೆ ರಾಜನು ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡನು ಮತ್ತು ಅಮೂಲ್ಯ ಸೈಕಾಮೋರ್ ಗಿಡಗಳನ್ನು ದೇವದಾರು ಗಿಡಗಳಂತೆ ಬಳಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು." ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಜನರಿಗಾಗಿ ಪಡೆಯಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಜೊತೆಗೆ ಅದರಿಂದಾಗಬಹುದಾದ ಅನಾಹುತಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಡೀನ್ ಸ್ಟ್ಯಾನ್‌ಲಿಯವರು (ಸೆನಾಯಿ ಮತ್ತು ಪಾಲಿಸ್ಟಿನ್ p. ೨೬೧) "ಎಲ್ಲಿಗೆ ಯುದ್ಧದ ಹಡಗುಗಳು ಹೋಗಲಾರವೋ ಮತ್ತು ಬೆಡಗಿ ಹಡಗುಗಳು ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ದಾಟಲಾರವೋ ಅಂಥಹ ಸ್ಥಳವೇ ರಾಜಧಾನಿ," (ಇಸೈಯಾ - xxxiii ೨೧) ಇದೊಂದು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಅದು ದೌರ್ಜನ್ಯ ಅಥವಾ ಅಪಾಯದ ಸೂಚನೆಯೇನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದು ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತ ಮತ್ತು ಜುಡೋದ ವ್ಯಾಪಾರ (Judea) ವ್ಯಾಪಾರ ಸೊಲೋಮನ್ ದೊರೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶುರುವಾಗದೆ ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಫಿರ್' ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸೊಲೋಮನ್

೧. W. ರಾಬರ್ಟ್‌ಸನ್ "ಡಿಸ್ಕ್ವಿಜಿಷನ್" ಪು. ೭-೮.

೨. J. ಕಿಂಗ್ಸ್, x ೨೭

ದೊರೆ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಂಚೆ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತೆಂಬ ಸಂಗತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. (I Chronicles XXIX, 4, I kings XXII48, and in Isaiah, XIII 12.) ಮೇಲಾಗಿ ಬೈಬಲ್ ಸಹ ಈ ಪುರಾವೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಟುಕಿ (Tuki) ಎಂಬ ಹೆಬ್ರು ಶಬ್ದವು ನವಿಲು ಎಂಬ ಅರ್ಥದ ತಮಿಳು-ಮಲಯಾಳಂ ಟೋಕೆಯಿ (Tokei)ಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾದ ರೂಪವೇ ಆಗಿದೆ. ಇದರಂತೆ 'ಅಫಿಲ್' ಎನ್ನುವ ಪದ ಹೆಬ್ರೂ ಪದ ಅಹಾಲಿಮ್ (Ahalim) ಅಥವಾ ಅಹೋಲೋತ (Aholoth) ಪದದ ಅಪಭ್ರಂಶವಾಗಿದೆ.[೧]

ಬೆಬಿಲೋನಿಯಾದ ಉತ್ಥಾನ ಭಾರತದ ಪುರಾತನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಮೈಲುಗಲ್ಲಾಗಿದೆ. ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿನ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿನ ನದಿಗಳಾದ ಯುಫರೇಟಸ್ ಮತ್ತು ಟೈಗ್ರಿಸ್ ನದಿಗಳ ಕೂಡುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಏಶಿಯಾದ ಮೇಲಿನ ಹಾಗೂ ಕೆಳಗಿನ ಭಾಗ ಒಂದಾಗುವ ಸ್ಥಳವಿರುವ 'ಬೆಬಿಲೋನ್' ಪೂರ್ವಾತ್ಯ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮಹಾ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಳಿಗೆಯಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಬರುವ ರಸ್ತೆಗಳ ಕೂಡು ಸ್ಥಳವಾಗಿತ್ತು. ಕ್ರಿ. ಪೂ. ಆರನೆಯ ಅಥವಾ ಏಳನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೬ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಹು ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಪುರಾವೆಗಳಿವೆ ಎಂದು ಮಿ. ಕೆನಡಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆರ್ಯನ್‌ರ ಪಾಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಇದ್ದರೂ ಅದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದ್ರಾವಿಡರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಅರೇಬಿಯಾ, ಆಫ್ರಿಕಾದ ಪೂರ್ವ ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಚೈನಾದ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವರು ಬೆಬಿಲೋನ್‌ಗೆ ನೆಲೆಸಲು ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಂಬಲಾರರು. ಆದರೆ ೬ನೆಯ ಮತ್ತು ೭ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳು ಬೆಬಿಲೋನದ ದೊಡ್ಡಸ್ತನದ ಅವಧಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದುವರಿದು, ಬೆಬಿಲಾನ್ 'ಸಂತಾಚೆರಿಬ್'ನವರಿಂದ ನಾಶಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಹಾಗೂ ಎಸ್ರಾಹಡನ್ (Esarha-ddon)ದಿಂದ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿತ್ತು. ಹಿಂದೆ ಬೆಬಿಲೋನ ತನ್ನ ದೇವಾಲಯ ಗಳಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಈಗ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅದು ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಅದು ತನ್ನ ಪುರಾತನ ಶೋಷಿತ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ವೈರಿಯಾದ ನೈನೆವಾ (Nineveh)ವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿತು ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿತು. ನೆಬುಛಾದ್ನೆಝ್ಝಾರ (Nebuchadnezzar)

---

೧. Cf. E. J. ಸಿಮ್‌ಕಾಕ್ಸ್ - "ಪ್ರಿಮಿಟಿವ್ ಸಿವಿಲಿಝೇಷನ್ಸ್", ಸಂ. I, ಪು. ೫೪೫

ಅವರೊಂದಿಗೆ ಜಾಗತಿಕ ವಿಷಯವಾಯಿತು... ಪೂರ್ವಾತ್ಯದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ, ಅವರ ಚಾಲ್ಡಿಯನ್‌ರ ಒದರಾಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತನ್ನ ದೇಶದ ದರಿದ್ರರನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ನೀಟಾದ ಪೌರಾತ್ಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಬೆಬಿಲೋನದ ದೊಡ್ಡಸ್ಥಿಕೆ ಅಡಗಿತ್ತು. ಅದು ಹಲವಾರು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿಗೆ ಗುರಿಯಾಯಿತು. ನೈಲ್ ನದಿಯಿಂದ ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರದವರೆಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಸೇಟಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕಾಲುವೆಯನ್ನು ಪುನಾರಂಭಿಸಲು ಪಹರೋನಿಕೊ (೬೧೨-೫೯೬ ಕ್ರಿ.ಪೂ.) ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡನು. ಅವನು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಹುಡುಕುವ ಸಲುವಾಗಿ ತನ್ನ ಫೊನಿಶಿಯನ್ ನೌಕಾಪಡೆಯನ್ನು ಆಫ್ರಿಕಾದ ಸುತ್ತ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಭಾರತದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ದೋಚುವಲ್ಲಿ ಸ್ಪೇನ್ ಮತ್ತು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ನಡುವಿನ ಪೈಪೋಟಿಯಂತೆ..... ಬೆಬಿಲೋನ ಹಾಗೂ ಸ್ಪೆನದವರ ಮಧ್ಯ ಅದೇ ಉಂಟಾಯಿತು.... ಆಗ ಜಗತ್ತು ಇನ್ನೂ ೨೧ ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಯುವಕ (ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ)ವಾಗಿತ್ತು.[೧] ದೇಶಗಳ ಈ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿನಿಮಯ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರವು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿತು ಮತ್ತು 'ಮೊಕರ' (Moker) ಎಂಬ ದೈತ್ಯ ಮೀನು ಸತತವಾಗಿ ಕೈಗೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ವೇದಕಾಲದ ದೇವರುಗಳು ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಹಾಗೂ ಮನಸ್ಸು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ವಿಶ್ವಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣದಲ್ಲಿ "ಭಗವಂತನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಎತ್ತರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ಅದು ಬೃಹತ್ ಹಡಗಿನಂತೆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ತನ್ನ ವಿಶಾಲವಾದ ಸಮಪಾತಳಿಯ ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಈ ಕಲ್ಪನೆ ಅಂದಿನ ವಾಣಿಜ್ಯಶಾಹಿಗಂಧದಲ್ಲಿ ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಅದು ಪ್ರಾಚೀನ ವೇದ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಮೂಲತಃ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಇಡೀ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೇದದ ಮೂಲ ಪದಗಳ ಉದ್ದೇಶ ಹೇಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರೊ. ಮಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರರು ತಮ್ಮ "ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸ"ವಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮನಸ್ಸು ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ವಿದೇಶಿ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಭಾರತದ ಮೇಲಿನ ಈ ವಿದೇಶಿ ಪ್ರಭಾವದ ಒತ್ತು ೬ನೇ, ೭ನೇ ಮತ್ತು ೮ನೇಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿತ್ತು", ಆದರೆ ಅದು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಬುದ್ಧನ ನಂತರದ

೧. ಜೆ. ಕೆನಡಿ, ಜೆ. ಆರ್. ಎ. ಯಸ್, ೧೮೯೮, ಪು. ೨೭೦-೧.

ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ"[1]. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಮಹಾಗುರು ಇಡೀ ಭಾರತವು ಆತ್ಮದ ಪರಕಾಯ ಪ್ರವೇಶ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಿತು ಮತ್ತು ಈ ಜ್ಞಾನ ವೇದದ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಅದು ಪರದೇಶದ್ದಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಕಂಡರು. ಹಿಂದುಗಳ ಸಮುದ್ರ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅದೇ ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ತಪ್ಪು. ಸಮುದ್ರ ಕೃಷಿ ಆಗಲೆ ಭಾರತೀಯರ ಒಂದು ಚಟವಾಗಿತ್ತು. ಬುದ್ಧನು ತನ್ನ (ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೫ನೇ ಶತಮಾನದ) 'ಕೊವದ್ದು ಸುತ್ತಾ ಆಫ್ ದ ಧಿಗಾ' (Kovaddu Sutta of The Digha)ದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. "ಬಹಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಮುದ್ರ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರಾವಳಿ ಜೇಪಿ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಒಯ್ಯುವ ರೂಢಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹಡಗು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಈ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಹಾರಲು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ, ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ, ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಾಂತರ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ತಾನೇ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸಹ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ಹಾರುವಾಗ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಂಡರೆ ಮತ್ತೆ ಅದು ಹಡಗಿನ ಕಡೆಗೇ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಸಹೋದರನೆ ಹೀಗೆ...." ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಉಪಮೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಂತಹ ಉಪಮೆಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯನ ಯಾವುದಾದರು ನಿಲುವನ್ನು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೇಳಲು ಈ ರೀತಿ ಮಾತಾಡಬಹುದು" ಎಂದು ರೈಸ್ ಡೇವಿಡರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.[2]

ಮೇಲಿನ ವಿಷಯ ಏನೇ ಇರಲಿ, ಬ್ಯಾಬಿಲೋನದ ಅವನತಿ ಅದರ ಕ್ಷಿಪ್ರ ಏರುವಿಕೆಯಂತಿತ್ತು ಹಾಗೂ ದರಿಯುಸ್ (Darius) ರಾಜ (೫೭೯-೪೮೪ B.C.)ನ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಐದನೆಯ ಶತಮಾನದ ನಂತರ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಶಾಸನ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ನಾವು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಪರ್ಷಿಯಾದ ಮೇಲಿನ ವಿಜಯ ಕೇವಲ ಬ್ಯಾಬಿಲೋನ್‌ನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸದೆ ಈಜಿಪ್ತನ್ನು ಸಹ ಹಾಳುಮಾಡಿತು. ನದಿ, ಜಲಮಾರ್ಗಗಳಿಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಲುವೆಗಳು ನಿರ್ನಾಮವಾದವು ಮತ್ತು ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದಾಗಿ ನದಿಯ ನೀರಿನ ಹರಿತನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅರಬರು ವ್ಯಾಪಾರದ ವಾಹಕರಾದರು ಮತ್ತು ಯಮೆನ್, ಬ್ಯಾಬಿಲೋನ ಮತ್ತು ಪಾಮೈರ್ಸ (Palmyrs)ಗಳ ವೈಭವದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿತು. ದರಿಯುಸ್ (Darius) ದೊರೆಯ ದಾಳಿಗಳು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ

---

೧. ರೆವರೆಂಡ್ ಜೋಸೆಫ್ ಎಡ್‌ಕಿನ್ಸ್, ಜೆ.ಆರ್.ಎ.ಎಸ್. ೧೮೮೬ ಪು. ೬

೨. ಜೆ.ಆರ್.ಎ.ಎಸ್. ಸಂ ೩೧ ಪು. ೪೩೨

ಚಾಲ್ಡಿಯನ್‌ರು (Chaldeans) ಗೆರಾ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಸಾಹತುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.

ದರಿಯುಸ್‌ನ ವಿಜಯಗಳು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ತಂದುಕೊಟ್ಟವು. ಇದು ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ದೊರೆಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತು. ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೇ ಆಳಬೇಕೆಂಬ ದಾಹವಿದ್ದ ಈ ಎರಡೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ನೆರೆಹೊರೆಯುವರಂತೆ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಘರ್ಷಣೆ ಉದ್ಭವಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್‌ನು ಅಂಥಾ ಒಂದು ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದೇ ಹೊಡತಕ್ಕೆ ಆತ ದರಿಯುಸ್‌ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಧೂಳಿಪಟ ಮಾಡಿದನು ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಧ್ಯ ಏಶಿಯಾ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ಭಾರತದವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು.

ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರನ ದೈತ್ಯ ದಾಳಿಯ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರೇರಣೆಗಳೇನಿದ್ದವು ಎಂಬುದು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವಂತಹ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ದರಿಯುಸ್‌ನಿಂದ ಹಿಂದೆ ತಾನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಅವಮಾನದ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರೊ. ಲಾಸ್ಸೆನ್‌ರು (ಅವರ ವಾದ ಅಮೂಲಾಗ್ರ ಅಥವಾ ಸುಧಾರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿದ್ದರೂ) ಬಂಗಾರ ಹೊಂದುವ ದುರಾಸೆಯೇ ಅವನ ದಾಳಿಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಈ ದುರಾಸೆ ಗ್ರೀಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಸರಕುಗಳ ಇರುವಿಕೆಯಿಂದ ಈಡೇರಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರೀಸ್ ಹಾಗೂ 'ಜುಡೆಆ' (Judea) ಜೊತೆಗಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಇವರಾಡುವ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭತ್ತಕ್ಕೆ 'ಒರಿಜಾ', ಶುಂಠಿಗೆ 'ಜಿಂಗಿಬೇರ್' (Zingiber) ಮತ್ತು ದಾಲಚಿನ್ನಿಗೆ 'ಕಾರ್‌ಪಿಯೊನ್' (Karpion) ಎನ್ನುವ ಗ್ರೀಕ್ ಶಬ್ದಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ತಮಿಳು ಶಬ್ದಗಳಾದ 'ಅರಿಸಿ' (arisi), 'ಇಂಚಿವರ್' (inchiver) ಮತ್ತು 'ಕರವಾ' (Karava) ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಸಮನಾಗಿವೆ. ಗ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ತಮಿಳು ಶಬ್ದಗಳ ನಡುವಿನ ಸಾಮ್ಯತೆ, ಗ್ರೀಕ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ತಮಿಳುನಾಡಿನಿಂದ ಈ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಯೂರೋಪಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಅಂದು 'ಯವನ'ರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಶಬ್ದ ಗ್ರೀಕರಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಹಳೇ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ಶಬ್ದ ಗ್ರೀಕ್ ಶಬ್ದ 'ಜವೊನಿಸ್'ದಿಂದ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಜವೊನಿಸ್' ಎಂದರೆ 'ಗ್ರೀಕ್' ಎಂದರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.[೧] ಒಂದೇ ಮೂಲದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಒಂದೇ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು

೧. ಆರ್. ಕೆ. ಮುಖರ್ಜಿ "ಇಂಡಿಯನ್ ಶಿಪ್ಪಿಂಗ್", ಪು. ೧೨೬

ನಾವು ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ `ಹಸ್ತಿ' (Ivory) ಅಥವಾ `ಆನೆ' (elephant)ಗೆ ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ "ಎಲಿಫೆಸ್", ಈಜಿಪ್ಶಿಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ "ಎಬು" ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿನ "ಎಬಾ" ಶಬ್ದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಬ್ದಗಳು ಎಂದು ಪ್ರೊ. ಲಾಸೆನ್‌ರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತದ ಮೇಲಿನ ಅಲೆಗ್ಝಾಂಡರನ ದಾಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರೇರಣೆಗಳಿದ್ದರೂ, ಭಾರತವನ್ನು ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿ ಬಲ್ಲ ಆತ, ತನ್ನ ದೇಶ ಮತ್ತು ಭಾರತದ (ಅಂದರೆ ಎರಡೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ) ನಡುವೆ ನಿಕಟ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಭಾರತದ ಶ್ರೀಮಂತ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಝೈರೆ (Zyre)ಯ ಫೊನಿಶಿಯನ್‌ರು ಗುತ್ತಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಭಾರತದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡನು. ಭಾರತದ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಬಗೆಗಿನ ಅವನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜ್ಞಾನ ಅವನ ಫೊನಿಶಿಯನ್‌ರ ಮೇಲಿನ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. "ಭಾರತದ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನೋ ಆ ಭಾಗವನ್ನು ಅವನು ನೋಡಿದಾಗ ಭಾರತ ತಾನು ಅದುವರೆಗೆ ನೋಡಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಭೂಮಿಯನ್ನುಳ್ಳ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಕಲಾತ್ಮಕ ವಸ್ತುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಅತ್ಯಂತ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಭಾರತ ಗಂಗಾ ನದಿಯಿಂದಾಚೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಒಳಗಿದೆ ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸಹ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಎಂಬ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಜನರಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದನು. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಕಬಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅವನ ಆಶೆ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಮಾಯಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತೆ ಯಾವ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತು, ದರ್ಪ ಹಾಗೂ ಖ್ಯಾತಿ ತನಗೋಸ್ಕರ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತದೆಯೋ ಅಂಥಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಕಾರ್ಯ ಕೈಕೊಂಡಮದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಲ್ಲ".[೧]

ಅಲೆಗ್ಝಾಂಡರನು ತಾನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಉತ್ತರ ಭಾರತವನ್ನು ತನ್ನ ಮಿತ್ರ ರಾಜನಾದ ಪೋರಸ್‌ನಿಗೆ ನೀಡಿದನು. ಇದು "ನಾಲ್ಕು" ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರದ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಅಂದಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮತ್ತು ನಗರಗಳ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕುಚಿತ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆಂದು ರಾಬರ್ಟ್‌ಸನ್‌ನು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಲೆಗ್ಝಾಂಡರನ ಯುದ್ಧ ನೌಕೆಗಳು ಸಿಂಧೂ

---

೧. W. ರಾಬರ್ಟ್‌ಸನ್, "ಡಿಸ್ಕ್ವಿಷನ್", ಪು. ೧೬-೧೭.

ನದಿಯ ಕೆಳಗಡೆ ಹೋದಂತೆ, ನದಿಯ ಎರಡೂ ದಂಡೆಗಳ ಭೂ ಪ್ರದೇಶ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರನು ತಾನು ಪೂರಸ್‌ನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿರುವ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೀಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ"[೧]

ಟೋಲಿಮಿ, ಅರಿಸ್ಟೊಬುಲಸ್ ಮತ್ತು ನಿಯರಟಿಸ್ ಎಂಬುವ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರನ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ನೆನಪುಗಳು (memoirs) ಅಥವಾ ಅವರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಭಾರತದ ಬಗೆಗಿನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗ್ರೀಸ್‌ಗೆ ಮತ್ತು ಯೂರೋಪಿಗೆ ನೀಡಿದವು. ಈಜಿಪ್ತನ್ನು ಗೆದ್ದ ನಂತರ, ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರನು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಗ್ರೀಸ್ ನಡುವಿನ ನೇರ ವ್ಯಾಪಾರದ ಬಗೆಗೆ ಯೋಚಿಸಿದನು. ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಆತ ತನ್ನದೇ ಆದ ಹೆಸರಿನ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡ್ರಿಯಾ ಎಂಬ ನಗರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇದು, ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮಳಿಗೆಯಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ ಹಲವಾರು ಏರುಪೇರುಗಳು ಉಂಟಾದರೂ ಅದು ಹಾಗೇ ಪ್ರಮುಖ ನಗರವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್ ಭಾರತವನ್ನು ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕನಸನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ವೇಳೆ, ಆತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಜೀವಂತವಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಆತನ ಹಲವಾರು ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ನನಸಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈತ ತೀರಿಹೋದ ಮೇಲೆ ಇವನ ಗವರ್‌ನರ್‌ಗಳು ಇವನ ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತುಂಡಾಗಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಇವರುಗಳು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ತಾವು ಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಸಕ್ತಿ/ವೈರತ್ವದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಗಾಗಿ ಗುದ್ದಾಡಿದರು. ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ನಾಶ ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಗ್ರೀಸ್ ನಡುವಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ನಿಂತುಹೋದವು ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾವನೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಪತನ ಹೊಂದಿದ ನಂತರ ಎರಡೂ ದೇಶಗಳ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಗೊಂಡವು. ಸೆಲ್ಯೂಕಸ್ ಎಂಬ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರನ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಪರ್ಶಿಯಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನಗಾಗಿ ಗೆದ್ದ ನಂತರ, ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದನು. ಮೇಲಾಗಿ ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನ ತರುವ ವಾಣಿಜ್ಯ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಆತ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಪಾರ ಸೈನ್ಯದ ನೆರವಿನಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದ. ಆದರೆ ಆತನ ವೈರಿಯಾದ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಎಂಬ ರಾಜನು ಅವನಿಗಿಂತ

---

೧. W. ರಾಬರ್ಟ್‌ಸನ್ "ಡಿಸ್ಕ್ವಿಜಿಷನ್", ಪು. ೨೨

ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಈತನ ಯೋಜನೆಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದಂತೆ ಅಡ್ಡ ಬಂದನು. ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ ಭಾರತವನ್ನು ಆಳುವ ಒಬ್ಬ ದಯಾಳು ನಿರಂಕುಶ ದೊರೆಯಾಗಿದ್ದ. ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಮಧ್ಯಕಾಲಪಂಥ (medievalism) ದಲ್ಲಿಯೇ ಆತ ಬುದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ತೋಳ್ಬಲಗಳೆರಡನ್ನು ಉಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಆಧುನಿಕ ಮಾನವನಾಗಿದ್ದ. ಸೆಲ್ಯುಕಸ್‌ನು, ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ತನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಶೌರ್ಯವಂತ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮನಗೊಂಡು, ಆತನೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸ್ನೇಹ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮೆಗಸ್ಥಾನಿಸ್ ಎಂಬ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇವನ ನಂತರ ಈ ಎರಡೂ ದೇಶಗಳ ನಡುವಿನ ಸ್ನೇಹ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಡಾಯ್‌ಮಚುಸ್ (Daimachus) ಎಂಬ ರಾಯಭಾರಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಗ್ರೀಕರು ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ಗ್ರಾಸಿಯೊ - ಬ್ಯಾಕ್ಟ್ರಿಯನ್ ರಾಜ ಮನೆತನದ (Graceo - Baetrian Kingdom) ಮುಖಾಂತರ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಆದರೆ, ಈ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ವೈಶಾಲ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಶಾಸನಾಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಸಾಕಷ್ಟು ಪುರಾವೆಗಳು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. "ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಶಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ೧೩೬ ವರ್ಷಗಳ ಮುನ್ನ 'ಟಾರ್ಟಾರರ' (Tartars) ಒಂದು ತಂಡ ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟೂರಿನಿಂದ ಚೈನಾಕ್ಕೆ ಬಂದರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ತಂಡದಿಂದ ಅವರು ಪಶ್ಚಿಮದ ಕಡೆ ನೂಕಲ್ಪಟ್ಟರು, ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಮಾಡಿ ಅವರು ಟ್ಯಾಕ್ಸಾರ್ಟ್ಸ್ (Taxartes)ನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಬ್ಯಾಕ್ಟ್ರಿಯಾ (Bactria) ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಬಲ ಜಲಪಾತದಂತೆ ನುಗ್ಗಿದ್ದರು ಹಾಗು ಗ್ರೀಕರ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯ ತಡೆ ಹಾಕಿದರು. (ಗ್ರೀಕರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸುಮಾರು ೧೩೦ ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದಿತು)"[೧] ಎಂದು ಚೀನಾದ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಭೂಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಾಧೆ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡ್ರಿಯಾವು ಗ್ರೀಸ್ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ನಡುವಿನ ಸಮುದ್ರ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮಳಿಗೆಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಲಾಗಸ್‌ನ ಮಗನಾದ ಟೋಲಮಿಯು ತನ್ನ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿದನು. ಇವನು, ಭಾರತದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡ್ರಿಯಾಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ನೈಲ ನದಿಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ಒಂದು ಕಾಲುವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಇದೊಂದು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಯಾದುದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕೈ ಬಿಡಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ವಿಷಯ ಏನೇ ಇರಲಿ, ಈತ ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರದ ಪಶ್ಚಿಮ

೧. W. ರಾಬರ್ಟ್‌ಸನ್ "ಡಿಸ್ಕ್ವಿಜಿಷನ್", P. ೩೭

ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆರಿನೈಸ್ (Berenice) ಎಂಬ ಹೆಸರಿಟ್ಟನು ಮತ್ತು ಇದು ಭಾರತೀಯ ವ್ಯಾಪಾರದ ಪ್ರಮುಖ ನಗರವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಿತು.

> "ಈಜಿಪ್ತ ಮತ್ತು ಸಿರಿಯಾಗಳು ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಲಾಭಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ರೇಕ ಹಾಗು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಮೀರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಾಗ, ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಘಾತಕವಾಗಿ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ ಪಶ್ಚಿಮ (West)ದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಬಂದಿತು. ರೋಮನ್‌ರು ತಮ್ಮ ಸೈನಿಕ ಸಂಘಗಳ ಬಲದಿಂದ, ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಚತುರ ರಾಜಕೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ 'ಇಟಲಿ' ಮತ್ತು 'ಸಿಸಲಿ'ಯ ದೊರೆಗಳಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಇವರು ತಮ್ಮ ವೈರಿ ಕಾರ್ಥೆಜ್ (Carthage) ಗಣರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಸಿದ್ದರು; ಮತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ತಮ್ಮ ಜಯಶಾಲಿ ಕೈಗಳನ್ನು ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರ (ಅಂದರೆ ಈಜಿಪ್ತ) ರಾಜ ಮನೆತನದ ಮಹಾನ್ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದನೋ ಅಂತಹ ಈಜಿಪ್ತದವರೆಗೆ ಚಾಚಿದರು."

ರೋಮ್ ಈಜಿಪ್ತನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಭಾರತದಿಂದ ಲಾಭ ತರುವ ವಾಣಿಜ್ಯ ಅದಕ್ಕೆ ಹರಿದುಹೋಯಿತು; ಆದರೆ ರೋಮಿಗೆ ಇದೊಂದೇ ಲಾಭ ತಂದುಕೊಡುವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಇನ್ನೊಂದು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಾರ್ಗ ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು. ಇದೊಂದು ಭೂಮಾರ್ಗವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಸೊಲೊಮನ್ ದೊರೆಯು ಇದನ್ನು ಜಡಿಆದಲ್ಲಿನ ಭಾರತೀಯ ವಾಣಿಜ್ಯದ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡನು. ಈ ಮಾರ್ಗ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಯುಫೆರಟಿಸ್ ನಡುವಿನ ಟಾಡ್‌ಮೋರ್ (Tadmore) ಅಥವಾ ಡಾಲ್ಮೈರಾ (Dalmyra) ನಗರದ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ರೋಮನ್‌ರು ಸಿರಿಯಾವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಪಾಲ್ಮೈರಾ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅದು ಒಂದು ಊರ್ಜಿತಗೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಜನಸಿಬಿಡ ನಗರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಆನಂತರ ಇದೊಂದು ವಿತರಣಾ ಕೇಂದ್ರವಾಯಿತು. ಆದರೆ ರೋಮನ್‌ರ ದುರಾಸೆಗೆ ಮಿತಿ ಎಂಬುದಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಾಲ್ಮೈರಾದ ರಾಣಿಯಾದ ಜೆನೋಬಿಯಾಳು ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಟ್ಟ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟೇ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕಾರಣದ ಮೇಲೆ ಅವಳ ನಗರಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಪಾಲ್ಮೈರಾ ನಗರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ರೋಮನ್‌ರಿಗೆ ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರದ ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಏಕೆಂದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಶಕ್ತಿ ಪೂರ್ವ (East)ದಲ್ಲಿ ಮೇಲೇರುತ್ತಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಅದು 'ಪಾರ್ಥಿಯ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನದ್ದಾಗಿತ್ತು. ರೋಮನ್ನರು ಇವರ ಸಂಗಡ ಸೆಣಸಾಡಬೇಕಾಯಿತು ಹಾಗು ಈ ಸಂಘರ್ಷ ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೫೫ ರಿಂದ ೨೦ ರವರೆಗೆ ನಡೆಯಿತು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಯಾರು ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಎಂಬ ಜಗಳ ನಿರ್ಣಯವಾಗದೆ ಉಳಿಯಿತು.

"ರೋಮನ್ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥಿಯನ್‌ರ ನಡುವಿನ ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೫೫ ರಿಂದ ೨೦ ವರ್ಷಗಳವರೆಗಿನ ಜಗಳ ಈ ಎರಡೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಬಾಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಪಾರ್ಥಿಯಾದ ಆಗಸ್ಟಸ್ ದೊರೆ ಯುಫರೇಟಿಸ್ ನದಿಯ ದಂಡೆಯೇ ರೊಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸರಿಯಾದ ಗಡಿ ಮತ್ತು ಈ ಗಡಿಯಿಂದಾಚೆ ರೋಮ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವದು ಯಾವ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲವೆಂದ."[1] "ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಯುಗದ ಮೊದಲ ಎರಡು ಶತಮಾನಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥಿಯಾದಿಂದ ಸಾಗುವ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ನೇರ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಲು ಹಾಗೂ ಈ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಸತತವಾಗಿ ವೈರಿಯಾಗಿರುವ ರೋಮನ್‌ರ ಮೇಲಿನ ವಿತ್ತೀಯ (fiscal) ಅವಲಂಬನೆಯ ನೋವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು".[2] ಭಾರತದ ಹಾಗೂ ರೋಮನ್‌ರ ನಡುವಿನ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಇದೆಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತೆಂದರೆ ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಲೇಖಕರು ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತದ ಬಂದರುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮತ್ತು ಭೂ-ಸಾರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಒಂಟೆ ಸಾರಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ಜನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕ್ರಿ. ಶ. ಮೊದಲನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಪ್ಪೊಲಸ್ ಎಂಬ ಗ್ರೀಕ್-ಈಜಿಪ್ತ ನಾಗರಿಕನು ಭಾರತೀಯ ಮಳೆಗಾಲದ ನಿರಂತರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ತೆಗೆದನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಎರಡು ದೇಶಗಳ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಅತಿ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಸುಮಾರು ಈ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಗ್ರೀಕ್ ವ್ಯಾಪಾರೀ "ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ಕೈಪಿಡಿ" ಅಥವಾ "The periphlus of the Erythrian Sea" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ ಬರೆದ. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಭಾರತೀಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿರುವ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ನಂಬಲರ್ಹವಾದ ವಿಷಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

---

೧. ಇಸಿಡೋರ ಆಫ್ ಚರಕ್ಸ್ "ಪಾರ್ಥಿಯನ್ ಸ್ಟೇಷನ್ಸ್", ಸಂ. W. H. ಸ್ಕಾಫ್, ಪುಟ ೨೧

೨. Ibid, ಪು. ೧೯

ಇಸಿಡೋರಿನ ಚೆರಾಕ್ಸ ಎಂಬ ಗ್ರೀಕ್ ಸಾಹಸಿ ಪಾರ್ಥಿಯನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸುತ್ತ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡು ಅಲ್ಲಿನ ಭೂಸಾರಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಂಟೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ಬಗೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಪೌರ್ವಾತ್ಯದ ಅಂದರೆ ಭಾರತದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇತರ ಕಡೆಯಿಂದ ಗ್ರೀಕರು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅರಬರು ಭಾರತದ ಮೇಲಿನ ತಮ್ಮ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ದೇಶದ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಗೌಪ್ಯವಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥಿಯಾದ ಸುಂಕಗಳು ಭಾರತೀಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವು, "ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ಶ್ರೀಮಂತ ವ್ಯಾಪಾರ ರೋಮ್‌ಗೆ ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇದರ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕಗಳು ಪಾರ್ಥಿಯಾ ಹಾಗೂ ಅರಬ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂದಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. `ಭಾರತದ ಶ್ರೀಮಂತ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲಾ ರೋಮಿಗೆ ಹರಿದುಹೋಗಿ ಅದು ಪಾರ್ಥಿಯಾ ಮತ್ತು ಅರಬ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸುಂಕಗಳನ್ನು ತೆತ್ತಿತ್ತು. ಪಾರ್ಥಿಯಾದ ಸುಂಕಗಳು ಭಾರತೀಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಭಾರತದೊಂದಿಗಿನ ಸಮುದ್ರ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ",[೧] ಆದರೆ, ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಕೊಲಂಬಸ್ ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ಹಿಪೊಲಸ್‌ನ (Hippolus) ಮಳೆ ಗಾಳಿ ಬಗೆಗಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ರೋಮನ್‌ರಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಿದ್ದುದ್ದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು. ಇದು, ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ರೋಮನ್‌ರ ಹಡಗುಗಳು ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅಂದಿನ ವ್ಯಾಪಾರದ ಗತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದರಂತೆ ಪೆಟಿಯಾ (Petia) ಮತ್ತು ಗೆರ್ರಾಹ (Gerrha), ಪಾಲ್‌ಮಿರಾ (Palmyra) ಹಾಗೂ ಪಾರ್ಥಿಯಾ (Parthia) ದೇಶಗಳ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಲಾಭಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾದವು ಮತ್ತು ಈ ಆದಾಯಗಳು ವ್ಯಾಪಾರದ ಗತಿಯ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ರೋಮನ್‌ರ ಕೈ ಸೇರಿದವು. ದಕ್ಷಿಣ ಅರೇಬಿಯಾದ, 'ಹೋಮೆರೈಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ'ದ (Homerite Kingdom) ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ದಿನಗಳ ಕರಾಳ ಛಾಯೆ ಮುಸುಗಿತು ಹಾಗೂ ಅದರ ರಾಜಧಾನಿ ನಾಶವಾಯಿತು. ಆ ದೇಶದ ಕೆಲವು ಉತ್ತಮ ಜನರು ಉತ್ತರದ ಕಡೆಗೆ ವಲಸೆ ಹೋದರು. ಘಸನೈಡ್‌ರು (Ghassanids) ರೋಮನ್‌ರಿಗೆ ಶರಣಾಗತರಾದರು. ಅಬಿಸೀನಿಯಾ (Abyssinia) ರಾಜ್ಯ, ತನ್ನ ವೈರಿಗಳ ಶಕ್ತಿ ಕುಂದಿದಂತೆ, ಊರ್ಜಿತಾವಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಅರಬ್ ದೇಶಗಳ ಈ ರೀತಿಯ ಬಲಗುಂದುವಿಕೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದರೆ ಮುಂಬರುವ ಘಟನೆಗಳ ಗತಿ ಇಡಿಯಾಗಿ ಬದಲಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬರದೇ

೧. ಪೆರಿಪ್ಲಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಎರಿತ್ರಿಯನ್ ಸೀ, ಡಬ್ಲು. ಹೆಚ್. ಸ್ಕಾಫ್, ಪುಟ ೫

ಇರಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಥೇಮ್ಸ್‌ನಿಂದ ಗಂಗೆಯವರೆಗಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ರೋಮನ್ ಸರಕಾರ ಒಂದೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇತಿಹಾಸದ ತರ್ಕ ಬಹಳ ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ, ರೋಮನ್‌ರಿಗೆ ದೊರಕಿದ ಸಂಪತ್ತು ಅವರು ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಆಂತರಿಕ ಕಲಹ ಮತ್ತು ತಾವು ಗೆದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ದಂಗೆ ಹತ್ತಿಕ್ಕುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಕರಗಿಹೋಯಿತು. ಮತ್ತು ಅದರ ಪೂರ್ವದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಜೊತೆಗಿನ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಸಂದಾಯ ಬಾಕಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿಯೇ ಕರಗಿ ಹೋಯಿತಲ್ಲದೆ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿಸುವ ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಲ್ಲ".[೧]

ಭಾರತದ ಜೊತೆಗಿನ ರೋಮನ್‌ರ ವ್ಯಾಪಾರದ ಬಗೆಗೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾರದಂತಹ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಿಘಂಟಿನಿಂದ ನಾವು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಸಿಲೋನಿನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲಾದ ರಾಯಭಾರಿ ಕಛೇರಿ ಇಂತಹ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಥಮ ನಿದರ್ಶನಗಳಾಗಿವೆ.

ಸಿಲೋನಿನ ಮೊದಲ ರಾಯಭಾರಿ ಕಛೇರಿಯಿಂದ ಬಂದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು 'ಪ್ಲಿನಿ'ಯು ದಾಖಲು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ; ಇದರ ದಿನಾಂಕದ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಇದನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೪೧ ರಿಂದ ೫೪ರ ಮಧ್ಯದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕ್ಲಾಡಿಸ್ ಎಂಬ ಇತಿಹಾಸಕಾರನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಆತ ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಅಗ್ರಿಪ್ಪಿನಾನ (Agrippina) ದಂಗೆ ಹಾಗೂ ಮೆಸ್ಸಲಿನಾನ ಉಗ್ರ ಕೊಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ; ಆದುದರಿಂದ ಭಾರತ-ರೋಮನ್ ವ್ಯಾಪಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡದೇ ಹೋದ ಸಿಲೋನ ಈ ರಾಯಭಾರಿ ಕಛೇರಿಯನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೪೪ ರಿಂದ ೫೨ ರವರೆಗೆ ಆಳಿದ. ಆ ದೇಶದ ರಾಜನಾದ 'ಚಂದ್ರಮುಖ ಶಿವ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದನು.[೨]

ಸಿಲೋನದ ನಂತರ ಉಳಿದ ರಾಯಭಾರಿ ಕಛೇರಿಗಳ ಜನರು ನೀಡಿದ ಭಾರತದ ಜೊತೆಗಿನ ರೋಮನ್ ವ್ಯಾಪಾರದ ಸಂಬಂಧಗಳು ಇಂತಿವೆ. ಎರಡನೆಯ ಇಂತಹ ಮಾಹಿತಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೭ ರಲ್ಲಿ ಟ್ರೋಜನ್, ಮೂರನೆಯದು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೮ ರಲ್ಲಿ ಆಂಟೋನಿಯುಸ್ ಪಿಯುಸ್, ನಾಲ್ಕನೆಯದು ಕ್ರಿ. ಶ. ೩೬೧ ರಲ್ಲಿ ಜುಲಿಯನ್ ಹಾಗೂ ಐದನೆಯದು ಕ್ರಿ. ಶ. ೫೩೦ರ ಜಸ್ಟಿನಿಯನ್‌ನಿಂದ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸ್ಥಳೀಯರು ರಾಯಭಾರಿ ಕಛೇರಿಗಳ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು

---

೧. ಅಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

೨. cf. J. R. A. S., ೧೮೬೦, ಸಂ. XVIII, ಪುಟ. ೩೪೯-೫೦.

ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ರೋಮದ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ದಾಖಲಾತಿ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಈ ರಾಯಭಾರಿ ಕಛೇರಿಗಳು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದವು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯ ಏನೇ ಇರಲಿ, ಈ ಮಾಹಿತಿ ಭಾರತ ಮತ್ತು ರೋಮ್ ನಡುವೆ ನಿರಂತರ ಹಾಗೂ ಜೀವಂತ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಬಂಧವಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ, ಹಾಗೂ "ಸರ್ವಿಯಸ್, ಅವನ ಮಗನಾದ ಕೊಮೋಡಸ್ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪಿತ ಆಂಟೋನಿನ್‌ರ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ" ರೋಮಿನ ಅಲೆಗ್ಝಾಂಡ್ರಿಯಾ ಮತ್ತು ಪಾಲ್‌ಮಿರಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳು ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು ಎಂದು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಆಗ, ಭಾರತದೊಂದಿಗಿನ ರೋಮನ್ ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಬಂಧ ಅತ್ಯಂತ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆಗ, ರೋಮನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾರತದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿತು ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನಂತೆ ಭಾರತದ ಅಲೆಗ್ಝಾಂಡರ್ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸ ತಜ್ಞರ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸೆಲುಸಿಡಿಯನ್ ರಾಯಭಾರಿಗಳ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನಂಬದೆ, ಆ ದೇಶದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು 'ಇತರ ಹಾಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರ' ಮೂಲಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು".[೧]

ಭಾರತ ಮತ್ತು ರೋಮ ನಡುವಿನ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಬಂಧದ ಇತರ ದಾಖಲೆಗಳು ನಮಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳು ಸಹ ನಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಡಾ. ಹಿರ್ತರು ತಮ್ಮ "ಚೈನಾ ಹಾಗೂ ರೋಮನ್ ಪೂರ್ವಖಂಡ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೫೦೦ರಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ್ದು ಕ್ರಿ. ಶ. ೪೨೦-೪೭೮ರ ವರೆಗಿನ ಇತಿಹಾಸ ಬರೆದ 'ಸುಂಗಶೂ' ಎಂಬ ಚೈನಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸಕಾರನು ಹೇಳಿದ್ದುದನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಉದ್ಧರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. "ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲಿನ ತತ್‌ಸಿನ್ (Ta-ts'n) (ಅಂದರೆ ಸಿರಿಯ) ಮತ್ತು ಐ'ಯಿನ್‌ಚೂ (ಅಂದರೆ ಇಂಡಿಯಾ) ಎಂಬ ದೇಶಗಳ ವ್ಯಾಪಾರದ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು ವಿಶೇಷ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದವು, ಆದರೂ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ವ್ಯಾಪಾರವಿತ್ತು, ಅವುಗಳು ವಿದೇಶಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಬಹಳ (lofty) ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಹೆಸರುಗಳುಳ್ಳ ಹಾಗು ಅಸಮಾನ್ಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ನಾವು ಅಂದುಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

---

೧. cf : J.R.A.S., ಸಂ. XIX, ಪುಟ ೨೭೬

ಭೂಮಿಯ ಹಾಗೂ ನೀರಿನೊಳಗಿಂದ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಘೇಂಡಾಮೃಗದ ಕೊಂಬಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ರತ್ನ (germs) ಪಚ್ಚೆಗಳು ಹಾವಿನ ಮತ್ತು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡದಿರುವ ಬಟ್ಟೆ ಮುಂತಾದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಅಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತಿನ ಒಡೆಯನಿಗೆ (ಬುದ್ಧ) ಭಕ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಬೇರೆ ದೇಶದವರನ್ನು ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ಸಮುದ್ರದ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸಲು ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದವು".

ಚೀನಾದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಮಾ-ತಾನ್‌ಲಿನ್ (Ma-Touanlin)ನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ "ಭಾರತ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೫೦೦-೧೬) ತನ್ನ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಸಮುದ್ರದ ವಾಣಿಜ್ಯವನ್ನು ತ-ತ್ಸಿನ್ (Ta-Tsin), ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಅನ್ಸಿ (Ansi) ಅಥವಾ ಎ.ಎಸ್.ಇ. (ASE)"ಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿತ್ತು[1] ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಸಾಕಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕ, 'ಪಾಮೀರಾ' ದೇಶ ನಾಶಹೊಂದಿದ ನಂತರ ಭಾರತ ಮತ್ತು ರೋಮ ನಡುವಣ ನೇರ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿಂತುಹೋಯಿತು ಎಂದು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಈತನೇ ಹೇಳಿದಂತೆ, ರೋಮನ್‌ರು ಇಥೋಪಿಯಾದ ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರು ಆದ ಅಡುಲೆ (Adule) ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು ಮತ್ತು "ಕಾನ್‌ಸ್ಟಂಟೈನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಅವರ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು 'ಅಡುತಿ'ಗಿಂತ ಮುಂದೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಆದರೆ, ಪುರಾತನ ವಸ್ತುಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದುದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸಾರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಪ್ರಕಾರ, Mr. ವಿನ್‌ಸೆಂಟ ಸ್ಮಿತ್ತರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಂತೆ "ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಹಲವಾರು ರೋಮನ್ ವಸಾಹತುಗಳ ಪ್ರಜೆಗಳು ನಮ್ಮ ಯುಗದ ಮೊದಲ ಎರಡು ಶತಮಾನಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಬಲಶಾಲಿ ಯುವಕರೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟು (ಮೈ ತುಂಬ ಕವಚ ಧರಿಸಿಕೊಂಡ ಹಾಗೂ ಮೂಕರಾದ ಮ್ಲೇಚ್ಛರೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಉಳ್ಳ) ತಮಿಳು ರಾಜರುಗಳಿಗೆ ಅಂಗರಕ್ಷಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನುಳಿದ ಕೆಲವರು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಇವರು ಬಂಗಾರ ನೀಡಿ ಭಾರತದ ಮೆಣಸನ್ನು ಮಜಲಿಸ್ ಬಂದರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.[2]

---

೧. ಜೆ. ಆರ್. ವಿ. ಎಸ್., ಪು. ೧೪, ಪು. ೩೦೭ದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವುದು. Quoted in J.R.A.S., Vol. XIX, p. ೩೦೭

೨. ಅರ್ಲಿ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಪು. ೪೦೦-೧

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಅಂದು ಯವನರು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಂತೆ ಪಾಂಡ್ಯಾರ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ತಮಿಳು ರಾಜರುಗಳ ಸೇವಕರಂತೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದರು.[೧] ಮುಂದುವರಿದು, "ಪಾಂಡ್ಯ ಆರ್ಯಪಡೆ - ಕಾಡರೇಥಾ - ನೆಡುಂಜ - ಚೆಲಿಯನ್‌ರ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರೋಮನ್ ಸೈನಿಕರನ್ನು (ಯವನರನ್ನು) 'ಮಧುರ' ಕೋಟೆಯ ಕಾವಲಿಗಾಗಿ ಸಹ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು".[೨] ಈ ಮೂಲಗಳಲ್ಲದೆ ನಾಣ್ಯ ವಿಷಯದ ಮೂಲ ಸಹ ರೋಮ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ನಿಕಟ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

(ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಅರ್ಧ ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಬರೆದಿಲ್ಲ - ಸಂ.)

"ಮಾರ್ತ ಆಂಟೊನಿಯ ಕಾಲದಿಂದ ಜಸ್ಟನಿಯನ್ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೩೦ ರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. ೫೫೦ ರವರೆಗೆ ಪಾರ್ಥಿಯಾ ಮತ್ತು ಸಸ್ಸಾನಿಯದವರ ವಿರುದ್ಧ, ರೋಮ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಮೈತ್ರಿ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು; ರೋಮ್ ಇಂಡಸ್ ಕಣಿವೆ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಕ್ಟ್ರಿಯಾ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕುಸಾನ್ ಅಥವಾ ಸಾತಾರೊಂದಿಗೆ ಗೆಳೆತನ ಬೆಳೆಸಿ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು - ಇದು ವಾಣಿಜ್ಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇವುಗಳು ರೋಮ್ ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯಾಗಳ ನಡುವಿನ ನಿಕಟವಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬಿಚ್ಚುಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ.[೨]

ಹೀಗೆ ಪರರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಬಂಧದ ಒಂದು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಇತ್ತ ನಂತರ, ಈಗ ನಾವು ವ್ಯಾಪಾರದ ವಸ್ತುಗಳ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಗಳ ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸೋಣ.

ಪೆರಿಪ್ಲಸ್ ಮತ್ತು ಟಾಲೆಮಿಯವರ ಭೂಗೋಳ ಮತ್ತು ಕ್ರೈಸ್ತರ ಭೂ ಲಕ್ಷಣದ ವಿವರಣೆಗಳಿಂದ ಭಾರತದ ಬಂದರುಗಳಿಂದ ರಫ್ತು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸರಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಭಾರತ ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಪೆರಿಪ್ಲಸ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

(೧) ಒಂದು ಸುಗಂಧದ ಗಿಡ (Spikenard), (೨) Cortus ಕರ್ಟಸ್, (೩) ಸುಗಂಧದ ಅಂಟು (Bdellum), (೪) ಹಸ್ತಿದಂತ (Ivory), (೫) ಕುಗೇಟ್ (Qugate), (೬) ಲಿಸಿರೆಮ್ (Lycirem), (೭) ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆ,

೧. ಮುಖರ್ಜಿ "ಇಂಡಿಯನ್ ಶಿಪ್ಪಿಂಗ್‌ದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ವಿಷಯ - ಪು. ೧೨೮

೨. Ibid ದೊರಕುವ ವಿಷಯ - ಪು. ೧೨೮

(೮) ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆ, (೯) ಬಿಂದಿಗೆ ಹೂವಿನ ಜಾತಿಯ ಗಿಡದ ಬಟ್ಟೆ (Mallow-Cloth), (೧೦) ನೂಲು (Yarn), (೧೧) ಉದ್ದನೆಯ ಮೆಣಸು, (೧೪) ವಜ್ರಗಳು (೧೩) ನೀಲಮಣಿಗಳು (Sapphiris), (೧೪) ತಾಂಬೇರು ಕವಚ (Tortoise shell), (೧೫) ಎಲ್ಲಾ ತರಹದ ಪಾರದರ್ಶಕ ಕಲ್ಲುಗಳು, (೧೬) ಮುತ್ತುಗಳು, (೧೭) ಮಲಬಾತ್ತರಮ್ (Malabathrum), (೧೭) ಊದುಬತ್ತಿ (Incense), (೧೯) ನೀಲಿ (Indigo).

ಆಮದು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ : (೧) ಮದ್ಯ, (೨) ತಾಮ್ರ, (೩) ಟಿನ್, (೪) ಶೀಸ, (೫) ಹವಳ (Coral), (೬) ತೆಳ್ಳನೆಯ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಸು, ಸರ್ವ ರೀತಿಯ ಕೀಳು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಟ್ಟೆ, (೭) ಸಿಹಿಯಾದ ಲವಂಗ, (೮) ಶುದ್ಧ ಹಾಗು ಕಚ್ಚಾ ಗಾಜು (೮) ಪದರ ಪದರವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಲೋಹ (೧೦) ಅನುಕೂಲಕರ ವ್ಯಾಪಾರ ಶಿಲ್ಕಿನಿಂದ ಒದಗಿಬಂದ ಚಿನ್ನ ಹಾಗೂ ಬೆಳ್ಳಿ.

ಹಿಂದು ಮಹಾಸಾಗರದ ಸಮುದ್ರ ವ್ಯಾಪಾರದ ಕೈಪಿಡಿ ಅಥವಾ ಪೆರಿಪ್ಲಸ್ ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬಂದರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ.

(೧) ಬರೈಗಾಜಾ (Barygaza) ಅಥವಾ ಆಧುನಿಕ ಬರೋಚ್; ಇದೊಂದು ಪಶ್ಚಿಮ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕೇಂದ್ರ. ಮುಂದುವರೆದು, ಅದು ಬರೋಚ ಮೈಥಾನ ಮತ್ತು ಟಗರಾ ಬಂದರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎರಡು ಒಳನಾಡ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಹ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

(೨) ಸೌಪ್ಪೆರಾ - ಬಸ್ಸಿಯನ್‌ಗೆ ಸಮೀಪದ ಸುಪಾರಾ

(೩) ಕಲ್ಲಿಯನ್ - ಇಂದಿನ ಕಲ್ಯಾಣ

(೪) ಸೆಮುಲ್ಲಾ - ಆಧುನಿಕ ಚೆಂಬೂರ ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು

(೫) ಮಂಡೋಗರಾ

(೬) ಪಲಾಯಿಪಟಮಿ

(೭) ಮೇಲಿಜಿಗಿರಾ

(೮) ಟೈಂಡಿಸ್

(೯) ಮುಜಿರಿಸ್

(೧೦) ನೆಲ್‌ಕಿಂಡಾ

"ಟೋಲೆಮಿಯ ಭೂಗೋಲಶಾಸ್ತ್ರ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವು, 'ಇಂಡಸ್'ನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಗಂಗಾನದಿಯವರೆಗಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮುದ್ರ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ ಇದರ ಹಲವಾರು ವಾಣಿಜ್ಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬಂದರುಗಳ ಹಾಗೂ

ನಗರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಸೈರಾಷ್ಟ್ರ (Syrastra) (ಸೂರತ), ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೊನೊಗ್ಲೊಸೋನ್ (Mangrol) ಆರೈಕೆ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ), ಸೌಪಾರಾ, ಮಜಿರಿಸ್, ಬಕರಯಿ, ಮೈಸೋಲಿ (ಮುಸಲಿಪಟ್ಟಣಮ್), ಕೌಂಗಾರಾ (ಕೊನಾರ್ಕ) ಹಾಗು ಇತರ ಸ್ಥಳಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿದೆ.[೧]

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಕೆಲವು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬಂದರು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ತಮಿಳು ಕವಿಗಳು ಸುಂದರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕವಿ, "ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಚಲಿಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಚೆರಿಲಾ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪೆರಿಪ್ಲಸ್ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡದಾದ ಯವನರ ಹಡಗುಗಳು ಬಂಗಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಭಾರತದ ಮೆಣಸನ್ನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತವೆ". ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕವಿ, "ಮನೆಗಳಿಗೆ ತಂದ ಮೀನಿನ ಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬತ್ತಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು" ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. (ಮನೆಗಳಿಂದ ಮೆಣಸಿನ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ತರಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವಸ್ತುಗಳ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ವಿನಿಮಯವಾಗಿ ಬಂಗಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು - ಈ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ) ಎಲ್ಲಿ ಭೋರ್ಗರೆಯುವ ಸಮುದ್ರದ ಸಂಗೀತ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿತ್ತೊ; ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ 'ಕುಡ್ಡುವನ್' (ಚೇರಾ ರಾಜ) ತನ್ನನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಲು ಬಂದ ಜನರಿಗೆ ಸಮುದ್ರಗಳ ಹಾಗೂ ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿನ ಅಪರೂಪದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದನೊ ಅಂಥಾ ಪ್ರದೇಶವಾದ ಮುಚುರಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳಿಂದ ಮೆಣಸಿನ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ತಂದು ಅದನ್ನು ಬಂಗಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.[೨] ಕವಿರಿಪದ್ದಿನಮ್‌ದ (Kaviripaddinam) (ಅಂದರೆ ಪೆರಿಪ್ಲಸ್‌ನ ಕೈಮಾರಾ ಮತ್ತು ಟೋಲಮಿಯ ಖಬೇರಿಸ್) ಅಥವಾ 'ಪುಕಾರ'ದಲ್ಲಿರುವ ಅಂದಿನ ವ್ಯಾಪಾರದ ವರ್ಣನೆಯು ಸಹ ಕವಿಗಳ ವರ್ಣನೆಯಂತೆ ಪ್ರಮುಖ ಹಾಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡುವಂತಹದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮಚುರಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಉತ್ತರದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಲಾಗಿತ್ತು; ಈ ಬಂದರು, ಅಗಲ ಹಾಗು ಆಳವಾದ ನೀರಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಬಂದ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಯಾವ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲದೆ ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು; ಮರುವರ್-ಪಕ್ಕಮ್ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಭಾಗ ಸಮುದ್ರ ಕೊಲ್ಲಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಮರುವರ್-ಪಕ್ಕಮ್ ಸಮುದ್ರದ ದಂಡೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹಡಗುಗಳು

---

೧. ಆರ್. ಕೆ. ಮುಖರ್ಜಿ, "ಇಂಡಿಯನ್ ಶಿಪ್ಪಿಂಗ್", ಪು. ೧೩೪

೨. Ibid, ಪು. ೧೩೫.

ತಂದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಎತ್ತರದ ಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಗೋದಾಮುಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಚೋಳ ರಾಜರುಗಳ ಚಿನ್ಹೆಯಾದ 'ಚಿರತೆ'ಯ ಮೊಹರನ್ನು ಹಾಕಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಇವುಗಳ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕ ಸಂದಾಯವಾದ ನಂತರ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಗೋದಾಮುಗಳಿಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸ್ಥಳದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯ ಯವನರ (ವಿದೇಶಿ) ವ್ಯಾಪಾರಸ್ತರುಗಳ ವಸತಿಗಳು ಇದ್ದವು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಲವಾರು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಾಚೆಯಿಂದ ಬಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕಚೇರಿಯೂ ಇತ್ತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 'ಮರಾವರ್-ಪಕ್ಕಮ್'ದಲ್ಲಿ ಸುಹಾಸನೆವುಳ್ಳ ಪೌಡರು, ಹೂಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಊದುಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾರುವವರು, ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ, ಉಣ್ಣೆ ಅಥವಾ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ದರ್ಜಿಗಳು, ಶ್ರೀಗಂಧ (sandal), ಅಘಿಲ್ (aghil), ಹವಳ (cord), ಮುತ್ತು, ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ಅಮೂಲ್ಯ ವಜ್ರಗಳ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಅಗಸರು, ಮೀನಿನ ಬಲೆಯನ್ನು ಮಾರುವವರು, ಕಟುಕರು, ಕಮ್ಮಾರರು, ಕಂಚುಗಾರರು, ಬಡಿಗರು, ತಾಮ್ರ ಕೆಲಸಗಾರರು, ಬಣ್ಣ ಬಳೆಯುವವರು, ಶಿಲ್ಪಿಗಳು, ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗರು, ಚಮ್ಮಾರರು ಹಾಗೂ ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು".[೧]

ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು (೧) ಭೂ ಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು (೨) ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗಗಳೆಂದು ನಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಬಹುದು.

'ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಲಸೆ ಹೋಗುವಿಕೆ'ಯು ನಾಗರಿಕ ಮಾನವನ ಒಂದು ಚಟವೆಂದು ನೈಜ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಜನರು ಬಲವಾದ ಸಾಂಘಿಕ ಜೀವನದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅಥವಾ ಅವರಿಗೆ ಭದ್ರತೆ ಸಿಗದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಬೇರೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇವರ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಇವರಲ್ಲಿ ಪೈಪೋಟಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಬಲವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದು, ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರಲು ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂಟೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು

---

೧. ಮುಖರ್ಜಿ ಆರ್. ಕೆ., "ಇಂಡಿಯನ್ ಶಿಪ್ಪಿಂಗ್", ಪು. ೧೩೫-೧೩೬

ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಲೀಸಾಗಿ ಹೋಗುವ ಆಧುನಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಿ, ತೀಕ್ಷ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮನೋಭಾವ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಒಂಟೆ ಸವಾರರಂತೆ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತೊಡಗಿಸಲಾರ. ಏಕೆಂದರೆ, ಒಂಟೆ ಸವಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅಡೆತಡೆಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವಷ್ಟು ಲಾಭ ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತದ್ದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಆದುದರಿಂದ, ಆತ ಅಂತಹ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಬರುವ ಭೌತಿಕ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗದೆ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೇ ಕೈಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಒಂಟೆ ಸವಾರಿ ವರ್ತಕರನ್ನು ಕುರಿತು ಮಿ. ಹಾರ್‌ಬರ್ ಎನ್ನುವವರು, "ಒಂಟೆ ಸವಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ರೂಢಿ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥನಿಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ಆಸ್ಪದವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದು ಅವರು ವಿಶಾಲವಾದ ಉಸುಕಿನ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ತಾಣಗಳು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರೂ, ಅವರು ತಾಳೆಗಿಡದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಭಾರವಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಜೊತೆಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಕಾಲ ಮಾತ್ರ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇದು ಅವರು ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಮನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತಾಳೆಗಿಡದ ನೆರಳಿನಂತಹ ವಿಶ್ರಾಮ ಸ್ಥಳಗಳು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಾದವಲ್ಲದೇ, ಯಾವ ದೇವಾಲಯ ಅಥವಾ ಅವುಗಳಂತಹ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಮತ್ತು ಯಾತ್ರಿಕರು ಯಾವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಲಿಲ್ಲ"[೧] ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂಟೆ ಸವಾರಿ ಮಾರ್ಗ ಎಂದೂ ನೇರವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅಂಕುಡೊಂಕುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಇದೊಂದು, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಧಿಸುವ ಮತ್ತು ಭೇದಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳ ಒಂದು ಜಾಲವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಈ ವಿಷಯ ಏನೇ ಇರಲಿ, ಭಾರತದಿಂದ ಮೆಡಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅಂದು, ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳು ಇದ್ದವು ಎಂಬುವನ್ನು ನಾವು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮೊದಲನೆಯದು, ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನ ಮಾರ್ಗ; ಇದು ಒಕ್ಸಸ್ (Oxus) ನದಿಯಿಂದ ಕ್ಯಾಸ್ಪಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದ ಉತ್ತರ ತಾಂಬಾಣ (basin)ದ ವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ; ಆನಂತರ ಅದು ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್‌ಗೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದು ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗವೆನಿಸುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಇದು ನೇರವಾಗಿದ್ದು ತನ್ನ ಹಲವಾರು ಕವಲುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾರ್ಗ

೧. 'ಕಲ್ಕತ್ತಾ ರಿವ್ಯೂ'ನಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖ, ಸಂ. ೧೯, ಪು. ೩೪೫

ಕ್ಯಾಸ್ಪಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದ ದಕ್ಷಿಣ ತಾಂಬಣದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ, ಟೆಬರಿಜ್ (Tebriz), ಎರುಝುವಮ್ ಟ್ರೆಬಿಜಾಂಡ್ (Erzewm Trebizond) ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರದ ಮುಖಾಂತರ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್ (Constantinople)ನ್ನು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಇವೆರಡೇ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಜಗತ್ತಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಅಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಭೂಮಾರ್ಗಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಅಂದು, ಭೂಮಾರ್ಗಗಳಂತೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡು ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರ್ಧ ಮಾತ್ರ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗ (half-way) ಆಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಇವುಗಳಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಮಾರ್ಗ ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ಬಂದರುಗಳಿಂದ ಹಡಗುಗಳು ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ವನ್ನು ದಾಟಿ ಒಂದೆಡೆ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಕ್ಕೋ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಮೇಲ್ಗಡೆಯೋ ಸಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಅರೇಬಿಯಾದ 'ಸೇಂಟ್ ಆಫ್ ಬಾಬೆಲ್-ಮಂಡೆಬ್'ನ ಮುಖಾಂತರ (ಟಿಯರುಗಳ ದ್ವಾರ) ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು, ಇವುಗಳು ಇತ್ತ ಅರೇಬಿಯಾ ಕೊಲ್ಲಿಯ 'ಜೆಡ್ಡಾ'ವನ್ನು ಅತ್ತ ಇಜಿಪ್ತಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯ 'ಬೆರನೈಸ್'ನ್ನು ಸಹ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದವು. 'ಬೆರನೈಸ್'ನಿಂದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒಂಟೆಯ ಮೇಲೆ 'ಥೇಬ್ಸ್'ಗೆ ಮತ್ತು "ಕೋಸ್"ಗೆ ಸಾಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿಂದ ನೈಲ್ ನದಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಸಮುದ್ರ ಪ್ರಯಾಣ ಕೈಗೊಂಡು 'ಮಸ್ಕಟ್' ಮತ್ತು 'ಒರ್‌ಮರುಝ'ದ ಸಮೀಪವಿರುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಸ್ತುಗಳು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇನ್ನೊಂದು ಸಮುದ್ರಮಾರ್ಗ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಹಡಗುಗಳು 'ಬರೋಚ್' ಮುಖಾಂತರ ಸಮುದ್ರಯಾನ ಮಾಡಿ 'ಮಸ್ಕಟ್' ಹಾಗೂ 'ಒರಮರುಝ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದವು ಮತ್ತು 'ಒಮ್ಮಾನ ಕೊಲ್ಲಿ'ಯ ಮುಖಾಂತರ 'ಬಸ್ಸೊರಾ'ವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದವು. 'ಬಸ್ಸೊರಾ'ದಿಂದ (ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯ ಬಾಯಿ ಅಥವಾ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಪ್ರದೇಶ) ಮೂಲಕ 'ಯುಫರೇಟಸ್' ಮತ್ತು 'ಟೈಗ್ರಿಸ್'ಗಳ ದಂಡೆಗಳ ಮೂಲಕ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಒಂಟೆಗಳನ್ನು 'ಬ್ಯಾಬಿಲೋನಿಯಾ'ಕ್ಕೆ ತರಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್‌ನ 'ಆ್ಯಂಟಿಯೋಕ'ಗೆ ಒಯ್ಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಲಾದ ಹಿಂದಿನ ಎರಡು ಸಮುದ್ರ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳು ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದವು; ಆದರೆ ಭೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗಗಳ ಕತೆಯೇ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ಮುಚ್ಚುವಿಕೆ ಬಹುಶಃ ಯೂರೋಪಿನ ಇತಿಹಾಸದ ಮೇಲೆ ಗಾಢವಾದ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ - ೨

ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು

ಅಥವಾ

ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಉದಯ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಯೂರೋಪಿನ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಜನನ ಮತ್ತು ಗ್ರೆಗರಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರೋಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮದ ಬಲ ಸಂವರ್ಧನೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವರೇ ಒಂದು ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳ ದೊರೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬಲವಾಗಿದ್ದ ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು ಇಡೀ ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಯೂರೋಪಿನ ಜನರು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅದನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ತನ್ನ ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಇದು, ತನ್ನ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ದೊಡ್ಡ ಭೂ ಖಂಡಗಳಾದ ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಏಶಿಯಾಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಯೂರೋಪನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕೊಂಡಿತು.

ಪ್ರವಾದಿ ಮೊಹಮದ್‌ರ ಜನನಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಅರೇಬಿಯಾ[೧] ವು ಹಲವಾರು ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಗಳಿಂದ ವಾಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇದು ಪೂರ್ವ ಹಾಗೂ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮಧ್ಯದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಒಂದು ಅದೃಷ್ಟಕರ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಅರಬರ ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಈ ಸಮೃದ್ಧತೆಯು ಅಂದಿನ ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಪೆಟ್ರಾ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಡಮಾಸ್ಕಸ್‌ವರೆಗಿನ ಹಲವಾರು ಶ್ರೀಮಂತ ಹಾಗೂ ಭವ್ಯ ನಗರಗಳ ವಿನಾಶದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿತ್ತು

---

೧. ಅರೇಬಿಯವು ವಾಯವ್ಯ ಏಶಿಯಾ ಖಂಡದ ಒಂದು ದ್ವೀಪ ಕಲ್ಪ. ಇದು ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ, ಯಮನ್, ಒಮಾನ್ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಯಮನ್ ದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಎಂಬುದೊಂದು ವಾದವಾದರೆ; ರೋಮನ್‌ರು ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ನೇರ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಬರಿಗೆ ಸಂಪತ್ತು ಬರುವುದು ಬತ್ತಿಹೋಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಸ್ಟ್ರಾಬೋನ ಇನ್ನೊಂದು ವಾದವಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಅರೇಬಿಯಾದ ವ್ಯಾಪಾರದ ವಸ್ತುಗಳು ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರದ ಪಶ್ಚಿಮ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಮಿಯೋಸ್ ಹೊರ್ಮ್ಯಾಸ್ ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹಡಗುಗಳ ಮೂಲಕ; ಒಂಟೆಗಳ ಮೂಲಕ ಥೇಬ್ಸ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಆನಂತರ ನೈಲ್ ನದಿಯ ಮೂಲಕ ಉತ್ತರ ಈಜಿಪ್ಟಿನ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡ್ರಿಯಾ ನಗರದ ಬಂದರಕ್ಕೂ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ "ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅರಬರು ನಿಜವಾಗಿ ಮರುಭೂಮಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದ್ದರು."

ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಅಂದು, ಅರೇಬಿಯಾದಷ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶವೂ ಬಡವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಿಬ್ಬನ್ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇದೊಂದು ಬರೇ ಕಲ್ಲಿನ ಮತ್ತು ಮರಳಿನ ಒಂದು ಸಂತೋಷದ ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿಯ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ಸವಲತ್ತಿನ ಅಭಾವ ಅರಬರಿಗೆ ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆಸಲು ಬಾರದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದವು. ಅವರು ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ಆದಿವಾಸಿಗಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿದರು ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅವರು ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿರದ ಕಾರಣ ಅವರು ಬಹಳ ಸಲ ಪರಕೀಯರ ದಾಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟರು. ಒಬ್ಬರಾದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ಅಂದರೆ ಅಬಿಸೀನಿಯಾದವರು, ಪರ್ಶಿಯನ್ನರು, ಈಜಿಪ್ಟಿನ ಸುಲ್ತಾನರು ಮತ್ತು ಟುರ್ಕಿಗಳು ಅರೇಬಿಯಾದ ಯಮನ್ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದರು. ಹಲವಾರು ಸಿಥಿಯಾದ ಪ್ರಜಾಹಿಂಸಕರು ಪವಿತ್ರ ನಗರಗಳಾದ ಮೆಕ್ಕಾ ಹಾಗೂ ಮದಿನಾಗಳು ತಮ್ಮ ಆಧೀನದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಃ ಅರೇಬಿಯಾವು ಭಾಗಶಃ ರೋಮ್ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಅರೇಬಿಯಾವನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅರೇಬಿಯಾದ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ರಾಜರುಗಳಾದ ಶಿಶೋಟ್ರಿಸ್, ಸೈರಸ್, ಪಾಂಪೇ ಹಾಗೂ ಟ್ರೋಜನ್ ಮುಂತಾದವರು ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಹೊರಹಾಕಿದರು. ಅರಬರ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪರವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವರು ವಾಸವಾಗಿರುವ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಪಡೆದರು ಎನ್ನಬಹುದು.

ಅರಬರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಡಂಬರ ಮತ್ತು ವಿಗ್ರಹ ಪೂಜೆ ಅನಾಗರಿಕವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆ ಅಥವಾ ಉನ್ನತವಾದ ತತ್ವಜ್ಞಾನದ ವಿಚಾರಗಳ ಊಹೆಗೆ ಸ್ಥಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. "ಅರಬರ ಮತ್ತು

ಭಾರತೀಯರ ಧರ್ಮವು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು."[೧] "ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬುಡಕಟ್ಟು, ಕುಟುಂಬ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸ್ವತಂತ್ರ ಯೋಧ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಮತದ ಪೂಜೆಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ; ಅರೇಬಿಯಾ ಯಾವಾಗಲೂ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಮೆಕ್ಕಾದ ಭಾಷೆಗೆ ತಲೆಬಾಗುತ್ತಿತ್ತು."[೨] ಮೂರ್ತಿಪೂಜಕ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಹೊಸಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಳಿಸುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಮತ್ತೊಂದು ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಳ್ಮೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜಕರಾದ ಅರಬರು ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿರುವ ನಿಜರಾನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್‌ರೊಂದಿಗೆ, ಈಶಾನ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಜ್ಯೂಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಪರ್ಶಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯ ಅತಿ ಸಮೀಪವಿರುವ ಜೊರಾಸ್ಟಾನ್‌ರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯುತ ಬಾಳ್ವೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ರಕ್ತಸಂಬಂಧ ಅವರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಂ, ಜ್ಯೂ ಮತ್ತು ಜೊರೋಸ್ಟ್ರಿಯನ್‌ರ ಧರ್ಮಗಳ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿಚಾರವಿನಿಮಯ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಈ ವಿಚಾರವಿನಿಮಯ ಅರಬರಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾದಿ ಮೊಹಮದ್‌ರ ಜನನದ ಮುಂಚೆಯೇ 'ದೇವನು ಒಬ್ಬ' ಎನ್ನುವ ವಾದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಮೇಲಾಗಿ ಇಂತಹ ವಾದ ಅರಬರ ಹನೀಫರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿತ್ತು.

ಹನೀಫರ ಚಳುವಳಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರೇಪಿತವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರದಿಂದಾಗಲಿ, ಒಬ್ಬ ಒಂಟೆ ಸವಾರನಾದ ಪ್ರವಾದಿ ಮೊಹಮದ್‌ರು ತಮ್ಮತಮ್ಮೊಳಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೂ ಕಾಬಾದ ಹಲವಾರು ಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ನರಬಲಿ ನೀಡುವ ಮಟ್ಟಗೆ ಕೆಳಗಿರುವ ಅರಬರ ದೈವವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ವಿಚಾರ ಮಾಡಹತ್ತಿದ. ಒಬ್ಬ ಪ್ರವಾದಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಸಾತ್ವಿಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮೊಹಮದ್‌ರು ಹೊಂದಿರದಿದ್ದರೂ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಒಂದು 'ತ್ರಿಕಾಲ ಸತ್ಯ'ವೆಂದು ಅವಶ್ಯಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಬೋಧಿಸಿದ. "ದೇವನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಮೊಹಮದ್‌ನೆ (ತಾನೇ) ಆ ದೇವನ ದೂತ"[೩] ಎಂದು ಸಾರಿದ. ಅವನ ಜನನ ಕಾಲದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಮೊಹಮದ್‌ನನ್ನು

೧. ಗಿಬ್ಬನ್‌ನ "ಡಿಕ್ಲೈನ್ ಅಂಡ್ ಫಾಲ್ ಆಫ್ ರೋಮನ್ ಎಂಪೈರ್", ಸಂ. V., ಪು. ೩೨೭

೨. ಅದೇ, ಸಂ. V, ೩೨೭-೮

೩. ಅದೇ, ಸಂ. V ಪು. ೩೩೭

ತಾನು ಒಬ್ಬ ಪ್ರವಾದಿ ಎಂದು ಸಾರಲು ಆತನ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದವು. ಅಂದು ಅರೇಬಿಯಾವು ಸ್ವತಂತ್ರರಾದ ಹಲವಾರು ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜನರನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇವರೆಲ್ಲರು ಕೋರೆಷ್ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಹಾಗೂ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಾಬಾದ ದೇವಾಲಯ ಇವರ ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇದರ ಪೂಜೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹಾಶಮೈಟ್ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ವಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇವರು ಮೊಹಮದ್‌ನ ತಾತ. ಅರಬರ ನಡುವೆ ತನ್ನ ಇಂತಹ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದ ಲಾಭ ಪಡೆದು ಮೊಹಮದ್‌ರು ಅರಬರ ಮುಖಂಡರಾದರು. ಮತ್ತು 'ದೇವನೊಬ್ಬ' ಎಂಬ ಉಪದೇಶ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇವರು ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥವಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಪ್ರವಾದಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದುದರಿಂದ ಅವರ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊಸತೇನು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇವರ ಖುರಾನ್ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತ್ತು ಜುಡಾ ಪಂಥದ ನಡುವಿನ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿತ್ತು. ಮೊಹಮದ್‌ರ ಬೋಧನೆಯ ಮೌಲ್ಯ ಏನಾದರು ಇರಲಿ, ಅರಬರು ಇವರನ್ನು ಕಡುವೈರಿಯಾಗಿ ಕಂಡರು. ಈ ವೈರತ್ವ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಅರಬರು ಇವರನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಇವರ ಪಂಗಡದವರಾದ ಹಾಸಮೈಟ್‌ರನ್ನೂ ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅರಬರ ಈ ಮೊಂಡತನ ಮೊಹಮದ್‌ನ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರದ ಉತ್ಸಾಹ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು; ಇದು ಇಂದಿನ ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿನ ಮೂಲಭೂತ ವಾದದಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅರಬರ ತಾಳ್ಮೆ ಮೀರಿದಾಗ ಅವರು ಹಾಸ್‌ಮೈಟರಿಗೆ ಮೊಹಮದ್‌ನನ್ನು ಮೆಕ್ಕಾದಿಂದ ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. (ಈತನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ಒದಗಿ ಬಂದಿತ್ತು) ಸ್ವತಃ ಮೊಹಮದ್‌ರು ಮದಿನಾಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರು ತನ್ನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಮದಿನಾಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಮೊಹಮದ್‌ರು ತಮ್ಮ ಕೆಲವು ಮೆಕ್ಕಾದ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಸಂಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮದಿನಾಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಮದಿನಾದವರ ದಯಾಳುತನದ ಮನವರಿಕೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಳವೂರಿದರು ಹಾಗೂ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅವರದೇ ಆದ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹಾಳಾಗದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಿದರು. ಮೆಕ್ಕಾದಿಂದ ಹೊರಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜನರನ್ನು ಮದೀನಾದವರು ಈ ರೀತಿ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಗೌರವಾದರಗಳಿಂದ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಕೂಸು ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿಯೇ ಕೊನೆ ಉಸಿರು ಎಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು.[೧]

---

೧. ಗಿಬ್ಬನ್‌ನ "ಡಿಕ್ಲೈನ್ ಅಂಡ್ ಫಾಲ್ ಆಫ್ ದಿ ರೋಮನ್ ಎಂಪೈರ್". ಸಂ. V. ಪು. ೩೫೬.

ಮೊಹಮದ್‌ರ ಮೆಕ್ಕಾದಲ್ಲಿ ತಂಗುವಿಕೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಲಾಭವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು. ಅವರ ಮೆಕ್ಕಾದ ಕಛೇರಿಯು ರಾಜಕೀಯ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಂಗದ ಸಮನ್ವಯದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿತು. ಮೊಹಮದ್‌ರು ಒಬ್ಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ದೊರೆಯಾದರು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಬಂದೂಕಿನ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ನಡೆಸುವಷ್ಟು ಪ್ರಬಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ದೊರೆಯಾದರು. "ಮೆಕ್ಕಾದಿಂದ ಓಡಿ ಬಂದ ಒಬ್ಬ ನಿರಾಶ್ರಿತನಿಗೆ ಮದಿನಾದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಜನ ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮೇಲೇರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಆತನಿಗೆ ಯಾರೊಂದಿಗಾಗಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಕೆಣಕುವ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಲು ಅಧಿಕಾರವನ್ನಿತ್ತರು." ಈ ರೀತಿ, ಮಾನವೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಶಕ್ತಿಯ ವಿಪುಲತೆಯಿಂದ ಬಲಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಮೊಹಮದ್ ಇತರ ಧರ್ಮದವರಿಗೆ ಖಡ್ಗ ತೋರಿಸಿ ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಈತ ತಾನು ತಿಳಿದ ಸತ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಸಿಟ್ಟುಬರುವ ಹಾಗೂ ಒರಟು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದ. ಆತನ ಈ ನಡವಳಿಕೆ ಆತ ಈ ಹಿಂದೆ ತನ್ನ ಹಿಂಬಾಲಕರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಉಪದೇಶ ಅಷ್ಟೇನು ಸಮಂಜಸವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ, ಮೊಹಮದ್ ಜನರ ಮನ ಒಲಿಸಿ ಮತಾಂತರ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ; ನಂತರ ಜನರು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸೋತ; ಕೊನೆಗೆ ಈತ ಇತರ ಧರ್ಮದವರಿಗೆ ಖಡ್ಗ ತೋರಿಸಿ ತನ್ನ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಹಾಗೂ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಂಬದ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವಾರು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ದೇವರುಗಳ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ದಿನ ಅಥವಾ ತಿಂಗಳುಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾಶ ಮಾಡಿದ.[೧] ಮದಿನಾದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಯೂರಿದ ಮೊಹಮದ್ ತನ್ನ ಪಂಥ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರ ಗೊಳಿಸಲು ಮೆಕ್ಕಾದ ಖೋರಿಷ್ ಜನರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ತನ್ನ ಗುಲಾಮರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅರಬರು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಕಳ್ಳರೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಮದಿನಾದಲ್ಲಿರುವ ಮೊಹಮದ್‌ನ ಶಿಷ್ಯರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾದು ಹೋಗುವ ಖೋರಿಷ್‌ರ ವ್ಯಾಪರಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಕೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇವರ ಈ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಖೋರಿಷ್ ಜನರು ರೇಗಿ ಮದಿನಾದ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೊಹಮದ್ ಒಂದಿಷ್ಟು ದಿನ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ನಿಲುವನ್ನು ತಾಳಿದ್ದರೂ ಬಹಳ ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಮೆಕ್ಕಾದ ಮೇಲೆ ಕೆಣಕುವ ದಾಳಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ನಗರವನ್ನೇ ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ.

---

೧. ಅದೇ, ಸಂ. V, ಪು. ೩೭೫

ಈ ರೀತಿ ಮೊಹಮದ್ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡ. ಮೊಹಮದ್‌ನು "ತನ್ನ ವೈರಿಗಳ ಮುಂದೆ ಗೆಳೆತನ, ಯುದ್ಧ ಅಥವಾ ಶರಣಾಗತಿ ಎಂಬ ನ್ಯಾಯಯುತ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟನು. ಅವರು ತಾನು ನಂಬಿರುವ ಇಸ್ಲಾಂ ಪಂಥದವರಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ತನ್ನ ಹಳೆಯ ಶಿಷ್ಯರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಲೌಕಿಕ ಹಾಗು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು."[೧] ಈ ರೀತಿ ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. ಈ ಗುಂಪಿನ ಜನರಿಗೆ ಖಲೀಫರೆಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆತ ತನ್ನ ಹಿಂಬಾಲಕರಿಗೆ ಒಂದು ಗೆಲ್ಲುವ ಜೀವನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ವಹಿಸಿದನು. "ಶೂರನಿಗೊಪ್ಪುವ ಅಲಿಯ ಧೈರ್ಯ, ಮೊವಾಯನ್‌ನ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಜಾಣ್ಮೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಗುಂಪನ್ನು ಸೇರಿದ ಹೊಸ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆನ್ನುವ ಹಂಬಲವನ್ನು ಅವರ ಮನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವು ಮತ್ತು ಇವರು ಈಗಾಗಲೇ ಕಲಿತಿರುವ ನಾಗರಿಕ ಅಸಹಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಗುರು ಪ್ರವಾದಿಯ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಒಮಿಯ್ಯಾ ಮನೆತನದಿಂದ ಬಂದ ಡಮಾಸ್ಕಸ್ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಆಳುವ ರಾಜರುಗಳೆಲ್ಲ ಅಲಸಿ ಹಾಗೂ ಒಣಾಡಂಬರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೇ ಹೊರತು ಸನ್ಯಾಸಿ ಮತ್ತು ಮುತ್ಸದ್ದಿಗಳು ಹೊಂದಿರುವ ಗುಣಗಳನ್ನಲ್ಲ. ಇಂಥವರನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದು ಖಲೀಫರಿಗೆ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರಾದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಂತೆ ಇವರೆಲ್ಲರು ಖಲೀಫರಿಗೆ ಶರಣಾಗತರಾದರು. ಆದರೂ ಅರಬರ ಯಶಸ್ಸು ಖಲೀಫರ ಶೌರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರ ವೈರಿಗಳ ದೌರ್ಬಲ್ಯದಿಂದಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮೊಹಮದ್‌ರಿಗೆ ಅವರು ಜೀವಿಸಿದ್ದಷ್ಟೂ ಕಾಲ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಮೊಹಮದ್‌ರ ಜನನ ಪರ್ಶಿಯನ್, ರೋಮನ್ ಮತ್ತು ಯೂರೋಪದ ಅನಾಗರಿಕರ ಮತ್ತು ನೈತಿಕವಾಗಿ ಅಧಃಪತನಗೊಂಡ ಹಾಗೂ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಟ್ರೋಜನ್‌ದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಅಥವಾ ಕಾನ್‌ಸ್ಟನ್‌ಟೈನ್ ಅಥವಾ ಚಾರ್ಲಮೆನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಸಹ ಮೊಹಮದ್‌ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಸಾರ್ಕನ್‌ರ ದಾಳಿಯನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ಮೊಹಮದ್‌ರ ಮತಾಂಧತೆಯ ಬಿರುಗಾಳಿ ಅರೇಬಿಯಾದ ಮರಳು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದ ಹಾಗೆ ಮಾಯವಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು."[೨] ಆದರೆ ಹೀಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದುವರಿದು "ಇವರೇ

---

೧. ಗಿಬ್ಬನ್ನನ "ಡಿಕ್ಲೈನ್ ಅಂಡ್ ಫಾಲ್ ಆಫ್ ದಿ ರೋಮನ್ ಎಂಪೈರ್". ಸಂ. V. ಪು. ೩೭೫

೨. ಅದೇ, ಸಂ. V, ಪು. ೪೦೦-೧

ಟ್ರೋಜನ್ ಮತ್ತಿತರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿರುವ ಆಗಷ್ಟಸ್ ಮತ್ತು ಆರ್ಟಾಕ್ಸರಟ್ಸ್‌ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಗೆದ್ದರು. ಮೊಹಮದ್‌ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಒಮರನು ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯ ತನ್ನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಕನ್‌ರಾದ ಇವರು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ೩೬,೦೦೦ ನಗರ ಹಾಗೂ ಅರಮನೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು; ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಿರದ ಜನರ ೧೪,೦೦೦ ಚರ್ಚು ಅಥವಾ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದರು ಹಾಗೂ ಮೊಹಮದ್‌ರ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ೧೪,೦೦೦ ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೊಹಮದ್ ಮೆಕ್ಕಾದಿಂದ ಓಡಿಹೋದ ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇವನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಭಾರತದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಸಮುದ್ರದವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿಸಿದರು. ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ದೂರದೂರವಿರುವ ೧) ಪರ್ಷಿಯಾ, ೨) ಸಿರಿಯಾ, ೩) ಈಜಿಪ್ಟ್, ೪) ಆಫ್ರಿಕಾ, ಮತ್ತು ೫) ಸ್ಪೈನ್ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಂತಗಳವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿತ್ತು. ಮೊಹಮದ್‌ನ ಈ ವಿಶಾಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗಸ್ಟಸ್ ಮತ್ತು ಅಂಟೋಸಿಸ್ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಒಡೆಯಲಾರದ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾರದ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕತ್ವವನ್ನು ಕಾಣುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೂ ಇವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಜನರ ನಡವಳಿಕೆಗಳ ಹಾಗೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿನ ಹಲವೆಡೆ ಹಬ್ಬಿರುವ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಖುರಾನಿನ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಂದರೆ, ಇತ್ತ ಸಮರಖಂಡ್‌ದಿಂದ ಅತ್ತ ಸೆವಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಸಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂದುವರಿದು, ಆಫ್ರಿಕಾದ ವಾಯುವ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೂರರು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಸೇರಿ ಮೆಕ್ಕಾದ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಭೇದ-ಭಾವಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಂತೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ಟಿಗ್ರಿಸ್‌ಗೆ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅರಬಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಂದು ಜನಪ್ರಿಯ ನಾಣ್ಣುಡಿಯಂತೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರು."[೧]

ಅರಬರ ಮಧ್ಯಯುಗದ ಇಡೀ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಇತಿಹಾಸ ಕೇವಲ ಮತ್ತು ಸಹಜವಾಗಿರುವ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಏಳಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಜನಪ್ರಿಯ ಲೇಖಕ ಹೇಳಿದಂತೆ "ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಅರಬರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕೇವಲ ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಹಿಂದೆ

---

೧. ಅದೇ, ಸಂ. V ಪು. ೪೯೩

ಶತಮಾನಗಳವರೆಗೆ ಅರಬರ ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಅವನತಿಯೇ ಈ ಹಿಂದಿನ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ವಲಸೆ ಸಿಮೆಟಿಕ್ ಜನರ ವಲಸೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿತ್ತು. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮೊಹಮದ್‌ರು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕಿಂದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಅರೇಬಿಯಾವು ಗೊಂದಲಮಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೊಳಗಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅರೇಬಿಯಾದ ಅನಾಗರಿಕ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರು ಹಾಗೂ ಇವರ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ನಿಧಾನವಾಗಿಯಾದರೂ ಸತತವಾಗಿ ಸಮೀಪದ ರೋಮನ್ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಪರ್ಶಿಯಾದ ಸುಧಾರಿತ ನಾಗರಿಕರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರು. ಇವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಈಗಾಗಲೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿರುವ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಾದ ಆರ್ಮೇನಿಯದವರನ್ನು ಭೇಟ್ಟಿಯಾದರು.

ಹಸಿವು ಮತ್ತು ದುರಾಸೆಗಳು ಮಾನವನನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರಲು ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು ಅವನ ಧರ್ಮವಲ್ಲ; ಆದರೆ ಧರ್ಮ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಐಕ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಪೂರೈಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಾರ್ಕನ್‌ರ ಧರ್ಮದ ವಿಸ್ತರಣೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ವವಲ್ಲದ ಅಮುದುವೆಂದರೂ ಅದು ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿತ್ತೆಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಸಾರ್ಕನರ ಈ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗುವ ಮುನ್ನ ಇಸ್ಲಾಂ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಹಾಗು ಒಂದು ಸಂಘಟನೆಯ ರೂಪವನ್ನು ನೀಡಿತು."[೧]

ತಮ್ಮ ಹೊಸಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡುವ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹಾಗೂ ಅಂದಿನ ಪ್ರಚಲಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮೊಹಮದ್‌ರ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಸೇರಿಸಲಾದ ಜನರು ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್‌ಗೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೬೬೮-೬೭೫ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರು. ಈ ದಾಳಿ ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಡೆಯಿತು; ಇದರಿಂದ ಯಾವ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪರಿಣಾಮಗಳೂ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್‌ದ ಬಲ ಹಾಗೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾದವು. ಮೇಲಾಗಿ ರೋಮನ್‌ರು ಸಾರ್ಕನ್‌ರಿಂದ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಒದಗಿ ಬಂದ ಗಂಡಾಂತರವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಹೋರಾಡಿದರು. ಸನ್ನಿವೇಶ ಎಷ್ಟು ಗಂಭೀರವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ರೋಮನ್‌ರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮದ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿ ಸಾರ್ಕನ್‌ರ ಜಯಭೇರಿಗೆ ಅಡೆತಡೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದರು. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್

---

೧. ಕೇಂಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಮೆಡಿಕಲ್ ಹಿಸ್ಟರಿ, ಸಂ. II, ಪು. ೩೩೧-೨

ವೈರಿಗಳ ವಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮದ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಗಂಡಾಂತರ ಒದಗಿ ಬರಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಸಾರ್ಸನ್‌ರು ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್‌ದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೭೧೬-೭೧೮ರಲ್ಲಿ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಗೆದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಈ ಸಲವೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ದಾಳಿಗಳ ಪರಿಣಾಮ ಶೆಲ್‌ಜೂಕರಿಂದ ಅರಬರು ಮರೆಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟರು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಶೆಲ್‌ಜೂಕರು ಮುಂಚೂಣಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಮೊದಲು ಶಿಯಾ ರಾಜಮನೆತನದ ಬುಯದ್‌ರಿಂದ ನಂತರ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದ ಫಾತಿಮಾರ ವೈರಿಗಳಿಂದ ಬಾಗ್‌ದಾದ್‌ನ ಖಲೀಫರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಶೆಲ್‌ಜೂಕ್ ತುರ್ಕರ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಖಲೀಫರಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ದಾರಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ, ಇವರೇ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬದ್ಧ ಇಸ್ಲಾಂ ಅನ್ನು ಮೇಲೆ ಎತ್ತುವವರಾಗಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಗತವೈಭವವನ್ನು ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ಹಿಂದೆ-ಮುಂದೆ ನೋಡದವರಾಗಿದ್ದರು. "ಒಬ್ಬ ಮೊಹಮದ್‌ನ ಅನುಯಾಯಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶೆಲಜೂಕ್ ಟರ್ಕರು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬದ್ಧ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದುದು ಮತ್ತು ಅವರು ಅಲೆಗಾಮಿತತ್ವಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವ 'ಶಿಯಾ' ಮುಸ್ಲಿಮರ ವಿಧ್ವಂಸಕ ಕೃತ್ಯವನ್ನೂ ತಡೆಗಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಶಿಯಾ' ಮುಸ್ಲಿಮರ ವಿಚಾರಗಳು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಉಳಿಯುವಿಕೆಗೆ ಗಂಡಾಂತರವನ್ನು ಒಡ್ಡಿದ್ದವು. ಮುಂದುವರಿದು, ಶೆಲಜೂಕ್ ತುರ್ಕರಿಂದ ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ಏನೂ ತೊಂದರೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರು ಪರ್ಶಿಯಾ ಮತ್ತು ಅರೇಬಿಯಾ ಎರಡೂ ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಂದು 'ತಟಸ್ಥ ಶಕ್ತಿ'ಯಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ತುರ್ಕಕರ ಸಾಹಿತ್ತಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರು ನೋಡಬಹುದು."[೧]

ಶೆಲ್‌ಜೂಕ್ ತುರ್ಕರು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಈ ಕುಟುಂಬಗಳು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಚ್ಚಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂತಹ ಕಚ್ಚಾಡುವ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ 'ಗಜ್' ಮನೆತನದವರು ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. (ಈ ಮನೆತನ ಉಳಿದವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಹೊಂದಿ ಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ). ಈ ಮನೆತನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಮೊಹಮದ್‌ರ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಕಷ್ಟಕೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಇದು ತನ್ನ ನಾಯಕನಾದ 'ಪಿಗು ಅರ್ಸ್ಲನ್

---

೧. Enc. Brit. ೧೧th Ed. Art., "Seljuks".

ಇಸರೇಲ್'ನ ಹಿರಿತನದಲ್ಲಿ ಆಕ್ಸಸ್ ನದಿ ದಾಟಿ ಪರ್ಶಿಯಾ ಪೂರ್ವ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬಿತು. ೧೦೪೦ ಇಸ್ವಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೆರೊ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗಜ್ ಮನೆತನದವರು ಗಜನಿ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ರಾಜನಾದ ಮೊಹಮದ್‌ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ತಾವು ಸ್ವತಂತ್ರರೆಂದು ಸಾರಿದರು. ಹೀಗೆ, ಶೆಲ್‌ಜೂಕ ತುರ್ಕಿಗಳು ಅತ್ಯಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮಧ್ಯ ಏಷಿಯಾದಲ್ಲಿನ ಹೆಲೆಸ್‌ಪಾಂಟ್ ನಗರದವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪಡೆದರು. ಗಜ್‌ರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರದೇಶ ಶೆಲ್‌ಜೂಕ ತುರ್ಕರ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜರುಗಳ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತು. "೧೦೭೧ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಆಲ್ಪ ಆರಸ್‌ಲಾದಲ್ಲಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತುರ್ಕಿಗಳು ಗೆದ್ದರು. (ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗ್ರೀಕ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಸೆರೆಯಾಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು); ಆನಂತರ ಏಶಿಯಾ ಮೈನರ್[1] ಭೂಭಾಗ ಈ ತುರ್ಕಿಗಳ ದಾಳಿಗೆ ತೆರೆದಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಕಥಲಮಿಷ್ ದೊರೆಯ ಮಗನಾದ ಸುಲೇಮಾನನಿಗೆ ಹೆಲಿಸ್‌ಪಾಂಟವರೆಗೆ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗುವುದು - ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಇಬ್ಬರು ರೋಮನ್ ರಾಜರುಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದ ನಂತರ - ಸುಲಭವಾಯಿತು. ಇವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ನಿಶಿಫೂರಸ್ ಬ್ರೈಯನ್ನಿಯಾಸ್ ಎನ್ನುವಾತ ಏಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ನಿಶಿಫ್ರೊರಸ ಬೊಟಾನಿಕೇಟಸ್ ಎನ್ನುವವ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿದ್ದ, ಇವರಿಬ್ಬರು ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿಶಿಫೂರಸ್ ಬ್ರೈಯನ್ನಿಯಾಸ್‌ನು ಸುಲೇಮಾನನ ನೆರವು ಕೋರಿದ ಹಾಗೂ ಈತನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್‌ಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಗದ್ದುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ"[2] ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಸಿರಿಯ ದೇಶದ ತಮ್ಮ ರಾಜಮನೆತನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶಾಶ್ವತನೆಲೆ ನೀಡಲು ಆಂಟಿಯೋಕ ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು ಹಾಗೂ ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಧಾಳಿಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೩೪ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶೆಲ್‌ಜೂಕರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಇಡೀ ಏಶಿಯಾ ಮೈನರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ಆದರೆ ಶೆಲ್‌ಜೂಕರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಅವರಲ್ಲಿನ ಆಂತರಿಕ ಜಗಳಗಳಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಮೇಲಿನ ಪರಕೀಯರ ದಾಳಿಯಿಂದಾಗಿ ಅಲ್ಪಾಯುಷಿಯಾಗಿತ್ತು. ಶೆಲ್‌ಜೂಕ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಪರಕೀಯರ ದಾಳಿ ಮಂಗೋಲದ ಅರಸರಿಂದ ಉಂಟಾಯಿತು. ಮಂಗೋಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆರಂಭದ ಇತಿಹಾಸ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಒಂದು ಕಟ್ಟುಕಥೆಯ ಹಾಗೆ ಇತ್ತು ಎಂದರೆ ಏನೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಮಂಗೋಲರ

---

೧. ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದ ನಡುವಿನ ಪಶ್ಚಿಮ ಏಶಿಯಾದ ಒಂದು ದ್ವೀಪಕಲ್ಪ.

೨. ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾ, IIನೇ ಮುದ್ರಣ (ಶೆಲ್‌ಜೂಕರು)

ನಾಯಕ ಚಂಗೇಜಖಾನ್ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೨೭ರಲ್ಲಿ ತಾನು ಕಿಲೆನ್ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ "ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಚೈನಾ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಡ್ನೈಪರ್ ನದಿಯ ದಂಡೆಯವರೆಗಿನ ವಿಶಾಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಸತ್ತನು.[೧] ಆತ ತಾನು ಸಾಯುವಾಗ ಒಗದಾಯಿ ಎಂಬುವವನನ್ನು ತನ್ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೂ ಇತರ ವಾರಸುದಾರರಿಗೆ ಸಹ ತನ್ನ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ವಿಶಾಲವಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ. ಒಗದಾಯಿಯು ತನ್ನ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, "ತನ್ನ ಬೃಹತ್ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡುಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಚೈನಾದ ಕಿಯೂ ರಾಜನಮನೆತನವನ್ನು ಉರುಳಿಸಲು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಚೈನಾಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆ ಮನೆತನವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶ ಮಾಡಿದ. ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವನ ಒಬ್ಬ ತುಲಿ ಎಂಬ ಅನುಯಾಯಿ, ಇಂತಹುದೆ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಶೆನ್ಸಿ ಎಂಬಲ್ಲಿಂದ ಚೈನಾದ ಹೊನೆನ್ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದ. ಇವರಿಬ್ಬರ ಸಾಮೂಹಿಕ ದಾಳಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಕಿಯೂ ರಾಜನ ಸೈನ್ಯ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿಂತರೂ, ಕೊನೆಗೆ, ತಮ್ಮ ಕುಶಲತೆ ಮತ್ತು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮಂಗೋಲರು 'ಕಿಯೂ' ರಾಜನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಆತನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಕೈ-ಫೆಂಗ್-ಫೂ (Kai-Feng Fu) ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕಿಯೂ (Kiu) ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಕೈ-ಫೆಂಗ್-ಫೂ ದಿಂದ ಜೂನಿಂಗ್ ಫೂ (Juning Fu)ಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋದನು. ಅವನನ್ನು ಮಂಗೋಲರು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ಕಿಯೂ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಸೈನ್ಯವು ಅರೆಹೊಟ್ಟೆ ಊಟದ ಎಲ್ಲ ದಿಗಿಲುಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿ, ಕೆಲವು ವಾರಗಳ ನಂತರ ಮಂಗೋಲರಿಗೆ ಶರಣಾಗತವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಿಯು ಚಕ್ರವರ್ತಿ ನೇಣುಹಾಕಿಕೊಂಡು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು."[೨] ಕಿಯೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆಯೂ ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದದೆ, ಓಗಾದಿಯು (Ogadi) ೧೨೩೫ರಲ್ಲಿ ಚೈನಾದ ಸುಂಗ್ ರಾಜಮನೆತನದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಲು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ. ಈ ಮನೆತನದ ಭೂಪ್ರದೇಶ ಇಂದಿನ ಕೊರಿಯ (Korea) ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾಂಗ್-ಸೆ-ಕಿಯಾಂಗ್ (Yang-se-Kiang)ದ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿದೆ.

ಓಗಾದಿಯು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ಏಶಿಯಾ (Eastern Asia)ದ ದಾಳಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮ ಏಶಿಯಾದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೩೬ರಲ್ಲಿ ಇವನು ಟಿಪ್ಲಿಸ್ (Tiflis) ಮತ್ತು ಕಾರ್ಸ್ (Kars) ಪಟ್ಟಣಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಗೈದು ಜಾರ್ಜಿಯಾ (Georgia) ಹಾಗೂ ಗ್ರೇಟ್ ಆರ್ಮೇನಿಯಾ

---

೧. ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾ. ೧೧ನೇ ಮುದ್ರಣ. ಸಂ. XVIII, ಪು. ೭೧೨ "ಮಂಗೋಲರು"

೨. ಅದೇ, ಪು. ೭೧೨, ಮಂಗೋಲರು

(Great Armenia) ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು ಹಾಗೂ ಪೂರ್ವ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಸೋದರಿಯ ಮಗನಾದ ಬಾಟು (Batu) ಎಂಬುವವನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಬಾಟು ಬಲ್‌ಗರ್ (Bulgar) ಎಂಬ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಬೊಲ್‌ಗರಿ (Bolgari)ಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮುಂದುವರಿದು, ಈತ ಓಲ್ಗಾ (Volga) ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಮಾಸ್ಕೋದ ಈಶಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಇರುವ ರಿಯಾಜಾನ (Ryazan) ಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ೨೧ನೆಯ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೨೩೭ರಂದು ಗೆದ್ದನು. ಈತ ಈ ದಾಳಿಯಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಾರದ ಕಷ್ಟಕೊಟ್ಟನು. ಈ ಕಷ್ಟ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ "ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ಜನರಿಗಾಗಿ ಅಳುವ ಒಂದು ಕಣ್ಣನ್ನು ಸಹ ಅವನು ಉಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ." ನಂತರ ಈತ, ಮಾಸ್ಕೊ ನಗರವನ್ನು ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಕೊನೆಗೆ ವ್ಲಾಡಿಮೀರ್ (Vladimir) ಹಾಗೂ ಕೊಜೆಲ್‌ಸ್ಕ (Kozelsk) ನಗರಗಳೂ ಈತನ ವಶವಾದವು. ಮಾಸ್ಕೊ ಮತ್ತಿತರ ನಗರಗಳಂತೆ, ಪೋಲೆಂಡ್ ಹಾಗೂ ಹಂಗರಿ ನಗರಗಳು ಸಹ ಇವನ ವಶವಾದವು.

ಮಂಗೋಲರಂತೆ ಒಟ್ಟೋಮಾನರೆಂದು (Ottomans) ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಟರ್ಕಿಗಳು ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ಇವರು; ಹಿಂದಿನ ಗೋಬಿ ಮರಳುಗಾಡು ಮತ್ತು ಸುಂಗಾರಿಯಾ ಮೈದಾನ ಪ್ರದೇಶದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರಾಗಿದ್ದರು. "ಕಾರಾಖಾನನ ಪುತ್ರ ಒಘುಜ್ (Oghuz)ನ ತುರ್ಕರ ಪಿತಾಮಹನೆಂದು ಇತಿಹಾಸ ಸಾರುತ್ತದೆ. ಇವರುಗಳು ಮೊದಲನೆಯ ಬಾರಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೨೭ ರಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆ ವರ್ಷ ೨೦೦೦ ದಿಂದ ೪೦೦೦ ಸಂಖ್ಯೆಯ ತುರ್ಕಿಗಳ ಅಲೆಮಾರಿ ಗುಂಪೊಂದು ತಮ್ಮ ಗುಲಾಮರೊಂದಿಗೆ ಮಂಗೋಲರ ದಾಳಿಯ ಒತ್ತಡ ತಾಳಲಾರದೆ ಮಧ್ಯ ಏಶಿಯಾದಿಂದ ತಮ್ಮ ನಾಯಕನೊಂದಿಗೆ ಊರು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಹೊರಬೀಳುವ ಮುನ್ನ ಇವರು ಶೆಲ್ಜೂಕ ದೊರೆಯಾದ ಕೊನಿಯಾದ ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಕೈಕೋಬಾ ಎಂಬ ಸುಲ್ತಾನನ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ವಿಷಯ ಏನೇ ಇರಲಿ, ಇವರು ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾದ ಸುಲೇಮಾನ್ ಶಾ ಎಂಬುವವನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಊರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಅವರಿಗೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಜಬರ್ ಎಂಬ ಅರಮನೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಯುಫ್ರೇಟಸ್ (Euphrates) ನದಿಯನ್ನು ದಾಟುವಾಗ ಅವರ ನಾಯಕ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸತ್ತುಹೋದ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರುಗಳ ಅಂತಸ್ಥಿನಲ್ಲಿ (Ranks) ಈಗ ಯಾರು ತಮ್ಮ ನಾಯಕನೆಂಬ ಸಂಶಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಕೆಟ್ಟಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿರಲಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥವರು ಉಳಿದ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು

ತಮ್ಮ ನಾಯಕನೆಂದು "ಭಾವಿಸಲು" ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ೪೦೦ ಜನ ಇರುವ ಈ ಸೈನಿಕರು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋದ ನಾಯಕನ ಮಗನಾದ ಎರ್ಟೋಗ್ರುಲ್ (Ertoghrul)ನನ್ನೇ ತಮ್ಮ ನಾಯಕನೆಂದು ತಿಳಿದರು. ಈತ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಎರ್‌ಜರುಮ್ (Erzerum) ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿನ ಜೆಸಿಲ್ ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಳಊರಿದ. ಮರಳಿಬರಲು ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ಇದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅಪಾಯದ ಒಂದು ವಿಧದಂತೆ ವಲಸೆಹೋಗುವವರಿಗೆ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹೊಸ ವಲಸೆಗಾರರಿಗೆ ಅಂಗೋರಾ (Angora)ದ ಸಮೀಪವಿರುವ 'ಕಾರಜಾ ಬಾಗ್' (Karaja bagh)ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ, ಉತ್ತಮ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಹಾಗೂ ಚಳಿಗಾಲದ ವಸತಿಗೃಹಗಳನ್ನು ವಲಸೆಗಾರರಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಎರಟೊಘಲ್ ಸುಜುಕಿಯನ್ ರಾಜನಾದ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನನಿಗೆ ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಇವನಿಗೆ ಸುಗೂತ್ ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಉಂಬಳಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ತನ್ನ ೯೦ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೮೮ರಲ್ಲಿ ಸತ್ತ. ಇವನ ನಂತರ ಇವನ ಮಗ ಒಸ್ಮಾನನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಚಂಗೇಜಖಾನನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ (lieutenants) ಒಬ್ಬರಾದ ಹಾಗು ತಬ್‌ರಿಜ್ ದೊರೆಯಾದ ಗಜನ್ ಮೊಹಮದ್ ಖಾನನ ಸತತ ದಾಳಿಯಿಂದ ಶಕ್ತಿಗುಂದಿದ ಸೆಲಜುಕಿಯನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಚೂರು ಚೂರಾಗುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಇದರ ಸಾಮಂತ ರಾಜರುಗಳು ಇದರ ಅಧಃಪತನವನ್ನು ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ನೆರವಾದರು. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಹಾಳಾದರೆ ತಮಗೆ ತಮ್ಮ ಉಂಬಳಿಗಳು ವಾಪಸ್ಸು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ತಾವು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಆಶಯ ಅವರನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಉಸ್ಮಾನ ದೊರೆಯು ವೈರಿಗಳ ದಾಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಿಂತನು ಮತ್ತು ಗ್ರೀಕರ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ಸಲ ವಿಜಯ ಸಾಧಿಸಿದನು ಹಾಗೂ ಬಲಹೀನವಾಗಿರುವ ಸಜೂಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಶಕ್ತಿಯುತಗೊಳಿಸಿದನು. ಇವನ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯ ವಿಜಯ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೯೫ರಲ್ಲಿ ಕರೋಜಾ ಹಿಸ್ಸಾರ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ಆಯಿತು; ಅಲ್ಲಿನ ಜನರು ತಮ್ಮ ಶುಕ್ರವಾರದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತ ತಮ್ಮ ಸುಲ್ತಾನನ ಹೆಸರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇವನ ಹೆಸರು ಹೇಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ ಕೈಕೋಬಾದ ದೊರೆಯು ಉಸ್ಮಾನನಿಗೆ ತನ್ನ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಗೆದ್ದ ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಮಾಲಿಕತ್ವವನ್ನು ಮತ್ತು ಕುದುರೆಯ ಬಾಲ, ನಗಾರಿ ಹಾಗೂ ಲಾಂಛನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಇವನ ಸೈನ್ಯದ ತುಕುಡಿಗಳಿಗೆ ಲಾಂಛನವನ್ನಾಗಿ ನೀಡಿದನು. ಈ ರೀತಿ, ಉಸ್ಮಾನನು ಗ್ರೀಕ್ ದೊರೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ತನ್ನ ಜಯಪರವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದನು. ಇವನು ತನ್ನ ಸಾಹಸ ಮತ್ತು ಕಿನ್‌ಸೀ ಮತ್ತು ಹರ್‌ಮಾನಕಾಯಾ

(Harmankaya) ನಂತಹ ದಣಿಗಳ ಗೆಳತನದಿಂದ ಅಯಿನೆಕ್ವಲ್ (Ainequel), ಬಿಲೇಜಿಕ್ (Bilejik) ಮತ್ತು ಯಾರ್‌ಹಿಸ್ಸಾರ್ (Yar Hissar) ಪಟ್ಟಣಗಳ ಒಡೆಯನಾದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೦೦ನೆಯ ಇಸ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಸೆಲ್‌ಜೂಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕುಸಿಯಿತು ಹಾಗೂ ಇದರ ನಾಶದ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ರಾಜ್ಯಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ತನ್ನ ರಕ್ಷಕ ಹಾಗೂ ಆಶ್ರಯದಾತ ಎರಡನೆಯ ಸುಲ್ತಾನ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನನು ಮರಣಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಉಸ್ಮಾನ ತಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನೆಂದು ಸಾರಿದನು. ಇದರಂತೆ ಈ ದಿನ ಒಟ್ಟಾಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅಡಿಗಲ್ಲು ಇಡಲಾಯಿತೆಂದು ತುರ್ಕದೇಶದ ಇತಿಹಾಸ ತಜ್ಞರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.[1] ಈ ವಿಷಯ ಏನೇ ಇರಲಿ, ತುರ್ಕರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಬಹು ವಿಶಾಲವಾಗಿತ್ತು. "ತುರ್ಕರು ಏಷಿಯ ಮೈನರನ್ನು ಆಳಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ಈಜಿಪ್ತನ್ನು ಸಹ ಆಳಿದರು. ಸಿರಿಯಾದಲ್ಲಿನ ಮಂಗೋಲರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಮೆಸೊಪೊಟಮಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಅಧಿಕಾರವಿತ್ತು. ಚಂಗೇಜಖಾನನ ವಂಶಸ್ಥರು ಪರ್ಶಿಯಾದ ಖಲೀಫರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರೆ; ತುರ್ಕಿಗಳು ಒಲ್ಗಾ (Volga) ನದಿಯ ಇನ್ನೂ ಕೃಷಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸದ ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಉರಲ್ (Ural) ಬೆಟ್ಟಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಓಕ್ಸಸ್ (Oxus) ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗು ಟಾರ್ಟರಿ (Tartary)ಯ ಮರುಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಇವರು ಮಧ್ಯ ಏಶಿಯಾದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸರಿಸಿದ್ದರು. ಚೈನಾದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಿದರು ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಮಂಗೋಲ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಒಂದು ಉದ್ದವಾದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು ಹಾಗು ಈ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳೇ ಮುಂದೆ ಗ್ರೇಟ್ ಮೊಗಲರು ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು ಎಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ."[2] ಆದರೆ ಈ ತುರ್ಕಿಗಳ ಬಲ ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಯಾಯಿತು ಮತ್ತು ಇನ್ನೇನು ಇವರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಬಲರಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. "ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಟುರ್ಕಿಯ ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ಆಶೆಯ ತುತ್ತತುದಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದನೋ ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ಅವನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಯೂರೋಪ ಹಾಗೂ ಏಶಿಯಾ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಬೈಜಂಟೈನ್ (Byzantine) ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜನರು ಚಾಚುತಪ್ಪದೆ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಮತ್ತು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ರಾಜರುಗಳು ಇವನನ್ನು ಒಬ್ಬ ದೈತ್ಯ ಹಾಗೂ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಪತ್ತು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರೋ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೈಮೂರು ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಇವನಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ವಿಪತ್ತಾಗಿ ಅಂದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ. ಈತ ಬಾಯೆಜಿದ್ (Bayezid)ರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ

---

೧. ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ ಬ್ರಿಟಾನಿಕ ೧೧ನೇ ಎಡಿಷನ್, XXVII. ಪು. ೪೪೧-೩

೨. ಸ್ಟ್ಯಾನ್ಲೀ ಪೂಲ್ "ಟರ್ಕಿ" (ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ೧೮೮೯), ಪು. ೭

ಮತ್ತು ಬೆಳೆಸಿದ ಬೈಜಂಟೈನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಿದ. ಇವನಿಗೆ ಟಾರ್ಟರ್ ಅಥವಾ ತಮುರಲೇನ (Tarter or "Tamurlane") ಎಂಬ ಇನ್ನೆರಡು ಹೆಸರುಗಳು ಸಹ ಇವೆ. ಈತ ಚಂಗೇಜಖಾನನ ವಿಶಾಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಅಳಿದ ನಂತರ ಅದರಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ನಾಯಕರುಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ. ಬಾಯೆಜಿದ್ (Bayezid) ಎಂಬ ತುರ್ಕರಾಜನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಖಡ್ಗದ ಬಲದಿಂದ ಸೋಲಿಸಿದ. ಕೊನೆಗೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೦೨ರಲ್ಲಿ ತುರ್ಕಿಗಳು (ಅಂದರೆ ಬಯಜಿನ್ ಮನೆತನದ ಸುಲ್ತಾನ) ಮತ್ತು ತೈಮೂರನಿಗೆ ಕದನವಾಯಿತು. ಯಾವಾಗ ತುರ್ಕಿಗಳು ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದ್ದರೋ ಆಗ ಅವರು ತೈಮೂರನು ಶಿವಾಸ್ (Shiwas) ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಹೂಡಿ ತುರ್ಕರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಸುಲ್ತಾನನು ಕೇಳಿದನು. ತಕ್ಷಣ ಆತ ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ತೈಮೂರನಿಗೆ ಎದಿರಾದ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಂಗೋರಾ (Angora) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸೋತನು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ತುರ್ಕಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಟ್ಟಡ ಚೂರು ಚೂರಾಯಿತು.[೧] ಅತ್ಯಂತ ನೈಪುಣ್ಯ ಮತ್ತು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ತುರ್ಕಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಏಶಿಯಾ ಖಂಡದ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುವಾಗಿದ್ದ ಹಾಗೂ "ದೇವರ ಸಿಟ್ಟಿನ ಪ್ರತಿಫಲದ ಅವತಾರ ಎಂಬ ಕ್ರೂರ ರಾಜ ತೈಮೂರನಿಗೆ ಶರಣಾಗತವಾಯಿತು." "ಒಟ್ಟಮಾನರ (Ottomans) ಇತಿಹಾಸ ಇನ್ನೇನು ಒಮ್ಮೆಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಮುಗಿದು ಹೋಯಿತೆಂಬ ಭಾವನೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. ಬಾಯಿಜಿದ್ (Bayezid) ರಾಜ ಮನೆತನ ತನ್ನ ಶೌರ್ಯದ ತುತ್ತತುದಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಕೈಕಾಲು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಯುದ್ಧದ ಆಳಿನ ಮರುಕಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಪರ್ಯವಸನಗೊಂಡಿತು. ಜಗತ್ತು ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶ ನೋಡಿದ್ದು ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ."[೨]

ದುರ್ದೈವವಶಾತ್ 'ತಮೂರಲೇನ' ತನ್ನ ಜಯದ ಫಲಗಳನ್ನು ಉಣ್ಣಲು ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವನು ಒಟ್ಟಾಮಾನ (Ottoman) ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ಪೆಟ್ಟು ಕೊನೆಯದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಲೇನ್ ಪೂಲ್ (Lane Poole) ಹೇಳಿದಂತೆ "ತುರ್ಕರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅತಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಲಕ್ಷಣವೇನೆಂದರೆ ಅದರ ಶೌರತ್ವ. ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಇನ್ನೇನು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿದೆ ಎಂದು ನುಡಿದ ಭವಿಷ್ಯಕಾರರ ವಾಣಿಯನ್ನು ಪದೇಪದೇ ಸುಳ್ಳಾಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇಲಾಗಿ ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು

---

೧. ಸ್ಟ್ಯಾನ್ಲೀ ಲೇನ್ ಪೂಲ್ "ಟರ್ಕಿ" (ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ೧೮೯೯), ಪು. ೭

೨. ಅದೇ, ಪು. ೭೩

ಒಂದಾದ ನಂತರ ಒಂದು ವೈರಿಗಳ ಕೈ ಸೇರಿದರೂ ಬಾಯಿಜಿದ್ ಸುಲ್ತಾನನ ಇವುಗಳ ಮೇಲಿನ ಹಿಡಿತ ಅಷ್ಟೇನು ಸಡಿಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಲವಾರು ಜನಾಂಗಗಳು ಪೂಜ್ಯಭಾವನೆಯಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಅಂಜಿಕೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೋ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ತುರ್ಕಿ ಸುಲ್ತಾನ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರದಿದ್ದರೂ, ಯುದ್ಧ ಒಂದರಿಂದ ಅಲ್ಲದೆ ಒಪ್ಪಂದದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಆತ ಜನರ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಬಲವಾದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು? ಆತನ ಶಕ್ತಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತ್ತು? ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಒಂದು ಅಚ್ಚರಿಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ತುರ್ಕಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬಲಿಷ್ಠ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷ ದೊರೆಯಾದ ಮೊದಲನೆ ಮೊಹಮದ್‌ನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಒಟ್ಟಮಾನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ (Ottoman Empire)ವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೦೨ರ ಸರ್ವನಾಶವಾದ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ, ತಮ್ಮ ಕಳೆದುಹೋದ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ಕೊಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟಿದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ನಶಿಸಿ ಹೋಗದೆ ಪುನಃ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಲದಿಂದ ಮತ್ತು ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಮೊದಲನೆಯ ಮೊಹಮದ್‌ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲು ತಯಾರಿಮಾಡಿತು."[೧] ಮುಂಬರುವ ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನಗಳ ಯೋಚನೆಯಿಂದ ಉತ್ಸಾಹಿತನಾಗಿ ಮೊಹಮದ್‌ನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಏಶಿಯಾ ಖಂಡದ ಬ್ರೂಸಾ (Brusa) ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿರುವ ಆಡ್ರಿನೋಪಲ್ (Adrianople)ಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳಿಸಿದ. ಹಿಂದೆ ಶೆಲಜೂಕ್ ಟರ್ಕರು ಹೆಲಿಸ್‌ಪಾಂಟ್ (Hellespont)ನವರೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು; ಆದರೆ ಇದನ್ನು ದಾಟಲಿಲ್ಲ; ಇದರ ದಾಟುವಿಕೆಯು ಒಟ್ಟಮಾನ್‌ರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್ (Constantinople)ನ ವಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಲವಾರು ಟರ್ಕಿ ರಾಜರುಗಳ ಕನಸಾಗಿತ್ತು. ಟರ್ಕಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕನಾದ ಒಟ್ಟೊಮಾನನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್‌ನ್ನು 'ನಾನು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ' ಎಂದು ಕನಸುಕಂಡನು. ಇವನ ನಂತರ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜರುಗಳು ಇಂತಹದೇ ಕನಸನ್ನು ಕಂಡರು. "ಸಿಡಿಲಿನಂತಹ ಬಯೇಜಿದ್ (Bayezid) ರಾಜ ಇದನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದನು. ಮೂಸಾ ದೊರೆಯು ಈ ರಾಜಧಾನಿಗಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಲಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದನು. ಎಂಟನೆಯ ಮೊಹಮ್ಮದನು ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್ ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದನು. ಇವರಿಗೆ ಈ ನಗರವನ್ನಷ್ಟೆ ಗೆಲ್ಲುವ ಯೋಜನೆ ಇತ್ತು. ಇದರ ಸುತ್ತ-ಮುತ್ತ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಅವರು

---

೧. ಸ್ಟ್ಯಾನ್ಲೆ ಲೇನ್ ಪೂಲೆ "ಟರ್ಕಿ" ಪು. ೭೪ - ೭೫

ಈಗಾಗಲೇ ಗೆದ್ದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಈ ನಗರದ ಮೇಲಿನ ಜಯ ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧನೆಗಳಿಗೆ ಕಳಸಪ್ರಾಯ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು."[೧] ಒಟ್ಟಮಾನ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರನೆಯವನಾದ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಮೊಹಮದ್ ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ರಾಜ ಈ ನಗರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನೆವವೊಂದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಟರ್ಕರು ೨೯ ಮೇ ೧೪೫೩ ರಂದು ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್‌ನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಈ ನಗರ ೨೯ನೇ ಮೇ ೧೪೫೩ಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ವೈರಿಗಳ ವಶಏಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. "ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ನಗರ ತುರ್ಕಿಗಳ ವಶದಲ್ಲಿ ಬಾರದಿರುವುದು ಈ ನಗರವನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬೈಜಾಂಟೈನ್ (Byzontine) ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದವರು ಸಬಲರಾಗಿದ್ದರು, ಆದುದರಿಂದ ಈ ನಗರ ತುರ್ಕಿಗಳ ವಶವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ; ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ (೨೯ ಮೇ ೧೪೫೩ ಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ) ಈ ನಗರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದಾಳಿಗೈದ ತುರ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲವೇ ಹೊರತು ಬೈಜಾಂಟೈನ ರಾಜರುಗಳು ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಇದನ್ನು ವೈರಿಗಳಿಂದ ಕಾಪಾಡಿದರು ಎಂದಲ್ಲ."[೨] ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್ ನಗರಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನಾವ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ನಗರವು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ; ಇದು ಏಶಿಯಾ, ಯೂರೋಪ್ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾ ಖಂಡಗಳ ಮೇಲೆ ಸರಿಯಾದ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜರಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಯಾವ ರಾಜನು ಈ ನಗರವನ್ನು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವನೋ ಅವನೇ ಈ ಮೂರು ಖಂಡಗಳ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್‌ದ ಭೌತಿಕ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಇದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಎದುರಿಸಿದ ದಾಳಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಡಾ. ಕನ್ನಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮರು, "ಶತಮಾನಗಳು ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದರಂತೆ ಉರುಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ಇವುಗಳು ಉರುಳಿದಂತೆಲ್ಲಾ ನಗರದ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ಹೊಸಹೊಸ ರಾಜರುಗಳು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಈ ನಗರವನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು - ಇದು ಕಟ್ಟಿದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಗೋಥರು (Goth) ಇದರ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು; ಐದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಂಡಲರು (Vandals) ಹಾಗೂ ಹನ್ನರು (Hans), ಆರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಲಾವರ (Slavs) ದಾಳಿಯಿಂದ ಇದು ಅಂಜಿತ್ತು; ಅರಬರು ಮತ್ತು ಪರ್ಶಿಯನ್‌ರು ಏಳನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಗಯಾರ್‌ಗಳು (Magyars) ಬಲ್ಗರು (Balgars) ಹಾಗೂ

---

೧. ಅದೇ, ಪು. ೧೦೭-೧೦೮

೨. ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾ Vol. XXVII. ಪು. ೪೪೩

ರಶಿಯನ್‌ರು (Russians) ಇದನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ವೆನಿಸ್ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಧರ್ಮಯುದ್ಧ (Fourth Crusade)ದ ಜಯ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ (Latin Kingdom)ದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್‌ನ ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ಈ ನಗರ ತುರ್ಕರ ವಿರುದ್ಧ ಸೆಟೆದು ನಿಂತಿತು. ಬಹಳ ಸಲ ಅಲುಗಾಡಿ, ಕೊನೆಗೆ ೧೪೫೩ರಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳ ದಾಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಯಿತು" ಎಂದು ಡಾ. ಕನ್ನಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮರು ಈ ನಗರದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಉದ್ಗಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.[೧]

ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ನಗರ ವೈರಿಗಳ ಸತತ ದಾಳಿಯನ್ನು ತಡೆದದ್ದು ಮತ್ತು ತನ್ನ ನಾಗರಿಕತೆ ನಾಶವಾಗದಂತೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಬಹಳ ಅದೃಷ್ಟದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಮೊಹಮದ್‌ನ ಧರ್ಮದ ಯೂರೋಪಿನ ತರಂಗಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮ ತಡೆಹಿಡಿದದ್ದು ಅದೃಷ್ಟವೇ ಸರಿ. ಮುಂದುವರಿದು, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮ, ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರದ ಬರ್ಬರತೆಯ ಹೊಡೆತವನ್ನು ಸಹಿಸಿ ಸನಾತನ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿತು. ಯಾವ ರೀತಿ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್, ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಯಿಂದ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿತೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಟೂರ್ಸ್‌ನಗರ ಇದರ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮದೆಡೆಯಿಂದ ತಡೆಗಟ್ಟಿತು. ಇದು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಗಿ ಮತ್ತು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆಯಿತು. ತುರ್ಕಿಗಳಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಅರಬರು ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್ ನಗರವನ್ನು ತಮ್ಮ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಆಫ್ರಿಕಾ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ನೆಲೆಯನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು; ನಂತರ ಜಿಬ್ರಾಲ್ಟರ (Gibralter)ನ ಮುಖಾಂತರ ಯೂರೋಪಿನ ಪಶ್ಚಿಮ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಇವರು ಪಶ್ಚಿಮದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಯಾವ ರೀತಿಯ ವಿರೋಧವನ್ನೂ ಎದುರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ೭೧೧ನೆ ಇಸ್ವಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸ್ಪೇನ್ ದೇಶ ಇವರ ವಶವಾಯಿತು. ಯೂರೋಪಿನ ಜೆಬರ್ಸ್ ಪ್ರದೇಶ ಸಹ ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೂರಿಷ್ ವಲಸೆಗಾರರಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು. ಈ ತಮ್ಮ ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ಅರಬರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತಗೊಂಡು ಯೂರೋಪಿನ ಗೌಲ (Goul) ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ದಾಟಲು ಯೋಜಿಸಿದ್ದರು, ಆದರಲಿ ಆಕ್ವಿಲಿಯೇನ್ (Aquilaine)ದ ದೊರೆ ಇವರನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಅರಬರು ಈತನನ್ನು ೭೩೨ರಲ್ಲಿ ಬೊರ್ಡೆಕ್ಸ್ (Bordeaux) ಎಂಬ ನಗರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ದ್ವಿಗುಣಿತವಾದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರಬರು ಪೊಯಿಟೂರ್ಸ್

೧. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಕನ್ನಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್. "ವೆಸ್ಟರ್ನ್ ಸಿವಿಲಿಜೇಶನ್ - ಏನ್ಷಿಯಂಟ್ ಟೈಮ್ಸ್". ಪು. ೧೯೭-೧೯೮.

(Poiturs)ವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಟೂರ್ಸ್ (Tours) ವರೆಗೆ ದಾಪುಗಾಲು ಹಾಕಿದರು. ಆದರೆ ಇವರು ಇಲ್ಲಿ ತಮಗಿಂತ ಪ್ರಬಲರಾಗಿರುವ ವೈರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ, ಚಾರ್ಲ್ಸ್ (Charles)ನ ಆಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಫ್ರ್ಯಾಂಕ್ಸ್ (Franks) ಮತ್ತು ಹ್ಯಾಮರ್ (Hammer)ರೊಂದಿಗೆ ಅರಬರು ಸೆಣಸಾಡಬೇಕಾಯಿತು; ಇವರಿಬ್ಬರು ಅರಬರನ್ನು ಟೂರ್ಸ್ (Tours) ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅರಬರ ಮುಂದುವರಿಕೆಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ತಡೆಯನ್ನು ಅವರು ಒಡ್ಡಿದರು. ಈ ಕದನದ ನಂತರ ಅರಬರು ಪೈರಿನೀಸ (Pyrenees) ನದಿಯನ್ನು ದಾಟುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಂದೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅರಬರು ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯ ವಿಧಿ ಏನಾಗುತ್ತಿತ್ತೊ ಎಂಬುದು ಊಹಿಸುವುದು ಕಠಿಣ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನಿಜ. ಫ್ರ್ಯಾಂಕರಿಗಿಂತ (Franks) ಅರಬ್ ಅನಾಗರಿಕರು (Moors) ಬಹಳ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದರು. "ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಮತ್ತು ಹ್ಯಾಮರರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಅನಾಗರಿಕ ಸೈನಿಕರು ಟೂರ್ಸ್ (Tours) ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೊಹಮದ್‌ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದುದು ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸುದೈವವೆಂದು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಂಬಿರುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಮೊಹಮ್ಮದಿಯರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಪ್ರದೇಶವಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲು ಪರವಾನಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದರೆ ಅವರು ಫ್ರಾಂಕರಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು" ಎಂದು ಪ್ರೊ. ರಾಬಿನ್‌ಸನ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.[೧]

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಏಶಿಯಾ ಖಂಡದ ಅಲೆಮಾರಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ತಮ್ಮ ಕ್ಷಿಪ್ರ ಚಳುವಳಿಗಳಿಂದ ಮಧ್ಯ ಏಶಿಯಾದ ಶಾಂತಿ ಭಂಗಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಬಹಳ ವೇಗವಾಗಿ ಕುಸಿದುಬೀಳಹತ್ತಿತ್ತು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪ್ ಸಹ ಬೇಸರಪಡುವಂತಹ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಜರ್ಮನರ ಸತತ ಯುದ್ಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಈ ಸ್ಮಶಾನ ಮೌನವನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸುವಂತಿದ್ದವು.

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಕಡಿಮೆಯಾಗದೆ ಗತ್ಯಂತರವಿರಲಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಯುಗದ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಅಡೆತಡೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಯೂರೋಪಿನ ಹಣದ ಕೊರತೆ ವೇಗದ ವಸ್ತು ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಅಡತಡೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತ್ತು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮ

---

೧. ಬ್ರ್ಯಾಸ್‌ಲೀ ಮತ್ತು ರಾಬಿನ್‌ಸನ್ - "ಔಟ್‌ಲೈನ್ಸ್ ಆಫ್ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಹಿಸ್ಟರಿ" ಭಾಗ I, (ಎನ್. ವೈ.) ೧೯೧೪, ಪು. ೩೬೮

ಒಂದು ಆಶಾವಾದಿ ಧರ್ಮವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದು ಮಾನವನ ಭೌತಿಕ ಸುಖಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮವು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ಈ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಅಂದಿನ 'ನ್ಯಾಯಯುತ ಬೆಲೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ' ಮತ್ತು 'ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರದ ನಿಷೇಧ' ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇವುಗಳು ಅಂದಿನ ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್‌ರ ಬಡ್ಡಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಅಂದಿನ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಆತಂಕವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿತ್ತು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಇಡೀ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಜನಾಂಗದ ಬಡ್ಡಿವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ ನಿಷೇಧಿಸಿತ್ತು. ಈ ನಿಷೇಧ ಹಣದ ಕೊರತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿದರೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಎಂತಹ ಹಿಂಜರಿತ ಉಂಟಾಗಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿಸ್ತ ಧರ್ಮದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರದ ಜ್ಯೂ ಜನ ಮಾತ್ರ ಬಡ್ಡಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆ ಅಗಣಿತವಾಗಿದೆ. "ಈ ದುರ್ದೈವಿ ಜನರು ಯೂರೋಪಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದರು; ಆದರೆ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್‌ರಿಂದ ಅವರು ಬಹಳ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು, ಕ್ರೈಸ್ತನನ್ನು ಸಾಯಿಸಿದ ಅತಿ ಬರ್ಬರ ಅಪರಾಧ ಇವರೇ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್‌ರು ಇವರನ್ನೂ ದೂಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು."[೧] ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ವ್ಯಾಪಾರದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಉಂಟುಮಾಡಲು ಮೇಲಿನವು ಸಾಲದೆಂಬಂತೆ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಗಾಟ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಮನಬಂದಂತೆ ಹೇರಲಾಗಿತ್ತು. ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ತರಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ಭೌಗೋಳಿಕ ಜ್ಞಾನ ಸಹ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡುವಂತಹ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಐದನೆಯದಾಗಿ, ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರಗಳ್ಳರ ಅಂಜಿಕೆ ಸದಾಕಾಲ ಇರುತಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಇವರ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರಸ್ತರು ಲಘುವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ವಿವರಿಸಿದ ವ್ಯಾಪಾರದ ಅಡೆತಡೆಗಳಿಗೆ ಕಳಸಪ್ರಾಯವಾಗಿ ರೋಮನ್‌ರ ರಸ್ತೆಗಳ ದುರವಸ್ಥೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಹಿತಕರ ಸನ್ನಿವೇಶ ಪಶ್ಚಿಮ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ (ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ) ಒಂದು ರೀತಿಯ ಬೇಸರದ ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಶಾಂತಿಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್ ವ್ಯಾಪಾರದ ಕಡೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಗಮನ ಹರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದರ

---

೧. ಅದೇ, ಭಾಗ I, ಪು. ೫೦೬

ನೀತಿ ಜನರ 'ಸುಲಿಗೆ'ಯಾಗಿತ್ತೇ ಹೊರತು ವ್ಯಾಪಾರದ ಉತ್ಕರ್ಷವಲ್ಲ. ಬೊಸ್‌ಫೊರಸ್ ಜಲಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿನ (Bosphorus) ಅನುಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲಾಭ ಪಡೆಯಲು ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್‌ಗೆ ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶ ಮತ್ತು ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್‌ಗಳ ನಡುವೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಇರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇವರ ನಡುವೆ ಸೈನಿಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳೇ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನಕಾರಿ ಯಾಗಿದ್ದವು.

[ಸ್ಥಳವನ್ನು ಖಾಲಿ ಬಿಡಲಾಗಿದೆ - ಸಂ.]

*   *   *   *

ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್‌ನಂತೆ ಸಿರಿಯಾ ಮತ್ತು ಈಜಿಪ್ತ್‌ಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾರಕನ್ನರು (Saracens) ಮತ್ತು ಇವರ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಬೈಜಾಂಟೈನ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಸಹ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಗೊಡವೆಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.

ಯೂರೋಪಿನ ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಾಶದ ಮಧ್ಯೆ ಇಟಲಿಯು ಮಧ್ಯಯುಗದ (Middle Ages) ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನ ಇಟಲಿಯ ಈಶಾನ್ಯ (North East) ಮತ್ತು ನೈರುತ್ಯ (South-West) ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಇಟಲಿ ನಗರ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳ ಉಚ್ಛ್ರಾಯಸ್ಥಿತಿಯ ಒಂದು ಯುಗ ಮತ್ತು ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಟಲಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತಂದು ಅವರನ್ನು ಧಾಂಡಿಗರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ರಾಜ್ಯಗಳು "ಭವ್ಯವಾದ ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಜಗತ್ತಿನ ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಉಂಬಳಿಗಳಂತೆ ಹೊಂದಲು ಮುಂದೆ ಬಂದರು"

ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಇಟಲಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ಹಾಗೂ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ನಗರ-ರಾಜ್ಯ (City-State) ಅಮಾಲ್‌ಫಿ (Amalfi). ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಈ ನಗರ-ರಾಜ್ಯ ೮೨೦ನೇ ಇಸ್ವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಇದರ ನೌಕಾಚಟುವಟಿಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು ಎಂದರೆ ಸಾರ್ಕನ್‌ರ (Saracens) ರೋಮ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲಿನ ದಾಳಿಯನ್ನು ಇದು ಬೆಂಬಲಿಸಿತು. ಇದರ ಕಾರಖಾನೆಗಳು ಪಾಲಿಮೊ (Palemo), ಸೈರಾಕ್ಯೂಸ್ (Syracuse), ಮೆಸ್ಸಿನಾ (Messina), ಡುರಾಜೂ (Durazzo) ಮತ್ತು ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಂಟಿನೋಪಲ್ (Constantinople)ಗಳ ಕಡೆ ಹರಡಿದ್ದವು ಹಾಗೂ ಇದು ಒಂದು ವಾಣಿಜ್ಯ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು

ಪಡೆಯಿತು. ಇದರ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತೆಂದರೆ "ಒಳ ಸಮುದ್ರ (Inland Sea)ದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಅಮಲಾಫಿಯಾದ ನೌಕಾ ಸಂಬಂಧದ ಕಾಯಿದೆ 'ಟ್ಯಾಬುಲ್ ಅಮಲ್‌ಫಿತಾನಾ' (Tabula Amalfitana) ಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಈ ದೇಶದ ನಾಣ್ಯವೇ 'ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಯೂರೋಪ' ಹಾಗೂ 'ಲೆವೊಟ್' (Levout) ನಡುವಿನ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ವಿನಿಮಯ ಸಾಧನವಾಗಿತ್ತು."[೧]

ಅಮಾಲ್‌ಫಿ (Amalfi) ದೇಶದ ಚಿಕ್ಕ ಬಂದರು ಅದನ್ನು ಬಹುದೊಡ್ಡ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗದಂತೆ (Emporium) ತಡೆಹಿಡಿಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ, 'ಅಮಾಲ್‌ಫಿ' ತನ್ನ ವೈರಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಇದು ನಾರ್ಮನ್ನರ (Normans) ಶಕ್ತಿಗೆ ವಶವಾಯಿತು. ಈ ನಾರ್ಮನ್ನರು ಈಗಾಗಲೆ ನೇಪಲ್ಸ್ (Naples) ಸಾಲೆರ್‌ನೋ (Salerno) ಅಥವಾ ಬ್ರಿಂದಿಸಿ (Brindisi) ರವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ್ದರು. ಮೇಲಾಗಿ ಅಮೂಲ್‌ಫಿಯ ನೌಕಾಬಲ ಸಹ ಕುಗ್ಗಿತ್ತು. ಹಾಗೂ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ನಗರ-ರಾಜ್ಯಗಳ ನೌಕಾಬಲ ದಿನೇದಿನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು.

ಅಮಲಫಿ (Amalfi)ಯ ಶಕ್ತಿ ಕುಂದಿದಂತೆ 'ವೆನಿಸ್' (Venice) ನಗರದ ಶಕ್ತಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಪೂಜನೀಯ ರೋಮನ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮೊದಲನೆಯ ಚಾರ್ಲ್ಸ್‌ನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅಡ್ರಿಯಾಟಿಕ್ (Adriatic) ಪ್ರದೇಶದ ರಾಣಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡ 'ವೆನಿಸ್' ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಜಗತ್ತಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಹಾಗು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಇದು ಇಟಲಿಯ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಬಂದರು ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಮುಖ್ಯ ಭೂಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಈ ಪಟ್ಟಣ ಸಮುದ್ರದಿಂದಾಗಿ ಬೇರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಇದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಆಳವಿಲ್ಲದ ನೀರಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಕೆಲವೇ ಆಳವಾದ ನೀರಿನ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದುವರಿದು, ಈ ನಗರ ತನ್ನ ನಾಗರಿಕರಿಂದ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶೀಯರಿಂದ ಅಭೇದ್ಯವಾದ ಕೋಟೆ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅಟ್ಟಿಲ್ಲಾ (Attila)ನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಈ ಖಂಡದ ರಾಜಕೀಯ ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಈ ನಗರ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿತ್ತು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಯಾವುದೇ ನೌಕಾ ವೈರಿ ದೇಶವನ್ನು ಅದು ಹೊಂದಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅಡ್ರಿಯಾಟಿಕ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಗೆ, ಪರದೇಶಗಳ ವಸಾಹತುಕರಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತು

---

೧. ರೇಮಂಡ್ ಬೀಜ್‌ಲೀ - "ದಿ ಡಾನ್ ಆಫ್ ಮಾಡರ್ನ್ ಜಿಯಾಗ್ರಫಿ". Vol. II

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವಂತಹ ವಿಶಾಲವಾದ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಈ ನಗರ ಹೊಂದಿತ್ತು.[೧] ಈ ನಗರದ ದಯಾಪರ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಬೈಜಾಂಟಿನ್‌ರೊಂದಿಗಿರುವ (byzantine) ಸಂಬಂಧ ಇದರ ಸಮೃದ್ಧತೆಯನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಪೂರ್ವ ಯೂರೋಪಿನ ಅವನತಿಯಿಂದಾಗಿ ಇಡೀ ಅಡ್ರಿಯಾಕ್ ಕರಾವಳಿ ಇದರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಯಿತು ಮತ್ತು ಬೈಜಂಟಿನ್ ಕರಾವಳಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಾದ, ಅಂಟಿಕೊ (Antioch), ಇನೋಪ್‌ಸ್ಟಿಯಾ (Inopuestia), ಆಡಾನಾ (Adana), ಟಾರ್‌ಸಸ್ (Tarsus), ಅಟಲ್ಲಿಯಾ (Attalia), ಸ್ಟ್ರೊಬಿಲೋಸ್ ಚೆಯೋಸ್ (Strobilos Chios), ಇಫಿಸಸ್ (Ephisus) ಮತ್ತು ಫೊಯಕಿಯಾ ಹಿರಾಕ್ಲಿಯಾ (Phoeacea Hiraclea) ಹಾಗೂ ಸೆಲಿಂಬ್ರಿಯಾ (Selymbria), ಕ್ರಿಸೊಪೊಲಿಸ್ (Chrysopolis), ಡಿಮಿಟ್ರಿಯಾಸ್ (Demetrias), ಅಡ್ರಿಯಾನೊಪಲ್ (Adrianople) ಅಥೆನ್ಸ್ (Athens), ಥೇಬ್ಸ್ (Thebes), ಥಿಸಲ್‌ನೋಕಿಯಾ (Thissalonica) ನಿಗ್ರೊಪಾಂಟ್ (Negropont) ಕೊರಿಂಥ (Corinth), ಕೋರ್‌ಫಸ್ (Corfus) ಡುರಾಜ್ಜೊ (Durazzo) ಮುಂತಾದವುಗಳು ವೆನಿಸ್ ನಗರದ (Venician) ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ತೆರೆದವು. ಇದರ ವಾಣಿಜ್ಯ ನೀತಿಯು ಜಾಣತನ ಮತ್ತು ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇದು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಲಶಾಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಗೆಳೆತನ ಬೆಳೆಸುವ (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ) ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಈ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಹಲವಾರು ಸಲ "ಬಲಶಾಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ - ಇದರಿಂದ ತನ್ನ ಘನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ "ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತಂದಿತ್ತು.

ಜಿನೊವ (Genoa) ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ನಗರ ರಾಜ್ಯ ಈ ಪೂರ್ವ ಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತಡವಾಗಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೯೭ನೇ ಇಸ್ವಿ ಈ ನಗರದ ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮೂಲವನ್ನು ೧೧ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ದೇವರಿಂದ ಬೆಂಬಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಾವು ಕಾಂಪಾಙ್ನ (Campagna) ಅಥವಾ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಮುಂದುವರಿದು, ಇವುಗಳ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಚುನಾವಣೆಯ ಮೂಲಕ ಆರಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೇಲಾಗಿ, ಒಬರ್ಟಿ (Oberti)ಯಂಥ ಚಾತ್ಯತೀತ ಯಜಮಾನರು ಇದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.[೨]

---

೧. ರೇಮಂಡ್ ಬೀಜ್‌ಲೀ - "ದಿ ಡಾನ್ ಆಫ್ ಮಾಡರ್ನ್ ಜಿಯಾಗ್ರಫಿ". Vol. II ಪು. ೪೦೯

೨. ಅದೇ, ಸಂ. II, ಪು. ೪೧೯

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೯೭ ರಿಂದ ೧೧೨೨ರವರೆಗೆ ಜಿನೋಲಿ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರಿ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಿತು; ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಅದು ಲ್ಯಾವೆಂಟೇನ್ ಕರಾವಳಿ ಅಲ್ಲದೆ, ಆಫ್ರಿಕಾದ ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಇದರ ವ್ಯಾಪಾರ ಈಜಿಪ್ತವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿತು; ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡ್ರಿಯಾ (Alexandria)ದ ಮೂಲಕ ಟುನಿಸ್ (Tunis) ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಕರಾವಳಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಾದ ಫ್ರಾನ್ಸ್ (France) ಮತ್ತು ಸ್ಪೇನ್ (Spain)ಗಳಿಗೂ ಹರಡಿತು.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೮೫ರ ಪೀಸಾ (Pisa) ಎಂಬ ನಗರ ರಾಜ್ಯದ ಉಗಮ ಜಿನೋಲಿ (Genoa) ನಗರ ರಾಜ್ಯದಂತಿದೆ. ತನ್ನ ಖಡ್ಗದ ಬಲದಿಂದ ಇದು ಮುಸ್ಲಿಂರಿಂದ ಮತ್ತು ಬೈಝಾಂಟಿನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಿಂದ ವಾಣಿಜ್ಯದ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಪೀಸಾ ನಗರ ರಾಜ್ಯವು ಇತರ ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯಿತು. "ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಂದಿನ ಇತರ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಪೇಗನ್‌ರು (Pagans), ಟರ್ಕಿಗಳು (Turkes), ಲಿಬಿಯನ್‌ರು (Libyans), ಪಾರ್ಥಿಯನ್‌ರು (Parthians) ಮತ್ತು ಚಾಲ್ಡಿಯನ್ (Chaldeans) (ಚಾಲ್ಡಿಯನ್‌ರಂತೂ ಪೀಸಾದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸದೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ ಬಳಿದು ತಮ್ಮ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಕಡೆ ಹೋದರು) ರಿಗಿಂತಲೂ ಜನಾಂಗ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳ ಎಲ್ಲೆ ಮೀರಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿದರು."[೧] ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಪೇಗನ್, ತುರ್ಕಿ, ಲಿಬಿಯನ್, ಪಾರ್ಥಿಯನ್ ಮತ್ತು ಚಾಲ್ಡಿಯನ್‌ರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು 'ಸಮುದ್ರಗಳ್ಳರು' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಇತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಬಿರುದನ್ನು ಹೊತ್ತ ದೇಶಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಪೀಸಾದವರು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರರಿಂದ ಸವಲತ್ತು ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು ಮತ್ತು ಇದರ ಸಮುದ್ರ ವ್ಯಾಪಾರದ ಚಟುವಟಿಕೆ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ದಾಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿತ್ತು.

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅವುಗಳ ಶೈಶಾವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳು ಅಂದಿನ ಧರ್ಮಯುದ್ಧಗಳಿಂದ ಬೆಂಬಲಿತ ವಾಗಿದ್ದವು. ಮಧ್ಯಯುಗದ ಈ ಧರ್ಮ ಯುದ್ಧಗಳು ಅಂದಿನ ಸೈನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಾದರೂ, ನಮಗೆ ಅವುಗಳ ವಿವರ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

---

೧. ರೇಮಂಡ್ ಬೀಜ್‌ಲೀ - "ದಿ ಡಾನ್ ಆಫ್ ಮಾಡರ್ನ್ ಜಿಯಾಗ್ರಫಿ". ಸಂ. II, ಪು. ೪೨೭-೪೨೮

ಸಮುದ್ರ ತನ್ನದೆ ಆದ ಅಂಜಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತದೆ.[೧] ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ವಿರಳವಾಗಿ ಸಮುದ್ರದೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಲು ತಯಾರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಏನೇ ಇರಲಿ, ಅಂದು "ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಭೂ-ಭಾಗದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರು ಯಾರೂ ಸಮುದ್ರದ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಮದ್ರವೊಂದು ಸೆರೆಮನೆಯಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಡುವ ಒಂದು ಹೊಸ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.[೨] ಇಷ್ಟಾದರೂ ಮೊದಲನೆಯ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾದ ಧರ್ಮಯುದ್ಧ (Crusade) ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೯೬-೯೯ ಜನರಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಜನರನ್ನು ಸಮುದ್ರದ ವಸ್ತು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಹಾಗು ವೈರಿಯನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಹರಿದುಂಬಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇಲಾಗಿ ಸಮುದ್ರ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಇಟಾಲಿಯನ್‌ರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಂಬಿದ ಜನ ಈ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸಮುದ್ರದ ವಾಣಿಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದರು.

"ಈ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರದ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಹ ಸಾಧಿಸಿದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಸಿದವು - ಅಂದರೆ ಅವುಗಳ ರಫ್ತು ಮತ್ತು ಆಮದು ವ್ಯಾಪಾರ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ, ವರ್ಷಗಳು ಉರುಳಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಈ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು ಲೀವೆಂಟ್ ಕರಾವಳಿಯ ಪ್ರದೇಶದ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂಭಾಗವನ್ನು ತಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವು. ಬರುಬರುತ್ತಾ ಇವುಗಳು ಅಂದಿನ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ರಾಜರುಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸಿದವು ಮತ್ತು ಇವರು ಈ ರಾಜರುಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೇರುವಂತಾದರು."[೩] ಧರ್ಮಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕ್ಯಾಥೋಲಿಕ್ ಚರ್ಚ್ ತನ್ನ ಧರ್ಮಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು ಎನ್ನಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸೇಂಟ್ ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಎರಡನೆಯ ಧರ್ಮಯುದ್ಧದ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಗೌರವ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ "ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಜನರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಜನ ಸಂಪೂರ್ಣ ದುಷ್ಟರು, ಕೊಲೆಪಾತಕಿಗಳು, ಧರ್ಮಲಂಡರು, ಸುಳ್ಳು ಆಣೆತಿನ್ನುವವರು ಹಾಗೂ ನರಬಲಿ ನೀಡುವವರು ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಂಥಾ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಯೂರೋಪಿನಿಂದ ಹೊರಹಾಕುವಿಕೆಯು ಎರಡು ಲಾಭಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ,

---

೧. Cf. "Nemesis of Nations", ಪು. ೨೧೯ - ೨೨೦

೨. Brasely ಸಂ. II ಪು. ೪೦೭

೩. ಅದೇ, ಸಂ. II, ಪು. ೪೦೭

ಇವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪ್ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತದೆ; ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟೈನರು ಅವರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆನಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ, ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ದುಷ್ಟರು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗುವರು ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯವರು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದು."[೧] ಅಸಂತೋಷಗೊಂಡ ರಾಜಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ, ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಲು ತವಕಗೊಂಡಿರುವ ಒಬ್ಬ ಚಂಚಲ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಕೊಲೆಗಡುಕ ಮತ್ತು ಪಾಪಿ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮಯುದ್ಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಗಂಭೀರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ಇವುಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ರೋಮಾಂಚನಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ "ಮೋಸಮಾಡುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಈ ವಾಣಿಜ್ಯ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳ ಸಮುದ್ರ ಜನರು ಧರ್ಮವನ್ನು ನೋಡುವ ರೀತಿ; ಕ್ಯಾಥೋಲಿಕ್ ಒಡೆಯ ಮತ್ತು ಒಳನಾಡಿನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಮಿಕರು ನೋಡುವ ರೀತಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಮುದ್ರದ ಜನರ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಸಾಹವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ; ಆದರೆ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಒಂದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾದ ಭಾವನೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಒಂದು ಉಪಯುಕ್ತ ವಸ್ತುವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವರು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವನ್ನು ವಿನಾಕಾರಣ ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಅವರು ಕ್ರೈಸ್ತನ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಬಗೆಗೂ ಅಷ್ಟೇನೂ ಗೌರವ ಸೂಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ವೆನಿಸ್ ಮತ್ತು ಪೀಸಾ ಜಿನೋಆ ಹಾಗೂ ಅಮಾಲ್ಫಿಯನ್ನು ಆಳುವವರಿಗೆ, ಇಲ್ಲಿನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಮಾರುವವರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮನೋಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು."[೨] ಆದರೆ ಧರ್ಮಯುದ್ಧಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು ನಿರೀಕ್ಷೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಅವುಗಳು ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಬಂದ ಲಾಭ ಕಡಿಮೈ ಪ್ರಮಾಣದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. "ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಧರ್ಮಯುದ್ಧದ ಉನ್ನತಿಯ ಕಾಲ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನಗರಗಳ ನೌಕಾಬಲದ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಉನ್ನತಿಯ ಕಾಲ ಸಹ ಆಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಈ ಧರ್ಮಯುದ್ಧಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ವ್ಯಾಪಾರದ ವಿಸ್ತರಣೆ ಹಾಗೂ ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಹಾಗೂ ಮೂರರ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸಜಾತೀಕರಣದ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷ ಉಂಟಾಯಿತು. ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮದ ಈ ಸಂಘರ್ಷಯುಕ್ತ ಮಿಲನವು ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯೂರೋಪ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಥೋಲಿಕ್ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಯಾವ ಶಾಶ್ವತ ಲಾಭವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ, ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ, ಇದು ಈ

---

೧. ಉಲ್ಲೇಖ : ಬ್ರಾಸ್‌ಲೀ ಮತ್ತು ರಾಬಿನ್‌ಸನ್ "ಔಟ್ ಲೈನ್ಸ್ ಆಫ್ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಹಿಸ್ಟರಿ," ಭಾಗ I, ಪು. ೪೭೧

೨. ಬ್ರಾಸ್‌ಲೀ - ಸಂ. II, ಪು. ೪೦೮

ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭವಿಷ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಧರ್ಮ ಯುದ್ಧವಾದಿಗಳ ಮೊದಮೊದಲ ದಾಳಿಗಳು ಆಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ನಂತರ, ವರ್ಷಗಳು ಉರುಳಿದಂತೆ, ಇವುಗಳು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳೊಳಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಸಂಸ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಭೌತಿಕ ಸಮೃದ್ಧತೆಯನ್ನು ತರುವಲ್ಲಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಜ್ಞಾನ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಮೊತ್ತದ ಹಣ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ, ಜನರಲ್ಲಿ ಚಂಚಲ ಆದರೆ ಅವಿಧೇಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದರಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾವಸನಗೊಂಡಿತು. ಇಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ೧೫ ಮತ್ತು ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭೂಗೋಳ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇಡೀ ಯೂರೋಪ್ ದೇಶಗಳನ್ನು ಉದ್ದಿಮೆ ಹಾಗೂ ಯುದ್ಧ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಇದನ್ನೇ ೧೫ ಮತ್ತು ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಕಲೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನವೆಂದು ಕೆಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ."[೧] ಧರ್ಮಯುದ್ಧಗಳಿಂದ ಯೂರೋಪಿನ ಇಂತಹ ಬದಲಾವಣೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆ ಧರ್ಮಯುದ್ಧಗಳ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದಂತೆ ಆದರೂ, ಇವುಗಳು ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರಿಗೆ, ಮುಕ್ತ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿದವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದವು ಮತ್ತು ಯಾವ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ರಾಜರುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತೋ ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಡುಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಧರ್ಮಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ಇಟಾಲಿಯನ್ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು ಅವರಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು. ಇವುಗಳು ಹಲವಾರು ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಚೈನಾದೊಳಗಿರುವಂತಹ 'ಪ್ರಭಾವಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ತಲಾ ಒಂದರಂತೆ ಪಡೆದವು. ಆದರೆ ಈ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದ ಪೂರ್ವದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಥವಾ ಲೆವಾಂಟ್ಸ್ (Lavants) ಪ್ರದೇಶದ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸ್ಥಳ (Marts)ಗಳ ಮೇಲಿನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸೆಣಸಾಡಹತ್ತಿದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಧರ್ಮಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಸಿರಿಯಾ ದೇಶವು ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ, ಅಲಿಪ್ಪೋ (Aleppo), ಡಮಾಸ್ಕಸ್ (Damasaus), ಹೆಮ್ಸ್ ಅಥವಾ ಎಮಿಸಾ (Hems or Emesa) ಮತ್ತು ಹವಾತ್ (Hawath)ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇವುಗಳ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ವ್ಯಾಪಾರಿ

---

೧. ಬ್ರಾಸ್‌ಲೀ, ಸಂ. II, ಪು. ೩೯೫

ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಣ್ಣದಾದ ಮೊಸುಲರ ಅಂಗಡಿಗಳು ಬಸ್ರಾ ಅಥವಾ ಬಾಸೋರ್ (Basra or Bassora)ದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವು; ಇವುಗಳು ಟಿಗ್ರಿಸ್‌ಗೆ (Tigirs) ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವು ಮತ್ತು ಟಿಗ್ರಿಸ್ ಇವುಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಳವಾಗಿತ್ತು. ಆಲಿಪ್ಪೊ (Aleppo) ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಒಂದೆಡೆ ಅಬಾಸೈಡ್ ಖಲೀಫರ (Abbasside Caliph's) ಮಹಾನಗರದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಪಶ್ಚಿಮದ ಅಂಟೆಯಾಕ್ (Antioch) ಮತ್ತು ಲಾವೊಡಿಕಾ (Laodicea) ಪಟ್ಟಣಗಳವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿತ್ತು. 'ಆಲಿಪ್ಪೊ' ದಿಂದ 'ಮಾಂಟಿಕೊ'ದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ಇರಾಕ್ (Irak) ಪರ್ಷಿಯಾ (Persia) ಮತ್ತು ಖೊರೊಸಾನ್ (Khorasan)ಗಳ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸ್ಥಳ ಎಂದು ಇದರಿಸಿ (Edrisi) ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ರೇಷ್ಮೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಸ್ಥಳ ದೂರದ ಪೂರ್ವಾತ್ಯ ದೇಶಗಳ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಲವಾರು ವೆನಿಸಿನ (Venetian) ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಖೊರೊಸಾನ್ (Khorasan)ದಲ್ಲಿ ಆಲಮ್ (Alum) ಮತ್ತು ರೇಶ್ಮೆ (Seric) ವಸ್ತುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದರು. ಅಂಟಿಯೋಕ್ (Antioch) ನಗರವನ್ನು ಮುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಧರ್ಮಯೋಧರು ಅಲ್ಲಿ ಮೆಣಸು ಹಾಗೂ ಕೇಸರಗಳ (Pepper & Figments) ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು ಮತ್ತು ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದ ಮುಖಾಂತರ ಭಾರತ ಸಹ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡರು. ವಯೋವೃದ್ಧ ಸನವುಟೊ (Sanuto) ಎಂಬ ಪ್ರವಾಸಿ ೧೪ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದು ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತದೆ."[೧] ಸಾರ್ಕನ್‌ರ (Saracens) ಮತ್ತು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್‌ರ ಅಂದಿನ ಸೈನಿಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ನಡುವಿನ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಏನೂ ಅಡ್ಡಿ ಉಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡ್ರಿಯಾವು (Alexandria) "ಎರಡು ಜಾಗತಿಕ (ಅಂದರೆ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಜಗತ್ತುಗಳ) ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಾಗಿ" ಮುಂದುವರಿಯಿತು.

ಇಟಲಿಯ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು ಪೂರ್ವದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಖಂಡದ ಉತ್ತರದ ಅಂತ್ಯದ ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಭೂ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾರಿದರು ಮತ್ತು ಇವರುಗಳು "ಯೂರೋಪಿನ ಹೊರವಲಯವಾದ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದ ದಾರಿಯಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು." ಉತ್ತರ ಭೂಖಂಡವು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅರೆ ಅನಾಗರಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಬಾಲ್ಟಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಬಹಳ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ್ದಾಗಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲಿನ ರಾಜ ಒಬ್ಬ "ಅರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಹಾಗೂ

---

೧. ಬಾರ್ಸ್‌ಲೇ, ಸಂ. II, ಪು. ೪೪೧

ಅರೆ - ಸಮುದ್ರಗಳ್ಳನಾಗಿದ್ದನು'' "ನಮಗೆ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆತಂತೆ ಉತ್ತರ ಭೂಖಂಡದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮುಂದುವರಿದ ಫೊಯಿನಿಶಿಯನ್‌ರ (Phoenicians) ಮತ್ತು ಅವರ ಗ್ರೀಕ್ ಪೂರ್ವಜರ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಿಂತ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಇವರ ವ್ಯಾಪಾರ ಸುಸಂಘಟಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಅವರು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಯಿಸದೆ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಫೊಯಿನಿಶಿಯನ್‌ರು ತಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ತಾಯಿನಗರದ (Mother-City) ಕಾರಖಾನೆಯ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು (ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳು) ದೂರದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿನ ಜನರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಪಟ್ಟಣ ಹಾಗೂ ವಸಾಹತುಗಳ ನಡುವೆ ಕುದುರೆಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಸರದಾರನು (Viking) ಬಹು ಶೂರನಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಸಾಹಸಿಯಾಗಿದ್ದ; ತನ್ನ ದೈವವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ ಮತ್ತು ಆತ ಒಂದು ಅನುಕೂಲಕರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಆಸ್ತಿ (Estate)ಯನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಪಡೆದ. ಅಂದಿನ ಕುದುರೆ ಸವಾರರು (Horsemen) ಟ್ಯುಟನ್‌ರಿಗಿಂತಲೂ (Teutons) ಪಟ್ಟಣದ ಜೀವನಕ್ಕೆ (Town life) ಒಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು; ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ರೈತರಾಗಲು ಮತ್ತು ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆಸಲು (colonists) ಬಯಸಿದ್ದರೆ ಹೊರತು ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿಡಲಿಲ್ಲ."[1] ಇದಲ್ಲದೆ, ಕುದುರೆಸವಾರರು ತಾವು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಮುನ್ನ ಶಾಂತಿಯುತ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಂಟಕವಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕಾರದ ಹಲವಾರು ತಿಂಗಳುಗಳ ನಂತರ ಫ್ಲೆಮಿಷ್ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುವ ಜರ್ಮನ್ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯುತ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಉಣ್ಣೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಉಣ್ಣೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಫ್ಲೆಮಿಷ್ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗಾಗಿ ವಿನಿಮಯಗೊಂಡವು. ಫ್ಲೆಮಿಷ್ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ತಮ್ಮತಮ್ಮೊಳಗೆ "ಫ್ಲೆಮಿಷ್ ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಲಂಡನ್" ಎಂಬುದನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡರು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕಚ್ಚಾವಸ್ತು ಪಟ್ಟಣ (Staple towns)ಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದರು. ಫ್ಲ್ಯಾಂಡರ್ಸ್ (Flanders) ಪ್ರದೇಶದ ನಂತರ ಜರ್ಮನ್ ವ್ಯಾಪಾರ, 'ಜರ್ಮನ್ ಮನೆ' (German House)ಯವರಿಂದಲೇ ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗಿತ್ತು. 'ಜರ್ಮನ್

---

೧. ವಿಲಿಯಂ ಕನ್ನಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್ - "ವೆಸ್ಟರ್ನ್ ಸಿವಿಲಿಜೇಷನ್". (ಮಾಡರ್ನ್ ಟೈಮ್ಸ್) ಪು. ೧೧೦

ಮನೆಯು' ಉತ್ತರ ಜರ್ಮನಿಯ ಹಲವಾರು ಪಟ್ಟಣಗಳ ಒಂದು ನಿಕಟ ಒಕ್ಕೂಟ ವಾಗಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಜರ್ಮನ್ ಹನ್‌ಸಿಯಾಟಿಕ್ ಒಕ್ಕೂಟ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಂದಿನ ಅಂದರೆ ಮಧ್ಯಯುಗದ, ಒಂದು ಅತಿ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘಟನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇದು, ಬಾಲ್ಟಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಾಮಾನುಗಳಾದ ಮರದ ದಿಮ್ಮಿ, ಡಾಮರು, ಉಪ್ಪು, ಕಬ್ಬಿಣ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿದ ಹಾಗೂ ಸುಟ್ಟ ಮೀನು, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಗರಿಗಳು, ಶಿಲಾರಾಳ ಮತ್ತಿತರ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅವುಗಳನ್ನು ಇಟಲಿಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ದೂರದ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಾರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಇಟಲಿಯ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ, "ಅರೇಬಿಯಾ ಮತ್ತು ಪರ್ಷಿಯಾದ, ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಭಾರತದ ನಡುಗಡ್ಡೆಗಳ ಹಾಗೂ ಚೈನಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಸಹ ಪುರಾತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ಮಧ್ಯಯುಗದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಯೂರೋಪಿಗೆ, ದೂರದ ಮತ್ತು ಕಠಿಣವಾಗಿರುವ ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ, ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಂದಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಕಾಟನ್ ಮತ್ತು ರೇಶ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾಟನ್ ಮತ್ತು ರೇಶ್ಮೆ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಹ ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು), ಇಂಡಿಗೊ ಮತ್ತು ಇತರ ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಸುಗಂಧದ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಟುಗಳು (Gums) ನಶೆ ಏರಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಔಷಧಿಗಳು, ಮುತ್ತುಗಳು, ಮಾಣಿಕ್ಯಗಳು, ವಜ್ರಗಳು, ಸ್ಫಟಿಕ ಹರಳುಗಳು, ಹವಳಗಳು ಮತ್ತಿತರ ಬಹುಮೌಲ್ಯ ಕಲ್ಲುಗಳು, ಬಂಗಾರ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಏಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಿಗುವ ಮೆಣಸು, ಶುಂಠಿ, ಯಾಲಕ್ಕಿ, ಲವಂಗ ಮುಂತಾದ ಮಸಾಲೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.[೧]

ಆದರೆ, ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ವ್ಯಾಪಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಈಡಾಯಿತು. ಅಂದು, ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಅನಾನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಸಾರಕನ್‌ರ (Saracens) ಕ್ಷಿಪ್ರ ಸೈನಿಕ ಓಡಾಟಗಳಿಂದ ಇಂಥಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಾಗಿ, ಏಶಿಯಾದಿಂದ ಯೂರೋಪಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಅವುಗಳು ಸಾರ್ಕನ್‌ರ (Saracens) ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೆನೆಯಲೇ ಬೇಕು. "ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮೊಹಮ್ಮದನ ವಿರುದ್ಧದ ಶಕ್ತಿಗಳು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದವೊ

---

೧. ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಸ್ಲೊ ಪಿ. ಚೆನ್ನಿ, 'ಸೋಷಿಯಲ್' ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಪು. ೮೬

ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ವೆಚ್ಚದ ಮತ್ತು ಸುತ್ತುಬಳಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಯಿತು ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳು ಗುರಿಮುಟ್ಟುವ ಮುನ್ನ ಹಲವಾರು ಕಡೆ ತಮ್ಮ ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪರ್ವತದ ಮುಖಾಂತರ ಹೇಸರಗತ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಇಂಡಸ್ (Indus) ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ, ಆನಂತರ ಒಕ್ಸಸ್ (Oxus)ಗೆ, ತದನಂತರ ಕ್ಯಾಸ್ಪಿಯನ್ ಸಮುದ್ರ (Caspian Sea)ಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ವೆನಿಸ್ (Venice) ಮತ್ತು ಜಿನೊವ (Genoa) ಪಟ್ಟಣಗಳು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡವು. ವ್ಯಾಪಾರದ ಗತಿ ಕ್ಯಾಸ್ಪಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಓಲ್ಗಾ ನದಿಯ ಕಡೆಗಿನ ಜರ್ರಿಜನ್ (Zarizan) ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಇಲ್ಲಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಮುಖಾಂತರ ಡಾನ್ (Don)ಗೆ ಹೋಗುತಿತ್ತು. ಡಾನ್ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ನದಿಯ ಬಾಯಿಯಂತಿರುವ 'ತಾನಾ' ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ವಸ್ತುಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಪಟ್ಟಣದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಹೆಸರು ಅಜರ್ (Azar) ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವೆನಿಸ್ ಮತ್ತು ಜಿನೋಅ ಎರಡೂ ನಗರಗಳು ವಾಣಿಜ್ಯದ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲದೆ ವೆನಿಸ್ ನಗರ ಇಲ್ಲಿ ೧೨ನೆ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಸಹ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇದಾದನಂತರ ಜಿನೋಅದ ಪ್ರಮುಖ ವಸ್ತುಗಳ ವಿತರಣೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಥಿಯೋಡೇಶಿಯಾ (theodosia) ಆಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಈಗ 'ಜಟ್ಟಾ' (Jatta) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಇದು ಕ್ರಿಮಿಯಾದಲ್ಲಿದೆ"[೧]

"ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಪೂರ್ವ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ - ಈ ರೀತಿ ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ 'ಶಿಲುಬೆ' ಮುಂದೆ ಹೋಗದಂತೆ ಒಂದು ಅಡೆ-ತಡೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತ್ತು."[೨] ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ 'ಚಂದ್ರ' ಮತ್ತು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್‌ರ 'ಶಿಲುಬೆ' ಇವುಗಳ ಭಾರಿ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬಹಳಷ್ಟು ತೊಂದರೆಗೀಡಾಯಿತು. "ಒಟ್ಟಾಮಾನರ (Ottoman) ಗ್ರಹಣ ಅಥವಾ ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳ ಕಡೆ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯಾದ (Mediterranean) ಗಣರಾಜ್ಯಗಳಿಗಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ಇತರರಿಗೂ ಆಪತ್ತನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ಇದರ ಹೊಡೆತ ಮೊದಲಿಗೆ ಜಿನೊವ (Genoa) ಮತ್ತು ವೆನಿಸ್ (Venice) ಮೇಲಾಯಿತು; ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಯೂರೋಪಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗೆ ದಿಗಿಲುಪಡಿಸಿತು. ಏಶಿಯಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗ ಪಶ್ಚಿಮ

೧. ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಆಮ್. ಒ. ಎಸ್.

೨. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಹಂಟರ್ 'ಎ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯಾ', ಸಂ. I, ಪು. ೫೨

ಜರ್ಮನಿಯ ನಗರಗಳ ಒಕ್ಕೂಟದ (Hanseatic) ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು."[೧] ಈ ಒಕ್ಕೂಟ (Hanseatic) ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಟಲಿಯ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಬರುತ್ತಿರುವ ಪೂರ್ವದ (Oriental) ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲಿನ ನಿಯಂತ್ರಣದಿಂದ ಲಾಭ ತರುತಿತ್ತು. ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಜರ್ಮನಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಇಟಲಿಯ ಒಳಪ್ರದೇಶಗಳು ಪೂರ್ವದಿಂದ ಬರುವ ಮಸಾಲೆ ವಸ್ತುಗಳಿಗಾಗಿ ವೆನಿಸ್ ಅನ್ನು (Venice) ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಎಂದು ೧೦೧೭ರಲ್ಲಿ ಈ ಮಸಾಲೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುತ್ತಿರುವ ಹಡಗುಗಳು ಒಡೆದು ಹೋದವೋ, ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಇತಿಹಾಸಕಾರ (Chronicler) ಒಂದು ಗಂಭೀರ ದುರ್ದೈವವೆಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ."[೧] "ಜರ್ಮನ್ ನಗರಗಳ ಒಕ್ಕೂಟ (Hanseatic) ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೊಡುಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿತ್ತು; ಯಾವಾಗ ಈ ಸರಕು ಸಾಗಾಣಿಕೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತೋ, ಆಗ ಯೂರೋಪಿನ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಳಿಗೆಗಳು ಕ್ಷೀಣಿಸಹತ್ತಿದ್ದವು."[೨] ಹಳೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳ ತಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪಶ್ಚಿಮ ಯೂರೋಪಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ ಅಡಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಮೇರಿಕೆಯನ್ನು ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಗೆ ಏಕೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಪ್ರೊ. ಎ.ಎಫ್.ಪೋಲಂಡರು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಲಂಬಸ್‌ನಿಂದ ೧೪೯೨ರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಿಂದುಮುಂದು ಅಮೆರಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ, ತುರ್ಕಿಗಳು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅಡೆತಡೆ ತಂದೊಡ್ಡುವ ಜನರ್ರಾಗಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ೧೪೯೨ಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಅಮೆರಿಕಾವನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹೇಳಿಕೆ ಒಂದು ವಿರೋಧಾಭಾಸದ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಬಹುದು. ಅಮೆರಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ತಡವಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ತುರ್ಕಿಗಳ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅಡೆತಡೆ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ನಂಬಬಹುದಾದಂತಹ ಸರಳ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಸರಳ ಸಂಬಂಧಗಳು ಯಾವಾಗಲು ಹುರುಳಿಲ್ಲದ ಪೊಳ್ಳು ಸಂಬಂಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ; ಆದರೆ ತುರ್ಕಿಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕೆಯ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವಿಕೆಯ ಸಂಬಂಧ ಪೊಳ್ಳಾಗಿರದೆ ಗಾಢವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 'ಮನುಷ್ಯ ಅವನು ಏನು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತಾನೆ' ಎಂಬ ಗಾದೆಯನ್ನು ಜರ್ಮನ್ನರು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ಅಂಥಹ ಜನರೇ ನೀಡಿದ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿರ ಬಹುದು. (ಇದು ಅಪೂರ್ಣವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ - ಸಂಪಾದಕರು).

೧. ಬ್ರೀಸ್ಲೆ, ಸಂ. II, ಪು. ೪೦೫

೨. W. W. Hunter, op.cit., ಸಂ. I ಪು. ೫೩.

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩ *

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಮುಂಚಿನ ಭಾರತ

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ತತ್ತ್ವವು ಜಗತ್ತಿನ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗಿಂತಲೂ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ವಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ.

'ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ'ಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಹೇಳದ ಹಾಗೂ ನಗರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಒಕ್ಕೂಟದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರದ 'ಗ್ರೀಕರಂತೆ' ರೋಮನ್ನರು ಇರಲಿಲ್ಲ. ರೋಮನ್ನರು ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಮೊದಲನೆಯ ಮತ್ತು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಇವರೇ 'ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ' ಎಂಬ ಪರಿಭಾವನೆಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರು, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪುವ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಿಗೆ, ಪಿತಾಮಹರಾದರು.

ರೋಮನ್‌ರು ತಾವೇ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಜನಾಂಗದ ಪ್ರಜೆಗಳೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು; ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಜನಾಂಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಿಂತಲೂ ಅತಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿದೆ, ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿ ದಕ್ಷವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಜೀವನದ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಪರಿಣಿತರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ತಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಇನ್ನಿತರ ಯಾವುದೆ ಜನಾಂಗದ ಜನರು ಕೀಳು ಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ; ಜೀವನದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಹಿಂಸಾಪೂರ್ಣ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರು ಕೀಳುಮಟ್ಟದ ಜನಾಂಗವೆಂದು ಸಹ ಸಾರಿದರು. ರೋಮನ್‌ರ ಈ ತರ್ಕಬದ್ಧ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮೊಂದಿಗಿನ ಇತರ ಕೀಳುಜನಾಂಗದ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡದೆ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೇರಿ ಅವರನ್ನು ನಾಗರೀಕರಣಗೊಳಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಇದೊಂದು ದೇವರು ತಮಗೆ ನೀಡಿರುವ ಒಂದು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ವಾದಿಸಿದರು.

---

* ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಮೂರನೆಯ ಹಾಗೂ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ದೊರಕುತ್ತಿಲ್ಲ - ಸಂ.

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ನೀತಿಯನ್ನು ರೋಮನ್‌ರು ನೀಡಿರುವಂಥಹ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೇ ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರನು ಒಂದು ತರಹದ ಬ್ರಿಟಿಷರೇ ಒಳ್ಳೆಯವರೆಂಬ ರೋಗಕ್ಕೆ (Leues Boswelliyana) ಬಲಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಹೇಗೋ, ಏನೋ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತವಲ್ಲಿ ಬಂದು ಆಳುವ ಮುನ್ನ ಇದ್ದ ರಾಜರುಗಳ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಎನಿಸುವಂತೆ ವಿವರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮುನ್ನ ಆ ದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದ ಮೊಗಲ್ ಮತ್ತು ಮರಾಠಾ ರಾಜರುಗಳನ್ನು ಲೂಟಿಗಾರರೆಂದು ಅಥವಾ ಕ್ರೂರಿಗಳೆಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಹಿಯಾಳಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಭಾರತದ ನಾಗರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ನೈತಿಕತೆಗೆ ಕಳಂಕವನ್ನು ಸಹ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ದೇಶ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೀಳುಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿ ತಾವು ಅವರಿಗಿಂತ ಮೇಲು ಎಂದು ಸಾರುವುದು ಸಹಜವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು, ಭಾರತದ ಮೇಲಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಅತಿ ಸಮೀಪದ ಅಥವಾ ಅತಿ ದೂರದ ರಾಜರ ಆಡಳಿತದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸುವ ತಪ್ಪನ್ನು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇತಿಹಾಸ ಬರೆಯುವ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಗೌರವ ಸೂಚಕವಾಗಿ, ಇವರು ಭಾರತದ ರಾಜರುಗಳನ್ನು ಅವರ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ದೊರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಅವರ ಯೋಜನೆ ಅವರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಯಾವಾಗಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ಅಂತಹ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾರ್ಮನ್ (ಅಥವಾ ಫ್ರೆಂಚ್) ದೊರೆಗಳ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲೋ ಸ್ಯಾಕ್ಸನರಿಗೆ (ಅಥವಾ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ) ಉಂಟಾದ ಕರುಣಾಜನಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡಾಗ, ಮುಸ್ಲಿಮರ ದಾಳಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಓದುಗನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮರುಕ ಉಂಟಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅಂದು, "ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಯಾರಾದರು ಇವರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನವರು ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಅವರಿಗೆ ನಿಂದಿಸಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದು ಯಾರನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಲು ನಾರ್ಮನ ದೊರೆಗಳು ನೇಮಿಸಿದ್ದರೋ, ಅವರೆಲ್ಲರು ಸರ್ವ ರೀತಿಯಿಂದ ಅನ್ಯಾಯದ ಚಿಲುಮೆಯಾಗಿದ್ದರು; ಯಾವ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತೋ ಅವರೇ ಕಳ್ಳರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಹಿಂಸಕರಾಗಿದ್ದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಅಂದು ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಳ್ಳ ಹಾಗೂ ದರೋಡೆಗಾರರಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ ದೊಡ್ಡ ಸುಲಿಗೆಗಾರರಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಅಂದು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರು ಸಹ ಹೇಗಾದರೂ

ಮಾಡಿ ಹಣ ಗಳಿಸುವ ತವಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು; ಆಗ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಕಾಮುಕತನ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಸ್ವತಃ ಸ್ಕಾಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡದ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಸಹ ಇವರ ಕಾಟದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಧಾರ್ಮಿಕ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು."

ಬಹಳ ಜನ ಹೇಳಿದ ಹಿಂದುಗಳ ಮೇಲೆ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಎಸಗಿರುವ ಕ್ರೂರತೆ, ಜೊರೂಸಾಲೆಮ್ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಮೊದಲ ಧರ್ಮ ಸುಧಾರಕರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಮೇಲೆ ಎಸಗಿದ ಕ್ರೂರತೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದೇನಲ್ಲ. ಅಂದು ಅವರು "೪೦,೦೦೦ ಸೈನಿಕರ ಕತ್ತನ್ನು ಯಾವ ಭೇದಭಾವ ತೋರಿಸದೆ ಕತ್ತರಿಸಿದರು. ಅವರು ಒಂದೇ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಒಂದೆಡೆ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಅವರ ತಾಯಂದಿರನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಕೊಂದರು. ಮುದುಕರ ಹಾಗೂ ಹೆಂಗಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಸಹ ಯಾವ ರೀತಿಯ ದಯೆ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಜೆರೂಸಾಲೆಮ್ ಪಟ್ಟಣ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಲೆಯಾದ ಹೆಣದ ರಾಶಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿನ ಮನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಯಮಯಾತನೆಯಿಂದ ಕಿರುಚುವ ನೋವು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು."

ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾವು ಭಾರತದ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಇತಿಹಾಸದೆಡೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿದಾಗ, ಇವೆರಡೂ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪರಕೀಯರು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ನೀಡಿದ ಹಲವಾರು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂಗತಿಗಳು ನಮಗೆ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ, ನಾವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸ್ಥಾನೀಯ ರೋಲ್ಯಾಂಡರಿಗೆ (Native Rowland) ಓರ್ವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆಲಿವರ್ (English Oliver) ಇರುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ, ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ಮುನ್ರೊರವರು ಭಾರತದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಉಚ್ಚರಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮುನ್ರೊರವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರು; "ನಾವು ಇತರ ದೇಶಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸುವಾಗ ಸುಧಾರಣೆ ಯುಗ (Reformation Era)ಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಲಾರದೆ, ಈಗ ಇಂಗ್ಲೆಂಡು ಹೇಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪರದೇಶ ಅನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ದೇಶವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ; ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಈ ದೇಶಗಳ ಸುಧಾರಣೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗಿಂತಲೂ ಯಾವುದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬಹುದು; ಆದರೂ ಅವುಗಳ ಸುಧಾರಣೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ (ಅಂದರೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ) ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಮನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ" ಎಂದಿದ್ದರು.

ಆದುದರಿಂದ, ನಾವು ಈಗ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುವ ಮುನ್ನ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದ "ಕ್ರೂರಿ ಮತ್ತು ಕಳ್ಳರಾದ" ರಾಜರುಗಳ ಕರ್ಮಗಳ ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು

ಅಂದಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರಾಜನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸುವಾ. ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನ, ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಭಾರತದ ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸರಿಯಾದ ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈಗಾಗಲೆ 'ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲ'ಗಳಲ್ಲಿನ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ವಿವರಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಿವರಣೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಮುಸ್ಲಿಮರು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡುವ ಮುನ್ನ ಇದೊಂದು ಸಮೃದ್ಧಿಯ ದೇಶವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬ ನಿಜಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹಿಂದು-ಮುಸ್ಲಿಮರಿಬ್ಬರೂ ಒಮ್ಮತದಿಂದ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು, ಸೋಮನಾಥ ದೇವಾಲಯದ ಸಂಪತ್ತು ಹಾಗೂ ಕನೋಜದ ವೈಭವ, ಭಾರತ ದೇಶದ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದ್ದವು. ಭಾರತವನ್ನು ಆಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಮುಸ್ಲಿಂ ದೊರೆಗಳು ಅನಾಗರಿಕ ಹಾಗೂ ಕ್ರೂರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾವನೆಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮುಸ್ಲಿಂ ದೊರೆಗಳು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, "ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಗಝನಿಯು ಹಿಂದುಗಳನಲ್ಲಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಔದಾರ್ಯ ತೋರಿಸಿದ್ದನೆಂದರೆ ಅವನಂತೆ ಏಶಿಯಾದ ಇನ್ನಾವ ರಾಜನೂ ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಏಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ, ಇವನ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ದಿಗ್ಗಜವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಮೂಹವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವನು ಭಾರತದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ದೋಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನ ದುರಾಸೆಯನ್ನು ಉಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದ ನಿಜ; ಹಾಗೆಯೇ ಅದನ್ನು ಭವ್ಯವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರ ಮೆಲೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ನ್ಯಾಯದ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಮೀರಿಸುವ ಮುಸ್ಲಿಂ ದೊರೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ."

ಗಝನಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚೊಕ್ಕ ಆಡಳಿತಕ್ಕಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನ ರಝಿಯಾ ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಹಿಳೆಯ ಉದಾಹರಣೆ ನಮಗೆ ಇತಿಹಾಸ ನೀಡುತ್ತದೆ; ಇವನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಫಿರೋಜಶಹ ತನ್ನ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು; ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಕಟ್ಟಲಾದ ೫೦ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು; ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಾಗಿ ೪೦ ಮಸೀದಿಗಳು; ಬಡವರಿಗಾಗಿ ೧೦೦ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಹಾಗೂ ೧೦೦ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ನಾನ ಗೃಹಗಳು; ವಸ್ತುಗಳ ಮತ್ತು ಜನರ ಸಾಗಾಣಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ೧೫೦ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತಿತರ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಹಾಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು

ಮಾಡುವ ಅನೇಕ ಭವನ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಹಾಗೂ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜಮುನಾ ನದಿಯ ಕರ್‌ನಾಲ್ ಎಂಬ ಬೆಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹೌಸಿಯವರೆಗೂ ನಂತರ ಹಿಸ್ಸಾರದವರೆಗಿನ ಕಾಲುವೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ (ಈ ಕಾಲುವೆಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ನಂತರ ಭಾಗಶಃ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು)ವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ದೊರೆಯ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸಕಾರ, ಈತನ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಂತೋಷದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಅವರ ಮನೆಗಳ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹಾಗೂ ಇವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಂಗಾರ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿ ಆಭರಣಗಳ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ..... ೧೪೨೦ ರಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮಿಲೊ-ಡಿ-ಕೊಂಟಿ (Milo-deconti) ಎಂಬ ಇಟಲಿಯ ಪ್ರವಾಸಿ ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ನೋಡಿದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಬಗೆಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ, ಗಂಗಾ ನದಿಯ ದಂಡೆ ಸುಂದರ ಹೂದೋಟ ಮತ್ತು ಹಣ್ಣಿನ ತೋಟಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ನಗರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಆತ ಅಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಮಾರಾಝಿಯಾ (Maarazia) (ಇಂದಿನ ಗುಜರಾತ) ಮುಟ್ಟುವ ಮುನ್ನ ಈತ ನಾಲ್ಕು ಹೆಸರಾಂತ ನಗರಗಳ್ನು ನೋಡಿದ್ದ; ಮರಾಝಿಯಾಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಈ ನಗರವನ್ನು ಬಂಗಾರ, ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ವಜ್ರ ವೈಢೂರ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುವ ನಗರವೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಈ ಪ್ರವಾಸಿಗೆ ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಗಳುವಂತೆ ಮಾಡಿತ್ತು.

ಇವನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನೇ ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡ ಬಾರ್‌ಬೊರಾ (Barbora) ಮತ್ತು ಬಾರ್‌ಟೆಮಾ (Bartema) ಎನ್ನುವ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಪುನಃ ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಾರ್‌ಬೊರಾ ಎನ್ನುವವ ತಾನು ನೋಡಿದ ಕಾಂಬೇ (Cambay) [ಇಂದಿನ ಗುಜರಾತ] ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮತ್ತು ಕುಶಲಕಾರ್ಮಿಕರಿಂದ ಸೇರಿದ ಒಂದು ನಗರವೆಂದು ಹಾಗೂ ಫ್ಲ್ಯಾಂಡರ್ಸ್ (Flanders)ನಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕರು ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಈ ನಗರವನ್ನು ಒಂದು ಸುಂದರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಲಾದ ಒಂದು ಭವ್ಯನಗರವೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸೀಝರ್ ಫ್ರೆಡ್‌ರಿಕ್ (Caser Frederic)ನು ಸಹ ಗುಜರಾತಿನ ಇಂತಹ ಚಿತ್ರಣವನ್ನೇ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಯಾವಾಗ ಮೊಹಮದ್ ತುಗಲಖ್‌ನ ಆಡಳಿತ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ (೧೪ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ) ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅರಾಜಕತೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತೊ ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ದಂಗೆಗಳು ಎದ್ದಿದ್ದವೋ ಆಗ ಭಾರತದ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡ ಇಬ್ನೆ-

ಬಟುಟಾ (Ibne Batuta) ಎಂಬ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಭಾರತದ ಹಲವಾರು ನಗರ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ."

ಮೊಗಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪಕನಾದ ಬಾಬರನು ಭಾರತವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು, ಇದರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬಾಹುಳ್ಯ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ತನ್ನ ಅಚ್ಚರಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದನು. ಈತನೊಬ್ಬ ದಯಾಳು ರಾಜನಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಇವನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೆಲಸಗಳು ಈತನ ಮುತ್ಸದ್ದಿತನಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದವು. ಅಕ್ಬರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವೇ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದ ಶೇರ್‌ಷಾಹ (Sher Shah) ಇಡೀ ಮೊಘಲರ ರಾಜರುಗಳಿಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ.

ಅಕ್ಬರನ ಜನಪರ ಆಡಳಿತ ಎಷ್ಟು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ.

"ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ರಾಜನಾಗಿ ಆಳದೆ ಅವರಿಗೆ ತಂದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಂಡ" ಶಹಜೆಹಾನನ ಕಾಲ ಅತ್ಯಂತ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು; ಅವನ ಆಡಳಿತ ಅವಧಿ ಸಹ ಅಪ್ಪಟ ಶಾಂತಿಯ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು.

ಆನಂತರದ ಮೊಗಲ ದೊರೆಗಳ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಮರಾಠರ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಒಬ್ಬ ಪ್ರವಾಸಿಗ "ನಾನು ಸೂರತ್‌ನಿಂದ ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶ ದಾಟಿ ಮತ್ತೆ ಮರಾಠರು ಆಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಹಜತೆಯ (Simplicity) ಮಧ್ಯೆ ಇದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ಬಂಗಾರದ ಯುಗದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಜನ ಹಸನ್ಮುಖಿಗಳು, ತುಂಬಾ ಆರೋಗ್ಯವಂತರು; ಇವರು ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸದ್ಗುಣವೆಂದು ತಿಳಿದವರು ಮತ್ತು ಇವರ ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಮಿತಿಯೂ ಇಲ್ಲ; ಇಲ್ಲಿನ ಮನೆಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೆ ಯಾರೂ ಬೀಗ ಹಾಕುವವರಲ್ಲ; ಜನರನ್ನು ಇವರು ಗೆಳೆಯರು, ಇವರು ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ಮತ್ತು ಇವರು ಆಗಂತುಕರು ಎನ್ನುವ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಇವರು" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ ಆಳುತ್ತಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಬ್ಬ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಹೀಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾನೆ, "ಯಾವಾಗ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನಗೆ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಭೂಮಿ

ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಉಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಆತನು ಕಂಡರೆ ಔದ್ಯಮಿಕ ವಸತಿಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಹೊಸದಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ನಗರಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ಅಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೊತ್ತ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಪಟ್ಟಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲವೂ ಊರ್ಜಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇದು ಒಂದು ಜನರಿಗೆ ಹಿತ ನೀಡುವ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇದೀಗ ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ದೇಶವಾಗಿತ್ತು; ಆತನ ಸರಕಾರ ಹೀಗಿತ್ತು ಎಂದು ಗೌರವಯುತ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಬರುತ್ತೇವೆ." "ಇವನಾಳುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಜನರು ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಉಳಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವ ಭೂಮಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಇವರು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು." ಎಂದು ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ..... ಈತನ ಸರಕಾರ ಮನಸ್ವೇಚ್ಛೆಯ ಹಾಗೂ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಇದೊಂದು ಸಮರ್ಥ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವವಾಗಿತ್ತು. ಇದು ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಶೋಷಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕ್ರೂರ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಲೈವರು 'ಬಂಗಾಲ'ವನ್ನು "ಎಂದೂ ಸವೆಯದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನುಳ್ಳ ಒಂದು ದೇಶವೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ." ಕ್ರೂರ ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಜ ಮತ್ತು ಸುಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಮರಾಠಾ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಬಂಗಾಲವು ಪೂರ್ವದ ಒಂದು ಶ್ರೀಮಂತ ದೇಶವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಏಡನ್ನಿನ ತೋಟ (Garden of Eden) ಎಂದು ಸಹ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದು ಮೆಕಾಲೇಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಅಪಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು; ಇಲ್ಲಿನ ಆಹಾರ ಕಣಜಗಳಿಂದಲೇ ದೂರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಆಹಾರದ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿನ ಕೈ ಮಗ್ಗಗಳು ಲಂಡನ್ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿನ ಕುಲೀನ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಉಡುಪನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂದು ಸಹ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಆಂಗ್ಲರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಯಿಸಹತ್ತಿತು. ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೃದ್ಧತೆಯು ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿತು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಧ್ವಜ, ಅಂದರೆ ಯೂನಿಯನ್ ಜ್ಯಾಕ್ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿತು.

ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಹಾಗೂ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅನಿಷ್ಟಕಾರಿ ಶಕ್ತಿಗಳು ಬಂದವು.

ಕಂಪನಿಯ ಆಡಳಿತ ಏನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಜಾಣತನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅದು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ, ಅದು ನಿಷ್ಠುರವಾಗಿತ್ತು, ಜನತೆಗೆ ಅವರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿ

ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು. ಇದರ ಆಡಳಿತ ವೈಖರಿ ಬಹಳ ದೋಷಯುಕ್ತ. ಆ್ಯಡಂ ಸ್ಮಿತರ ಪ್ರಕಾರ "ಇದೊಂದು ವ್ಯಾಪಾರಸ್ತರ ಕಂಪನಿಯಾಗಿತ್ತು" ಮತ್ತು ಅದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು "ವ್ಯಾಪಾರ ಅಥವಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ತಮ್ಮ ಪ್ರಮುಖ ಚಟುವಟಿಕೆಯೆಂದು ಅವರು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ವಸ್ತುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ರಾಜರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಒಂದು ಅನುಬಂಧ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಅಸಂಗತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.... ರಾಜರಂತೆ ಅವರು ಭಾರತದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಂತೆ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ದೇಶದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ವಿರೋಧವಾಗಿತ್ತು." ಕಂಪನಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆ್ಯಡಂ ಸ್ಮಿತ್‌ರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವರ 'ವೆಲ್ತ್ ಆಫ್ ನೇಷನ್ಸ್' ಪುಸ್ತಕದ ಕೊನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತರಾಗಿರುವ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಮತ್ತು ಮಾಲಿಕರುಗಳ ಕೋರ್ಟ್‌ಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಟೀಕೆ ಸಹ ಬಹು ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಸ್ಟಾಕ್ (Stock) ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಒಡೆಯನ ಇಚ್ಛೆ ಆತ ನೆಲೆಸಿರುವ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಓಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಆತನಿಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆಯೋ ಅಂತಹ ದೇಶದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಬಹುದು ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾ ಆ್ಯಡಂ ಸ್ಮಿತ್‌ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. "ಭಾರತದ ಸ್ಟಾಕ್ (stock) ಹೊಂದಿರುವವರೆಲ್ಲಾ ಭಾರತದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ವಿಷಯ ಬೇರೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಬಹಳ ಸಲ ಇವರು ಭಾರತದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವುದಕ್ಕೋ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ಸಲ ಅತಿ ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸೌಮ್ಯವಾದಿ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವ, ಮಾಲೀಕರುಗಳ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಓಟು ನೀಡುವ ಸೌಭಾಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹದಿಮೂರುನೂರು ಅಥವಾ ಹದಿನಾಲ್ಕುನೂರು ಪೌಂಡ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ. ಇದು ಭಾರತ ದೇಶದ ಲೂಟಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅನುವಾಗದಿದ್ದರೂ, ಭಾರತ ದೇಶದ ಲೂಟಿಗಾರರ ನೇಮಕಾತಿಯಲ್ಲಿ ನೆರವಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಂಪನಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಇಂಥವರನ್ನು ತಮ್ಮನ್ನು ಚುನಾಯಿಸುವ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ನೇಮಕಾತಿಯನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ ಮಾಲೀಕರ ಕೋರ್ಟುಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಇಂಥಹ ನೇಮಕಾತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅತಿ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಅಥವಾ ಸಾಧಾರಣ ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿರುವ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದು ವೇಳೆ, ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ತನ್ನ 'ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ತನ್ನ ಕೆಲಮಿತ್ರರಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೌಕರಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಬಲ್ಲ; ಆದರೆ ಈತ ತನ್ನ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಂಡವಾಳ ನೀಡುವ ಅಲ್ಪ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಆಸೆಪಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ತನಗೆ ಓಟಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡಿದ ಬಂಡವಾಳದ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳ ಅಥವಾ

ಹಾನಿಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು ಭಾರತವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರ ಶೇರುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಕಂಪನಿ ಇದರ ಸಮೃದ್ಧಿ ಅಥವಾ ನಾಶದ ಬಗ್ಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಕಾಳಜಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇತರ ಯಾವ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳೂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಷ್ಟು ತಾನು ಆಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳ ಬಗ್ಗೆ; ತನ್ನ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಸುಧಾರಣೆ ಅಥವಾ ಅಧೋಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ತನ್ನ ಆಡಳಿತದ ಹೊಗಳಿಕೆ ಅಥವಾ ತೆಗಳಿಕೆಯ ಬಗೆಗೆ, ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಪಾಲಿಸುವ ನೀತಿ-ನಿಯಮಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷ್ಕಾಳಜಿ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಆಡಳಿತವು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.[೧]

ಬಹುಶಃ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದುದು ಇಡೀ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಆಡಳಿತದ ಮೇಲಿನ ಒಂದು ಕಟುವಾದ ಆಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಏನೇ ಇರಲಿ, ಕಂಪನಿಯ ಆಡಳಿತದ ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಲಂಚಗುಳಿತನ ದಿಂದಾಗಿ ಈ ಆಪಾದನೆ ನಿಜವಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಅನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು.

ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರಿಗೆ ಭಾರತದ ಸ್ಥಾನೀಯ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನೀಡಲು ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರ ಯಾವ ಆಸ್ಪದ ನೀಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಳೀಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳವಿರುವ ಆಫೀಸುಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಹೋಗಲು ನಿಷೇಧವಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಕಚೇರಿ ಕಾರಕೂನನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲೇರಲು ಆಸ್ಪದವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕಂಪನಿಯು ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗವನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲ ಮತ್ತು ಅವರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಂತೆ ತನ್ನ ಅಂತರಿಕ ಆಡಳಿತವನ್ನೂ ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಮಹಾನ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಡಿಕನ್ಸ್ ರಚಿಸಿರುವ "ಬಡವನ ಗೆಳೆಯ" ಅಥವಾ ಸರ್ ಜಾನ್ ಬೌಲಿ (Sir John Bowley)ಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಕ್ಷರಶಃ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾಗಿ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ವಹಿಸಿದರು. ಇವರುಗಳು, ಭಾರತೀಯನಿಗೆ "ನನ್ನ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಗಾತಿಯೇ, ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು. ನಿನ್ನ ಸ್ವಂತದ ವ್ಯವಹಾರ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಇದೆ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗೆಗೂ ವಿಚಾರಮಾಡುವ ತೊಂದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ; ನಾನು ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ನಿನಗೇನು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ; ನಾನು ನಿನ್ನ ಶಾಶ್ವತ ಪಾಲಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ; ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ

೧. 'Wealth of Nations' (Canner's Ed.) Vol. II, P. 139

ಜ್ಞಾನವಾದ ಆ ದೇವನು ಈ ನನ್ನ-ನಿನ್ನ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ - ನಾನೇನು ನಿನಗೆ ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡೇಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಬಡ ಮಾನವನ ಗೆಳೆಯನಂತೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಪಾಲಕನಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ನೀನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮಹತ್ತರ ಪಾಠವೊಂದನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ನಿನಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುವಂತೆ ಕಲಿಸಿ ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸುಶಿಕ್ಷಿತಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮ ಬೇಕು-ಬೇಡಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಮೇಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಬೌಲೇ (Bowleys)ಯಂಥವರು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಒಂದು ದೇವರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತಂದರು. ಆದರೆ ದುರ್ದೈವ ಅವರ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತತ್ಪರತೆ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಅನುಕೂಲಿಸಿತು ಮತ್ತು ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಿನಾಶಕಾರಿಯಾಯಿತು.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ೧೬೦೦ನೆ ಇಸವಿಯ ಪೂರ್ವ ಹಾಗೂ ನಂತರದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಅಧಃಪತನ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವಾಗ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಹೇಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದಿತು ಎನ್ನುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆ ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಭಾರತದ ಕೊಡುಗೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಸಹ ನಮಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಸರ್ ಜೊಸಿಯಾ ಚೈಲ್ಡ್ (Sir Josiah child)ರು ೧೫೯೫ರ ನಂತರದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ತುಲನಾತ್ಮಕ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ "೧೫೯೫ ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಷ್ಟೇನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈ ದೇಶದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಲಿಲ್ಲ"..... ಈ ಹಿಂದೆ ೧೦೦೦ ಪೌಂಡು ಹಣದಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಆದರೆ ಇಂದು ೧೦,೦೦೦ ಪೌಂಡ್ ಹಣದಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಈ ಹೆಚ್ಚಳದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಸಂಶಯಪಟ್ಟರೆ, ನಮ್ಮೊಂದಿಗಿರುವ ವಯಸ್ಸಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ೬೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ತಾನು ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ೫೦೦ ಪೌಂಡ್ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚೋ ಅಥವಾ ಇಂದು ನೀಡಿದ ೨೦೦೦ ಪೌಂಡ್ ಆಸ್ತಿ ಅಧಿಕ ಮೌಲ್ಯದ್ದೋ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸೋಣ; ಮತ್ತು ಅಂದು ಒಬ್ಬ ಸಭ್ಯ ಮಹಿಳೆ ಕೇವಲ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಗೌನಿನಲ್ಲಿ ತಾವು ಒಳ್ಳೆಯ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು; ಆದರೆ ಇಂದು ಇಂತಹ ಉಡುಪನ್ನು ಮನೆಯ ಕೆಲಸದಾಳು ಸಹ ತೊಡಲು ನಾಚಿಗೆ ಪಡುತ್ತಾಳೆ; ಅಂದು ಒಂದು ಕೋಚ್‌ಗಾಡಿ ಇತ್ತು;

ಇಂದು ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೦೦ ಆಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ೨೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ತೆರಿಗೆಯ ಮೊತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಮೊತ್ತದ ಹಣವನ್ನು ತೆರಿಗೆಯಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಸುಂಕದವರು ಬಹಳಷ್ಟು ಸುಧಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಅಂದರೆ ಈ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಈಗ ಆರು ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ; ಆದರೂ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೊತ್ತ ಹಾಗೂ ವಸ್ತುಗಳ ದರಗಳ ಹೆಚ್ಚಳದ ಮುನ್ನ ಈ ಸುಧಾರಣೆ ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ."[೧] ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ೧೬೦೦ನೆಯ ಇಸ್ವಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ವ್ಯಾಪಾರಿ ವರ್ಗ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ "ಇವರನ್ನು ಎದುರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ದೊರೆ ನಿರ್ನಾಮ ಹೊಂದುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇವರ ನೆರವಿಲ್ಲದೆ ಎರಡನೆಯ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ದೊರೆ ರಾಜ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ."[೨]

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸಮೃದ್ಧತೆಗೆ ಭಾರತ ಹಲವಾರು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು ಅಥವಾ ಭಾರತವನ್ನು (ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಂತೆ) ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಯಿತು.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಭಾರತದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನೊಂದಿಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಆ ದೇಶದ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿತು. ಆ ದೇಶದ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಹಲವಾರು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಈ 'ವ್ಯಾಪಾರ' ಪ್ರಮುಖವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ದೇಶದ ವ್ಯಾಪಾರ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ಆ ದೇಶದ ಕಂಪನಿಗಳ ಶೇರು ಬೆಲೆಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪಕಗಳೆಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅಂದು ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಬಹು ಮೌಲ್ಯವೆಂದು ಆ ದೇಶ ಪರಿಗಣಿಸಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದು ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಶೇರುಗಳ ಮೌಲ್ಯ ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದುವರಿದು, "ಇಡೀ ೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನಾದಾದ್ಯಂತ ಈ ಕಂಪನಿಯ ಶೇರುಗಳ ಬೆಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅದರ ನಿಜವಾದ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತು. (ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಂದು ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಇದಕ್ಕೆ ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಬಂಧಗಳೇ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದವು) ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ೧೭೨೦ರಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಶೇರಿನ ಬೆಲೆ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಅದು ೪೪೦ ಪೌಂಡ್‌ಗಳಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ೧೭೪೪ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ೧೪೮ ಪೌಂಡಿಗೆ ಇಳಿಯಿತು ಮತ್ತು ಈ ಇಳಿಕೆ ಶೇರುಗಳ ಚಾಲ್ತಿ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಅವುಗಳ ನಿಜವಾದ ಬೆಲೆಯ ಅತಿ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ

---

೧. "ಡಿಸ್ಕವರೀಸ್ ಆಫ್ ಟ್ರೇಡ್" (೧೭೭೪), ಪು. ೮, ೯, ೧೦

೨. ಟಿ. ಬಿ. ಮೆಕಾಲೆ, ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಅಧ್ಯಾಯ III

ಕೊಂಡೊಯ್ದಿತು. ಕಂಪನಿಯು ಶೇರುದಾರರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಲಾಭ ಶೇಕಡಾ ೧೦ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ ಶೇರಿನ ಬೆಲೆ ೧೪೮ ಪೌಂಡು ಇದ್ದಾಗ ಕಂಪನಿಯು ಬಂಡವಾಳದಾರನ ಪ್ರತಿ ಶೇರಿಗೆ ಶೇಕಡಾ ೫½ ಬಡ್ಡಿ ನೀಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಶೇರಿನ ಬೆಲೆ ೧೭೬೬ರವರೆಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ೧೭೬೬ರಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಗೆ ಬಂಗಾಲದಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡುಬಂದು ಶೇರಿನ ಬೆಲೆಯು ಮತ್ತೆ ೨೩೩ ಪೌಂಡುಗಳಿಗೆ ಏರಿತು. ಮುಂದೆ ಕಂಪನಿಯು ಮಾಡಿದ ಕರ್ನಾಟಕದೊಂದಿಗೆ (Carnatic) ಯುದ್ಧದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಶೇರಿನ ಬೆಲೆ ೬೦% ಇಳಿಯಿತು. ೧೭೭೯ ರಿಂದ ೧೭೮೪ ರವರೆಗಿನ ಶೇರಿನ ಬೆಲೆ ಯುಕ್ತವಾಗಿತ್ತು; ೧೭೮೪ರ ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ £ ೧೧೮.೧೦ od.,ಗೆ ಇಳಿದರೂ ಈ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಸರಾಸರಿ ೧೫೦ ಪೌಂಡಾಗಿತ್ತು. ಪಿಟ್ಸ್ ಕಾಯಿದೆ (Pitt's Act) ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ನಂತರ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು ಮತ್ತು ೧೭೮೭ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದು £ ೧೮೫.೧೦s od., ಎಂದು ಸಾರಲಾಯಿತು. ಆನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶೇರಿನ ಬೆಲೆಯ ಏರಿಳಿತಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾದವು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು ಬರೀ ಒಂದು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರದೆ ಒಂದು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಆಡಳಿತ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಇದು ತನ್ನ ಶೇರುದಾರರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ದರದ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇದರ ಸ್ಟಾಕಿನ (Stock) ಬೆಲೆ ಇದರ ಲಾಭಗಳ ಬಂಡವಾಳೀಕರಣ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿತ್ತು. ಕಂಪನಿಯ ಶೇರಿನ ಬೆಲೆ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದೆಂಬ ಊಹೆಗೆ ಯಾವ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರ ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳ ಭಾರತದ ಬಡ್ಜೆಟ್‌ನ್ನು ಹೋಲಲು ಆರಂಭಿಸಿತು."[೧]

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಕಂಪನಿಯು ತನ್ನ ಭಾರತೀಯ ಶೇರುದಾರರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಲಾಭಗಳು ಸಹ, ಭಾರತ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. "೧೭೦೯ರ ಕಂಪನಿಯ ಸಂಘಟನೆಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಭಾರತದೊಂದಿಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಏರುಪೇರುಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾದರೂ ಸಹ ಯಾವಾಗಲೂ ಅದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಅಧಿಕ ಮೊತ್ತದ ಲಾಭವನ್ನು ನೀಡಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ೧೬೮೨ ರಲ್ಲಿ ಈ ಲಾಭ ೧೬೦% ರಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು, ಆದರೆ ೧೭ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ೧೭೦೯ ರಲ್ಲಿ, ಕಂಪನಿಯ ಸಂಘಟನೆ ನಂತರ, ಲಾಭ ಕೇವಲ ೮% ರಷ್ಟು ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು; ೧೭೧೦ ರಲ್ಲಿ ಇದು ೯% ಆಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ೧೭೬೮ ರಿಂದ

೧. ಎಫ್. ಜಿ. ರಾಬಿನ್‌ಸನ್ - "ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪೆನಿ" ಪು. ೧೬೧

೧೭೭೧ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಮೊತ್ತ ೯%ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ೧೭೨೩ ರಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚರ ಪೈಪೋಟಿಯಿಂದಾಗಿ ಲಾಭ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಇಳಿತ ಉಂಟಾಯಿತು; ಮತ್ತು ತನ್ನ ಬಂಡವಾಳ ಮೊತ್ತದ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದಾಗಿ ಹಾಗೂ ೧೭೩೨ ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಡಿಷ್ ಕಂಪನಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದಾಗಿ ಲಾಭ ಇನ್ನೂ ೧% ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ೧೭೪೪ ರಲ್ಲಿ ಲಾಭದ ಮೊತ್ತ ಪುನಃ ೮%ಕ್ಕೆ ಏರಿತು ಮತ್ತು ನಂತರದ ೧೧ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ, ಕಂಪನಿಯು ಯೂರೋಪ್ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರೂ, ಇದು ಏರುಪೇರಿಗೆ ಒಳಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ೧೭೫೫ ರಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಅಸ್ಥಿರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಶೇರಿನ ಬೆಲೆ ೨% ಕೆಳಗಿಳಿಯಿತು. ೧೭೬೦ ರಲ್ಲಿ ಬರ್ದವಾನ ಮತ್ತಿತರ ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವು ಮತ್ತು ಇದು ಕಂಪನಿಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು; ಇದರಿಂದಾಗಿ ಲಾಭದ ದರವನ್ನು ೬%ಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು; ಲಾಭ ೬% ಇದ್ದಾಗ ಕಂಪನಿಯು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ೧,೯೧,೬೪೪ ಪೌಂಡುಗಳ ಲಾಭವನ್ನು ಶೇರುದಾರರಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಿತು. ೧೭೬೭ರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳದ ಕ್ಷೇತ್ರಿಯ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಕಂಪನಿಯು ಒಪ್ಪಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಲಾಭದ ಪ್ರಮಾಣ ೧೦%ಗೆ ಏರಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ವಿತರಿಸುವ ಲಾಭದ ಮೊತ್ತ ೩,೧೯,೪೦೮ ಪೌಂಡುಗಳಿಗೆ ಏರಿತು. ಲಾಭದಲ್ಲಿನ ಈ ಹೆಚ್ಚಳ ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಇದು ಭಾರತದ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯ ಮೌಲ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಲಾಭ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅನಿಸಿಕೆಯಿಂದ (ಈ ಕನಸು ನನಸಾಗಲಿಲ್ಲ) ಕಂಪನಿಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವನ್ನು ಸಾರಿತು ಮತ್ತು ಚಕ್ರಬಡ್ಡಿಯಿಂದ ತಂದ ಸಾಲದ ಹಣದಿಂದ ಲಾಭವನ್ನು ಶೇರುದಾರರಿಗೆ ನೀಡಿತು. ೧೭೬೭ ರಿಂದ ೧೭೭೨ರ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನಗಳು ಬಂದಾವು ಎನ್ನುವ ಆಶೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು ಅದರೆ ಅದು ನಿಜವಾಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ೧೭೭೨ ರಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯು ಕುಸಿಯಿತು ಹಾಗೂ ಅದರ ಲಾಭ ೧೨$^1/_2$% ಇಂದ ೬%ಗೆ ಕೆಳಗಿಳಿಯಿತು. ಆಗ ಲಾರ್ಡ್ ನಾರ್ಥ್ ಕಂಪನಿಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿದ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕಂಪನಿಯು ತಾನು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇರುದಾರರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಲಾಭ ಮಂತ್ರಿಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕಂಪನಿಯ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಉಂಟಾಯಿತು ಮತ್ತು ಲಾಭ ವಿತರಣೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಕಾಯಿದೆ (Regulating Act) ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು ಹಾಗೂ ಲಾಭ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಏರಲು ಆರಂಭಿಸಿತು. ೧೭೯೨ ರಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಶಾಂತಿ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ, ಕಂಪನಿಯು ೨,೪೨,೦೦೦ ಪೌಂಡುಗಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಮತ್ತು ೧,೬೦೦,೦೦೦ ಪೌಂಡುಗಳ ನಷ್ಟ ಭರ್ತಿ (Indemnity)ಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು; ಕಂಪನಿಯ ಲಾಭದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ೨%

ಮತ್ತೆ ಏರಿತು; ಇದರಿಂದಾಗಿ ೧೮೦೨ರಲ್ಲಿ ಅದು ೧೧%ಗೆ ಏರಿತು."[೧] ಇದಲ್ಲದೆ "ಪೂರ್ವ ಇಂಡಿಸ್‌ನ (East Indies) ಜೊತೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಂಪೆನಿ ಆಫ್ ಮರ್ಚೆಂಟ್ಸ್ (United Company of Merchants)ದಿಂದ ಹಣದ ಮೊತ್ತಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಈ ಮೊತ್ತ ೧೭೯೮ ರಿಂದ ೧೮೦೩ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ೨೫,೩೪೫,೨೧೫ ಪೌಂಡುಗಳಾಗಿತ್ತೆಂದು ಮಿ. ಮ್ಯಾಕ್‌ಫರಸನ್ ಅಂದಾಜಿಸಿದ್ದಾನೆ."[೨]

ಭಾರತ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಅದು ಅಮೇರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಯುದ್ಧದ ವೆಚ್ಚದ ಭಾರವನ್ನು ಅಂದರೆ ೩,೮೫೮,೬೬೦ ಪೌಂಡುಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು, ಹೊರುವುದಲ್ಲದೆ, ಅಮೆರಿಕೆಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಅಮೇರಿಕಾದ ಯೇಲ್ ಕಾಲೇಜನ್ನು (Yale College) ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ದುಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಮಿ. ಯೇಲ್ ಎಂಬುವವ ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ.

ಮೇಲಿನವುಗಳಲ್ಲದೆ, ಭಾರತದಿಂದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಇತರ ನೇರ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಸೇಂಟ್ ಜಾರ್ಜ್ ಟಕ್ಕರ್‌ರು ಈ ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

(೧) "ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಸಾಹತು ದೇಶಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಸಾಲದ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನಂತರ, ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೧ ೧/೨ ದಶಲಕ್ಷ ಪೌಂಡ್ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು ಮತ್ತು ಈ ಹಣದ ಆಧಿಕ್ಯ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಭಾರತ ನೀಡಿದ ನೇರ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು."

(೨) "ಯೂರೋಪಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಜೆಗಳ ೪/೫ ಭಾಗದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾಲ (ಇದು ೨ ದಶಲಕ್ಷ ಪೌಂಡಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿತ್ತು) ಮತ್ತು ಸಾಲದ ವಾರ್ಷಿಕ ಬಡ್ಡಿಯ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣ ಭಾರತವು ತಾಯಿನಾಡಿಗೆ ನೀಡಿದ ಪರೋಕ್ಷ ಕಾಣಿಕೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು". "ಜನರ ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಬಂದ ಲಾಭ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಈ ಪರೋಕ್ಷ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ಕಾಣಿಕೆಯು ಅಂದಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ (ಅಂದರೆ ೧೮೨೧ರಲ್ಲಿ) ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೩ ದಶಲಕ್ಷ ಪೌಂಡ್ ಆಗಿತ್ತೆಂದು ಟಕ್ಕರರು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ."

(೩) "ಭಾರತದ ಹಡಗುಗಳಿಂದ (ಅಂದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಲಾದ ಆದರೆ ಪೂರ್ವದ ಸಮುದ್ರದ (Eastern Seas) ಒಂದು ಬಂದರಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು

೧. F.P. ರಾಬಿನ್‌ಸನ್ "ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ," ಪುಟ. ೧೫೫, ೧೬೦, ೧೬೧ ೨ cf.

೨. cf "ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಕಾಮರ್ಸ್ ವಿಥ್ ಇಂಡಿಯಾ" (೧೮೧೨) ಅನುಬಂಧ ಸಂಖ್ಯೆ ೨

ಬಂದರಿಗೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾದ ಹಡಗುಗಳು) ಗ್ರೇಟ್ ಬ್ರಿಟನ್ನಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಹಣದ ಮೊತ್ತವೇನು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ್ದಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ.

(೪) "ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಭಾರತವನ್ನು ತನ್ನ ವಸಾಹತನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವುದು ಆದರ ಒಂದು ವರ್ಗಕ್ಕೆ, ಒಂದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ, ಅಂದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಬಹಳಷ್ಟು ಅನುಕೂಲಕರ ಹಾದಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. (ಇವರು ಬೇರೆ ಯಾವ ದೇಶಕ್ಕೂ ಹೋಗುವುದು ಒಂದು ಕಠಿಣವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕೆಲಸಗಳು ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ)... ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಭಾರತದ ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ತಾಯಿನಾಡಿಗೆ ಲಾಭ ತರುವಂತೆ, ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಸುಲಭವಾಯಿತು."

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ವಿಧಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಭಾರತ ತನ್ನ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು ಎನ್ನಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಿತರ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸಮೃದ್ಧತೆಗೆ ತನ್ನ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಪರೋಕ್ಷ ವಿಧಾನಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಪರೋಕ್ಷ ವಿಧಾನಗಳಿಂದಲ್ಲದೆ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಾನಿ ಉಂಟುಮಾಡಲು ಕೆಲವು ಅಧಿಕ ನೇರ ಹಾಗೂ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಹಾದಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿತು. ಇವುಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ತನ್ನ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ವ್ಯಾಪಾರಿ ನೀತಿ (protective trade system)ಯ ಮುಖಾಂತರ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತಂದಿತು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಒಂದು ಸಿದ್ಧವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ದೇಶದಂತೆ, ಭಾರತದ ವಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಪೈಪೋಟಿ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ, ಭಾರತ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತದ ವಸ್ತು (ಪೈಪೋಟಿಯಿಂದ ತನ್ನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು)ಗಳು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದ್ದವು; ಇಂತಹ ಭಾರತೀಯ ವಸ್ತುಗಳ ಪೈಪೋಟಿಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ನೀತಿ (Protectionist policy)ಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿತು.

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಭಾರತೀಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಂಕವನ್ನು ಹೇರಲಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

೧. ಆಬೋಕ್ ಸುಂಕ ಶೇಕಡ	೨೮೦
೨. ಇಂಗು	೬೨೨
೩. ಬೆಂಜಾಮಿನ್	೩೭೩
೪. ಬೋರ‍್ಯಾಕ್ಸ್	೧೦೨

೫.	ಏಲಕ್ಕಿ	೨೬೬
೬.	ಕ್ಯಾಸಿಬಡ್	೧೪೦
೭.	ಲವಂಗ	೨೪೦
೮.	ಕೊಲಕ್ಯೂಲಸ್ ಇಂಡಿಕಸ್	೧,೪೦೦
೯.	ಕಾಫಿ	೩೭೩
೧೦.	ಕ್ಯೂಬೆಟ್ಸ್	೩೨೦
೧೧.	ಡ್ರ್ಯಾಗನ್ ಬ್ಲಡ್	೪೬೫
೧೨.	ಗ್ಯಾಂಬೇಜ್	೧೮೭
೧೩.	ಅಮೋನಿಯಾಕ್ ಗೋಂದು	೪೦೬
೧೪.	ಮಿರ್ಘ್	೧೮೭
೧೫.	ನ್ಯಾಕ್ಸ್ ವೋಮಿಕಾ	೨೬೬
೧೬.	ಕ್ಯಾಸಿಯಾ ಎಣ್ಣೆ	೩೪೩
೧೭.	ಸಿನ್ನಾಮನ್ ಎಣ್ಣೆ	೪೦೦
೧೮.	ಮೇಸ್	೩,೦೦೦
೧೯.	ನಟ್‌ಮೆಗ್	೨೫೦
೨೦.	ಬಿಳಿ ಮೆಣಸು	೪೦೦
೨೧.	ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಬಾರ್ಬ್	೫೦೦
೨೨.	ಜಾವಾ ಅಕ್ಕಿ	೧೫೦
೨೩.	ರಮ್ (ಬಂಗಾಲ್)	೧,೧೪೨
೨೪.	ಸ್ಯಾಗೋ ಪೆರ್ಲ್	೧೦೦
೨೫.	ಬಂಗಾಳದ ಬಿಳಿ ಸಕ್ಕರೆ	೧೧೮
೨೬.	ಬಿಳಿ ಡಿಟೊ	೧೨೮
೨೭.	ಕಂದು ಡಿಟೊ	೧೫೨

ಕೇವಲ ಅಧಿಕ ಸುಂಕವನ್ನು ಭಾರತದ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರುವುದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಸಂತುಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಅದು ಭಾರತದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು (ಅಂತಹದೇ ಜಗತ್ತಿನ ಇತರ ಭಾಗಗಳ ವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತ) ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಮದು ಸುಂಕವನ್ನು ಭರಿಸುವಂತೆ ವೈರತ್ವದ (invidivious) ತಾರತಮ್ಯತೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿತು. ಮಾಲ್ಕೊಚ್‌ರು (M'Aclloch's) ನೀಡಿದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಭಾಷಾಂತರ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್ ಮತ್ತು ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ವಸಾಹತುಗಳ ಮೇಲಿನ ಆಮದು ಸುಂಕದ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಇಂಥಹ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

	ವಸ್ತುಗಳು	ಪೂರ್ವ ಇಂಡೀಸ್			ಪಶ್ಚಿಮ ಇಂಡೀಸ್ ಮುಂತಾದವು		
		ಪೌ	ಷಿ	ಪೆ	ಪೌ	ಷಿ	ಪೆ
೧.	ಸಕ್ಕರೆ ಒಂದು ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ	೧	೧೨	೦	೧	೪	೦
೨.	ಕಾಫಿ ಪೌಂಡ್‌ಗೆ	೦	೦	೯	೦	೦	೬
೩.	ಸಿಹಿಗೊಳಿಸಿದ ಸ್ಪಿರಿಟ್ ಗ್ಯಾಲನ್ನಿಗೆ	೧	೧೦	೦	೧	೦	೦
೪.	ಸಿಹಿಗೊಳಿಸದ ಸ್ಪಿರಿಟ್ ಗ್ಯಾಲನಿಗೆ	೦	೧೫	೦	೦	೮	೬
೫.	ಹುಣಿಸೆ ಹಣ್ಣು ಪೌಂಡಿಗೆ	೦	೦	೬	೦	೦	೨
೬.	ಸಕ್ಸೇಡ್ಸ್ ಪೌಂಡಿಗೆ	೦	೦	೬	೦	೦	೩
೭.	ತಂಬಾಕು ಪೌಂಡಿಗೆ	೦	೩	೦	೦	೨	೯
೮.	ತೇಗದ ಮರ (೮" ಇಂಚಿಗೆ ಕಡಿಮೆ) ಒಂದು ಲೋಡಿಗೆ	೧	೧೦	೦	೦	೧೦	೦
೯.	ಮರ - ನಿಗದಿತವಲ್ಲದ ಆಡವ್ಯಾಲೋರಮ್	೨೦ ಪರ್ಸೆಂಟ್			೫ ಪರ್ಸೆಂಟ್		

ಭಾರತೀಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲಿನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸುಂಕ ತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ಸಹ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ವಿಷಯ ೧೮೧೩ ರಲ್ಲಿ ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಕಾಮನ್ಸ್‌ದಲ್ಲಿ ಮಿ. ಜಾನ್ ರ್‍ಯಾಂಕಿಂಗ್‌ರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾದ ಈ ಉತ್ತರಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರ : "ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾರಲಾದ ತುಕಡಿ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿರುವ ಬೆಲೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ (ad valorem) ಸುಕ ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಿರಾ?"

ಉತ್ತರ : "ಕ್ಯಾಲಿಕೊಸ್ (Calicoes) ಎಂಬ ವರ್ಗದ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲಿನ ಆಮದು ಸುಂಕ ಶೇಕಡಾ £ ೩.೬s. ೮d ಮತ್ತು ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ವಸ್ತುವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ವಸ್ತು ಶೇಕಡಾ £ ೬೮.೬s ೮d ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಂಕಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ."

"ಮಸ್ಲಿನ್ ಬಟ್ಟೆಯ ಆಮದು ೧೦% ಸುಂಕವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ವಸ್ತುವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಉಪಭೋಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇದು £೩೬s೮ d% ಕೊಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಇವೆರಡು ವಸ್ತುಗಳು ಕೇವಲ ರಫ್ತಿಗಾಗಿರುತ್ತವೆ."

"ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಈ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ (consolidated) ಸುಂಕಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ೨೦% ಹೊಸ ಸುಂಕವನ್ನು ಹೇರಲಾಗುವುದು; ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ

ಉಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಕ್ಯಾಲಿಕೊ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕ £ ೭೮,೬s, ೩d% ಮತ್ತು ಉಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿರುವ ಮಸ್ಲಿನ್ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೆಲಿನ ಸುಂಕ £ ೩೧,೬s, ೮d,% ಆಗಲಿದೆ.

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಹಾಕಿದ ನೇರ ಹಾಗು ಪರೋಕ್ಷ ಸುಂಕಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಹಾಗೂ ಚಕ್ರಾಧಿಪತಿಗಳು (Governor Generals) ಸಹ ಭಾರತೀಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಂಕ ಹೇರುವುದರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗಿಂತ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಶೋಷಣೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರಿಯಲು ನಾವು ಸರ್ W.W. ಹಂಟರರು ಯೂರೋಪಿನ ಜನರ ನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. "ಯಾವಾಗ ಯೂರೋಪಿನ ಜನರು ಭಾರತದವರ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಂದರೋ ಆಗ ತಾನೇ ಅವರು ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಶೋಷಣೆಯ ಪಂಥದಿಂದ ಹೊರಬಂದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಪರಿಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತಾವು ಆಳುವ ಏಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದರು. ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರು ತಾವು ಗೆದ್ದ ಪೂರ್ವದ ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಮಧ್ಯಯುಗದ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಹೇರಿದರು : ಅದುದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ನೆರೆಯುವನನ್ನೂ ಭಿಕ್ಷುಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಮಧ್ಯಯುಗದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಗಳು ಜನಪ್ರಿಯ ವಾಗಿದ್ದಾಗ ಪೋರ್ತುಗಲ್, ಸ್ಪೇನ್, ಮತ್ತು ಹಾಲೆಂಡ್ ದೇಶಗಳು ಏಶಿಯಾ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಏರಿಕೆ ಇವರ ನಂತರ ಬಂದಿತು ಮತ್ತು ಆಗ ಅದು ಯೂರೋಪಿನ ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಇವುಗಳ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಈ ಆದರ್ಶಗಳು ಅದರ ಅರೆ-ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಲುವ ಬದಲು ಆಧುನಿಕ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದವು.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೂ ಸಹ..... ಭಾರತೀಯ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಆಳುವವರ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತದ ಸರಕಾರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವಿಕೆ... ಮುಂತಾದ ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ತೊಡೆಮುಹಾಕುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿತ್ತು."[೧] "ಭ್ರಷ್ಟ ಮತ್ತು ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ದುಷ್ಟರ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು

---

೧. W. W. ಹಂಟರ್ "ಎ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯಾ" ಸಂ. ೧, ಪು. ೬

ನೀತಿ ನಿಮಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟೇ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತರಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು...... ಅಂದು ಮನುಷ್ಯರು ಕೇವಲ ಭೌತಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಸಾಧನೆಗಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಂಗಾರ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಆಳಿತು, ಮತ್ತು ಭಾರತ ಅಂದು ಈ ಬಂಗಾಳದ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಯ ಹಲವಾರು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಿತು."[೧]

೧೭೫೭ರ ಪ್ಲಾಸಿಯ ಕದನ ಮತ್ತು ೧೭೬೧ರ ವಾಂಡೆವಾಷ್ ಕದನಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಂಗಾಳ ಹಾಗೂ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ನೀಡಿದವು ಮತ್ತು ಇವೆರಡೂ ಜಯಗಳನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಖಾತೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದರು. ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನದಲ್ಲಿ ಜಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದ ಕ್ಲೈವ್ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಬ್ಬ ರಾಜನನ್ನು ತಯಾರಿ ಮಾಡುವವನಾದ (King-maker). ಈತ ತನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ನವಾಬರಿಗೆ ತನ್ನ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ. ಅವನು ನವಾಬರಿಂದ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಲಂಚವನ್ನು ಮತ್ತು ಜಹಗೀರುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಗೃಹ (Home) ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಆಸೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಉಪ್ಪಿನ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದ, ಆದರೆ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರರಿಗೆ ಅಂದರೆ ಬರ್ಕ್‌ರೆ ಹೇಳಿದಂತೆ "ಮುಂದೆ ಸಾಗುವ ಮತ್ತು ಬೇಟೆಗೆ ಆಹಾರವಾಗುವ ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ" ("birds of pray & passage) ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರಿಗೆ ಕೆಲವೊಂದು ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನೀಡಿದ. ಅಂದಿನ ಜನರ ಬಡತನ ಮತ್ತು ಕ್ಲೈವನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಮೆಕಾಲೆಯು ಈ ರೀತಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು, "ಕ್ಲೈವ್‌ನಿಗೆ ಸಂಪತ್ತು ಕೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ಇತಿ-ಮಿತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ; ತನಗೆ ಬೇಜಾರಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಆತ ತನ್ನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಗಳಿಸುವುದು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಬಂಗಾಳದ ಖಜಾನೆ ಆತನಿಗೋಸ್ಕರ ಯಾವಾಗಲೂ ತೆರೆದಿಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ, ಈಗಾಗಲೇ ಭಾರತೀಯ ರಾಜರುಗಳು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ವಿಪುಲ ಹಣದ ರಾಶಿಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಕೇಪ್ ಆಫ್ ಗುಡ್ ಹೋಪ್ ಕಡೆ ಯೂರೋಪಿನ ಹಡಗನ್ನು ತಿರುಗಿಸಲು ಆಕರ್ಷಿಸಿದ ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯ (florin) ಮತ್ತು ಬೈಜಾಂಟ (byzants)ಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಇದ್ದವು. ಆಗ ವೆನಿಸ್‌ನ ಜನರು ಬಂಗಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪೂರ್ವದ ಮಸಾಲೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ಲೈವನು ಬಂಗಾರ ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ವಜ್ರ ಹಾಗೂ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿಡುವ ಮಾಣಿಕ್ಯಗಳ (Crown rubies) ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ

---

೧. ಜಿ.ಬಿ. ಹರ್ಟ್ಜ್ "ದ ಓಲ್ಡ್ ಕಲೋನಿಯಲ್ ಸಿಸ್ಟಮ್" ಪು. ೪

ನಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ತನಗೆ ಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಈ ರಾಶಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದ..... ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಯಾವ ೩೦ ದಶಲಕ್ಷ ಜನರು ಬಡತನದ ಅತಿ ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೋ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರು..... ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ದುರಾಡಳಿತ ಒಂದು ಸಭ್ಯ ಸಮಾಜದ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಹೋಯಿತು. ಮುಂದುವರಿದು, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಕೇವಲ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವ ರೋಮನ್ ಗವರ್ನರ್‌ರು ತಮ್ಮ ಸುದೀರ್ಘ ಆಡಳಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಗಮರ ಮರಿಗಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆರಾಮವಾಗಿರುವಷ್ಟು; ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಆ್ಯಂಬರ್ (Amber)ನಿಂದ ಸುರಾಪಾನ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾಮ್‌ಪೋಮಿಯಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವಷ್ಟು ಹಣಗಳಿಸಿದರೋ ಮತ್ತು ಯಾರು ಹಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಗಳಿಂದ ಆನಂದ ಪಡೆಯುವಷ್ಟು ಸಮಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದರೋ ಮತ್ತು ಒಡೆಯನ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಗುಲಾಮರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೋ ಹಾಗೂ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಜಿರಾಫೆಗಳ ಗುಂಪಿನ ಮಾಲಿಕತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೋ ಅಂಥವರನ್ನು ಮೀರಿ ಮತ್ತು ಮೆಕ್ಸಿಕೊ ಅಥವಾ ಲೀಮದಲ್ಲಿ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಿ, ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿರುವ ಹೇಸರಗತ್ತೆಯಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬಂಗಾರದ ಕವಚವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕೋಚುಗಾಡಿಯ ಮೇಲೆ ಮ್ಯಾಡ್ರಿಡ್‌ನ್ನು ಸೇರಿ ಮೆರೆಯುವ ಸ್ಪ್ಯಾನಿಷ್ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಸಹ ಮೀರಿ ಕ್ರೂರ ರೀತಿಯಿಂದ ಆಳಿದರು.

ಬಂಗಾಳದ ಜನರನ್ನು ಕ್ಲೈವ್ ನಾಶ ಮಾಡಿದನು. ಮೊದಲನೆಯ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ವಾರನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸನು ಅಂದಿನ ರಾಜ ಮತ್ತು ಬೇಗಮರನ್ನು ಬಲಹೀನರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಇವನು ಕೈಕೊಂಡ ಬೆನಾರಸ್ ರಾಜ ಹಾಗೂ ಔಂಧದ ಬೇಗಮ್ಮಳ ಸುಲಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಜೊತೆಗಿನ ದುರ್ನಡತೆ ಹಾಗೂ ರೊಹಿಲ್ಲಾಗಳ ಕಗ್ಗೊಲೆ, ೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನದ ರಾಜಕೀಯ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಎಡ್ಮಂಡ್ ಬರ್ಕನನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಇಡೀ ಕ್ಯಾಥೋಲಿಕ ಪಂಗಡದವರ ಮರುಕವನ್ನು ಗಳಿಸಿತು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ವಾರನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್‌ನನ್ನು ಕ್ರೂರಿ ಎಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ದೂರಿದರು ಮತ್ತು ಇವರನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಕಂಪನಿಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟರು. ಈ ಸಂಗತಿ ರೋಮನ್ ಜನರು ಇಂತಹದೇ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಿಸಿರೋ (Cicero)ನನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ದೂರಿದುದು ನಮ್ಮ ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತದೆ. ಬರ್ಕರು ಶೋಷಿತರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಪಣತೊಟ್ಟರು ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುವವರ

ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಲು ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಯಿಸಿದರು. ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ 'ಕ್ರೂರಿ' ಎಂದು ದೂರುವಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಒಕ್ಕೂಟದ ಯುದ್ಧದ (Civil war) ಜನರಲ್ ಆದ ಶೆರಿಡಾನರವರ ಶಕ್ತಿಯುತ ಹಾಗೂ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವಿದ್ದರೂ ಅದು ಫಲಕಾರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಸೋಲು ತನ್ನದೇ ಆದ ಹಿತಕರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅಂದಿನ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಬೀರಿತು. ಕ್ಲೈವನನ್ನು ದೂರುವಲ್ಲಿ ಆದ ಅಯಶಸ್ವಿ ಕಾರ್ಯ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೂರು ಜಯಗಳಿಗೆ ಸಮನಾಗಿತ್ತು. ಲಾರ್ಡ್ ಮೊರ್ಲೆಯವರು ತಮ್ಮ "ಬರ್ಕರ ಜೀವನ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ, "ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್‌ರು ಏನೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿದ ವಿಷಯ ಅಷ್ಟೇನು ಮಹತ್ವದ್ದಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು 'ದೂರುವ' ಪ್ರಸಂಗ ಏಶಿಯಾ ಖಂಡದ ಜನರಿಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಹಕ್ಕುಗಳಿವೆ ಎಂದು ಮತ್ತು ಇವರನ್ನಾಳುವ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರಿಗೆ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ಕರ್ತವ್ಯಗಳಿವೆ ಎಂಬ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸಿತು. ಗುಲಾಮ ಜನಾಂಗದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಇವರನ್ನು ಆಳುವ ಉತ್ತಮ ಜನಾಂಗ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಅತಿ ಉತ್ತಮ ನೀತಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಇದು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಅರುಹಿತು. ಒಂದು ದೇಶವನ್ನು ಆಳುವವರ ಮತ್ತು ಅವರಿಂದ ಆಳಲ್ಪಟ್ಟ ಬಡ ಆಶ್ರಿತರ ನಡುವೆ ದಯಾಪರ, ಗೌರವದ, ಸರಳತೆಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ಸಂಬಂಧವಿರಲೇಬೇಕು ಎಂದು ವಾದಿಸಿರುವ ಬರ್ಕನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಶಾಶ್ವತ ಪೂಜ್ಯ ಭಾವನೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ."

ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್‌ರ ಪ್ರಸಂಗದ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ, ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲಿನ ನೇರ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಅದರ ಶೈಶವಾಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೊಟಕು ಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು; ಆದರೆ ಇದೇ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಇತರ ಪರೋಕ್ಷ ಶೋಷಣೆಗಳ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರಲಾಯಿತು ಅಥವಾ ಅದರಿಂದ ಅವರು ನರಳುವುದು ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಒಳನಾಡಿನ ವಸ್ತು ಸಾಗಾಣಿಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕಗಳೇ ಅಂದಿನ ಪರೋಕ್ಷ ಶೋಷಣೆಯ ಮಾದರಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು, ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಸೇವಕರಂತೆ, ಈ ಸುಂಕಗಳಿಂದ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗದೇ ಹೋದರು; ಆದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಮೇಲೆ ಅತಿ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹೇರಲಾಯಿತು; ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇವರ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಬಹುವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು.

ಮಿ. ಹೊಲ್ಟ ಮ್ಯಾಕೆನ್‌ಜಿ ಈ ಸುಂಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಂತಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸುಂಕಗಳ ಹೇರುವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ "ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟುವ ಮುನ್ನ ಹತ್ತು ಸುಂಕ-ಮನೆಗಳನ್ನು ಹಾದು ಹೋಗುವ ಕಠಿಣ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದವು; ಹೀಗಾಗಿ ಯಾವ ಪ್ರಮುಖ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಪದೇ ಪದೇ ಒದಗುವ ಈ ತಡೆಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ."

"ಈ ಚೌಕಿಗಳಿಂದ ವಸ್ತುಗಳ ಸಾಗಾಣಿಕೆಗೆ ವಿಳಂಬವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇವುಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಊಹಿಸಿದರೂ, ಈ ಸುಂಕಗಳು ದೇಶದೊಳಗಿನ (ಅಥವಾ ಆಂತರಿಕ) ವಾಣಿಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಡೆತಡೆ ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ವ್ಯಾಪಾರೀ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿನ ಅಂತರ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಇತರ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಸರಕಾರ ಹೇರಿದ ಶೇಕಡಾ ೫ ಅಥವಾ ೭% ಸುಂಕವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಚೌಕಿಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬೇರೆಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ನಡುವೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹದಗೆಟ್ಟಿತು ಮತ್ತು ಒಂದು ಉಪಭೋಗದ ತೆರಿಗೆಯ ಭಾರ (Consumption tax) ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಉಪಭೋಗಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ತತ್ತ್ವದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವಸ್ತುವನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಿ ದವರ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು."

"ಸುಂಕದಕಟ್ಟೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲದೆ ಸರಕಾರವು ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಇತರ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹೇರಿದಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಅದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತ ವ್ಯಾಪಾರಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಂಕವನ್ನು ಸಹ ಕೊಡಬಲ್ಲ, ಯಾಕೆಂದರೆ ಇದು ಅವನ ದೊಡ್ಡಪ್ರಮಾಣದ ಹೂಡಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಂಚದ ಭಾರ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತು ಹಾಗೂ ಶ್ರೇಣಿ ಅವನನ್ನು ಸರಕಾರದ ಘೋರ ಸುಲಿಗೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಸಣ್ಣವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ಮಿತವಾದ ಶುಲ್ಕ ಸಹ ಅವನ ಸಾಹಸದಿಂದ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಲಾಭವನ್ನು ತಿಂದುಹಾಕುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಈ ಪೆಟ್ಟನಿಂದ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾವ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ".

"ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಒಳಾಡಳಿತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್‌ನ ಸಿದ್ಧವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದ್ದರು ಎನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಇವರು ಭಾರತದ ರಫ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡದವೆ ಆಮದು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ೧೮೧೦ ರಲ್ಲಿ ಪಾಸು ಮಾಡಲಾದ

ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಕಾಯಿದೆಯು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಹಲವಾರು ಸುಂಕಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಗಿದೆ; ನೀಲಿ, ಹತ್ತಿ, ಉಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಸೆಣಬುಗಳ ರಫ್ತನ್ನು ಭಾರತೀಯರ ಗುರಿಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಸುಂಕಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗಿದೆ.''

ಒಳನಾಡಿನ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯ ಸುಂಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲಾರ್ಡ್ ಎಲೆನ್‌ಬರೋ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ :

''ಯಾವಾಗ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ೨೧/೨% ಸುಂಕದ ಮೇಲೆ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತೋ ಆಗ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಪಭೋಗ ಮಾಡಲಾದ ಹತ್ತಿಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲಿನ ಒಟ್ಟು ಸುಂಕ ೧೭೧/೨ % ಆಗಿತ್ತು. ಈ ೧೭೧/೨% ಸುಂಕದ ವಿವರ ಹೀಗಿತ್ತು; ನೂಲಿನ ಮೇಲಿನ ೭೧/೨ % ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಂಕ; ಸಿದ್ಧವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲಿನ ೨೧/೨ % ಸುಂಕ; ಬಣ್ಣ ಹಾಕಿದಾಗ ೨೧/೨ % ಸುಂಕ; ಮತ್ತೊಂದು ೨೧/೨ % ಸುಂಕ - ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ೧೭೧/೨ % ಸುಂಕ ತೆತ್ತ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.''

''ಕಚ್ಚಾ ಚರ್ಮ ೫% ಸುಂಕ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು; ಅದು ಸಿದ್ಧವಸ್ತುವಾದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನು ೫% ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಂಕ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಚರ್ಮದಿಂದ ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ಬೂಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ೫% ಸುಂಕ ಹೇರಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿ (ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದ) ಚರ್ಮದ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ೧೫% ಸುಂಕ ಹೇರಲಾಗಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ಸಕ್ಕರೆಯ ಮೇಲೆ ನಾವು ಯಾವ ದರದ ಸುಂಕದ ಹೇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು? ಇದು ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಆಮದಾದರೆ ೫% ಆಮದು ಸುಂಕ ಮತ್ತು ೫% ಪಟ್ಟಣ ಸುಂಕವನ್ನು ತೆತ್ತಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧವಸ್ತುವಾಗಿ ಇದು ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇರೆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ರಫ್ತಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ೫% ಸುಂಕ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ (ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉಪಭೋಗಿಸಲಾದ) ಸಕ್ಕರೆಯ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕ ೧೫% ಆಗಿತ್ತು.

''ಕಡಿಮೆ-ಕಡಿಮೆ ಎಂದರೆ ೨೩೫ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒಳನಾಡಿನ ಸುಂಕ (Inland Duties)ಕ್ಕೆ ಗುರಿ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ವಸ್ತುವಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಥವಾ ಆಂತರಿಕ ಉಪಯೋಗದ ಮೇಲೂ ಸುಂಕ ಹೇರಲಾಗಿತ್ತು, ಸುಂಕ ಹೇರುವಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ತಪಾಸಣೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಸುಂಕ ಹೇರುವಿಕೆಯಿಂದ ಅದು ಬರುವ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸದೆ ವಸ್ತುವಿನ ಉತ್ಪಾದಕರನ್ನು ತುಂಬಾ ಘಾತಕ ಮತ್ತು ತೊಂದರೆ ಪಡಿಸುವ ರೀತಿಯದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸುಂಕದ ಮನೆಯ

ಅಧಿಕಾರಿ ಒಂದು ವೇಳೆ ತನ್ನ ತಪಾಸಣೆಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ಆಂತರಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಜನರ ಸುಲಿಗೆಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು."

ಮೇಲಿನ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಏಕರೂಪದ ಚಲಾವಣೆಯ ನಾಣ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ತೊಂದರೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೂ ಭಾರತೀಯ ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನು ಸಾಯಿಸಲು ಒಂದು ಸಾಧನಗಳಾಗಿದ್ದವು.

"ಒಂದು ವೇಳೆ, ಬ್ರಿಟಿಷರು, ಭಾರತೀಯ ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಂಕ ಹೇರದೆಯೇ ಆಮದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹತ್ತಿ ಹಾಗೂ ರೇಷ್ಮೆ ತಯಾರಕರು ತಮ್ಮ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒದಗಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾರತ ಕೇವಲ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಶತಮಾನಗಳ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು" ಎಂದು ಫ್ರೆಡರಿಕ್ ಲಿಸ್ಟ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸಕಾರನಾದ ಮಿ. ಹೆಚ್.ಹೆಚ್. ವಿಲ್ಸನ್‌ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅವರು "ಇದೊಂದು ಸಹ ವಿಷಾದನೀಯ ದೃಷ್ಟಾಂತ" ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಈ ರೀತಿಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

> "ತಾನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ದೇಶವಾದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಅನ್ಯಾಯವೆಸಗಿತು. ೧೮೧೩ರವರೆಗೆ ಭಾರತದ ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಹತ್ತಿ ಹಾಗೂ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತ ೫೦ ಮತ್ತು ೬೦% ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಸಾಕ್ಷಿಪೂರ್ವಕ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಂತರ ಭಾರತೀಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ತಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ೭೦% ಮತ್ತು ೮೦% ಆಮದು ಸುಂಕ ಹೇರುವುದರ ಮೂಲಕ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಹತ್ತಿ ಹಾಗೂ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಯಿತು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗೆ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಅಡೆತಡೆ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಕಾಯಿದೆ ಮತ್ತು ನಿಷೇಧಕ ಸುಂಕಗಳನ್ನು ಹೇರದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಪೈಸ್‌ಲೇ ಮತ್ತು ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್‌ದ ಮಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಚ್ಚಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲ್ಲದೆ, ಆವಿಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ಸಿದ್ಧವಸ್ತುಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯ ತ್ಯಾಗದ ಮೇಲೆಯೇ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ವಸ್ತುಗಳು

ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆಗ ಭಾರತ ಸ್ವತಂತ್ರ ದೇಶವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸುಂಕ ಹೇರುವಿಕೆಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು, ಅದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಷೇಧಕ ಸುಂಕಗಳನ್ನು ಹೇರಬಹುದಾಗಿತ್ತು, ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ, ತನ್ನ ಸ್ವಂತದ ಉತ್ಪನ್ನಕಾರಕ ಉದ್ದಿಮೆಯನ್ನು ನಾಶಹೊಂದದ ಹಾಗೆ ರಕ್ಷಿಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತರಲು ಅದಕ್ಕೆ ಪರವಾನಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಪರಕೀಯರ ಮರ್ಜಿ ಕಾಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಸುಂಕವನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡದೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೇರಲಾಗಿತ್ತು, ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟನ್ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡಲು ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಉಸಿರುಗಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಲು ರಾಜಕೀಯ ಅನ್ಯಾಯದ ತೋಳ್ಬಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿತು; ಏಕೆಂದರೆ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಸೆಣಸಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬ್ರಿಟನ್ ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ'' : ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಮಿ. ಚಾಪ್ಲಿನ್‌ನ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಬ್ರಿಟನ್ ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ''ಅದರ ಉದ್ದಿಮೆದಾರರು ತಮ್ಮ ಪೋಷಣೆಗಾಗಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಆಗಲೇ ಕೃಷಿ ತನ್ನ ಮೇಲಿನ ಬಹಳ ಜನರ ಅವಲಂಬನದ ಭಾರದಿಂದ ಬಳಲಿತ್ತು.''

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಭೂ ಕಂದಾಯ ನೀತಿ ಭಾರತದ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿತು ಮತ್ತು ಅವರ ನಿಷೇಧದ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ನೀತಿ ಉದ್ದಿಮೆಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿತು. ಯಾವ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದ್ದವೊ ಆ ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಸತ್ವವನ್ನು ಅವರು ಕೊನೆಯ ಗುಟಕಿನವರೆಗೆ ಹೀರಿದರು.

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಭಾರತದ ಬಗೆಗಿನ ನೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜನರ ಬಡತನ ಮತ್ತು ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಮಿತಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹಲವಾರು ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಪಾಲರುಗಳು ನಮ್ಮ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧೮೩೦ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಭಾರತದ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಕೊಂಡ ಬಿಷಪ್ ಹೆಬರ್‌ರು ''ಯೂರೋಪಿನ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ (ಭಾರತೀಯ) ರೈತರಿಗೆ ಅಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಲಾಭ ಗಳಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಮೌಲ್ಯಕಟ್ಟುವಿಕೆ ಇಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಅರ್ಧ ಭಾಗವನ್ನು ಭೂಕಂದಾಯವಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತಿತ್ತು, ಮತ್ತು ಇದು, ಮಿತವ್ಯಯದ ಅಭ್ಯಾಸವುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಸಹಜವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಊಳುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಸಹ 'ಭಾರ'ವಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದುವರಿದು, ಇದು ಕೃಷಿಯ ಸುಧಾರಣೆ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಡ್ಡಬರುತ್ತಿತ್ತು; ಅನುಕೂಲಕರ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಜನರನ್ನು ಕಡುಬಡತನದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿಡುತ್ತಿತ್ತು; ಬೆಳೆಗಳು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾಶವಾದರೂ ಸರಕಾರ

ತನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ಅಪಾರ ಹಣವನ್ನೂ ವಿತರಿಸುವ ಮತ್ತು ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಇವೆಲ್ಲಾ ಸರಕಾರಿ ಕ್ರಮಗಳು ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗುಂಪಾಗಿ ಸಾಯಲು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳು ಹೆಣಗಳ ರಾಶಿಯಿಂದ ತುಂಬುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹೋದವು. ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಉಳುವ ಭೂಮಿಯ ಶಾಶ್ವತ ಮೌಲ್ಯ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರದೇಶ ಕ್ಷಾಮದಿಂದ ದೂರವಿತ್ತು. ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ನಾನು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಜನರ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಒಪ್ಪುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂತು; ಇಲ್ಲಿನ ರೈತಾಪಿ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸರಕಾರದ ಶೋಷಣೆಯ ಭೂಕಂದಾಯ ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜರುಗಳ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ರೈತರು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ ಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಬಡವರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ನಿರುತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಿತು; ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಡಿಮೆ ಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜರುಗಳ ಅಧೀನ ರೈತರ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರರ ನಡುವೆ ಅಂತರ ಬಹಳವಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಿಜ ಸಂಗತಿ ಏನೆಂದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ಬೇಡಿದಷ್ಟು ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜ್ಯಗಳು ಭೂಕಂದಾಯ ಬೇಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಜನರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೆರಿಗೆ ಹೇರಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ದೇಶ ಕ್ರಮೇಣ ಬಡಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ; ದೇಶ ಹೀಗಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಸರಕಾರದ ಯಾವ ಕಲೆಕ್ಟರುಗಳೂ ಆಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲಾದರು ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ಸಮರ್ಥ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಭೂಕಂದಾಯದ ದರಗಳನ್ನು ಜನರಿಗಾಗಿ ಇಳಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯಿಂದ ಆತ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಏರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ, ಎಲ್ಲಾ ನೀರಸ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮನ್ನೇ ಅವು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ದೂರ ಸರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದರೆ ಅವರು ಮದ್ರಾಸ್ ಅಥವಾ ಕಲ್ಕತ್ತಾದ ಕಛೇರಿಗಳಿಂದ ಬೈಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಗೃಹ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ಅಧಿಕ ಮೊತ್ತದ ಹಣವನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು." ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ, "ಸೂರತದ ವ್ಯಾಪಾರ ಈಗ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಪರಿಣಾಮದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಇದು ಸುರತನಿಂದ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹಡಗಿನ ಮೂಲಕ ಕಳುಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯವಷ್ಟೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಹೀಗಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ದೇಶೀಯ ಸಿದ್ಧವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಅಂದು ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗಿ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದರು." ಡಾಕ್ಕಾ ನಗರದ ನಾಶದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಬರ್‌ರವರು "ಇದರ ವ್ಯಾಪಾರ ಈ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ೯/೧೦ ಭಾಗದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ನಗರದ ಎಲ್ಲಾ ಭವ್ಯ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ.... ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ

ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಡಚ್‌ರ ಚರ್ಚುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನಂತೆ ಗಿಡಗಂಟೆಗಳು ಬೆಳೆದಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲವೂ ಹಾಳಾಗಿತ್ತು." ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಭಾರತೀಯರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಮೊರೆಹೋದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಉದ್ದಿಮೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ರಫ್ತು ಮಾಡುವ ಹಲವಾರು ಸಾವಿರ ಭಾರತದ ಸ್ಥಳೀಯರು ಈ ಹಿಂದೆ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಿದ್ಧವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಉಪಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸರಕಾರ ಈಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಉದ್ದಿಮೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ರಫ್ತು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳು ಇವರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿದವು; ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯರು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ನೀವು ಅಮೆರಿಕಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತೀರಿ, ಭಾರತದ ಪದಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಮನವಿಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಈ ಮೊರೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿಹೋಯಿತು; ಏಕೆಂದರೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಾರತವನ್ನು ಆಳುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲರ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದ್ದವು.

ಕಂಪನಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭಾರತೀಯರ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವ "ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಣ್ಣ" ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬೇಕಂತಲೇ ಮರೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಬಿಷಪ್ ಹೆಬರ್‌ರವರು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದರೂ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯರ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

೧೭೬೪ರ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮೇ ತಿಂಗಳಿನ ಏಳನೆಯ ದಿನಾಂಕದಂದು ನಿರ್ದೇಶಕರುಗಳ ಕೋರ್ಟ್ (Court of Directors) ಈ ರೀತಿ ಬರೆದರು :

> "....ಕಂಪನಿಯ ಆಡಳಿತದ ಲಂಚಗುಳಿತನ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸುಲಿಗೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳ ಅತಿಯಾದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಪ್ರಚಲಿತ ಶೋಚನೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅರಿವು ನಮಗಾಗುತ್ತದೆ. ಕಂಪನಿಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದುರ್ಭರ ನಡವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅತಿ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಿಂದ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ದೋಚಿದ ದೃಶ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತಿನ ಇತರ ಯಾವ ದೇಶ ಮತ್ತು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ."

ಕ್ಲೈವ್, ಸ್ವತಃ ಅಪರಾಧಿಯಾದರೂ, ಭಾರತದ ಮೇಲಿನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಪರಿಜ್ಞಾನ

ಅವನಿಗೆ ಇತ್ತು, ಅದರಿಂದಾಗಿ ಆತ ೮ನೆಯ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೭೬೬ ರಂದು ಜಾರ್ಜ್ ಡಡ್ಲೆಗೆ ಈ ರೀತಿ ಬರೆದ :

"ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡ ಮತ್ತು ಈಗಾಗಲೇ ಮರೆವೆಯಲ್ಲಿ ಹೂತಿಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಕೃತ್ಯಗಳ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಬೆಳಕಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲಾರದಂತಹ ಕೆಲವು ಶೋಧಗಳನ್ನು ಅವು ಹೊರತರಬಹುದಾಗಿದೆ.... ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅವಮಾನವನ್ನು ತರಬಹುದು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಹಾಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಬಹುದಾಗಿದೆ."

ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋರವರು ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ದುರಾಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೋಪಗೊಂಡಿದ್ದನೆಂದರೆ "ನಮ್ಮ ದುರಾಡಳಿತದ ಸರಕಾರ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ಜನರನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸುವ ಮುನ್ನ ಈ ದೇಶವನ್ನು ನಾವು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು ಕ್ಷೇಮಕರ" ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಮಿ. ಮಾರ್ಟಿನ್‌ರು ತಮ್ಮ "೧೮೩೮ರ ಪೂರ್ವಾತ್ಯ ಭಾರತ"ದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. "ಭಾರತದಿಂದ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ £ ೩,೦೦೦,೦೦೦ ಹಣ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು; ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ೧೨% ಚಕ್ರಬಡ್ಡಿಯಂತೆ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಈ ಮೊತ್ತ ಬೃಹದಾಕಾರದ £೭೨೩,೯೦೦,೦೦೦ ಪೌಂಡಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸತತ ಮತ್ತು ಸಂಚಯದ ಹಾಗೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಸಹ ಬೇಗನೆ ಬಡದೇಶವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ವಿಷಯ ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಒಬ್ಬ ಕೂಲಿಕಾರನ ದಿನಗೂಲಿ ೨ ರಿಂದ ೩ ಪೆನ್ಸ್‌ನಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಅಪಾರ ಹಾನಿ ಎಷ್ಟು ಕಠೋರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ! ಅಂದಿನ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ೧೦೦ ಮಿಲಿಯನ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಜೆಗಳು ಉಪಭೋಗದ ಜನತೆ ಆಗಿದ್ದರು; ಇವರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಬಂಡವಾಳ ಕುಶಲತೆ ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಮೆಗೆ ಎಂತಹ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರು" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆಂಗಾಲ್ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್‌ನ ಮಿ. ಫೆಡ್ರಿಕ್ ಜಾನ್‌ಶೋರರು ಈ ರೀತಿ ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ :

"ಆದರೆ, ಭಾರತದ ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನಗಳು ಮುಗಿದಿವೆ; ಒಂದಾನು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸಂಪತ್ತಿನ ದೊಡ್ಡ ಪಾಲು ಈಗಾಗಲೆ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ, ಕೆಲವೇ ಜನರಿಗಾಗಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಜನರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಲಿಕೊಟ್ಟ ಕೀಳುಮಟ್ಟದ ದುರಾಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಈ ದೇಶದ ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಆಡಳಿತ

ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿನ..... ಅದರ ಅತಿಯಾದ ಸುಲಿಗೆಗಳು ದೇಶವನ್ನು ಮತ್ತು ಜನರನ್ನು ಬೇರಾವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿರದಂತೆ, ಬಡವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುತ್ತವೆ....."

"ಮೂಲತಃ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಉದ್ದೇಶ ಇಡೀ ಭಾರತ ದೇಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಲಾಭದ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡರು....... ಒಂದು ವೇಳೆ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡುವುದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಭಿನ್ನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು ಹಾಗೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೇ ಬೇರೆಯದಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು."

ಆದರೆ ಹೀಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ಆಗುವುದು ಅಸಹಜ ವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಿಲ್ ಹೇಳಿದಂತೆ - "ಒಂದು ದೇಶದ ಜನ ತಾವೇ ಸರಕಾರವನ್ನು ರಚಿಸಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವವಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥವಿರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಒಂದು ದೇಶದ ಜನರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶದವರ ಸರಕಾರವಿದ್ದರೆ ಇಂಥಹ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಜನ ಇನ್ನೊಂದು ಜನಾಂಗವನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತದ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು, ಆಳುವವರಿಗೆ ಗುಲಾಮದೇಶ ಹಣ ಗಳಿಸುವ ಒಂದು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ತಮಗೆ ಲಾಭವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಒಂದು ಮಾನವ-ದನದಕೊಟ್ಟಿಗೆ"ಯಾಗಿತ್ತು ಭಾರತ.

ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಆಡಳಿತ ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾನೀಯ ಆಡಳಿತದಂತೆ ಇತ್ತು; ಆದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರತೆಗಳು ಇದ್ದವು. ಮೊನೆಸಿಯಾ ಹೇಳಿದಂತೆ, "ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ, ರೋಮನ್ ಸ್ಥಾನೀಯ ಸಂವಿಧಾನ, ಕೇವಲ ರೋಮನ್ ರಾಜ್ಯದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಮಿಲಿಟರಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಆಡಳಿತವೆಲ್ಲಾ ಸ್ಥಾನೀಯರೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು - ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ಹಳೆ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದವು. ಹಾಗು ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನೀಯರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದವು."

ಆದರೆ, ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿದರು; ಇದಲ್ಲದೆ ಮಿ. ಪರೆರೊರವರು "ರೋಮನ್ನರು ಬಹಳ ವಿಶಾಲ ಮನೋಭಾವದ ಅಂತಃಕರಣದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಿತು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವಂತಹ ಸರಕಾರಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಆಳಿದರು" ಎನ್ನುವ ಬಹುವ್ಯಾಪಿ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತೆಗೆದು ಒಗೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಭಾರತದ ಆಡಳಿತ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ತಂದಿತು; ರೋಮನ್‌ರ ಆಡಳಿತ

ಕೊನೆಗೊಂಡ ೧೭೦೦ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಭಾರತವನ್ನು ಆಳಿದ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮಾನವನ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟ ಬಹಳ ಎತ್ತರದ್ದಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವ ಸಂತೃಪ್ತಿಯ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಸಹ ಮನದಲ್ಲಿ ತರಬಾರದು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಾಯ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಣೆ ನೀಡದಿದ್ದರೂ, ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ವಿವರಣೆ ಮೊಗಲರು ಮತ್ತು ಮರಾಠ ದೊರೆಗಳ ಆಡಳಿತದ ನಂತರ ಭಾರತವನ್ನು ಆಳಿದ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯವರು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಸುಧಾರಿತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜನ ಎಂದು ಕರೆಮಕೊಂಡ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರ ಆಡಳಿತ ಸ್ಥಾನೀಯ ದರೋಡೆಕಾರ ಮತ್ತು ಕ್ರೂರ ದೊರೆಗಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕಿಂತ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸುಧಾರಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಂತೂ-ಇಂತೂ, ತಮ್ಮ ಹಾಳಾದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ತಮ್ಮ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಭರಿಸಲಾರದಂಥಾ ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದಕತ್ವ ಹೊಂದಿ ಅಧಿಕ ತೆರಿಗೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಕೃಷಿಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊರ ತೋರುವ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಹಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಭಾರತದ ಜನರು ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಆಡಳಿತದಿಂದ ರಾಣಿಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದರು. ●

ಭಾಗ - ೨

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆ

[ಇದು ನಿಮ್ನ ವರ್ಗಗಳವರನ್ನು ದೇಶದ ಸೈನಿಕ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅವರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ೧೨೩ ಪುಟಗಳ ಬೆರಳಚ್ಚು ಮಾಡಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ. ಇದರ ಮೊದಲನೆಯ ಪುಟ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ದುಂಡುಮೇಜಿನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದರೆಂದು ಅವರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಶ್ರೀಯುತ ಸಿ. ಬಿ. ಖೈರಮೋಡೆಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಲೇಖನದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. - ಸಂ.]

.... ಅಮೇರಿಕಾ ಖಂಡದ .... ಆತನ ಸಮುದ್ರ ಪ್ರಯಾಣದ ಉದ್ದೇಶವು ಭಾರತವನ್ನು ತಲುಪುವುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನವು ದಿಢೀರ್ ಯೋಜನೆಯ ಫಲವಾಗಿರದೆ, ಪೋರ್ಚುಗಲ್‌ನ ರಾಜಕುಮಾರನಾದ ಹೆನ್ರಿಯ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರದ ಮೂಲಕ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಅಭಿಲಾಷೆಯು ೪೨ (೧೪೧೮-೧೪೬೦) ವರ್ಷಗಳ ಸತತ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆಯಿತು.

ಯೂರೋಪಿನಿಂದ ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ನೇರವಾದ ಸಮುದ್ರಯಾನದ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಆ ಮೂಲಕ ಪೋರ್ಚುಗೀಜರು, ಡಚ್, ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಆಂಗ್ಲರು ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಮಿತ ಗೂಡುಗಳಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿತ್ತು. ಆಂಗ್ಲರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ತಲುಪುವ ಸಾಹಸಿ ಪ್ರಯತ್ನವು ಕೇವಲ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ್ದಾಗಿರದೆ ಯೂರೋಪಿನ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನದ ಹಾಗೂ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಮೊದಲು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರದ ಮೂಲಕ ತಲುಪುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯೇ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಪೋರ್ಚುಗೀಜರು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದರು. ಉಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಗೆ ತೆಪ್ಪಗಿದ್ದರು ಎಂದು ಇದರ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಆಂಗ್ಲರು ಮತ್ತು ಡಚ್ಚರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ತಲುಪುವ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗವು ಕೇಪ್ ಆಫ್ ಗುಡ್‌ಹೋಪ್ ಮಾರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮೀಪದ ದಾರಿಯಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಮಾರ್ಗದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಭಾರತವನ್ನು ತಲುಪಲು ತಡವಾಯಿತು. ಫ್ರೆಂಚರು ಭಾರತವನ್ನು ತಲುಪುವುದರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವರಾದರೂ ಕೂಡ ಅವರು ಸುಮಾತ್ರಾದ ದಾರಿ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಅದನ್ನು ತಲುಪಿದವರಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರದವರಾದರು. ೧೫೨೯ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಸುಮಾತ್ರಾಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಥಮ ಯಾನವಾಗಿತ್ತು.

ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಕುತೂಹಲದ ಪ್ರೇರಣೆಯಾದರೂ ಏನು? ಪೋರ್ಚುಗೀಜರು, ಸ್ಪೇನ್ ರಾಷ್ಟ್ರದವರು, ಆಂಗ್ಲರು, ಫ್ರೆಂಚರು, ಡಚ್ಚರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುವ ಕಷ್ಟದ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗದ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳ ಪೈಪೋಟಿಗಳಿದ್ದುದು ಏತಕ್ಕೆ? ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು ಐಷಾರಾಮಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೆಣಸು, ಲವಂಗ, ಒಣಗಿದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಇತರ ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಪಡೆಯುವುದಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಎಲ್ಲ ತೊಳಲಾಟಗಳು ಕೇವಲ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗಾಗಿ ಎಂಬುದು ತುಂಬಾ ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು. ಯೂರೋಪ್ ಖಂಡದ ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು

ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದು ವಾಸ್ತವ. ೧೫ನೇ ಮತ್ತು ೧೬ನೇ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪಿನ ಜನರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಸಾಲೆಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಪ್ರೊ. ಚೈನೆ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ

"ಪ್ರಮುಖ ಐಷಾರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ಸೇರಿದ್ದವು. ಮಾದಕ ಪೇಯಗಳು ಮತ್ತು ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಸಾಂಬಾರು ಜಿನಸುಗಳಿಂದ ಪರಿಮಳಯುಕ್ತ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾನ್ಯ ತೋಪಾ ಅವರ ತೋಟದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಮಸಾಲೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು".

"ಫ್ರಾಯಿಸಾರ್ಟದ ರಾಜನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಗಳೆದುರು ಮಾದಕ ಪೇಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಿಮಳದ ಸಾಂಬಾ ರು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನಿಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ೧೨೨೪ರಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಸೇಲೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುವರಿಯೋರ್ವಳ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಶುಂಠಿ, ಲವಂಗ, ಜಾಪತ್ರೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ".

"ಜಾನ್‌ಬಾಲ್‌ನು ಬಡರೈತರ ಮತ್ತು ದೊರೆಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತ "ಶ್ರೀಮಂತ ದೊರೆಗಳು ಮಾದಕಪೇಯ, ಮಸಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮವಾದ ರೊಟ್ಟಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಬಡರೈತರಾದ ನಾವು ಕಳಪೆ ಗೋಧಿಯ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲಿನ ತೊಪ್ಪೆ ಮಾತ್ರ ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಮುದುಕ ಲಾಟಿನರ್‌ನು ಜೂಜಾಟದಲ್ಲಿ ಸೋತಾಗ ಒಣಗಿದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಒತ್ತೆಯಾಗಿಟ್ಟನು.

"ಕರಿಮೆಣಸು ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದ್ದು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವಾಗ ಹಣಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅದನ್ನೇ ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಪಡೆಯಲು ಬಯಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು".

ಪುರಾತನ ಕಾಲದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ "ಮಾಟಲ್ಡಾ ಡಿ ಚಾಸರಳು ರಾಜನಿಂದ ಉಂಬಳಿ ಪಡೆದಳು. ಆಕೆ ಪಡೆದ ಜಮೀನಿನ ಬೆಲೆಯು ೮ ಪೌಂಡು ೨ ಶಿಲ್ಲಿಂಗು ಮತ್ತು ಒಂದು ಪೌಂಡಿನ ತೂಕದ ಕರಿಮೆಣಸು ಮತ್ತು ಒಂದು ಪೌಂಡಿನ ತೂಕದ ಸಿನ್ನಾಮಾನ್, ಒಂದು ಔನ್ಸ್ ಅಳತೆಯ ರೇಷ್ಮೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ಉಪಭೋಗದ ಪ್ರಮಾಣವು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳಿಸು ವಂತಹವು. ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್‌ದ ಸರಕು ಹಡಗುಗಳಾದ ವೆನೇಷಿಯನ್ ಗ್ಯಾಲಿ ಮತ್ತು ಜಿನೋಯಿಸ್ ವರಾಕ್ಸ್‌ಗಳು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಎಲ್ಲ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಸಾಲೆಯ ಸರಕನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಜರ್ಮನಿಯ ಸಮುದ್ರ ಕಳ್ಳರು ರೈನದ ಮೂಲಕ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ದೋಚುವಾಗ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಹಣ ತರುವ ಪದಾರ್ಥವಾದ ಮೆಣಸಿನ ಮೂಟೆಗಳನ್ನು

ಹಡಗುಗಳಿಂದ ಲಪಟಾಯಿಸಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವೆನೇಷಿಯನ್ನರು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೪೨೦,೦೦೦ ಪೌಂಡುಗಳಷ್ಟು ಕರಿಮೆಣಸನ್ನು ಇಜಿಪ್ತಿನ ಸುಲ್ತಾನನಿಂದ ಖರೀದಿಸುವ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದ ಹಡಗೊಂದು ಭಾರತಕ್ಕೆ ತೆರಳುವಾಗ ೨೧೦,೦೦೦ ಪೌಂಡುಗಳಷ್ಟು ಕರಿಮೆಣಸನ್ನು ಸಾಗಿಸಿತು. ೧೫೨೦ ರಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಜರು ಒಬ್ಬ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ೨೦೦,೦೦೦ ಪೌಂಡುಗಳ ಕರಿಮೆಣಸಿನ ಜುಲ್ಮಾನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿತು. ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ, ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ, ಖಾಸಗಿ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ, ವ್ಯಾಪಾರದ ದಾಖಲಾತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಸುಂಕದ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರಲ್ಲಿ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು ಏಕೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪ್ರಥಮ ಉತ್ತರ 'ಸ್ವಾದ', "ಒಂದೇ ತೆರನಾದ ಆಹಾರ, ಒರಟಾದ ಅಡುಗೆ, ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರದ ನೈಪುಣ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದ ಬಾಣಸಿಗರು, ಊಟದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯ ನಿರಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರು. ಈ ನಿರಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಕೊಡುಗೆಯ ಮೂಲಕ ನೀಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು".

ಜನಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸ್ವಾದದ ಮೂಲಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಬಡವರಿಗೆ ಅದು ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ವಸ್ತುವಾಗಿತ್ತು. ಬಡವರಿಗೂ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಬೇಕಾಗಿದ್ದವು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರಗಳ ಬಳಕೆಯಿಲ್ಲದಾಗ ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆಯು ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆಯಿತ್ತು. ಆಗ ಮನುಷ್ಯನು ಆಹಾರವನ್ನು ಹಳಿಸಿತೆಂದು ಎಸೆಯಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಬಳಸಲಾಗದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಮುಂದೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಕೂಡಿಸಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಆಹಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಬಳಕೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವು ಆಹಾರ ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದುದರಿಂದ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಸ್ವಾದ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಬಹಳ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಕೆಡದಂತೆ ಇಡಲು ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬಳಕೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿತ್ತು.

ಯೂರೋಪಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗಾಗಿ ಭಾರತವನ್ನು ತಲುಪಲು ನೇರಸಮುದ್ರ ಯಾನದ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಏಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರು ಎಂಬುದು ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಯೂರೋಪಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಭಾರತಕ್ಕೆ ತಲುಪಲು 'ಕೇಪ್ ಆಫ್ ಗುಡ್ ಹೋಪ್'ದ ಮೂಲಕ ಸಾಗುವ ಮಾರ್ಗ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ತುಂಬಾ ಪರಿಚಿತವಾದ ೩ ಭೂ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ವಿಲಾಸಿ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು

ಯೂರೋಪಿಗೆ ಸಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಉತ್ತರ, ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಮಾರ್ಗಗಳು.

ಉತ್ತರದ ಮಾರ್ಗವು ದೂರ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿತ್ತು. ಇದು ಚೀನಾದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಗೋಬಿ ಮಹಾಮರುಭೂಮಿಯ ಮುಖಾಂತರ, ಮುಗಿಲೆತ್ತರದ ಪರ್ವತಗಳ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದ ಲೋಪ್ ಸರೋವರಕ್ಕೆ, ನಂತರ ಪ್ರಾಚೀನ ನಗರಗಳ ಸರಮಾಲೆಗಳಾದ ಖೋತಾನ್, ಮಾರ್ಕಂಡ್, ಕಷ್ಗರ್, ಸಮಾರೋ ಮತ್ತು ಬೋಖಾರಾಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾಯ್ದು ಕೊನೆಗೆ ಕ್ಯಾಸ್ಪಿಯನ್ ಸಮುದ್ರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ಈ ಮುಖ್ಯ ಉತ್ತರದ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಿಮಾಲಯ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂಖುಷ್ ಕಣಿವೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾಯ್ದುಹೋದ ಇತರ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಚೀನಾದ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮ್ಮಿಲಿತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿತು. ಚೈನಾ ಗೋಡೆ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಸ್ಪಿಯನ್ ನಡುವಿನ ಮರುಭೂಮಿ, ಗುಡ್ಡಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಾಡುಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾಯ್ದುಹೋಗುವ ಎಂಭತ್ತು ಅಥವಾ ಒಂದು ನೂರು ದಿನಗಳ ಪ್ರಯಾಣದ ಮಾರ್ಗ ಇದಾಗಿತ್ತು. ಚೀನಾದ ಇನ್ನೂ ಉತ್ತರದಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾಂತರ ರಸ್ತೆಯೊಂದಿತ್ತು. ಅದು ಮರುಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದು ಬಾಲ್ಖಾಷ್ ಸರೋವರದ ಮೂಲಕ ಕ್ಯಾಸ್ಪಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದ ಪೂರ್ವಕ್ಕಿದ್ದ ಅದೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಜನಭರಿತ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾರ್ಗವು ಮತ್ತೆ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಮಾರ್ಗಗಳು ನೈರುತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಲಾದ ಕೇಂದ್ರ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ ನಂತರ ಏಷಿಯಾ ಮೈನರ್ ಮತ್ತು ಸಿರಿಯಾ ಮೂಲಕ ಕಪ್ಪುಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರಗಳನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇತರ ಮಾರ್ಗಗಳು ಕ್ಯಾಸ್ಪಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದ ಉತ್ತರ ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಿರುವ ಭೂಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ, ಇಲ್ಲವೆ ಅದನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಅಸ್ತ್ರಾಖಾನ್ ಅನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಸ್ತ್ರಾಖಾನ್‌ದಿಂದ ವೋಲ್ಗಾ ಮತ್ತು ಇತರ ನದಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಡಾನ್ ನದಿಯ ಮುಖಜ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವ ಕ್ರಿಮಿಯಾದ ಕಪ್ಪಾ (Kaffa)ದ ಸಮೀಪದ ತಾನಾದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು.

ಮಧ್ಯದ ಮಾರ್ಗವು ಮೆಸೆಪೊಟೇಮಿಯಾ ಮತ್ತು ಸಿರಿಯಾದ ಮೂಲಕ ಲೇಪಾಂಟ್‌ವರೆಗೆ ಇತ್ತು. ಭಾರತದಿಂದ ಹೋಗುವ ಹಡಗುಗಳು ಏಷ್ಯಾಟಿಕ್ ಕರಾವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಸಾಗಿ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ತಲುಪಿ ತಮ್ಮ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಛಾಲ್ಡಿಯಾ ಅಥವ ಕೆಳ ಯೂಫ್ರೆಟಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ಹಡಗುಗಳು ಕೊಲ್ಲಿಯ ಮುಖಜ

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಬಾಸೋರಾದವರೆಗೆ ಓರ್ಮುರ್ಝ್‌ನಿಂದ ಹೋಗುವ ಹಡಗುಗಳಿಗೆ ತಂಗು ಬಂದರುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಕರಾವಳಿಯ ಅನೇಕ ನಗರಗಳು ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಅನೇಕ ಹಡಗುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣದ ಕೊನೆಯ ನಿಲುಗಡೆಯ ತಾಣಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಪರ್ಷಿಯಾದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಆಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನದ ಮುಖಾಂತರ ಉತ್ತರ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಈ ಮಾರ್ಗದ ಒಂದು ಶಾಖೆ ಟೈಗ್ರಿಸ್‌ನಿಂದ ಬಾಗ್ದಾದ್‌ವರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ನೆಲೆಯಿಂದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಪರ್ಶಿಯಾದ ಉತ್ತರದ ಮಹಾರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ತಾಬ್ರಿಜ್‌ಗೆ ಕುರ್ದಿಸ್ತಾನದ ಮೂಲಕ ಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಅಥವ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ನಿನ ಟಾಯಾಸ್‌ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಖೆಯನ್ನು ಒಂಟೆಗಳ ಸಾಲು ಬಾರ್ಸೋವಾದಿಂದ ಮರುಭೂಮಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಸಿರಿಯಾದ ಪಟ್ಟಣಗಳಾದ ಅಲೆಪ್ಪೋ, ಅಂಟಿಯೋಕ್ ಮತ್ತು ಡಮಾಸ್ಕಸ್‌ವರೆಗೆ ಪಂಖಿದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ್ದಿತು. ಅವು ಕೊನೆಗೆ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ಲಾವೋದಿಸಿಯಾ, ಟ್ರಿಪೋಲಿ, ಬೇರೂಟ್, ಇಲ್ಲವೇ ಜಾಫ್ಘಾವನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಿದ್ದು, ಇತರ ಕೆಲವು ಸರಕುಗಳನ್ನು ಅಲೆಗ್ಝಾಂಡ್ರಿಯಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದವರೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ದಕ್ಷಿಣ ಮಾರ್ಗವು ಆರಂಭದ ಘಟ್ಟವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಈ ಮಾರ್ಗವು ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರದ ಮೂಲಕ ಇಂಡಿಯಾ ಮತ್ತು ಇತರ ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಸರಕನ್ನು ಈಜಿಪ್ಟಿನವರೆಗೂ, ತದನಂತರದ ನೈಲ ನದಿಯ ಮುಖ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಯೂರೋಪಿನ ಕಡೆಗೂ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಭೂಮಾರ್ಗಗಳು ಸುತ್ತಿ ಬಳಸುವ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿನ ಪ್ರವಾಸವು ರಕ್ಷಣೆ ಇಲ್ಲದ, ಕಷ್ಟಕರವಾದ, ದುಬಾರಿಯ ಯಾತ್ರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಳ್ಳಕಾಕರು ಸುಲಿಗೆಯಿಂದಲೂ, ಸರಕಾರವು ಸುಂಕದಿಂದಲೂ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎರಡು ಭೂಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿನ ಉತ್ತರದ ಮಾರ್ಗವು ಮಧ್ಯದ ಮಾರ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಅದು ಹೆದ್ದಾರಿಯೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅತೀ ಪ್ರಯಾಸದ ಒಂಟೆಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯಾಣ ಮತ್ತು ಉಷ್ಣ ಹವೆಯ ಪ್ರಹಾರವು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಸರಕನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಮಾತ್ರ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮಾರ್ಗವು ಮಧ್ಯದ ಮಾರ್ಗದಷ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನೇನೂ

ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡಾ ಮಧ್ಯದ ಭೂಮಾರ್ಗ ಅಥವಾ ಇಂಡೋ-ಸಿರಿಯನ್ ಮಾರ್ಗವು ಸದಾಕಾಲ ಪ್ರಯಾಣ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾರ್ಗವು ಎರಡು ಸಲ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. 632-651 ಕ್ರಿಸ್ತಶಕೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಮತಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಈ ಭಾಗದ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಾಗೊಮ್ಮೆ ಹಾಗೂ ಎರಡನೇ ಸಲ ಅಂದರೆ ೧೧ನೆ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ 'ಧರ್ಮಯುದ್ಧ'ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣದ ಮಾರ್ಗವು ಬಹುತೇಕ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಅಪಾಯಗಳು ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಎದುರಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಯಾದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿನ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಲೂ ಜಲರಾಶಿಯಲ್ಲಿನ ಚಂಡಮಾರುತದ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಪೌರ್ವಾತ್ಯದ ಕೋಮಲ ಹಡಗುಗಳು ನುಚ್ಚು ನೂರಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಮುದ್ರಗಳ್ಳರ ಹಾವಳಿ, ಎಲ್ಲೆಯಿಲ್ಲದ ಬಂದರುಗಳು, ಸುಂಕ, ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಚೈನೇ ಅವರು "ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಡೆತಡೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಸರಕು ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸರಬರಾಜು ಆಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಯೂರೋಪಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿತ್ತು" ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏಕೆ ಉಂಟಾಯಿತು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ : ಸಾರ್ಸನಿಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸರ್ವನಾಶ ಮಾಡಿ ಯೂರೋಪಿನೊಂದಿಗೆ ಈ ಮೊದಲು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಏಶಿಯಾದ ತುರ್ಕ ಮತ್ತು ಮಂಗೋಲರ ದಂಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ದಂಗೆಯು ಹೊಸ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿತು. ಇದು ಪ್ರಾರಂಭದ ಸ್ವಯಂ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದ ಕೆಲವು ತುರ್ಕರು ೧೦೩೮ಲ್ಲಿ ಪರ್ಶಿಯಾದ ಮೇಲೆ ದಂಗೆಯೆದ್ದಾಗ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಇದಾದನಂತರ ಎರಡು ಶತಮಾನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಮಂಗೋಲರು ಬಗದಾದ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ೧೪೫೩ರಲ್ಲಿ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಂಟಿನೋಪಲ್‌ವು ತುರ್ಕರ ವಶವಾಯಿತು. ಈ ವಿಧದ ತುರ್ಕ ಮತ್ತು ಮಂಗೋಲರ ಹಾವಳಿಯು ಎರಡೂ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಸಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಉಳಿದಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಮಾರ್ಗವೊಂದನ್ನೇ ಕೆಲಕಾಲ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಯಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕೂಡಾ ೧೫೧೭ರಲ್ಲಿ ತುರ್ಕರು ಇಜಿಪ್ತನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಮುಚ್ಚಲಾಯಿತು.

ಯೂರೋಪಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬರಲು ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಿದ್ದವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಮೊದಲನೆಯ ಕಾರಣ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು,

ಎರಡನೆಯದು ಭೂಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮಂಗೋಲ ಮತ್ತು ತುರ್ಕರಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ದಾರಿಯು ಮುಚ್ಚಿದ್ದು, ಈ ಕಾರಣಗಳು ಯೂರೋಪಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ತಲುಪುವ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರೇರಕಗಳಾಗಿ ಕೊನೆಗೂ ಅವರು ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು.

ಪೌರ್ವಾತ್ಯ-ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರು ಅದರ ಮೇಲೆ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಘರ್ಷವೇ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆಂಗ್ಲರು ಮತ್ತು ಪೋರ್ಚುಗೀಜರು ಡಚ್ಚರ ನಡುವಿನ ಪೈಪೋಟಿಯು ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಯಿತು. ಇಂಡಿಯಾ ಮತ್ತು ಪರ್ಶಿಯಾದ ಕೊಲ್ಲಿಯು ಆಂಗ್ಲ ಮತ್ತು ಡಚ್ಚರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೋರಾಟದ ರಣರಂಗ ವಾದವು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವು ೧೬೧೨ಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರ್ಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ೧೬೨೨ ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ೧೬೨೨ರ ನಂತರ ಪರ್ಶಿಯಾದ ಕೊಲ್ಲಿಯು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಹಾವಳಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮತ್ತು ಡಚ್ಚರ ಹೋರಾಟದ ಭೂಮಿಯಗಿ ಮಲಯ ದ್ವೀಪ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು. ೧೬೨೨ ರಿಂದ ಇಂಡಿಯಾ ಮತ್ತು ಪರ್ಶಿಯಾ ಕೊಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದುದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೋರ್ಚುಗಲ್ ಅಡಚಣೆ ಉಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ೧೮೨೩ ರಲ್ಲಿ 'ಮಾಸ್ಕರೆ ಆಫ್ ಅಬೋಯ'ನದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು ಡಚ್ಚರು ಮಲಯ ದ್ವೀಪದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದರು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚರ ನಡುವಿನ ಹೋರಾಟವು ತುಂಬ ಬಿರುಸಿನದಾಗಿತ್ತು. ಇವರ ಹೋರಾಟದ ರಣಾಂಗಣವೂ ಇಂಡಿಯಾವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇವರ ಹೋರಾಟದ ಉದ್ದೇಶವು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾಮ್ಯತೆಯ ಹೊರತಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಫ್ರೆಂಚರು ಇಂಡಿಯಾದ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲರಾಗಿದ್ದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಘರ್ಷವು ೧೭೪೪ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ೧೭೬೦ರಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ಈ ಘರ್ಷಣೆಯು ವಾಂಡಿವಾಶ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದ ಮೂಲಕ ಫ್ರೆಂಚರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೂಲೆಗುಂಪಿನೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ಪೂರ್ವ ಭಾಗದ ಇಂಡಿಯಾದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ೧೭೫೭ ರಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನದೊಂದಿಗೆ ಫ್ರೆಂಚರು ತಮ್ಮ ಜೊತೆಗಾರ ನವಾಬನೊಂದಿಗೆ ಸೋಲನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಫ್ರೆಂಚರನ್ನು ಗತಿಗಾಣಿಸಿದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಇಂಡಿಯಾದ ಏಕೈಕ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡರು.

* * *

ಆದರೆ ಇಂಡಿಯಾದ ಜನರು ಈ ಎಲ್ಲ ಘಟನೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಬಗೆ ಯಾವುದು?

* * *

ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪಡೆದ ಇಂಡಿಯಾದ ಮೇಲಿನ ಜಯವನ್ನು ಆಕಸ್ಮಿಕವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಆಕಸ್ಮಿಕವೆಂಬುದು ದೈವದ ಯಾವುದೋ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯಿತು. ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

(ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ - ಸಂಪಾದಕರು).

ಅವರು ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ಏನು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ತುಂಬ ಗಹನವಾದುದು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿವರಣೆ ನೀಡಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೇ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕ. ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದನ್ನು ನಾವು ಇನ್ನೂ ಕೆಳಸ್ತರಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿ "ಅವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಿದರು?" ಎಂದು ಹೊಸ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಉದ್ಧಾರ ಮತ್ತು ವಿಮೋಚನೆ ಮಾಡಲು ಅಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮಾಡಿದ್ದಾದರೂ ಏನು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಅನೇಕ ವಿಭಾಗಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅದನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

II

ದೇಶದ ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ಯಾವ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿತು? ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸೈನ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಒಳಿತು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು 'ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸಹಾಯ ನೀಡಿದ ಅಂಶ ಯಾವುದು' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ.

ಭಾರತವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಘಟನೆಯು ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ಈ ಜಯವು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಮೂರು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ವಾಸ್ಕೋಡ-ಗಾಮ ಅನ್ವೇಷಿಸಿದ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳು ಬಹುತೇಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ

ಸರಕಾರದಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಹೊಂದಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಕೋಲಂಬಸ್‌ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಎರಡನೆಯ ವಿಧದವು; ಅಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯು ಇನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದ ಹಂತದಲ್ಲಿತ್ತು. ಮೂರನೆಯ ವಿಧದ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳು....... ಅವರಿಂದ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿಲ್ಲದ ಖಾಲಿ ಪ್ರದೇಶವಿತ್ತು. ಭಾರತವನ್ನು ಮೂರರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಭಾರತದ ಮೇಲಿನ ಜಯವು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಘಟನೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದು.

ಇದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವೆಂದು ಹೇಳಲು ಎರಡನೆಯ ಕಾರಣವೂ ಇದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಆಕ್ರಮಣ ಕಾಲ. ಇಂಡಿಯಾವು ೧೭೫೭ ಮತ್ತು ೧೮೧೮ರಲ್ಲಿ ಆಕ್ರಮಣ ಕ್ಕೊಳಗಾಯಿತು.

೧೭೫೭ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳದ ನವಾಬನಾದ ಸಿರಾಜುದ್ದೌಲ್‌ನ ಸೈನ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಯುದ್ಧವಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನ್ಯವು ಜಯಶಾಲಿಯಾಯಿತು. ಈ ಯುದ್ಧವು 'ಪ್ಲಾಸಿಯ ಕಾಳಗವೆಂದು' ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಹಾಗೂ ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಭಾರತದ ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕು ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಕೊನೆಯ ಯುದ್ಧವು ೧೮೧೮ರಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಇದನ್ನು 'ಕೊರೆಗಾಂವ ಕಾಳಗ'ವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯುದ್ಧದ ಮೂಲಕ ಮರಾಠಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕೊನೆಗೊಂಡು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಮೇಲಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಕ್ರಮಣದ ಯುದ್ಧವು ೧೭೫೭ ಮತ್ತು ೧೮೧೮ರಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿತ್ತು? ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಗಳೇನಿದ್ದವು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಏಳುತ್ತವೆ. ಈ ಅವಧಿ ನೆಪೋಲಿಯನ್ನನ ಸಮರಗಳ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ೧೮೧೫ರ ವಾಟರ್ಲೂ ಕದನವು ನಡೆಯಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮೂಕಪ್ರೇಕ್ಷಕನಂತೆ ತೆಪ್ಪಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಈ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸಿತು. ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಯೂರೋಪಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಒಕ್ಕೂಟದ ನಾಯಕನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅದು ವಹಿಸಿತು. ಇಂತಹ ಘೋರ ಯುದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತು, ಯುದ್ಧ ನೌಕೆ, ತುಪಾಕಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮುತುವರ್ಜಿಯಿಂದ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು ಬಹುದೂರದಲ್ಲಿನ ಯುದ್ಧಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾಗ ಏನನ್ನೂ

ನೀಡಲು ಮುಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಿರಲಿ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡೇ ಈ ಕಂಪೆನಿಯಿಂದ ಹಣಸಹಾಯ, ಸೈನಿಕರನ್ನು ಹಾಗೂ ನೌಕೆಗಳನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಪಡೆದು ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ನೆಪೋಲಿಯನ್ನನ ವಿರುದ್ಧದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿತು. ಮೆಕ್‌ಫೆರಸನ್‌ರವರು ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪೆನಿಯು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಯೂರೋಪ್ ಸಮರಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬೇಕಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಉಲ್ಲೇಖದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಜನತೆಯು ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ನೆಪೋಲಿಯನ್ನನ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆದ ಘೋರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಭಾರತವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪೆನಿಯ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟನೆ ನಡೆದದ್ದು ಹೇಗೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಯಾವುವು?

ಮೆಕಾಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಿವರಣೆ ನೀಡುತ್ತ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ :

(ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ನೀಡಿಲ್ಲ)

ಮೆಕಾಲೆ ಅವರ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮೆಕಾಲೆಯವರ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಯೂರೋಪಿನ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕಾದ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಅಗಾಧ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ತರುಣ ಪೀಳಿಗೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಹಜವಾದುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಜನಾಂಗದ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂಬ ಅಹಂ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅಂಶ. ಮೆಕಾಲೆಯ ವಾದವು ಈ ಅಂಶವನ್ನಷ್ಟೇ ದೃಢೀಕರಿಸುವುದು.

ಮೆಕಾಲೆ ವಾದದಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿದೆಯೇ? ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಂಶಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿ ನೀಡುವುದೆ? ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಸೀಲಿ ಅವರು ಈ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

> ಕಂಪೆನಿಯು ಅರ್ಕಾಟ್, ಪ್ಲಾಸಿ, ಬಾಕ್ಸರ್ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಪ್ರಾರಂಭದ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರಿಗಿಂತ

ಕಂಪೆನಿಯ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಿಪಾಯಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಿತು. ಈ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಹೇಡಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರೇ ಯುದ್ಧದ ಎಲ್ಲ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯವೂ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಮಹಾ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಚರಿತ್ರೆಕಾರರೂ ಕೂಡಾ ಈ ಯುದ್ಧಗಳ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಪಾಯಿಗಳ ಹೋರಾಟವನ್ನೇ ಕಾಣದಂತೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೆಕಾಲೆಯು ಕ್ಲೈವನ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ 'ಎತ್ತ ನೋಡಿದತ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ ಕಂಡರು' 'ಸಮುದ್ರದ ವೀರಕುವರರು' 'ಕ್ಲೈವನ ಮತ್ತು ಆತನ ಜೊತೆಗೂಡಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಮತ್ತೆ-ಮತ್ತೆ ಮರುಕಳಿಸುತ್ತವೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರು ಇತರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯವರೇನೂ ಅಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾದರೆ, ಯುದ್ಧದ ಮೂಲಕ ಪಡೆದ ಜಯವು ಜನಾಂಗೀಯವಾಗಿ ಬಂದ ವಿಶೇಷ ಶೌರ್ಯವೇ ಕಾರಣವೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕುವುದು. ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯ ಒಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತರಷ್ಟಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನಾವು ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಒಬ್ಬನು ವೈರಿಗಳ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯೆಂಬುದು ಹೇಗೆ ಸಾಬೀತಾಗುವುದೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಸಿಪಾಯಿಯು ವೈರಿಗಳ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಪರಾಕ್ರಮಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥವಿಷ್ಟೇ: ಸಮರದ ಕಲೆಯಲ್ಲಿನ ಪರಿಣಿತಿ ಮತ್ತು ನಾಯಕತ್ವ ಎಲ್ಲ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತೇ ಹೊರತಾಗಿ ಜನಾಂಗೀಯ ಅಂಶಗಳಲ್ಲ".

ಮಿಲ್‌ರವರು ಭಾರತದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭುತ್ವ ಸಾಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನೀಡಿದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಜನಾಂಗೀಯ ಅಂಶಗಳ ಪಾತ್ರವೇನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. 'ಭಾರತವನ್ನು ಅಧೀನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾದ ಎರಡು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ : ಮೊದಲನೆಯದು ಸ್ಥಾನೀಯ ಸೈನ್ಯಗಳು, ಯೂರೋಪಿನ ಸೈನ್ಯದ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಅವಕಾಶ, ಈ ಎರಡು ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಅರಿತವರೆಂದರೆ ಫ್ರೆಂಚರು.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಬ್ರಿಟಿಷರೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಸೋಲಿಸಿದರೆಂದರೂ ಕೂಡ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಇಂಡಿಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿತೆಂದು ಹೇಳುವುದು ತಪ್ಪಾಗುವುದು. ಇಂಡಿಯಾವು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದ $^1/_5$ರಷ್ಟು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗಿದ್ದ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಸೋಲನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿತು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಅತೀ ರಂಜಕಗೊಳಿಸಿತ್ತಿರುವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸುವ ವಿವರಣೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವೆವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಸೈನಿಕರು ಯಾವ

ಜನಾಂಗದವರಾಗಿದ್ದರು? ಅವರು ಸ್ಥಳೀಯ ಇಂಡಿಯಾದ ಜನರಾಗಿದ್ದರು : ಇಂಡಿಯಾವನ್ನು ಪರಕೀಯರು ಸೋಲಿಸಿ ಅಧೀನಗೊಳಿಸಲಿಲ್ಲ, ಇಂಡಿಯಾ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಸೋಲಿಸಿಕೊಂಡಿತಷ್ಟೆ.

ಪ್ರೊ. ಶೀಲಿ ಅವರ ವಿವರಣೆಯು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಆಳವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಡ್ಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಇಂಡಿಯಾವನ್ನು ಆ ದೇಶದ ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸೈನ್ಯದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಇಂಡಿಯಾದ ಜನರು ಮರೆಯದಿದ್ದರೆ ಲೇಸು. ವಿದೇಶೀಯ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದ ಈ ಭಾರತೀಯರು ಯಾರು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪ್ರೊ. ಶೀಲಿ ಅವರು ಎತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪೆನಿಯ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಭಾರತವನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಜನರು ಯಾರು? ನಾನು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ ನಂತರ ಉತ್ತರ ನೀಡುವುದಿಷ್ಟೇ - ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪೆನಿಯ ಸೈನ್ಯ ಸೇರಿದ ಭಾರತೀಯರು ಇಲ್ಲಿನ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಕ್ಲೈವ್‌ನ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದ ಜನರು 'ದುಸದರು', ಅವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಕೋರೆಗಾಂವದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದವರು ಮಹಾರ್ ಜನಾಂಗದವರು. ಮಹಾರರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು. ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ಅವರಿಗೆ, ಜಯ ಗಳಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು. ಈ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ೧೮೫೯ರಲ್ಲಿ ನೇಮಕವಾದ ಪೀಲ್ ಕಮಿಷನ್ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕೆಸ್ ಟ್ವೇಡಲ್ ಡೇಲ್ ಅವರು ಭಾರತದ ಸೈನ್ಯದ ಪುನರ್ ರಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನೀಡುವಾಗ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

(ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿಲ್ಲ - ಸಂಪಾದಕರು)

ಅನೇಕ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೇರಿಕೊಂಡ ಘಟನೆಯನ್ನು ದೇಶದ್ರೋಹದ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ಟೀಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ವರ್ತನೆಯು ದೇಶದ್ರೋಹವಾಗಿತ್ತೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯ ವಿಷಯ. ಆದರೆ ಅವರ ವರ್ತನೆಯು ಸಹಜವಾದುದಾಗಿತ್ತು. ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳ ಸಮಾಜಗಳ ಕೆಲವೊಂದು ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ದೇಶದವರಿಂದಲೇ ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ ದಾಳಿಕೋರ ಅನ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಶಾಮೀಲಾದ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿವೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು

ದೂಷಿಸುವವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಬರಿಂಗ್ ಕ್ಲಾಸೆಸ್ ೧೭.......ರಲ್ಲಿ ಹೊರಡಿಸಿದ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಓದಲಿ (ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ).

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿತ್ತೆ? ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಎದುರಿಸಿದ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣವು ಭಾರತದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಅನುಭವಿಸಿದ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅದು ನಗಣ್ಯವಾದುದು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಕಾರ್ಮಿಕರು ವಿದೇಶಿಯ ದಾಳಿಕೋರರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಒಂದು ಕಾರಣವಿದ್ದರೆ, ಭಾರತದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ವಿದೇಶಿಯ ದಾಳಿಕೋರರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ನೂರು ಕಾರಣಗಳಿದ್ದವು.

* * *

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮಾತ್ರ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೂಡ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು. ೧೮೫೭ರ ದಂಗೆಯ ಉದ್ದೇಶವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಹೊರದಬ್ಬಿ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರದ ಪುನರ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ಅದಾಗಿತ್ತು. ಈ ದಂಗೆಯ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದ ಸೈನ್ಯವು ಬಂಗಾಳಿ ಸೈನ್ಯದ ತುಕ್ಕಡಿ. 1) ಬಂಗಾಲಿ ಸೈನ್ಯವೆಂದು ಕರೆಯಲು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಅದು ಬಂಗಾಲ ಸರಕಾರದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳಿ ಸೈನಿಕರು ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಾಡುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಸೈನಿಕರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದ್ದರು.

ಮುಂಬಯಿ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ಸೈನ್ಯಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ವಿಧೇಯವಾಗಿದ್ದು ಈ ಎರಡು ಸೈನ್ಯಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲಾಯಿತು. ಬಾಂಬೆ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ಸೈನ್ಯಗಳ ಸೈನಿಕರು ಯಾವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದವರು? ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಬಾಂಬೆ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾರ್‌ರು ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಪರೈಯ' ಸೈನಿಕರಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಭಾರತವನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆಂಬ ಮಾತು ಸತ್ಯವಾದುದು. ಸೈನ್ಯದ ನೇಮಕಾತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಡೆದುಕೊಂಡ ಬಗೆ ಯಾವುದು? ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸುವ ಸತ್ಯವೇನೆಂದರೆ, ೧೮೯೦ರಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಸೇರ್ಪಡೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಗೊಳಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಈ ಮೊದಲು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದವರು ಮುಂದುವರೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಹೊರಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದೇ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರ. ಆದರೆ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮೇಣ

ಈ ಮೊದಲು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಮರಣವನ್ನಪ್ಪಿದರು, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಪಿಂಚಣಿ ಪಡೆದು ನಿವೃತ್ತರಾದರು. ಕೊನೆಗೆ ೧೯೧೦ರಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲ ಹೇಳಹೆಸರಿಲ್ಲದಂತಾದರು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರ ಅಟ್ಟಿದ ಈ ಕಾರ್ಯದಷ್ಟು ಕೃತಘ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬೇರಲ್ಲೂ ಕಾಣಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಮೋಸ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಾಸದ್ರೋಹವೆಂದೂ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮಾಡಿದ್ದೇಕೆ? ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ನೇಮಕಾತಿಯನ್ನು ನಿಷೇಧಗೊಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣವನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ವಿವರಣೆ ನೀಡಿಲ್ಲ. ೧೮೯೦ರಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯದ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ಹೊಸ ಧೋರಣೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಯಿತೇ ಹೊರತಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಸೈನ್ಯದಿಂದ ನಿಷೇಧ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತು ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸತ್ಯ?

ಈ ಧೋರಣೆಯು ಎರಡು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಸಂಘಟನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಎರಡನೆಯದು ನೇಮಕಾತಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದು. ೧೮೯೦ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಸಂಘಟನಾ ನಿಯಮಾವಳಿಯು ವರ್ಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸೈನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ತು. ಹೊಸ ನಿಯಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಭಾರತದ ಸೈನ್ಯವು ವರ್ಗ ಆಧಾರಿತ ಸೈನ್ಯ, ಕ್ಲಾಸ್ ಸ್ಕ್ವಾಡ್ರನ್ ಅಥವಾ ಸಮೂಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಸಂಘಟನೆಗೊಂಡಿತು. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಒಂದು ಸೈನ್ಯದ ತುಕಡಿಯು ಒಂದೇ ವರ್ಗದವರಿಂದಲೇ (ಜಾತಿ) ಕೂಡಿತ್ತು. ಹಿಂದಿನ ಧೋರಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೇ ಹೊರತಾಗಿ ಆತನ ಜನಾಂಗೀಯ ಅಂಶ, ಧರ್ಮಗಳನ್ನಲ್ಲ. ಹೊಸ ಧೋರಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೈವಿಕ (ಜನಾಂಗೀಯ) ಅಂಶವೇ ಪ್ರಮುಖವಾಯಿತೇ ಹೊರತಾಗಿ ಆತನ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯ ಅಥವಾ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಯಿತು. ನೇಮಕಾತಿಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಜಾತಿ-ಸಮುದಾಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಯಿತು. ಯುದ್ಧಕಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಈ ಕಲೆಯಿಂದ ದೂರವಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮುದಾಯಗಳು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯುದ್ಧಕಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡದ ಜನಾಂಗೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಯುದ್ಧಕಲೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿರುವ ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಯಮ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.

ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ವರ್ಗದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸುವ ನಿಯಮದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಒಂದು ಬಲಿಷ್ಠ ವರ್ಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊದಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧವೇ ತಿರುಗಿ ಬೀಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯುಂಟಾಗುವುದು. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸೈನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಒಳ್ಳೆಯದು.[೧]

ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೊಸ ನಿಯಮವೇ ಸರಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಾದರೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಅಡ್ಡಿಗಳಾವುವು? ವರ್ಗ ಆಧಾರಿತ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಖ, ಡೋಗ್ರಾ, ಗುರ್ಖ, ರಾಜಪುತ ಸೈನ್ಯ ತುಕಡಿಗಳಿರುವಾಗ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ತುಕಡಿಗಳೇಕೆ ಇರಬಾರದು? ಒಂದು ವೇಳೆ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ನೇಮಕಾತಿಯು ಕೇವಲ ಸೈನಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾದ ನಿಯಮವನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿದ್ದರೆ, ಅದು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ನೇಮಕಾತಿಗೆ ತೊಡಕಾದುದ್ದು ಅವರು ಸೈನಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯವರಲ್ಲವೆಂಬ ವರ್ಗೀಕರಣವೇ ಕಾರಣವೇ? ೧೫೦ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಭಾರತ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೂರ ಸೈನಿಕರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸೈನ್ಯದ ಬೆನ್ನೆಲುಬು ಆಗಿದ್ದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಸೈನಿಕ ಕಲೆಯ ಅರಿವಿಲ್ಲದ ಜನಾಂಗವೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದ ಔಚಿತ್ಯವೇನು? ಬ್ರಿಟಿಷರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಸೈನಿಕ ಕಲೆ-ರಹಿತ ಜನಾಂಗವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶವು ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನರ ಸೇರ್ಪಡೆ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ನೇಮಕಾತಿ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇಡೀ ಸೈನಿಕ ದಳವನ್ನೇ ಸಂಘಟಿಸಿ ಅದರ ಹೆಸರನ್ನು ಮಹಾರ್-೧೧೧' ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಖಚಿತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸೈನ್ಯದ ದಕ್ಷತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಯುತ......ರವರೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದು ತಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಪೂರೈಸಿದ ಮೇಲೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯಾಗುವಂತೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಆ ಸೈನಿಕ ದಳವನ್ನೇ ಬರ್ಖಾಸ್ತುಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಮಾನ್ಯರೇ..... ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ :

(ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. - ಸಂ.)

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಕ್ಷಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಆ ಸೈನಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಜನಾಂಗ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಯಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

---

೧. See also the opinion of General Wilcox in his "With Indians in France" P (Page No. not mentioned in MS).

ಆದುದರಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಲು ಅಯೋಗ್ಯರು ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಆಯಿತು? ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಸೈನ್ಯ ಸೇರದಂತೆ ನಿಷೇಧಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಅವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಾಗಿದ್ದುದು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯ ಸೇರಲು ಸ್ವಾಗತವಿತ್ತು, ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸವರ್ಣೀಯರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅವರವೇ ಆದ ರಾಜರು ಇರುವವರೆಗೆ ಅವರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ದೂರವೇ ಉಳಿದರು. ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆಯ ನಂತರ ರಾಜರ ವಂಶಾವಳಿಯು ನಲುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಸವರ್ಣೀಯರು ಮೊದಲೇ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೇರಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗಲೇ ನಿಜವಾದ ಸಮಸ್ಯೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದು. ಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಹೊಂದಿರುವ ಹುದ್ದೆಗಳ ಮತ್ತು ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಕಾಡತೊಡಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸಂಘರ್ಷದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿಲುವು-ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ತಮ್ಮ 'ಅನುಕೂಲತೆಯೇ' ಹೊರತಾಗಿ ನ್ಯಾಯಪರತೆ ಅಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವಾಗ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಸ್ವಾರ್ಥವಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಭಾವ ಅವರಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಹೊರಗಿಡುವ ಕಾರಣಗಳೇನೆ ಇರಲಿ, ನ್ಯಾಯದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯೇನೇ ಇರಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗಂತೂ ಈ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅವರ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಘೋರ ಪರಿಣಾಮಗಳಾದವು. ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಯ ಏಕೈಕ ಅವಕಾಶ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನದಿಂದ ವಿಮುಖರಾಗಬೇಕಾಯಿತು.

ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸೇವೆಯು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಇದ್ದ ಏಕಮಾತ್ರ ಉಪಜೀವನದ ಸಾಧನವಾಗಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಒಂದು ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಹೋರಾಡಿ ಸೈನ್ಯದ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳಾದ ಜಮಾದಾರ್, ಸುಬೇದಾರ್, ಸುಬೇದಾರ್ ಮೇಜರ್ ಮಟ್ಟದವರೆಗೂ ತಲುಪಿದ್ದನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸೈನ್ಯವೃತ್ತಿಯು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಗೌರವ ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದೂಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಅವರು ಮಹತ್ವದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಂತಾಗಿತ್ತು. ಸುಮಾರು ೧೫೦ ವರ್ಷಗಳ ಸತತ ಸೇನೆಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಅದೊಂದು ವಂಶಪರಂಪರೆಯ ಕಸಬು ಎನ್ನುವಂತೆ ತಮ್ಮ ರಕ್ತಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇತರ ಯಾವುದೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯಲು ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ೧೮೯೦ರಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸೇವೆಯ

ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಯಾವುದೇ ಸಮಯಾವಕಾಶ ನೀಡದೆ ಹೊಸ ದಾರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡದೆ, ಮುಂದೆ ೧೯೩೫ರಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲೋ-ಇಂಡಿಯನ್‌ರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಅವರನ್ನು ಹೊರದೂಡಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಮರಣಾಂತಿಕ ಹೊಡೆತ ಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು. ದೇಶಿಯ ರಾಜರ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಹಂತಕ್ಕೆ ಅವರು ಮತ್ತೆ ಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು. ದೇಶೀಯ ರಾಜರ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಹಂತಕ್ಕೆ ಅವರು ಬೀಳುವಂತಾಯಿತು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಸೈನ್ಯದ ಸೇವೆಯ ಕತೆಯಾದರೆ ಅವರ ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆಯ ನೇಮಕಾತಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಕತೆಯೆಂತಹದು?

ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕಾತಿ ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ಆಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದಿರಬೇಕು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಪದವಿ ಪಡೆದವರು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಅತೀ ಹಿಂದುಳಿದ ಭಾಗದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆಯು ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮನೆ-ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಅವರು ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಎರಡು ಅಂಶಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಅರಿಯದವರೇನಲ್ಲ. ಮಹಮ್ಮದೀಯರಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಟ ಯೋಗ್ಯತೆ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡುವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಸರಕಾರವು ಐಸಿಎಸ್ (ICS) ಹುದ್ದೆಗಳ ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಮಹಮ್ಮದೀಯರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿರುವುದೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು, ಈ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಕನಿಷ್ಟ ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆದವರು ಅನೇಕರಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ, ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಎರಡನೆಯ ಕಾರಣವೆಂದರೆ : ಯೋಗ್ಯ ಅರ್ಹತೆಗಳಿದ್ದರೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ನೇಮಕವಾಗದಿರುವುದು. ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಆಯಾ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆಗಿದೆ. ವಿಭಾಗಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈಗಿರುವವರು ಮತ್ತು ಮುಂದೆಯೂ ಆ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದುವವರು ಸವರ್ಣೀಯ ಹಿಂದುಗಳು. ಸವರ್ಣೀಯ ಹಿಂದು ತನ್ನ ಹುಟ್ಟುಗುಣಗಳ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರಿಯಾಯಿತಿ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಆದ್ಯತೆ

ನೀಡುವ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆತ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶೇಷ 'ದ್ವೇಷ - ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ' ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯು ಮೊದಲು ತನ್ನದೇ ಕುಟುಂಬ, ಆಮೇಲೆ ಸಂಬಂಧಿಗಳು, ಅದಾದ ನಂತರ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹಾಗು ತನ್ನ ಜಾತಿ - ಬಾಂಧವರ ಬಗ್ಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಶಾಲವಾದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಆತನ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ಸಿಕ್ಕೇ ಸಿಗುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಜಾತಿಯ ಎಲ್ಲೆ ಮೀರಿ ನೇಮಕಾತಿಗಾಗಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ಹುಡುಕಾಟದತ್ತ ಆತ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾರ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆತನು ಪ್ರಯತ್ನ ವನ್ನೇನಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಒಬ್ಬ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನೊಂದಿಗೆ ಇತರ ಸವರ್ಣೀಯ ಹಿಂದೂ ಒಬ್ಬನೂ ಕೂಡ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿರದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ನೇಮಕವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುವುದು. ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಯಾರೂ ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಕೊನೆಯವನಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆತನ ನೇಮಕಾತಿಯು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೧) ನೇಮಕಾತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದೇ ನಿಯಮ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಸರ್ವವಿದಿತ. ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಜಾತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರೆ, ಇಡೀ ವಿಭಾಗದವರ ಜಾತಿಯೂ ಗೊತ್ತಾಗಿಬಿಡುವುದು.

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಸರಕಾರದ ಎರಡು ವಿಧದ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಯೋಗ್ಯರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಪೊಲೀಸು ವಿಭಾಗ, ಎರಡನೆಯದು ತಳ ದರ್ಜೆಯ ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ನೇಮಕಾತಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ?

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ನೇಮಕಾತಿಗಾಗಿ ಪೊಲೀಸ್ ವಿಭಾಗವು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ನಕಾರವನ್ನೇ ಹೇಳಿದಂತಾಗಿದೆ.

ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೭, ೧೯೨೫ರಲ್ಲಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರ ಉದ್ದೇಶವು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೊಲೀಸ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ, ನೇಮಕಾತಿಗಾಗಿ ಇರುವ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಸರಕಾರಿ ಸದಸ್ಯರು ಸರಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಹೀಗೆ ವಾದಿಸಿದರು :

> "....ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ ನನ್ನದೇನೂ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಅಥವಾ ಚಮ್ಮಾರರಂತಹ ಕೀಳು ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೇಮಕಾತಿ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ನಾನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಲಾಲಾ ಮೋಹನ್ ಲಾಲ ಅವರು ಪಂಜಾಬ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೨೭ರ ಜುಲೈ ೨೨ರಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿದರು.

ಲಾಲ ಮೋಹನ್ ಲಾಲ್ : ಪೊಲೀಸ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಳವರ್ಗದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೇಮಕಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆಯೆ? ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಹಣಕಾಸು ವಿಭಾಗದ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ದಯಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅವರನ್ನು ಕೂಡ ಪೊಲೀಸು - ಪೇದೆಗಳ ನೇಮಕಾತಿಗಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದೆಯೇ?

ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸರ್ ಜಫ್ರಿ-ಡಿ-ಮೊಂಟ ಮೊರೆನ್ಸಿ : ತಳಜಾತಿಯ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪೊಲೀಸು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ ಬಂದಾಗ (ಇದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದು) ಅಥವಾ ಈ ಸಮುದಾಯದ ಜನರು ಪೊಲೀಸು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರುವುದರಿಂದ ವಿಭಾಗದ ಅವಶ್ಯಕ ದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚುವ ಭರವಸೆ ಉಂಟಾದಾಗ ಸರಕಾರವು ಅವರಿಗೂ ಮುಕ್ತವಾದ ಅವಕಾಶ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಈ ಜನರು ನೇಮಕಾತಿಗಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಇತರ ಯೋಗ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಂಬೈ ಸರಕಾರವು ೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಿದ ಆಯೋಗವು ಇದೇ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವರದಿಯನ್ನು ನೀಡಿತು. (ಉಲ್ಲೇಖವು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ). ಸರಕಾರದ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಟ ದುಡಿಮೆಯ ಅವಕಾಶವು ಅವರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗಿದೆ. ಕಾರಣವನ್ನು ತುಂಬ ಸರಳವಾಗಿ ಊಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ದುಡಿಮೆಯ ಅವಕಾಶ ಅವರಿಗೆ ನಿಲುಕದಿರುವುದಕ್ಕೆ, ಪೊಲೀಸು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೂರವಿಟ್ಟ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿತು: ಅದುವೇ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ. ಪೊಲೀಸ್ ಪೇದೆಯು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯದ ಅಂಗವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಮಿತ್ತ ಶೋಧನಾ ವಾರಂಟನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಮನೆಯನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಬಂಧಿಸುವ ಪೊಲೀಸ್ ಪೇದೆಯು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನಾಗಿದ್ದು ಬಂಧಿತನು ಸವರ್ಣೀಯನಾಗಿದ್ದರೆ ಎಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದು? ಪೊಲೀಸ್ ಪೇದೆಗಳು ಅವರಿಗಾಗಿಯೇ ಕಟ್ಟಿದ ಸರಕಾರಿ ವಸತಿನಿಲಯಗಳ ಸಮುಚ್ಛಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತ ಅಲ್ಲಿರುವ ನೀರಿನ ನಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸವರ್ಣೀಯ ಪೊಲೀಸ್ ಪೇದೆಯು ತನ್ನ ನೆರೆ-ಹೊರೆಯವನಾಗಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಬಂದರೆ ಆತನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೇಗಿರುವುದು? ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಪೊಲೀಸ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೇಮಕಾತಿಗೆ ತೊಡಕಾಗುವುವು. ಇದೇ ಕಾರಣಗಳು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಸರಕಾರದ

ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕಾತಿ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಗಾಲು ಹಾಕಿದವು. ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತಳದರ್ಜೆಯ ಸಹಾಯಕರ ಸೇವೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಆತನು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಾಗ ಸವರ್ಣೀಯರ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಬರಬೇಕಾಗುವುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕಛೇರಿಯ ಜವಾನನು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಕಛೇರಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಸೇವೆಯೊಂದಿಗೆ ಆತನ ಮನೆಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಆತ ತನ್ನ ಕಛೇರಿಯ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಾಗಿ ಚಹಾ ತಂದು ಕೊಡಬೇಕು, ಅಧಿಕಾರಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಖರೀದಿಗಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋದರೆ ಅವಳೊಂದಿಗಿರಬೇಕು. ಅವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರೇನಾದರೂ ಇಂತಹ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕಾತಿಗೊಂಡರೆ, ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನು ಆತನ ಇತರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ತಳವರ್ಗದ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರುವ ಅಧಿಕಾರದಿಂದಲೂ ವಿಮುಖರಾದರು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಸೇವೆಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹೊರಗಿಡುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈ ಆಯೋಗವು ವಿಶೇಷ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು.

III

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತು? ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯದ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಮೂರು ಹಂತಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

೧೮೧೩ರಿಂದ ೧೮೫೪ ರವರೆಗೆ :

೧. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದು ೧೮೧೫ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಎಜುಕೇಷನ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯೊಂದಿಗೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ದೇಶಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸೂರತ್ ಮತ್ತು ಥಾನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಗೆ ೧೮೨೦ರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಸುಮಾರು ೨೫೦ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಅದೇ ವರ್ಷದ ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ಶಾಲೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಈ ಸೊಸೈಟಿಯು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಬಡ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ

ಅವಕಾಶ ನೀಡುವತ್ತ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗ ಅದರ ಹೆಸರು "ಬಾಂಬೆ ನೇಟಿವ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಬುಕ್ ಅಂಡ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಸೊಸೈಟಿ" ಎಂದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಹೆಸರನ್ನು ೧೮೨೭ರಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ "ಬಾಂಬೆ ನೇಟಿವ್ಸ್ ಎಜುಕೇಶನ್ ಸೊಸೈಟಿ" ಎಂಬ ಹೊಸ ಹೆಸರು ಪಡೆಯಿತು. ಈ ಹೊಸ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮೌಂಟ್ ಸ್ಟುವರ್ಟ್ ಎಲ್ಫಿನ್‌ಸ್ಟನ್ ಅವರು ಆಗಿದ್ದರು. ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಹಾಗೂ ಮುಂಬೈ ಸರಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿಯ ಮೂವರು ಸದಸ್ಯರು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ಹನ್ನೆರಡು ಸದಸ್ಯರಿದ್ದರು. ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಜಾರ್ಜ್ ಜರ್ವಿಸ್ ಆರ್. ಈ, ಮತ್ತು ಶ್ರೀಯುತ ಸದಾಶಿವ ಕಾಶಿನಾಥ ಛತ್ರೆ ಅವರು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸರಕಾರದಿಂದ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ೬೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಧನ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ೧೮೨೫ರಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂಬೈ ಸರಕಾರವು ತನ್ನ ಧನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಇತರ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ಕಲೆಕ್ಟರರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಎರಡು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ೧೮೪೦ರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೬ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದು, ೩ ಸದಸ್ಯರು ಸರಕಾರದಿಂದ ನಾಮಕರಣಗೊಂಡರೆ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ಸದಸ್ಯರು ನೇಟಿವ್ ಎಜುಕೇಶನ್ ಸೊಸೈಟಿಯಿಂದ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮಂಡಳಿಯು ನಿರ್ದೇಶಕ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಇವರನ್ನು ೧೮೫೫ರಲ್ಲಿ ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಶಿಕ್ಷಣದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.

೨. ೧೮೫೫ರ ಮಾರ್ಚ್ ೧ರಲ್ಲಿ ಮಂಡಳಿಯು ವಿಸರ್ಜನೆಯಾಯಿತು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ೧೫ ಆಂಗ್ಲ ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳಿದ್ದವು. ಒಟ್ಟು ೨,೮೫೦ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿದ್ದರು. ೨೫೬ ದೇಶೀಯ ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದು ಆಗ ೧೮,೮೮೩ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನೋಂದಾವಣೆ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅದೇ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸುವ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

"೨೪. ಅಹಮದನಗರ ನಿವಾಸಿಗಳು - ತಳವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಆಗಸ್ಟ್ (೧೮೫೫)ರಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಬಳದ ಅರ್ಧ ಭಾಗವನ್ನು ಸಂದಾಯಗಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇರುವ ಬಗ್ಗೆಯೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅವರು ಶಾಲೆಯ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು

ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ೩೦ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಲೆಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಶಾಲೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಸವರ್ಣೀಯರು ಮತ್ಸರದಿಂದ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಲೆಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ನೇಮಕಾತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ತೊಡಕುಗಳುಂಟಾದವು. ಏಕೆಂದರೆ ನೀಡುವ ಸಂಬಳದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅರ್ಜಿದಾರರು ಸರಕಾರದ ನಿಯಮ ಮತ್ತು ಶರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ತಳವರ್ಗದ ಜಾತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಶಾಲೆಯ ಬೇಡಿಕೆಯು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದರಿಂದ ಇದು ಪ್ರಥಮ ಘಟನೆಯೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ".

೩. ಮಂಡಳಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ತಳಜಾತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತೆಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದು. ಇದರಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಏಳುತ್ತವೆ. ೧೮೫೫ಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ತಳಜಾತಿಯ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಯಾವ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ೧೮೧೩ರಿಂದ ೧೮೫೫ರ ವರೆಗಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಈ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಪೇಶ್ವೆ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿ-ವರ್ಗಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರವು ನೀಡುವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಈ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಪೇಶ್ವೆ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ರಾಜ್ಯಭಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಮನುಸ್ಮೃತಿಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮನು ವಾದದ ಪ್ರಕಾರ ಶೂದ್ರರು ಮತ್ತ ಅತಿ-ಶೂದ್ರರಿಗೆ (ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಗುರುತಿಸಿರುವ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ-ಜಾತಿ) ಬದುಕಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಅಧಿಕಾರವೇನೋ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಖಂಡಿತ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಉಸಿರುಗಟ್ಟುವ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೊಂದುಹೋದ ಸಮುದಾಯಗಳ ಧರ್ಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಬಿದ್ದುಹೋದ ಮೇಲೆ ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟರು. ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಹೊಸ ಆಶೆಗಳನ್ನು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿತು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಈ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಮಾನ್ಯತೆ ಸಿಗುವ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಊಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ಊಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಇಂತಹ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೇನಾದರೂ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಅಂತಹ ಆಳ್ವಿಕೆಯು

ಪೇಶ್ವೆ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿರುದ್ಧದ ಆಳ್ವಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಲು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮಗೆ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಿಂದ ಅಲ್ಪವಾದರೂ ಸಮಾನತೆಯ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ತಮಗೂ ಏನಾದರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದವು.

೪. ದೇಶೀಯ ಜನರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬಹುಕಾಲ ಮೌನವಹಿಸಿದರು. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಭಾರತದ ಜನರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದು ಆಳುವ ವರ್ಗದ ನೈತಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದರೂ ಸಹ ೧೮೧೩ರ ವರೆಗೆ ಸರಕಾರವು ಯಾವುದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ೧೮೧೩ರಲ್ಲಿ ೫೩ರ ವಿಧಿಯ ೪೩ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಜಾರ್ಜ್ IV, ವಿಭಾಗ ೧೫೫, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಿತು - "ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಇಂಡಿಯಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂದಾಯವಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕಾಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಇಂಡಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮಾಹಿತಿಯ ಪರಿಚಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು". ಈ ಶಾಸನಬದ್ಧ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಪ್ರಯತ್ನವಲ್ಲಾಗಲೀ, ಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನಾಗಲಿ ೧೮೭೩ರ ವರೆಗೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೋರ್ಟ್-ಅಫ್-ಡೈರೆಕ್ಟರ್ಸ್ ಅವರು ೧೮೫೩ರ ಜೂನ್ ೩ರಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಇನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನವರಿಗೆ ಒಂದು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ೧೮೧೩ರ ೫೩ರ ವಿಧಿಯ ೪೩ನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ಸತ್ವವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ತಳವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ನಿರಾಶೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವುದು ಕೇವಲ ಉನ್ನತ ವರ್ಗದವರಿಗೇ ಮೀಸಲು ಇರುವುದೆಂದು ಬೇಕೆಂದೇ ಇಂತಹ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಇದನ್ನು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಟ್ಟುಕತೆಯೆಂದು ನಂಬುವವರು ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿಯ ೧೮೫೦-೫೧ ವರ್ಷದ ವರದಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

"ಪ್ಯಾರಾ ೫ - ಮಂಡಳಿಯ ಕೋರ್ಟ್ ಆಫ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ಸ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಮೇರೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ - ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಕೋರ್ಟು ಕಾಲ-ಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀಡುವ

ನಿರ್ದೇಶನಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಪ್ರಾಂತದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿಯು ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೂಪ-ರೇಷೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆಯೇ ಹೊರತಾಗಿ ಇಲ್ಲಿನ ಜನರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ - ಆರ್ಲ್ ಆಫ್ ಆಕ್ಲಂಡ್, ಮೇಜರ್ ಕ್ಯಾಂಡಿ, ಮುಂತಾದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನಾಗಲೀ ದೇಶೀಯ ಜನರಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಎಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣ ಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಂಡಳಿಯು ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನ ಈ ಮೊದಲಿನ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇಡೀ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತಿರುಗು ಮುರುಗು ಮಾಡಲು ಸೂಚಿಸಿರುವುದನ್ನು ತಮಗೆ ಮತ್ತೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ".

"ಪ್ಯಾರಾ 8 - ಉನ್ನತ ವರ್ಗಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಕೋರ್ಟ್‌ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು :

ಕೋರ್ಟ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಧನಸಹಾಯ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅದು 'ಜಾಣತನದ' ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದೆಯೆಂಬುದು ಖಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಕೋರ್ಟು ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ೧೮೩೦ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪತ್ರದ ಒಕ್ಕಣೆ ಹೀಗಿದೆ - ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಿಯು ಜನರ ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಬಿಡುವಿನ ಸಮಯ ಹೊಂದಿರುವ, ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವಿಯಾಗಿರುವ ಉಚ್ಚ ವರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬೇಕು. ಈ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲಕಾರಿಯಾದ ವೈಚಾರಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಹೊರತು ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಲ್ಲ. ದೇಶೀಯ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯರಾಗಬೇಕೆಂಬ ನಮ್ಮ ಉತ್ಕಟ ಅಭಿಲಾಷೆಗಳು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇವೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅನೇಕ ಜನರು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹರಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಪಡೆದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಯೂರೋಪಿನ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೂರು ಅಥವಾ ನೂರಾ ನಲವತ್ತು ಮಿಲಿಯನ್ (ಅಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹದೇನು ಮಹತ್ವವಿದೆ?) ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಹರಡಲು ಅದೂ ಮೇಲ್ಪದರಿನ ಜ್ಞಾನ ನೀಡುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿಗೆ ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದಾಯವನ್ನೇ ಮೀಸಲಾಗಿಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಈಗಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಒಂದು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚವೇ ಸಾಕಾಗುವುದು".

"ಪ್ಯಾರಾ ೯ - ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಗತಿಯ ಪುನರ್ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ :

ಈ ಹಿಂದಿನ ಪ್ಯಾರಾಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ

ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರೆ ಈ ವರದಿಗಳು ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ನಿಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ೧೮೫೦ರಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ದಶ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿನ ಶಾಲೆಗಳು ಸರಕಾರದ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧೀನಗೊಂಡವು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಕ್ರೋಢೀಕರಣಗೊಂಡವು. ಆಗ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನಮೂದಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದರ ಮೂಲಕ ಮಂಡಳಿಯ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು ಹೊಸ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಬಹುದಾಗಿದೆ".

"ಪ್ಯಾರಾ 10 - ಬೆಂಗಾಲ್ ಮತ್ತು ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಬಗ್ಗೆ :

ನಮ್ಮ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ಗಮನ ಸೆಳೆದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ಎಡೆ ನೀಡದೆ ವಿವರವಾಗಿ ನೀಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡೋಣ. ಶಿಕ್ಷಣ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಬೊಂಬಾಯಿ ಪ್ರಾಂತದಂತೆಯೇ ಇತರ ಪ್ರಾಂತ ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನಿಂದ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹರಡತೊಡಗಿತು. ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಖಚಿತವಾದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿತು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ."

"ಪ್ಯಾರಾ 11 - ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು :

೧೮೪೦ ಮತ್ತು ೧೮೫೦ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳು ಸರಕಾರದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಆಂಗ್ಲ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ೮೩ ದೇಶೀಯ ಶಾಲೆಗಳು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿ ನೂರು ಪ್ರತಿ ಶತದಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಉಂಟಾಯಿತು. ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೀಗಿದೆ :

ಆಂಗ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣ	-	೧,೬೯೯
ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ	-	೧೦,೭೩೦
ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಿಕ್ಷಣ	-	೨೮೩

(ಕೋಷ್ಟಕದ ಹೋಲಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ : ೧೮೪೦ರಲ್ಲಿ ೯೭ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ೫,೪೯೧ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು : ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : ೧೮೫, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ - ೧೨,೭೧೨)."

"ಪ್ಯಾರಾ ೧೨ - ಅದೇ ವಿಷಯ - ಆದರೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಬೊಂಬಾಯಿ ಪ್ರಾಂತದ ಸದ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಹತ್ತು ಮಿಲಿಯನ್ ಎಂದು ಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಷ್ಯಾದ ಜನಗಣತಿಯ ನಿಯಮವನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹಿಂದಿನ ವರದಿ (೧೮೪೨-೪೩ ಪುಟ ೨೬) ಇಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಮಾಣದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ೯೦೦,೦೦೦ ಬಾಲಕರು ೭ ಮತ್ತು ೧೪ ವರ್ಷದ ವಯೋಮಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವರು. ಅವರು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದವರು. ಇದರ ಸಾರಾಂಶವೇನೆಂದರೆ ಈ ಪ್ರಾಂತದ ಸರಕಾರವು ಪ್ರತಿ ೬೯ ಬಾಲಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಿಗೂ ಕೂಡ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕನಿಷ್ಟ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಲಿಲ್ಲ."

"ಪ್ಯಾರಾ ೧೩ - ಅದೇ ವಿಷಯ - ಮುಂದುವರೆದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ - ದೇಶೀಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ಕಳಪೆಯಾದುದಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ವಿಲ್ಲೋಬಿ ಅವರ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಲೆಗಳು ದೋಷಪೂರಿತವಾಗಿದ್ದು ಫಲಿತಾಂಶವು ನಗಣ್ಯವೆಂದು ತೆಗಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿಯು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದೆ. ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಯ ಶಾಲೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಟೀಕೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಗಮನವಿಡುತ್ತಿದೆ. ಆದರೂ ಕೂಡಾ ಧನಸಹಾಯದ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸನ್ಮಾನ್ಯರು ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮುಂಬರುವ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ."

"ಪ್ಯಾರಾ ೧೪ - ಜನಸಮುದಾಯದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಸಾಧನವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸಾರಾಂಶ:-

ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಕಂಡುಬರುವ ಅಂಶವೇನೆಂದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಧನಸಹಾಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ೧೭೫ ದೇಶೀಯ ಶಾಲೆಗಳು ಸುಸಂಘಟಿತಗೊಳಿಸದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ೧೦,೭೩೦ ಬಾಲಕರು ಯೋಗ್ಯ ಮೂಲಭೂತ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಜನಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ನೂರಾ ನಲವತ್ತು ಮಿಲಿಯನ್ ಜನರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿತರನ್ನಾಗಿಸುವ ಬೊಂಬಾಯಿ ಪ್ರಾಂತದ ೯೦೦,೦೦೦ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುವುದು. ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸರಕಾರದಿಂದ ಈಡೇರಿಸುವ, ಸಮೀಕರಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿಯು ತನ್ನ ಸೀಮಿತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆಡೆ ತಿರುಗುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಲಾರದು".

ಪ್ಯಾರಾ ೧೫ - ನಿಯಮಿತ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಬಳಸಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೋರ್ಟ್ ಆಫ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ಸ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ :

ಈ ಮೊದಲಿನ ಪ್ಯಾರಾದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಸದಾಕಾಲ ಕೋರ್ಟ್ ಆಫ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ಸ್‌ಗಳು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಜನರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ

ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕವೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಮತ್ತು ಅದೊಂದೇ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಸರಕಾರಗಳಿಗೆ, ಅದೂ ಕಡಿಮೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಾಕು ಎನ್ನುವ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಅವರು ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ವರದಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. (ಪ್ಯಾರಾ ೭) ಅದೇ ದಿನಾಂಕ ಹೊಂದಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾವನೆಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ - "ದೇಶೀಯ ಉನ್ನತ ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ನಾಗರೀಕರಣಗೊಂಡ ಯೂರೋಪಿನ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ ಕಲಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಇಂತಹ ಉನ್ನತ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳಿರಬೇಕು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಅವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಬಿಡುವು ಪಡೆದಿದ್ದವರಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಅವರು ಇತರ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೊಂದಿದವರಾಗಿರಬೇಕು".

ಪ್ಯಾರಾ ೧೬ - ಇಂಡಿಯಾದ ಉನ್ನತ ವರ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆ

ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೇವಲ ಕೆಲವೇ ಜನರಿಗೆ ಸೀಮಿತ ಗೊಳಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತವಾದ ಧೋರಣೆ ರೂಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಕೋರ್ಟು ಈ ಸೀಮಿತಗೊಂಡ ಜನರು ಯಾರು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಂದರೆ 'ಉನ್ನತವರ್ಗ'ದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಯೂರೋಪಿನ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನದೇ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಪೀಡಿತ ವಿಚಾರ ಕ್ರಮವನ್ನು ದೂರವಿಟ್ಟು ಯೂರೋಪಿನ ಹೋಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸದಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರ ಆಂಗ್ಲೋ-ಇಂಡಿಯನ್ ವಿಚಾರ ಕ್ರಮವು ತಾನಾಗಿಯೇ ಅವರನ್ನು ಕುರುಡರನ್ನಾಗಿಸಿತು. ಯೂರೋಪಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತವರ್ಗದ ಮತ್ತು ತಳವರ್ಗಗಳ ಜನರ ನಡುವೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರೇಖೆ ಏರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಭಿನ್ನವಾದ ವರ್ತನಾ ಮಾದರಿಗಳು, ಸಂಪತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಭಾವ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಈ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿವೆ. ಇಂತಹ ಸ್ಪಷ್ಟ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವಿಕೆ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ತಡೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಕೀಳುಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುವುದಾಗಲಿ, ಸಮಾನ ವರ್ತನಾ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದಾಗಲಿ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆಂಗ್ಲ ಯೋಚನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಭಿಕ್ಷುಕನು ಸೆರೆವಾಸ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಹನು. ಆದರೆ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷುಕ ವೃತ್ತಿಯು ಮಾರ್ಯಾದಸ್ತ ವೃತ್ತಿ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಕಾರ ಭಿಕ್ಷುಕನು ಇಹಲೋಕದ ಎಲ್ಲ ಆಶೆ-ಆಮಿಷೆಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಕೇವಲ ದೇವರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾದ ಪೂಜನೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿ.

ಪ್ಯಾರಾ ೧೭ - ಇಂಡಿಯಾದ ಉನ್ನತ ವರ್ಗಗಳು - ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಇತರ ಜನರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಹೊಂದಿರುವ ಉನ್ನತ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಶ್ರೇಣೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ :

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ - ಭೂಮಾಲಿಕರು ಮತ್ತು ಜಾಗಿರುದಾರರು, ಹಿಂದಿನ ಪಾಳೆಯಗಾರರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ದೇಶೀಯ ಆಳರಸರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇವರನ್ನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವರ್ಗವೆಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ - ವ್ಯಾಪಾರ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಂದ ಸಂಪತ್ತು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿದ ವರ್ಗ ಇವರನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರಿ ವರ್ಗವೆಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ - ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿರುವ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗ.

ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಇವರು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಉನ್ನತವರ್ಗದ ಓದು ಬರಹ ಬಲ್ಲ ಸಮುದಾಯದವರು, ಇವರು ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಭು ಮತ್ತು ಶೆಣ್ವೈಗಳು ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಯಸ್ಥರು ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಪಡೆದವರು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಪ್ಯಾರಾ ೧೪ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳು

ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಯಾವ ಹೋಲಿಕೆ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳು, ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನವರು, ಸರಕಾರದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಇವರು ಅತ್ಯುತ್ತಮರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಜಾಗಿರ್ದಾರರು ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಕಲೆಯ ಪರಿಣಿತ ವರ್ಗವು ಕುಗ್ಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಭಾರತದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಗುರುತಿಸಿದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಮೊದಲಿನ ಉದ್ಯೋಗ ನಾಶಗೊಂಡಿದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಹೊಸದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ-ತಾಳ್ಮೆಗಳು ಇಲ್ಲ. ಶಾಂತಿಕಾಲದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅವರು ಅಸಕ್ತರು. ಈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಭೂಮಾಲೀಕರ ಪುನಶ್ಚೇತನಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಲ್ಫಿನ್‌ಸ್ಟನ್ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ವಿಫಲವಾದವು. ಅವರನ್ನು ವಿಶೇಷ ರಾಜಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು, ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಕೇವಲ ಹುಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಪಡೆಯುವಂತಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು, ಇಂಡಿಯಾದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಜಯಗಳಿಸಿದ ಕತೆಗಳಿಂದ ರೋಮಾಂಚನ ಗೊಂಡಿದ್ದಷ್ಟೆ ಅವರಿಗೆ ದಕ್ಕಿತು. ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಭಾವ ಹೊಂದಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವದ ಯೂರೋಪ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಡೆಯಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಯುವಕ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಶಾಲೆಯನ್ನು

ಅರ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು, ಕಸುಬನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅಥವಾ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇನೊ ಅಧಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಭಾವವು ಸರಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದುವ ಜನರಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದು ಇತರರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸರಕಾರಿ ಸೇವಕರು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದ ಹೇಗೆ ನಾಚಿಕೆಗೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅಂತಹದೇ ಭಾವನೆ ಅಂದರೆ ಅಸಹ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಸರಕಾರಿ ಗುಲಾಮರೆಂದು ಹೀಗಳೆಯಲ್ಪಡುವರು.

ಪ್ಯಾರಾ ೧೯ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಬಡತನ

ಈ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ದೀರ್ಘವಾಯಿತೆಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ತೀರ್ಮಾನಗಳಿಗೆ ಬರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿ ವರ್ಗವಾಗಿ ಸರಕಾರವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೀಜವನ್ನು ಅವರ ಮೂಲಕ ಹರಡಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಅದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇತರ ಉಚ್ಚ ವರ್ಗಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಷ್ಟೇ. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶೋಚನೀಯ ಬಡತನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದ ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಭಿಕ್ಷುಕ ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳಾಗಿವೆ.

ಪ್ಯಾರಾ ೨೦ - ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗಗಳು ಸದ್ಯ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ - ಸನ್ಮಾನ್ಯರು ೧೮೫೦ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ೨೪ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು ವ್ಯರ್ಥವೆನ್ನುವುದು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಂಡಳಿಯು ಕೂಡಾ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಆ ಪ್ರಯತ್ನವು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಜಾಣರಾದ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಅದರ ತತ್ವವನ್ನು ಭರಿಸುವವರಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಂಡಳಿಯು ಎದುರಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗವು ಇಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ತಾತ್ಸಾರದ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದು, ಹಾಗೂ ಬಡಜನರಲ್ಲಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜಾಣ್ಮೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಬೇಕಾದ ತರಬೇತಿಯ ಕೊರತೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಇಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣದತ್ತ ಒಲವು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಬೆಂಗಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಸರಕಾರವು ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ಅಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಲವು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿರುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳು ಸಿಗುವುದೆಂಬ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು

ಒಳ್ಳೆಯದೇ. ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರು ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆ ಸಾಧ್ಯ ವಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದ ಕಲಿಸುವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇಂಡಿಯಾದ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗವು ಅಷ್ಟೇನೂ ಉತ್ಸುಕತೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪ್ಯಾರಾ ೨೧ - ತಳವರ್ಗದ ಜನರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಶ್ನೆ : ಇಂದಿನವರೆಗಿನ ನಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಾವು ಉನ್ನತ ಜಾತಿಯ ಬಡವರ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ತೆರೆದಿಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ನಮ್ಮಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿರಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಬಡವರಿಗಾಗಿ ಸರಕಾರ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಿಕೃಷ್ಟವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂದರೆ - ಧೇಡ್, ಮಹಾರ್‌ರ ಮಕ್ಕಳು ನಮಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಅವರನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

ಪ್ಯಾರಾ ೨೨ - ಹಿಂದೂಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೀಳು ಕಲ್ಪನೆ :

ತಳಜಾತಿಯ ಜನರ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದು ವರ್ಗವಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟು ಅವರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷಕರ, ಪ್ರೊಫೆಸರ್‌ಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದು ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಾಗಬಹುದು. ಇಂತಹವರು ಉನ್ನತ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ, ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಶಾಂತಿ ಮಂಡಲದ ಸದಸ್ಯರು ಆಗಲು ಯಾವ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರವು ಉನ್ನತ ಜಾತಿಯ ಜನರ ಕೀಳು ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ಒಳಗಾಗಿ ತನ್ನ ಅಸಮಾನತೆಯ ಧೋರಣೆ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳು ಕೇವಲ ಉನ್ನತ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ದಕ್ಕುವಂತಾಗುವುದರಿಂದ ಜಾತಿಯ ಅಡೆ-ತಡೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು.

ಪ್ಯಾರಾ ೨೩ : ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮೌಂಟ್ ಸ್ಟುಅರ್ಟ್ ಎಲ್ಫಿನ್‌ಸ್ಟನ್‌ರವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಎಲ್ಫಿನ್‌ಸ್ಟನ್‌ರವರು ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಉದಾರ ಮತ್ತು ವಿಶಾಲ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನಿಜವಾದ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಷನರಿಗಳು ಅತೀ ಕೆಳಜಾತಿಗಳ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು. ಆದರೆ ಅಂತಹ ಜನರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಅವರು ಇಡೀ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾದ ದ್ವೇಷಕ್ಕೊಳಗಾದವರು

ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುವುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅವರ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾದರೆ ಅದು ಹರಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಂದ ದ್ವೇಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜನಾಂಗವು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜ್ಞಾನವಂತರಾದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರಿಯಾಗಲಾರದು. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹರಡುವ ಧೋರಣೆಯೇ ಒಳ್ಳೆಯದು.

೫. ೧೮೫೫ಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ, ಪೂರ್ವನಿಯೋಜಿತ ಧೋರಣೆಯಾದ ಉನ್ನತ ಜಾತಿಯ ಬಡವರಿಗಾಗಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣವೆಂಬ ಧೋರಣೆಯೇ ಕಾರಣ. ಈ ಧೋರಣೆಯು ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೋ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಸ್ತುತ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಫಲ ಸಿಗದಂತೆ ಸರಕಾರವೇ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

೧೧. ೧೮೫೪ರಿಂದ ೧೮೮೨ರ ವರೆಗೆ

೬. ಕೋರ್ಟ್ ಆಫ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ಸ್‌ರವರ ೧೮೫೪ರ ಜುಲೈ ೧೯ರ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಲಾಯಿತು :-

"ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಬಹುಪಾಲು ಜನರಿಗೆ ಅದನ್ನು ನೀಡುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತುರ್ತಾಗಿ ನಾವು ಖಚಿತವಾದ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಅತೀ ಜರೂರಿನದಾಗಿದೆ. ಅಂತಹವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಅವರ ಜೀವನ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಮತ್ತು ಅದರ ಉಪಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಸರಕಾರದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯತ್ನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಭವಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಮಾಡಲು ನಾವು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದೇವೆ".

ಈ ನಿರ್ಣಯವು ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ತಳಪಾಯ ಹಾಕಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ಧೋರಣೆಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗೆಗಿನ ಹಂಟರ್ ಆಯೋಗವು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದೆ. ೨೮ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ :

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ

೧೮೮೧ - ೮೨

	ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರತಿಶತ
ಕ್ರೈಸ್ತರು	೧,೫೨೧	.೪೯
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು	೬೩,೦೭೧	೨೦.೧೭
ಇತರ ಹಿಂದುಗಳು	೨೦೨,೩೪೫	೬೪.೬೯
ಮಹಮ್ಮದೀಯರು	೩೯,೨೩೧	೧೨.೫೪
ಪಾರ್ಸಿಗಳು	೩,೫೧೭	೧.೧೨
ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳವರು	೨,೭೧೩	.೮೭
ತಳ ಜಾತಿಯ ಹಿಂದುಗಳು	೨,೮೬೨	.೮೭
ಜ್ಯೂ ಮತ್ತು ಇತರೆ	೩೭೩	.೧೨

ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ

೧೮೮೧ - ೮೨

	ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು		ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳು	
	ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರತಿಶತ	ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರತಿಶತ
ಕ್ರೈಸ್ತರು	೧,೪೨೯	೧೨.೦೬	೧೧೧	೨.೨೬
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು	೩,೬೩೯	೩೦.೭೦	೧,೯೭೮	೪೦.೨೯
ಇತರ ಹಿಂದುಗಳು				
(ಕೆಳಜಾತಿಯವರು,	೧೭,	.೧೪	...	..
ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರು,	೬೨೪	೫.೨೬	೧೪೦	೨.೮೫
ಇತರ ಜಾತಿಯವರು)	೩,೮೨೩	೩೨.೨೫	೧,೫೭೩	೩೨.೦೪
ಮಹಮ್ಮದೀಯರು	೬೮೭	೫.೮೦	೧೦೦	೨.೦೪
ಪಾರ್ಸಿಗಳು	೧,೫೨೬	೧೨.೮೭	೯೬೫	೧೯.೬೬
ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ	೬	.೦೫	..	..
ಇತರರು (ಜ್ಯೂಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ)	೧೦೩	.೮೭	೯೨	.೮೬

ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣ

೧೮೮೧-೮೨

	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು
ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು	೧೪	೩
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು	೨೪೧	೫೦
ಇತರ ಹಿಂದೂಗಳು - ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರು	೫	೧
ಕೆಳವರ್ಗಗಳವರು	೦	೦
ಇತರ ಜಾತಿಗಳವರು	೧೦೩	೨೧.೩
ಮಹಮದೀಯರು	೭	೧.೫
ಪಾರ್ಸಿಗಳು	೧೦೮	೨೧.೫
ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರು	೦	೦
ಇತರರು (ಜ್ಯೂಗಳೂ ಸೇರಿ)	೨	೦.೪

೭. ಈ ಮೇಲಿನ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಏನನ್ನು ತೋರುತ್ತವೆ? ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ಧೋರಣೆಯೆಂದು ಸರಕಾರವು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ೧೮೫೪ಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಜನಸಮುದಾಯದ ಬಹುತೇಕ ಭಾಗವು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಳಜಾತಿಯ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗವು ಸರಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪರಿಧಿಯ ಹೊರಗೆ ಉಳಿದಿತ್ತು. ೧೮೮೧-೮೨ರಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಕಾಲೇಜು ಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಳವರ್ಗದ ಜನರು ಉಳಿದವರಿಗಿಂತ ಇಷ್ಟೊಂದು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂಬೀಳುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವೇನು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಇಡೀ ಪ್ರಾಂತದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಧೋರಣೆ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಿಸಬೇಕಾಗುವುದು.

೮. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಸರಕಾರದ್ದು ಎಂದು ಕೋರ್ಟ್ ಆಫ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ಸ್ ೧೮೫೪ರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು. ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ೪೦ ವರ್ಷಗಳೇ ಬೇಕಾದವು. ಹೀಗಾದರೂ ಕೂಡಾ ಕೆಲವು ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಬದಲಾದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸತೊಡಗಿದವು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಳವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಬರಬಹುದಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಲಾರ್ಡ್ ಎಡಿನ್‌ಬರೋರಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಚಿಂತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು. ಅವರು ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾಗ ೧೮೫೮ರ ಏಪ್ರಿಲ್

೨೮ರಲ್ಲಿ ಬೋರ್ಡ್ ಆಫ್ ಡೈರೆಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರು :-

"ಮಾನ್ಯರೆ : 1854ರಲ್ಲಿ ಬೋರ್ಡ್ ಆಫ್ ಡೈರೆಕ್ಟರುಗಳು ಭಾರತದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೊರಡಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂಚನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪುನರ್ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಲು ಕೋರಿದ ಅನೇಕ ಪತ್ರಗಳು ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಇವೆ. ಹಿಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಧೋರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಧಿಸಿದ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನೂ ಅವು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ಆಗಬಹುದಾದ ಅನಾಹುತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ದೂರುಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿವೆ".

* * * *

ಪ್ಯಾರಾ ೧೧ : "ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ತಳವರ್ಗದ ಮೇಲಿರುವ ಪೋಷಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದಂತೆ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಶಿಕ್ಷಣವು ನಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲದು. ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗವನ್ನು ಕೂಡಾ ಅಲಕ್ಷಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ".

ಪ್ಯಾರಾ ೧೨ : "ಇದರಿಂದುಂಟಾಗುವ ಪರಿಣಾಮವು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ತಳವರ್ಗದ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಜನರಿಗೆ ಸರಕಾರವೇ ಪ್ರಚೋದಿಸಿದ ಜೀವನಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ವಿಫಲವಾಗುವುದು.

ಪ್ಯಾರಾ ೧೩ : ಸಾರ್ವಜನಿಕರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಅತೃಪ್ತ ಜನರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅಪರಿಮಿತ ಶಕ್ತಿ ನೀಡಿದಂತಾಗುವುದು.

ಪ್ಯಾರಾ ೧೪ : ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕತೆಗಳು ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನರಿಂದ ತಳವರ್ಗದತ್ತ ಇಳಿದು ಬರಬಹುದು. ಹೀಗಾದಾಗ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ನೀಡಬಹುದು. ಆದರೆ ತಳವರ್ಗದವರನ್ನು ಮೇಲ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಏರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಳವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಹಾಗಾಗಬಹುದೇನೋ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲ ಉಂಟಾಗಿ ಅಶಾಂತಿಗೆ ವಿದೇಶೀಯರು ಮೊದಲ ಬಲಿಪಶುಗಳು ಆಗಬೇಕಾಗುವುದು.

ಪ್ಯಾರಾ ೧೫ : ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಸಾರವೇ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಉನ್ನತ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮೊದಲು ನೀಡೋಣ.

ಪ್ಯಾರಾ ೧೬ : ಇದನ್ನು ಎರಡು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಉನ್ನತ ವರ್ಗದವರು ಮಾತ್ರ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುವಂತಹ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಹಾಗೂ

ಸೈನ್ಯ ಮತ್ತು ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ರಚಿಸಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಕುಲೀನರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ.

೯. ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ದ್ವೇಷದ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಸರಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ೧೮೫೯ರಲ್ಲಿ ತಾವು ನೀಡಿದ ಟಿಪ್ಪಣಿಯ ಮೂಲಕ ಸರಿಪಡಿಸಿದರು. ಅವರ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸರಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅಂಗೀಕಾರ ನೀಡಲಾಯಿತು.

೧೦. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಸರಕಾರದ್ದೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದರೂ ಕೂಡಾ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ತಳವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ಉಪಯೋಗವೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಶಾಲೆಗಳು ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದವು. ಆದರೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಳವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಾತಿ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹದೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯು ೧೮೫೬ರಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರಿತು. ಆದರೆ ಸರಕಾರದ ನಿರ್ಧಾರವು ತಳವರ್ಗದ ಜನರ ಪರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ೧೮೫೬-೫೭ನೇ ವರದಿಯ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಕಂಡುಬರುವುದು:-

> **ಪ್ಯಾರಾ ೧೧೭ : ಕೀಳುಜಾತಿ ಮತ್ತು ಕ್ರೂರ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳ ಶಾಲೆಗಳು** : ಕೀಳು ಜಾತಿಯ ಜನರಿಗಾಗಿ ಸರಕಾರವು ಯಾವುದೇ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸರ್ವೋಚ್ಛ ಸರಕಾರವು ಇಂತಹ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಸರಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶದ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ನಾನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ೧೮೫೫-೫೬ರ ವರದಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸರಕಾರವು ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸರಕಾರದ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತೀ ಕೀಳು ಜಾತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಪ್ರವೇಶಾತಿ ಕೋರಿದಾಗ ಉಂಟಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ಘಟನೆ ನಡೆದಿದೆ. ೧೮೫೬ ಜೂನ್‌ನಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಪ್ರವೇಶಾತಿ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಮಹಾರ್ ಜಾತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೋರ್ವನು ಒಂದು ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದ. ಆತ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಶಾಲೆಗೆ ನೀಡಬೇಕಾದ ಫೀಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದು ತನಗೆ ಪ್ರವೇಶಾತಿ ನೀಡಲು ಕೋರಿದ್ದನು.
>
> "ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರವು ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಇರುವ ಸಹಜ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದಾಗ ಆತನ ಸಹಜ ಹಕ್ಕು ಇತರ ಜಾತಿಯ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವುಂಟಾಗಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸರಕಾರ ೧೮೫೭ನೇ ಜುಲೈ ೨೧ರಲ್ಲಿ ಪಾಸು

ಮಾಡಿದ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು* ತುಂಬ ಮುಜುಗರದಿಂದಲೇ ಪಾಸು ಮಾಡಿತು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ಮಹಾರ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಪ್ರವೇಶಾತಿಯಿಂದ ಇತರ ಜಾತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಒಡನಾಟ ಉಂಟಾಗುವ ಭಯದಿಂದ ಶಾಲೆಯು ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲದಂತಾಗುವ ಭಯವಿರುವುದರಿಂದ ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ನೀಡುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ.

ಮುಂಬೈ ಸರಕಾರದ ನಿಲುವಳಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಭಾರತ ಸರಕಾರವು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ೧೮೫೭ರ ಜನವರಿ ೨೯ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೧೧ರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿತು :-

"ಮುಂಬೈ ಸರಕಾರವು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬ ಜಾಣತನವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿತು ಎಂದು ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್‌ರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ಅವರು ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದ ನನಗೆ ಈ ಮೂಲಕ ತಮಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ - ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಬಂಗಾಳ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಶಾಲೆಯಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ಆತನಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಪ್ರವೇಶ ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ".

ಈ ಪತ್ರದ ನಂತರ ಭಾರತ ಸರಕಾರವು ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಶಾಲೆಗಳು ಯಾವುದೇ ಜಾತಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದೇ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಘನತೆಗೆ ಕುಂದು ತಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿತು. ಬಂಗಾಳ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿನ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪಯೋಗ

---

* ಸರಕಾರವು ೨೧ನೇ ಜುಲೈ ೧೮೫೬ರಲ್ಲಿ ಪಾಸು ಮಾಡಿದ ಗೊತ್ತುವಳಿಯ ವಿವರ :-

1. ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ.
2. ಮಹಾರ ಜಾತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ಹಕ್ಕುಗಳಿವೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಕಾಶಗಳು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿನ ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ನಿಲುಕಲು ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಕೆಟ್ಟ ಭಾವನೆಯೇ ಕಾರಣವೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕುವತ್ತ ಸರಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ.
3. ಸರಕಾರ ಅತೀ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮುಂದುವರಿದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಇಡೀ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಳಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಮನವಿ ನೀಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಸರಕಾರದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದುದಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಆತ ಆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೋರಿಕೊಂಡರೆ ಅವನ ಸಲುವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲು ಸಿದ್ಧವಿದೆ.

ವಾಗುವಂತೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಅರಿಯಲು ಒಂದು ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು.

೧೧. ಬಂಗಾಳ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿನ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯು ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಊಹೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ವಿಚಾರಣೆಯಿಂದ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಕೆಳಜಾತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಾತಿ ಉಳಿದವರ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನೀಡುವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಸಮಿತಿಗೆ ಬಿಡಲಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿಗಳು ಕಷ್ಟವನ್ನೆದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಸರಕಾರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಸಹಾಯ ವಾಗುವಂತೆ ಜ್ಞಾನದ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದಾಗ ಅದರ ಸಮೀಪವೂ ಸುಳಿಯದಂತೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ದೂರ ಇರುವಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಿಮುಖರಾಗ ಬೇಕಾಯಿತು.

೧೨. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ೧೮೫೪ರ ಸಲಹೆಯಿಂದ ಸರ್ವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವು ತಳವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ಹೊರತಾಗಿ ಉಳಿದವರಿಗೆ ದೊರಕಿತು. ೧೮೫೪ರಲ್ಲಿ ತಳವರ್ಗದ ಜನರ ಶಿಕ್ಷಣದ ನಿಷೇಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ್ದು ಕೇವಲ ಆ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ದೂರವಿಡುವ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ದೂರಾಗಿದ್ದನ್ನು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕವಾಗಿ ಅದೇ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ತಳವರ್ಗದ ಜನರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದವರೆಂದರೆ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಷನರಿಗಳು. ಮೌಂಟ್ ಸ್ಟುಅರ್ಡ್ ಎಲ್ಫಿನ್‌ಸ್ಟನ್‌ರವರ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅವರು "ತಳವರ್ಗದ ಜನರಲ್ಲಿನ ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು". ಆದರೆ ಧರ್ಮ ನಿರಪೇಕ್ಷ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಸರಕಾರವು ಇಡೀ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ೧೮೫೪ ರವರೆಗೂ ಯಾವುದೇ ಮಿಷನರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಧನಸಹಾಯ ನೀಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಸಲಹಾ ವರದಿ(೧೮೫೪)ಯು ಮಿಷನರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ ನೀಡಬಾರದೆಂಬ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ.

೧೩. ಇಂತಹ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಸರಕಾರವು ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿತು. (೧) ತಳಜಾತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಲೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, (೨) ಮಿಷನರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ರಿಯಾಯಿತಿ ತೋರಿಸಿ ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದು. ಈ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೇ ಹೋದರೆ ತಳವರ್ಗದವರ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ೧೮೮೨ರಲ್ಲಿ ಹಂಟರ್ ಆಯೋಗ ಗುರುತಿಸಿದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಗತಿಯೂ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

III. ೧೮೮೨ರಿಂದ ೧೯೨೩ರ ವರೆಗೆ

೧೪. ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ೧೮೮೨ನೇ ವರ್ಷದ ನಂತರ ೧೯೨೩ನೇ ವರ್ಷವು ಇನ್ನೊಂದು ಮೈಲಿಗಲ್ಲು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಆ ವರ್ಷ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸರಕಾರದಿಂದ ಸ್ಥಾನೀಯ ಸರಕಾರದ ಕೈಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ೧೯೨೩ರ ವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ನೀತಿ ಏನಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಂತದ ವರ್ಗಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ	ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಸ್ಥಾನ	ಶಿಕ್ಷಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ	ಮಾಧ್ಯಮಿಕ	ಕಾಲೇಜು ಮಟ್ಟ
ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಹಿಂದುಗಳು	೪ನೆಯ	ಮೊದಲನೆಯ	ಮೊದಲನೆಯ	ಮೊದಲನೆಯ
ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಹಿಂದುಗಳು	೧ನೆಯ	ಮೂರನೆಯ	ಮೂರನೆಯ	ಮೂರನೆಯ
ಹಿಂದುಳಿದ ಹಿಂದುಗಳು	೨ನೆಯ	ನಾಲ್ಕನೆಯ	ನಾಲ್ಕನೆಯ	ನಾಲ್ಕನೆಯ
ಮಹಮ್ಮದೀಯರು	೩ನೆಯ	ಎರಡನೆಯ	ಎರಡನೆಯ	ಎರಡನೆಯ

೧೫. ಈ ಮೇಲಿನ ಪಟ್ಟಿಯು ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಗಣನೀಯವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಹಿಂದುಗಳು ತಮ್ಮ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಅವರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ಥಾನಗಳ ನಡುವೆ ಅಗಾಧವಾದ ಅಂತರವಿದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದು ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜು ಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತೃತೀಯ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿದೆ. ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿದ್ದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಂದರೆ ಕೊನೆಯ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಹಿಂದುಗಳು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ, ಕಾಲೇಜು ಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

೧೮೮೨ರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಗತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಗಣನೀಯವಾದ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿಲ್ಲ.

೧೬. ಈ ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು,

ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತ ಅವರ ೧೯೨೩-೨೪ರ ಸಾಲಿನ ವರದಿಯ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಹೊಂದಿದೆ. ಈ ವರದಿಯು ಸಮುದಾಯಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಈ ತಾರತಮ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ತಾರತಮ್ಯದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರೆ ಕೆಲವು ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಮನಗಂಡು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಮುಂದಿನ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ.

ಪಟ್ಟಿ

ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ವರ್ಗಗಳು	ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ೧೦೦೦ಕ್ಕೆ ಆ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ	ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ೧೦೦,೦೦೦ಕ್ಕೆ ಆ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು	ಕಾಲೇಜು ಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೨೦೦,೦೦೦ಕ್ಕೆ ಆ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು
ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಹಿಂದುಗಳು	೧೧೯	೩,೦೦೦	೧,೦೦೦
ಮಹಮ್ಮದೀಯರು	೯೨	೫೦೦	೫೨
ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಹಿಂದುಗಳು	೩೮	೧೪೦	೨೪
ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು	೧೮	೧೪	ಇಲ್ಲ (ಒಬ್ಬನೇ ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು)

೧೭. ಮೇಲಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಅಂಕಿಗಳು ಒಂದು ಸಮುದಾಯವು ಇನ್ನೊಂದು ಸಮುದಾಯಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜು ಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅಂತರದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯಗಳು ಪಡೆದಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿನ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ೧) ಇಡೀ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಟ್ಟವು ಶೋಚನೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಎಡನೆಯ ಸ್ಥಾನದಷ್ಟು ಮೇಲಿದ್ದರೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಕೆಳಗಿನ ಅಂದರೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲೂ ಅವರ ಪ್ರಮಾಣ ತುಂಬ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. (೨) ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ೨೦ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮೀರಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಮೀರಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಹವರ್ತಿ ಜಾತಿಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಟ್ಟದ ಸಮೀಪ ತಲುಪಿದ್ದಾರೆ.

೧೮. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಿರಬಹುದು? ಇದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದ ತಾರತಮ್ಯ ನೀತಿಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಎರಡು ವರ್ಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರವು ಯಾವ ರೀತಿಯಾದ ತಾರತಮ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗೆಗಿನ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ವರದಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾದ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ (೧೮೯೨-೯೭)ಯು ಮಹತ್ವದ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ.

"ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಕರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತ ಅದು ಪ್ರತಿಕೂಲ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಯಿತು ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಕಂಡುಕೊಂಡ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗಿಂತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಗತಿಯು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಹೀಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ :-

"ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಉಪ-ತನಿಖಾಧಿಕಾರಿ ಅಥವಾ ಸಹಾಯ ತನಿಖಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಮೂರು ಜನ ಪದವೀಧರ ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಉಪ-ತನಿಖಾಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೈರಾ, ಸೋಲಾಪೂರ ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ನೇಮಕವಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯವರನ್ನು ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಯ ಭೂಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ತರಿಸಿ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂಬೈ, ಕರಾಚಿ ಮತ್ತು ಜುನಾಗಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಕಡಿಮೆ ಫೀಸನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದವು. ಹಾಗೆಯೇ ಅಂಜುಮನ್ (ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಸಂಘಗಳು) ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವು. ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯೂ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಮುತವರ್ಜಿ ವಹಿಸಿ ವಿಶೇಷ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಪ್ರಾಂತೀಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನೀಯ ಮಟ್ಟದ ಒಟ್ಟು ¹/₄ ರಷ್ಟು ಶಿಷ್ಯವೇತನವನ್ನು ಅವರಿಗಾಗಿಯೇ ಮೀಸಲಾಗಿಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಖಾನ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಕಾಜಿ ಶಹಬುದ್ದೀನ್ (ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೋಡಾದ ದಿವಾನ) ಅವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕೆಲವು ಶಿಷ್ಯವೇತನ ಗಳನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಿಂಧ್ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿಯೂ

ಖೈರಾಪೂರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದರೆ ಅವರಿಗೂ ಶಿಷ್ಯವೇತನ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. (ಹೋದ ವರ್ಷ ಇವುಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಲು ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಶಿಷ್ಯವೇತನದ ಪ್ರಮಾಣ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ರೂಪಾಯಿ ೨೦ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಈ ಕಷ್ಟ).

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದೀಯರಿಗೆ ಫೀಸಿನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಉದಾರತೆಯನ್ನು ತೋರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಮ್ಮದೀಯರಿಗೆ ಹಿಂದೂಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತಿನ ಕಾಯಿದೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಮಹಮದೀಯರು ತರಬೇತಿಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಬರಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಯಿತು. ಮುಂಬಯಿಯ ಜಂಟಿ ಶಾಲಾ ಸಮಿತಿಯು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಉಪ-ತಪಾಸಣಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ...."

೧೯. ಐದನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ (೧೯೦೨-೧೯೦೭)ಯಲ್ಲಿ ನತದೃಷ್ಟ ವರ್ಗದವರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಇದರೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ :

"೬೫. ಮುಂಬಯಿ - ಮಧ್ಯ ಮುಂಬಯಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಳವರ್ಗದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶುಲ್ಕ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಪುಸ್ತಕ, ಪಾಟಿಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.....

ಕಾಠೇವಾಡದಲ್ಲಿ ಕೆಳವರ್ಗದ ಮೂರೇ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ೭೨ ವಿಶೇಷ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಅರ್ಹತೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೨೦. ಈ ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಹಂಟರ್ ಕಮಿಶನ್‌ದ ಶಿಫಾರಸುಗಳು. ಅದು ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಬಗೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಕೆಳವರ್ಗದವರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಶಿಫಾರಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಹಂಟರ್ ಕಮಿಷನ್ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಬಗೆಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ಪಕ್ಷಪಾತ ವಹಿಸಿತ್ತೆಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಬಗೆಗೆ ಹಂಟರ್ ಕಮಿಷನ್ ಹದಿನೇಳು ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನವು ಮಾತ್ರ ಗಮನಾರ್ಹವಿರುತ್ತವೆ :

(1) ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಹಣವನ್ನು ವ್ಯಯ ಮಾಡುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರಬೇಕು.

(7) ಶಿಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಮ್ಮದೀಯರಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ದೊರಕಿಸುವಲ್ಲಿ ಉದಾರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕು.

(8) ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದೀಯರಿಗೆ ಕ್ರಮೇಣ ಏರಿಕೆಯ ಶಿಷ್ಯವೇತನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು :

1. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ,

2. ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಹೈಸ್ಕೂಲ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ,

3. ಅಲ್ಲದೆ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನಾಧರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಶಿಷ್ಯವೇತನಗಳು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ.

(9) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣದಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಯಾವುದೇ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಮದೀಯರಿಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಉಚಿತ ಶಿಷ್ಯವೇತನಗಳನ್ನು ತುರ್ತಾಗಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಬೇಕು.

(10) ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಮಹಮದೀಯರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ದತ್ತಿನಿಧಿಗಳು ಸರಕಾರಿ ಆಡಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿರುವವೊ, ಅವುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಹಣವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(11) ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಗ್ರಾಂಟ್-ಇನ್-ಏಡ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಉದಾರ ಅನುದಾನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕು.

(12) ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಾಲೆ ಇಲ್ಲವೆ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ತೆರೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

(16) ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಸಲುವಾಗಿ ಇರುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳ ತಪಾಸಣೆಗಾಗಿ ಈಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(17) ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ನಡುವೆ ಪೋಷಣೆಗೆ ಸಹಾಯ ಧನವನ್ನು ವಿತರಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾನಿಕ ಸರಕಾರಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು.

೨೧. ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹಂಟರ್ ಕಮಿಷನ್ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಿಫಾರಸು ದಲಿತರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಹಂಟರ್ ಕಮಿಶನ್‌ದ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರೆ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಸರಕಾರಿ ಬೊಕ್ಕಸ ದಿಂದಾಗಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ದೇಶನ, ಶಿಷ್ಯವೇತನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದತ್ತಿನಿಧಿಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗಾಗಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಬೇಕೆಂಬ, ಹಿಂದುಳಿದವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಶೇಷ ತಪಾಸಣಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸಬೇಕೆಂಬ, ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರದ ಮೂಲಕ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪೋಷಣೆ ದೊರೆಯಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ದೇಶನಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಹಂಟರ್ ಕಮಿಶನ್ ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟೇ - 'ಯಾವುದೇ ಸರಕಾರಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಇಲ್ಲವೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯಾರಿಗೂ ಪ್ರವೇಶ ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗದು ಎಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ಪುನಃ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣದಿಂದ ನಡೆಸುವ ಯಾವುದೇ - ಪ್ರಾಂತೀಯ, ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ಥಾನಿಕ, ಯಾವುದೇ ವಿಶೇಷ ಜನಾಂಗಗಳಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿರದ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕು.

(2) ಈಗಾಗಲೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಿಧಿಯಿಂದ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದವರಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವರಿಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಲೆ ಇಲ್ಲವೆ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕು. "ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ, ಮಹಮ್ಮದೀಯರಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಮಹಮ್ಮದೀಯರಿಗಿಂತ ಹಿಂದುಳಿದವರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಅವಶ್ಯವಿದ್ದವು. ಏಕೆಂದರೆ, ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಬಗೆಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅನುಕಂಪವಿರುವ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಹಂಟರ್ ಕಮಿಶನ್ ಒಪ್ಪಿರುವಂತೆ -

"೧೮೭೧-೭೨ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ವಿಚಾರಣೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದುದೆಂದರೆ - ಉಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಉಳಿದೆಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಹಿಂದುಳಿದಿರುವುದನ್ನು ಅತಿ ರಂಜಕವಾಗಿ ಹೇಳುವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು".

ಆದಾಗ್ಯೂ ಹಂಟರ್ ಕಮಿಷನ್ ಮಾಡಿದ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡೇ ಎರಡು ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಹಿಂದುಳಿದವರ ಬಗೆಗೆ ಮಾಡಿದ್ದುವಾಗಿದ್ದವು. ಆ ಎರಡು ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲೆಂದು ಯೋಜಿಸಿದವು ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವು

ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ಆಗುವುದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿತ್ತು. ನಿರುಪಯುಕ್ತ ತತ್ವ ಒಮ್ಮೆ ಏಕೆ ಐದಾರು ಸಲ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರೂ ನಿರುಪಯುಕ್ತವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಮಿಶನ್ ಸೇರಿಸಲಾದ ನಿಬಂಧನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಆ ತತ್ವ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕಿಳಿಯುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಶಿಫಾರಸು ಕೂಡ ಪರಿಣಾಮ ಶೂನ್ಯ ಆಗುವುದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರಯಾಸದ ಕಾರ್ಯವಾದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವೆಚ್ಚ ತರುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವುದು ಒಪ್ಪಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದವರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕೆಂಬ ನಿಬಂಧನೆಯಷ್ಟೇ ಆ ಶಿಫಾರಸನ್ನು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು ಸಾಕಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು ಒಂದೇ ಕಡೆಗೆ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ.

೨೨. ಹಂಟರ್ ಕಮಿಷನ್ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ವಹಿಸಿದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ತಿಳಿಯುವುದು ಕಠಿಣ. ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಬಗೆಗೆ ಉದಾರ ಮನೋಭಾವ ತಾಳುವುದು ಕಮಿಶನ್‌ಗೆ ಅವಶ್ಯವೆನಿಸಿದರೆ, ಮಹಮ್ಮದೀಯರಿಗಿಂತಲೂ ಶಿಕ್ಷಣ, ಹಣ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದ ಹಿಂದುಳಿದವರೊಂದಿಗೆ ಉದಾರ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ವರ್ತಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯಯುತವೆಂಬುದು ತೋರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಂಟರ್ ಕಮಿಶನ್ ಹಿಂದುಳಿದವರನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಹಿಂದೆ ಸರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅವರು ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟರು, ಮತ್ತು ಸರಕಾರ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಸರಕಾರದ ಈ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ೧೯೨೩ರ ಫೆಬ್ರುವರಿ ೨೧ರಂದು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಮಾಡಿದ ಗೊತ್ತುವಳಿಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಬಹುದು. ಅದು ಭಾರತ ಸರಕಾರ ಹೊರಡಿಸಿದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಗೊತ್ತುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿತ್ತು. ಹಣ ಲಭ್ಯವಾದಂತೆ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಹಣಕಾಸಿನಿಂದ ಸ್ಥಾನಿಕ ಸರಕಾರಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕ ಅನುದಾನ ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಂತಗಳಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಆ ಗೊತ್ತುವಳಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿತು. ಆ ಗೊತ್ತುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸರಕಾರಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರಕಾರ ವಿಶೇಷ ಆಸ್ಥೆ ವಹಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಇಡೀ ಗೊತ್ತುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಬ್ದವೂ ಇದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರ ಕೂಡಲೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಮಹಮ್ಮದೀಯರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ೧೯೧೩ರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ

ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಹಮ್ಮದೀಯನನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು. ಸರಕಾರ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ತೋರಿದ ಅಪರಾಧ ಸದೃಶ ತಾತ್ಸಾರದ ವಿರುದ್ಧ ರೊಚ್ಚಿಗೇಳುವುದು ಸರಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ೧೯೧೫ರ ನಂತರ ಭಾರತ ಸರಕಾರ ಕೊಟ್ಟ ಬಹುಪಾಲು ಅನುದಾನ, ಜನವರಿ ೬ರಂದು ಕಲಕತ್ತಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆಗೆ ಉತ್ತರ ರೂಪವಾಗಿ ಘನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಎಂದಾಗ ರೊಚ್ಚಿಗೇಳುವುದು ಸರಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ :

> "ದೇಶದ ತುಂಬ ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಜಾಲ ಹರಡಲೆಂಬುದು ನನ್ನ ಆಶೆ. ಆ ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನು, ಒಕ್ಕಲುತನವನ್ನು, ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ವಿಧೇಯ, ಸಬಲ ಮತ್ತು ಉಪಯುಕ್ತ ನಾಗರಿಕರು ಹೊರಬರಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಭೀಪ್ಸೆ. ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರದಿಂದ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ ವಿಚಾರ, ಬಿಡುವು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರ ಮನೆ ಬೆಳಗಲಿ ಮತ್ತು ಶ್ರಮ ಸುಖದಾಯಿ ಆಗಲೆಂದೂ ನನ್ನ ಅಭೀಪ್ಸೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖಾಂತರವೇ ನನ್ನ ಆಶೆ ಈಡೇರುವುದು ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯ ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆ".

IV

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಾದ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯ ಬಗೆಗೆ ಏನು ಹೇಳುವುದು?

ಹಿಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಹಿಂದೂ ರಾಜಾ ಸರ್ ಮಾಧವರಾವ್ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ -

> "ದೀರ್ಘ ಅವಧಿ ಬದುಕಿದಷ್ಟು, ಹೆಚ್ಚು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು, ಹೆಚ್ಚು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದಷ್ಟು, ರಾಜಕೀಯ ಕೆಡಕುಗಳಿಗಿಂತಲೂ, ಆದುದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಾದಂಥ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ವತಃ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಂಥ, ಸ್ವತಃ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ, ಕೆಡಕುಗಳಿಂದ ಕೊರಗುವ ಸಮಾಜ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅನಿಸುತ್ತದೆ".

ಈ ಹೇಳಿಕೆಯ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದಿದ್ದರೂ, ಸ್ಪಷ್ಟ ತಿಳಿಯುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೆಡಕುಗಳಿಂದ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜ ಬಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಷ್ಟು ಬೇರಾವ ಸಮಾಜವೂ ಬಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಮೊದಲಿನ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪೂಜ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಮಹಾದೇವ ಗೋವಿಂದ ರಾನಡೆ ಅವರು ಒಂದು ಮಹತ್ವದ

ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಹೇಳಿಕೆ ಹಿಂದೂ ಸಮುದಾಯದ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖವನ್ನು ಕುರಿತು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ :

> "ಕೇವಲ ತುರ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಇಲ್ಲವೆ ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭ ಇಲ್ಲವೆ ಹಾನಿಯ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಯಾವುದೇ ಸಮುದಾಯವನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಭುಶಕ್ತಿಯ ಬಂಧನದಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮಂಥ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಮಾಡಲು ಎಂದೂ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕೆಲವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಕೆಡುಕಿನಿಂದ ತುಂಬಿವೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಜನರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಅನಿಸಿಕೆ. ಆದರೆ ಈ ಕೆಡುಕು ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ದೈವೀ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವುದು ಸಮರ್ಥನೀಯ ಅಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅದರಿಂದ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದೂ ಅವರು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ಯವೇನೆಂದರೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧ ಸಮಾಜ ತನ್ನ ಜೀವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ; ಅದು ಯಾವ ಸುಧಾರಣೆಗೂ ಮುಂದಾಗದು, ಇಲ್ಲವೆ ಯಾವುದೇ ಸುಧಾರಣೆಯ ಬಗೆಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಲಾಗದು."

ಬೇರೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೆಡುಕುಗಳು ಧರ್ಮಾಧಾರಿತವಾಗಿ ಏನೇ ಮಾಡಿದರೂ ಹಿಂದೂ ಪುರುಷ ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ತ್ರೀ ಅದೊಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಯೆಂದೇ ಮಾಡುವನು. ಹಿಂದೂವಿಗೆ ಉಣ್ಣುವುದು, ಕುಡಿಯುವುದು, ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದು, ಬಟ್ಟೆ ತೊಡುವುದು, ಹುಟ್ಟುವುದು, ಮದುವೆಯಾಗುವುದು, ಸಾಯುವುದು ಮತ್ತು ಚಿತೆಗೆ ಅಗ್ನಿಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡುವುದು - ಎಲ್ಲವೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲವೂ ಪವಿತ್ರ. ಜಾತ್ಯತೀತ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅವು ಎಷ್ಟೇ ಕೆಡುಕಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಅವನಿಗೆ ಅವು ಪಾಪಗಳಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಧರ್ಮದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಯಾರಾದರೂ ಹಿಂದೂವಿಗೆ ನೀನು ಪಾಪ ಮಾಡುತ್ತೀ ಎಂದರೆ, ಅವನ ಉತ್ತರ, 'ನಾನು ಪಾಪ ಮಾಡಿದರೆ ಧರ್ಮಾನುಸಾರಿಯಾಗಿ ಪಾಪ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಸಮಾಜ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧವಿರುತ್ತದೆ. ಬದಲಾಗಲು ಒತ್ತಾಯಿಸದ ಹೊರತು ಅದು ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾದರೂ ಬಹಳ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬದಲಾವಣೆ ನಡೆದಾಗ ಹಳೆಯ ಮತ್ತು ಹೊಸದರ ನಡುವೆ ಘರ್ಷಣೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೊಸದಕ್ಕೆ ನೆರವು ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ, ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಅದು ಅಳಿಸಿಹೋಗುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಬದಲಾವಣೆ ಯಶ ಕಾಣಬೇಕಾದ

ಭರವಸೆಯ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಯಿದೆಯ ನೆರವು ಪಡೆಯುವುದು. ಕಾಯಿದೆಯ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಕೆಡುಕನ್ನೂ ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೆಡುಕಿಗೆ ಧರ್ಮದ ಆಧಾರವಿದ್ದಾಗ ಕಾಯಿದೆಯ ಸಹಾಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯ ಪರವಾಗಿದ್ದ ಕಾಯಿದೆಗಳಾವುವು? ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ದಾಖಲೆ ನಿಧಾನಗತಿಯದು ಮತ್ತು ನಿರಾಶಾದಾಯಕವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ೧೫೦ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆರೇ ಆರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೆಡುಕುಗಳು ಕಾಯಿದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಕೈಕೊಂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಯಿದೆ ಬಂಗಾಲದ ೧೭೯೫ರ XXIರ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಯಿದೆ ಬನಾರಸ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕೂರ್ಹ್ಹಸ್ (Koorhas)ನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕೂರ್ಹ್ಹಸ್ ಕೆಳಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಹೆಣ್ಣುಕೂಸುಗಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುವುದು ಇಲ್ಲವೆ ಕೊಲ್ಲುವುದು, ಇಲ್ಲವೆ ಧರಣೆ ಕೂಡುವುದು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಆ ಪ್ರಾಂತದ ರಾಜಕುಮಾರರ ಪಂಗಡವು ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಕೂಸುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಕಾಯಿದೆ ರೂಪ ತಾಳಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

I. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹಿಂದೂಗಳು ತೋರಿದ ಗೌರವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪಾವಿತ್ರ್ಯದ ಪ್ರಶ್ನಾತೀತತೆ, ಸಾವಿನಿಂದುಂಟಾಗುವ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಹಾನಿ ಇಲ್ಲವೆ ಜಾತಿಯ ಬಗೆಗಿದ್ದ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆ ಇವೆಲ್ಲ, ಬನಾರಸ ಪ್ರಾಂತದ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕುಂತಿತ್ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧೊ ಪರಗಣಗಳಲ್ಲಿಯ ಹೆಚ್ಚು ಅಶಿಕ್ಷಿತ ಭಾಗಗಳಿಂದ, ಯಾರ ಬಳಿಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ, ಸೇರಬೇಕಾದ ದುರ್ಭಾಗ್ಯವಿರುವುದೋ ಅಂತವರ ಭೀತಿಯಿಂದ, ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ ಸಾಧನಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಬಳಸಲಾದ ವಿಧಾನಗಳು ಹೀಗಿರುತ್ತವೆ - ಚಾಕು ಚೂರಿಗಳಿಂದ ಮೈಗೆ ಇರಿದು ರಕ್ತ ಬರಿಸುವುದು, ವಿಷಕಾರಿ ಪುಡಿ ಸೇವಿಸುವುದಾಗಿ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ವಿಷವನ್ನೂ ಸೇವಿಸಿ, ಬೆದರಿಸುವುದು; ಕೂರ್ಹ್ (Koorh) ಎಂಬ ವರ್ತುಲಾಕಾರದ ಬೇಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಇತರ ಉರುವಲು ಒಟ್ಟುವುದು ಮತ್ತು ನಿಜವಾಗಿ ಅಥವಾ ಸುಳ್ಳು ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವುದು, ಸರಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಲು ಅದರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾರಾದರೂ ಬಂದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೂರ್ಹ್‌ಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಇಟ್ಟು, ಬಲಿ ಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿಯನ್ನೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸುವುದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ತಾವು

ಅನುಭವಿಸಿದ ಹಾನಿಗೆ ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯದಿದ್ದಾಗ ಕೂಡ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಹೆಂಗುಸರು ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಕರೆತಂದು, ಸರಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಬಂದ ಜವಾನನ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಎದುರು ಕೂಡ್ರಿಸಿ, ಖಡ್ಗವನ್ನು ಝಳಪಿಸಿ, ಅವರ ಸಹಾಯಕ್ಕೆಂದು ಜವಾನ ಬಂದಾಗ ಅವರ ರುಂಡ ಕತ್ತರಿಸುವ ಇಲ್ಲವೆ ಕೊಲ್ಲುವ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕುವುದು, ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕೊಲ್ಲುವುದು. ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡದೆ, ಅವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ತಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ಗಾಯಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಹೆಂಗೂಸುಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಕೊಂದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಹೆಂಗಸರು ಕೂಡ ಇಂಥ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗಲು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಪ್ಪದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ತದ್ವಿರುದ್ಧ, ಪ್ರತಿಕೂಲ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವೆಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸುವುದರಿಂದ ಗೌರವ ಸಿಗುವುದೆಂಬ ತಪ್ಪು ಗ್ರಹಿಕೆ, ಇಲ್ಲವೆ ತಿರಸ್ಕಾರ, ಇಲ್ಲವೇ ಸೇಡಿನ ಉದ್ದೇಶ, ಏಕೆಂದರೆ, ತಾವು ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ತಮ್ಮನ್ನು ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರ ಪೀಡಕರಾಗುವ ಉದ್ದೇಶ. ಅದೇ ತರಹದ ತತ್ವವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಮಗೆ ಸಂದಬೇಕಾದುದನ್ನು ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವ ಇಲ್ಲವೆ ಉದಾರ ದಾನ ಪಡೆಯುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಪುನಃ ಪುನಃ ಹರಿತವಾದ ಆಯುಧ ಹಿಡಿದು ಇಲ್ಲವೆ ವಿಷ ಹಿಡಿದು, ಅದೇ ನಗರ ಇಲ್ಲವೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಬೇರೊಬ್ಬ ನಿವಾಸಿಯ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಧರಣೆ ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿದುಬರುವ ಗ್ರಹಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಈಡೇರುವವರೆಗೆ ಉಪವಾಸ ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣರಾದವರು (ಸಾಲಗಾರರು ಇಲ್ಲವೆ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿದವರು) ಕೂಡ ಋಣಮುಕ್ತರಾಗುವವರೆಗೆ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸದಿರುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಅವಶ್ಯ. ಉದ್ದೇಶಿತ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೂಡುವವರೆಗೆ, ಹೊರಗಿನವರು ಆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನಾಗಲಿ ಮನೆಯ ಒಳಗಿನವರು ಹೊರಗೆ ಬರುವುದನ್ನಾಗಲಿ ತಡೆಯಲಾಗುವುದು. ಗ್ರಹಿತ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದನ್ನೂ ಯತ್ನಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಇರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಇಲ್ಲವೆ ವಿಷ, ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಬಳಸಿ, ಸೇವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಧರಣೆ ಕೂಡುವುದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಸರಕಾರದ ರಕ್ಷಣೆ ಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಯತ್ನಿಸುವುದಾಗಲಿ, ತಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಅನ್ಯರನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುವುದಾಗಲಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅನುಭವದಿಂದ

ತಿಳಿದ ವಿಷಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ದುರುಪಯೋಗಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಅನಾಗರಿಕ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು - ತೀರ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ ಜುನಾಪುರ ಪ್ರಾಂತದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಕುಮಾರರ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದು, ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಹಿಂಸಿಸಿ ತಮ್ಮ ಹೆಂಗೂಸುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಅನಾಗರಿಕ ಪದ್ಧತಿಯ ಮರುಹುಟ್ಟನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ನಿಯಮ ಮತ್ತು ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಾಯಿದೆಯ ರೂಪ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕೂರ್‍್ಹ (Koorh)ನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ಅಂಗವಿಕಲರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು, ಗಾಯಗೊಳಿಸುವುದು ಇಲ್ಲವೆ ತಮ್ಮ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದರ ವಿರುದ್ಧ ಕಾಯಿದೆ :

II. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇಲ್ಲವೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರ್‍್ಹ ನಿರ್ಮಿಸುವ, ತಮ್ಮ ಹೆಂಗಸರು ಇಲ್ಲವೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಂಗಹೀನ ಗೊಳಿಸುವ ಇಲ್ಲವೆ ಕೊಲ್ಲುವ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿರುವುದರ ಬಗೆಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಅದನ್ನು ಹೋಲುವ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ವ್ಯಾಜ್ಯದ ಘಟನೆಯ ಬಗೆಗೆ ನಗರ ಇಲ್ಲವೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಿಗೆ ಲಿಖಿತ ಮಾಹಿತಿ ದೊರಕಲು, ಆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ವಿಧಿಯ ಮೂಲಕ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಕೂಡಲೇ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇಲ್ಲವೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮುದ್ರೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಖಿತ ನೋಟೀಸನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ನೋಟೀಸನ್ನು, ಅವರ ಸುಬಂಧಿಕರ, ಸ್ನೇಹಿತರ ಇಲ್ಲವೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವಿಟ್ಟುಕೊಂಡವರ, ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ತಮಗೆ ಸರಿ ಕಂಡವರ, ಮುಖಾಂತರ, ಅಂಥವರಾರೂ ದೊರೆಯದ ಪಕ್ಷ, ಅವರ ಧರ್ಮದವನೇ ಆದ ಜವಾನನೊಬ್ಬನ ಮುಖಾಂತರ ನೋಟೀಸು ಜಾರಿಗೊಳಿಸ ತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ನೋಟೀಸಿನ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇಲ್ಲವೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕೂರ್‍್ಹನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕತಕ್ಕದ್ದು. ಇಲ್ಲವೆ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುವ ಇಲ್ಲವೆ ಕೊಲ್ಲುವ ತಯಾರಿ ಮಾಡದಂತೆ ನಿರ್ಬಂಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಕೂರ್‍್ಹನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ, ಅದರಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನು ಹೊರಹಾಕಿ, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುವ ಇಲ್ಲವೆ ಕೊಲ್ಲುವ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಪ್ರಧಾನ ಶರತ್ತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇಲ್ಲವೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸ್ವತಃ ಇಲ್ಲವೆ ವಕೀಲರ ಮುಖಾಂತರ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ವ್ಯಾಜ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ನಗರ ಇಲ್ಲವೆ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಆ ನೋಟೀಸು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇಲ್ಲವೆ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಶರತ್ತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲು ಆ ನೋಟೀಸು ವಿಫಲವಾದರೆ, ಅವರು ನೋಟೀಸನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದನ್ನು ಲಿಖಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆದು ಅದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅವರ ಅಪರಾಧವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತ ಅವರು ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ತಮ್ಮ ಮುದ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಹಿಯೊಂದಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ವಾರೆಂಟ್‌ನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಆ ವಾರಂಟನ್ನು ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಜವಾನನ ಮುಖಾಂತರ ಕಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಹಿಂದೂವನ್ನು ಕಳಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಯಾರ ಮೇಲೆ ವಾರಂಟ್ ಜಾರಿ ಆಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅವನನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಅವರನ್ನು ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಎದುರು ಹಾಜರುಪಡಿಸಿದಾಗ, ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ೧೭೯೩ರ ಕಾಯಿದೆ IXರ ಸೆಕ್ಷನ್ ೫ರಲ್ಲಿ ಅವನ/ಅವರ ವಿಚಾರಣೆ ಆಗತಕ್ಕದ್ದು. (ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಧಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು). ಅದೇ ಸೆಕ್ಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿದ ಹಿಂದಿನ ವಿಚಾರಣೆಯಿಂದ ಅಪರಾಧದ ಆರೋಪ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ, ಕೂರ್ಹ್‌ನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ, ಹೆಂಗುಸರು ಇಲ್ಲವೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದ ಇಲ್ಲವೆ ಕೊಂದ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಇಲ್ಲವೆ ಎರಡೂ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಎಸಗಿದ್ದು, ಕೈದಿ/ಕೈದಿಗಳು ಘಟನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮುಖ್ಯ ಅಪರಾಧಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಆರೋಪಿಸಲು ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಆಧಾರ ದೊರೆತರೆ, ಮಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ರು ಅವರನ್ನು ಜೈಲಿಗೆ ಕಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಜಾಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಮುಖ್ಯ ಅಪರಾಧಿಯಾಗಿಯೋ ಅಥವಾ ಸಹಾಯಕ ಅಪರಾಧಿಯಾಗಿಯೋ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಇಲ್ಲವೆ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದಿನ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸ ತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಫಿರ್ಯಾದುದಾರನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸೆಕ್ಷನ್‌ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿದಾರನಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿರುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಎಸಗಿದುದಕ್ಕೆ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವ ಕ್ರಮ :

III. ಬೇರೆ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಿಬಂಧನೆ IX, ೧೭೯೩ ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆ XVI, ೧೭೯೫ರಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿದ ಕ್ರಮದ ಪ್ರಕಾರ, ಮೇಲಿನ ಅಪರಾಧಗಳ ಆರೋಪ ಹೊಂದಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇಲ್ಲವೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಈ ತರಹದ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅನ್ವಯಿಸಲಿಕ್ಕಾಗದು.

ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮೂಲಕ (ಬೇರೆ) ಕಾಯಿದೆ ಮಾಡಿ ಹೀಗೆ ಆದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ :

ಕೂರ್ಗ್‌ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಇಲ್ಲವೆ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುವ ಇಲ್ಲವೆ ಕೊಲ್ಲಲು ತಯಾರಿ ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಅಪರಾಧಿಯೆಂದು ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾಬೀತಾದಲ್ಲಿ, ಆ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಆ ಅಪರಾಧಿಗೆ ಅವನ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ದಂಡ ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ದೊರಕಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಕರ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಕೈದಿ ಕೇವಲ ಸಹಾಯಕ ಅಪರಾಧಿಯೆಂದು ಸಾಬೀತಾದಲ್ಲಿ, ಅವನ ಅಂದಾಜು ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯದ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗ ದಂಡ ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ದಂಡ ವಿಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ದಂಡ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವವರೆಗೆ, ಅಥವಾ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಥವಾ (ಅದು ತೆರಳಿದ ಬಳಿಕ) ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಿಗೆ, ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಆರು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ದಂಡ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವುದಾಗಿ, ಸಾಕಷ್ಟು ಸುರಕ್ಷಿತಾ ಠೇವಣಿಯನ್ನು ಕೊಡವವರೆಗೆ, ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ದಂಡ ಪಾವತಿ ಮಾಡಿ ಅಥವಾ ವಿಧಿಸಿದ ದಂಡವನ್ನು ತೆರುವುದಾಗಿ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವ ಪೂರ್ವ, ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಇಂಥ ಅಪರಾಧವೆಸಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.

ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್‌ಕ್ಕೆ ಅಂಥ ದಂಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ :

IV. ಸೆಕ್ಷನ್ ೩ರ ಅಧೀನ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ವಿಧಿಸಿದ ದಂಡಗಳನ್ನೆಲ್ಲ, ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸದೆ, ದಂಡ ವಿಧಿಸಿದ ಹತ್ತು ದಿವಸದೊಳಗಾಗಿ ಆ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್‌ಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸ ತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ಅದಾಲತ್ ತನಗೆ ಸರಿಕಂಡಷ್ಟು ದಂಡ ಕಡಿತಕ್ಕೆ ಆದೇಶ ನೀಡಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸುವವರೆಗೆ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ವಿಧಿಸಿರುವ ಶಿಕ್ಷೆ ಊರ್ಜಿತವಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕಿಳಿಸಲೂ ಬರುತ್ತದೆ.

ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಬಂಧನಕ್ಕಾಗಿ ವಾರಂಟ್ ಹೊರಡಿಸಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ ದಂಡ :

V. ಯಾವುದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ/ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ನಗರ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ

ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಸೆಕ್ಷನ್ ೨ರಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಾರಂಟ್ ಹೊರಡಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನು/ಅವರು ವಾರಂಟ್‌ನ್ನು ಮನ್ನಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿರೋಧ ಒಡ್ಡಿದಲ್ಲಿ, ವಾರಂಟ್‌ನ್ನು ಕೊಡಲು ಹೋದ ಜವಾನನಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬಂಧನದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಾರಂಟ್ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತೆ ಯಾವುದೋ ಗೃಹ ಇಲ್ಲವೆ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ದೂರ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋದಲ್ಲಿ, ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಲೆಕ್ಟರ್‌ಗೆ ಅಥವಾ ಸಮೀಪದ ತಹಶಿಲ್ದಾರ್‌ಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ/ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೊಂದಿರಬಹುದಾದ ಅಥವಾ ಒತ್ತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಬಹುದಾದ ಅಥವಾ ಲಾಖರ್ಜೆ (Lakharjje)ದಲ್ಲಿ ಪಡೆದಿರಬಹುದಾದ, ಹೊಲಗಳನ್ನು ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆದೇಶ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅವನು/ಅವರು ತನ್ನನ್ನು/ತಮ್ಮನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ಅವನ/ಅವರ ಹೊಲಗಳು ಸರಕಾರದ ವಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ಹೊಲಗಳು ಸರಕಾರದ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಹಣವನ್ನು (ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು) ಸರಕಾರ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ ಹಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದುದನ್ನು ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ - ಯಾರ ಸಲುವಾಗಿ ಕೂರ್ಹ್ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತೋ, ಯಾವ ಹೆಂಗುಸರು ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಲು ಅಥವಾ ಕೊಲ್ಲಲು ಯತ್ನಿಸಲಾಗಿತ್ತೋ ಅವರಿಗೆ - ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಕೂರ್ಹ್ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುವ ಅಥವಾ ಕೊಲ್ಲಲು ಯತ್ನಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಅವನ ಅಥವಾ ಅವರ ಹೊಲಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ/ಅವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಅವನ/ಅವರ ಮೂಲ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ, ಸೆಕ್ಷನ್ ೩ ಮತ್ತು ೪ರ ಪ್ರಕಾರ, ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಕೂರ್ಹ್ ನಿರ್ಮಿಸಿದ, ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಲು ಅಥವಾ ಕೊಲ್ಲಲು ತಯಾರಿ ನಡೆಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ಗೆ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೆವೆನ್ಯೂ ಇಲಾಖೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮ:

VI ಕೂರ್ಹ್ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುವ ಅಥವಾ ಕೊಲ್ಲುವ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವನೇ/ಯಾರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ/ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತೊಡಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿದ್ದ ದಂಡ ಬಾಕಿ ವಸೂಲಿಗಾಗಿ, ೧೭೯೫ರ ನಿಬಂಧನೆ VIರ ಪ್ರಕಾರ ನೋಟೀಸು

ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಾನಿಕ ತಹಶೀಲ್ದಾರ ಅಥವಾ ಬನರಾಸ ಕಲೆಕ್ಟರ್ 'ದಸ್ತಕ್' (Dustuck) ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ತಹಶೀಲ್ದಾರ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ದಸ್ತಕ್‌ಕ್ಕೆ ಅವರು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿದರೆ; ಅದನ್ನು ಪುನಃ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು 'ದಸ್ತಕ್' ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಕಳಿಸಿದ ಜವಾನನ ಲಿಖಿತ ಪುರಾವೆ ಸಹಿತ ಕಲೆಕ್ಟರ್‌ಗೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆತ ತಕ್ಷಣ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅದೇ ರೀತಿ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಸರಕಾರಿ ವಕೀಲರ ಮುಖಾಂತರ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಬರಬೇಕಾದ ದಂಡ ಬಾಕಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಯಾರ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೊಲಗಳಿರುವವೋ ಆ ನಗರ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಅಥವಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ಗೆ, ಬಾಕಿ ಹಣ ವಸೂಲಿಗಾಗಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದ ವಿವರಣೆ ಸಹಿತ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ತಹಶೀಲ್ದಾರ ಅಥವಾ ಕಲೆಕ್ಟರ್‌ರ 'ದಸ್ತಕ್'ದೊಂದಿಗೆ ಜವಾನ ಅಥವಾ ಬೇರಾವ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ಕಲೆಕ್ಟರ್‌ರು ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗದ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೂರ್ಹ್ ನಿರ್ಮಿಸಿದ, ಅಥವಾ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಲು ಅಥವಾ ಕೊಲ್ಲಲು ತಯಾರಿಸಿದ, ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಇಲ್ಲವೆ ಎರಡೂ ಅಪರಾಧ ಎಸಗಿದ ಪ್ರಸಂಗದ ಸತ್ಯತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಲಾಗಿ, ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ರು ಅಂಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ನಾಗರೀ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಹಿ ಮತ್ತು ಮುದ್ರೆಯೊಂದಿಗೆ ನೋಟೀಸು ಹೊರಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ನೋಟೀಸು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಅಥವಾ ಸ್ನೇಹಿತರ ಅಥವಾ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂಥ ಸಂಬಂಧಿಕರು, ಸ್ನೇಹಿತರು ಅಥವಾ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದವರು ದೊರೆಯದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅದೇ ಜಾತಿಯ ಬೇರೊಬ್ಬನ ಮುಖಾಂತರ ಆ ನೋಟಿಸನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ನೋಟೀಸಿನ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಇಷ್ಟು :

ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ/ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕೂರ್ಹ್ ತೆಗೆಯಬೇಕು, ಅದರಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿರ ಬಹುದಾದ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುವ ಇಲ್ಲವೆ ಕೊಲ್ಲುವ ತಯಾರಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. (ಅಪರಾಧ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡೂ ಆಗಿರಬಹುದು); ಅದೇ ರೀತಿ ಅವನು ತೆರಬೇಕಾದ ದಂಡ ಬಾಕಿ ಹಣವನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ದಂಡದ ಎಷ್ಟು ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವನ/ಅವರ ತಕರಾರು ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಮತ್ತು ಯಾವುದರ

ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಭದ್ರತಾ ಕರಾರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವನೊ/ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವರೋ, ಅದರ ಬಗೆಗೆ ನಗರ ಇಲ್ಲವೆ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ತಕರಾರು ನೋಂದಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇನ್ನುಳಿದ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ೧೮೭೫ರ ನಿಬಂಧನೆ VIರ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಕರಣದ ಗುಣದೋಷಗಳ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಆದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಆ ನೋಟೀಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ/ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ಅವನು/ಅವರು ಕೂರ್‌ನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ, ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಹೆಂಗುಸರು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ಅಥವಾ ಹಂಗಸರನ್ನು ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುವ ಅಥವಾ ಕೊಲ್ಲುವ ತಯಾರಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನೋಟೀಸನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಅಥವಾ ಕೊಡಬೇಕಾದ ದಂಡ ಬಾಕಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ, ಅಥವಾ ಸ್ವತಃ ಅಥವಾ ವಕೀಲರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ನಗರ ಇಲ್ಲವೆ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಭದ್ರತಾ ಕರಾರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕೂಡಲೇ ದಂಡ ವಿಧಿಸಿದ ತೀರ್ಪಿನ ವಿರುದ್ಧ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅರ್ಜಿಯ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಆ ನೋಟೀಸು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ನೋಟೀಸು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅದರ ಆದೇಶ ಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ/ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ, ಹಾಗೆಂದು ನೋಟೀಸನ್ನು ಕೊಡಲು ಕಳಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ದೃಢೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಲಿಖಿತ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಕೂಡಲೇ ತಮ್ಮ ಮುದ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಹಿಯೊಂದಿಗೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ/ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಬಂಧಿಸಲು ವಾರಂಟ್ ಹೊರಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ವಾರಂಟಿನಲ್ಲಿ ಅವನ/ಅವರ ದುರ್ನಡತೆಯ ಅಥವಾ ದಂಡ ಬಾಕಿಯ ಆರೋಪದ ಉಲ್ಲೇಖ ಇರಬೇಕು ಅಥವಾ ಆ ವಾರಂಟನ್ನು ಸೆಕ್ಷನ್ ೨ರಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದಂತೆ, ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಜವಾನನ ಮುಖಾಂತರ ಜಾರಿಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ/ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ದಸ್ತಗಿರಿಯ ಆಜ್ಞಾಪತ್ರ (ವಾರಂಟ್)ವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ, ಆಜ್ಞಾಪತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿರೋಧ ಒಡ್ಡಿದರೆ, ಅದನ್ನು ನೀಡಲು ನಿಯುಕ್ತರಾದ ಜವಾನರಿಗೆ ಸಿಗದೆ ಹೋದರೆ, ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ, ಅಥವಾ ಯಾವುದೆ ಮನೆ ಅಥವಾ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ದಸ್ತಗಿರಿ ಆಜ್ಞಾಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತೆ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರೆ, ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ತಕ್ಷಣ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಸಮೀಪದ ತಹಶೀಲ್ದಾರರಿಗೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ/ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ, ಒಡೆತನದಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ, ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಅಥವಾ 'ಲಾಖರೇಜ್' ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರಬಹುದಾದ ಹೊಲಗಳನ್ನು ಸರಕಾರದ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆದೇಶ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ಹೊಲಗಳು ಸರಕಾರದ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಅವನ/ಅವರ ದಂಡ ಬಾಕಿ ತೀರುವವರೆಗೆ ಅಥವಾ ಬೇರೆ

ಮೂಲದಿಂದ ದಂಡ ಬಾಕಿ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವವರೆಗೆ ಸರಕಾರವೇ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ/ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾಗುವವರೆಗೆ, ಅವನು/ಅವರು ಕೂರ್ಹ್ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುವ ಅಥವಾ ಕೊಲ್ಲವ ತಯಾರಿ ನಡೆಸಿದ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಅಪರಾಧಿಯೆಂದೋ ಅಥವಾ ಸಹ ಅಪರಾಧಿಯೆಂದೋ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸೆಕ್ಷನ್ ೨, ೩ ಮತ್ತು ೪ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಡಿಸಿದಂತೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಕಡಿತಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಕೂರ್ಹ್‌ನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕಾರಣರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಅಗ್ನಿಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿರಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ/ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕೊಲೆಯ ಆಪಾದನೆಯ ನಿಮಿತ್ತ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುವುದು :

VII ಸರಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ಅದರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಥವಾ ಸೇವಕರೊಂದಿಗೆ ಅಸಂತುಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಅವರ ಸಾಧಾರ ಅಥವಾ ನಿರಾಧಾರ ಭೀತಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕೂರ್ಹ್‌ನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರಾದರೂ ಅಗ್ನಿಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಸುಟ್ಟು ಸಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ರೀತಿ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಆ ಕೂರ್ಹ್‌ನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕಾರಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕೊಲೆಯ ಆಪಾದನೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿದ ಉರುವಲಕ್ಕೆ ಅಗ್ನಿಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಅಥವಾ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಲೆಯ ಆಪಾದನೆಗೆ ಗುರುಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಪುರಾವೆಗಳು ದೊರೆತಕೂಡಲೇ, ಅಂಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಮತ್ತು ಕೂರ್ಹ್‌ಕ್ಕೆ ಅಗ್ನಿಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿ, ಅವರು ಯಾವ ರೀತಿ ಪೂರ್ವ ನಿಯೋಜಿತ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿರುವರೋ ಅದೇ ತರಹದ ಮರಣ ದಂಡನೆಯನ್ನು, ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಕಾಯಿದೆಯ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ (ಅದು ಮಹಮ್ಮದೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೊ) ಆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅಪರಾಧಕ್ಕೊಳಗಾದ ಮತ್ತು ದೃಢಪಟ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಔಪಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪುನಃ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಮರಣದಂಡನೆಗೊಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ/

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವಂತೆ, ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಕೈಕೊಂಡ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅದು ವಿಧಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು (ನಿಬಂಧನೆ IXರ ಸೆಕ್ಷನ್ ೪೭ರಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿರುವಂತೆ) ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್‌ಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಸೆಕ್ಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ಶಿಕ್ಷೆಗೊಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್‌ದ ತೀರ್ಪು ಬರುವವರೆಗೆ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು. ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್ ಮರಣ ದಂಡನೆಯನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿದರೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ೧೭೯೫ರ ನಿಬಂಧನೆ XVI, ೧೭೯೫ರ ಸೆಕ್ಷನ್ ೨೫ರ ಪ್ರಕಾರ ಅವರನ್ನು ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಸೆಕ್ಷನ್ ಬನಾರಸ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಾಡಿದ ಕೊಲೆಯ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ವಿಧಿಸಲಾಗುವ ಮರಣ ದಂಡನೆಯ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಕೂರ್ಹ್ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ/ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಗ್ನಿಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದಾದ ಅಥವಾ ಅಗ್ನಿಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ವಿಧಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಊರ್ಜಿತಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್‌ಗೆ ಕಾರಣ ತೋರದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವರು ಗವ್ಹರ್ನರ-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ಗೆ ಪ್ರಕರಣ ಅಥವಾ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಮತ್ತು ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಬಹುದು ಅಥವಾ ತನಗೆ ಸರಿಕಂಡಂತೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕಡಿತಮಾಡಿ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪರಿವರ್ತನಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಬಹುದು.

ಹೆಂಗಸರು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ :

VIII ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಈ ನಿಬಂಧನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಆಯುಧ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದರಿಂದ ತನ್ನ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಅಥವಾ ಬೇರೆಯವರ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರನ್ನು ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಯಾವುದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಅವರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ನಿಜವಾದ ಅಥವಾ ಕಲ್ಪಿತ ಗಾಯದಿಂದ ಅವರು ಅಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ತಹಶೀಲ್ದಾರ ಅಥವಾ ರೆವೆನ್ಯೂ ಅಥವಾ ಕಾನೂನು ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಥವಾ ಸೇವಕರೊಂದಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಅಸಮಾಧಾನದ ಕಾರಣ, ಅಥವಾ ಬೇರೆಯವರೊಂದಿಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಅಥವಾ ಅವರ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯದ ಕಾರಣ, ತನ್ನ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ

ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಥವಾ ಬೇರೆಯವರ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಇಂಥ ಕೃತಿ ಅಥವಾ ಕೃತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಜೀವಾವಧಿ ಗಡಿಪಾರು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ತೀರ್ಪು ಈ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಸೆಕ್ಷನ್ ೭ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಶಿಕ್ಷಾ ಪರಿವರ್ತನೆಗಾಗಿ ಅಥವಾ ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್‌ಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಅವಕಾಶಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ :

IX ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನಿಬಂಧನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದೇ ತರಹದ ಸಂದರ್ಭ ಅಥವಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತನ್ನ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅನ್ಯರ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕೊಂದಲ್ಲಿ, ತಹಶೀಲ್ದಾರ ಅಥವಾ ರೆವೆನ್ಯೂ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ಸೇವಕರೊಂದಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಅಸಮಾಧಾನಕ್ಕಾಗಿ, ಅಥವಾ ತನ್ನ ಅಥವಾ ಬೇರೆಯವರ ನಡುವಿನ ತನ್ನ ಅಥವಾ ಅನ್ಯರ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕಾಗಿ, ಅವನು ಅಥವಾ ಅವರು ನರಹತ್ಯೆ ಎಸಗಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಮತ್ತು ವಸ್ತುಸಂಗತಿ ಮತ್ತು ವಸ್ತು ಸಂಗತಿಗಳ ದೃಢೀಕರಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮರಣದಂಡನೆ ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಈ ತೀರ್ಪು ಈ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಸೆಕ್ಷನ್ ೭ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶಿಕ್ಷಾ ಪರಿವರ್ತನೆ ಅಥವಾ ಕ್ಷಮೆಗಾಗಿ ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್‌ಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಅವಕಾಶಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸೆಕ್ಷನ್‌ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಲೆಗಾರ/ಕೊಲೆಗಾರರೆಂದು ಕಂಡುಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇಲ್ಲವೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕುಟುಂಬ ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಗವ್ಹರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಇನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ೧೭೮೯ರ ಜೂನ್ ೧೭ರಂದು ಹೊರಡಿಸಿದ, ಅದೇ ವರ್ಷ ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಜುಲೈ ೭ರಂದು ಬನಾರಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ, ಬನಾರಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಬೇಕು. ಅವನ ಅಥವಾ ಅವರ ಭೂಮಿರೂಪದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸರಕಾರ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ತನಗೆ ಸರಿಕಂಡಂತೆ ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಈ ಸೆಕ್ಷನ್‌ದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಲೆಯ ಆಪಾದನೆಗಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವಿಧಿಸಿರಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಇದನ್ನು ಜೋಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅಂಥ ತೀರ್ಪು ಮತ್ತು ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿದ್ದವರ ಸಂಖ್ಯೆ, ಲಿಂಗ ಮತ್ತು

ವಯಸ್ಸಿನ ಬಗೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಸರಿಯಾದ ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ, ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್‌ಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಗೊಳಗಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡುವ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದಂತೆ ಪಾಲಿಸುವುದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿ ಅಥವಾ ತಪ್ಪು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಥವಾ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಜಪ್ತಮಾಡುವ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುವುದರ ಅಥವಾ ಕಡಿತ ಮಾಡುವುದರ ಅಥವಾ ಪೂರ್ಣ ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದರ ಬಗೆಗೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಲಗತ್ತಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ವಿಧಿಸಿದ ಈ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಆದೇಶವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣ ದೃಢಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ತನಗೆ ಸರಿಕಂಡಂತೆ ಆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಆದೇಶದ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಗವ್ಹರ್ನರ್-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ರಿಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಲೆ ಆಪಾದಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅಥವಾ ಅವನ ಅಥವಾ ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಭೂ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್ ದೃಢಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಗವ್ಹರ್ನರ್-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಗವ್ಹರ್ನರ್-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ರಿಂದ ಆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಭೂ ಆಸ್ತಿಯ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡತಕ್ಕುದೆಂದು ಆದೇಶವಿರದೆ ಆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗದು.

ಘಾತುಕರ ಕುಟುಂಬದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಜಪ್ತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಇತಿ-ಮಿತಿ :

X ಗವ್ಹರ್ನರ್-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ರಿಗೆ ಸೆಕ್ಷನ್ ೯ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಕೊಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಆದೇಶದ ಕಡಿತಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ವಿವೇಚನಾ ನಿರ್ಣಯದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿ ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡುವುದು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವನ ಅಥವಾ ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಕೆಲವೇ ಜನರಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಗವ್ಹರ್ನರ್-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ರಿಗೆ ಸರಿ ಎನಿಸಿದಾಗ ಭೂ ಆಸ್ತಿಗೆ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಎಲ್ಲ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಗಡಿಪಾರು ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಿರುವ ಸದಸ್ಯರ ವಶಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಧರಣಾ ಕೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಬಂಧನೆಗಳು :

XI ಮೊದಲನೆಯ ನಿಬಂಧನೆ : ಗವ್ಹರ್ನರ್-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್ ೧೮೩೨ರ

ನವೆಂಬರ್ ೨ರಂದು ಹೊರಡಿಸಿದ ಮತ್ತು ಅನಂತರ ಅದೇ ವರ್ಷ ಡಿಸೆಂಬರ ೨೨ರಂದು ಬನಾರಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಆದೇಶ ಮತ್ತು ೧೭೯೪ರ ನವೆಂಬರ್ ೭ರಂದು ಗವ್ಹರ್ನರ್-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಧರಣಾ ತಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಈ ಅಪರಾಧವೆಸಗಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಧರಣಾ ಕೂಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಬಂಧಿಸಲು ಮಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಆದೇಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಳಗಿನ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಕಾಯಿದೆ ರೂಪ ಕೊಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಧರಣಾ ಕೂಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಬಂಧಿಸಲು ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಆದೇಶಿಸುವುದು :

ಎರಡನೆಯ ನಿಬಂಧನೆ : ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಧರಣಾ ಕೂಡುವುದರ ವಿರುದ್ಧ ಲಿಖಿತ ದೂರು ಮುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ಸಮಾಚಾರದ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ದೊರೆತ ತಕ್ಷಣ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ರು ತಮ್ಮ ಮುದ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಹಿಯೊಂದಿಗೆ, ಯಾರ ವಿರುದ್ಧ ದೂರು ಕೊಡಲಾಗಿರುವುದೋ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಗಿರಪ್ತದಾರಿ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಬಂಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ರ ಎದುರು ಹಾಜರಪಡಿಸಲಾಗಿ ಆ ದೂರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಬಂಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮತ್ತು ಫಿರಿಯಾದಿದಾರನ ತನಿಖೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು. ಬಂಧಿತನ ಅಥವಾ ಬಂಧಿತರ ದುರ್ನಡತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾದ ಇನ್ನುಳಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ತನಿಖೆ ನಡೆಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ತನಿಖೆಯಾದ ನಂತರ, ಬಂಧಿತನ ಅಥವಾ ಬಂಧಿತರ ವಿರುದ್ಧ ಮಾಡಲಾದ ಅಪರಾಧ ಅವನಿಂದ ಅಥವಾ ಅವರಿಂದ ಎಂದೂ ಜರುಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಥವಾ ಅವನು ಅಥವಾ ಅವರು ಆ ಅಪರಾಧ ಎಸಗಿರುವರೆಂದು ಸಂಶಯಪಡಲು ಯಾವುದೇ ಆಧಾರ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ, ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ರು ಅಂಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಆದೇಶ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು. ಹಾಗೆ ನಿಬಂಧನೆ IX, ೧೭೯೩ರ ಸೆಕ್ಷನ್ ೧೭ರಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸುದ್ದಿಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ತದ್ವಿರುದ್ಧ, ಅಪರಾಧ ಅಥವಾ ದುರ್ನಡತೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಮತ್ತು ಬಂಧಿತ ಅಥವಾ ಬಂಧಿತರು ಪ್ರಮುಖ ಅಥವಾ ಸಹಾಯಕ ಅಪರಾಧಿ ಗಳಿರುವರೆಂದು ಸಂಶಯ ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳಿರುತ್ತವೆಂದು ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ರಿಗೆ ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ, ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ರು ಅವನ ಅಥವಾ ಅವರ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಜಾಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ತಮ್ಮ ವಿವೇಚನೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ಆದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅವನ ಅಥವಾ ಅವರ

ಪ್ರಕರಣದ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂಬರುವ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಆಪಾದಿತ ಹಾಜರಾಗಿ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷಿದಾರರು ಹಾಜರಾಗಿ ೧೭೯೩ರ ನಿಬಂಧನೆ IXರ ಸೆಕ್ಷನ್ ೫ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಂಧ ಹೇರಬೇಕು. ಆ ವಿಚಾರಣೆ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದೆದುರು ಈ ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ನಿಬಂಧನೆಯಲ್ಲಿ ೧೭೯೫ರ ನಿಬಂಧನೆ XVIರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು. ಸಾಕ್ಷಿ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ, ಸಾಕ್ಷಿಯ ಸಂಗತಿಗಳು ಬಂಧಿತನು ಅಥವಾ ಬಂಧಿತರು ಧರಣಿ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರ ಲಿಖಿತ ವ್ಯೂವಸ್ಥಾ (Vyuvastha) ಕೊಡುವುದನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಪಂಡಿತನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ವ್ಯೂವಸ್ಥಾ (Vyuvastha) ಧರಣಿ ನಡೆಸಿದ ಆಪಾದನೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಬಂಧಿತನನ್ನು ಅಥವಾ ಬಂಧಿತರನ್ನು ಬನಾರಸ ಪ್ರಾಂತದಿಂದ ಹೊರಹಾಕಲು ತೀರ್ಪು ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದುರ್ವರ್ತನೆ (ಧರಣಿ) ನಡೆದಿರಬಹುದೋ ಅದರ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವರಿಗೆ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲಾಗವುದು. ಆದರೆ ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್‌ಕ್ಕೆ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವವರೆಗೆ, ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್ ಆ ತೀರ್ಪನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ದೃಢೀಕರಿಸುವ ಅಥವಾ ಆ ತೀರ್ಪನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಆ ಪ್ರಾಂತದಿಂದ ಹೊರಹಾಕುವ ಅಥವಾ ಯಾವುದನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವನು ಅಥವಾ ಅವರು ಧರಣಿ ಕೂತಿರುವರೊ ಅದರ ಮೇಲಿನ ಅವನ ಅಥವಾ ಅವರ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಸರಿಕಂಡಂತೆ, ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡುವವರೆಗೆ, ಈ ತೀರ್ಪನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರುವಂತಿಲ್ಲ.

ಧರಣಾ ಕೂಡುವ ಅಪರಾಧವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಎಸಗಿದ್ದರೂ ಧರಣಾ ನಡೆದಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಾಯಿದೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ದೊರೆಯದಿದ್ದಾಗ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಯಾವ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು?

ಸೆಕ್ಷನ್ IIರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಪಂಡಿತನು ಕೊಡಬೇಕಾದ ವ್ಯೂವಸ್ಥಾದಲ್ಲಿ ಧರಣಾ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಿರದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ತನ್ನೆದುರಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ, ಧರಣಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಚಲಿತ ಅರ್ಥದ ಪ್ರಕಾರ, ಹಿಂದೂ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಯ ವರ್ಣನೆಯ ಪ್ರಕಾರ

ಧರಣಾ ನಡೆಸಲು ಇರಬೇಕಾದ ಕಾಯಿದೆ ಬಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭಗಳಿರದಿದ್ದರೂ, ಧರಣಾ ನಡೆಯದಿದ್ದರೂ ಧರಣಾ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೆ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ನ್ಯಾಯಾಲಯ, ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಗವ್ಹರ್ನರ್-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಹೊರಡಿಸಿದ ೧೭೯೪ರ ನವ್ಹೆಂಬರ ಆದೇಶದ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ, ಕೈದಿ ಅಥವಾ ಕೈದಿಗಳಿಂದ ಹೀಗೆ ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು - ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಧರಣೆ ಕೂತರೆ ಅಥವಾ ಧರಣಾ ಹೋಲುವ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧವೆಸಗಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದೆದುರು ವಿಚಾರಣೆಗೊಳಪಟ್ಟು, ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಅಥವಾ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಪ್ರಕಾರ, ಧರಣಾ ಅಥವಾ ಅದರ ಸಮಾನ ಅಪರಾಧ ಎಸಗಿದ್ದು ಕಂಡುಬಂದರೆ ಆ ಕೈದಿ ಅಥವಾ ಕೈದಿಗಳು ಎರಡನೆಯ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಗವ್ಹರ್ನರ್-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ರ ಆದೇಶದಂತೆ ಪೂರ್ಣ ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸುವರು ಪ್ರಾಂತದಿಂದ ಹೊರ ಹಾಕಲ್ಪಡುವರು ಮತ್ತು ಯಾವುದನ್ನು ದೊರಕಿಸಬೇಕೆಂದು ಧರಣಾ ನಡೆಸಿದ್ದರೋ ಅದರ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವರು.

ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಕೂಸುಗಳನ್ನು ತೊರೆಯುವ ಅಥವಾ ಆಹಾರ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸಾಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜಕೂಮಾರ (Rajakumar)ರನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಗೊಳಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮ :

XIII ೧೭೮೯ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಜಕೂಮಾರರ ಪಂಗಡ ತಮ್ಮ ಹೆಂಗುಸುಗಳನ್ನು ಉಪವಾಸ ಸಾಯಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದು, ಬನಾರಸದಲ್ಲಿ ನಗರ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭ ಆದಾಗಿನಿಂದ, ಯಾವನೆ ರಾಜಕೂಮಾರನು ತನ್ನ ಹೆಂಗುಸನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ, ಅದು ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿ ಈ ನಿಬಂಧನೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬೇರಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಯಿಸಿದ್ದು ಸಾಬೀತಾದರೆ, ಅದರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಪ್ರಮಾಣ ಸಮಾಚಾರ ಅಥವಾ ಆಪಾದನೆಯು ಸಂಭವನೀಯ ಎನಿಸಲು ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಬೇರೇನಾದರೂ ಸಮಾಚಾರ ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾಣ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೊಡನೆ, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ವಿದ್ಯುಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಥ ರಾಜಕೂಮಾರನ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಮತ್ತು ೧೭೯೫ರ ನಿಬಂಧನೆ IX, ಸೆಕ್ಷನ್ ೫ರ ಆದೇಶದಂತೆ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ಅಪರಾಧ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಎಸಗಲಾಗಿದೆ ಎಂದೂ, ಬಂಧಿತ ಆ ಅಪರಾಧ ವನ್ನೆಸಗಿರುವನೆಂದು ಸಂಶಯಪಡಲು ಆಧಾರಗಳು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಅವನನ್ನು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿರಿಸಿ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದೆದುರು

ವಿಚಾರಣೆಗೊಳಪಡಿಸುವ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ನಿಬಂಧನೆ ಮತ್ತು ಸೆಕ್ಷನ್‌ದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಮೂಲ ಆಪಾದಕ ಅಥವಾ ಸಮಾಚಾರಕ ಅಥವಾ ಸಾಕ್ಷಿದಾರರನ್ನು ಹಾಜರಪಡಿಸುವ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು, ಹಾಗೆ ೧೭೯೩ ನಿಬಂಧನೆ IX, ಮತ್ತು ೧೭೯೭ ನಿಬಂಧನೆ XVIರಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಕೊಲೆ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಂಬಂಧ ಹೇಳಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತನ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕೈಕೊಂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಯಿದೆಯ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವು ೧೮೦೨ರ ಬಂಗಾಲ ನಿಬಂಧನೆ VIರಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಸೌಗರ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ಶಿಶುಬಲಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವ ನಿಬಂಧನೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಕಾಯಿದೆ ರೂಪ ತಾಳಿದೆ :

ನಿಬಂಧನೆ VI
ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೦೨

ಸೌಗರ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ಶಿಶುಬಲಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವ ನಿಬಂಧನೆ. ೧೮೦೨ರ ಆಗಸ್ಟ್ ೨೦ರಂದು ಗವ್ಹರ್ನರ್-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ರಿಂದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ.

I ಪಾತಕ ಮತ್ತು ಅಮಾನುಷ ಶಿಶುಬಲಿ - ಶಿಶುಗಳನ್ನು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಶಾರ್ಕ್ ಮೀನುಗಳು ನುಂಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ಸಾಗರ ನಡುಗಡ್ಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬನ್ಸಬರ್ಯಹ (Bansbaryah), ಚೌಗಢ ಮತ್ತು ಗಂಗಾನದಿ ದಂಡೆಯ ಇನ್ನುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವುದೆಂದು ಗವ್ಹರ್ನರ್-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ರಿಗೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಬಲಿಗಳು ನಿಯಮಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ನವೆಂಬರ್ ಮತ್ತು ಜನವರಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ದಿನದಂದು, ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೌಢವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕೂಡ ತಮ್ಮನ್ನು ಬಲಿಯಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವುದೆಂದು ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಸೌಗರದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆಸೆದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬದುಕಿಸಲಾಗವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕ್ರೂರ ಸಂದರ್ಭಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಲಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಈ ವ್ರತಕ್ಕೆ ಹಿಂದೂ ಕಾಯಿದೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಧಾರ್ಮಿಕ ವರ್ಗಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಂದಲೂ ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಮೋದನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ಹಿಂದೂ ಅಥವಾ

ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಸರಕಾರಗಳೂ ಇದನ್ನು ಎಂದೂ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಅಪರಾಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹರಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ರೂಢಿಯ ನೆಪ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಮಾನುಷ ರೂಢಿಯ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ತಡೆಗೆ ಗವ್ಹರ್ನರ್-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಬಂಗಾಲ, ಓರಿಸ್ಸಾ ಮತ್ತು ಬನಾರಸ್ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಅದರ ಘೋಷಣೆ ಆದಂದಿನಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

II ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪ್ರಾಣಹರಣ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಶಿಶುವನ್ನು ಅಥವಾ ಅಪ್ರಬುದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇರದೆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಗಂಗಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬೇರಾವುದೇ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎಸೆದರೆ ಅಥವಾ ಎಸೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆ ಶಿಶು ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮುಳುಗಿದರೆ ಅಥವಾ ಶಾರ್ಕ್ ಮೀನು ಅಥವಾ ಮೊಸಳೆಗಳಿಂದ ಸಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಅಥವಾ ಬೇರಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತರೆ, ಹೀಗೆ ಅಪರಾಧ ಎಸಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ ಕೊಲೆಗೈದ ಅಪರಾಧಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗುವುದು, ಮತ್ತೂ ಅಪರಾಧ ದೃಢಪಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ಅವರು ಮರಣದಂಡನೆಗೆ ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಅಂಥ ದುಷ್ಟ ಕೃತ್ಯ ಎಸಗುವುದರಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗುವುದು. ಹಾಗೆ ಅವರು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವರು. ಈ ಸೆಕ್ಷನ್‌ದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಮುಖ ಇಲ್ಲವೆ ಸಹಾಯಕ ಅಪರಾಧಿಗಳೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾದ ಕೈದಿಗಳ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಿರಖಾಮತ್ ಅದಾಲತ್‌ಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಫಟ್ವಾ (Futwah) ಏನೇ ಇದ್ದರೂ, ಆ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ೧೭೯೩ರ ಸೆಕ್ಷನ್ LXXರ ನಿಬಂಧನೆ IX, ಪ್ರಕಾರ ತೀರ್ಪು (ಶಿಕ್ಷೆ) ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. (ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಕೈದಿಯು ಆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅವಕೃಪೆಗೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಅಂಥವರ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು IX ಸೆಕ್ಷನ್ LXX12 ನಿಬಂಧನೆ ಪ್ರಕಾರ ಗವ್ಹರ್ನರ್-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ಗೆ ಒಪ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

III ಹಿಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಶಿಶು ಅಥವಾ ಅಪ್ರಬುದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿ ನೀರಲ್ಲಿ ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಸಾವಿನಿಂದ ಉಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ರೀತಿ ಸಾವಿನಿಂದ ಪಾರಾದರೆ, ಅವನನ್ನು ಜೀವಾಪಾಯಕ್ಕೆ ಗುರಿ ಮಾಡಿದವರು ಘೋರ ದುಷ್ಕೃತ್ಯದ ಅಪರಾಧಿಗಳೆಂದು ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಪಾದನೆ ದೃಢಪಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ತಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ

ಘಟ್ಟಾದಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣದ ಸ್ವರೂಪ ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ ದಂಡಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತಾರೆ.

IV ಇದುವರೆಗೆ ಶಿಶುಬಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಅದು ಮುಂದುವರಿಯುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ನಿಯಮ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಶಿಶುಬಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಬಂಧನೆಯ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗವು ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ ಕುರಿತು ಇರುತ್ತದೆ. ಅದು ೧೮೨೯ರ ಬಂಗಾಲ ನಿಬಂಧನೆ XVII ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಕಾಯಿದೆ ರೂಪ ತಾಳಿರುತ್ತದೆ :-

ನಿಬಂಧನೆ XVII

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೨೯

ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ ಅಥವಾ ಹಿಂದೂ ವಿಧವೆಯರನ್ನು ಸಜೀವ ಸುಡುವುದು ಅಥವಾ ಹುಗಿಯುವುದು ನ್ಯಾಯ ವಿರುದ್ಧವೂ, ಅಪರಾಧ ತನಿಖೆಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹವೂ ಎಂದು ಘೋಷಿಸುವ ನಿಬಂಧನೆ ಇದಾಗಿದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ೧೮೨೯ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೪ರಂದು ಗವ್ಹರ್ನರ್-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ರಿಂದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ದೊರೆತಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

I ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ ಅಥವಾ ಹಿಂದೂ ವಿಧವೆಯರನ್ನು ಸಜೀವ ಸುಡುವುದು ಅಥವಾ ಹುಗಿಯುವುದು ಮಾನವನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಓಕರಿಕೆ ಬರಿಸುವಂತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ತದ್ವಿರುದ್ಧ ವಿಧವೆ ಪವಿತ್ರ ಮತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತ ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಮನದಾಳಕ್ಕಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಬಹುಪಾಲು ಭಾರತೀಯರು ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ; ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ವಿಶಾಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಕುಪ್ರಸಿದ್ಧವಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕ್ರೂರ ಕೃತ್ಯಗಳು ಎಸಗಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ, ಅವು ಹಿಂದೂಗಳಿಗೇ ಆಘಾತ ಉಂಟುಮಾಡಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಹಿಂದೂಗಳ

ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲೇ ಅದು ನ್ಯಾಯಬಾಹಿರ ಕುಕೃತ್ಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಗವರ್ನರ-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ರಿಗೆ ತುಂಬಮನವರಿಕೆ ಆಗಿರುವುದೆಂದರೆ -ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಡೆದುಹಾಕದ ಹೊರತು ಅದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತಡೆಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಈ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಗವರ್ನರ-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ರು ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಬ್ರಿಟಷ ಸರಕಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ - ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾನವತೆಯ ಆದೇಶಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡದೆ, ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳ ಜನರು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಿಯಮದಿಂದ ದೂಗ ಸರಿಯಬಾರದೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬಯಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ನಿಯಮಗಳು ಫೋರ್ಟ್ ವಿಲಿಯಮ್‌ರ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕಾಧೀನವಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅವು ಘೋಷಿತ ವಾದಂದಿನಿಂದ ಜಾರಗೆ ಬರುತ್ತವೆ.

II ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ ಅಥವಾ ಹಿಂದೂ ವಿಧವೆಯರನ್ನು ಸಜೀವ ಸುಡುವುದು ಅಥವಾ ಹುಗಿಯುವುದು ನ್ಯಾಯಬಾಹಿರವೆಂದು ಮತ್ತು ಅಪರಾಧ ವಿಚಾರಣೆಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಂದ ದಂಡನಾರ್ಹವೆಂದೂ ಈ ಮೂಲಕ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

III **ಮೊದಲನೆಯ ನಿಯಮ :**

ಎಲ್ಲ ಜಮೀನದಾರರು, ತಾಲೂಕದಾರರು ಅಥವಾ ಉಳಿದ ಪ್ರಕಾರದ ಹೊಲದೊಡೆಯರು-ಮಾಲಗುಜರಿ ಅಥವಾ ಲಖಿರಜ; ಎಲ್ಲ ಸದ್ದರ (sudder) ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಮತ್ತು ಗೇಣಿದಾರರು, ಎಲ್ಲ ಪರಾವಲಂಬಿ ತಾಲೂಕದಾರರು, ಎಲ್ಲ ನಾಯಿಬರು ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಿಕ ಏಜೆಂಟರು ಗೇಣಿ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಾನಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಅಥವಾ ವಿಭಾಗೀಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಮಂಡಲಗಳ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಮೇಲಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ ಬಲಿಯ ಬಗೆಗೆ ಸಮೀಪದ ಠಾಣೆಯ ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಜವಾಬುದಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಈ ಜವಾಬುದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಜಮೀನುದಾರ ಅಥವಾ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕ ಸಲ್ಲಿಸದಿರುವ ಅಪರಾಧ ದೃಢಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಅಥವಾ ಜಂಟಿ-ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ರಿಂದ ಎರಡು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮಿಕ್ಕದಷ್ಟು ದಂಡಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕೊಡಲು ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೀರದಷ್ಟು ಸೆರೆವಾಸದ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಉದ್ದೇಶಿತ ಬಲಿಯ ಬಗೆಗೆ ಪೊಲೀಸ ದರೋಗಾಗಳಿಗೆ ಗುಪ್ತಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿದೊಡನೆ ಅವರು ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು?

ಎರಡನೆಯ ನಿಯಮ :

ಈ ನಿಬಂಧನೆಯಿಂದ ನ್ಯಾಯಬಾಹಿರವೆಂದು ಸಾರಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಭವನೀಯ ಬಲಿಕೃತ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಗುಪ್ತ ಸಮಾಚಾರ ದೊರೆತೊಡನೆ ಪೊಲೀಸ ದರೋಗಾ ಸ್ವತಃ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು ಅಥವಾ ತನ್ನ ಮೊಹರಿರ್ (mohurrir) ಅಥವಾ ಜಮಾದಾರನನ್ನು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಬುರ್ಕುಂದಾಜಗಳೊಂದಿಗೆ, ಕಳಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಬಲಿ ಕೊಡಲು ನೆರೆದ ಜನರಿಗೆ ಅದು ನ್ಯಾಯಬಾಹಿರ ಕೃತ್ಯವೆಂದು ಸಾರಿಹೇಳುವುದು ಮತ್ತು ಅವರು ಅಪರಾಧ ವಿಚಾರಣೆಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಚದುರಲು ಹೇಳುವುದು ಪೊಲೀಸ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಲಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಆಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ, ನೆರೆದ ಸಮೂಹ ಅದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ಮುಂದುವರೆದರೆ, ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಸಾಧನ/ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಅದನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಅಪರಾಧಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಆ ಬಲಿ ನೆರವೇರಲು ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಅನುವು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸುವುದು ಆ ಪೊಲೀಸ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪೊಲೀಸ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥರಾದಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ವಾಸಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಕೂಡಲೇ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಇಲ್ಲವೆ ಜಂಟಿ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಆದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಬಲಿಕೃತ್ಯ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಜರುಗುವವರೆಗೆ ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಗುಪ್ತಸಮಾಚಾರ ಮುಟ್ಟದಿದ್ದಾಗ ಯಾವ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು?

ಮೂರನೆಯ ನಿಯಮ :

ಈ ನಿಬಂಧನೆಯಿಂದ ನ್ಯಾಯಬಾಹಿರವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಬಲಿಕೃತ್ಯ ನಿಜವಾಗಿಯೂ (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ) ಜರುಗುವವರೆಗೂ ಪೊಲೀಸ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಗುಪ್ತ ಸಮಾಚಾರ ಮುಟ್ಟದಿದ್ದಾಗ ಅಥವಾ ಪೊಲೀಸರು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಆ ಕೃತ್ಯ ಜರುಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ (ಅಸಹಜ) ಸಾವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿಸುವಂತೆ, ಆ ಪ್ರಕರಣದ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಪೂರ್ಣ ತನಿಖೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ತಾವು ಯಾರ ಅಧೀನ

ಇರುವರೋ ಆ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಇಲ್ಲವೆ ಜಂಟಿ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ರಿಗೆ ಅವರ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅವರ ಆದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯತಕ್ಕದ್ದು.

IV. ಮೊದಲನೆಯ ನಿಯಮ :

ಪೊಲೀಸ ದರೋಗಾಗಳಿಂದ ಬರಬೇಕಾದ ವರದಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಹಿಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿರುವಂತೆ, ಯಾವ ಆಡಳಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದೊಳಗೆ ಆ ಬಲಿಕೃತ್ಯ ಜರುಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದರ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಅಥವಾ ಜಂಟಿ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ರು ಆ ಪ್ರಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ಕೃತ್ಯ ಜರುಗುವಂತೆ ನೆರವು ನೀಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಎದರು ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲು ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಹಿಂದೂ ವಿಧವೆಯನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆರವು ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ ಅಪರಾಧ ದೃಢಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಎಂದು ನಿರ್ಣಯವಾದ ಕೈದಿಗಳನ್ನು ನರಹತ್ಯೆಯ ಅಪರಾಧಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹರೆಂದೂ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು

ಎರಡನೆಯ ನಿಯಮ :

ಈ ಮೂಲಕ ಸಾರುವುದೇನೆಂದರೆ :

ಈ ನಿಬಂಧನೆಯ ಘೋಷಣೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಸಜೀವ ದಹನ ಮಾಡಿ ಅಥವಾ ಸಜೀವ ಹುಗಿದು (ಅದು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಬಿಡಲಿ) ಬಲಿಕೊಡುವ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ಅಥವಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ ಅಪರಾಧ ನಿಜವೆಂದು ನಿರ್ಣಯವಾದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನರಹತ್ಯೆ ಅಪರಾಧಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಅವರು ದಂಡನಾರ್ಹರು ಅಥವಾ ಸೆರೆಮನೆ ವಾಸದ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ, ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕೂ ಅರ್ಹರೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಅದನ್ನು ಪ್ರಕರಣದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾದ ಅಪರಾಧದ ಮಟ್ಟಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ತನ್ನ ವಿವೇಚನೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಿರ್ಣಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅವನು ಅಥವಾ ಅವಳು ತನ್ನನ್ನು ಸಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಬಲಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸಮರ್ಥನೆ ಯಾಗಲಾರದು.

ಮೂರನೆಯ ನಿಯಮ :

ಮೇಲೆ ಹೇಳಲಾದ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದೆದುರು ವಿಚಾರಣೆ

ಗೊಳಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಜಾಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದೂ, ಬಿಡುವುದೂ, ಜಾಮೀನು ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳಿಗೊಳಪಟ್ಟು, ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಅಥವಾ ಜಂಟಿ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ರ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್ ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮರಣ ದಂಡನೆಯ ತೀರ್ಪು ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು :

ಮುಂದುವರೆದು ಈ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಬಂಧನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರದ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮವು, ಹಿಂಸೆ ಅಥವಾ ಬಲತ್ಕಾರ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ಹಿಂದೂ ವಿಧವೆಯನ್ನು ಸಜೀವ ದಹನ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಜೀವ ಹುಗಿಯುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ಅಪರಾಧದ ಆಪಾದನೆ ದೃಢಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನಿಝಾಮತ್ ಅದಾಲತ್ ಮರಣದಂಡನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಲು ಪ್ರತಿಬಂಧ ಹೇರಲಾರದು. (ಅರೆಪ್ರಜ್ಞ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ದಿಙ್ಮೂಢ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ವಿಲಿವಿಲಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿಧವೆಯ ಸಜೀವ ದಹನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಜೀವ ಹುಗಿಯುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ಅಪರಾಧ ಸಾಬೀತಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ) ಆದರೆ ಕೈದಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಮಾಡಿದ ಆಪಾದನೆಯ ಸ್ವರೂಪ ನಿಜವಾಗಿ ಇದ್ದುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದೆಂದು ಸಂದರ್ಭಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅವನನ್ನು ದಯೆಗೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಜಾತಿ ಆಧಾರದ ಅನರ್ಹತೆಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನ ಕಾಯಿದೆ

(೧೮೫೦ರ XXI)

ಬಂಗಾಲ ಕಾನೂನಿನ ನಿಯಮಾವಳಿ ೧೮೩೨ರ ನಿಬಂಧನೆಯ VIIರ ೯ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್‌ದ ತತ್ವವನ್ನು ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಕಾಯಿದೆ :

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಬಂಗಾಲ ಕಾನೂನಿನ ನಿಯಮಾವಳಿ ೧೮೩೨ರ ನಿಬಂಧನೆಯ VIIರ ೯ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್‌ದ ಮೂಲಕ ವಿಧಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ -

ಯಾವುದೇ ಸಿವಿಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಧರ್ಮದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕೂಡಿದ್ದು, ಒಬ್ಬರು ಹಿಂದೂ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಧರ್ಮದವನಾಗಿದ್ದರೆ,

ಅಥವಾ ಮೊಕದ್ದಮೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಅಥವಾ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ, ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಸೇರಿರದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆ ಧರ್ಮಗಳ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಸ್ತಿಗೆ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಲು ಪರವಾನಗಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಆ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆ ಆಸ್ತಿಯ ಒಡೆತನದ ಹಕ್ಕು ಅವನಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವರಿಗೆ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಸರಕಾರಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ಲಾಭದಾಯಕವಿರುವುದರಿಂದ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಶಾಸನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ :-

ಮತಾಂತರಗೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ಮತಹೀನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕಾಯಿದೆ ಅಥವಾ ರೂಢಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕಿಳಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ :

೧. ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಸರಕಾರಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲವೆ ಆಸ್ತಿಗೆ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕುವ ಅಥವಾ ಅವನು ಅಥವಾ ಅವಳು ತನ್ನ ಧರ್ಮದ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಹೊರಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ಅಥವಾ ಜಾತಿಭ್ರಷ್ಟನಾದ ಕಾರಣ ಅವನ ಅಥವಾ ಅವಳ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಗೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾಯಿದೆ ಅಥವಾ ರೂಢಿಗೆ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರಾಯಲ್ ಚಾರ್ಟರ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾರೂಪ ಕೊಡುವುದು ನಿಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು.

೧೮೫೬ರ ಹಿಂದೂ ವಿಧವೆಯರ ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಕಾಯಿದೆ XV ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಾಸನದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ತುಕಡಿ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಕಾಯಿದೆ ರೂಪ ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೂ ವಿಧವೆಯರ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗುವ ಎಲ್ಲ ಕಾನೂನಿನ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕುವ ಕಾಯಿದೆ :

ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆ

ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪಸಿಯ ಅಧೀನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾದ ಕಾಯಿದೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವುದೇನೆಂದರೆ -

ಕೆಲವರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಹಿಂದೂ ವಿಧವೆಯರು ಒಮ್ಮೆ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡನೆಯ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಮದುವೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಾದರಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿದವರೆಂದೂ, ಅವರು ಆಸ್ತಿಗೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಲು ಅನರ್ಹರು ಎಂದು, ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಹಿಂದೂಗಳು ಈ ದೋಷಾರೋಪಿತ ಕಾನೂನು, ಅವರ ಧರ್ಮದ ನೀತಿ ಬೋಧೆಯ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ದುರ್ಬಲವಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಗಳು ಬಳಸುವ ಸಿವಿಲ್ ಕಾಯಿದೆಯು, ಅನ್ಯಧರ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಹಿಂದೂಗಳು ತಮ್ಮ ವಿವೇಕ ಹೇಳಿದಂತೆ ವರ್ತಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯಬಾರದೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ಕಾರಣ ಮತ್ತು

ಇಂಥ ಎಲ್ಲ ಹಿಂದೂಗಳನ್ನು ಅವರು ಆರೋಪಿಸುವ ಕಾಯಿದೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಯಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ವಿಧವೆಯರ ವಿವಾಹಕ್ಕಿರುವ ಆತಂಕಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಉತ್ತಮ ನೀತಿ ರೂಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುವ ಕಾರಣ, ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಶಾಸನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ -

ಹಿಂದೂ ವಿಧವೆಯರ ಮದುವೆಯನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದು

ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಈ ಮೊದಲು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆಂಬ ಅಥವಾ ಬೇರೊಬ್ಬನ ಜೊತೆಗೆ ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಮದುವೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅವನು ಬದುಕಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ಹಿಂದೂ ಕಾಯಿದೆಯ ರೂಢಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಈರ್ವರು ಹಿಂದೂಗಳ ನಡುವಿನ ಮದುವೆಯು ಅಸಿಂಧು ಆಗಲಾರದು.

ಮರುಮದುವೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಮೃತ ಪತಿಯ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲದಾಗುವುದು :

ಯಾವುದೇ ವಿಧವೆ ತನ್ನ ಮೃತ ಪತಿಯ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಜೀವನಾವಶ್ಯಕತೆಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಅವನ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವದ ಕಾರಣ, ಮೃತ್ಯುಪತ್ರ ಅಥವಾ ಮರಣ ಶಾಸನ ಮರುಮದುವೆಗೆ ಪರವಾನಗಿ ಕೊಡದೆ ಅದನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡದೆ, ಅದು ತೋರಿದ ಸೀಮಿತ ಆಸಕ್ತಿಯ ಕಾರಣ, ಹೊಂದಿರಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಗಳು, ಅವಳು ಮರುಮದುವೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲದಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಅವಳು ಸತ್ತಿದ್ದಾಳೆನ್ನುವಂತೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅವಳ ಮೃತಪತಿಯ ಮುಂದಿನ ವಾರಸುದಾರರು ಅಥವಾ ಅವಳ ಮರಣಾ ನಂತರ ಆ ಆಸ್ತಿಗೆ ವಾರಸುದಾರ ರಾಗುವವರು ಅದರ ಒಡೆಯರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಾಸನದ ಐದನೆಯ ತುಕಡಿ ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಭೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವಯೋಮಿತಿಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿದ್ದು :

೧೮೬೦ರ ಪಿನಲ್ ಕೋಡ್ ಸೆಕ್ಷನ್ ೩೭೫ರ ಕಾಯಿದೆ XLV ಅದು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಶಾಸನ ರೂಪ ತಾಳಿರುತ್ತದೆ.

ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನು ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ, ಈ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೆಳಗಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದರೆ ಅದು ಅತ್ಯಾಚಾರ ವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೊದಲನೆಯ : ಅವಳ ಇಚ್ಛೆಯ ವಿರುದ್ಧ

ಎರಡನೆಯ : ಅವಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆ

ಮೂರನೆಯ : ತಾನು ಅವಳ ಗಂಡನಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದೂ ಅವಳ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ಮದುವೆ ಯಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ.

ನಾಲ್ಕನೆಯ : (ಖಾಲಿ ಸ್ಥಳ - ed.)

ಐದನೆಯ : ಅವಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಅವಳು ಹತ್ತುವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವಳಿದ್ದಾಗ

ವಿವರಣೆ : (ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ - ed.)

ಅಪವಾದ : ಒಬ್ಬ ಪುರುಷ ಹತ್ತು ವರುಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರದ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಭೋಗ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಅತ್ಯಾಚಾರ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನು?

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಎರಡು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಕೆಡಕು ಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಜಾತಿ ಸಮಗ್ರ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅಪಾಂಗಗೊಳಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾ ಜನರನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ಈ ಎರಡೂ ಕೆಡುಕುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಡೆಗಣಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ವ್ಯರ್ಥ. ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳು. ಜನರು - ಒಂದು ಕುಲದವರು ಮತ್ತೊಂದು ಕುಲದವರೊಂದಿಗೆ ಉಣ್ಣುವುದು ಮತ್ತು ಮದುವೆಯಾಗುವುದನ್ನು

ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಅವು ಮಾಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಕಾಯಿದೆ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನೊಂದಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾರದು. ಕಾಯಿದೆ ಒಂದು ಜಾತಿಯವನನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಜಾತಿಯ, ಇಂಥದೇ ಜಾತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾರದೆಂಬುದು ಸತ್ಯ. ಆದರೆ ಒಂದು ಜಾತಿಯವನು ಬೇರೊಂದು ಜಾತಿಯವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯಬಲ್ಲುದೆಂಬುದೂ ಸತ್ಯ. ಜಾತಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಅದರ ಸದಸ್ಯರು ಅದರ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಘೋಷಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಯೋಜಿಸುವುದು ಶಕ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಅಪರಾಧವೆಂದು ಘೋಷಿಸುವಂಥ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನರ್ಹತೆಗಳು ಕೇವಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಅವು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ನಾಗರಿಕ ವಿಷಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುವ ಅನರ್ಹತೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುವ ಅನರ್ಹತೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅನರ್ಹತೆ, ಲೋಕಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನೌಕರಿ ಪಡೆಯುವ ಅನರ್ಹತೆ ಇವೆಲ್ಲ ನಾಗರಿಕ ಅನರ್ಹತೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕನಿಷ್ಟ ಪಕ್ಷ ಅವರ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇದ್ದಿತು. ಜಾತಿ ಆಧಾರ ಅನರ್ಹತೆಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನ ಕಾಯಿದೆ ಮಾದರಿಯ ಚಿಕ್ಕ ಶಾಸನ ಸಾಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಈ ಎರಡೂ ಕೆಡಕುಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ನಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳು ೧೮೬೧ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಅವು ರೂಪಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಎರಡು ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಉಲ್ಲೇಖ ಕೂಡ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ.

ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿ ಅವರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದು ೧೯೧೬ರಲ್ಲಿ, ಸರ್ ಮನೆಕಜಿ ದಾದಾಭಾಯಿ ಎಂಬ ಪಾರ್ಸಿ ಸಭ್ಯಗೃಹಸ್ಥ ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದಾಗ :

> "ದಲಿತ ವರ್ಗಗಳ ನೈತಿಕ, ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ, ಅವಶ್ಯವಿದ್ದರೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಚಿಕ್ಕ ಸಮಿತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ,

ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಆ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿ, ಸ್ಥಾನಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗನು ಗುಣವಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸ್ಥಾನಿಕ ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಗಳನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಭೆಯು ಗವ್ಹರ್ನರ್-ಜನರಲ್-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ".

ಈ ಗೊತ್ತುವಳಿಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ ಇಂಥ ವಿಷಯವನ್ನು ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೂ ಶಾಸಕರು ಆ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದವರೊಂದಿಗೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದರು.

ಪಂಡಿತ ಮದನಮೋಹನ ಮಾಳವಿಯ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದೆಂದರೆ -

ಮಾನ್ಯರೆ, ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದು ಅಸಭ್ಯ ಎನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆಯ ಗೌರವ ಭಾವನೆ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಕೆಲವೊಂದು ಸಲ ಚರ್ಚೆಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತರುವ ರೀತಿಗೆ ಪ್ರತಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ..

ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ದಾದಾಭಾಯಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಗೊತ್ತುವಳಿಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ನನ್ನ ತ್ವರಿತ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಬೆಂಬಲವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಮಂಡಿಸುವಾಗ ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ವಿರುದ್ಧ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದನ್ನು, ನನಗನಿಸಿದಂತೆ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕಿತ್ತು.... ನಾನು ಇಲ್ಲಿರುವುದು ಹಿಂದೂ ಎಂದಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಅಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುವ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ಅರಿವು ನನಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಷಾದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸು ವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು ಕಷ್ಟದ್ದೆಂಬುದು ಬರಿ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜ ಒಂದಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತ ಅಲ್ಲ..... ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಅಗೌರವ ತೋರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿರದೆ, "ಸತ್ತ ಹೆಂಡತಿಯ ತಂಗಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಮದುವೆಯ ಬಿಲ್"ನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತೇನೆ...... ನಾವು ಹಿಂದೂಗಳು ಕೆಲವು ಅತ್ಯಂತ ಕೆಟ್ಟ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಬೇಕಿದೆ..... ಆದರೆ ಹಿಂದೂಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಅನರ್ಹತೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿ ಯಾವುವನ್ನ ನಿವಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅವುಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತವಿರುವ ಅಥವಾ ಹೊರಗಿರುವ ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವುದು ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯನ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರದೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಸದಸ್ಯರ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸರಕಾರ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದಂಥ ಕಾಯಿದೆಗೆ ಅಥವಾ ಉಳಿದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೊದಲು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ, ಸರಕಾರ, ಜಾಣ ಮತ್ತು ಉದಾರ ಕಾರ್ಯ

ನೀತಿಗನುಸರಿಸಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ತರಹದ ಆರೋಪಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.... ನಾನು ಆರೋಪಿಗಳ ಗುಣದೋಷಗಳ ವಾದವಿವಾದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೇಳಿಕೆಗಳ ಸಮರ್ಥನೆಗೆ ಇಳಿಯಲಿಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸದಿದ್ದರೆ, ದೇಶದ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಮೂಲೆಯವರೆಗೂ ಹರಡಿರುವ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜ ಈ ಗೊತ್ತುವಳಿ ಮಂಡಿಸಿದ ನನ್ನ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತ ಸೂಚಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಕೆಡಕುಗಳಿಗೆ ದೋಷಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಾಗುತ್ತದೆ.... ನಾವು ಹಿಂದೂಗಳು ಅನೇಕ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿ ಜಯಿಸಬೇಕಿದ್ದ ಅರಿವು ನನಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಇದು ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳವಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ನಮ್ರನಾಗಿ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರಾದ ಸರ್ ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿಯಂಥವರು ಕೂಡ ತುಷ್ಟರಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು (ಹೀಗೆ) ಹೇಳಿದರು :

"......ಗೊತ್ತುವಳಿ ಮಂಡಿಸಿದ ನನ್ನ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು, ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ವಿರುದ್ಧ ದೋಷಾರೋಪ ಮಾಡಲು (ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ ಮಾಡಿದರೆಂದು ನನಗನಿಸುವುದಿಲ್ಲ) ತಮ್ಮ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿದರು. ನಾವು ಪ್ರಪಂಚದಷ್ಟು ಹಳೆಯದಾದ ರೂಢಿಗಳ, ನಾಗರಿಕತೆಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಅದು ಪ್ರಪಂಚದ ಮುಂಜಾವಿನಲ್ಲಿ ಕಾಯಿದೆ, ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಯ ಭರವಸೆ ಆಗಿತ್ತು. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಾನುಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ನಾವು ಇಂದಿನ ವಾತಾವರಣಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತರಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದುದೆಲ್ಲ ವನ್ನೂ ಬದಿಗೊತ್ತ ಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಚೀನ ಪವಿತ್ರ ಪೂಜನೀಯ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದರ ದೋಷಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಮತ್ತು ದೃಢತೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದುಹಾಕಲು ನಾವು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಚಳುವಳಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಅಲ್ಲ, ನಿಧಾನವಾದ ಎಡೆಬಿಡದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕ್ರಮದ ಮುಖಾಂತರ. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ನಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಬೇಕು. ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನದೆಡೆಗೆ ಉದಾರಭಾವ ತಾಳಬೇಕು. ನನ್ನ ಸನ್ಮಿತ್ರರು ಸರಕಾರ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ..... ಇಂಥ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಾವು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ

ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರೆ, ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಸರಕಾರ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಅದರ ಪ್ರಾಚೀನ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡದೆ ದೂರ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರಕಾರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖಾಂತರ ದಲಿತ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು. ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಇರುವುದು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲವುಗಳ ಮೂಲವಾಗಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ಧರಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಒಬ್ಬ ಹಿತಚಿಂತಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಮಾತ್ರ ಆಗಲು ಶಕ್ಯವಿರುವುದು. ಅದು ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಬಹುದು, ಆದರೆ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲಾರದು...."

ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ದಾದಾಬಾಯಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅವರು (ಹೀಗೆ) ಹೇಳಿದರು :

"ಮಾನ್ಯರೇ,

ನಾನು ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ದುರ್ದೈವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳಿದ್ದು ಅವೆರಡೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ತರಲು ನನ್ನ ಸಮರ್ಥನೆ, ಏನಾದರೂ ಸಮರ್ಥನೆ ಬೇಕಿದ್ದರೆ, ನಾನು ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರೇತರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ನಿರುತ್ಸಾಹದ ಮತ್ತು ಅರೆಮನಸ್ಸಿನ ಬೆಂಬಲವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯರೇ, ಈ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದರಿಂದ ನನಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಸಂತೋಷವಾಗಿಲ್ಲ ವೆಂದು ನಿಮಗೆ ಭರವಸೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮತ್ತು ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ, ಈ ಸುಧಾರಿತ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಆರನೆಯ ವರ್ಷ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಅವಧಿಯೂ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ನಾನು ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರುವ ಬಹುಪಾಲು ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಹುರುಪು, ಸಾಹಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ವೀರರಾಗಿರುವ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ್ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ ಅವರು ಅಥವಾ ಪಂಡಿತ ಮದನಮೋಹನ ಮಾಲವಿಯ ಅವರು ಇಂಥ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸುವ ತೊಂದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆ. ದಲಿತರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಇಬ್ಬರು ಉತ್ಸಾಹಿ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸುವರೆಂದು ಇಷ್ಟು ಸಮಯ ಕಾಯ್ದು ನೋಡಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ ಇವರಾರೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು

ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಮತ್ತು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು ಕಂಡಾಗ..... ಪಾರ್ಸಿಯಾದ, ಹಿಂದೂ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ನಾನು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಮಂಡಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆನು".

ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ಜಗಳದಿಂದ ಸಹಜ ನೆಮ್ಮದಿ ದೊರೆಯಿತು. ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಹಿಂದೂ ಸದಸ್ಯರ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸರ್ ರೆಜಿನಾಲ್ಡ್ ಕ್ರ್ಯಾಡೊಕ್ ಸರಕಾರದ ಪರಾಗಿ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಆ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತುಹಾಕಿದರು :

"ಮಾನ್ಯರೇ, ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ದಾದಾಭಾಯಿಯವರ ಗೊತ್ತುವಳಿಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರುತ್ತೇವೆ. ಸ್ಥಾನಿಕ ಸರಕಾರಗಳು ಈ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಿವೆ ಮತ್ತು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಏನು ಮಾಡಲು ಅವುಗಳಿಗೆ ಶಕ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಲಿಖಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೇಳುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ವಿಶೇಷ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ನಂಬುಗೆ ಇಲ್ಲ. ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎಷ್ಟೊಂದು ಹರವಾದವು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮಿತಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಈ ಸಭೆಗೆ ನಾನು (ಈಗಾಗಲೇ) ಸೂಚಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅದರ ಅಡಿಯಿಂದ ಮುಡಿಯವರೆಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ನಾನು ಹೇಳುವು ದೇನೆಂದರೆ - ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ದಾದಾಭಾಯಿಯವರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ಥಾನಿಕ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರೆವು, ಮತ್ತು ಈಗ ಅವು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಶಕ್ಯವೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಮಾಡುವುದಿಷ್ಟೇ, ಆ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ".

ಎರಡನೆಯ ಸಲ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಉಲ್ಲೇಖವಾದದ್ದು ೧೯೨೮ರ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ಎಂ. ಆರ್. ಜಯಕರ ಕೆಳಗಿನ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದಾಗ :

"ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ದಲಿತವರ್ಗಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಪೊಲೀಸ್ ಸೇವೆಯನ್ನು ತೆರದಿಡಲು ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಾನಿಕ ಸರಕಾರಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಭೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ".

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಭಾರತ ಸರಕಾರ ೧೯೧೬ರಲ್ಲಿದ್ದುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಸುಕ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಶ್ರೀ ಬಾಜಪ್ಯೆ (ಹೀಗೆ) ಹೇಳಿದರು :

> "ಸ್ಥಾನಿಕ ಸರಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ಜವಾಬುದಾರರಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ತಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಅವು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅವು ಆದರ್ಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ನನ್ನ ಸುಯೋಗವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಬಂದಿದೆಯೆಂದೂ ಮತ್ತು ಜವಾಬುದಾರಿಯ ಭಾವನೆ ಎಚ್ಚತ್ತಿದೆ ಎಂದೂ, ಈ ದಲಿತವರ್ಗಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವ ಭಾವನೆ ಜಾಗ್ರತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿದ್ದಾಗ, ನಿರ್ದೇಶನ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಈ ಸದನ ಇಚ್ಛಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗೆಗೆ ಈ ಸದನದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಬಹುದು".

ಈ ಭಾಷಣಕ್ಕಾಗಿ, ನಡಾವಳಿಕೆಯ ಕಚೇರಿಯ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಶ್ರೀ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿಯವರನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಲಾಯಿತು!!

ಇಂತಿದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ದಾಖಲೆ! ಎಂಥ ಶೋಚನೀಯ ದಾಖಲೆ ಇದು? ಎಷ್ಟು ಅಲ್ಪ? ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಶಾಸನ ನಿರ್ಮಾಣ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಆರು ಕಾಯಿದೆಗಳು! ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಅದರ ಒಲವು ನಿರರ್ಗಳ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ೧೮೬೦ರವರೆಗೆ ಅದು ಜವಾಬುದಾರಿ ಸರಕಾರದ ಮುಖವಾಡ ಧರಿಸಿತು. ೧೮೬೦ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಆ ಮುಖವಾಡವನ್ನು ತೆಗೆದೊಗೆಯಿತು. ಸರಕಾರ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಯಿತು. ಸುಧಾರಣೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿತು. ೧೮೮೧ರಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ನಿಷೇಧ ಕಾಯಿದೆಯ ಪರವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಚಳುವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯಿಂದ ಪೀಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ, ತನ್ನ ಸುಧಾರಣಾ ವಿರೋಧಿ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ, ಒಮ್ಮೆ ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಘೋಷಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ತಾಳಿತು. ಆ ವರ್ಷದ ಸರಕಾರಿ ಗೊತ್ತುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ (ಕೆಳಗಿನಂತೆ) ಘೋಷಿಸಿತು :

> "ಶ್ರೀ ಮಲಬಾರಿಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದ ವಿಷಯಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾ. : ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಪರಾಧದ

ಕಾನೂನಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂಥ ರೂಢಿಯನ್ನು ಒಂದು ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಪದ್ಧತಿ ರಾಜ್ಯಕಾಯಿದೆಯ ಬಳಕೆಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಪದ್ಧತಿ ನಾಗರಿಕರ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವಂಥ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಸಿವಿಲ್ ಅಥವಾ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೋರ್ಟುಗಳ ಸಹಾಯ ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ರಾಜ್ಯ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುವುದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವೂ ಅಲ್ಲ, ಅವಶ್ಯಕವೂ ಅಲ್ಲ.

ಇಂಥ ಸಾಮಾನ್ಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸದ್ಯ ಗಮನಿಸ ಲಾಗಿದ್ದಂಥ ವಿಷಯಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಶಾಸಕಾಂಗ ಅಥವಾ ಆಡಳಿತಾಂಗದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಕೈಹಾಕಬೇಕೋ, ಬೇಡವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾದ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಎಂದರೆ -

"ತನ್ನ ಬಳಿಯಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ ಮಾತ್ರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ತನ್ನ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕಿಳಿಸಬಹುದೆ? ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ತನ್ನ ಪರಿಪಾಠದಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯದೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರಲು ಆಗದಂಥ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಮಾಡದಿರುವುದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ.

ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸದ್ಯದ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಗುರಿಪಡಿಸಿದರೆ, ರಾಜ್ಯವು ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಿಕೆ ಮತ್ತು ಭಿನ್ನತೆಗಳಿರುವ ಜನಾಂಗಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮೇಲೆ ವಿಪರೀತ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವಂಥ ಶ್ರೀ ಮಲಬಾರಿ ಅವರು ವಾದಿಸಿದ, ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಸಮಯದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖಾಂತರ ಆಗುವ ಜನರ ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕ್ರಮೇಣ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡ ಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಿಸ್ ಎಕ್ಸಲನ್ಸಿ-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟ ವಾಗುತ್ತವೆ.

ಕೆಲವು ಭೌತಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ಶಾಸನದ ಮುಖಾಂತರ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ದೇಶೀಯ ಪರಂಪರೆ, ರೂಢಿ ಮತ್ತು ವಿಚಾರದ ರೀತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶಾಸನ, ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ನೀತಿಬೋಧಕ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಶಾಸನದ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವದ ನಡುವಿನ ಪೈಪೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಯಶಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಇಂತಿದೆ - "ಶಾಸಕಾಂಗವು ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿರ ತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆ

ಸೀಮೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ನೇರ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು".

ಈ ಗೊತ್ತುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ ಕ್ರಿಯಾನೀತಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಹೊಂದಿದ್ದ ಕ್ರಿಯಾ ನೀತಿ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

V

ಭಾರತ ಸರಕಾರ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಏಕೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿತು?

ಅಪರಾಧ ರೂಪದ ಅಲಕ್ಷತನಕ್ಕೆ ಸರ್ ರೆಜಿನಾಲ್ಡ್ ಕ್ರ್ಯಾಡೊಕ್ ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟರು. ೧೯೧೬ರಲ್ಲಿ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಟಿವ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಸರ್ ಮಾನೇಕಜಿ ದಾದಾಭಾಯಿ ಗೊತ್ತುವಳಿಗೆ ಸರಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ ಯಾವ ನಿಲುವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತೆಂದು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಹೇಳಿದರು :

> "ಅವರ (ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ) ವಿಷಯಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಇರುವುದು ಸರಕಾರ ಅವರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ, ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಶತಮಾನಗಳ ರೂಢಿ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳು ತೆಗೆದುಹಾಕಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲವೊ, ಅವರ ನೆರೆಯವರ ಕೈಗಳು ಅವರನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವವೊ.... ಇವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಗರಗಳ ಹಿಂದಿನ ಓಣಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವರೆಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ನೆರೆಯವರು ಇದುವರೆಗೆ ವಿಶಾಲ ಮತ್ತು ಉದಾರ ಮನೋಭಾವಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ಅನೇಕ ಭಾಷಣಕಾರರು ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ, ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಪೂರ್ಣ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವಾಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
>
> "ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಮಹಾರ ಜಾತಿಯ ಹುಡುಗರು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಂಥ ಅನೇಕ ಶಾಲೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ವರ್‍ಹಾಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಲಕ್ಷದ ಅಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ಲಾಭ ಪಡೆಯಬಹುದು ಅಥವಾ ಪೂರ್ತಿ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಲ್ಪಡಬಹುದು. ಈ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ನಿವಾರಿಸಲು ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ನಾನು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡದೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಬಗೆಹರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಜನರೊಂದಿಗೆ ಮಾತಾಡಿದ್ದೇನೆ. (ಅವರಲ್ಲಿ) ನಿಮ್ಮಂಥ ತೆರಿಗೆ ತೆರುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಒಳಗೆ ಬರಲು ಬಿಡಿ, ಅಥವಾ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳಬಯಸಿದರೆ, ನಿಮಗನಿಸಿದಂತೆ, ಸರಿ ಎನಿಸುವ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆಗಳಿರಬಹುದು - ಅವರು ತಮಗಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುವುದಕ್ಕೆ ನೀವು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗು

ವುದಿಲ್ಲವೆ? ಎಂದು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ಉತ್ತಮರು ಬಾವಿ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದಲಿತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ, ಅವರು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದು ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯ. ಸರಕಾರ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಲಾರದು. ಅವರು ಕೆಲವು ಸಲ ಅದರ ಸಮೀಪ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ರೈಲ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವಾಗ; ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವಾಗ. ಆದರೆ ಅವರು ಈ ಜನರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವರೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಸಲ, ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ, ಇವರು ತಾವು ಪಡೆಯಬಯಸಿದ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ನೆರೆಯವರು ಅವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಣುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ ಸದಸ್ಯರು ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಘನವಾದ ನಟನೆ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದರೂ ಅದು ನನಗನಿಸುವಂತೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ನಿಜವಾದ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಸರಿಯಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹತಭಾಗ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಸರಕಾರ ಇಚ್ಛಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಭವಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಅರ್ಧ ಅವರನ್ನೇ ಮತ್ತು ಇನ್ನರ್ಧ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಗ್ರಹಿತ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯ. ಈ ಸಮಾಜಗಳು ತಮ್ಮ ಮಾನವ ಸಹವಾಸಿತನದ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತವನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಹೃದಯವನ್ನು ಕಠೋರಗೊಳಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಅಧೋಗತಿಗೊಯ್ಯುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ.

ಮಾನ್ಯರೆ, ಇದು, ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ, ದಲಿತವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ......"

೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಯಕರರ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದಾಗ ಅದೇ ಒಲವು ಪುನಃ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಸರಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಶ್ರೀ ಬಾಜಪೈ ಹೇಳಿದರು -

"......ವಿಶೇಷ ಮೀಸಲು ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನೀವು ಬಗೆಹರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ದಲಿತವರ್ಗಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ ಪಂಗಡಗಳ ಸದ್ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಕುದುರಿಸುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಹೃದಯವನ್ನು ವಿಶಾಲಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ನೀವು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬಲ್ಲಿರಿ".

ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದನ್ನು ಹಿಂದೂಗಳ ವಿವೇಕ ಜಾಗೃತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿತು ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು

ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಸರಕಾರದ ಕೆಲಸ ಅಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ತಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಂಥ ಅಸಹಾಯಕ ದಲಿತರನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಮರ್ಥಿಸಿತು?

ಉತ್ತರ ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಪಿಡುಗು ತಾವು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಾಳಿ ತಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿದರು. ಅವರು ವಾದಿಸಿದ್ದು ಹೀಗೆ - ತಾವು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಪಿಡುಗನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸದಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮನ್ನು ದೂಷಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿ ತಮ್ಮಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ. ಹೀಗೆಂದು ೧೮೫೬ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾರಿ ಹೇಳಿತು. ೧೮೫೬ರ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳು ಮಹಾರ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನ ಪರವಾಗಿ, ಅವನು ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ಶಾಲಾ ಫೀ ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಿದರೂ ಧಾರವಾಡ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವಾಗ, ಈ ವಿಷಯ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದು, ೧೮೫೬ರ ಜುಲೈ ಒಂದರಂದು ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರ ಒಂದು ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿತು. ಅದರ ಪೂರ್ಣಪಾಠ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ :

"೧. ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾದ ವಿಷಯ ಬಹಳ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ತೊಂದರೆಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨. ಮಹಾರ ಅರ್ಜಿದಾರನ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಇರುವುದು ನಿಃಸಂಶಯ. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಸದ್ಯ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಅವನನ್ನು ತಡೆಯುವ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಹೊಡೆದುಹಾಕಲಾಗು ವದೆಂದು ಸರಕಾರ ನಂಬುತ್ತದೆ.

೩. ಆದರೆ ಒಬ್ಬನ ಸಲುವಾಗಿ ಯುಗಯುಗಗಳಿಂದ ನಂಬಿದ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಅವಸರದಿಂದ ಕೈಹಾಕುವುದು ಬಹುಶಃ ಶಿಕ್ಷಣದ ಧ್ಯೇಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅರ್ಜಿದಾರನ ಅನಾನುಕೂಲತೆ ಸರಕಾರ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಲ್ಲ. ಅವನು ಕೇಳುವಂತೆ ಸರಕಾರ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅವನ ಪರವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು ಬಾರದಂಥದಿರುತ್ತದೆ".

ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸರಕಾರ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ತಾಳಿರುವ ಸರಳ ದೃಷ್ಟಿ. ಅದು ಜವಾಬುದಾರಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲ. ಅದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಂದು ನಾಗರಿಕ ಸರಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿ ಅಲ್ಲ. ಆಳಲು ಅಂಜುವ ಸರಕಾರ ಸರಕಾರವೇ ಅಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮಹಾಸಂಸ್ಥೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಯಂತ್ರವಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿತ್ತು. ಮತ್ತೇಕೆ ಅದು ಕೆಡುಕು

ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ? ಕಾರಣ, ಅಧಿಕಾರ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೋ ಅಥವಾ ಆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಳಸಲು ಅಂಜುತ್ತಿರುವುದೋ ಅಥವಾ ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಿತೋ?

ಉತ್ತರ, ಅದರ ಬಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿತ್ತು; ಸಾಕಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರವಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಏಕೆ ಬಳಸಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ, ಹಿಂದೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪಿದೆಯೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಲಕಾಲ ಅನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ತಪ್ಪುಗಳಿವೆಯೆಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾದಾಗ ಅದನ್ನು ಅಂಜಿಕೆ ಆವರಿಸಿತ್ತು.

ತನ್ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಯಾತ್ರೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ 'ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮತತ್ವ' ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಅನುಮತಿಯ ಪರಿಣಾಮದ ಭೀತಿ ಮತ್ತು ಭಯಂಕರತೆ ಕುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ದೇಶೀಯ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆಗಳಿಗೆ ಗೌರವ ತೋರಿದಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟುದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಳಿಘಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಿಸ್ಟರ್ ವಾರ್ಡ್ ಎಂಬ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕ ೧೮೦೨ರ ತನ್ನ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾನೆ :

> "ಕಳೆದ ವಾರ ಸರಕಾರದಿಂದ ಒಂದು ನಿಯೋಗವು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಳಿಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು, ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪಡೆದ ಯಶಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಕಂಪನಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ದೇವತೆಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸಿತು. ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಯ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಸಾವಿರಾರು ದೇಶೀಯರು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ರು ಈ ದೇವತೆಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನೋಡಿದರು; ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯರು ಮೆರೆದ ಅಟ್ಟಹಾಸ ನಮಗೆ ಬಹಳ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ"[೧]

ಅಂಥದೇ ಮತ್ತೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್‌ನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಿಸ್ಟರ್ ರಾಬರ್ಟ್ ಲಿಂಡ್ಸೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಸಿಲ್‌ಹೆಟ್‌ದಲ್ಲಿಯ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಪಡೆದ ಕಾರ್ಯದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ :

> "ನೂತನ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿ ಗುರು ಸಂತ ಶಾ ಜಲೋಲ್‌ನ ಗದ್ದುಗೆಗೆ ವಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಲಾಯಿತು. ಭಾರತದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮೂಲೆಯಿಂದ ಇಸ್ಲಾಮೀಯರು ಈ ಗದ್ದುಗೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಮಾಧಿಗೆ ಬರುವ ಕಟ್ಟಾ ಇಸ್ಲಾಮೀಯರು ಬಹಳ ಅಪಾಯಕಾರಿಗಳೆಂದು ನನಗೆ ಅನಂತರ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವುದು ನನ್ನ ಕೆಲಸವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ

---

೧. ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಸೆರಾಂಪೊರ್ ಮಿಷನ್, ಸಂ. I, ಪುಟ ೧೫೭ರಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಅವತರಣಿಕೆ.

ಮುಂಚಿನವರು ಮಾಡಿದಂತೆ ಬೂಟುಗಳನ್ನು ಹೊಸ್ತಿಲ ಬಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ನೇರವಾಗಿ ಒಳಗೆ ಹೋದೆ. ಮತ್ತು ಐದು ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪುನೀತನಾಗಿ ನನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದು ನನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಗೌರವ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ".

ದೇಶೀಯ ನಂಬಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ (ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆಗಳೊಂದಗೆ) ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿತ್ತೆಂಬುದು ೧೮೩೩ರಲ್ಲಿ ಬಿಶಪ್ ಕೊರೀ ಮದ್ರಾಸ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸ್ಮರಣ ಕಾಣಿಕೆಯಿಂದ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಸ್ಮರಣ ಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಇಂತಿವೆ :

"ಮೊದಲನೆಯದು, ಕ್ರೈಸ್ತಮತೀಯ ಸರಕಾರದ ನೌಕರರು - ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ಸೈನಿಕ - ವಿಧರ್ಮೀಯರ (ಹೀದನ್) ಮತ್ತು ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು, ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ತೋರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಆಚರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದು, ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಗೌರವ ತೋರುವುದು ಅವಶ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆಯದು, ಪಗೋಡಾಗಳ ಹೊಲಸು ಮತ್ತು ಅವಹೇಳನಕರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಕ್ರೈಸ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಪಗೋಡಾ ಮತ್ತು ಮಸೀದಿಗಳ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಮತ್ತು ದತ್ತಿಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಅಧಿಕಾರ, ೧೮೧೭ರ ನಿಬಂಧನೆ VIIರ ಷರತ್ತಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವದ ಮೂರ್ತಿಯ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗದು, ವಿವಿಧ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಪೂಜಕರಿಗೆ, ಸೇವಕರಿಗೆ, ದೇವದಾಸಿಯರಿಗೆ ಕೂಡ ಸವಲತ್ತು ಕೊಡಲಾಗದು, ಅಥವಾ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಕೂಡದು ಅಥವಾ ಅಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಕೂಡ ಕಚೇರಿಯ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇರದೆ ಮತ್ತು ಕ್ರೈಸ್ತ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕರ ಆದೇಶವಿರದೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗದು. ನಾಲ್ಕನೆಯದು, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸರಕಾರದ ಟ್ರೂಪ್‌ಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿ ಗೌರವ ತೋರಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಸಬ್ಬತ್ ದಿನ ಕೂಡ, ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಮತ್ತು ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ, ಗೌರವ ಸೂಚಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ, ಕ್ರೈಸ್ತರು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ, ಸರಕಾರದ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ, ತಮ್ಮವೇ ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಪವಿತ್ರ ಮತ್ತು ಅವಹೇಳನಕರ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು, ಒತ್ತಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ".

ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ದೇವವಾಣಿಯ ಸತ್ಯಗಳು ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ ಯಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವ ತಮ್ಮ ಯತ್ನದಿಂದ ತುಷ್ಟರಾಗದೆ, ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಯುತವಾಗಿ ಭೂತಾರಾಧನೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಟ್ಟ ರೂಪಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ

ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಅತ್ಯಂತ ಅಶ್ಲೀಲ ಮತ್ತು ಓಕರಿಕೆ ಬರಿಸುವ ಕ್ರೂರ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಶೇಷ ಪೋಷಣೆ ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕುಡಿದು ಕುಣಿದಾಡುವ ನರಕ ಸದೃಶ ದೇವತಾರಾಧನೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಲು ತಮ್ಮ ಉತ್ಸವಾಧಿಕಾರಿ ಗಳನ್ನೇ ಕಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪಿತೃ ಅನುಕಂಪದಿಂದ ಗುಡಿಯ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು, ಪೂಜಾರಿಗಳನ್ನು ಓಲೈಸುವುದು, ನೃತ್ಯಗಾರ್ತಿಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು, ಹೀದನ್‌ರಿಗೆ ಇಂಥ ಗೌರವ ತೋರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೇಶೀಯರ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಹೇಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಿಂದ ಮಾಡಿದುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧೮೪೧ರವರೆಗೂ ಸರಕಾರ ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಭಾಗವಹಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಅದೂ ಕೂಡ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕರ ದೊಡ್ಡ ಚಳುವಳಿಯ ನಂತರವೇ.

> "ಸೇಂಟ್ ಜಾರ್ಜ್ ಫೋರ್ಟ್ ಸರಕಾರದ ಸೈನಿಕ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಸಹಿಮಾಡಿದ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ದಂಡನಾಯಕರಿಗೆ ಬರೆದ ೧೮೪೧ರ ಜುಲೈ ೬ರ ಸುತ್ತೋಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಮುಖಾಂತರ ಮುಟ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಮಂಡಳಿ (Court of Directors)ದ ಆಜ್ಞೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಟ್ರೂಪುಗಳು ಇಲ್ಲವೆ ಮಿಲಿಟರಿ ಬ್ಯಾಂಡುಗಳು ದೇಶೀಯರ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿರುವುದನ್ನು ಅಥವಾ ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿ ಗೌರವ ಸೂಚಿಸುವುದನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇದರ ಉದ್ದೇಶ ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮಾರಂಭಗಳೊಂದಿಗೆ ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಬಂಧ ಕಡಿಯುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ದೇಶೀಯ ರಾಜಕುಮಾರರಿಗೆ, ಅವರು ಇಂಥ ಹಬ್ಬ ಇಲ್ಲವೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮರಳುವಾಗ ತೋರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೌರವವನ್ನು ತೋರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ದೇಶೀಯರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಗಾಬರಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ಅವರ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ನೋವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡದಂತೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ತರಬೇಕು". ಈ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯದಂಡನಾಯಕರಿಂದ ವಿಭಾಗೀಯ ಜನರಲ್‌ರಿಗೆ, ಮತ್ತು ಅವರಿಂದ ಅವರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಸೈನಿಕ ತುಕಡಿ (ರೆಜಿಮೆಂಟ್) ಗಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಲಾಗಿತ್ತು".

ದೇಶೀಯ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮುಳುಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಕಚೇರಿಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಪೋಷಣೆಗೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ದುರ್ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದ ಸರಕಾರದಿಂದ ಯಾವ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು?

ಅದು (ದೇಶೀಯ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆಗಳಿಗೆ ತೋರಿದ) ಅನುಕಂಪದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು ತಗುಲಿದಂತಾಯಿತು. ಈ ಭಯಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿದ್ದವು.

ಮೊದಲನೆಯದು, ಅದು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿತ್ತು. ಅದುವರೆಗೆ ದೇಶೀಯ ಅರಸರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಸೂತ್ರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಅವರ ನಿರಾತಂಕ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವರ ರೂಢಿಗಳಿಗಾಗಲಿ ಧಕ್ಕೆ ತಗುಲದು ಎಂದು ಘೋಷಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ೧೮೦೧ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನರಿಗೆ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಪವಿತ್ರ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿತು :-

"ಈಗಾಗಲೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲವಾಸಿಗಳ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವಂತೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿರುವ ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗಾನುಸರಣೆ, ನ್ಯಾಯ, ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ಅನವಶ್ಯಕವೆಂದು ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಗವರ್ನರ-ಇನ್-ಕೌನ್ಸಿಲ್ ನಂಬಿದರೂ, (ದೇಶೀಯರು) ಕಂಪನಿಗೆ ತೋರಿದ ಪವಿತ್ರ ನಂಬುಗೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ, ಕಂಪನಿಯ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ವಿಧೇಯತೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತೋರಬೇಕೆಂದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾಯಿದೆಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನ್ಯಾಯಯುತ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು, ಪೂರ್ವಜರ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಉಪಭೋಗ ಮಾಡುವ ಭರವಸೆ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

೧೮೩೪ರ ಮೇ ತಿಂಗಳು ಕೊಡಗನ್ನು (ಕೂರ್ಗನ್ನು) ಜಯಿಸಿದಾಗ ಕೊಡಗರಿಗೆ ಕೆಳಗಿನ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು :

'ಕೊಡಗದ ಸರ್ವ ನಿವಾಸಿಗಳ ಇಚ್ಛೆಯು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವುದಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇದುವರೆಗೆ ವೀರ ರಾಜೇಂದ್ರರಿಂದ ಆಳಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಕಂಪನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲು ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ದೇಶೀಯ ಆಳಿಕೆಗೊಳಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವರ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾಗುವುದೆಂದೂ ಈ ಮೂಲಕ ಭರವಸೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು, ಮತ್ತು ಅವರ ಭದ್ರತೆ, ಸೌಖ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರಕ್ಕಿರುವ ಪ್ರಬಲ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ತೋರಿಸಲಾಗುವುದು".

೧೮೪೯ರಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ಕೆಳಗಿನ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಯಿತು :

"ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು - ಮುಸಲ್ಮಾನರಿರಲಿ, ಹಿಂದೂಗಳಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಶೀಖರಿರಲಿ - ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲು ಪರವಾನಗಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಧರ್ಮದವರು ಇನ್ನೊಂದು ಧರ್ಮ ವಿಧಿಸಿದ ಇಲ್ಲವೆ ಅನುಮತಿಸಿದ ರೂಢಿ ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಲು ಪರವಾನಗಿ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ".

ಅದೇ ತರಹದ ಉಳಿದ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಅವು ಬಹಿರಂಗ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇಂಥ ಭಾಷೆಗಳು ನ್ಯಾಯಯುತವೋ, ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರೇರಿತವೋ, ಏನೊ, ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಕೊಟ್ಟವುಗಳನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸುವುದು ರಾಜಕೀಯ ಚಾತುರ್ಯವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪದಶಃ ಅರ್ಥಮಾಡುವ ಕೆಲವರಿದ್ದರು. ಅವರ ವಿಚಾರ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅರ್ಥ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಾಗಲಿ, ಅವುಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಶಯಪಡುವುದಾಗಲಿ ಇದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಕೆಲವರು ಆ ಭಾಷೆಗೆ ಈ ಅರ್ಥ ಬರುವಂತೆ ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದರು - 'ಭಾರತೀಯರಾದ ನೀವು ಹೊಸ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೀರಿ". "ಇದರಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುವುದು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತವಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂದು ವಾದಿಸಿದರು. ವಿಶ್ವಾಸಘಾತದ ಭೀತಿ ಒಂದು ಕಾರಣ. ತೆರೆದ ದಂಗೆಯ ಭೀತಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣ. ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ದಂಗೆಯ ಭೀತಿ ಅರಿಯದ ಭೀತಿ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಂಗತಿ ಆಗಿತ್ತು. ೧೮೦೧ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಂಗೆ ಆಯಿತು. ಅದು ವೆಲ್ಲೋರ್ ದಂಗೆ. ೧೮೫೭ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಆಯಿತು. ಅದು ಸಿಪಾಯಿಯ ದಂಗೆ. ವೆಲ್ಲೋರ್ ದಂಗೆ ಸಣ್ಣ ಕಿಡಿ, ಆದರೆ ಸಿಪಾಯಿಯ ದಂಗೆ ದಳ್ಳುರಿ ಆಗಿತ್ತು. ಎರಡೂ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವೇ ಕಾರಣ. ಪಾಠ ಕಲಿಸಲು ಎರಡು ದಂಗೆಗಳು ಸಾಕು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ಈ ಎರಡು ದಂಗೆಗಳಿಂದ ಪಾಠ ಕಲಿಯದಿರಲಿಲ್ಲ. ೧೮೦೧ರ ವೆಲ್ಲೋರ್ ದಂಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿತು. ಸಿಪಾಯರ ದಂಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ವೈರ ಭಾವದಿಂದ ನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರು ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕ ಬಯಸಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಅಪಾಯ ಬಹು ದೊಡ್ಡದೇ ಆಗಿತ್ತು. ದಂಗೆ ಅವರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಭಯಭೀತರನ್ನಾಗಿಸಿತೆಂದರೆ - ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯ ನಿಶ್ಚಿತ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ ಭಾರತವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದು ಅವರ ಅನಿಸಿಕೆ ಆಗಿತ್ತು. ಭಾರತವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾತುರರಾಗಿರು

ವುದರಿಂದ ಅವರು ಯಾವುದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ತಾಳಿದ ಈ ನಿಲುವು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರ ಎಷ್ಟೇ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಅದರ ಅಧಿಕಾರ ಎರಡು ಸೀಮಾ ರೇಖೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದಿರುತ್ತದೆ.

"ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲನೆಯದು ಆಂತರಿಕ ಮಿತಿ. ಅದು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದವರ ಸ್ವಭಾವ, ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಲ್ತಾನನು ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕದಿದ್ದರೆ, ಪೋಪ್ ಕೆಥೊಲಿಕ್ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸದಿದ್ದರೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಜಾತಿಯನ್ನು ಖಂಡಿಸದಿದ್ದರೆ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಂಮೆಂಟ್ 'ನೀಲಿಕಣ್ಣಿನ' ಶಿಶುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ನ್ಯಾಯಾಬಾಹಿರ ವೆಂದು ಘೋಷಿಸದಿದ್ದರೆ, ಅದರ ಅರ್ಥ, ಅವರು ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು "ಮಾಡಲಾರರು" ಎಂದಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವರು ಮಾಡಲು "ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ". ಅದೇ ರೀತಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಯಾಂಗವು ಪ್ರಗತಿಗೆ ಬಹಳ ಒಗ್ಗುವಂಥ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಅದು ಸಾರ್ವಭೌಮವಾಗಿ ದ್ದುದರಿಂದ, ಮತ್ತು ಅದರ ಸ್ವಭಾವ, ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ರತವಿದ್ದ ಶಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಕೊರತೆಗಳು, ಅದರ ನೋವುಗಳು, ಅದರ ಪ್ರಬಲ ಇಚ್ಛೆ ಮತ್ತು ಆಶೆಗಳು ಅದರ (ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ) ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅನುಕಂಪದಿಂದ ತುಂಬಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಭಾರತೀಯರ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವೈರಭಾವ ತಾಳಿತು. ಅದು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವದೇಶಿ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಅವಕೃಪೆ ತೋರಿತು ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ವಾಸನೆ ಹೊತ್ತುದನ್ನೆಲ್ಲ ಕತ್ತರಿಸಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಇವೆಲ್ಲ ಅದರ ಸ್ವಭಾವದ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆದವು. ಆದರೆ ಬೇಜವಾಬುದಾರಿ ಸರಕಾರ ತಾನು ಮಾಡಬಯಸಿದುದನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಲು ಅಸಮರ್ಥ ಆಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಧಿಕಾರ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರತಿರೋಧದಿಂದ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಾನು ಮಾಡಬಯಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳಿವೆ, ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವ ಭೀತಿಯಿಂದ ಅದು ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಧೈರ್ಯ ತಾಳದು, ಸೀಝರ್ ರೋಮನ್‌ರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ತಾಳನು, ಆಧುನಿಕ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್, ಎಷ್ಟೇ ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೂ, ವಸಾಹತುಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಂಕ ಹೇರಲಾರದು. ಅದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತ ಸರಕಾರ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದುಹಾಕುವ, ಏಕಪತಿತ್ವ ಇಲ್ಲವೆ ಏಕಪತ್ನೀತ್ವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವ, ವಾರಸಾದ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ತಿದ್ದುವ, ಅಂತರ್ಜಾತಿಯ ವಿವಾಹವನ್ನು

ಸಕ್ರಮಗೊಳಿಸುವ, ಚಹ ತೋಟದ ಒಡೆಯರಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ, ಧೈರ್ಯ ಮಾಡದು. ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಪ್ರಚಲಿತ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವಿರುತ್ತದೆ. ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಪ್ರತಿರೋಧ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಜನಸರಿಗಾಗಿರುವ ಸರಕಾರ, ಜನರಿಂದ ದೂರವಿರದ ಸರಕಾರ, ಪ್ರಗತಿ ಪಥದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ವಿಧೇಯತೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿರೋಧ ಎಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಕಾರ್ಯಾಂಗ, ಜನಪರ ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಆಗದಿದ್ದುದರಿಂದ, ಜನರ ಹೃದಯ ಮಿಡಿತವನ್ನು ಕೇಳಲು ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ಸಾರಾಂಶವಿಷ್ಟೇ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಬೇಜವಾಬುದಾರಿ ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಅದರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಿರುವ ಈ ಎರಡು ಮಿತಿಗಳ ನಡುವೆ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. ಜೀವನವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಂಥದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಡೆ ಹಿಡಿಯಲಾಗಿತ್ತು. ಅರ್ಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಇಚ್ಛೆ ಅದಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ, ಇನ್ನರ್ಥವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಅದಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಭೌತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಗತಿ ಆಗಿದ್ದುದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜನರೂ ಬರಿ ಶಾಂತಿ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಲಾಭಗಳಿಂದ ಬಹುಕಾಲ ತುಷ್ಟರಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿರಲು ಅವರು ಮೂಕಪಶುಗಳಲ್ಲ. ಅದು ತಮ್ಮ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿದೆ, ಹೆಚ್ಚು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ, ರೇಲ್ವೆ ಮುಖಾಂತರ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ, ಅಗ್ಗ ದರದಲ್ಲಿ ಅಂಚೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದೆ, ಸಂದೇಶವನ್ನು ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಮುಖಾಂತರ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಳಿಸುತ್ತಿದೆ, ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿದೆ, ತೂಕ ಮತ್ತು ಅಳತೆಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸಿದೆ, ತಮ್ಮ ಭೂಗೋಲ, ಖಗೋಲ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಬಗೆಗಿನ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿದೆ, ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಆಂತರಿಕ ಜಗಳಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಜನರು ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಯನ್ನು ನಿರಂತರ ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಮೂರ್ಖತನ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಜನರು ಎಷ್ಟೇ ಸಮಾಧಾನವಿದ್ದರೂ, ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ, ಕೇವಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (ಕಾರ್ಯ ನಿಪುಣತೆಯ) ಯಂತ್ರವಾಗಿರುವ ಸರಕಾರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿರುವ ಸರಕಾರವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಾರೆ".

ಜನರು ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಬಯಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿತು -

"ತತ್‌ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಜನರ ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಂತೆ, ಮೊಗಲರ ಸರಕಾರದಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಆದ ಬದಲಾವಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಿಂತ ಕೇವಲ ಅರಸರ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅರ್ಧ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅರ್ಧ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು 'ನಿರ್‌ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ' ತತ್ವವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ

ಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ಭಾರತೀಯ ನಿವಾಸಿಗಳು ಈ ಮೊದಲು ಮರೆತುಹೋದ ಇತಿಹಾಸ ದುದ್ದಕ್ಕೂ, ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದರೋ, ದಣಿದಿದ್ದರೋ, ಪೂಜಿಸಿದ್ದರೋ, ಬದುಕಿದ್ದರೋ, ಸತ್ತಿದ್ದರೋ ಅವುಗಳಿಂದ ಯಾವ ಮಹತ್ವದ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಿನ್ನವಾದ ಸರಕಾರದ ಕೆಳಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಬದಲಾವಣೆ, ಒಂದು ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಆದ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ತನಗೆ ಸಿಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿತು.[೧] ಮತ್ತು ಚೀನಿಯ ಸಿಂಪಿಗನ ಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಚೀನಿಯ ಸಿಂಪಿಗನು ಹಳೆಯ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಮಾದರಿಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ, ತದ್ರೂಪ ಅದರಂತೆ, ತೂತು, ತೇಪೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಹೊಸ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೊಲಿದು ಕೊಟ್ಟನು.[೨]

ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡದ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸಿದರೂ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದರ ಕಲ್ಪನೆ ತಪ್ಪಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮ ವಿಧ್ವಂಸಕವಾಗಿತ್ತು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನ ಉದ್ಧಾರ, ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದಾಗ ಮತ್ತು ಅವನೊಬ್ಬ ಮಾನವನೆಂದು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದಾಗ, ಹಿಂದುಗಳಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ.

ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯದ ಪೂರ್ಣ ವಿಲೇವಾರಿ ಆದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಮಾನವನೆಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಅವನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಗೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶ ಈಡೇರಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಂಥ ಕೇವಲ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು, ಅವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಟ್ಟು, ಅವನನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಢಿಸವುದು. ಮತ್ತೊಂದು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ ಅಪರಾಧವೆಂದು ವಿಧಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ತರುವುದು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ಇದಾವುದನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡಬಯಸಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲೂ ಬಯಸಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಗಿದ್ದನೋ ಹಾಗೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನಾಗಿದ್ದ, ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕೊಟ್ಟ ಕರದಿಂದ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು, ಆದರೆ ಅವನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಇಲ್ಲದಾಯಿತು. ಅವನು ಕೊಟ್ಟ ಕರದಿಂದ ಬಾವಿಗಳನ್ನು

---

೧. ಬರ್ಮಾದಲ್ಲಿ ತಲೆಗಂದಾಯ ಹಿಂದಿನಿಂದ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದದು ವಿಜಯದ ದಿನ ಕಂಡುಬಂದದ್ದರಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೨. ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಹೊಟನ್, ಬ್ಯೂರೋಕ್ರಾಟಿಕ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್.

ತೋಡಲಾಯಿತು; ಆದರೆ ಆ ಬಾವಿಗಳಿಂದ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕು ಅವನಿಗೆ ಇಲ್ಲದಾಯಿತು. ಅವನು ಕೊಟ್ಟ ಕರದಿಂದ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು, ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಅವನಿಗಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿಯೂ ಅವನು ಕರ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಆಗುವ ಹಕ್ಕು ಅವನಿಗಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿದ್ದ, ಆದರೆ ನಾಗರಿಕನಲ್ಲ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನಿಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯ ಬೇಕಾಗಿದ್ದದು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ನೀರು. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಬೇಕಿತ್ತು. ಬಡತನದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕರಮುಕ್ತ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅದೆಲ್ಲ ಹಿಂದುಮುಂದಾಯಿತು. ಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮೇಲೆ ಕರ ಹೇರಲಾಯಿತು. ಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ನೀರು ಪೂರೈಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮೇಲೆ ಕರ ಹೇರಲಾಯಿತು. ಕಚೇರಿಗಳ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಸಂಬಳ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮೇಲೆ ಕರ ಹೇರಲಾಯಿತು.

ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಜಯ ಸಾಧಿಸುವುದರಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಆದ ಒಳಿತಾದರೂ ಏನು? ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಶೂನ್ಯ, ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯ; ಸ್ಥಾನಮಾನ ದೊರಕಿಸುವಲ್ಲಿ, ಶೂನ್ಯ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಲಾಭವಾಗಿರುವುದು. ಅದು ಕಾಯಿದೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯ ಸಮಾನತೆ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಕಾಯಿದೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅದು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನಿಗೆ ಎಟುಕುವಂಥದ್ದಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಕಾಯಿದೆಯ ಸಮಾನತೆಯ ಲಾಭವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಕಾಯಿದೆಯ ಎದುರು ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರೆನ್ನುವ ತತ್ವದಿಂದ ವಿಶೇಷ ಲಾಭವಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಅವರೆಂದೂ ಇದನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನುವಿನ ಕಾಯಿದೆ ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ, ಅಸಮಾನತೆಯೇ ಮನುಶಾಸ್ತ್ರದ ಆತ್ಮ ಆಗಿತ್ತು. ಅದು ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳನ್ನು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು, ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿತ್ತು. ಅದು ಹವೆಯನ್ನು ದೂಷಿತಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕಾಯಿದೆ ಎದುರು ಸಮಾನತೆ ತತ್ವ ಸೊಂಕು ಹವೆಯನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹವೆಯನ್ನು ಉಸಿರಾಡಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗಾದ ನಿಜವಾದ ಲಾಭ. ಗತ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಇದು ಸಣ್ಣ ಲಾಭ ಅಲ್ಲ.

●

ಭಾಗ - III

I. *ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನ ಕುರಿತು _ ಭಾಷಣ*

II. *ಸಾರ್ವಭೌಮತೆ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕು*

ದಿನಾಂಕ ೮ ಜನವರಿ ೧೯೩೬ರ, ಸರಕಾರದ ಕಾನೂನು ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮ್ಯಾಗಜಿನ್‌ನಲ್ಲಿ, 'ಕಾಲೇಜ್ ಟಿಪ್ಪಣಿ' ಎಂದು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ :

> "ಶ್ರೀ ಫಯಜಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಡಾ. ಅಂಬೇಡಕರರಿಗೆ ವಹಿಸಿದ್ದು ಸಂತಸದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ಹೆಸರಾಂತ ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳೂ, ಉತ್ತಮ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ ಸಂವಿಧಾನ ಕಾನೂನಿನ ತಜ್ಞರೂ ಹಾಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕೇವಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ, ಬೇರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಬಗೆಗೆ ಈಗಲೇ ಏನು ಬರೆದರೂ ಅದು ಉದ್ಧಟತನ ವಾದೀತು. ಅವರು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲ ರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮುಜುಗರ ಉಂಟುಮಾಡದೇ ನಾವು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ."

I

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನ ಕುರಿತು ಭಾಷಣಗಳು

I. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಧಾರ ಸೂತ್ರಗಳು

II. ಸಂಸತ್ತು ಎಂದರೇನು?

III. ಕಿರೀಟ (ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರ)

IV. ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಲಾರ್ಡ್ಸ್

V. ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಹಾಗೂ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳು

ಮುನ್ನುಡಿ

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನ ಕುರಿತಂತೆ ನಾನು ಈ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಬೊಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಕಾನೂನಿನ ಕಾಲೇಜ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ೧೯೩೪-೩೫ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದೆ, ಈ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಭಾರತೀಯನು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನ ಕುರಿತಂತೆ ಹೇಳುವುದು ಉದ್ಧಟತನದ ಕ್ರಮವಾಗಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯದೆ ಈ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿರುವೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನ ಸುಧಾರಣೆಯ ಆಯೋಗದ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದ ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವಾಗ ಆಸ್ಟಿನ್ ಚೆಂಬರ್ಲಿನ್ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆ ಗಮನಾರ್ಹ:

ನಾನು ಈ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಭಾರತೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದನ್ನು ತುಂಬಾ ಗೌರವದಿಂದ ಆಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸಂವಿಧಾನದ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನನ್ನದೇ ಆದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಲು ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕೆಂದೇ ಹೇಳುವೆ. (ಸಾಕ್ಷಿ ನಡಾವಳಿಕೆ ಸಂ.11c 9812). ಈ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯು ಸತ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಯಾವ ಭಾರತೀಯನೇ ಆಗಲೀ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸುವಾಗ ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಬೇಕು. ಈ ಬಗೆಗೆ ಬರೆಯಬಹುದಾದ ಭಾರತೀಯ ಲೇಖಕರು ಅರಿಯಲೇಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಬಗೆಗೆ ಪರಕೀಯರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುಬಹುದಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಂಗ್ಲೇಯರು ತುಂಬಾ ಗೌರವದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಬರಹದಿಂದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಬದಲಾಯಿಸಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಈ ಬರಹವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಆಸ್ಟಿನ್ ಚೆಂಬರ್ಲಿನ್ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯು ಆತಂಕವನ್ನು ಒಡ್ಡಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ನನ್ನದೇ ಆದ ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿಲ್ಲ. ಮುಂದುವರಿದು ನಾನು ಇದನ್ನು ಆಂಗ್ಲೇಯರಿಗೆಂದು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಡೈಸಿ ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಡೈಸಿಯವರ ಬರಹವು ಎರಡು ಕುಂದುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಹಲವಾರು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮುಂಚೆಯೇ ಅರಿತಿರುವವರಿಗೆ ಡೈಸಿ ಅವರ ಬರಹಗಳು ಅರ್ಥವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಂಸತ್ತು ಎಂದರೇನು? ಅದು ಹೇಗೆ ಉದಯಗೊಂಡು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು ಹಾಗೂ ಅದರ ಕಾರ್ಯಗಳೇನು ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲ ವಿದ್ಯಾಥಿಗಳಿಗೆ ಇರಬಹುದಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಮೊದಲನೆಯ ಬಾರಿಗೆ ಡೈಸಿಯವರ ಬರಹವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇರಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಾನೂನಿನ

ಆಡಳಿತೆಯ ಸಮಗ್ರ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅರಿಯದೇ; ಈ ಒಂದು ಮೂಲ ಸೂತ್ರದ ಬಗೆಗೆ ದಂಗು ಬಡೆದು ಏನೂ ಅರಿಯದೇ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಅರಿಯಲೆಂದೇ ಒಬ್ಬ ಅಧ್ಯಾಪಕನು ಡೈಸಿ ಅವರ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಬರಹಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕಾದುದು ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನವು ಅಪಾರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅಗಾಧವಾಗಿ, ಕಾನೂನು ಆಡಳಿತೆ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಬಗೆಗೆ, ಡೈಸಿ ಅವರು ಬರೆದ ನಂತರದಲ್ಲಿ, ಬೆಳೆದುಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಈ ಅಪಾರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಡೈಸಿ ಅವರು ನೀಡಿರುವ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಸಮಂಜಸವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತಿವೆ. ಎರಡನೆಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಮುಖವಾದ ವಿಷಯ ಎಂದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮುಕುಟ ಅಥವಾ ಕಿರೀಟ ಮತ್ತು ಸಂಸತ್ತು ವಸಾಹತುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ಧೋರಣೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಿರವ ಸಂಗತಿ ಡೈಸಿ ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರದೆ ಕೇವಲ ಅವರ ಗ್ರಂಥದ ಅಧ್ಯಯನವು ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥವಾಗಲೂಬಹುದು. ಈ ಒಂದು ಏಕೈಕ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ, ಡೈಸಿ ಅವರ ಬರಹಗಳಿಗೆ ಪರಿಪೂರಕವಾಗಲೆಂದೇ ಈ ಭಾಷಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಡೈಸಿ ಅವರ ಬರಹದಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಕುಂದುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದೇ ಈ ಬರಹದ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಈ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

●

I

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಮೂಲ ಸೂತ್ರಗಳು

ಡೈಸಿ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮುರು ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅದು ವಿಶ್ವದ ಇತರ ಸಂವಿಧಾನಗಳಿಂದ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಆ ಸೂತ್ರಗಳೆಂದರೆ :

೧. ಸಂಸತ್ತಿನ ಶಾಸನೀಯ ಕಾರ್ಯದ ಪರಮಾಧಿಕಾರ

೨. ಕಾನೂನು ಆಡಳಿತದ ಅಸ್ತಿತ್ವ

೩. ಸಂವಿಧಾನವು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದು.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಈ ಪ್ರಮುಖ ಮೂರು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ವಿಧವಾದ ಅವಕಾಶವು ಬೇರೆ ಸಂವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಿಷಯ ಮಾತ್ರ ಖಚಿತ, ಅದೇನೆಂದರೆ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳು ಈಗ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇರದೇ ಹೋದರೂ, ಡೈಸಿ ಅವರು ಗ್ರಂಥರಚನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳಬಹುದೆಂದರೆ ೧೯೩೧ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಶಾಸನದಿಂದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಅಥವಾ ಸಂಸತ್ತಿನ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಗೆ ಚ್ಯುತಿ ಬಂದಂತಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಟೀಕೆ ಎಂದರೆ, ಕಾನೂನಿನ ಆಡಳಿತೆ ಹಾಗೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಕೇವಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ, ಬೇರೆ ದೇಶಗಳ ಸಂವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಸಂವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಕಾನೂನು ಆಡಳಿತೆಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಈ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ನಾವು ಬೇರೆ ಸಂವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಾರೆವು. ಈ ಒಂದು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಸೂತ್ರಗಳ ಪಾತ್ರ ಇತರ ಸಂವಿಧಾನಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ.

(I) ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಶಾಸನೀಯ ಅಧಿಕಾರದ ಮೇಲ್ಮೆ

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಬಗೆಗೆ ಟೀಕಿಸಿದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯ ವಿದೇಶೀ ಟೀಕಾಕಾರರಾದ ಮಾಂಟೆಸ್‌ಕ್ಯೂ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಆಂಗ್ಲ ಸಂವಿಧಾನವು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಮಾಂಟೆಸ್‌ಕ್ಯೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಹೊಳೆದಂತೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯಾಂಗ, ಶಾಸಕಾಂಗ ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯಾಂಗಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಗವೂ ತನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದು, ಬೇರೆ ಅಂಗದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾಂಟೆಸ್‌ಕ್ಯೂ ಅವರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಬಗೆಗೆ ಬರೆದಾಗ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲದ ಲಕ್ಷಣವಾದ "ಅಧಿಕಾರ ವಿಭಜನೆ"ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಈ ವಿದೇಶೀ ಟೀಕಾಕಾರ ಮೊದಲು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದು ಅಚ್ಚರಿಯ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಗೊಂಡ ಅವನು ಫ್ರೆಂಚ್ ದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿಯ "ಅಧಿಕಾರ ವಿಭಜನೆ" ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹಪಡಿಸಿದನು. ಈ ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಮುಂಬರುವ ಸಂವಿಧಾನಗಳ ತಳಪಾಯವಾಗಿರಬೇಕೆಂದೇ ಮಾಂಟೆಸ್‌ಕ್ಯೂ ಅವರ ಹಿರಿಯಾಶೆ. ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಮಾಂಟೆಸ್ಕ್ಯೋ ಅವರು ತಪ್ಪಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಭಾವನೆಗಳು. ಅನೇಕ ದೇಶಗಳ ಸಂವಿಧಾನಗಳನ್ನು ತಪ್ಪುದಾರಿಗೆ ಎಳೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಭಾವಿಸಿದಂತೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ 'ಅಧಿಕಾರ ವಿಭಜನೆ' ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸಂವಿಧಾನವು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೇ ಮನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ದೇಶದ ಅರಸನೇ ಅಲ್ಲಿಯ ಶಾಸಕಾಂಗದ, ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಹಾಗೂ ದೇಶದ ಸಕಲ ಆಡಳಿತದ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆಡಳಿತ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮಂತ್ರಿವರ್ಗದವರು, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆಡಳಿತಾಂಗ ಹಾಗೂ ಶಾಸಕಾಂಗಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಅಧಿಕಾರ ವಿಭಜನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಉದ್ಭವಿಸದು.

ಲಾರ್ಡ್ ಛಾನ್ಸೆಲ್ಲರು ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಪ್ರಮುಖ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವರು. ಆದರೆ ಅವರು ಸಂಪುಟದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ

ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ವಿಭಜನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ಮೂರೂ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ವಿಭಜನೆ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದುವರಿದು ಅಮೆರಿಕೆಯ ಲಿಖಿತ ಸಂವಿಧಾನದಂತೆ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಲಿಖಿತ ಸಂವಿಧಾನವೇ ಇರದಾಗ 'ಅಧಿಕಾರ ವಿಭಜನೆ'ಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೇ ಬರಲಾರದು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರವೆಂದೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೇ ಸೇರಿದೆ. ಆಡಳಿತಾಂಗ ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಕಾರ್ಯಗಳೇನಾದರೂ ಸೀಮಿತವಾಗಿವೆ ಎಂದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಕಾರ್ಯಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟೇ ಕೆಲವು ಅಂಗಗಳಿಗೆ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದೆ ಎಂದರ್ಥ. ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಇತಿಮಿತಿಗಳು ಶಾಸಕಾಂಗ, ಅಂದರೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುವ ಹಾಗೂ ಹಿಗ್ಗಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಕೇವಲ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೇ ಸೇರಿದೆ.

ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಶಾಸನ ಪರಮಾಧಿಕಾರದ ಅರ್ಥ

ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಶಾಸನಾಧಿಕಾರದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಯಲೇಬೇಕು. ಮೊದಲನೆಯದೆಂದರೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಯಾವ ಕಾನೂನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು ಹಾಗೂ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲೂಬಹುದು. ಅಂದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ವೋನ್ನತ ಅಧಿಕಾರ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಯಾವ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಆಗಲೀ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ ಆಗಲೀ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ರಚಿಸಿದ ಶಾಸನಗಳು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಎಂದರೆ ಅರಸ, ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆ ಹಾಗೂ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಂಸ್ಥೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮೂರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಆಸ್ಪದವೇ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದುವರಿದು ಶಾಸನ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಾನೂನಿನ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗದಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ನಿಯಮಗಳು ಎಂದೇ ಅರಿಯಬೇಕು. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಶಾಸನೀಯ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಇವಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲೇ ಬೇಕು.

ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಶಾಸನೀಯ ಪರಮಾಧಿಕಾರವನ್ನು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದಡಿ

ಯಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳೂ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್‌ಎಡ್‌ವರ್ಡ್ ಕೋಕ್ ಅವರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಅಧಿಕಾರ ಹಾಗೂ ಇತಿಮಿತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮಾತನಾಡಿ, ಅದರ ಅಧಿಕಾರ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಅನಿರ್ಬಂಧ ಹಾಗೂ ಆಬಾಧಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಿರುವರು. ಅಂದರೆ ಅದರ ಅಧಿಕಾರವು ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಕಾರಣಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಮೀರಿದ್ದು:

ಖ್ಯಾತ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಬ್ಲಾಕ್‌ಸ್ಟೂನ್ ಹೇಳಿರುವಂತೆ; "ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಮತ್ತು ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು, ಕಾನೂನುಗಳ ರಚನೆ, ವಿಸ್ತರಿಸುವ, ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುವ, ದೃಢೀಕರಿಸುವ, ತೆಗೆದುಹಾಕುವ, ಭಂಗಗೊಳಿಸುವ, ಮರಳಿ ಜಾರಿ ಮಾಡುವ ವಿವಿಧ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಧಾರ್ಮಿಕ, ನಾಗರಿಕ ಹಾಗೂ ಮಿಲಿಟರಿ ಮತ್ತು ದಂಡನೀತಿ ಶಾಸನಗಳ ಬಗೆಗೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನ ತಿಳಿಸುವಂತೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಂಗವೆಂದರೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕಾನೂನಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದಾದ ತಂಟೆ ತಗಾದೆಗಳು, ಅದರ ಪರಿಹಾರ, ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿವಾರಣೋಪಾಯಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಯಾಗಿದೆ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ರಾಜನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರುವ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದೆ. ಉದಾ: ಎಂಟನೆಯ ಹೆನ್ರಿ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ವಿಲಿಯಮ್‌ರ ಕಾಲ. ಅದು ದೇಶದ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಎಂಟನೆಯ ಹೆನ್ರಿ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಲಾದ "ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಮಾಡಲಾರರು". ಅಂದರೆ ಬ್ರಿಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಂತಹ ಬಲವಾದ ಸಂಸ್ಥೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಡಿಲೋಮೆ ಎಂಬ ಫ್ರೆಂಚ್ ನ್ಯಾಯವಾದಿಯು ಕೋಕ್ ಮತ್ತು ಬ್ಲಾಕ್‌ಸ್ಟೂನ್ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತಾ ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ : "ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಪುರುಷನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದೇ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ."

ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಶಾಸನೀಯ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು :

೧) ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆ ಹಾಗೂ ಒಕ್ಕೂಟದ ಕಾಯ್ದೆಗಳು :

ಸ್ಕಾಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಹಾಗೂ ಐಯರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಕ್ಕೂಟದ ಕಾಯ್ದೆಗಳು ಒಪ್ಪಂದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು ಹಲವಾರು ಕಲಂಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿದೆ.

ಅವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲ. ಅವು ಮೂಲಭೂತವಾದದ್ದು ಎಂದೇ ಭಾವಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಸ್ಕಾಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಕ್ಕೂಟದ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಸ್ಕಾಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಹೊಂದಿರುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಒಪ್ಪಂದ ಮೂಲಭೂತವಾದದ್ದು ಎಂದೇ ಭಾವಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಒಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ೧೮೫೩ರ ಸ್ಕಾಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಾಯ್ದೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಡಲಾದುದರಿಂದ ಸ್ಕಾಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರುಗಳು ಈಗ ಆ ವಿಧವಾದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮುಂದುವರಿದು ಐಯರ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ, "ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಹಾಗೂ ಐಯರ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನ ಚರ್ಚುಗಳು ಒಂದೇ ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟೆಂಟ್ ಬಿಷಪ್‌ನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದ ಒಂದೇ ಚರ್ಚಿನಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಆ ಚರ್ಚನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಹಾಗೂ ಐಯರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಚರ್ಚ್ ಎಂಬ ಒಂದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಬೇಕು. ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಆರಾಧನೆ, ಶಿಸ್ತುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಇಂತಹ ಒಕ್ಕಟ್ಟು ಹೊಂದಿದ ಚರ್ಚಿನ ಸರಕಾರವೇ ಅಂತಿಮ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಒಕ್ಕೂಟ ಕಾಯ್ದೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶವಾಗಿದೆ". ಈ ಒಂದು ಒಕ್ಕಣಿಕೆಯಿಂದ ವೇದ್ಯವಾಗುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಈ ಚರ್ಚಿನ ಬಗೆಗೆ ಕಾನೂನು ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ೧೮೬೯ರ ಐರಿಷ್ ಚರ್ಚ್‌ಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯಂತೆ ಐಯರ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನ ಚರ್ಚನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಅನೂರ್ಜಿತಗೊಳಿಸಿದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಯಾರು ವಿರೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ.

II

ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಶಾಸನೀಯ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ ೧೭೦೭ರ ಸಪ್ತ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾಯ್ದೆ. ೧೬೯೪ರ ಕಾಯ್ದೆಯಂತೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಅವಧಿ ಕೇವಲ ಮೂರು ವರ್ಷದ್ದಾಗಿತ್ತು. ೧೭೧೬ರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆಳರಸ ಹಾಗೂ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ರಾಜಕೀಯ ವಾತಾವರಣ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿ ಅದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳಕ್ಕೆ ಮಾರಕವಾಗುವ ಸಂಭವ ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಂದಿನ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳವು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವಂತೆ ಆಗ್ರಹ ಪಡಿಸಿತು. ಅಂತೆಯೇ ಅವಧಿಯನ್ನು ೩ರಿಂದ ೭ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಆಗ ಸಾಮಾನ್ಯ

ಸಭೆ ವಚನಭ್ರಷ್ಟ ಹಾಗೂ ವಂಚನೆಯ ಆರೋಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಟೀಕಾಕಾರರು ಮುಂದುವರಿದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿದ ಮತದಾರರಿಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದೂ ಗುರುತರ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಆಪಾದನೆಗೆ ಮೇಲ್ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರಾದ 'ಪೀರ್' ಅವರು ಸಹ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದರು. ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಮಾಡಲಾದ ರಾಜಕೀಯ ಟೀಕೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಅಂಶವನ್ನೇ ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಮೊದಲನೆಯದೆಂದರೆ ಈ ವಿಧವಾದ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ರಚಿಸಿರುವುದು ಸಮಂಜಸವೇ ಅಥವಾ ಅಸಮಂಜಸವೇ? ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ತನ್ನ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದೇ? ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಂತೆ ಕಾಯ್ದೆಯ ಬಗೆಗೆ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರೂ, ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಸಪ್ತ ಸಂವತ್ಸರದ ಅವಧಿಯ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಶಾಸನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದಂತಾಯಿತು.

ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಸಪ್ತ ಸಂವತ್ಸರದ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಶಾಸನೀಯ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ತನ್ನ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಮುಂಬರುವ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸ ಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಈ ಒಂದು ಕ್ರಮವನ್ನು ಯಾರೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಧವಾದ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಮುಂಬರುವ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸದೇ ಹೋದರೂ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಿತು. ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಅವಧಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಅಧಿಕಾರ ಕಾನೂನುದತ್ತವಾಗಿಲ್ಲದ ದುರಾಕ್ರಮಣ ಅಧಿಕಾರವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಈ ದುರಾಕ್ರಮಣ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ತನ್ನ ಅಂಗೀಕಾರದಿಂದ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿಸಿತು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೆದಕದೇ, ಈಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ೧೯೧೪ರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ತನ್ನ ಸಮಾವೇಶದ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಸ್ಮರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ವಿನಾಯಿತಿ ಕಾಯ್ದೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ವಿಧವಾದ ಕಾನೂನುಗಳು ನಮಗೆ ಜ್ಞಾಪಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಶಾಸನೀಯ ಅಧಿಕಾರ. ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ವಿನಾಯಿತಿ ಕಾಯ್ದೆಯಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ದಂಡ ತೆರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆಯೇ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಅಕ್ರಮವಾದುದನ್ನು ಸಕ್ರಮಗೊಳಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಅಂಶ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಖಾಸಗಿ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ

ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಾಸನಸಭೆಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಾಸನೀಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಖಾಸಗಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಪವಿತ್ರ ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅವು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರಲಾರವು. ಆದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಈ ನಿರ್ಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಡ್ಯೂಕ್ ಆಫ್ ಕ್ಲಾರೆನ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಗ್ಲೋಸೆಸ್ಟರರ ಖಾಸಗಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಅವರ ಪತ್ನಿಯರು ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳು ಅವರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನೇ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ. ಡ್ಯೂಕ್ ಆಫ್ ಬಕಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಬುದ್ಧ ವಯಸ್ಕರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಅವರನ್ನು ಕಾನೂನು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಪ್ರಬುದ್ಧರೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಶಾಸನ ರಚಿಸಿದ್ದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಸರ್ ರಾಬರ್ಟ್ ಪ್ಲೇ ಫಿನ್‌ಷ್ಟನ್ ಅವನು ತೀರಿಹೋದರೂ, ಅವನು ಅಪರಾಧಿ ಎಂದೇ ಕಾನೂನನ್ನು ಪಾಸುಮಾಡಿತು. ಮಾರ್ಕಿಸ್ ಆಫ್ ವಿನ್‌ಚೆಷ್ಟರರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನೈತಿಕವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂತಾನವನ್ನೇ ಅನೈತಿಕವೆಂದು ಸಾರಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ ವಿವಾಹದ ಮುನ್ನವೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂತಾನವನ್ನು ನೈತಿಕವೆಂದು, ಡ್ಯೂಕ್ ಆಫ್ ಲಂಕ್ಯಾಸ್ಟರ್ ಜಾನ್‌ಗಾಂಟಿಗೆ, ಕ್ಯಾಥರೀನ್ ಸ್ವಿನ್ ಫೋರ್ಡರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ ಉದಾಹರಣೆ ಇದೆ. ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ಅವರಿಗೆ ವಿವಾಹದ ಮುನ್ನವೇ ಡ್ಯೂಕರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಅನೈತಿಕ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದು ಅವರ ಹೆಸರು ಹೀಗಿವೆ. ಹೆನ್ರಿ, ಜೋನ್, ಥಾಮಸ್, ಹಾಗೂ ಜೀನ್ ಎಂಬ ಪುತ್ರಿ ಇದ್ದರು. ಅರಸು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಈ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನೈತಿಕರೆಂದೇ ಸಾರಿದರು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನನ್ನು ಕೂಡಾ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

II

ಅಧ್ಯಾಯ I

ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಎಂದರೇನು?

೧. ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಎಂದರೆ ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಕಾಮನ್ಸ್ ಅಥವಾ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರ ಸಭೆ. ಅದು ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಅಂದರೆ ಶ್ರೀಮಂತರ ಸಭೆ ಹಾಗೂ ಅರಸನಿಂದ ಕೂಡಿರದ ಸಭೆ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು. ಈ ಒಂದು ಜನಪ್ರಿಯ ನಂಬಿಕೆ ಬರಲು ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಕಾಮನ್ಸ್ ವಹಿಸಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ. ಆದರೆ ಅದು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದರೂ ಈ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕಾನೂನಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಎಂದರೆ ರಾಜ, ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಕಾಮನ್ಸ್ ಮೂರು ಅಂಗಗಳು ಕೂಡಿದ್ದು. ಶಾಸನೀಯ ಅಧಿಕಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ರಾಜ, ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಕಾಮನ್ಸ್ ಮೂರು ಅಂಗಗಳಿಗೂ ಸೇರಿದೆ. ಅದು ಜಂಟಿ ಅಧಿಕಾರವಾಗಿದೆ. ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಅದು ಅರಸನಿಂದ-ಕೂಡಿದ-ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಎರಡೂ ಸದನಗಳಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಮಸೂದೆಗೆ ಅರಸನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ನಂತರವೇ ಅದನ್ನು ಕಾನೂನು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು. ಅರಸನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ಪ್ರಭಾವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕಾದರೆ, ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಜರುಗಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಅರಸನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಎರಡೂ ಸದನಗಳ ಆಜ್ಞೆ ಅರಸನು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆಯೇ ಒಂದಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಸದನಗಳು ತಾವೇ ತಾವಾಗಿ ಸೇರಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂದುವರಿದು ಅರಸನ ಅಪ್ಪಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಮುಂದುವರಿದು ಅರಸನ ಪ್ರಭಾವ ಎಷ್ಟು ಎಂದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟನ್ನು ಕರೆಯಬಹುದು, ವಿಸರ್ಜಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ಮುಂದೂಡಲೂಬಹುದು. ಆದರೆ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಅರಸನು ಎರಡೂ ಸಭೆಗಳ ಸಮ್ಮತಿ ಪಡೆಯದೆ ಯಾವ ಕಾನೂನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರ. ಹೀಗಾಗಿ ರಾಜನ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಸದನಗಳ ಸಮ್ಮತಿ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

೨. ಶಾಸನೀಯ ಅಧಿಕಾರವೆಲ್ಲಾ ಅರಸನಿಂದ-ಕೂಡಿದ-ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ

ಹಸ್ತದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯು ಹಾಗೂ ಎರಡೂ ಸದನಗಳಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ, ಮಸೂದೆಗೆ ಅರಸನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯು ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂಬುದು ಎರಡು ಅರ್ಹತೆಗಳ ಆಧಾರ ಹೊಂದಿದೆ.

(೧) **ಅರಸನ ನಿಷೇಧಾಧಿಕಾರ** : ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ "ವಿಟೋ" ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಈ ಕ್ರಮ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನು ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಅರಸನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಬೇಕೆಂಮ ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆಂದಾಗ ಅರಸನ ನಿಷೇಧಾಧಿಕಾರವು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಿದರೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಳೆದ ಎರಡೂವರೆ ಶತಮಾನದಿಂದ ಅಂದರೆ ರಾಣಿ ಅನ್ನೆ ಅವರ ಕಾಲದಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಯಾರೂ ಚಲಾಯಿಸಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೦೭ರಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ಅನ್ನೆ ಅವರು ಸ್ಕಾಟ್ ಮಿಲಿಟರಿಯ ಮಸೂದೆಗೆ ತನ್ನ ಅಂಗೀಕಾರವನ್ನು ನೀಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಅರಸನ ಅಧಿಕಾರವು ಕಾನೂನು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಡಚಣೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಎರಡೂ ಸದನಗಳಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ಅರಸನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಈ ನಿಷೇಧಾಧಿಕಾರವು ಕಳೆದ ಎರಡೂವರೆ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇರದೇ ಹೋದರೂ ಅದು ಸತ್ತು ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವುದಾದ ರೊಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯು ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದ ನಂತರ, ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯವರು ಅದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದು, ನೂತನ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯು ತನ್ನ ವಿರೋಧವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರೂ, ಅದನ್ನು ಅರಸನ ಅಂಗೀಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಬಹುದು.

(೨) **ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯ ನಿಷೇಧಾಧಿಕಾರ** : ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯು ಕೂಡಾ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಪಾಸು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯಂತೆಯೇ ಸಮಾನ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯು ಹಣಕಾಸಿನ ಮಸೂದೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದರಿಂದ ಮೇಲ್ಮನೆಯ ಅಧಿಕಾರ ಮೊಟಕುಗೊಂಡಿತು. ೧೬೭೧ರಲ್ಲಿ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯು ಒಂದು ಗೊತ್ತುವಳಿ ಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿತು : "ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯಿಂದ, ರಾಜರಿಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಎಲ್ಲ ಸಹಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರದ ದರದಲ್ಲಿ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯವರು ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಕೂಡದು."

೧೬೭೮ರಲ್ಲಿ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯು ಮತ್ತೊಂದು ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ: "ಹಣಕಾಸಿನ ಯಾವ ಮಸೂದೆಯೇ ಆಗಿರಲಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಕಾಮನ್ಸ್

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಬಗೆಗೆ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದರಿಂದ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಗೆ ಅದನ್ನು ತಿದ್ದುವ, ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ, ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವ, ಬದಲಾಯಿಸುವ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ."

ಇನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಸೂದೆಗಳು ಅಂದರೆ ಹಣಕಾಸೇತರ ಮಸೂದೆಯ ಬಗೆಗೆ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯು ತನ್ನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ವಿವಾದವಾದಲ್ಲಿ ಅದು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಕಾಮನ್ಸ್ ಒಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ತನ್ನ ಸಮ್ಮತಿ ಅಥವಾ ಅಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಆ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಅರಸನ ಅಂಗೀಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಧವಾದ ನಿಷೇಧಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯು ಚಲಾಯಿಸದೇ ಹೋಗಿದೆ. ಈ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವು ಕಾನೂನಿನ ಆಡಚಣೆಯಾಗಿರದೆ ಸಹನಶಕ್ತಿಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ೧೯೧೦ರಲ್ಲಿ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯು ಲಾಯ್ಡ್ ಜಾರ್ಜ್ ಅವರ ಮುಂಗಡ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಅಂಗೀಕಾರವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಪರಿಣಾಮವೇ ೧೯೧೧ರ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಕಾಯ್ದೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಿತು. ಹಣಕಾಸಿನ ಮಸೂದೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ ದೊರಕಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಗೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದಾದ ನಿಷೇಧಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಸಾಡಿತು ಎಂದರೆ ಅಚ್ಚರಿ ಏನೂ ಅಲ್ಲ.

೧೯೧೧ರ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಕಾಯ್ದೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಸೂದೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ; ಖಾಸಗಿ ಮಸೂದೆಗಳಿಗಲ್ಲ. ಖಾಸಗಿ ಮಸೂದೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಕುಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಸೂದೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕಂದರೆ ಅದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಮಸೂದೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಲಾರದು. ಆದರೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಿಷೇಧಾಧಿಕಾರದ ಬಗೆಗೆ ಎರಡೂ ಸದನಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಒಂದೇ ಆಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಕಾಯ್ದೆಯು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದೆ : ೧) ಹಣಕಾಸಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಸೂದೆ ೨) ಹಣಕಾಸಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿರದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಸೂದೆಗಳು. ಹಣಕಾಸಿನ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕರಹೇರುವ, ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ, ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಹಾಗೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಖರ್ಚುಮಾಡುವ, ಎಲ್ಲಾ ಬಾಬತುಗಳ ಹಣ ಖರ್ಚುಮಾಡುವ

ಹಾಗೂ ಶೇಖರಿಸುವ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣಕಾಸಿನ ರಕ್ಷಣೆ, ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧನೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಎತ್ತುವ ಮತ್ತು ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಸೂದೆ ಹಣಕಾಸಿನವು ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು. ಮುಂದುವರಿದು ಈ ಮಸೂದೆಯಂತೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ, ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯು ಅದನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ತನ್ನ ಬಳಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಬಾರದು. ಸಮ್ಮತಿ ಅಥವಾ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಇಲ್ಲವೇ ಅಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸದೇ ಹೋದರೆ, ಅಂತಹ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಅರಸನ ಅಂಗೀಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಲಾಗುವುದು. ಇತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಸೂದೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ೧೯೧೧ನೇ ಕಾಯ್ದೆಯು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಮೂರು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದು, ಮೂರು ಬಾರಿಯೂ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯು ಅದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಆ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಅರಸನ ಅಂಗೀಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಬಹುದು. ಮುಂದುವರಿದು ಮೊದಲನೆಯ ಅಧಿವೇಶನ ಹಾಗೂ ಮೂರನೆಯ ಅಧಿವೇಶನದ ಮಧ್ಯೆ ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳು ಸಂಧಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಆ ಮಸೂದೆ ಕಾನೂನಿನ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಮೂರನೇ ಬಾರಿ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯಿಂದ ಅಂಗೀಕೃತವಾದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕಾನೂನನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲು ಯಾವ ಆತಂಕವೂ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಹಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳೇ ೧೯೧೧ರ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಸೂದೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದಾದ ನಿಷೇಧಾಧಿಕಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಮಸೂದೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಸೂದೆಯ ಬಗೆಗೆ ಇರುವ ಅಂತರ ಎಂದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣಕಾಸೇತರ ಮಸೂದೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ನಿಷೇಧಾಧಿಕಾರವು ಸ್ಥಗಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ನಿರೋಧಿಸುವ ಹಾಗೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯು ತನ್ನ ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡೇ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಅರಸ, ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕಾಮನ್ಸ್‌ರಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲರ ಅಂಗೀಕಾರದಿಂದಲೇ ಮಸೂದೆ ಕಾನೂನಾಗುವುದು. ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಒಂದು ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೧೧ರ ಮುಂಚಿನ ಪರಿಪಾಠವೇ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

•

III

ಅಧ್ಯಾಯ II

ಮುಕುಟ ಅಥವಾ ಕಿರೀಟ (ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರ)

೧) **ಕಿರೀಟಕ್ಕೆ ರಾಜನ ಶೀರ್ಷಿಕೆ** : ೧೬೮೮ರಲ್ಲಿ ದೊರೆ ಜೇಮ್ಸ್ II ದೇಶದಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ ನಂತರ, ಒಂದು ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಅಂದಿನ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಜೇಮ್ಸ್ ದೊರೆಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ವಾಪಸು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ಘಟನೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಯಾವ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮೇಲೆ ಅಂದರೆ ಅನುವಂಶಿಕತೆಯ ಅಥವಾ ಚುನಾವಣೆಯ ಮೂಲಕ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲುಬಾರದು. ಆದರೆ ೧೬೮೮ರ ಮೌನಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರವಂತೂ ಈ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಿಂದ ನೀಡಿದ ಅಧಿಕಾರವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಏರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟೇ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಗೌರವಗಳನ್ನು, ಅರಸರಿಗೆ ೧೭೦೧ರ ಸಿಂಹಾಸನದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯಂತೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಒಂದು ಕಾನೂನಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ವಿಲಿಯಂ ಮತ್ತು ಮೇರಿ ಅವರ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಸಿಂಹಾಸನ ಏರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಈ ಕಾನೂನಿನ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯು ಎರಡು ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದರಂತೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯು ಹಿರಿಯ ಮಗ ಅಥವಾ ಮಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದೆಂದರೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯು ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟೆಂಟ್ ಮತಾನುಯಾಯಿ ಆಗಿರಬೇಕು.

೨) **ಮುಕುಟದ ಹಕ್ಕು ಹಾಗೂ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು :** ಅರಸನ ಹಕ್ಕುಗಳು ಶಾಸನೀಯ ಇಲ್ಲವೇ ದೈವದತ್ತವಾದ ಹಕ್ಕುಗಳು. ಶಾಸನೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅರಸನ ದೈವದತ್ತವಾದ ಹಕ್ಕುಗಳೆಂದರೆ ನಾಡಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನುಗಳು ರಾಜನಿಗೆ ನೀಡಿರಬಹುದಾದ ಹಕ್ಕುಗಳು. ಈ ವಿಧವಾದ ಹಕ್ಕುಗಳು ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವ ಶಾಸನವೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ರಾಜರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಶಾಸನೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಅನಾವಶ್ಯಕ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರ ಇತಿಮಿತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಅರಿಯ ಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ದೈವದತ್ತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಾವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ

ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ಕಾನೂನುಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿದ್ದು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮಡಿಲಿನಿಂದ ಸೂಸಿ ಬಂದಿವೆ. ಈ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಕಾನೂನುಗಳಿಂದಲೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯಾದುದರಿಂದ, ಅರಸರ ಈ ಮಾದರಿಯ ದೈವದತ್ತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಬಹುದು.

(ಅ) ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಅಭಾಧಿತವಾದ ಹಕ್ಕು

೧) **ಅರಸು ಅಪರಾಧ ಮಾಡಲಾರ** : ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಅರಸನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದರಿಂದ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವರು ಹೊಣೆಗಾರರಲ್ಲ. ಅವರ ಈ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೊಣೆಗಾರರೆಂದರೆ ಅವರ ಮಂತ್ರಿವರ್ಗ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಆಡಳಿತ ಕಾನೂನುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ರಾಜರನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಲಾಗದು ಹಾಗೂ ಅವರನ್ನು ಹೊಣೆಗಾರರೆಂದು ಹೇಳಲೂ ಬಾರದು. ಯಾವುದೇ ಪ್ರಜೆಯು ಈ ವಿಧವಾದ ಆಡಳಿತ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದರೆ, ಆ ನಷ್ಟವನ್ನು ತುಂಬಿ ಕೊಡುವಂತೆ ರಾಜನ ವಿರುದ್ಧ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಲಾರನು. ಒಪ್ಪಂದ ಅಥವಾ "ಟಾರ್ಟ್"ಗಳು ಭಂಗವಾದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಅರಸರ ವಿರುದ್ಧ ದಾವೆ ಮಾಡಲಾಗದು. ಈ ವಿಧವಾದ ತೊಡಕುಗಳು ಉಂಟಾಗಬಾರದೆಂದೇ, ಕಾನೂನಿನ ಕಠಿಣತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ವಿಶೇಷ ವಿಧಾನವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, "ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮನವಿ". ಈ ಒಂದು ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಹಾನಿಗೀಡಾದ ಪ್ರಜೆಯು ತನಗಾದ ಹಾನಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅರಸನಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಈ ವಿಧವಾದ ಮನವಿಯನ್ನು ಅಟಾರ್ನಿ ಜನರಲ್ಲರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಪರವಾನಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದಾಗ, ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಅದನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾದ 'ಸೂಟ್' ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಕಾನೂನಿನಂತೆ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಿರ್ಬಂಧನೆಗಳಿದ್ದು, ಅರಸನು ತಾನೇ ಖುದ್ದಾಗಿ ಆಡಳಿತ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ವಿಧವಾದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯು ಕಿರೀಟದ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂಧನಕಾರಿಯಾಗ ಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಕಿರೀಟಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ಅರಸನಿಗೆ ತನ್ನ ಕೈಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಈ ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಯಾರು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

೨) **ರಾಜನಿಗೆ ಮರಣವೇ ಇಲ್ಲ** : ರಾಜನಿಗೆ ಅಜರಾಮತೆಯ ವಿಶೇಷಣವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಅದು ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ. ರಾಜನಾಗಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ತೀರಿಹೋದರೂ, ರಾಜನು ತೀರಿದಂತಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಜರಾಮರ. ವ್ಯಕ್ತಿ

ತೀರಿದರೂ ರಾಜ ಅಮರ, ಅದು ಖಾಲಿ ಬೀಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ತೀರಿದೊಡನೆಯೇ ಬೇರೊಬ್ಬರು ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕಾನೂನು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ರಾಜನು ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಕೂಡಾ ರಾಜನು ಅಮರನಾಗಲಿ ಎಂದೇ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆ ಅಮರ, ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಅರಸು ಹಾಗೂ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಭೇದವನ್ನು ಅರಿಯಲೇಬೇಕು. ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ರಾಜನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಗದೇ ಹೋದರೂ ಅವನನ್ನು ರಾಜನೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಸಮಾರಂಭವು ರಾಜನಾರೆಂದು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಲೆಂದೇ ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಉತ್ಸವವಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಬೇರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

೩) ಕಾಲಮಿತಿಯ ಕಾನೂನು ಕಿರೀಟಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ: ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮಗೆ ಬರಬೇಕಾದ ಪರಿಹಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಕ್ರಮಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಧವಾದ ನಿಯಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ಅರಸರಿಗೆ ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳೆಂದು ನಿಯಮವಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದು ವಿಧವಾಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗೇ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅರಸರಿಗೆ ಅವಧಿಯ ಪರಿಮಿತಿಯ ನಿಯಮವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

೪) ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರಸನ ಹಾಗೂ ಪ್ರಜೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಡುವೆ ಕಲಹ ಉಂಟಾದರೆ ಪ್ರಜೆಯು ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅರಸನ ಪರವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕು.

೫) ಯಾವ ಕಾನೂನು ಅರಸನಿಗೆ ಬಂಧನಕಾರಿ ಅಲ್ಲ. (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ)

(II)

ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳು

ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಒಂದು, ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಎರಡನೆಯದೆಂದರೆ ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಅಂದರೆ, ವಿದೇಶೀ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ರಾಜನ ಅಧಿಕಾರ ದೇಶದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ. ಅದನ್ನು ಆಡಳಿತ, ಶಾಸನೀಯ ಮತ್ತು

ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಅರಿಯಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನ ಶಾಸನದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಅರಸನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿವೆ. ಆಡಳಿತಾಂಗದ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದು ಅವರ ಹಕ್ಕೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಕಾಯಂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಅವರದಾಗಿದೆ. ಅವರನ್ನು ಸೇವೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಹಕ್ಕು ಅವರಿಗೇ ಸೇರಿದೆ. ಅವರು ಸೈನ್ಯದ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾದ ಭೂಪಡೆ, ವಾಯುಪಡೆ ಮತ್ತು ನೌಕಾಪಡೆಗಳ ದಂಡನಾಯಕರೂ ಆಗಿರುವುದು ಅವರ ಹಕ್ಕು . ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯು ಅವರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯೇ ಇರಲಿ, ಅವನು ರಾಜ್ಯ ಸೇವೆಗೆ ಹೇಗೆ ನೇಮಕ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅರಸನ ಸೇವಕರು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಅವರ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಅಧಿಕಾರದ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜನೇ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಪ್ರಮುಖನಾಗಿ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಈ ಹಕ್ಕು ಇಂದು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದುವರಿದು, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಹಾಗೂ ಅದರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇತ್ತು. ಈ ವಿಧವಾದ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಾವು ಒಂದನೇ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಅವರ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು 'ಸ್ಟಾರ್ ಛೇಂಬರ್' ಮತ್ತು 'ಉನ್ನತ ಆಯೋಗದ ನ್ಯಾಯಾಲಯ'ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಈ ಒಂದು ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಅರಸನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನು ನೇಮಿಸಬಹುದು. ಈ ಒಂದು ಉಳಿದಿರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಅವರು ಚಲಾಯಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಣಕಾಸಿಗೆ ಅವರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೋರಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಉಳಿದಿರಬಹುದಾದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಗಳೆಂದರೆ: ೧) ಪ್ರೀವಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಲು ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡುವ, ೨) ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ನೇಮಿಸುವ, ೩) ಅಪರಾಧಿಯನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವ, ೪) ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವ ಅಥವಾ ಕೈಬಿಡಲು ಆದೇಶ ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರ.

ಅರಸನ ಶಾಸನೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳೆಂದರೆ, ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಾಗೂ ಪಾತ್ರ ವಿಶಾಲವಾಗಿದ್ದವು. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜನೇ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ರಾಜಶಾಸನವೆಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅರಸನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೇ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದ. ಆದರೆ ಇಂದು ಈ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಗಳೂ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದುವರಿದು, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ರಚಿಸಿದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಗಿತ ಅಥವಾ ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವ ಅವಕಾಶವೇ ಅರಸನಿಗಿಲ್ಲ. ಕಾನೂನನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಕೇವಲ ವಸಾಹತುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಅರಸನಿಗೆ ಉಳಿದಿರಬಹುದಾದ ಶಾಸನೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳೆಂದರೆ ೧) ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಕರೆಯುವ, ೨) ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟನ್ನು ಮುಂದೂಡುವ, ೩) ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸುವ ಹಕ್ಕು.

ದೇಶದ ಆಂತರಿಕ ಆಡಳಿತ ಕುರಿತಂತೆ ಎರಡು ಹಕ್ಕುಗಳಿವೆ. ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಮೊದಲನೆಯದೆಂದರೆ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಚರ್ಚಿಗೆ ಸೇರಿದ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದೆಂದರೆ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಕ್ಕು.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಕ್ಕು : ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅರಸನು, ಕಾನೂನಿನಿಂದ ರಚಿಸಲಾದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಚರ್ಚಿನ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಧಿಕಾರಿ. ಈ ಒಂದು ಸ್ಥಾನಬಲದಿಂದ, ಅರಸನು ಪ್ರಧಾನಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಆರ್ಚ್ ಬಿಷಪ್, ಬಿಷಪ್ ಮುಂತಾದ ಚರ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದುವರಿದು, ಚರ್ಚಿನ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಚರ್ಚಿನ ಕೋರ್ಟು ಮುಂದೂಡುವ, ವಿಸರ್ಜಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಈ ಶಾಸನಗಳ ಬಗೆಗೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ತಂಟೆತಗಾದೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೀವಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ಗೆ ಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಪರವಾನಿಗೆ ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಕಂದಾಯದ ಹಕ್ಕುಗಳು : ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಕಂದಾಯಗಳು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿವೆ : ೧) ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಂದಾಯ ೨) ವಿಶೇಷ ಕಂದಾಯ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಂದಾಯ ಗಳನ್ನು ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಂದಾಯವೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಅವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಲಭಿಸುವುವು.

೧. ಬಿಷಪ್ಪಿನ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳು ಖಾಲಿಯಾದಾಗ ಅವರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯು ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ಅದು ಅರಸನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅರಸನು ಅದರ ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

೨. ಮುಂದುವರಿದು ಅರಸನು ಬಿಷಪ್ ಅವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿಯ ಲಾಭಾಂಶಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಮೊದಲು ಧರ್ಮಪ್ರಭುತ್ವದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಗುರುವಾದ ಪೋಪರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಚರ್ಚಿನ ಆಡಳಿತ ಕಂದಾಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು - ಹತ್ತಂಶ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯದಲ್ಲಿಯ ಲಾಭ

ಅರಸನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಈ ಲಾಭಾಂಶವೂ ಮೊದಲು ಪೋಪರಿಗೇ ಸಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದು ಈಗ ಅದನ್ನು ರಾಣಿ ಅನ್ನೇ ಅವರ ಗವರ್ನರರ ನಿಧಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

೩. ಭೂ ಕಂದಾಯ ಎಲ್ಲವೂ ಅರಸನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

೪. ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಅರಣ್ಯಸಂಪತ್ತು, ಗಣಿಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ರಾಜನಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದರಿಂದ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದಾದ ಆದಾಯಗಳು ಅರಸನಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು.

ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು ೧೭೧೫ರ ವರೆಗೂ ಈ ಆದಾಯವು ಅರಸರ ಹಕ್ಕಾಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೇ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ೧೭೧೫ರ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ನಾಗರಿಕ ಪಟ್ಟಿಯ ಕಾನೂನಿನಂತೆ, ಈಗ ಅರಸನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಈ ಹಕ್ಕನ್ನು ತೊರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಯಿಂದ ಅರಸು ಮನೆತನದ ಖರ್ಚನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಈ ವಿಧವಾದ ನಾಗರಿಕ ಪಟ್ಟಿಯ ಒಪ್ಪಂದವು ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾದುದಲ್ಲ. ಅದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಆಳುತ್ತಿರುವ ಅರಸು ಹಾಗೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ನಡುವಿನ ಒಪ್ಪಂದ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಒಪ್ಪಂದ ಪ್ರತಿಯೋರ್ವ ಅರಸನ ಜೀವನಾವಧಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧವಾದ ಒಪ್ಪಂದ ಆಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಂದಾಯ ರಾಜನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಂದ ಕಡಿದು ಹಾಕಿದೆ ಎಂದಲ್ಲ. ಅದು ಕಂದಾಯದ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಕಂದಾಯ ಆಕರಿಸುವ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಯಾವ ಧಕ್ಕೆಯೂ ಒದಗಲಾರದು.

II

ದೇಶದ, ವಿದೇಶೀ ಸಂಬಂಧಗಳ ಅರಸನ ಹಕ್ಕು

ವಿದೇಶೀ ರಾಯಭಾರಿಗಳನ್ನು ಕರೆಯುವ ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಗೆ ರಾಯಭಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಅರಸನಿಗೆ ಸೇರಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಹಕ್ಕು ಏಕೆಂದರೆ ವಿದೇಶೀ ರಾಯಭಾರಿಗಳು ದೇಶದ ನಾಗರಿಕ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕಾಯ್ದೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳೇ ಬೇರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಹಲವಾರು ರಿಯಾಯತಿಗಳಿವೆ. ಅವನ್ನು ಮುಂದೆ ಚರ್ಚಿಸುವೆ. ಈ ವಿಧವಾದ ರಿಯಾಯತಿಗಳನ್ನು ರಾಜನು ಮಾತ್ರ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಬಹುದು.

ಅರಸನಿಗೆ ಇರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಹಕ್ಕು ಎಂದರೆ ಯುದ್ಧ ಸಾರುವ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸುವುದು ಅವರಿಗೇ ಸೇರಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ದೇಶದೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕು ರಾಜನಿಗೇ ಸೇರಿದೆ. ಒಪ್ಪಂದವು ರಾಜಕೀಯ ಅಥವಾ

ವಾಣಿಜ್ಯದ್ದೇ ಆಗಿರಲಿ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಹಕ್ಕು. ಒಂದೇ ಒಂದು ನಿರ್ಬಂಧ ಎಂದರೆ ಒಪ್ಪಂದವು ದೇಶದ ನಾಗರಿಕರ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟುಮಾಡಬಾರದು.

ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಅರಸನು ಹೊಂದಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಹಲವಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದರೆ ಅರಸನ ಹಕ್ಕು ಹಾಗೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರಬೇಕಾದ ಬಾಂಧವ್ಯವೇನು? ಒಂದು ವೇಳೆ ಅರಸನು ತನಗೆ ನೀಡಲಾದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದರೆ ಏನಾಗುವುದು?

ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಅರಸನ ಹಕ್ಕು ವಿವಾದಾತೀತ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟನಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದದ್ದು; ಹೀಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸೇರಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ನೀಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧವಾದ ಅರಸನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಹಾಗೂ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ಅವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಇದೆ. ಒಂದು ಬಾರಿ ಹೀಗೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಿಂದ ಅರಸನ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಜನ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮೊಟಕುಗೊಂಡಂತೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅರಸನು ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವಾಗ ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಬೇಕು.

ಹೀಗೆಂದಾಗ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ವಿರೋಧ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಂತೆ. ರಾಜನು ತನ್ನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದೇ ಹಿತಕರವಾದುದು. ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದರೆ ಅರಸು ತನಗೆ ನೀಡಲಾದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸದೇ ಹೋದ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಾವು ಸರಳವಾಗಿ ತಳ್ಳಿ ಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆ ಹಲವಾರು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಲೇಬೇಕು. ಅವು ಹೀಗಿವೆ :

೧) ಅರಸನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರದೇ ಹೋಗಬಹುದು.

೨) ರಾಜನು ಅಪ್ರಬುದ್ಧ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಾಲಕನಾಗಿರಬಹುದು.

೩) ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮಣೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಮತ್ತು

೪) ಅವನು ನೈತಿಕವಾಗಿ ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿರಬಹುದು.

ಅರಸನು ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ಹೋದರೆ ಅದೇನೂ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಧುನಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅರಸನು ಎಲ್ಲೇ ಇರಲಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು. ಮುಂದುವರಿದು, ಅರಸನು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಯಾರಿಗಾದರೂ ವಹಿಸಿಕೊಡಲೂಬಹುದು. ಅರಸನು

ಅಪ್ರಬುದ್ಧ ವಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿದ್ದರೆ ಕಾನೂನು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದೇನು ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅಪ್ರಬುದ್ಧ ವಯಸ್ಸಿನ ರಾಜಕುಮಾರ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಬಹುದು. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಕಾನೂನಿನ ರೀಜೆಂಟರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕಾನೂನಿನ ಕ್ರಮವಾಗಿರದೆ ಕೇವಲ ಮುತ್ಸದ್ದಿತನದ ಪ್ರದರ್ಶನವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಅರಸನ ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಮಣೆಯ ಸಂಗತಿ ತುಂಬಾ ಕಠಿಣವಾದದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರಸನು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ರೀಜೆಂಟರನ್ನು ನೇಮಿಸುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿಧವಾದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಆರನೇ ಹೆನ್ರಿ (೧೪೫೪) ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಜಾರ್ಜ್ (೧೭೮೮) ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯುಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಲಾಯಿತು. ಆಗ ಅನುಸರಿಸಿದ ಕ್ರಮವು ತುಂಬಾ ಕ್ರೂರವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಂವಿಧಾನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಾನೂನಾಗಬೇಕಾದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಮೂರು ಅಂಗಗಳ ಅಂಗೀಕಾರ ಬೇಕಲ್ಲವೇ ?

ರಾಜನು ಅನೈತಿಕನಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದೊಂದು ರೀತಿಯ ಕಠಿಣ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ. ಜನತೆಯು ರಾಜನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ಅವರು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬಹುದೇ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವನು ರಾಜೀನಾಮೆಗೆ ಒಪ್ಪದೇ ಹೋದರೆ ಜನತೆ ಅವನನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬಹುದೇ? ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡೂ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗೆ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯದೇ ಹೋಗಬಹುದು.

ಅರಸನ ಮರಣದಿಂದಾಗಬಹುದಾದ ಪರಿಣಾಮ

೧. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಮೇಲೆ

ಮೂಲ ನಿಯಮದಂತೆ ಅರಸನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದಾಗ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ಸಿದ್ಧಾಂತದಂತೆ ಅಂದಿನ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಅರಸನ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿದ್ದು, ಅವರಿಂದಲೇ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದು, ಅವರ ಮರಣದಿಂದ ಈ ಸದಸ್ಯರು ಮುಂದುವರೆಯಕೂಡದೆಂದೇ ಅಂದಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಆದುದರಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಅರಸನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸ್ಥಾನಗಳು ತೆರವಾದ ನಂತರವೇ ನೂತನ ಅರಸನು ತನ್ನವರನ್ನು ನೇಮಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಒಂದು ನಿಯಮವೇನೆಂದರೆ ಮೂರನೆಯ ವಿಲಿಯಂ ಅವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ, ಅರಸನ ಮರಣದಿಂದ ಆರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮುಂದುವರಿಯಲೇಬೇಕು. ಈ ಆರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೂತನ ಅರಸನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸದೇ ಹೋದರೆ ಅದು ತನ್ನ ಅವಧಿಯವರೆಗೂ

ಮುಂದುವರಿಯಲು ಯಾವ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ನಂತರ ೧೮೬೭ರಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಅವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಕೈಬಿಡಲಾಯಿತು. ಅರಸನ ಮರಣದಿಂದಾಗಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಮೇಯಕ್ಕೆ ಮಂಗಳ ಹಾಡಲಾಯಿತು.

೨. ಅವರ ಕಾರ್ಯ ಅವಧಿ

ಮೂಲ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಅರಸನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಕೂಡಲೇ ಅರಸನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ಆಡಳಿತಾಂಗದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಕಾನೂನನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ೧೭೦೭ರ ಸಿಂಹಾಸನ ಆರೋಹಣ ಕಾನೂನಿನಂತೆ, ರಾಜನ ಮರಣದಿಂದ ಮುಂದೆ ಆರು ತಿಂಗಳು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲಾಯಿತು. ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಯ್ದೆಯಂತೆ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರೂ ೧೯೦೧ನೆಯ ಕಿರೀಟ ಕಾಯ್ದೆಯಂತೆ ಈ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಾಯ ಹೇಳಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಅವಧಿಗೂ ಹಾಗೂ ಅರಸನ ಮರಣಕ್ಕೂ ಇರಬಹುದಾದ ತಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಎಸೆಯಲಾಯಿತು.

●

IV

ಅಧ್ಯಾಯ III

ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆ - ಶ್ರೀಮಂತರ ಸಭೆ

ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾರೆ. ೧) ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಹಾಗೂ ಅದರ ಒಕ್ಕೂಟದ ಅನುವಂಶಿಕ "ಪೀರ್"ಗಳು. ೨) ಪ್ರತಿನಿಧಿ "ಪೀರ್‌ಗಳು" ೩) ಅಧಿಕಾರಬಲ "ಪೀರ್"ಗಳು. ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದರೆ, ಯಾವ ಆಧಾರದಿಂದ ಈ ಸದಸ್ಯರು ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ? ಹೇಗೆ ಈ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ? ಹೇಗೆ ಈ ಮೇಲ್ಮನೆಯು ರಚನೆ ಹೊಂದಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಲು ಇದು ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಹಾಗೂ ಒಕ್ಕೂಟದ "ಪೀರ್ಸ್"

ಈ ವಿಧವಾದ ಬಿರುದನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಅರಸನಿಂದ ಸನ್ನದು ಮೂಲಕ ಇವರನ್ನು ಕರೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರಲಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಿಧವಾದ ಸದಸ್ಯತ್ವವು ರಾಜನಿಂದ ನೀಡಿದ ಸನ್ನದು ಪತ್ರಗಳಿಂದ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ವಿಧವಾದ ಸನ್ನದು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದರ ಬಗೆಗೆ ಏನೂ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ, ಅರಸನು ಜೀವಾವಧಿ 'ಪೀರ್'ಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಹಕ್ಕುನ್ನು ಹೊಂದಿರುವನೇ? ಈ ಒಂದು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ವಾದ ವಿವಾದಗಳು ನಡೆದು, ಕೊನೆಗೆ ೧೮೫೬ರ ಪೀರೇಜ್ ಖಟ್ಲೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಇದನ್ನು ಬಗೆ ಹರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಎರಡು ಅಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

೧) ಅರಸನಿಗೆ ಪೀರ್ ವರ್ಗವನ್ನು ಹಾಗೂ ಜೀವಾವಧಿ ಪೀರ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.

೨) ಜೀವಾವಧಿ ಪೀರನು ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಲ್ಲ ವಾದುದರಿಂದ ಅರಸನು ಅವರಿಗೆ ಸಭೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಪತ್ರ ನೀಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಧವಾದ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾದ ಕಾರಣ ಎಂದರೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಅರಸನಿಗೆ ಈ ವಿಧವಾದ ಅಧಿಕಾರ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ದೊರೆತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅರಸನು ಅದನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲಾಗದು.

ಆದರೆ ಸನ್ನದು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಹೋದ ಪೀರ್‌ಗಳ ಹಕ್ಕು ಏನು? ಆದರೆ ಅವರೂ ಅರಸನ ಪತ್ರಗಳ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವುದು ಸಕ್ರಮವೇ? ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಪೀರ್ ವರ್ಗದವರು ಹೇಳಿದಂತೆ 'ಬ್ಯಾರೊನೇಟ್' ವರ್ಗದ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡುವ ರಾಯಸ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಅರಸು ನೀಡಬಹುದೇ ಹೊರತು ಸರ್ವರಿಗೂ ಅಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಬೇರೆಯವರು ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದವರಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅರಸು ಪರ ವಾದಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅರಸನ ಅಧಿಕಾರ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ, ಅರಸನು ಕೇವಲ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಾಯಸ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ತರ್ಕ ಸೂಕ್ತವಾಗಲಾರದು. ಈ ವಿಧವಾದ ವಾದವು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಜರುಗಿ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರಲಾಯಿತು.

೧) ಬ್ಯಾರೋನಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅವಧಿ ಅರಸನ ಆಜ್ಞಾಪತ್ರಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಲ್ಲ.

೨) ಅರಸನು ಪೀರ್‌ಗಳ ವಂಶಸ್ಥರಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಅವಧಿ ಕಳೆದಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮೇಲ್ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯತ್ವವು ಅನುವಂಶಿಕವಾದದ್ದು.

೩) ಈ ಹಕ್ಕು ಅನುವಂಶಿಕವಾದರೂ ಎರಡು ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿದೆ: ಅ) ಮೊದಲಿನ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ. ಆ) ಪುರುಷ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಪೀರುಗಳು

ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಪೀರುಗಳು ಎರಡು ವರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಸ್ಕಾಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಪೀರ್ ಹಾಗೂ ಎರಡನೆಯವರು ಎಂದರೆ ಐರ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಪೀರುಗಳು. ಸ್ಕಾಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಬಿರುದಾವಳಿಯು ೧೭೦೭ರಲ್ಲಿ ಆದ ಒಪ್ಪಂದದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸ್ಕಾಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಒಬ್ಬ ಅರಸನ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಮಹಾಬ್ರಿಟನ್ ಒಕ್ಕೂಟವು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು. ಈ ವಿಧವಾದ ಒಕ್ಕೂಟವು ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ ಮುನ್ನ ಸ್ಕಾಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ತನ್ನದೇ ಆದ ಪೀರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಆ ವಿಧವಾದ ಸದಸ್ಯರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ೧೮೦೦ರಲ್ಲಿ ಐರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆ ಹೊಂದಿತು. ಸ್ಕಾಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನ ಮಾದರಿಯ ಮೇಲೆ ಐರ್‌ಲ್ಯಾಂಡು ಕೂಡಾ ತನ್ನದೇ ಆದ ಪೀರ್

ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಒಕ್ಕೂಟ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಯಾರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿತ್ಯ ನೀಡಬೇಕು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಭಾಗವೂ ತನ್ನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮುಂದು ಮಾಡಿದವು. ಈ ಬಗೆಗೆ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಲಾಯಿತು.

೧) ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪೀರುಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು.

೨) ಸ್ಕಾಟ್ಲ್ಯಾಂಡಿನವರು ೧೬ ಮಂದಿ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನೂತನ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಚುನಾಯಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು.

೩) ಐರಿಷ್ ಪೀರುಗಳನ್ನು ೨೮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಯಿತು.

ಸ್ಕಾಟ್ಲ್ಯಾಂಡ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ವಿಸರ್ಜಿಸಲಾದಾಗೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ನೂತನ ೧೬ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಐರ್ಲ್ಯಾಂಡಿನವರು ಜೀವಾವಧಿಗೆ ಚುನಾಯಿಸಬೇಕೆಂದೂ ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಐರ್ಲ್ಯಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ವಿಸರ್ಜನೆ ಆದರೆ ಚುನಾವಣೆಗಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾರಾದರೂ ತೀರಿಹೋದರೆ, ಅವರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕಾಲದಿಂದ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ವಿಧವಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪೀರ್ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲದೆ, ನೂತನವಾಗಿ ಬ್ರಿಟನ್ ಒಕ್ಕೂಟದ ಪೀರ್‌ಗಳೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಧ ಅವಕಾಶವನ್ನು ರಾಜನು ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಲಾಭವನ್ನು ಸ್ಕಾಟ್ಲ್ಯಾಂಡಿನವರು ಹಾಗೂ ಐರ್ಲ್ಯಾಂಡಿನವರು ಒಕ್ಕೂಟದ ಒಪ್ಪಂದವಲ್ಲದೆ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅಧಿಕಾರಿ ಪೀರುಗಳು

ಈ ವಿಧವಾದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಎರಡು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

೧) ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪೀರುಗಳು ೨) ಮರು ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಾರ್ಡ್ಸ್. ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ೨೬ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಚರ್ಚಿನಿಂದ ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಾಗಬಹುದು. ಈ ಪೈಕಿ ಕೆಂಟರಬರಿ ಆರ್ಚ್ ಬಿಷಪ್ ಹಾಗೂ ಯಾರ್ಕ್ ಮತ್ತು ಲಂಡನ್‌ನ್ನಿನ ಬಿಷಪ್‌ಗಳು, ಡರ್‌ಹ್ಯಾಮ್ ಹಾಗೂ ವಿನ್‌ಚೆಷ್ಟರ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪೀರ್‌ಗಳೆಂದು ಉಪಸ್ಥಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಾಕಿ ೨೧ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪೀರ್‌ಗಳು ೨೧ ಡೈಯೋಸಿಯಾನ್ ಬಿಷಪ್‌ಗಳು ತಮ್ಮ ಸೇವಾ ಜೇಷ್ಠತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ೨೧

ಡಯಾಸಿಯಾನ್ ಪೀರುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ತೀರಿಹೋದರೆ ಹಾಗೂ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದರೆ, ಅವರ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಸೇವಾ ಜೇಷ್ಠತೆಯ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಮರು ಪರಿಶೀಲನೆಯ (ಮೇಲ್ಮನವಿ) ಲಾರ್ಡ್ಸ್ :

ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಅಥವಾ ಮೇಲ್ಮನೆಯು ಕೇವಲ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಾಗಿರದೇ ಅದು ನಾಡಿನ ಸರ್ವೋನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯವೂ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಸ್ಕಾಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಮತ್ತು ಐರ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕೋರ್ಟುಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಅರಸನ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವಾಗಿದೆ. ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಭಾಗವಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಹತೆ ಇರದೇ ಹೋದುದರಿಂದ, ಈ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ ಅಪರಾಧವಾದೀತು. ಈ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹಾಗೂ ಸಭೆಯ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಚ್ಯುತಿಬಾರದಂತೆ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಮರುಪರಿಶೀಲನೆಗೆಂದೇ ಈ ವಿಧವಾದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ೧೮೭೬ರ ಮರು ಪರಿಶೀಲನೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿಯ ಸಮಿತಿಯು ೧) ಲಾರ್ಡ್ ಛಾನ್ಸೆಲರು ೨) ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದ ಉನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ೩) ರಾಜರಿಂದ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಮರುಪರಿಶೀಲನೆ ಲಾರ್ಡ್ಸ್. ಈ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಸಮಿತಿಯು ಮುಂದೆಯೇ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದೇ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೮೭೬ರ ಮರುಪರಿಶೀಲನೆಯ ಕಾನೂನಿನಂತೆ, ಈ ವಿಧವಾದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸದಸ್ಯರ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಅವರು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರಿಗೆಂದೇ ಅರಸನು ನೇಮಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ೧೮೮೭ರ ಕಾನೂನಿನಂತೆ ಈ ಪೀರುಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ಜೀವಾವಧಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯ ರಚನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ ನಂತರ ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಇರುವ ಹಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು. ಮೊದಲನೆಯದೆಂದರೆ, ಈ ವಿಧವಾದ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನೀಡಬಹುದಾದ ಬಿರುದಾಂಕಿತ ಏನು ಇರಬೇಕು? ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯು ಸದಸ್ಯರ ಮತದಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಿರುದನ್ನು ಇವರು ಹೊಂದಿರಲಾಗದು. ಆದರೆ ಅವರ ಬಿರುದಾಂಕಿತ ಅರಸನ ರಾಯಸ ಪತ್ರದ ಒಕ್ಕಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಅವರು ಸಭೆಗೆ ಹಾಜರಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದು ರಾಜರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಅನಿರ್ಬಂಧ ಹಕ್ಕಾಗಿರದೇ ಕೇವಲ

ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಿಂದ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ವಿಧವಾದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಅರಸರಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಪೀರುಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಅರಸನ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಹಲವು ನಿರ್ಬಂಧನೆಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಅರಿಯಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಪರದೇಶದ ಪೀರುಗಳನ್ನು ಅರಸನು ನೇಮಿಸಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಆಸೀನರಾಗುವಂತೆ ಅರಸನು ಆದೇಶ ನೀಡುವಂತಿಲ್ಲ, ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದರೆ ಪೀರತ್ವ ಅಂದರೆ ರಾಜನಿಂದ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಒಂದು ಗೌರವ ಹಾಗೂ ಬಿರುದನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲುಬಾರದು. ಅದು ಕೇವಲ ಅವರ ವಂಶಜರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ಗೌರವವಾಗಿದೆ. ಅದೂ ವಂಶಪರಂಪರೆಯ ನಿಯಮಾವಳಿಯಂತೆ ಅವರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಸಂದ ಗೌರವವನ್ನು ಮರಳಿಸುವ ಹಾಗೂ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಬಾರಿ ಪೀರ್ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ಸದಾಕಾಲ ಅವನು ಪೀರ್ ಆಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ.

ಮೂರನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದರೆ ಪೀರ್ ಹಾಗೂ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯತ್ವದಲ್ಲಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಅನೇಕರ ಭಾವನೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅರಸನಿಂದ ಕೇವಲ ಜೀವಾವಧಿಗೆಂದು ನೇಮಕಗೊಂಡ ಪೀರರ ಹಾಗೂ ಅನುವಂಶಿಕ ಪೀರರಲ್ಲಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಮನಗಾಣಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಒಬ್ಬರು ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಜೀವಾವಧಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅನುವಂಶಿಕರು ತಲೆತಲಾಂತರ ಪೀರ್‌ಗಳಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುವರು. ಮುಂದುವರಿದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮರುಪರಿಶೀಲನೆಯ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸದಸ್ಯರು ಆನುವಂಶಿಕ ಪೀರರಂತೆ ಅಲ್ಲ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪೀರ್‌ಗಳು ತಮ್ಮ ಜೀವನಾವಧಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮರುಪರಿಶೀಲನೆಯ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ನೇಮಕವಾದವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಸೀನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಕಾನೂನಿನಂತೆ ಅನುವಂಶಿಕ ಪೀರ್‌ಗಳಿಗೆ ಸರಿಸಮರಲ್ಲ.

V

ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕಾಮನ್ಸ್‌ರ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳು

ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಒಂದೇ ವಿಧವಾದ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಅವು ಒಂದೇ ಆಗಿರದೇ ಹೋದುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎರಡೂ ಸದನದ ಸದಸ್ಯರೆಂದು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಹಕ್ಕು ಭಾದ್ಯತೆಗಳಲ್ಲದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಲೆಂದೇ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಭಾಗ - I

ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು

ಅ) **ಕಾಮನ್ಸ್ ಸದನದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು** : ಸದಸ್ಯರಲ್ಲದವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾವೇ ತಾವು ಸದನದ ಒಳಗಡೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮೂಲವನ್ನು ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯ ಆಸನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿರದ್ದು. ಸದಸ್ಯರು, ಪರಕೀಯರಿಗೆಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಸನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಮತ ಎಣಿಕೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆವಾಂತರಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವೇ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸದಸ್ಯೇತರರರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ಮತಗಣನೆ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಎರಡನೆಯ ಸಂದರ್ಭವೆಂದರೆ, ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ಸದಸ್ಯರು ತನ್ನ ಬಗೆಗೆ ಏನು ಮಾತನಾಡುವರು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಬೇಹುಗಾರಿಕೆಗೆಂದೇ ಹಲವಾರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸದನದ ಸದಸ್ಯರು ರಾಜನ ಬೆದರಿಕೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೂ ಅರಸನ ಅವಕೃಪೆಗೂ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದುವರಿದ ಸದಸ್ಯರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಮೊಟಕುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಒಂದು ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗಬಹುದಾದ ಏಕಮಾತ್ರ ಉಪಾಯವೆಂದರೆ ಸದಸ್ಯೇತರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು. ಈ ಒಂದು ಹಕ್ಕಿನಂತೆ ಪರಕೀಯರು ಸದನದ ಚರ್ಚೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸದನದ ಸದಸ್ಯರು ಯಾರಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಅವರನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಹೊರಹಾಕಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಒಂದು ಪೇಚಿಗೆ ಆಸ್ಪದ ನೀಡಬಾರದೆಂದೇ ಸದನವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಉಪಾಯ ಹೂಡಿತು. ಅದೇನೆಂದರೆ ೧೮೭೫ರಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ನಿಯಮಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂದು, ಸದನದ ಯಾವ ಸದಸ್ಯನಾದರೂ ಪರಕೀಯರನ್ನು ಸದನದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದಾಗ, "ಸಾರ್, ಪರಕೀಯ ಬೇಹುಗಾರರು" ಎಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಗಮನ ಸೆಳೆದರೆ ಸಾಕು, ಕೂಡಲೇ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸದನದಲ್ಲಿಯ ಸದಸ್ಯೇತರರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಒಂದು ಉಪಾಯದಿಂದ ಸದನ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ರಚಿಸಿರುವ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ತೊಂದರೆಯೂ ಬಾರದು. ಅಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ನೋವು ಉಂಟುಮಾಡದು. ಆದರೆ ಈ ನಿಯಮಾವಳಿಯು ಸಭೆಯ ಅಧಕ್ಷರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮುಂದುವರಿದು, ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯು ತನ್ನ ಚರ್ಚೆಗಳ ರಹಸ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅದು ತನ್ನ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ೧೭೭೧ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಯಾವ ಚರ್ಚೆಗೂ ಆಸ್ಪದ ನೀಡದೇ ಈ ಒಂದು ಹಕ್ಕನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದೆ. ಲಂಡನ್ನಿನ ಒಬ್ಬ ಮುದ್ರಕನು ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಸಭೆಯ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯು ತನ್ನ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಆರೋಪಿಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಮುದ್ರಕನನ್ನು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಒಬ್ಬ ಸೇವಕನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಮುದ್ರಕನು ದೂರು ನೀಡಿ ಕಾಮನ್ಸ್‌ನವರು ಕಳುಹಿಸಿದ ಸೇವಕನನ್ನು ಪೊಲೀಸರ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕ್ಕದ್ದಮೆಯ ಸಂಚಾಲಕರುಗಳಾದ ಮೇಯರ್ ಹಾಗೂ ಇಬ್ಬರು 'ಆಲ್ಡರ್ ಮೆನ್'ಗಳು ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸದೆ, ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯವರು ಕಳುಹಿಸಿದ ಸೇವಕನನ್ನು 'ಬೇಲ್' ಮೇಲೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯು ಮೇಯರ್, ಆಲ್ಡರ್‌ಮೆನ್ ಹಾಗೂ ದಾಖಲಿಸಿದ ಗುಮಾಸ್ತ ಮೂವರನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಕರೆಸಿತು. ಅವರು ಬರೆದಿದ್ದುದನ್ನು ಅಳಿಸಿ ಹಾಕಿದರು ಹಾಗೂ ಆ ಹಾಳೆಯನ್ನು ಹರಿದು ಹಾಕಿ ಈ ಮೂವರನ್ನೂ ಲಂಡನ್ನಿನ ಗೋಪುರದಲ್ಲಿ ವಾರೆಂಟನ್ನು ಮನ್ನಿಸದೇ ಹೋದುದಕ್ಕೆ ಬಂಧನದಲ್ಲಿರಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಯಾರೂ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿಲ್ಲ. ನಾವು ವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾದ ವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು ಅದು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ, ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಸದನದ ಕಲಾಪಗಳು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿ

ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ರಹಸ್ಯ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಸ್ಮರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಹಕ್ಕು ಎಂದರೆ ಸದನಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಈ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕುರಿತು ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸಬಹುದು.

(೧) ಖಾಲಿ ಅಥವಾ ತೆರವಾದ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ತುಂಬುವುದು : ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ನೂತನ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟನ್ನು ರಚಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಅರಸನದಾಗಿದ್ದರೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ತೆರವಾದ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ತುಂಬುವುದು ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಗೆ ಸೇರಿದ ಹಕ್ಕು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಸ್ಥಾನಗಳು ಖಾಲಿ ಬಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ತುಂಬಲು ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕಾಮನ್ಸ್‌ನ ಆದೇಶದಂತೆ ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ರಾಜನ ಆಜ್ಞೆಯಂತಲ್ಲ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಅಧಿವೇಶನ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಎರಡನೆಯ ಹಕ್ಕು ಎಂದರೆ ಚುನಾವಣೆಯ ತಕರಾರುಗಳ ಬಗೆಗೆ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅರಸ ಹಾಗೂ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಮಧ್ಯೆ ದೀರ್ಘ ವಿವಾದ ಜರುಗಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಕ್ಷವೂ ತನ್ನದೇ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ ಎಂದು ಸಾಧಿಸತೊಡಗಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು. ಮೂಲವಾಗಿ ಮತದಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಸುವ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೇ ನೀಡಿ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಹೆನ್ರಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ರಾಜನ ಅಧಿಕಾರವೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಿ ನ್ಯಾಯಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಅಂದರೆ "ಛಾನ್ಸೆರಿ"ಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಲಾಯಿತು. ೧೬೦೪ರಲ್ಲಿ ಈ ವಾದವು ಮತ್ತೊಂದು ತಿರುವನ್ನೇ ಹೊಂದಿತು. ಅರಸನಾದ ಒಂದನೆಯ ಜೇಮ್ಸನು ರಾಜಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸಾರಿ ಯಾವ ದಿವಾಳಿಕೋರ ಅಥವಾ ದೇಶಭ್ರಷ್ಟನನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಚುನಾಯಿಸಲಾಗದು ಎಂದೇ ಘೋಷಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಬಕ್ಸ್‌ಕೌಂಟಿಯು ಮಿ. ಗಾಡ್‌ವಿನ್ ಎಂಬ ದೇಶಭ್ರಷ್ಟನನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಅರಸನು ಅವನ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ಕಾನೂನು ವಿರೋಧವೆಂದು ಸಾರಿ ಮರು ಚುನಾವಣೆಗೆ ಆಜ್ಞೆ ನೀಡಿದನು. ಪೋರ್ಟ್ಸ್ಕ್ಯೋ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚುನಾಯಿತನಾದ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಅರಸನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಚುನಾವಣೆ ಹೊಂದಿದ್ದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ ಗಾಡ್‌ವಿನ್ ಅವನ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಗೊತ್ತುವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯನೆಂದು ಸಾರಿತು. ಆದರೆ ಅರಸನು ಈ ಒಂದು ತಂಟೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವ ಹಕ್ಕು ತನಗೆ

ಸೇರಿದುದು ಎಂದೇ ಘೋಷಿಸಿದನು. ಈ ತಗಾದೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲೆಂದೇ ಕಾಮನ್ಸ್, ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಹಾಗೂ ರಾಜನನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಒಂದು ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದಾಗ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸದಸ್ಯರು ಅರಸನಿಗೆ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೇ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಈ ವಿಧವಾದ ಚುನಾವಣೆ ತಕರಾರುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಕಾಮನ್ಸ್ ಅಧಿಕಾರವು ಅನೇಕ ತೊಂದರೆ ಹಾಗೂ ಆತಂಕಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದ ನೀಡಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಿರಿಕಿರಿಯಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಬಗೆಯ ವಿಚಾರಣೆಯು ಪಕ್ಷಾತೀತವಾಗಿರದೇ ಪಕ್ಷಗಳ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ನೀಡಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೆ ೧೮೬೮ರಲ್ಲಿ ಸದನವು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿತು.

ಈ ವಿಧವಾದ ಮೂರನೆಯ ಹಕ್ಕು ಎಂದರೆ, ಸದನದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕುಂದು ತರುವಂತೆ ವರ್ತಿಸಿದ ಸದಸ್ಯನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕುವ ಸಂಗತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಹೊರಗೆ ಹಾಕುವುದು ಅವನು ಚುನಾವಣೆಗೆ ಅನರ್ಹನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಏಕೆಂದರೆ ಹೀಗೆ ಸದನದಿಂದ ಹೊರದೂಡಿದ ಸದಸ್ಯನು ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ ಗೆದ್ದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸದನದಲ್ಲಿ ಆಸೀನನಾಗುವ ಹಕ್ಕು ಪಡೆದಂತಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುವುದು ಮತದಾರರ ಕೃಪೆಯಿಂದ. ಅದರಂತೆಯೇ ಸದನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಬೇಕಾದುದು ಸದನದ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಜಯ ಗಳಿಸಿದರೂ ಸದನದ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿಲ್ಕೆಯವರ ಘಟನೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಜೀವ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಸಸೆಕ್ಸ್ ಮತದಾರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಸತತವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ಚುನಾವಣೆಗೊಂಡರೂ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸದನವು ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿಯೂ ಅವರಿಗೆ ಸದನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಆಸ್ಪದವನ್ನೇ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿತು. ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಹಕ್ಕು ಎಂದರೆ, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರ. ಹೀಗೆಂದಾಗ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ರೀತಿ-ನೀತಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಯಾವ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಮಿ. ಬ್ರಾಡ್ಲಾ ಹಾಗೂ ಗೋಸೆಟ್ ಪ್ರಕರಣದ ವಿವರಗಳು ಸರಳವಾಗಿವೆ. ದಿನಾಂಕ ೩ ಮೇ ೧೮೮೦ರಂದು ನಾರ್ತ್‌ಹ್ಯಾಂಟನ್ನಿನಿಂದ ಚುನಾವಣೆ ಹೊಂದಿದ ಮಿ. ಬ್ರಾಡ್ಲಾ ಅವರು ಸದನದ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ, ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯು ಸತ್ಯವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವ ಕ್ರಮವು ಕೇವಲ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ

ವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ನ ಸದಸ್ಯರು ಆ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಕೂಡದು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ವಿಧಾನ ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆಂದ ಮೇಲೆ ಮಿ. ಬ್ರಾಡ್ಲಾ ಅವರು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಸನದತ್ತ ಧಾವಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಸದನವು ಅವರ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಈ ವಿಧವಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿದ್ದು, ಕೇವಲ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿತು. ಆಗ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಮಿ. ಬ್ರಾಡ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಬಹುದೇ ಎಂದು ಕೋರಲಾಯಿತು. ಸಮಿತಿಯು ಅವರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಸತ್ಯವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪಿಗೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿತು. ಈ ಒಂದು ಸಲಹೆಯಂತೆ ಸದನವು ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ನಿಲುವಳಿಯನ್ನು ತಂದು ಮಿ. ಬ್ರಾಡ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಸತ್ಯವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವ ಎರಡೂ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮಿ. ಬ್ರಾಡ್ಲಾ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ಆಗ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಅದನ್ನು ವಾಪಸು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಬ್ರಾಡ್ಲಾ ಅವರು ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು. ಕಾವಲುಪಡೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಸದನದಿಂದ ಹೊರತಳ್ಳುವ ಆದೇಶ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಅಧಿಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಮಿ. ಬ್ರಾಡ್ಲಾ ಅವರ ಕಲಹದಲ್ಲಿ ಮಿ. ಬ್ರಾಡ್ಲಾಅವರಿಗೆ ಭೀಕರ ಗಾಯಗಳಾದವು. ಮಿ. ಗೋಸಟೆ ಹಾಗೂ ಮಿ. ಬ್ರಾಡ್ಲಾರ ಕಲಹದ ನಂತರ ಸದನ ಒಂದು ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಸತ್ಯ ದೃಢೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿತು. ಆಗ ಮಿ. ಬ್ರಾಡ್ಲಾ ಅವರು ಸತ್ಯ ದೃಢೀಕರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನಿರಾಕರಿಸಿತು. ನಂತರ ಅವರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಖಾಲಿ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು. ೧೮೮೧ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಡ್ಲಾ ಅವರು ಮತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಸದನವು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಕ್ರಮದಂತೆಯೇ ವರ್ತಿಸಿತು. ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಸನದೆಡೆಗೆ ಬಂದಾಗೆಲ್ಲಾ ಸದನ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ನಿಲುವನ್ನೇ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕಾವಲುಪಡೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ ಮಿ. ಗೋಸೆಟ್ ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಾಡ್ಲಾ ಅವರನ್ನು ಸದನದ ಪರಿಧಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆಹಾಕಲು ಆದೇಶಿಸಿದರು. ಮಿ. ಬ್ರಾಡ್ಲಾ, ಗೋಸಟ್ಟೆ ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ರಾಣಿಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಪೀಠದ ಮುಂದೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಬ್ರಾಡ್ಲಾ ಅವರ ಈ ಮನವಿಯು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾರದೆಂದೇ ರಾಣಿಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಹೇಳಿತು. ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆ ತನ್ನ ಹಕ್ಕು, ಗೌರವ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಶಕ್ತವಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವುದು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ. ಆದುದರಿಂದ

ಅದರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಬರುವಂತಹ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಈ ಒಂದು ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು:

೧) ಸದನದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಮಗೊಳಿಸುವ ಆಜ್ಞೆ ಹಾಗೂ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದು ಅದರ ಹಕ್ಕನ್ನು ಚ್ಯುತಿಗೊಳಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಸದನದ ಕಲಾಪ, ಗೊತ್ತುವಳಿಗಳನ್ನು ಅಪಾರ್ಥ ಬರುವಂತೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರೆ ಹಾಗೂ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಮುನ್ನವೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅದು ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

೨) ಸದನದ ಆಜ್ಞೆಗಳಿಗೆ ಅವಿಧೇಯರಾಗಿರುವುದು; ಸದನದ ಗೊತ್ತುವಳಿಗಳು ಆರಂಭ ದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ಮುಂದೆ ನೀಡಿದ ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕೈಹಾಕುವ ಅಥವಾ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವವರ ವಿರುದ್ಧ ಕಠಿಣ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಸದನಕ್ಕೆ ಸುಳ್ಳು ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುವುದು, ಅದನ್ನು ತಪ್ಪು ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುವ, ಅಥವಾ ಅವಿಧೇಯತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿಗೆ ಬಾಧ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ.

೩) ಸದನಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಅವಮಾನ ಮಾಡುವ, ಕಲಾಪಗಳಿಗೆ ಕಳಂಕ ತರುವ ಹಾಗೂ ಅಗೌರವ ಸೂಚಿಸಿದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಧವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗಿದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಮಾತ್ರ ಅಪರಾಧಿಗಳು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸದೇ, ಸದನದ ಸದಸ್ಯರೂ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಿ ದಂಡಕ್ಕೆ ಗುರಿ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ೧೮೮೦ರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ನ ಸದಸ್ಯರಾದ ಮಿ. ಹಾಬ್‌ಹೌಸರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಒಂದು ಬೇನಾಮಿ ಕರಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಸದನವು ಅವರನ್ನು ಹಕ್ಕುಚ್ಯತಿಗೊಳಿಸಿದ ಆಪಾದನೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿತು. ೧೮೩೮ರಲ್ಲಿ ಮಿ.ಒಕೋಮೆಡ್ ಎಂಬ ಸದಸ್ಯನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸದನದ ಸದಸ್ಯರು ಸುಳ್ಳು ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಹೇಳಿದರೆಂದು ಚುನಾವಣೆ ತಕರಾರುಗಳ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಟೀಕಿಸಿದನು. ಅವರನ್ನು ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿಗೆ ಗುರಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

೪) ಸದಸ್ಯರು ಸದನದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅದು ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಸದನದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸದಸ್ಯರ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ನಡೆಸುವ ಹಾಗೂ ಅವರನ್ನು ಅವಮಾನ ಮಾಡುವ, ಅವರ ವರ್ತನೆ (ಸದನ ಕುರಿತಂತೆ)ಯ ಮೇಲೆ ಆತಂಕ ಬೀರುವ, ವಿರೋಧಿಸುವ, ಲಂಚ ನೀಡುವ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.

ಭಾಗ II

ಸದಸ್ಯರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳು

೧) **ದಸ್ತಗಿರಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತತೆ** : ಸದನ ಯಾವ ಸದಸ್ಯರನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಸದನದ ಕಲಾಪದ ಮುನ್ನ ೪೦ ದಿನಗಳ ಹಾಗೂ ನಂತರ ಅವರನ್ನು ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಗುರಿ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಈ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಸದಸ್ಯರ ನೌಕರರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಅವರ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳಿಗೂ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಕೇವಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ.

೨) **ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ** : ವಿಲಿಯಂ ಹಾಗೂ ಮೇರಿಯವರ ಎಸ್೨ ಮತ್ತು ಸಿ೨ನೆಯ ಕಾನೂನುಗಳಂತೆ ಸದನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅವರ ಈ ಒಂದು ಕ್ರಮವನ್ನು ಯಾವ ನ್ಯಾಯಾಲಯವೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಅವರನ್ನು ದೋಷಾರೋಪಣೆಗೆ ಗುರಿ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ.

ಭಾಗ III

ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿಗೈದವರನ್ನು ದಂಡಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು

ಈ ವಿಧವಾದ ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ದಂಡಿಸುವ ಐದು ವಿಧಾನಗಳಿವೆ. ಗಂಭೀರವಾದ ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿಯಾಗದೇ ಇದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಲಾದ ಸದಸ್ಯನು ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಕ್ಷಮೆಯಾಚಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಸದನ ಅವನಿಗೆ ಛೀಮಾರಿ ಹಾಕಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಅವನು ಮಾಡಿರಬಹುದಾದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಅಪರಾಧವೆಸಗಿದ್ದರೆ, ಅವನನ್ನು ಜೈಲಿಗೆ ಕಳಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ದಂಡ ಹಾಕಲೂಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೇ ಅವನ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನೇ ರದ್ದುಪಡಿಸಬಹುದು. ಕೊನೆಯ ದಂಡವು ಕೇವಲ ಸದನದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಲೇಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಭಾಗ IV

ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಲಾರ್ಡ್ಸ್‌ನ ಹಕ್ಕುಗಳು

ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯಂತೆಯೇ ಈ ಸದನದ ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿಗಳು ಒಂದೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು

ಹೇಳಬಹುದಾದರೆ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ರಾಜ ನೀಡಿದ ಕಾಣಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಾರಿ ನೂತನ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಾಗೆಲ್ಲ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅವನನ್ನು ಕೋರಬೇಕು. ಆದರೆ ಲಾರ್ಡ್ಸ್‌ರ ಬಗೆಗೆ ಇದು ರಾಜನಿಂದ ನೀಡಬೇಕಾಗಿರದೆ, ಅದು ಅವರ ಸ್ವಂತ ಹಕ್ಕಾಗಿದೆ.

ಭಾಗ V

ಸದನದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಗಳು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು ಉತ್ತಮ.

ಭಾಗ VI

ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆ

ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ : ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇವರನ್ನು 'ಸ್ಪೀಕರ್' ಎಂದೇ ಸಂಬೋಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಮೊದಲನೆಯ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವಾವಧಿಯ ತನಕ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಭೆಯು ಇವರ ಬಗೆಗೆ ಅಪನಂಬಿಕೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಗೊತ್ತುವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಇವರನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬಹುದು. ಮೂಲವಾಗಿ ರಾಜನೇ ಈ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ೧೬೭೯ ರಲ್ಲಿ ನೂತನವಾಗಿ ಚುನಾವಣೆ ಹೊಂದಿದ ಕಾಮನ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಅಂದಿನ ಆಳರಸನಾದ ಎರಡನೆಯ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ನಡುವೆ, ಈ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ನೇಮಕಾತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಕಲಹ ಉಂಟಾಯಿತು. ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯು ಸರ್ ಎಡ್‌ವರ್ಡ್ ಸೇ ಮೂರ್ ಅವರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ಅರಸನು ತನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಅರಸನು ತನ್ನ ಪರವಾದ ಓರ್ವರ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿತು. ಪರಿಹಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸದಸ್ಯರ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಯಿತು. ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು. ಅರಸನೂ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನಿಂದ ಇದನ್ನು ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಹಕ್ಕೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಅರಸನೂ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿಲ್ಲ.

ಭಾಗ VII

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು

ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಸಭೆಯ ವಕ್ತಾರ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ :

೧) ಸಭೆಯ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕೋರುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಧನ್ಯವಾದ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಅದರ ಅಂದರೆ ಸಭೆಯು ಖಂಡಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಛೀಮಾರಿ ಹಾಕಿದ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

೨) ಅವರು ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿಗೆ ಗುರಿಯಾದವರ ವಿರುದ್ಧ ದಂಡಿಸುವ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸದನದ ಕಟಕಟೆಯಲ್ಲಿ ದಂಡವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಹಾಜರಿರುವಂತೆ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸದನದ ಇತರ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

೩) ತೆರವಾದ ಸದನದ ಸ್ಥಾನಗಳ ಚುನಾವಣೆ ಕುರಿತಂತೆ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದುವರಿದು ೧೯೧೧ರ ಕಾಯ್ದೆಯಂತೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವ ನೂತನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಇವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಸದನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾರೆ :

(೧) ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಘನತೆ ಹಾಗೂ ಗೌರವದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ,

(೨) ಗೊತ್ತುವಳಿಗಳು ಸಕ್ರಮವಾಗಿವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವ,

(೩) ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಭೆಯ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸುವ ಮತ್ತು

(೪) ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಭೆಯ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಾರುವುದು.

ಭಾಗ VIII

ಅಧ್ಯಕ್ಷರಡಿಯಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಕಾರಕೂನರು, ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ-ಇವರೇ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಕಾರಕೂನರ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಸದನದ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಸದನದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾದ ಚರ್ಚೆ, ನಿರ್ಣಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ

ಅಧಿಕಾರಿಯು ಸದನದ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸದನದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಭಂಗ ವಾಗದಂತೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿ ಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಲಾರ್ಡ್ಸ್‌ರ ಸಭೆ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು : ಕಾಮನ್ಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಂತೆ ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಗೆ ತನ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಛಾನ್ಸೆಲ್ಲರು ಅಥವಾ ಮಹಾ ಮುದ್ರೆಯ ರಕ್ಷಕರೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಗೈರು ಹಾಜರಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು. ಇವರ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ಅರಸನು ಸಾರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಎಲ್ಲರ ಗೈರುಹಾಜರಿಯಲ್ಲಿ ಸಭೆಯು ತನ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ತಾನೇ ಅರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಪೀರ್ ಆಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಕಡ್ಡಾಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅರಸನ ಮುದ್ರೆಗಳು ಆಯೋಗ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದರ ರಕ್ಷಕನು ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯನಾಗಿಯೂ ಇರಬಹುದಾದುದರಿಂದ ಅವನೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಜರುಗಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯ, ಅದೇನೆಂದರೆ ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರದೇ ಇರಲೂಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ಆಸನವಾದ ಉಣ್ಣೆ ಮೂಟೆಯ ಚೀಲವನ್ನು ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯ ರೇಖೆಯಿಂದ ಹೊರಗಡೆಯೇ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯನಲ್ಲದೇ ಹೋದರೂ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು.

ಲಾರ್ಡ್ಸ್‌ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು

ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸ್ಥಾನಮಾನವು ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸ್ಥಾನಮಾನದಿಂದ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಅಧಿಕಾರ ಹಾಗೂ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಒಂದೇ ಆಗಿಲ್ಲ. ಈರ್ವರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಭೆಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವುದೊಂದೇ ಹೋಲಿಕೆ. ಇಬ್ಬರ ಅಧಿಕಾರಗಳು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಈ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಛಾನ್ಸೆಲರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಾಯಿ ಆಜ್ಞೆ ೨೦ ರಿಂದ ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಾಯಿ ಆಜ್ಞೆಯ ಹೇಳಿಕೆ ಹೀಗಿದೆ:

ಲಾರ್ಡ್ ಛಾನ್ಸೆಲರು ಸದನದ ವಕ್ತಾರರಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಮುಂಚೆ ಲಾರ್ಡ್ಸ್‌ಗಳ ಅಭಿಮತವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ಮುಂದುವರಿದು ಅವರಿಗೆ ಸದನ ಮುಂದೂಡುವ ಮುಂತಾದ ಅಧಿಕಾರಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಸದನದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಅಂದರೆ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ

ಚರ್ಚೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರ ಲಾರ್ಡ್ಸ್‌ಗೆ ಸೇರಿವೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾದವನು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪೀರರಂತೆ ಪೀರರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹೇಳಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನದಿಂದಲ್ಲ. ಈ ವಿಧವಾದ ಸ್ಥಾಯಿ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಅವನ ಅಧಿಕಾರ ಎಷ್ಟು ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

೧) ಸದನದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಯಾವ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರವಿರದೇ ಸದನದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಂತೆ ಅವರೂ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೨) ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಂತೆ ಗೊತ್ತುವಳಿಯ ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆ ಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಇವರಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಸಭೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪೀರನಂತೆ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಸಭೆಯ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಹುಮತದಿಂದ ಸಭೆಯೇ ಒಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

೩) ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಧಿಕಾರವು ಮಿತಿಯಿಂದ ಇರುವುದರಿಂದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, ಕಾಮನ್ಸ್, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದಂತೆ ನಡೆಯದೇ ಸಭೆಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಇಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು ಒಂದೇ ಬಾರಿಗೆ ಸಭೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಫಜೀತಿ ಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಸದನವು ಯಾರಾದ ರೊಬ್ಬರನ್ನು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಧಿಕ ಮತದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯಂತೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಂದ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸದನದ ಕಲಾಪಗಳು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಒಡಗೂಡಿರದೆ, ಗೊಂದಲಮಯ ವಾತಾವರಣ, ಆರೋಪ, ಪ್ರತ್ಯಾರೋಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಎಲ್ಲಾ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನು ಮೂಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು. ಸದನದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮತಗಣನೆಗೆ ಹಾಕುವ ಅಧಿಕಾರ ಒಂದೇ ಅವರಿಗೆ ಇರುವ ಅವಕಾಶ.

ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

ಲಾರ್ಡ್ ಛಾನ್ಸೆಲರ್ ಅವರು ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ತಮ್ಮೊಡನೆ ಮೂವರು ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

೧) **ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಕಾರಕೂನ** : ಇವನ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಕಾಮನ್ಸ್ ಸಭೆಯ ಕಾರಕೂನನಂತೆ ಇವೆ. ಎಂದರೆ, ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಲಾರ್ಡ್ಸ್‌ನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ದಾಖಲೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು.

೨) **ಕರಿಕಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತೀಹಾರಿ ಅಥವಾ ಸೇವಕ** : ಇವರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಕಾಮನ್ಸ್‌ನ ರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿಕಾರಿಯಂತೆ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿವೆ.

೩) **ಸಾರ್ಜೆಂಟ್** : ಲಾರ್ಡ್ಸ್ ಛಾನ್ಸೆಲ್ಲರ ಅಂಗರಕ್ಷಕ.

ಅಧ್ಯಾಯ - ೨

ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಬೇಡಿಕೆ

ಟ್ರಾವನ್‌ಕೋರ್ ಹಾಗೂ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು, ತಾವು ದಿನಾಂಕ ೧೫ ಆಗಸ್ಟ್ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನೀಡಿದ ನಂತರ, ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ ತಾವು ಒಕ್ಕೂಟದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡೆ ಹೊಂದುವುದಾಗಿ ಸಾರಿದವು. ಈ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನೇ ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ, ನೂತನ ಸಮಸ್ಯೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಉದ್ಭವಿಸಬಹುದಾದ ಸಮಸ್ಯೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಎರಡು ಮುಖಗಳುಂಟು. ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ತಾವೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದೇ? ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಾರುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆಯೇ. ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಈ ಒಂದು ಹಕ್ಕು, ೧೯೪೬ರ ಮೇ ೧೨ರಂದು ಸಂಪುಟ ಆಯೋಗದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿದೆ. ಅದು ಏನೆಂದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ತನ್ನ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಹಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೇ ಮರಳಿ ಬಂದಂತೆ, ಸಂಪುಟ ಆಯೋಗದ ಈ ವಿಧವಾದ ಹೇಳಿಕೆಯು ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿರದೆ, ಕಾನೂನು ಬದ್ಧವಾದ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಉದ್ಭವಿಸಬಹುದಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದರೆ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದಂತೆ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯು ಕಾನೂನು ಬದ್ಧವಾದ ಸಮಂಜಸ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆಯೇ?

ಈ ಸಂಪುಟ ಆಯೋಗದ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲತಃ ಯಾವ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ೧೯೨೯ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲೆಂದೇ ನೇಮಿಸಿದ ಬಟ್ಲರ್ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳೇ ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ರಾಜರುಗಳು ಬಟ್ಲರ್ ಸಮಿತಿಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಬಹುದಾದ ನಿಲುವು ಎರಡು ಪ್ರಮೇಯಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ್ದು, ಈ ವಿಷಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ.

೧) ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಜರುಗಳಿಂದ, ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವು ಮೀರುವಂತೆ ಇರದೆ ಇತಿಮಿತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು.

೨) ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಂತೆ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಬಂಧಗಳು ಸಂಸ್ಥಾನ ಹಾಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮಧ್ಯೆ ಏರ್ಪಾಡಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಆ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ಭಾರತಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಬರುವಂತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೇನಾದರೂ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಪೂರ್ವಾನುಮತಿ ಪಡೆಯಲೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಬಟ್ಲರ್ ಸಮಿತಿಯು ಈ ಒಂದನೆಯ ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ಯಾವ ಮೋಸಕ್ಕೂ ಆಸ್ಪದ ನೀಡದೇ ತಳ್ಳಿಹಾಕಿ, ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯು ಸಾರ್ವಭೌಮ ವಾಗಿದ್ದು ಒಪ್ಪಂದದ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲು ಬಾರದೆಂದೇ ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಸಾರಿತು. ಆದರೆ ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ಬಟ್ಲರ್ ಸಮಿತಿಯು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಿತು. ಅದು ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಜರನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದೇ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿತೋ ಏನೋ ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಅರ್ಥಹೀನ. ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತು ಸತ್ಯ. ಈ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರವು ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ರಾಜರಿಗೆ ಸಂತಸ ನೀಡಿತು.

ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಭಾರತ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲುಬಾರದು ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಕುಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಗಳ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಯಾರೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಅಸ್ವಾಭಿಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ, ಈ ಬಗೆಗೆ ಕಾನೂನಿನ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ (ಲಾ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಲಿ) ೧೯೩೦ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾನೂನಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಪ್ರೊ. ಹೋಲ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್ ಅವರ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸತ್ಯಾಂಶವೂ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಕೇವಲ ಕಸರತ್ತಿನ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ದುರ್ದೈವದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಯಾವ ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೂ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಖಂಡಿಸದೇ ಹೋದುದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯೇ ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಸಂಪುಟದ ಆಯೋಗವು ಹೋಲ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್‌ರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಭಾರತ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿತು. ಶೋಚನೀಯ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷವು, ಸಂಪುಟ ಆಯೋಗದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು, ಭಾರತದ ಹಕ್ಕು ಆದ ಪುನರ್‌ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಭಾರತವು ಸ್ವಂತ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಸಂಪುಟದ ದರ್ಜೆಯ ಆಯೋಗದ ನಿಲುವಿನ ವಿರುದ್ಧ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದ್ದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಈ ಎರಡು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳಿಂದ ಬಗೆಹರಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

೧) ಸಾರ್ವಭೌಮತೆ ಎಂಬುದು ರಾಜನಿಗೆ ಇರಬಹುದಾದ ಹಕ್ಕಿನ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖವಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯ ಹಕ್ಕು ಬೇರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದುದು ಎಂಬುದೂ ಸತ್ಯ; ಅದು ಈ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಅ) ಅರಸನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ನಾಡಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದ್ದರೆ, ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯ ಹಕ್ಕು ಒಪ್ಪಂದಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆ ಯದನ್ನು ಕಾನೂನಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಎರಡನೆಯದು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ.

ಬ) ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನಿನ ಹಕ್ಕು ಅರಸನ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಅಂದರೆ ಅರಸನ ವಸಾಹತುಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯ ಹಕ್ಕು ಕೇವಲ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯು ಅರಸನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಕ್ಕು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅದು ಅರಸನ ಹಕ್ಕು ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯ ಬಾರದು.

೨) ಅದು ಅರಸನ ಹಕ್ಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯು ನಗರ ಸಭೆಗಳ ಕಾನೂನು ಎಂದರೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

೩) ಸಂವಿಧಾನ ಕಾನೂನುಗಳ ಸೂತ್ರಗಳಂತೆ ಹಕ್ಕು ಅರಸನಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಅರಸನು ಅದನ್ನು ತಾನೇ ಚಲಾಯಿಸಲಾರ. ಅರಸನು ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಮಾತ್ರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮನಗಾಣ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅರಸನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು? ಎಂದು ಸಹಜವಾಗಿ ಕೇಳಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಳವಾದ ಉತ್ತರ ಎಂದರೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಸಹಾತುಗಳ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಳ, ವೆಷ್ಟಮಿನಿಷ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆಯ ಮುನ್ನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಒಂದೇ ವಸಾಹತುವಿನಂತೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು; ಹೀಗಾಗಿ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಅರಸನು ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ವೆಷ್ಟ್‌ಮಿನಿಷ್ಟರ ಕಾಯ್ದೆಯಂತೆ, ಕೆನಡಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಐರ್ಲ್ಯಾಂಡ್ ಮುಂತಾದ ವಸಾಹತು ರಾಜ್ಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರಸನು ತನ್ನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಭಾರತವೂ ಈ ಮಾದರಿಯ ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸರಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅರಸನು ಇಲ್ಲಿಯ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳದ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರದ ಪ್ರಶ್ನೆ (ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ)ಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸ ಬಹುದಲ್ಲವೇ ?

ಈ ವಿಧವಾದ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ನೀಡಲುಬಾರದು ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವವರು ೧೯೩೫ರ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಡಲಾದ, ೧೯೩೩ರ ಕಾಯ್ದೆಯ ೩೯ನೆಯ ಕಲಮನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ೧೯೧೫-೧೯ರ ಅವಧಿಯ ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಕಾಯ್ದೆಗಳಂತೆ ನಾಗರಿಕ ಹಾಗೂ ಮಿಲಿಟರಿ (ಭಾರತೀಯ ಸರಕಾರವು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಭಾರತದ ನಾಗರಿಕ ಹಾಗೂ ಮಿಲಿಟರಿ ಸರಕಾರದಿಂದ ಭಿನ್ನ) ಎಂದೇ ಭಾವಿಸಿದರೂ ಅಧಿಕಾರ ಮಾತ್ರ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ, ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲು ಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಈ ವಿಧವಾದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯು ಅರ್ಥಹೀನವಾದುದು. ಈ ವಿಧವಾದ ಭೇದವು ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅದರ ವಿಚಾರವೇ ಬೇರೆ. ಆದರೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿರಬಹುದಾದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಯಾರೂ ತಳ್ಳಿಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅರಿಯಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ೧೯೩೩ರಿಂದ ೧೯೩೫ರ ವರೆಗೂ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ಅಂದರೆ (ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಭಾರತ) ಕೂಡಿವಂತೆ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿಯ ಭಾರತದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅವರೇ ಅರಸನಿಗೆ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಕೂಡದು. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಗರ್ವನರ್ ಜನರಲ್ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿ ಭಾರತದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ೧೮೩೩ರಿಂದ ೧೯೩೬ರ ಅವಧಿವರೆಗೂ ಅನೇಕ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲಾದರೂ, ಭಾರತೀಯರ ಅರಸನಿಗೆ ಸಲಹೆ ಸೂಚಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗದು. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಂವಿಧಾನದ ಕಾನೂನಿನಂತೆ ಯಾವುದೇ ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸರಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದನಂತರವೇ ಅರಸನಿಗೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಮುಂಚೆಯೇ ಅರಸನಾಗಿದ್ದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸರಕಾರದ ಈ ಒಂದು ಹಕ್ಕನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾಗದು. ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ೧೯೩೫ರ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಭಾರತವು ತನ್ನ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುವ ಅಥವಾ ಸಲಹೆ ನೀಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಂವಿಧಾನ ಕಾನೂನು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹಾಗೂ ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸರಕಾರಗಳ ವಿಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರದಡಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಆಂತರಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅರಸನು ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಳದ ಸಲಹೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸರಕಾರದ ಸಲಹೆಯೇ ಆಧಾರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ದೇಶಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅರಸನು ಹೊಂದಿರಬಹುದಾದ ಹಕ್ಕುಗಳ

ಸ್ಥಾನ ಮಾನವೇ ಬೇರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸರಕಾರದ ದೇಶಗಳ ಆಂತರಿಕ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಅರಸನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಅರಿಯಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸರಕಾರವು ವಿದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಅರಸನ ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾರತದ, ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯ ಬಗೆಗೆ, ಸಲಹೆ ಸೂಚಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಅಪರಾಧವೇ ಸರಿ. ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಲಾದುದೆಲ್ಲಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಂವಿಧಾನ ಕಾನೂನಿನ ಸಾರಾಂಶವಾಗಿದ್ದರೂ, ಭಾರತದ ಸಲಹೆ ನೀಡಬಹುದಾದ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡದೇ ಇರುವುದು ತಿಳಿಯಲಾರದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಸಕಾರಣವಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಈ ಹಕ್ಕು ದೊರೆಯಲೇಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಈ ವಿಧವಾದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೆನಡಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ ಮುಂತಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರೊ. ಹೊಲ್ಸ್‌ವರ್ತ್ ಅವರು ಬೇರೆಯ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದು, ಸಂವಿಧಾನ ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿಯ ಮೂಲ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದು ಯಾರೂ ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಸಂವಿಧಾನ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬೇರೆ ವಿಧವಾದ ನಿರ್ಣಯಗಳಿಗೆ ಬರಲು ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಬೇರೆ ಆದುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಅವರು ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೇ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಕೇಳಿರಬಹುದಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದರೆ ಅರಸನು ಭಾರತ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡಬಹುದೇ? ಆದರೆ ಇದು ನಿಜವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಅಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಭಾರತ ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸರಕಾರವು ಅರಸನಿಗೆ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡಬಹುದೇ? ಬೇರೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ನಮಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದು? ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಹೊಲ್ಸ್‌ವರ್ತ್ ಅವರು ನಿಜವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದರೆ ಅವರು ಈ ವಿಧವಾದ ನಿರ್ಣಯಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ಸಂಪುಟ ಆಯೋಗವು ಅರಸನು ಭಾರತ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಡುವ ಬಗೆಗೆ ವಿವರಿಸಿರುವೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖವಿದ್ದು ಅದರನ್ವಯ ಅರಸನು, ಭಾರತೀಯ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾರ. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವೇ ಕಳಚಿ ಹೋಗುವುದು.

ಈ ಹೇಳಿಕೆ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದ ದಂಗುಬಡಿಸುವ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸೂತ್ರದಂತೆ ಅರಸನು ತನ್ನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಸಲಾರ ಹಾಗೂ ತ್ಯಜಿಸಲಾರ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ವರ್ಗಾಯಿಸದೇ ಹೋದರೆ ಅದನ್ನು ತ್ಯಜಿಸದೇ

ಹೋಗಲೂ ಬಹುದು. ಈ ಸೂತ್ರವು ಪ್ರಿವಿಕೌನ್ಸಿಲ್ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದ ಎಡ್ಡುಲಜೀ ಬೈರಾಮಜೀ ಹಾಗೂ ರಾಣಿಯವರ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ೧೮೪೪ಂರಲ್ಲಿ ೫ ಮೂರರ ಪಿ.ಸಿ. ಪು. ೨೭೬ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ, ಅರಸನು ತನ್ನ ಫರಮಾನ್ ಮೂಲಕ ಕೂಡಾ ತನ್ನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಲುಬಾರದು. ಹೀಗಾಗಿ ಸಂಪುಟ ಆಯೋಗದ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಅರಸನು ತನ್ನ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಂವಿಧಾನ ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಲಾರ. ಹೀಗೆಂದಾಗ ಅರಸನು ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದಂತಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಅರಸನು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಖಚಿತ ಕಾನೂನಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಈ ಒಂದು ಹಕ್ಕನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆಂದಾಗ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಕಾನೂನನ್ನು ರಚಿಸಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತವೇ? ಹಾಗೂ ಕಾನೂನು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಕ್ರಮವೇ? ನನ್ನ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಾರತೀಯರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಈ ಒಂದು ಕ್ರಮವು ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ಹೇಳಲಾರರು. ಕಾನೂನಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದು ಸಕ್ರಮವಾಗಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಭಾರತವು ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸರಕಾರವಾದ ಮೇಲೆ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಅಧಿಕಾರವು ಇರಲಾರದು. ಮುಂದುವರಿದು, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ರಚಿಸಿದ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮವಾಗಲಾರದು. ಕಾರಣ ಸರಳವಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದು ಸೈನ್ಯಬಲ ಒಂದೇ. ಇದು ಭಾರತೀಯ ಸೈನ್ಯದ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಭಾರತವೇ ಅದಕ್ಕೆ ಹಣ ಪೂರೈಸಿದೆ. ಈ ವಿಧವಾದ ಬಲಿಷ್ಠ ಸೈನ್ಯ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯಾದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಇಲ್ಲವೇ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಾರದೇ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟನ್ ತನ್ನ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಧವಾದ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡುವ ಒಂದು ಭರವಸೆಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿರುವಾಗ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಕಾನೂನು ರಚಿಸಿದರೆ, ಅದು ಭಾರತೀಯರ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದಂತೆ. ಸಂಸ್ಥಾನಗಳೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದದ ಫಲವಾಗಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿರುವ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಭಾರತವು ಕೋರುವುದು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು. ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಏನಾಗಬಹುದು? ಆಗ ಅರಸನ ಆಳ್ವಿಕೆಯೇ ಇರದು, ಆಗ ಅರಸಿನಿಂದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇರುತ್ತದೆಯೇ? ಉತ್ತರ ಹೌದು. ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಭಾರತ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ರಾಜ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಪನ್‌ಹೀಮ್ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ರಾಜ್ಯಗಳು ಹಿಂದಿನ ರಾಜ್ಯದ

ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಹಾಲ್ಸರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನಿನಂತೆ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಸರಕಾರವು ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ರಾಜ್ಯವಾದ ಭಾರತವು ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲ್ಸರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನಿನ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವವಾಗಿವೆ.

"ಹಳೆಯ ರಾಜ್ಯವು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವವರೆಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯಂತೆ, ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಪ್ಪಂದದ ಮೂಲಕ ತ್ಯಜಿಸಿರುವ ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಆದರಲ್ಲಿಯ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕು ಎಲ್ಲವೂ ನೂತನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ." ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಒಂದು ವಿಧವಾಗಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವು ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗಲಾರವು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದವು. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾರತವು ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸರಕಾರ ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರ ಮುಂದುವರೆದಾಗ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉಳಿಯಲಾರವು ಅವು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಘೋಷಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವು (ಬ್ರಿಟಿಷರ) ಹೋದರೂ ಭಾರತ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಮೇಲೆ ಅದು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅವರು ಅರಿಯಲೇಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತವು ಅವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಮುಂದುವರಿದು ವಿದೇಶಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಇವುಗಳ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡಲಾರವು. ಉಳಿದಿರುವ ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗ ಎಂದರೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ವಿಲೀನಹೊಂದಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯನ್ನು ಮರೆಯಬೇಕು. ಇದು ಭಾರತದ ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಈ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅವರು ಮರೆತಂತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ದುಂಡುಮೇಜಿನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಮೊದಲು ಮೊದಲು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಸೇರಬಾರದೆಂದೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದವು. ನಂತರ ಅವು ಒಕ್ಕೂಟವು ಸೇರಲು ಒಪ್ಪಿದವು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಬಟ್ಲರ ಸಮಿತಿಯು ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಕೆಲವು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದು ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಈ ಒಂದು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ ಅನಿಸಿಕೆ ಎಂದರೆ, ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರಬಹುದಾದ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು, ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಿದ ನಂತರ ಇರಲಾರವು. ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ರಾಜರು ಅನೇಕರು ಅಂದಿನ ರಾಜ್ಯಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯನ್ನು ಇವರ ಬಗೆಗೆ

ಕೇಳಿದರು. ರಾಜರುಗಳ ಅನಿಸಿಕೆಯಂತೆ ಪಟ್ಟಿ ನಂಬರ್ ೧ರಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಏನು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲೂ ಬಯಸಿದರು. ಆದರೆ ಅಂದಿನ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಿರದೇ ಹೋದುದರಿಂದ, ಅವರು ರಾಜರು ಮೌನವಾಗಿದ್ದು ತಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಬೇಕೆಂದೇ ಹೇಳಿದರು. ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೇ ಇರಲಿ, ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವು, ವಿಲಿನೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸಂಗತಿ ರಾಜರು ಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಇದು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅಂದಿಗೂ ಇಂದಿಗೂ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಗೂ ಗುರಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆಯ ಬೆನ್ನೇರಿ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನ ಹೊಂದುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಆದುದರಿಂದ ಭಾರತೀಯರು ಸಂಪುಟ ಸಮಿತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರ ಮುಗಿದು ಹೋಗುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಖಂಡಿಸಬೇಕು. ಮುಂದುವರಿದು ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ನಾವು ಸಂಸ್ಥಾನಿಗಳು ನಮ್ಮ ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಅರಿಯಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ೫ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಸೇರಿ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಆಳರಸರಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥಾನದ ದಿವಾನರು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಗಳಿದ್ದರೆ ಅವರೇ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ವೈರಿಗಳೆಂದೇ ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಈ ವಿಧವಾದ ವಿಲಿನೀಕರಣದಿಂದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರವು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅರಸುಗಳ ಪಾರಂಪರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಯು.ಎನ್.ಓ.ದ ಮನ್ನಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದು ಹಗಲು ಕನಸು. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಯು.ಎನ್.ಓ. ಇವರಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡುವುದು ಸಂಶಯದ ಸಂಗತಿ ಆಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅದು ಸಂಭವಿಸಿದರೂ, ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೂ, ಬಾಹ್ಯ ಆಕ್ರಮಣ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಯು.ಎನ್.ಓ. ಸಹಕರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗತಿಗಳು ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಬರಹದಂತೆ ನಮಗೆ ಗೋಚರವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಓದದೇ ಹೋದವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆಂದೇ ಹೋರಾಡುವ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

●

ಭಾಗ - IV

ಸಾಮಾನ್ಯ ನ್ಯಾಯ
(Common Law)

ಸಾಮಾನ್ಯ ನ್ಯಾಯ
(Common Law)

ಸಾಮಾನ್ಯ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೂ (ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೂ) ಧರ್ಮನ್ಯಾಯಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ :

೧) ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ನ್ಯಾಯ (ಈಕ್ವಿಟಿ)ವು ಒಂದು ತಾಂತ್ರಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ನಮಗೆ ಅದನ್ನು ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯ ತತ್ವಗಳ ವಲಯದಿಂದ ಬೇರೆಯೇ ಆದ ಸಮಗ್ರ ನ್ಯಾಯ ವೃತ್ತಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ.

೨) ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕೋ ಇಲ್ಲವೇ ಕೆಟ್ಟದಕ್ಕೋ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನ್ಯಾಯವಾಹಿನಿಯು ಎರಡು ಸೀಳುಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಗೊಂಡಿತು. ಸಾಕಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಕಲಕು, ರೋಗದ ಸೋಂಕು ಹತ್ತಿದ ನೀರುಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದುವು.

೩) ಆದರೆ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಧರ್ಮನ್ಯಾಯಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನವು ಎಂದೂ ಪೂರ್ತಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿಲ್ಲ.

೪) ನಾವು ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯವನ್ನೂ ಈಕ್ವಿಟಿ ಅಥವಾ ಧರ್ಮನ್ಯಾಯವನ್ನೂ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧೀ ಪದ್ಧತಿಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಧರ್ಮನ್ಯಾಯವು ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲ, ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯವಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಪೂರ್ವಕಲ್ಪನೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಕೋರ್ಟ್ ಆಫ್ ಈಕ್ವಿಟಿಯು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಆಧಾರವಾದ ತತ್ತ್ವ

೧) ಚಾನ್ಸರಿ ಅಥವಾ ಧರ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನವು ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸಿದ ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದ ಮೇಲೆ ಬೇರೆಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಯಾವ ಒಂದು ತತ್ತ್ವವು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅದು ದಾರ್ಶನಿಕ ಮತ್ತು ದೇವತಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

೨) ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಧರ್ಮನ್ಯಾಯವು ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯ ನೈತಿಕ ತತ್ತ್ವದ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

೩) ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯನ್ಯಾಯಾಧೀಶರೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಆ ತತ್ತ್ವದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು ಎಂದು ನಾವು ಊಹಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಟ್ಯೂಡರರ

ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವಿಚಾರಕವಾಗಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಆಗಾಗ ಕ್ರಮ ತಪ್ಪಿ ಅತಿರೇಕದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡದ್ದೇ ಚಾನ್ಸಲರನ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸೆಲ್ಡನನು ಹೇಳಿದ ಅರೆಗಂಭೀರ ವ್ಯಂಗೋಕ್ತಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಚಾನ್ಸಲರನು ಅಥವಾ ಪ್ರಧಾನ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಯು ತನ್ನ ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಸುಸಂಗತವಾಗಿತ್ತು, ಅವನ ಸ್ವೇಚ್ಛಾವರ್ತನೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಒಂದು ಗಡಸುತನದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ೧೬೭೬ರ ವೇಳೆಗೆ ಲಾರ್ಡ್ ನಾಟಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮನು, ಚಾನ್ಸಲರನ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯು ಕೇವಲ ಸ್ವಭಾವಜನ್ಯ (naturalis et inferma) ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ೧೮೧೮ರಲ್ಲಿ ಲಾರ್ಡ್ ಸೆಲ್ಡನ್, ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ವಿವೇಚನೆಯಿರಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮನ್ಯಾಯವೆನ್ನುವುದು ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯ ಒಂದು ನೆಲೆಗೊಂಡ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.

ಚಾನ್ಸಲರನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಿರುವ ಮಿತಿಗಳು

೧) ಪರಿಹಾರ ನೀಡುವ ಈ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಕೆಲವು ಮಿತಿಗಳಿದ್ದುವು.

i) ಎಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಯಾವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೋ ಆದರೆ, ಕೆಲವು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದ **ಪ್ರತ್ಯೇಕ** (exclusive) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ii) ಎಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯು ಹೇಳಿದಂತೆ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾನೂನು ಕೊಟ್ಟಿದೆಯೋ, ಆದರೆ ಅದು ಕೊಟ್ಟ ಪರಿಹಾರಗಳು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಲು ಸಾಲದಾಗಿವೆಯೋ ಅಂಥ ಕಡೆ ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಬಹುದು - ಇದನ್ನು ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದ **ಸಹಗಾಮಿ** (concurrent) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿತ್ತು.

iii) ಎಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಾನೂನು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡಿವೆಯೋ, ನ್ಯಾಯವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಲು ಆ ಪರಿಹಾರಗಳು ಸಾಲುತ್ತವೆಯೋ, ಆದರೆ ಅದರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ದೋಷಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದು, ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದ ನೆರವಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ಕಡೆ ಚಲಾಯಿಸ ಬಹುದು. ಇದನ್ನು **ಸಹಾಯಕ** (auxiliary) ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ.

ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿನ ಸ್ವರೂಪ

೧) ಒಂದು ನೈತಿಕ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ

ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು. ಕೇವಲ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ.

೨) ಒಂದು ಹಕ್ಕಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕರಾರುವಾಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನಾವು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಯಾವೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಹಕ್ಕು ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಅರ್ಥ ಏನು?

i) ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನದೇ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಮನವೊಲಿಕೆಯಿಂದ ತಾನಾಗಿಯೇ ಅಥವಾ ಇತರರ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಬಲ್ಲನಾದರೆ, ತನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ 'ಸಾಮರ್ಥ್ಯ' ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ii) ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿ ಬಿಡಲಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲನೆಂಬ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಉಂಟಾದರೆ, ಅವನ ಆ ವರ್ತನೆಗೆ ತೋರಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ಅಂಥವನಿಗೆ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ 'ನೈತಿಕ ಹಕ್ಕು' ಇದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

iii) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮ್ಮತಿ ಅಥವಾ ಅಸಮ್ಮತಿಯ, ಮೂಗೊಪ್ಪಿಗೆ ಅಥವಾ ನಿರಾಕರಣೆಗಳ ವಿವರಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರವು ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಇಚ್ಛೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

೩) ಅದು ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಎನ್ನುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವಂತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಅಥವಾ ಪಟ್ಟುಹಿಡಿಯುವಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ನೈತಿಕ ಹಕ್ಕು ಎನ್ನುವುದು ಅವನ ಪರವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ದೊರಕುವುದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕೇ ಎನ್ನುವುದು ಅವನ ಪರವಾಗಿ ಸರಕಾರವು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಯಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಮಾಜವು ಒಂದು ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕು ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಹಕ್ಕು ರಾಜ್ಯವು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಒಂದು ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಹಕ್ಕು ಎನ್ನುವುದೇ ಒಂದು ಹಿತಾಸಕ್ತಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಗೌರವ ತೋರಿಸುವುದು ಕರ್ತವ್ಯ, ಅದನ್ನು ಕುರಿತ ಅಗೌರವ ಒಂದು ದೋಷ.

ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳು

೧) ಒಂದು ಶಾಸನ ಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕನ್ನು, ನೈತಿಕ ಹಕ್ಕಿನಂತಲ್ಲದೆ, ಸರಕಾರವೇ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

೨) ಶಾಸನ ಸಮ್ಮತವಾದ ಒಂದು ಹಕ್ಕು ಒಂದು ಹಕ್ಕುಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕಾನೂನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುವ - ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ವಿಧಿಸುವಿಕೆ, ಒಪ್ಪಂದ ಮತ್ತು ಆನುವಂಶಿಕತೆ ಈ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಿಧಾನದಿಂದ ಹಕ್ಕುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

೩) ಒಂದು ಹಕ್ಕಿಗೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಡುವ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಅದೇ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

೪) ಶಾಸನ ಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಒಂದು ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಯುಕ್ತವಾದ (in rem) ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರಬಹುದು, ಇಲ್ಲವೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಬದ್ಧ (in personam) ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರಬಹುದು.

ಒಂದು ಧರ್ಮ ಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಒಂದು ಶಾಸನ ಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಯಾವ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಲುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಯಾವ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಅದರಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತದೆ

೧) ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು, ಸರಕಾರವು ಜಾರಿಗೊಳಿಸದ ನೈತಿಕ ಹಕ್ಕಿನ ಹಾಗಲ್ಲ. ಸರಕಾರವು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಿಂದಾಗಿ ಅದು ಒಂದು ಶಾಸನ ಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿನ ಹಾಗೆ.

೨) ಶಾಸನ ಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಅಂಗೀಕೃತ ವಿಧಾನಗಳ ಲ್ಲೊಂದರಿಂದಲೇ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಬರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ.

ನಿದರ್ಶನ :

i) ಶಾಸನಬದ್ಧವಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಡಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಹಕ್ಕುಪತ್ರ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಅಡಮಾನವನ್ನು ಹಕ್ಕುಪತ್ರವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ವಿಧಾನದಿಂದಲೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದು.

ಅ) ಭೂಸಂಬಂಧವಾದ ಯಾವುದೇ ಗುತ್ತಿಗೆ, ಅಥವಾ ವಿಕ್ರಯ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ, ಸಂಬಂಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಅವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಬರವಣಿಗೆ

ಯಲ್ಲಿ ಕರಾರು ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದ ಹೊರತು ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಕೈಗೊಳ್ಳಕೂಡದು ಎಂಬುದಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ಕಾನೂನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಭೂಮಿಯ ಹಕ್ಕುಪತ್ರವನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಹೇಳದೆಯೇ ಸಾಲ ಪಡೆದವನು ಸಾಲ ನೀಡಿದವನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಹಾಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪತ್ರದ ವಾಸ್ತವಾಂಶವೇ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ಜಮೀನಿನ ಅಡಮಾನ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಆ) ಸಾಲದ ಪರಿಹಾರ ರೂಪವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಯುತ ಗೇಣಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಲಿಗ (Creditor)ನು ಜಮೀನನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬ ಕರಾರು ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದ ಅಡಮಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಶಾಸನ ಸಮ್ಮತವಾಗಿಯಲ್ಲ.

ii) ವರ್ಗಪತ್ರ - ಕಾನೂನು ಸಮ್ಮತ ಮತ್ತು ಧರ್ಮನ್ಯಾಯಯುತ. ವರ್ಗಪತ್ರವು ಬರಹದಲ್ಲಿರಬೇಕು, ವರ್ಗ ಮಾಡಿಕೊಡುವವನು ಸಹಿ ಮಾಡಿರಬೇಕು. ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಸಹಿ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಪಡೆದವನಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡಿದವನು ವರ್ಗ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಹಣ ಪಾವತಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಒಂದು ಆದೇಶ ಇರಬೇಕು.

ಸಾಲ ಪಡೆದವನಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆದೇಶವಿರಬೇಕು.

ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ : ವರ್ಗಾವಣೆಯ ವಿಧಾನ ಅಥವಾ ಸ್ವರೂಪ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ, ಸಂಬಂಧಿತ ಪಕ್ಷಗಳ ಉದ್ದೇಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರಬೇಕು ಅಷ್ಟೆ. ವರ್ಗಾವಣೆ ಮೌಖಿಕ ವಾಗಿಯೂ ಇರಬಹುದು.

iii) ರಕ್ಷಣೆ - ನ್ಯಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ

iv) ಭೋಗ್ಯ - ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಿಕ

v) ಅನುಭೋಗ (ಪರಾಧೀನತೆ) - ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಿಕ

ವಿವಾಹಿತ ಮಹಿಳೆಯ ಆಸ್ತಿ

ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಆಸ್ತಿ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಔಪಚಾರಿಕತೆ ಗಳಿಲ್ಲದೆ ಹೇಗೆ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಹುಟ್ಟಬಲ್ಲದು ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ನಿದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ.

೧) ವ್ಯವಹಾರ (ಸಾಮಾನ್ಯ) ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪತಿ ಮತ್ತು ಪತ್ನಿ ಒಬ್ಬರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ, ಪತ್ನಿಯ ಸ್ಥಾನಮಾನವು ಪತಿಯ ಸ್ಥಾನಮಾನದೊಂದಿಗೆ

ವಿಲೀನವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಲೀನದ ಫಲವೇನೆಂದರೆ, ಪತಿಯು ಅವನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಸ್ತಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಡೆಯನಾಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಪತ್ರ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಏಕೈಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಪತ್ನಿಯು ಮರಣ ಹೊಂದಿದಾಗ ಅದುವರೆಗೆ ಮಾರಿಲ್ಲದ ಅವನ ಯಾವುದೇ ಆಸ್ತಿಗೆ ಅವನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಕ್ಕು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿರದಿದ್ದರೆ ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಲಾಗದ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

೨) ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಪತಿಯು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಇವಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಆಕೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಹಾಗೆ.

೩) ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯ ಪರಿಣಾಮವು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಅವನ ಪತ್ನಿಯ ಅಸ್ತಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಡೆಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಆಕೆಗೆ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವಂಚಿಸುವುದು.

೪) ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವಿವಾಹಿತ ಮಹಿಳೆಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೋ ಸೂಚ್ಯವಾಗಿಯೋ, ಅವಳು ಅದನ್ನು **'ತನ್ನ ಏಕೈಕ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಉಪಯೋಗಗಳ'** ಅನುಭೋಗಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ, ಧರ್ಮನ್ಯಾಯವು ಪತಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ವಿಶ್ವಸ್ಥನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಸತಿಯ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಪತ್ನಿಗೆ ಅದರ ಅನುಭೋಗ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಧೀನದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಧರ್ಮನ್ಯಾಯವು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಪತ್ನಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಿ ಅದರ ಹಣವನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುವಂತೆ ಬಲಾತ್ಕರಿಸುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಮನಗಂಡು ವಿವಾಹ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ "ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೇಲಿನ ಹತೋಟಿ" ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಅಂತಹ ಹತೋಟಿಯ ಪರಿಣಾಮ, ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಯು ವರಮಾನದ ಪೂರ್ಣ ಅನುಭೋಗದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಪತಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಕಾಲ ಆಸ್ತಿಯ ಮೂಲಭಾಗವನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಲು, ವೆಚ್ಚಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಆಕೆ ಉಯಿಲು ಬರೆದು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಡಬಹುದಾಗಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಮಾರುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅಡವಿಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಯಾಗಿತ್ತು. ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯದಂತೆ, ವಿವಾಹವು ಪತಿಗೆ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ,

ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗಾಗಲಿ ಇತರ ಯಾವನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಿಗಾಗಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಯಾವುದೇ ಒಪ್ಪಂದವು ಆಕೆಯ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ಪರಭಾರೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅವನಿಗೆ ವಹಿಸು ವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇದು ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕು. ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿಗಿಂತ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೇರೆಯೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವಾದಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ.

೩) ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿಗೂ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿಗೂ ನಡುವೆ ಇರುವ ಎರಡನೆಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೀಗೆ ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು :

೧) ಒಬ್ಬ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಒಂದು ಶಾಸನ ಸಮ್ಮತ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕು, ಆ ಆಸ್ತಿಯ ಹಿಂದಿನ ಒಡೆಯನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃ ನಾಶಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಶವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆ ಭಾಗಶಃ ಆಗಿರಬಹುದು. ಭೋಗ್ಯವಾದರೆ ಅದು ಭಾಗಶಃ ಹಾಳುಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ, ಕ್ರಯವಾದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ. ಆದರೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿ ಭಾಗಶಃ ಆಗಲಿ ಅದು ವಿನಾಶವೇ. ವಹಿಸಿಕೊಡುವಿಕೆಯು ಕಸಿಯುವಿಕೆಯೂ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಅರ್ಥ ಇದೇಯೆ.

೨) ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿಗೂ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿಗೂ ನಡುವೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿದ್ದಾಗ ಈ ಮಾತು ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯಿಕವಾದ ಹಕ್ಕೊಂದನ್ನು ಪಡೆದಿರುವವನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿದ್ದಾಗ ಕೂಡ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಆ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಎರಡೂ ಬಗೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷವುಂಟಾದಾಗ, ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕು ಇನ್ನೊಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಾಳುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ.

೩) ಇದು ಹೀಗೆ ಏಕೆ? ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು, ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸತೊಡಗಿದುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಇದರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದು :

i) ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ನಾರ್ಮನ್ ವಿಜಯಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಇದ್ದ ರೂಢಿಯಂತೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಪರವಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಹು ದಾಗಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಷೆರೀಫನು ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಸರಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ತನ್ನ

ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಬ್ಬ ರಾಜನು ಧರ್ಮಯುದ್ಧಗಳಿಗೆ (ಕ್ರುಸೇಡ್) ಹೋಗುವಾಗ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಪರವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡಿರಲು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಿತ್ರನೊಬ್ಬನಿಗೆ ವಹಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಭದ್ರತೆಗೆಂದು ಪತ್ರವು ಕ್ರಮೇಣ ವ್ಯವಹಾರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಯಿತು, ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಂಡ ಭೂಮಿಯ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಸಂದ ಜಮೀನು ಎಂದಾಯಿತು.

ii) ಕೆಲವು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಪರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಉಪಯೋಗಗಳ ಜಮೀನು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಪರವಾಗಿ ಜಮೀನನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರಬಾರದು ಎಂಬುದು. ಕೆಲಕಾಲ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಆದದ್ದು ಹಾಗೆಯೇ. 'ಎ' ಎಂಬ ಗೇಣಿದಾರನು ತನ್ನ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯದಂತೆ 'ಬಿ' ಎನ್ನುವವನಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದು. 'ಬಿ'ಯು 'ಎ'ಯ ಪರವಾಗಿ, ಅಥವಾ ಸರಿಯಾದ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುವುದಾದರೆ 'ಎ'ಯ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಜಮೀನನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಲು ಒಪ್ಪಿದನು.

ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ 'ಬಿ'ಯನ್ನು ಮಾನ್ಯದಾರ ಅಥವಾ ಜಹಗೀರುದಾರನೆಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಕೆಲವು ಷರತ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಆ ಜಮೀನನ್ನು ಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 'ಎ'ಯನ್ನು ಯಾರ ಪರವಾಗಿ ಜಮೀನನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು.

iii) ಈ ಅಭ್ಯಾಸವು ಬೆಳೆದುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಭೂಮಿಯ ಅನುಭೋಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ರೂಢಿಯನ್ನು ಚಾಲ್ತಿಗೆ ತರಲು ಜನರು ಇಚ್ಛಿಸಿದುದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಆರು ಕಾರಣಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದವು :

೧) ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಉಂಟಾಗಿ ಸಂಬಂಧವಾದ ಹೊರೆಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಜಹಗೀರು ಅಥವಾ ಉಂಬಳಿದಾರನ ಮೇಲೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೊರೆಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು -

i) ಪರಿಹಾರ - ಹಳೆಯ ಗೇಣಿದಾರನು ಮೃತನಾದಾಗ ಹೊಸ ಗೇಣಿದಾರನು ಪಾವತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದು.

ii) ಸಹಾಯ - ಮೂರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು :

ಅ) ಸೆರೆಗೆ ಹಾಕಿದಾಗ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಹಣವಾಗಿ

ಆ) ಪ್ರಭುವು ತನ್ನ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಒಬ್ಬ ನೈಟ್ ಆಗಿ ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದಾಗ

ಇ) ಪ್ರಭುವು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ವರದಕ್ಷಿಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದಾಗ.

iii) ವಾದವಿಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರುವುದು - ಗೇಣಿದಾರನು ಘೋರವಾದ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸರಕಾರವು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

iv) ಪಾಲಕತ್ವ - ಗೇಣಿದಾರನು ೨೧ ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಗನನ್ನೋ ೧೪ ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಗಳನ್ನೋ ತನ್ನ ವಾರಸಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಮೃತನಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಆ ವಾರಸುದಾರನ ಪಾಲನೆಯು ಒಡೆಯನಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಜಮೀನನ್ನು ಯಾವುದೇ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಒಪ್ಪಿಸದೆ ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಅವನಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

v) ವಿವಾಹ - ತನ್ನ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಗುವಿಗೆ ತಕ್ಕ ಜೋಡಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಒಡೆಯನ ಹಕ್ಕು. ಬಾಲಕನು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪದೆ ಹೋದರೆ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಜಹಗೀರುದಾರನು ತನ್ನ ಜಮೀನಿನ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೊರೆಯು ಅದನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡವನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು.

೨) ಎರಡನೆಯ ಅನುಕೂಲತೆಯೆಂದರೆ, ಸರಕಾರವು ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು, ವಾರಸಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸರಕಾರವು ವಹಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದಾಯಿತು.

ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯದಂತೆ, ಗೇಣಿದಾರನು ಘೋರ ಅಪರಾಧ ವೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಅವನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸರಕಾರವು ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿದಾಗ ಆಸ್ತಿಯು ಒಡೆಯನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಗೇಣಿದಾರನು ಅಂತಹ ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೈಹಾಕುವ ಮುನ್ನ ತನ್ನ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೆಲವು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡುವ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ತೋರಿಸಿದ್ದರೆ ಈ ಅಹಿತಕರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸ ಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅಪರಾಧಿಗೆ ಉಗ್ರವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಆದರೆ ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಅವನ ಕುಟುಂಬವು ನಿರಾಶ್ರಿತ ವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

೪) ನೆಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಿಡುವುದರ ನ್ಯಾಯಿಕ ಪರಿಣಾಮ :

i) ಹೀಗೆ ಜಮೀನನ್ನು ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಬಿಡುವ ರೂಢಿಯ ನ್ಯಾಯಿಕ ಪರಿಣಾಮವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯವಾದೊಂದು ಅಂಶ. ಅದು ವ್ಯವಹಾರ

ನ್ಯಾಯದ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧ ವಿಲ್ಲದಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವ ಒಂದು ವರ್ಗಪತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ, ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಜಹಗೀರು ದಾರನಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಜಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಏನೇನೂ ಅಲ್ಲ, ಮಾನ್ಯದಾರನೇ ಎಲ್ಲವೂ. ಜಹಗೀರುದಾರನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಅವನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಾನೆ.

ii) ಜಹಗೀರುದಾರನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಭಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ವಿಫಲನಾದರೆ ಅಥವಾ ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ, ಅಥವಾ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಆ ಜಮೀನನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವನ ಮೇಲೆ ಅಪರಾಧ ಹೊರಿಸುವಂತಹ ಯಾವ ಕ್ರಮವೂ ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

iii) ಸಾಮಾನ್ಯನು ಭೂಮಿಯ ಒಡೆತನವನ್ನು ಪಡೆದರೆ, ಅವನನ್ನು ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ಗೇಣಿದಾರನನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಅವನ್ನು ಬಿಡಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅವಿಧೇಯತೆ ತೋರಿಸಿದರೆ ಜಹಗೀರುದಾರನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಾಕಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಜ) ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಜಹಗೀರುದಾರರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಕೊಟ್ಟ ಪರಿಹಾರದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

i) ಮುಖ್ಯನ್ಯಾಯಾಧೀಶನು ವ್ಯವಹಾರನ್ಯಾಯದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಮೀನಿನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನೇರವಾಗಿಯೇ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಭೂಮಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಡೆತನದ ಹಕ್ಕು ಒಂದು ವರ್ಗಾವಣೆ ಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಜಹಗೀರುದಾರನಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯದಾರ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯಿಕ ವರ್ಗಾವಣೆ ಪತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಅವನು ಆ ಜಮೀನಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಡೆತನ ಪಡೆದಿರುವವನು ಎಂಬುದನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನು ಕಡೆಗಣಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

ii) ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನು ನೆಲದ ಒಡೆತನ ಜಹಗೀರುದಾರನಿಗಿದೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದನೇನೋ ಹೌದು. ಆದರೆ ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದು ಇಷ್ಟು :

"ನಿನಗೆ ನ್ಯಾಯಿಕವಾದ ಹಕ್ಕಿದೆ, ಅದನ್ನೇನೂ ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು ಕಸಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವನು ಯಾವ ಅರಿವಿನಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆ ಪತ್ರ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನೋ ಅದನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀನು ಚಲಾಯಿಸಲು ನಾನು ಅನುಮತಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ."

iii) ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನು ಉಪಯೋಗದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಭೂಮಾಲೀಕನ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮುಟ್ಟದೆ ಅತಿಕ್ರಮಿಸದೆ ಉಳಿಸಿತು. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಅದು ನೇರವಾದ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕು ಪಡೆದಿರುವ ಒಡಯನ ಮೇಲೆ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲೇಬೇಕೆಂಬ ಕಡ್ಡಾಯವನ್ನು ಹೇರುವುದರ ಮೂಲಕ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿನ ಚಲಾವಣೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿತು. ನ್ಯಾಯಿಕ ಒಡೆಯನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ತನ್ನ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಜಹಗೀರುದಾರನು ಪಾಲಿಸಿಯೇ ತೀರುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸುವ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡಿದನು.

೬) ಒಂದು ಶಾಸನ ಸಮ್ಮತವಾದ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿಗೂ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿಗೂ ನಡುವೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ವಿವರಣೆ ಇದು. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

೭) ಸ್ಟ್ರಹಾನ್ (Strahan)ನು ೧೧ನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರುವ ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕು ಅಥವಾ ಆಸಕ್ತಿಯು ಆಸ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಹೊರಪಡುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಅಥವಾ ಆಸಕ್ತಿಯು ನ್ಯಾಯಿಕ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಪಡುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಆಸ್ತಿಯಿಂದಲ್ಲ - ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೂ ವಿವರಣೆ ಇದೆಯೆ.

ಇದೇಕೆ ಹೀಗೆ ಎಂದರೆ, ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿರಿಸಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಆತನು ನ್ಯಾಯಿಕ ಒಡೆಯನಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿದನು. ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಆತ ಹೇಳಿದ್ದು ಏನೆಂದರೆ, ನ್ಯಾಯಿಕ ಒಡೆಯನ ನಡವಳಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಹೇರಿದ್ದು; ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು, ಆಸ್ತಿಯನ್ನೇ ತನ್ನದೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ನಿದರ್ಶನ: (೧೯೧೮) ಕೆಬಿ (ಐಆರ್) ೩೫೩ - ಗ್ರಹಾಂ >< ಮೆಕೆಲ್‌ವೇನ್.

೮) ಈ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ಹೊರಪಡುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು -

ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಹೊರಪಡುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಆಸ್ತಿಯಿಂದಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ :

i) ಅದು ಯಾವುದರಿಂದ ಹೊರಪಡುತ್ತದೋ ಆ ಶಾಸನ ವಿಹಿತ ಆಸ್ತಿ ಗಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆ :

'ಬಿ' ಮತ್ತು ಅವನ ವಾರಸುದಾರರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆಂದು 'ಎ'ಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಎ' ನ್ಯಾಯಿಕ ಒಡೆತನ ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ, 'ಬಿ' ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು 'ಎ'ಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು 'ಎ' ಮತ್ತು ಅವನ ವಾರಸುದಾರರಿಗಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಾಗಿ, 'ಎ'ಯ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕು ಅವನ ಮರಣದೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ 'ಬಿ'ಯ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕೂ ಸಹ.

ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಆಸಕ್ತಿಯು ಯಾವುದರಿಂದ ಹೊರಪಡುವುದೋ ಆ ನ್ಯಾಯಿಕ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿಸಿ ಉಳಿಯಲಾರದು. (೧೯೧೪) ಅಧ್ಯಾಯ ೩೦೦.

ii) ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿನ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ.

'ಎ'ಯು ಅಂತಿಮ ಇಷ್ಟಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿಡದೆ 'ಬಿ' ಮತ್ತು 'ಸಿ'ಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸತ್ತುಹೋದನು. ಅವರಲ್ಲಿ 'ಬಿ' ದೊಡ್ಡವನು.

'ಬಿ' ಹೊರಹೋಗಿರುವಾಗ 'ಸಿ'ಯು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 'ಡಿ'ಗೆ ಅವನ ಪತ್ನಿ 'ಇ'ಯ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ಗಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ.

'ಬಿ' ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. 'ಡಿ'ಯ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕು, 'ಸಿ'ಯ ಒಡೆತನದಲ್ಲೇ ದೋಷವಿದ್ದುದರಿಂದಾಗಿ ಕೊನೆ ಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

'ಸಿ'ಯ ಪತ್ನಿ 'ಇ'ಯ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಕೂಡ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

iii) ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿಗೂ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿಗೂ ಇರುವ ಮೂರನೆಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದು. ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕು ರೆಮ್ (Rem) ಹಕ್ಕಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಪರ್ಸೊನಮ್ (personam) ಹಕ್ಕಾಗಿರ ಬಹುದು. ಆದರೆ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಯಾವಾಗಲು ಪರ್ಸೊನಮ್ ಹಕ್ಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಒಡೆಯನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಗೌರವಿಸುವವರು ಯಾರು? ಜಗತ್ತಲ್ಲ, ನ್ಯಾಯಿಕ ಒಡೆಯನೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ. ನಿಜ, ನ್ಯಾಯಿಕ ಒಡೆಯನು, ಮೊದಲು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಯಾರ ವಿರುದ್ಧ ಹೊರಪಟ್ಟಿತೋ ಅವನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಆ ಹಕ್ಕು ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನ್ಯಾಯಿಕ ಒಡೆಯನನ್ನೂ ಅದು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಒಂದು

ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಇನ್ ಪರ್ಸೋನಮ್ (in personam) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಕ್ಕಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಅದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಒಡೆಯನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಟ್ಟಿಹಾಕುತ್ತದೆ - ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ವಿವರಣೆ :

ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕುಗಳು ರೆಮ್ (rem) ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತವೆ.

(i) ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಇನ್ ರೆಮ್ (in rem) ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿಜ.

(ii) ಈ ಹೋಲಿಕೆ ಹೇಗೆ ಉದಿಸುತ್ತದೆ?

(i) ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕನ್ನು ನ್ಯಾಯದ ಹಕ್ಕಿನ ಒಡೆಯನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಇವರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

(ಅ) ಅವನ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅವನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸುವ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು.

(ಆ) ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು

i) ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿನ ಅರಿವಿನೊಂದಿಗೆ

ii) ಆ ಅರಿವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದಾದವರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ.

iii) ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಎಷ್ಟು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿತೆಂದರೆ, ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಅದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕೊಳ್ಳುಗನೂ ಅದರಿಂದ ಬದ್ಧನಾದನು.

ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಆದ್ಯತೆಗಳು

೧) ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ವೈಯಕ್ತಿಕ (in personam) ಹಕ್ಕಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದಿರುವವನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ.

೨) ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಎರಡು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಉದಿಸಬಹುದು. ಎರಡೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

೩) ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ವೈಯಕ್ತಿಕ (in personam) ಹಕ್ಕಾಗಿ, ಆಸ್ತಿಯಿಂದಲ್ಲದೆ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಮೂಡಿಬರುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ಆ ನ್ಯಾಯಿಕ

ಹಕ್ಕನ್ನು ಬೇರೆ ಹೊಸ ಒಡೆಯನಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸೋಲಿಸಬಹುದು. ಅಥವಾ ಈ ವರ್ಗಾವಣೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಉದಿಸಿ ಹಿಂದಿನ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸೋಲಿಸಬಹುದು.

೪) ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ, ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವರ್ಗಾವಣೆಯು ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸೋಲಿಸಬಹುದು?

೫) ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಆದ್ಯತೆಗಳು ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕಾಲದ ಆದ್ಯತೆ. ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ವಸ್ತು, ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಯಾವುದರಿಂದ ಒಡಮೂಡುತ್ತದೋ ಆ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿನ ವರ್ಗಾವಣೆಯಿಂದ ಸೋಲಬಲ್ಲದೆ? ಅಥವಾ ಅದೇ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಆ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕು ಸೋಲುತ್ತದೆಯೇ?

೬) ಸಂದರ್ಭಗಳು ಎರಡು ವರ್ಗದವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

i) ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿಗೂ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿಗೂ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷವಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು.

ii) ಎರಡು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷವಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು.

೭) ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಗದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಂಶಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಅ) ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಂದರ್ಭ.

ಆ) ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿನ ನಂತರ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಉದಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ.

ಮಿಸೆಸ್ ಥಾರನ್‌ಡೈಕ್ ಒಂದು ವಿಶ್ವಸ್ಥನಿಧಿಯ ಫಲಾನುಭವಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅದಕ್ಕೆ 'ಸಿ' ಒಬ್ಬ ಟ್ರಸ್ಟೀ. ಮಿಸೆಸ್ ಥಾರನ್‌ಡೈಕ್ ಹಾಕಿದ ಒಂದು ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಲಯವು, ನಿಧಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಥಾರನ್‌ಡೈಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ನಿರ್ಮಾಣದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಒಬ್ಬ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಯು ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವನೆಂದೂ ಆದೇಶಿಸಿತು. ಯಾರ ವಿರುದ್ಧ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಆದೇಶ ನೀಡಿತೋ ಆ ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯ

ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಿ ನಿಧಿಯ ವಾರಸ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ನೋಯಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ನೊಂದ ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಾಕಿ, ಥಾರಸ್‌ಡೈಕ್‌ರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿರುವ ನಿಧಿಯನ್ನು ತಮಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ವಾದ : ನ್ಯಾಯಿಕ ಒಡೆತನ ಮಿಸೆಸ್ ಥಾರನ್‌ಡೈಕ್ ಅವರಿಗಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಹಕ್ಕು ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ವಾದವನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಲಾಯಿತು. ನ್ಯಾಯಿಕ ಒಡೆತನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಪಡೆದಿರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೇನಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಪತ್ರವೂ ಇಲ್ಲ.

ಲ) ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ನಾವು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ ಮೂರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು :

i) ನ್ಯಾಯಿಕವಾದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿನ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೆಯೆ?

ii) ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕೊಂದನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಆಮೇಲೆ ಉದಿಸಿ ಬರುವ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಬದ್ಧನಾಗುವನೆ?

iii) ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷವು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದಿರದೆ ಇಬ್ಬರೂ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಡೆದಿರುವಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ?

i) ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲಿನ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆಯೆ?

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೀಗಿದೆ :

1) ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಪ್ರತಿಫಲ ನೀತಿ ಒಂದು ಶಾಸನ ಸಮ್ಮತ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡವನು, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಇದ್ದಿತೆಂಬ ಅರಿವೇ ಅವನಿಗಿರದಿದ್ದರೆ, ಅಂಥದೊಂದು ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಬಂಧಿತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

2) ಈ ಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮೂರು ಅಂಶಗಳಿವೆ:

ಕೊಳ್ಳುಗನು ಕಾನೂನು ಸಮ್ಮತವಾದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವಂಥದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು :

(ಅ) ನ್ಯಾಯಿಕ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಅವನೇ ಹೊಂದಿರಬೇಕೆಂದು ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ಅವನ ಪರವಾಗಿ ಪಡೆದರೂ ಸಾಕು.

ಥಾರನ್‌ಡೈಕ್ ›‹ ಹಂಟ್ (೧೮೫೯) ೩ De.G.J. ೫೭೩ - ೪೪ E. R 1386

ಆ) ಕೊಳ್ಳುಗನ ಹಕ್ಕು ಪತ್ರವು ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಹಕ್ಕುಗಾರಿಕೆ ಪತ್ರವಾಗಿರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ನಿದರ್ಶನ : ಟ್ರಸ್ಟಿಯ ಆಸ್ತಿ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕು ದೋಷಪೂರ್ಣ ವಾಗಿದ್ದರೆ, ಆಗಲೂ ಕೂಡ ಅವನು ಅಧಿಕೃತ ಕೊಳ್ಳುಗನಿಗೆ, ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಡಬಹುದು. ಮುಂಚಿನ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿನ ಒಡೆಯನಾಗಿರುವ ಅವನು ಅದಕ್ಕೆ ಫಲಾನುಭವಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಜೋನ್ಸ್ >< ಪೌಲೆಸ್ (೧೮೩೪) ೩ My & K. ೫೮೧

ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳು :

೧) ಜೇಮ್ಸ್ ಜೋನ್ಸ್ - ಒಡೆಯ ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಹಾಲ್‌ಬ್ರೂಕ್‌ನಿಗೆ ಅಡಮಾನ ಮಾಡಿದನು, ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡನು, ಹಣವನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ರಸೀತಿ ಪಡೆದನು - ಆದರೆ ಮರುವರ್ಗಾವಣೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯಿಕವಾಗಿ ಆಸ್ತಿಯು ಹಾಲ್‌ಬ್ರೂಕ್‌ನಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಿತು.

೨) ಜೋನ್ಸ್ ಮೆರೆಡಿತ್ ಮೃತನಾಗಲು ಅವನ ಅಂಗಡಿ ಸಹಾಯಕನು ಜೋನ್ಸನ ಉಯಿಲನ್ನು ನಕಲು ಮಾಡಿ ಅದರ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಮನೆಯನ್ನು ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

೩) ಮೆರೆಡಿತನು ಅದನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಗಾವಣೆ ಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಹಾಲ್‌ನಿಗೆ ಅಡಮಾನ ಮಾಡಿದನು.

೪) ಮೆರೆಡಿತ್ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೃತನಾದನು. ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಉಯಿಲು ಬರೆದು ಮೊದಲು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಗೂ ಆಮೇಲೆ ಜೇಮ್ಸ್ ಜೋನ್ಸನಿಗೂ ಬಿಟ್ಟನು.

೫) ಜೇಮ್ಸ್ ಜೋನ್ಸ್ ಅದನ್ನು ವಾಟ್‌ಕಿನ್ಸ್‌ನಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಿದನು.

೬) ಜೇಮ್ಸ್ ಜೋನ್ಸ್ ಮತ್ತು ವಾಟ್‌ಕಿನ್ಸ್ ಭಾಗೀದಾರರಾದರು, ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪೌಲೆಸ್‌ನಿಗೆ ಅಡಮಾನ ಮಾಡಿದರು, ಭೋಗ್ಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿ ಪೌಲೆಸ್ ಅದನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

೭) ಪೌಲೆಸ್ ತನ್ನ ಪತ್ನಿ ಸಾರಾಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೃತನಾದನು.

೮) ಸಾರಾ ಪೌಲೆಸ್ ಆಸ್ತಿಯ ಪೂರ್ಣ ಒಡೆತನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಳು.

೯) ಉಯಿಲು ನಕಲಿ ಎಂದು ಸಾರಾ ಜೋನ್ಸ್ ಸಾರಾ ಪೌಲೆಸ್ ಮೇಲೆ

ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಿದಳು. ಸಾರಾ ಪೌಲೆಸ್‌ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿದ್ದುದರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಳ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸೋಲಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಇ) ಕೊಳ್ಳುವವನು ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದಿರಬೇಕು. ಅದು -

i) ಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದು, ಇಲ್ಲವೆ

ii) ಆಮೇಲೆ ಕೂಡ ಆಗಬಹುದು.

II) ಕೊಳ್ಳುವವನು ತನ್ನ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಬೇಕು.

ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತನು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಫಲ ನೀಡಿರದುದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಅವನು ಕಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಇರುವ ಸಾಲವೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಿದರ್ಶನ ಥಾರನ್ ಡೈಕ್ >< ಹಂಟ್.

'ಟಿ' ಯಾವ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಹಕ್ಕು ಟ್ರಸ್ಟಿಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸಾಲವೇ ಆಗಿತ್ತು.

III) ಕೊಳ್ಳುವವನು ಮೊದಲೇ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿದೆಯೆಂಬ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಯದೆಯೇ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಇದು ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶ. ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸ ಬೇಕಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದು (ಮುಂದಿನ ಭಾಗ ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲ - ಸಂ.)

ತಿಳಿವಳಿಕೆ (ನೋಟಿಸು) ಎಂದರೇನು?

೧) ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ನೇರವಾಗಿರಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆ ಆರೋಪಿತವಾಗಿರಬಹುದು. ನೇರ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಬರುವಂಥದು; ಆರೋಪಿತ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಅವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗೆ ಬರುವಂಥದು.

೨) ನೇರ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿರ ಬಹುದು.

೧) ವಿಷಯವು ಕೊಳ್ಳುವವನ ಅಥವಾ ಅವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಅರಿವಿಗೆ ನಿಲುಕುವಂತೆ ಇದ್ದರೆ ಅದು ವಾಸ್ತವಿಕ ನೋಟೀಸು.

೨) ಸೂಕ್ತ ವಿಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅವನ ಅಥವಾ ಅವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಅರಿವಿಗೆ ಬರಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಕಡೆ ರಚನಾತ್ಮಕ ನೋಟೀಸು.

ವಾಸ್ತವಿಕ ತಿಳಿವಳಿಕೆ

ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಾಸ್ತವಿಕ ನೋಟೀಸನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದು :

i) ಅದು ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿರಬೇಕು.

ii) ಮಾತುಕತೆಗಳ ನಡುವೆ ಕೊಟ್ಟುದಾಗಿರಬೇಕು.

iii) ಅದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರಬೇಕು.

ರಚನಾತ್ಮಕ (ಊಹ್ಯ) ನೋಟೀಸು

೧) ಒಂದು ವಾಸ್ತವಾಂಶ ಅಥವಾ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳು ಎಲ್ಲಿವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ರಚನಶೀಲ ನೋಟೀಸಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕೆಂದರೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದು ನೋಟೀಸಲ್ಲ, ನೋಟೀಸಿನ ಸಾಕ್ಷಿ.

೨) ರಚನಶೀಲ ನೋಟೀಸಿನ ಮೂರು ಬಗೆಗಳಿವೆ.

i) ಹಕ್ಕಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಸಂಗತಿಯ ವಾಸ್ತವಿಕ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಿಸ್ಕೋ >< ಅರ್ಲ್ ಆಫ್ ಬಾನ್‌ಬರಿ (೧೬೭೬) (೬) ೧ Ch. Ca. ೨೮೭.

ಕೊಳ್ಳುಗನಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಡಮಾನದ ವಾಸ್ತವಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಇತರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಬದ್ಧತೆಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಹೇಳುವ ಅಡಮಾನ - ಪತ್ರವನ್ನು ಅವನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಅವನು ಇತರ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವನೇ ವಿವೇಕಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡುವಂತೆ ಅವನೂ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದರೆ ಆ ತೊಡರುಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ಮನಗಾಣ ಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

I. ಡೇವಿಸ್ >< ೧೯೦೭, ಇಲ್ಲುಟ್ಟಿಂಗ್ಸ್ Ch. ೩೫೩.

ಒಬ್ಬ ಟ್ರಸ್ಟಿಯು ಅನುಭೋಗಿಯ ಒಂದು ಪಾಲನ್ನು ಸಾಲಿಸಿಟರನಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದನು; ಅದನ್ನು ಮೊದಲೇ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು

ಅವಲಂಬಿಸಿ ಈ ವರ್ಗಾವಣೆ ನಡೆಯಿತು. ವರ್ಗಾವಣೆ ಪತ್ರವನ್ನು ತರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಪರವಾಗಿ ಒಂದು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಈ ಹೊರೆಯ ರಚನಶೀಲ ನೋಟೀಸು ಇದೆ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಯಿತು.

ರಚನಶೀಲ ನೋಟೀಸಾಗಿ ಗೇಣಿದಾರನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು

ಆಸ್ತಿಯು ಮಾರಿದವನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರದಾದರೂ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ವಹಿಸಿಕೆಯು ಕೊಳ್ಳುಗನಿಗೆ ಆ ಗೇಣಿದಾರನ ಯಾವುದೆ ಹಕ್ಕಿನ ರಚನಶೀಲ ನೋಟೀಸನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಅದು ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ನೋಟೀಸಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ೬ Moo, p.c. ೧೮.

ಈಗ ನಾವು ನೋಟೀಸಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಪು ಖಚಿತವಾಗಿದೆ. ಕೊಳ್ಳುವವನು ಮಾರಿದವನ ಬಗೆಗೆ ಅಪರಿಚಿತರು ಕೊಡುವ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಗಾಳಿಸುದ್ದಿಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧನಲ್ಲ, ಅವನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ನೋಟೀಸು ಬರಬೇಕಾದದ್ದು ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ

R. ೩ Ch. App. ೪೮೮ ಲಾಯ್ಡ್ >< ಬ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಕ್ಯಾರೀಸ್ ಜೆ - ೧೮೬೮.

ಟ್ರಸ್ಟಿಯ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಅವನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಟ್ರಸ್ಟಿಯನ್ನು ಅನನುಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹಾಕುವಂತಹ ಬೇರಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿ ಬಂದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ಅದು ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಲಾರದು, ಅಥವಾ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿರುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗದು. ಟ್ರಸ್ಟಿಯು ಅಡ್ಡಿಹಾಕುವವನಿಂದ ಬಂದ ಸ್ಪಷ್ಟ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಲ್ಲದೆ, ತೊಡರಿನ ಅರಿವು ಅವನಿಗಿತ್ತು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿದರ್ಶನ : ೬ Moo. P.C. ೧೮ ಬಾರ್ನ್‌ಹಾರ್ಟ್ > ಗ್ರೀನ್‌ಷೀಲ್ಡ್ಸ್

ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿರದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಬಂದ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ವರದಿಗಳು ಕೊಳ್ಳುವವನ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ನೋಟೀಸು ಪೂರ್ವಾಧಿಗಾರನಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಇರಬಹುದೆ?

ಕೊಳ್ಳುವವನು, ಮಾಹಿತಿಯು ಯಾವುದೇ ಮೂಲದಿಂದ ಬರಲಿ, ಅದನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸವೆ

ಇರಬಾರದು. ವ್ಯವಹಾರಸ್ಥನು ಮಾಹಿತಿಯು ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಯಿಂದ ಬಂದರೂ ಆ ಮಾಹಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

S.R. ೩ Ch. Spp. ೪೮೮, ೧೮೬೮

ನೋಂದಣಿ

ಯಾವುದೇ ನೋಂದಣಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಅಥವಾ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ನೋಂದಣಿಯಾಗಿರಬೇಕಾದ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಬೇಕು. ಅದು ಆ ಪತ್ರ ಅಥವಾ ದಾಖಲೆಯ ವಾಸ್ತವ ನೋಟೀಸನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುವುದೇ ಹೊರತು, ಅದರ ಒಳಪಿಡಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಲೇಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ.

ii) ನೋಟೀಸಿಗೆ ಬದ್ಧನಾಗುವ ಭೀತಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿವಾರಿಸಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ,

೧) ಜಾನ್ ಟೌಸೆ ೧೭೭೬ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

೨) ಅವನು ಕ್ರಯದ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಡಾ. ಪಿ ಎನ್ನುವವನಿಂದ ಸಾಲವಾಗಿ ಪಡೆದು ಕ್ರಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಸಾಲಕ್ಕೆ ಭದ್ರತೆಯಾಗಿ ಅವನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

೩) ೧೭೯೦ರಲ್ಲಿ 'ಟಿ' ಒಬ್ಬ ಎಲ್ಲಾಮೆಸ್ ಎನ್ನುವವನಿಗೆ ತುಂಬ ಸಾಲ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಅದೇ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾಮೆಸ್‌ಗೆ ಅಡಮಾನವಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟನು.

೪) ಡಾ. ಪಿ ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೂ ಎಲ್ಲಾಮೆಸ್‌ಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

೫) ಭದ್ರತೆ ಆಧಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ತಾನು ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕುಪತ್ರದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಯಾವ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅಡಮಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಕೇಳಿ ಅದು ಡಾ. ಪಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡುದಾಗಿಯೂ, ಭದ್ರವಾಗಿರಲಿ ಎಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೆ ಪಿಯ ಕೈಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಾನು ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಕೊಂಡುದಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲಾಮೇಸ್ ತಿಳಿಸಿದನು.

೬) ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅವನು ಪಡೆದದ್ದು ಅವನ ಭಾವಮೈದುನ ಜೆ ಎನ್ನುವವನಿಂದ. ಅಡಮಾನ ಪತ್ರ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಗೊಳಿಸುವಾಗ ಅವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಹಾಜರಿದ್ದವನು ಅವನೇ.

೭) ಡಾ. ಪಿ. ಎಲ್ಲಾಮೆಸ್‌ಗೆ ಬದಲು ಆಸ್ತಿ ತನಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯ ಮಂಡಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲಾಮೆಸ್‌ಗೆ ನೋಟೀಸು ಇದ್ದುದರಿಂದಾಗಿ, ಡಾ. ಪಿಯ ಬೇಡಿಕೆ ಪುರಸ್ಕೃತವಾಯಿತು.

iii) ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾದ ವಿಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ತೋರಿಸಿದಾಗ.

೧೮೯೯. ೨ Ch. ೨೬೪

೧೯೨೧ ೧ Ch. ೯೮

ಆರೋಪಿತ ನೋಟೀಸು

೧) ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಹಿಂದಿರುವ ತತ್ತ್ವ, ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ತಾನೇ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಮೂಲಕ ಮಾಡಬಹುದು ಎನ್ನುವುದು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಮಾಡಿದುದು ಅವನು ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಎಂದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಪ್ರತಿನಿಧಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುವುದು ಅವನಿಗೂ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು ಎಂದು ವಾದಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮೇಲೆ ಆರೋಪಿತ ನೋಟೀಸಿನ ತತ್ತ್ವ ನಿಂತಿದೆ.

ಆರೋಪಿತ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಮೂಲಾಂಶಗಳು

೧) ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿಯೇ ಬಂದಿರಬೇಕು, ಬೇರೆ ಯಾವ ಪಾತ್ರದಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸಬೇಕು.

ಡೈಲೀ ಪೋಲನ್ - ೩೨ ಎಲ್. ಜೆ. Ch. ೭೮೨ (NS).

೨) ಏಜೆಂಟನು ಬೇರೆ, ಕೇವಲ ಗುಮಾಸ್ತೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ನೇಮಿತನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬೇರೆ. ಒಂದು ದಾಖಲೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನೇಮಿತನಾದವನು ಏಜೆಂಟನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಆರೋಪಿತ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಆಧಾರವೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

೩) ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಏಜೆಂಟನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. 'ಎ' ಮತ್ತು 'ಬಿ' ಎಂಬ ಎರಡು ಕಂಪೆನಿಗಳಿವೆ, 'ಸಿ' ಅವರೆಡರಲ್ಲೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿ. 'ಎ'

ಕಂಪೆನಿಯು ತಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು 'ಬಿ' ಕಂಪೆನಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿತೆನ್ನೋಣ. 'ಬಿ'ಯು 'ಡಿ'ಯ ಪರವಾಗಿ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದು 'ಸಿ'ಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. 'ಎ' ಕಂಪನಿಯ ಏಜೆಂಟ್ 'ಸಿ'ಯು ತನ್ನ ತನ್ನ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು 'ಎ' ಕಂಪೆನಿಯ ಏಜೆಂಟನೂ ಆಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದರ ಅರಿವು ಅವನಿಗೆ ಇತ್ತು ಎಂದು 'ಡಿ' ಹೇಳಬಹುದೆ?

ಉತ್ತರ ಹೀಗೆ : 'ಎ' ಕಂಪೆನಿಯ ಏಜೆಂಟನಾಗಿ ಅವನು ಗಳಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವು 'ಬಿ' ಕಂಪೆನಿಗೆ ತನಗೆ ತಾನೆ ಆರೋಪಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು 'ಎ' ಕಂಪೆನಿ ವಿಧಿಸಿದ್ದು, ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು 'ಬಿ' ಕಂಪೆನಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಸಾಧ್ಯ.

(೧೮೯೬) ೨ Ch. ೭೪೩ *In Re* ಹ್ಯಾಂಪ್‌ಶೈರ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಂಪೆನಿ *(Hampshire Land Company)*

ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳು :

೧) ಹ್ಯಾಂಪ್‌ಶೈರ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಂಪೆನಿಯು ೧೮೭೦ರ ಕಂಪೆನೀಸ್ ಆ್ಯಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ನೋಂದಾಯಿತವಾಗಿತ್ತು.

೨) ಕಂಪೆನಿಗೆ ಪೋರ್ಟ್ ಸೀ ಐಲೆಂಡ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟವಾದ ಆಂತರಿಕ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದಿತು. ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಡೈರೆಕ್ಟರುಗಳೂ ವಿತ್ಸ್ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೂ ಎರಡು ಕಂಪೆನಿಗಳಿಗೂ ಸಮಾನರಾಗಿದ್ದರು.

೩) ೧೮೮೧ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯ನೆಯ ತಾರೀಕು ಕಂಪೆನಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯೊಂದು ನಡೆಯಿತು. ಒಂದು ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಸಭೆಯು ೩೦,೦೦೦ ಪೌಂಡುಗಳ ಸಾಲ ಮಾಡಲು ಡೈರೆಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡಲಾಯಿತು.

೪) ಡೈರೆಕ್ಟರುಗಳು ಪೋರ್ಟ್ ಸೀ ಸೊಸೈಟಿಯಿಂದ ಈ ಹಣವನ್ನು ಸಾಲ ಪಡೆದರು.

೫) ಸೊಸೈಟಿಯು ೧೮೯೨ರಲ್ಲಿ ದಿವಾಳಿಯಾಯಿತು. ಸೊಸೈಟಿಯ ಲೇವಾದೇವಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕನು ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಾಲವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ೩೦,೦೦೦ ಪೌಂಡುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೇಳಿದನು.

೬) ಸಾಲ ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿದ ಕಂಪೆನಿಯ ನಿರ್ಣಯವು 'ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು', ವಿಲಿಯಮ್ಸ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದು, ಎರಡೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾಸನಾಗಿದ್ದ

ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಬಂದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಸೊಸೈಟಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆಯೇ, ಆದ್ದರಿಂದ ಸೊಸೈಟಿಯು ಮರುಪಾವತಿ ಕೇಳುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಾದಿಸಲಾಯಿತು.

೭) ಆದರೆ ಪ್ರ. ೭೪೯ರಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಸೊಸೈಟಿಯು ವಸೂಲು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ತೀರ್ಪು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ii) ಏಜೆಂಟನು ನೋಟೀಸನ್ನು ಅದೇ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪಡೆದಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದಿನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಲ್ಲ.

ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟನೆಯಿದೆ. ಏಜೆಂಟನು ಅದೇ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಅದು ಕೊಳ್ಳುವವನ ಮೇಲೆ ಆರೋಪಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಏಜೆಂಟನು ಮುಖ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಕರ್ತವ್ಯವಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ.

(೧೮೮೬) - ೩೧ Ch. D. ೬೭೧ - In Re Cousins.

ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳು :

೧) ೧೮೭೧ರಲ್ಲಿ ವಿಲಿಯಂಸ್ ಕಸಿನ್ಸ್ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಂದು ಉಯಿಲು ಬರೆದು ಅದನ್ನು ವಿಶ್ವಸ್ಥರಿಗೆ ವಹಿಸಿದನು.

೨) ವಿಲಿಯಂ ಬ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಎನ್ನುವವರು ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಸಲಹಾ ವಕೀಲರು.

೩) ವಿಲಿಯಂಸ್ ಕಸಿನ್ಸ್ ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಉಯಿಲಿನ ಪ್ರಕಾರ ಮ್ಯಾಥ್ಯೂ ಎಂಬ ದಾಯಾದಿಯು ಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿ ಭಾಗವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತ್ತು.

೪) ಮ್ಯಾಥ್ಯೂ ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸಲಹಾ ವಕೀಲನಾದ ವಿಲಿಯಂ ಬ್ಯಾಂಕ್ಸ್‌ಗೆ ೩೫ ಪೌಂಡು ಸಾಲಕ್ಕೆ ಭದ್ರತೆಯಾಗಿ ಅಡಮಾನ ಮಾಡಿದನು.

೫) ೧೮೭೩ರಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಥ್ಯು ತನ್ನ ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಮೂಲಕ ವಿಲಿಯಂ ರಿಚರ್ಡ್‌ಸನ್‌ನಿಗೆ ಅಡಮಾನ ಮಾಡಿದನು, ಬ್ಯಾಂಕ್ಸ್‌ಗೆ ಶುಲ್ಕ ಪಾವತಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

೬) ೧೮೭೪ರಲ್ಲಿ ರಿಚರ್ಡ್‌ಸನ್ ತನ್ನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಅಡಮಾನವನ್ನು ವಿಲಿಯಂ ಡ್ರೇಕ್‌ನಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದನು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ.

೭) ೧೮೭೫ರಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಥ್ಯೂ ತನ್ನ ಪಾಲನ್ನು ೫೦೦ ಪೌಂಡುಗಳಿಗೆ ಭದ್ರತೆಯಾಗಿ ಡೆನ್ನಿಸ್ ಪೆಪ್ಪರ್‌ನಿಗೆ ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟನು. ಬ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಸಾಲಿಸಿಟರ್ (ಸಲಹಾ ವಕೀಲ) ಆಗಿ

ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದನು. ಡೆನಿಸ್ ಪೆಪ್ಪರ್‌ಗೆ ಅಡಮಾನವಾದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ವಿಲಿಯಂ ಡ್ರೇಕ್‌ನಿಗೆ ಅಡಮಾನವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಈ ವ್ಯವಹಾರ ಕುರಿತ ಒಂದು ನೋಟೀಸು ಕೊಡಲಾಯಿತು.

೮) ಮ್ಯಾಥ್ಯೂನಿಂದ ಬರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು, ಪೆಪ್ಪರ್‌ನ ಬೇಡಿಕೆಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಡ್ರೇಕ್ ಸಮನ್ಸ್ ಕಳಿಸಿದನು.

೧೮೮೪. ೨೫ Ch. D. ೪೮೨.

೯) ಡ್ರೇಕ್‌ನ ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯದ ವಿಷಯ ತನಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಪೆಪ್ಪರನ ವಾದ. ಮ್ಯಾಥ್ಯೂ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಅಡಮಾನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

೧೦) ಪೆಪ್ಪರನಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿತ್ತು, ಏಕೆಂದರೆ ಅವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದ ಸಲಹಾ ವಕೀಲನಿಗೆ ಮ್ಯಾಥ್ಯೂ ಡ್ರೇಕನಿಗೆ ಅಡಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದು ಗೊತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಾಯಿತು.

೧೧) ಬ್ಯಾಂಕ್ಸ್‌ಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಪೆಪ್ಪರನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಎಂಬುದನ್ನೂ ನಿರಾಕರಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ಸ್‌ಗೆ ತಿಳಿದುದು ಪೆಪ್ಪರನಿಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದೆ ಎಂಬುದು.

೧೨) ವಾದ ಇಲ್ಲ. ಪು. ೬೭೭.

ಕಾರಣಗಳು : ಪೆಪ್ಪರನೊಂದಿಗೆ ೧೮೭೫ರಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿದಾಗ ಬ್ಯಾಂಕ್ಸ್‌ಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದ ವಿಚಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪೆಪ್ಪರನಿಗೆ ಈ ಸಂಬಂಧವಾದ ಯಾವ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗದು.

೧೩) ಪೆಪ್ಪರನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

III) ಏಜೆಂಟನು ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವಂಚಿಸಿ, ತನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಗೋಪ್ಯ ವಾಗಿಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದಾಗ, ಮುಖ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸದೆ ಹೋದಾಗ, ಏಜೆಂಟನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಕೊಳ್ಳುಗನಿಗೆ ಆರೋಪಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

(೧೮೮೦) ೧೫ Ch.D. ೬೩೯ ಕೇನ್ >< ಕೇಲ್

(೧೯೨೮) ACI ಹೌಟನ್ ಎಂಡ್‌ಕೋ >< ನೋಥಾರ್ಡ್.

II) ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ.

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮೊಕದ್ದಮೆ ನಾರ್ದನ್ ಕಂಟ್ರೀಸ್ ಆಫ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಫೈರ್ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕೋ >< ವ್ಹಿಪ್.

೧೮೮೪, ೨೬ Ch. D. ೪೮೨

ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳು :

೧) ಒಂದು ಕಂಪೆನಿಯ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ 'ಸಿ' ಎನ್ನುವವನು ತನ್ನ ಕಂಪೆನಿಗೆ ನ್ಯಾಯಿಕವಾದ ಒಂದು ಅಡಮಾನ ಪತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಹಕ್ಕು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸಿದನು. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಂಪನಿಯ ಕಬ್ಬಿಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರ ಬೀಗದ ಕೈ 'ಸಿ'ಯ ವಶದಲ್ಲಿತ್ತು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ 'ಸಿ'ಯು ಆ ಹಕ್ಕು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದೇ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಮಿಸೆಸ್ ವ್ಹಿಪ್ ಎನ್ನುವವನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅಡಮಾನ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಕಂಪೆನಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಮೊದಲನೆಯ ಅಡಮಾನದ ವಿಷಯ ಮಿಸೆಸ್ ವ್ಹಿಪ್‌ಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಕಂಪೆನಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ವಾದ.

೨) ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾದ ತತ್ತ್ವ ಹೀಗಿದೆ - ನ್ಯಾಯಿಕನಾಗಿ ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿಯ ಒಡೆಯನಾದವನು ವಂಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಮುಂದೆ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಒಡೆತನದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾದರೆ, ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಮುಂಚಿನ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿನ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದಾಗ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಆಮೇಲೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿಗಿಂತ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ.

೩) ವಂಚನೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರವೇನು?

i) ಹಕ್ಕುಪತ್ರಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ತೋರಿಸದಿರುವುದು.

ii) ಹಕ್ಕು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು.

ಈ ಎರಡೂ ವಂಚನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ನೆರವು ನೀಡಿದುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳು. ಅಂತಹ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ವಿವರಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

೪) ಇನ್ನೊಂದು ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ವಿಷಯವೂ ಹಾಗೆಯೆ. ನ್ಯಾಯಿಕ ಒಡೆತನವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಒಡೆತನಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಡಮಾನ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡವನು, ನ್ಯಾಯಿಕ ಆಸ್ತಿಯ ಒಡೆಯ ಅಡಮಾನ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗೆ ಆ ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹಣವನ್ನೆತ್ತಲು ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಏಜೆಂಟನ ತಪ್ಪು ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ವಂಚನೆಯಿಂದ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮೊದಲ ಆಸ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ -

೫) ಈ ನಿಯಮವು ವರ್ತಿಸಲು ನ್ಯಾಯಿಕ ಒಡೆಯನ ಕೇವಲ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಅಥವಾ ವಿವೇಕಹೀನತೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಧಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲಿ ವಂಚನೆ ನಡೆದಿರುವುದು, ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿರಬೇಕು. ವಂಚನೆಯ ಹೊರತು ಬೆರೆ ಯಾವುದೂ ಅದನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ.

(೧೯೧೩) ೨ Ch. ೧೮

iii) ಸ್ಪರ್ಧೆ ಎರಡು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ -

ಹಿಂದಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯು ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿಗೂ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿಗೂ ನಡುವೆ ಇದ್ದಿತು. ಮೂರನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದು ಎರಡು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಡುವೆ.

ಕೇವ್ >< ಕೇವ್, (೧೮೮೦) ೧೫ Ch. D. ೬೩೯

ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳು :

'ಎ' ಟ್ರಸ್ಟೀ ಮತ್ತು 'ಬಿ' ಒಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿ.

'ಎ'ಯು ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ನೆಲವನ್ನು ಕೊಂಡು ಅದನ್ನು 'ಸಿ'ಗೆ ನ್ಯಾಯಿಕವಾಗಿ ಅಡಮಾನ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು.

'ಸಿ'ಗೆ ಟ್ರಸ್ಟ್ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮುಂದೆ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಅಡಮಾನದಲ್ಲಿ ಅದೇ ನೆಲವನ್ನು 'ಡಿ'ಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದನು. ಈಗ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆದವರು ಮೂರು ಜನ. ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು 'ಸಿ' ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ, ಅವನು ಅಡಮಾನ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡವನು. ಅದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಅಡಮಾನ.

'ಬಿ'ಯು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅದು 'ಎ'ಯ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ, ಅದು ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಂಡಿದೆ.

'ಡಿ'ಗೆ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿದೆ, ಅದು 'ಎ'ಯ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಮೂಡಿದೆ.

ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಿಲುವು ಏನು?

೧) 'ಸಿ' ಮತ್ತು 'ಬಿ'ಗಳ ನಡುವೆ, 'ಬಿ'ಯ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು 'ಸಿ'ಯ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿಗಿಂತ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ, 'ಸಿ'ಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ 'ಸಿ'ಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಬರುತ್ತದೆ.

೨) 'ಸಿ' ಮತ್ತು 'ಡಿ'ಗಳ ನಡುವೆ 'ಸಿ'ಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ 'ಡಿ'ಗೆ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆದ ವಂಚನೆಯಲ್ಲಿ 'ಸಿ' ಭಾಗವಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

೩) ಇನ್ನು 'ಬಿ' ಮತ್ತು 'ಡಿ'ಗಳ ನಡುವೆ. ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕುಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರ ಹಕ್ಕು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ? 'ಬಿ'ಯ ಹಕ್ಕು. ಇಲ್ಲಿನ ನಿಯಮವೇನೆಂದರೆ, ಎರಡು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿದ್ದರೆ, ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದುದು ಆಮೇಲೆ ಹೂಡಿದುದರ ಮೇಲೆ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

೪) ಈ ನಿಯಮವು, ಎಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕುಗಳು ತಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ಧರ್ಮ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ.

ರೈಸ್><ರೈಸ್ ೨ ಡ್ರ್ಯೂರಿ, ೭೩ (೭೬-೭೮).

'ಎ'ಯು 'ಸಿ'ಗೆ ನೆಲವನ್ನು ಕ್ರಯದ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯದೆಯೆ ಮಾರುತ್ತಾನೆ. (೧) 'ಬಿ'ಗೆ ನೆಲವನ್ನು ವಶಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ, (೨) ಹಣ ಬಂದಿತೆಂದು ರಸೀತಿಗೆ ಸಹಿಮಾಡುತ್ತಾನೆ, (೩) ಹಕ್ಕುಪತ್ರಗಳನ್ನು 'ಬಿ'ಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೆ 'ಬಿ'ಯು ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು 'ಸಿ'ಗೆ ಅಡಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ 'ಎ'ಯ ಹಕ್ಕಿನ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. 'ಎ' ಮತ್ತು 'ಸಿ'ಗಳ ನಡುವೆ 'ಎ'ಯ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು 'ಸಿ'ಯದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲಿನದಾದರೂ ಧರ್ಮ ನ್ಯಾಯಗಳು ಅಸಮವಾಗಿವೆ. 'ಎ' ಅಲಕ್ಷ್ಯದ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಸಿ'ಯ ಧರ್ಮನ್ಯಾಯ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ, ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈಚೀನದಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ದೊರಕುತ್ತದೆ.

(೫) ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಆಸಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಆದ್ಯತೆಗಾಗಿ ಸಂಘರ್ಷವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇತರ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅಥವಾ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಬರಹರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಟೀಸು ಕೊಟ್ಟ ಕಾಲವು ಅವನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ - ಧರ್ಮ ನ್ಯಾಯದ ಮೂರು ಸೂತ್ರಗಳು.

೧) ಧರ್ಮ ನ್ಯಾಯಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದಾಗ, ಕಾನೂನು ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ.

೨) ಧರ್ಮ ನ್ಯಾಯಗಳು ಸಮವಾಗಿದ್ದಾಗ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು.

೩) ಧರ್ಮ ನ್ಯಾಯಗಳು ಅಸಮವಾಗಿದ್ದಾಗ ಉತ್ತಮ ಧರ್ಮ ನ್ಯಾಯವು ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿವರಣೆ :

೧) ಮೊದಲನೆಯ ಸೂತ್ರವು, ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿಗೂ ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿಗೂ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷವಿರುವುದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಎರಡೂ ವರ್ಗದ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ: (i) ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿನ ಮೇಲೆ ಆದ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ (ii) ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿನ ನಂತರದ್ದಾಗಿರಬೇಕು.

೨) ಕಾನೂನು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕಿನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ವಂಚನೆ, ಮೋಸ ಮೊದಲಾದ ಧರ್ಮ ನ್ಯಾಯದ ಅಸಮತೆಯನ್ನು ಆರೋಪಿಸಲಾಗದಿದ್ದಾಗ, ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕಿನ ಮೇಲೆ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಕ್ಕು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎಂದರ್ಥ.

೩) ಎರಡು ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು, ಎರಡು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷವಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತವೆ.

ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೊಡುವಿಕೆ

೧. ಸಾಮಾನ್ಯ

೧) ವಿಷಯವನ್ನು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದ್ದರೂ ಅದೊಂದು ಸಂಕ್ಷೇಪರೂಪ. ಅದು ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಯ (Chose in action) ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆ.

೨) ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ, ಪ್ರವೇಶರೂಪದ ಮೂರು ಅಂಶಗಳಿವೆ.

೧) ವಹಿಸಿಕೆ ಎಂದರೇನು?

೨) ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆ ಎಂದರೇನು?

೩) ವಿಷಯದ ಅಧ್ಯಯನದ ಅಗತ್ಯ.

೧) ವಹಿಸಿಕೆ ಎಂದರೇನು?

೧. ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಆಸ್ತಿ ಎಂದು ಎರಡಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

೨. ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕುಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ

ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಪದ ಕನ್ವೇಯನ್ಸ್; ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಬಳಸಿರುವ ಪದ ವರ್ಗಾವಣೆ (ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್, ಅಥವಾ ವಹಿಸಿಕೆ (ಅಸ್ಸೈನ್‌ಮೆಂಟ್)

೩. ಆದ್ದರಿಂದ ವಹಿಸಿಕೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ವಿಶೇಷತಃ ಅದರ ಒಂದು ರೂಪವಾದ ಕ್ರಿಯಾ ಆಕ್ಕೆ (Chose in action)ಯ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

೨) ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆ ಎಂದರೇನು?

೧. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅರ್ಥದ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ತತ್ವವನ್ನು ಎರಡು ವರ್ಗವಾಗಿ ಗುಂಪು ಮಾಡಬಹುದು.

i) ಭೌತಿಕವಾಗಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವಂತಹ ಚರ ವಸ್ತುಗಳು.

ii) ಭೌತಿಕವಾಗಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯದ ಮೂಲಕ ಕೇಳಬಹುದಾದ ಅಥವಾ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದಾದ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳು.

೨. ಮೊದಲಿನದನ್ನು ಹೀಗೆ ಕರೆಯಬಹುದು :

i) ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಯ್ಕೆಗಳು - ವಶದಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳು

ii) ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಗಳು - ಕ್ರಿಯೆಗಳು.

೩. ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಯ ವಿವರಣೆ -

(೧೯೦೨) ೨ K.B. ೪೨೭ (೪೩೦) - ಚಾನಲ್ ಜೆ.

ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅದು ಸಾಲ.

೪. ವಹಿಸಿಕೆ (ಅಸ್ಸೈನ್‌ಮೆಂಟ್) ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕೆಂದಾದಾಗ ಸುಮ್ಮನೆ ಬರೆದು ಸಹಿಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಬಹುದಾದ ವಸ್ತುವೇ ಹೊರತು ಅದನ್ನು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

೩) ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯ.

೧. ವಹಿಸಿಕೆ ಎನ್ನುವುದು, ಆಸ್ತಿಯ ಒಡೆಯನು ಮೂರನೆಯ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹಕ್ಕನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಡುವುದು.

ನಿದರ್ಶನ : 'ಎ' ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವನು, 'ಬಿ' ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವನು. 'ಎ'ಯು

'ಬಿ'ಯ ಮೇಲಿನ ತನ್ನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು 'ಸಿ'ಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ. 'ಬಿ'ಯು 'ಸಿ'ಗೆ ಬದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ, 'ಬಿ'ಯಿಂದ ಸಾಲವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು 'ಸಿ'ಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

೨. ವಹಿಸಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೂವರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಂಬಂಧಪಡುತ್ತಾರೆ.

i) ಮೊದಲು ಒಡೆಯ

ii) ಅವನಿಗೆ ಬದ್ಧನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ

iii) ಒಡೆಯನು ಹಕ್ಕನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸದ್ದಾನೋ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ.

೩. ಹಕ್ಕು, ಅಂದರೆ ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆ ನ್ಯಾಯಿಕವಾಗಿರಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವಾಗಿರಬಹುದು, ಒಂದು ವಿಶ್ವಸ್ಥ ನಿಧಿಯಲ್ಲಿನ ಪರಂಪರಾಗತ ಆಸಕ್ತಿಯ ಹಾಗೆ.

೪. ವಹಿಸಿಕೆಯನ್ನು ಧರ್ಮ ನ್ಯಾಯವೂ ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯವೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಿವೆ.

ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆ

೧. ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಯ ವಹಿಸಿಕೆ ಅಥವಾ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೆ ಇರಲಾರದು. ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಆಯ್ಕೆಯ ವಹಿಸಿಕೆಯಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ನ್ಯಾಯಿಕ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನೂ ವಹಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು.

೨. ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕವಾಗಬಹುದೆನ್ನುವುದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

೩. ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಕಾನೂನು ಕೆಲವು ಬಗೆಯ ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದುವು.

i) ವರ್ಗಾವಣೀಯ ಲಿಖಿತ (Negotiable Instruments)ವನ್ನು ಕಾನೂನು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮೂಲಕ ವಹಿಸಬಹುದೆಂದಾಯಿತು.

ii) ಜೀವವಿಮೆ ಮತ್ತು ಕಡಲಿನ ವಿಮೆ ಪಾಲಿಸಿಗಳನ್ನು ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಡಬಹುದಾಯಿತು.

iii) ಜುಡಿಕೇಚರ್ ಆ್ಯಕ್ಟ್‌ನ ೨೫(೬)ನೇ ಕಲಮು : ಎಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಿಕ ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ವಹಿಸಬಹುದಾಯಿತು.

ಧರ್ಮನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆ

೧. ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಕಾಲವೂ ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಯು ವಹಿಸಲು ಅರ್ಹವಾಗಿತ್ತು. ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ನ್ಯಾಯಿಕ ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಯೂ ವಹಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಯಿತು.

೨. ಆಯ್ಕೆಯು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವಾಗಿದ್ದರೆ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು ಅದನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲು ಚಾನ್ಸರಿ ನ್ಯಾಯಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು, ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಬಹುದು.

೩. ಅದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ನಡೆವಳಿಗಳು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟವನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಹುದು. ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಹೀಗೆ ಅವನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸಿ, ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ನಷ್ಟ ಭರ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿತು.

೪. ಆದರೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಧರ್ಮನ್ಯಾಯವು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಕೊಡದೆ ಉಳಿದ ಕೆಲವು ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಗಳಿದ್ದವು.

i) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಿಧಿಯಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವ ವೇತನ ಮತ್ತು ಅರೆ ವೇತನಗಳನ್ನು ವಹಿಸುವುದು.

ii) ಪತ್ನಿಗೆ ಜೀವನಾಂಶವನ್ನು ವಹಿಸುವುದು.

iii) ಆಸ್ತಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ವಹಿಸಿಕೆ.

ಸಾರಾಂಶ

೧. ಹೀಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳಿವೆ.

i) ನ್ಯಾಯಿಕ ii) ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ

೨. ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಆಯ್ಕೆಯ ನ್ಯಾಯಿಕ ವಹಿಸಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಅದರ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಜ್ಯುಡಿಕೇಚರ್ ಆ್ಯಕ್ಟ್ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದರೂ ಅದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಹಿಸಿಕೊಡಲು ಚಾನ್ಸರಿ ಮಾಡಿರುವ ನಿಯಮ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿಲ್ಲ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಹಿಸಿಕೆಯು ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ, ಯಾವುದಾದರೂ ದೋಷವು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದು ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಗತವಾಗಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಪರಮಾಧಿಕಾರ ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನವು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ.

ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ವರ್ಗಗಳು :

ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸುವುದರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾದ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೇರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಿವೆ :

i) ನ್ಯಾಯಿಕ ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಯೊಂದರ ನ್ಯಾಯಿಕ ವಹಿಸಿಕೆ.

ii) ನ್ಯಾಯಿಕ ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಯ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆ.

iii) ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಯೊಂದರ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆ.

ಒಂದು ನ್ಯಾಯಿಕ ಆಯ್ಕೆಯ ನ್ಯಾಯಿಕ ವಹಿಸಿಕೆಗೆ ಈ ಕೆಲವು ಪೂರ್ವಾಗತ್ಯಗಳುಂಟು.

೧. ವಹಿಸಿಕೆಯು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬೇಕು, ಅಂದರೆ, ವಹಿಸುವವನು ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಸಾಲವು ಖಚಿತವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಇಡೀ ಮೊತ್ತವಾಗಿರಬೇಕು.

೨. ವಹಿಸಿಕೆಯು ಬರಹದಲ್ಲಿದ್ದು ವಹಿಸುವವನು ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಮಾಡಿರಬೇಕು.

ಅದು ಪತ್ರದ ಮುಖೇನ ಆಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಅದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

೩. ವಹಿಸಿಕೆಯ ಬಗೆಗೆ ಸಾಲ ಪಡೆದವರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ವಿಭಾಗವು -

i) ನೋಟೀಸನ್ನು ಯಾರು ಕೊಡಬೇಕು, ವಹಿಸುವವನೇ, ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ii) ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೋಟೀಸನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು, ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನು, ವಹಿಸಿದವನ ಮರಣಾನಂತರ ಕೊಡಬೇಕೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ನೋಟೀಸು ಅಭಾವದ ಪರಿಣಾಮ

೧. ನೋಟೀಸು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನು ಆ ವಹಿಸಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಅಸಮರ್ಥತೆಗಳು ಅದರಿಂದುಂಟಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾಗಿ ಕೆಲವು ಅನಾನುಕೂಲತೆಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

i) ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನು ಮೂಲ ಸಾಲಿಗನನ್ನು ಒಬ್ಬ ವಾದಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದೆ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಲಗಾರನ ಮೇಲೆ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡುವಂತಿಲ್ಲ.

ii) ಸಾಲಗಾರನಿಗೂ ಅವನಿಗೆ ಸಾಲಕೊಟ್ಟವನಿಗೂ ನಡುವೆ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಧರ್ಮನ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ, ವಹಿಸಿಕೆಯ ತಾರೀಕಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಸಾಲಗಾರನು ಮೂಲ ಸಾಲಿಗನಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅವನು ಸಾಲಗಾರನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ

ತನಗಿರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಸಾಲಗಾರನು ಮೂಲ ಸಾಲಿಗನಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೆಯ ನೋಟೀಸು ಬಂದ ನಂತರ ಪಾವತಿ ಮಾಡಿದರೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನು ಅವನಿಂದ ಸಾಲವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

iii) ವಹಿಸಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಲಗಾರನಿಗೆ ನೋಟೀಸು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲನಾಗುವ ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನು ಆದ್ಯತೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಹಿಂದಿನ ವಹಿಸಿಕೆಯ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ವಹಿಸಿಕೆಯ ನೋಟೀಸನ್ನು ಸಾಲಗಾರನಿಗೆ ಕೊಡುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ನ್ಯಾಯಿಕ ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಯ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆಯ ಪೂರ್ವಾಗತ್ಯಗಳು

ಕಾನೂನು ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗದ ಒಂದು ವಹಿಸಿಕೆಯು ಪರಿಣಾಮ ರಹಿತವಾಗಿರಲೇಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸಬಹುದು.

ಎರಡು ಅಂಶಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ :

೧) ವಹಿಸುವವನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರಬೇಕು.

೨) ಸಾಲಗಾರ ಮತ್ತು ಸಾಲಿಗ ಇವರ ನಡುವೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮೊತ್ತದ ಮೇಲೆ ಆಗುವ ಒಪ್ಪಂದದಿಂದ ಬರುವ ಹೊಣೆ, ಅಥವಾ ಸಾಲಗಾರನಿಗೆ ಸೇರಿದ ಹಣವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನೀಡಿದ ಆದೇಶ ಒಂದು ವಹಿಸಿಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

೧೮೩೯. ಬರ್ನ್ >< ಕರ್ವಾಲೋ
೪ ಹೈಲ್ಪೆ ಮತ್ತು ಕ್ರೇಗ್ಸ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ಸ್, ೬೯೦.

ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳು

'ಎಫ್' ಎನ್ನುವವನು ಬೇರೊಂದು ನಗರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ 'ಆರ್' ಎನ್ನುವವನಿಗೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿತ್ತು. 'ಆರ್'ಗೆ ಬೆಲೆಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಮೊತ್ತವು, ಅವನ ಖಾತೆಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು, ಅವನು ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. 'ಆರ್' ಇಂದ ಹಣವನ್ನು ಬಿ ಎಂಡ್ ಕೋ ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿತು. 'ಎಫ್' ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಬಿ ಎಂಡ್ ಕೋದ ಮೇಲೆ ಪಡೆದನು, ಆದರೆ ಆ ಹುಂಡಿಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯಮಾಡಲು 'ಆರ್' ವಿಫಲನಾದನು.

ಬಿ ಎಂಡ್ ಕೋದ ಸಾಲಗಾರನಾದ 'ಎಫ್' ಬಿ ಎಂಡ್ ಕೋಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ 'ವಿ' ಎನ್ನುವವನಿಗೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಾಗಿ

ಮಾತುಕೊಟ್ಟನು, ಅದರಂತೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದನು. 'ಎಫ್' ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿರುವ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಬಿ ಎಂಡ್ ಕೋದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ 'ವಿ'ಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು 'ಆರ್'ಗೆ ಬರೆದನು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ 'ವಿ'ಯು ೧೮೪೯ ಜೂನ್ ೩ರಂದು 'ವಿ'ಗೆ ತಲುಪಿಸಿದನು.

೧೮೪೯ ಜೂನ್ ೨೩ರಂದು 'ಎಫ್'ನನ್ನು ೧೮೪೯ ಮೇ ೨೩ನೆಯ ತಾರೀಕಿನಂದು ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಕೃತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ದಿವಾಳಿಯೆಂದು ತೀರ್ಪು ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಅವನ ಟ್ರಸ್ಟಿಯು ಬಿ ಎಂಡ್ ಕೋದಿಂದ ಸರಕುಗಳ ಮೌಲ್ಯ ವಸೂಲಿಗಾಗಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಿದನು. 'ಎಫ್'ನ ಸರಕುಗಳ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆಯಿತ್ತೆಂದು ಬಿ ಎಂಡ್ ಕೋ ವಾದ ಮಾಡಿತು. ಸಾಲಗಾರನು ಕೊಟ್ಟ ಆದೇಶವೇ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತು.

ರೋಡಿಕ್ >< ಗ್ಯಾಂಡೆಲ್

(೧೮೫೧-೨) ೧ Degex ೭೬೩. ೪೨, E.R. ೭೪೯.

ಗ್ಯಾಂಡೆಲ್ ಒಬ್ಬ ಎಂಜಿನಿಯರ್. ಒಂದು ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಅವನು ಭಾರೀ ಮೊತ್ತದ ಸಾಲ ತೀರಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪಾವತಿಗಾಗಿ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಗ್ಯಾಂಡೆಲ್ ಒಬ್ಬ ರೈಲ್ವೆ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಲೇಣೆದಾರನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಬ್ಯಾಂಕು ತನ್ನನ್ನು ಮರುಪಾವತಿಗೆ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸದಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಇತರ ಕೆಲವು ಡ್ರಾಫ್ಟುಗಳನ್ನೂ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಗ್ಯಾಂಡೆಲ್‌ನು ತನಗೆ ರೈಲ್ವೆ ಕಂಪೆನಿಯಿಂದ ಬರಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಪಾವತಿಮಾಡುವಂತೆ ತನ್ನ ಸಲಹಾ ವಕೀಲನಿಗೆ ಆದೇಶ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು. ಗ್ಯಾಂಡೆಲ್ ಸಲಹಾ ವಕೀಲನಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದು, ರೈಲ್ವೆ ಕಂಪೆನಿಯಿಂದ ತನಗೆ ಬಾಕಿ ಬರಬೇಕಾಗಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿದನು. ಅವರು ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಹಣವು ವಸೂಲಾದೊಡನೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಸಾಲಗಾರ ಮತ್ತು ಸಾಲಿಗರ ನಡುವೆ ಯಾವ ಒಪ್ಪಂದವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆ? ಸಲಹಾ ವಕೀಲನು ರೈಲ್ವೆ ಕಂಪೆನಿಯಿಂದ ಹಣವನ್ನೇನೋ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದನು, ಆದರೆ, ಅದನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಗ್ಯಾಂಡೆಲ್‌ಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಗ್ಯಾಂಡೆಲ್ ದಿವಾಳಿಯಾದನು. ಅವನ ಆಸ್ತಿಯೆಲ್ಲವನ್ನು ಅಧಿಕೃತ ಅಸ್ಸೈನೀ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಗ್ಯಾಂಡೆಲನು ರೈಲ್ವೆಯಿಂದ ಪಡೆದು ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿದ್ದ, ಸಲಹಾ ವಕೀಲನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆಯಿದ್ದಿತೆಂದು ಬ್ಯಾಂಕು

ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಾಕಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನಿಂದ ಹಣವನ್ನು ವಸೂಲುಮಾಡಲು ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಹಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ವಾದಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಯಿತು. ಅದು ಸಾಲಗಾರನು ತನ್ನ ಸಾಲಿಗನಿಗೆ, ಹಾಗೆ ಸಾಲಿಗನ ಪರವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅದನ್ನು ಸಾಲಿಗನಿಗೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಆದೇಶವಲ್ಲ.

ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆಯು ಸಂಘಟಿಸಬೇಕಾದರೆ ವಹಿಸಿದವನ ಮತ್ತು ವಹಿಸಿಕೊಡುವವನ ನಡವೆ ಒಂದು ಸಂಬಂಧವಿರಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದಲ್ಲೂ ವಹಿಸಿಕೆ ಸಂಭವಿಸಲಾರದು.

ಆದ್ದರಿಂದ, ಮುಖ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನಗೆ ಬರಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವಂತೆ, ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅದನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡುವಂತೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದರೂ, ಆ ಆದೇಶವನ್ನು ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸದೆ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವನು ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದಂತೆ ಅಸ್ಸೈನೀ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅದನ್ನು ರದ್ದು ಪಡಿಸಬಹುದು.

ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರಿ (Power of attorney) ಅಥವಾ ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸಾಲಿಗನಿಗೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವಷ್ಟೇ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಚೆಕ್ ಕೊಡುವುದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆ ಅಥವಾ ಚೆಕ್ಕು ಬರೆದವನ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಧಿಕಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಹಾಪ್ಕಿನ್‌ಸನ್ >< ಫಾರ್‌ಸ್ಟರ್ (೧೮೭೪) ಎಚ್‌ಆರ್. ೧೯ Eq. ೭೪.

ಈ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿಧಿಯಿಂದ ಪಾವತಿಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸದೆ ಹೋದರೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡದ್ದು ಅಥವಾ ವಹಿಸಿದ್ದು ಸಿಂಧುವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಪರ್ಸಿವಲ್><ಡನ್ (೧೮೮೫) ೨೯ Ch. D. ೧೨೮

ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆಗೆ ನೋಟೀಸು ಅಗತ್ಯವೆ?

೧. ವಹಿಸಿದವನು ಮತ್ತು ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನು ಇವರ ನಡುವೆ ಯಾವುದೆ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಸಾಲಗಾರನಿಗೆ ನೋಟೀಸು ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೂ ಸಹ.

೨. ವಹಿಸಿಕೆಯ ನೋಟೀಸನ್ನು ಸಾಲಗಾರನಿಗೆ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು.

i) ಹಾಗೆ ನೋಟೀಸು ಇರದೆ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾಲಗಾರನು ಮೂಲ ಸಾಲಿಗನಿಗೆ, ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡಲು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆಯೇ ಹೊರತು ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನಿಗೆ ಪಾವತಿಸಲು ಬದ್ಧನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಅವನೇನಾದರೂ ನೋಟೀಸನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಅವನು ಮತ್ತೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನಿಗೂ ಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಸ್ಟ್ಯಾರ್ಕ್ಸ್ >< ಡಾಬ್‌ಸನ್ (೧೮೫೩) ೪ De. G.M. & G. ೧೧.

ii) ನೋಟೀಸು ಇರದೆ ಹೋದರೆ, ಅದೇ ಕ್ರಿಯಾ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬೇರೊಬ್ಬ ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನು ಬಂದರೆ ಅವನಿಗಿಂತ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆ ಈ ಮೊದಲು ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಡರ್ಲ್ >< ಹಾಲ್ (೧೮೨೩) ೧ R sess ೧ = S.F.C. p. ೫೭
ಇಲ್ಲಿ ನಿಯಮ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳು :

ಪೀಟರ್ ಬ್ರೌನ್ ಎನ್ನುವವನು ಸತ್ತನು. ಒಂದು ಉಯಿಲಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿ, ಸ್ಥಿರಆಸ್ತಿಗಳ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಬರುವ ಹಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಟ್ರಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದನು. ಅದರ ವಿಶ್ವಸ್ಥರಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಬಂಡವಾಳವಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಗ ಜಕಾರಿಯ ಬ್ರೌನ್‌ನಿಗೆ ಅವನು ಬದುಕಿರುವವರೆಗೂ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಈ ವರಮಾನವು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೯೩ ಪೌಂಡು ಆಗುತ್ತಿತ್ತು.

೧೮೦೮ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯ರಂದು ಬ್ರೌನ್ ತನಗೆ ವಿಲಿಯಂ ಡರ್ಲ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ೨೦೪ ಪೌಂಡುಗಳ ಮರುಪಾವತಿಗೆ ತನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ೩೭ ಪೌಂಡುಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ವಹಿಸಿದನು. ೧೮೦೯ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೨೬ರಂದು ಬ್ರೌನ್ ತನಗೆ ಶೆರ್‍ರಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ೧೫೦ ಪೌಂಡುಗಳ ಮರುಪಾವತಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕಾದಾಯದ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ೨೭ ಪೌಂಡುಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ಡರ್ಲ್ ಆಗಲಿ ಶೆರ್‍ರಿಂಗ್ ಆಗಲಿ ಈ ವಹಿಸಿಕೆಯ ನೋಟೀಸನ್ನು ವಿಶ್ವಸ್ಥ ಸಮಿತಿಯ ನಿರ್ವಾಹಕನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ.

೧೮೧೨ರಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ತನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕ ಬಡ್ಡಿ ೯೩ ಪೌಂಡುಗಳನ್ನು ಯಾವ ತಡೆಯೂ ಇಲ್ಲದ ನಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು ಜಾಹೀರಾತು ಕೊಟ್ಟನು.

ಜೋಸೆಫ್ ಹಾಲ್ ಅದನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾದನು. ತನ್ನ ಸಲಹಾ ವಕೀಲನ

ಮೂಲಕ ಬ್ರೌನ್‌ನ ಹಕ್ಕುಪತ್ರವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದನು. ವಿಶ್ವಸ್ಥ ನಿಧಿಯ ನಿರ್ವಾಹಕರ ಬಗೆಗೂ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಬ್ರೌನನ ಬಡ್ಡಿ ಹಣದ ಮೇಲೆ ಆತ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಯಾವ ತಡೆಯೂ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಾಲ್ ಬ್ರೌನ್‌ನ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ೭೧೧-೩-೬ ಪೌಂಡುಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ತನಗೆ ವಹಿಸಿ ಕೊಡುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡನು.

೧೮೧೨ ಏಪ್ರಿಲ್ ೨೫ರಂದು ಹಾಲ್ ನಿರ್ವಾಹಕರಿಗೆ ತನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಹಿಸಿಕೆಯನ್ನು ಬರಹದಲ್ಲಿ ನೋಟೀಸು ಕೊಟ್ಟನು.

೧೮೧೨ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೭ರಂದು ಡರ್ಲ್ ಮತ್ತು ಶೆರ್ರಿಂಗ್ ತಮ್ಮ ವಹಿಸಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಿರ್ವಾಹಕರಿಗೆ ನೋಟೀಸು ಕೊಟ್ಟರು.

ನಿರ್ವಾಹಕರು ಈ ಮೂವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ ಹೊರತು ಮೂವರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ ಪಾವತಿ ಮಾಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು.

ಡರ್ಲ್ ಮತ್ತು ಶೆರ್ರಿಂಗ್ ಇಬ್ಬರೂ ಹಾಲ್‌ಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಚಾನ್ಸೆರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ೯೩ ಪೌಂಡುಗಳನ್ನು ಜೋಸೆಫ್ ಹಾಲ್‌ಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಕೊಡಬೆಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಮೊದಲು ಬಂದವನಿಗೆ ಮೊದಲು ನ್ಯಾಯ ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ ಹಾಲ್‌ಗಿಂತ ತನಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಡರ್ಲ್ ವಾದಿಸಿದನು.

ಇಲ್ಲಿ, ಹಾಲ್‌ಗೇ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ತೀರ್ಪು ಕೊಡಲಾಯಿತು.

ಪ್ಲೂಮರ್ ಅವರ ತೀರ್ಪು M.R.S. & C. p. ೫೫.

ತನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಅಜಾಗರೂಕತೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ತೀರ್ಪು ನಿಂತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಅದು ನಡವಳಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡದೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ನೋಟೀಸು ಕೊಡುವ ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮೊದಲು ಪಾವತಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅದು ಇಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ರೆ ಡಲ್ಲಾಸ್ (೧೯೦೪) ೨ Ch. ೩೮೫

ಡರ್ಲ್ >< ಹಾಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ತೀರ್ಪು ಯಾವಾಗಲೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಡುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಡರ್ಲ್ >< ಹಾಲ್ ತೀರ್ಪಿನಂತೆ ನೋಟೀಸನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.

೧. ಅದನ್ನು ಸಾಲಿಗ, ವಿಶ್ವಸ್ಥ ಅಥವಾ ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನಿಗೆ ಹಣ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವ ಕರ್ತವ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಬೇರೆ ಯಾವನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ಸ್ಟೀಫನ್ಸ್ >< ಗ್ರೀನ್ (೧೮೯೫) ೨ Ch. ೧೪೮.

೨. ಸಲಹಾ ವಕೀಲನಿಗೆ ನೋಟೀಸು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುವುದು, ಅವನಿಗೆ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೋ, ಸೂಚ್ಯವಾಗಿಯೋ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ.

(೧೮೮೦) ೧೪ Ch. D. ೪೦೬

೩. ಹಲವು ಜನ ಸಾಲಗಾರರು ಅಥವಾ ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳಿದ್ದಾಗ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ನೋಟೀಸು ಕೊಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ.

೪. ಹಳೆಯ ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳಿಗೆ ನೋಟೀಸು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಹೊರತಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಇಲ್ಲ.

ನೋಟೀಸಿನ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಗಿರಬೇಕು

೧. ಹಿಂದೆ ನೋಟಿಸು ಎನ್ನುವುದು ಔಪಚಾರಿಕವಾದ ಬರಹ ರೂಪದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಯಾಗಲೇಬೇಕೆಂದಿರಲಿಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಬಾಯಿ ಮಾತೇ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು.

೨. ಆದರೆ ೧೯೨೫ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಅದು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ನಿಯಮವಿದೆ.

ಒಂದು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಹಿಸಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನು ಯಾವ ಹಕ್ಕು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ

೧. ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟವನಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಹಕ್ಕನ್ನೇನೂ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

೨. ಬೇರೆ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನಿಂದ ಯಾವ ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಣಾಮಗಳಾಗುತ್ತವೋ ಅವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಒಳಪಟ್ಟು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ರಾಕ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್ >< ಕಾಕ್ಸ್ (೧೮೮೧) ೧೭ Ch. D. ೫೨೦.

ಹಾಗಾಗಿ -

೧) ವಹಿಸುವವನಿಗೂ ಸಾಲಗಾರನಿಗೂ ನಡುವೆ ಒಪ್ಪಂದವು ಅನೂರ್ಜಿತಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದರೆ, ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನಿಗೆದುರಾಗಿ ಒಪ್ಪಂದವು ಅನೂರ್ಜಿತವಾಗಬಹುದಾದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು.

೨) ಸಾಲಗಾರನಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನಿಂದ ಉತ್ತಾರ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಏನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅದು ಅವನಿಗೆ ದೊರಕುತ್ತದೆ.

೩) ಆದರೂ ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನಿಗೆ ನೋಟೀಸಿನ ನಂತರ ಉದ್ಭವವಾಗುವ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ನೋಟೀಸು ಕೊಟ್ಟ ತಾರೀಕಿನ ನಂತರ ಪಡೆದ ಯಾವುದೇ ಕೃತ್ಯದಿಂದ, ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನಿಗೆ ನೋಟೀಸಿನ ದಿನ ಯಾವ ಹಕ್ಕುಗಳಿದ್ದುವೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಲಗಾರನು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಮುಂದೆ ದೊರಕಲಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಹಿಸಿಕೆ

೧. ಇದುವರೆಗೆ ನಾವು ವಹಿಸಿಕೆಯು ಕೂಡಿ ಬಂದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ವಹಿಸುವ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದೇವೆ.

೨. ಮುಂದೆ ದೊರಕಲಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಬಹುದು.

೩. ಅಂತಹ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉದಾಹರಣೆ.

i) ಆಸ್ತಿಗೆ ರಕ್ತಸಂಬಂಧಿ ವಾರಸುದಾರನ ಆಗಮನದ ನಿರೀಕ್ಷೆ.

ii) ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಮುಂದಿನ ವಾರಸುದಾರನ ನಿರೀಕ್ಷೆ.

iii) ಇನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿಲ್ಲದ ಸರಕುಸಾಗಣೆ ವೆಚ್ಚ.

iv) ಮುಂದಿನ ಸಾಲಗಳು.

೪. ವ್ಯವಹಾರ ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅವೆಲ್ಲ ಊರ್ಜಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನಗಿನ್ನೂ ಬಂದಿರದುದನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಯಿತು.

೫. ಧರ್ಮನ್ಯಾಯವು ಅವುಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೆಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸದೆ ವಹಿಸಲು ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿತು. ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನಿಗೆ ಅವು ನಿಜವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ಅವನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

೬. ವಹಿಸುವವನಿಗೆ ಹಕ್ಕು ಬಂದಾಗ ಅದರ ಲಾಭವು ತಕ್ಷಣವೆ ವಹಿಸಿ ಕೊಂಡವನಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ನ್ಯಾಯಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯು ವಹಿಸುವವನಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವನು ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬೇರೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮುಂದೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ, ಹಿಂದಿನ ವಹಿಸಿಕೆಯ ವಿಚಾರ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರದಿದ್ದರೆ, ಅವನ ಹಕ್ಕು ಊರ್ಜಿತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಪರಿವರ್ತನೆ

I ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಅಗತ್ಯ

೧. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾನೂನು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಚರ ಆಸ್ತಿಗಳ ವಹಿಸುವಿಕೆಯು ಬೇರೆಯೇ ಆದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿತ್ತು. ಅಂತಿಮ ಇಷ್ಟಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿಡದೆ ಅವನು ಮೃತನಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದು ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯು ಅವನ ವಾರಸುದಾರನಿಗೂ ಚರ ಆಸ್ತಿಯು ಸಮೀಪಬಂಧುವಿಗೂ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.

೨. ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ, ಆಸ್ತಿಯು ವಾರಸುದಾರನಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೋ ಸಮೀಪ ಬಂಧುವಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೋ ಎನ್ನುವುದು ವಾರಸುದಾರಿಕೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ದಿನ ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಹೇಗಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

೩. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಷ್ಟವೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ದಿನದಂದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಆಸ್ತಿಯು ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತೋ ಅದು ಅದರ ವಹಿಸಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ವಾರಸುದಾರಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ದಿನವೇ ನೆಲವನ್ನು ಮಾರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಮಾರಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ನೆಲವನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಹಣವನ್ನು ಹೂಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಹೂಡಿಲ್ಲ ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಆಗ ಆಸ್ತಿಯ ವಹಿಸಿಕೆ ಹೇಗೆ ನಿರ್ಧರಿತ ವಾಗುತ್ತದೆ? ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮಾರಾಟವಾಗುವ ಗಳಿಗೆಯವರೆಗೂ ನೆಲವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೆಯಾಗಬೇಕಾದ ನೆಲವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಅದು ವಾರಸುದಾರನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಹಣವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಅದನ್ನು ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರಾಟಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅದು ನೆಲವೇ ಆದರೂ, ಸಮೀಪ ಬಂಧುವಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅದು ಇದ್ದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತೆ ಅಥವಾ ಅದು ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಬೇಕಾದ ಸ್ವರೂಪದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಎನ್ನುವುದು. ಧರ್ಮನ್ಯಾಯವು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರ, ಅದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲಲ್ಲ, ಯಾವ

ರೀತಿಯಾಗಿ ಅದು ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿತ್ತು ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು.

೪. ಪರಿವರ್ತನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಎಂದರೆ ಇದೇ. ಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಚರ ಆಸ್ತಿಗಳ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರದಿದ್ದರೆ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ೩೩, ೪೫ ವಿಭಾಗಗಳ ಮೂಲಕ ರದ್ದುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪರಿವರ್ತನೆ ಎನ್ನುವುದು ತನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

೫. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ - ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯು ವಾರಸುದಾರನಿಗೆ, ಚರ ಆಸ್ತಿಯು ಸಮೀಪ ಬಂಧುವಿಗೆ ಇರುವಂತಹ - ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇಲ್ಲ.

II ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡುವ ನಾಲ್ಕು ಸಂದರ್ಭಗಳು.

೧) ಕಾನೂನಿನ ಅನ್ವಯಿಸುವಿಕೆ.

೨) ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶ.

೩) ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದ.

೪) ಒಂದು ಪತ್ರ ಅಥವಾ ಉಯಿಲಿನಲ್ಲಿ ಆದೇಶಿಸಿರುವುದು.

೧) ಕಾನೂನಿನಿಂದಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ

೧. ಕಾನೂನಿನನ್ವಯ ಪರಿವರ್ತನೆಯು ಸಂಭವಿಸುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭವಿದೆ. ಅದು ಭಾಗೀದಾರರಿರುವ ಸಂದರ್ಭ. ೧೯೩೨ರ ಪಾರ್ಟ್‌ನರ್‌ಶಿಪ್ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ (ಕಲಂ ೪೮), ಭಾಗೀದಾರಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಿ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಸಾಲ ಮತ್ತು ಇತರ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿದ ನಂತರ, ಭಾಗೀದಾರರು ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ತಮಗಿರುವ ಷೇರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಕಾನೂನಿನಿಂದಾಗಿ ಭಾಗೀದಾರಿಕೆಯ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿರುವ ನೆಲವನ್ನು ಚರ ಆಸ್ತಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿ ಎಂದಲ್ಲ.

೨. ಅದನ್ನು ಭಾಗೀದಾರರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮರಣಾನಂತರ ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಇವರ ನಡುವೆ ಭಾಗೀದಾರಿಕೆಯ ಸೊತ್ತುಗಳ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಹಾಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸತ್ತುಹೋದ ಒಬ್ಬ ಭಾಗೀದಾರನ ಆಸ್ತಿಗೆ ಹಕ್ಕುದಾರರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಹಂಚಿಕೆಗೂ ಚರ ಆಸ್ತಿ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

೩. ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯು ಚರ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿ ಪಾರ್ಟನರ್‌ಶಿಪ್ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಪರಿವರ್ತಿತ ವಾಗುವುದು ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯು ವಿಸರ್ಜಿತವಾದ ದಿನ ಅಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ಪಾಲುದರನು ಮೃತನಾದ ದಿನ ಅಲ್ಲ, ಅದು ಯಾವ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗೀದಾರಿಕೆಯ ಆಸ್ತಿಯಾಯಿತೋ ಆಗಲೇ.

೪. ಪರಿವರ್ತನ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಭಾಗೀದಾರಿಕೆಯ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಉದ್ದೇಶವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ, ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಚರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಏಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ ಯೆಂದರೆ, ಒಬ್ಬ ಭಾಗೀದಾರನಿಗೆ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯು ವಿಸರ್ಜನೆಗೊಂಡಾಗ, ಆ ಆಸ್ತಿಯ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಗಗಳ ಹಕ್ಕುದಾರಿಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪಾಲು ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿ ಯಾವನೇ ಒಬ್ಬ ಪಾಲುದಾರನಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನುಮತಿಸುವ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಇರಬಹುದು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯು ಅನ್ವಯ ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೨) ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶ

೧. ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯೊಂದರ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಆದೇಶ ನೀಡಿದಾಗ, ಯಾರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಲು ಆದೇಶಿಸಲಾಯಿತೋ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹಾಗೆ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಚರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸ ಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿದರ್ಶನ : 'ಎ' 'ಬಿ' 'ಸಿ' ಮೂವರಿಗೂ ಒಂದು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾದ ಷೇರುಗಳಿವೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಆ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಆದೇಶವು ಅವರ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ಶೇರುಗಳನ್ನು ಚರ ಆಸ್ತಿಯ ಶೇರುಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಪಡೆದಿರುವವರು ಸಮೀಪ ಬಂಧುಗಳಾಗುವರೇ ಹೊರತು ವಾರಸುದಾರರಲ್ಲ.

೨. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು :

i) ಮಾರಾಟದ ಆದೇಶವು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೇ ಇರಬೇಕು.

ii) ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರುವುದರ ಉದ್ದೇಶ ಅದರ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಬಂದ ಹಣವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದೇ ಅಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಮಾರಾಟದ ಉದ್ದೇಶ ಕೇವಲ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಇರಬಹುದು. ಆದರೂ ಆದೇಶವು ಮಾರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಇದ್ದರೆ, ಅದು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

iii) ಆಸ್ತಿಯು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮಾರಾಟವಾಯಿತೆ ಅಥವಾ ಮಾರಲು ಆದೇಶಿಸಲಾಯಿತೆ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಮಾರಾಟದ ಆದೇಶವೇ ಸಾಕು, ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

iv) ಪರಿವರ್ತನೆಯು ಆದೇಶದ ದಿನದಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಮಾರಾಟವಾದ ದಿನದಿಂದ ಅಲ್ಲ.

೩. ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶವು ವಾರಸುದಾರಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ವರ್ತಿಸದ ಎರಡು ಸಂದರ್ಭಗಳಿವೆ.

i) ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಾವಣೆಯು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮರಣಾನಂತರ ವರ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಆದೇಶಿಸಿದ್ದರೆ, ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟದ ಹಣವು ವಾರಸುದಾರನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಸಮೀಪ ಬಂಧುವಿಗಲ್ಲ.

ii) ಕಾನೂನಿನ ಯಾವುದಾದರೂ ಅವಕಾಶವು, ಆಸ್ತಿಯ ವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದರೆ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ೧೮೯೦ರ ಲ್ಯೂನಸಿ ಆ್ಯಕ್ಟ್‌ನ ೧೨೩ನೆಯ ಕಲಮು, ಮತಿಭ್ರಮಣೆಯಾಗಿರುವ ಒಬ್ಬನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಿದರೆ, ಆ ಮೊತ್ತವು, ಮಾರಾಟ ವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಹಕ್ಕುದಾರರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

೩) ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರವರ್ತನೆಯಿಂದ ಪರಿವರ್ತನೆ

೧. ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಕರಾರಿನ ಬದ್ಧತೆಯಿದ್ದರೆ, ಆ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರುವವನ ಚರ ಆಸ್ತಿಯ ಭಾಗ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕೊಂಡವನ ಆಸ್ತಿಯ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಂದದ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುವ ಮೊದಲೇ ಅವನು ತೀರಿಕೊಂಡರೂ ಅದು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.

೨. ಆದರೆ ಇದು ಒಂದು ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಒಪ್ಪಂದವು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದರೆ, ಅದರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಆದೇಶಿಸಿರಬೇಕು

- ೩೪ *Ch. D.* ೧೬೬.

ಪರಿವರ್ತನೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ನೋಟೀಸು ಕೊಡುವುದು ಸಾಲದು, ಕರಾರು ಅವಧಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಮುರಿದು ಹೋಗುವಂತಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಿಲ್ಲವಾದರೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

೪) ಕೊಳ್ಳುವ ಆಯ್ಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಭೋಗ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಕರಾರಿದ್ದರೆ ಅದರನ್ವಯ ಪರಿವರ್ತನೆ.

'ಎ'ಯು 'ಬಿ'ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಏಳು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಅಡಮಾನ

ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಆ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಳ್ಳುವ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. 'ಬಿ'ಯು ಈ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಮೂರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ :

i) ಆಯ್ಕೆಯ ಚಲಾವಣೆಯು ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆಯೆ?

ii) ಭೋಗ್ಯ ಮಾಡಿದವನ ಮರಣಾನಂತರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಚಾಲ್ತಿಗೆ ತಂದರೂ ಅದು ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆಯೆ?

iii) ಅಂತಹ ಪರಿವರ್ತನೆಯು ಯಾವ ತಾರೀಕಿನಿಂದ ಪ್ರವರ್ತನೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ?

i) ಆಯ್ಕೆಯ ಚಲಾವಣೆಯು ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆಯೆ?

ಕಾನೂನಿನಂತೆ, ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಆಯ್ಕೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ. ಆಯ್ಕೆಯ ಚಲಾವಣೆಯೆಂದರೆ ಈ ನೀಡಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ನೀಡಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಂದವಿದೆ. ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿ ಫಲಿತವಾಗುವಂತೆ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದು ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಎಡೆಗೊಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೌದು ಎಂಬುದಾಗಿದೆ.

ii) ಭೋಗ್ಯ ಮಾಡಿದವನು ಮೃತನಾಗಿ ಭೋಗ್ಯದಾರನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆಯ್ಕೆಯ ಚಲಾವಣೆ.

೧) ಭೋಗ್ಯದಾರನು (ಭೋಗ್ಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡವನು) ಭೋಗ್ಯ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟವನು ಮೃತನಾಗುವ ಮುಂಚೆ, ಅವನಿನ್ನೂ ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ತನ್ನ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿದರೆ ಆಗ ಪರಿವರ್ತನೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಆಯ್ಕೆಯು ಕೊಡುವ ನೀಡಿಕೆಯನ್ನು ನ್ಯಾಯಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ಕರಾರು ಘಟಿಸಬಹುದು.

೨) ಭೋಗ್ಯದಾರನು ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವನ ಮರಣಾನಂತರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಸಂಭವಿಸಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕರಾರು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದವನು ಮೃತನಾದ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ *ಲಾವೆಸ್ × ಬೆನ್ನೆಟ್ (೧೭೮೫) ೧ Cax ೧೬೭* ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ, ಭೋಗ್ಯ ಮಾಡಿದವನು ಮೃತನಾದ ಅನಂತರ ಆಗುವ ಆಯ್ಕೆಯ ಚಲಾವಣೆಯೂ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

೩) ಆದರೆ ಲಾವೆಸ್ >< ಬೆನ್ನೆಟ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ನಿಯಮವು ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಪ್ರವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಸೀಮಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಭೋಗ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅದು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಭೋಗ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವನಿಗೂ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡವನಿಗೂ ನಡುವೆ ಅದು ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿದರ್ಶನ : 'ಎ'ಯು 'ಬಿ'ಗೆ ಒಂದು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳಿಕೆಯ ಆಯ್ಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಭೋಗ್ಯ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ವಿಮೆ ಮಾಡಿಸಲಾಯಿತು. 'ಬಿ' ಯು ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಅದು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ. 'ಬಿ' ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿ, ತನ್ನ ಕೊಳ್ಳಿಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ವಿಮೆಯ ಹಣವನ್ನು ಕೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದು ಎ ಮತ್ತು ಬಿ ಗಳ ನಡುವೆ ಬೇಡಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ *(೧೮೭೮) 2 Ch. D. ೮೫೮, ೧೦ Ch. D. App. ೩೮೬.*

iii) ಒಪ್ಪಂದದಿಂದ ಪರಿವರ್ತನೆಯು ಯಾವ ದಿನದಿಂದ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ

೧) ಒಪ್ಪಂದವಾದ ಗಳಿಗೆಯಿಂದಲೇ ಪರಿವರ್ತನೆಯು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

೨) ಕೊಳ್ಳುವ ಆಯ್ಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಭೋಗ್ಯವು ಘಟಿಸಿದ ಸಮಯದಿಂದ ಪರಿವರ್ತನೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

೩) ಲಾಭ ಮುಂತಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ, ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವವರೆಗೂ ಆಸ್ತಿಯು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯಾಗೇ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೇಲಿನ ಗುತ್ತಿಗೆ, ಲಾಭ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿಗೆ ಹಕ್ಕುದಾರನಾದ ವಾರಸುದಾರನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

೪) ವಹಿಸಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಅದು ಚರ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

iv) ಒಡೆಯನ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ಪರಿವರ್ತನೆ

ಒಂದು ಡೀಡ್ ಅಥವಾ ವಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವುದಾದರೆ,

೧) ಒಂದು ದಸ್ತಾವೇಜು ಅಥವಾ ಉಯಿಲಿನಿಂದಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯುಂಟಾಗ ಬೇಕಾದರೆ ಎರಡು ಅಂಶಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

i) ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಲು ಅಥವಾ ಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ದೇಶನವಿರಬೇಕು.

ii) ಆ ಆದೇಶವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುವ ಹಕ್ಕುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ

ವ್ಯಕ್ತಿಯಿರಬೇಕು. ಪರಿವರ್ತನೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಲಾಭವನ್ನು ಕೋರಲು ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಇರದೆ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

೨) ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಆದೇಶವು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿರಬೇಕು. ನಿರ್ದೇಶನವು ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅದು ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿತೋ ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಥಿರವೋ ಚರವೋ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಒಂದು ನಿರ್ದೇಶನವು ನೇರವಾಗಿಯೂ ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿದೆಯೆ ಅಥವಾ ತೋರಿಕೆಗೆ ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿದೆಯೇ ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆಯೆ ಎನ್ನುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ನೋಡಿ - ಇಯರ್‌ಲೋಮ್ >< ಸಾಂಡರ್ಸ್ (೧೭೫೪) ಆಂಬ್ಲರ್ ವರದಿ ೨೪೧.

ನಿರ್ದೇಶನವು ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅದು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

೩) ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ಮಾರಲು ನಿರ್ದೇಶನ ಹಾಗೂ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರುವ ಇಲ್ಲವೆ ಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯವನ್ನು ಕುರಿತ ವಿವೇಚನೆ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಅ) ನಿರ್ದೇಶನವು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ವಿವೇಚನೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯು ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಆ) ನಿರ್ದೇಶನವು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ, ಯಾರಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಅವರು ಅದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ವಿಫಲರಾಗುವುದರಿಂದ ಕೂಡ ಪರಿವರ್ತನೆ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

೪) ಮಾರಲು ಅಥವಾ ಕೊಳ್ಳಲು ನೀಡುವ ಸರಳ ಆದೇಶಕ್ಕೂ ಯಾವನಾದರೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕೋರಿಕೆ ಅಥವಾ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ಮಾರಲು ನೀಡುವ ಆದೇಶಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಅಂಥದೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಿರುತ್ತದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವುದು ದಾಖಲೆಯ ರಚನೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಅ) ನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶವು, ಹೆಸರಿಸಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ರೂಪಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಆಗ ಪರಿವರ್ತನೆಯಿರುತ್ತದೆ.

ಆ) ನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶವು, ಆದೇಶದ ಪ್ರವರ್ತನೆಯು ಕೋರಿಕೆಗೆ ಒಳಪಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದರಿಂದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆಗ ಅಂತಹ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವವರೆಗೂ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೫. **ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೂ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಆದೇಶಕ್ಕೂ** ನಡುವೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು.

(೧೮೯೨) ೧Ch. ೨೭೬
(೧೯೧೦) ೧Ch. ೭೫೦

ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಅಧಿಕಾರವು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾದ ಆದೇಶವಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿದರ್ಶನ :

'ಎ' ಯು 'ಬಿ'ಯಿಂದ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಭೋಗ್ಯಮಾಡಿ ೩೦೦ ಪೌಂಡುಗಳನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಪಡೆದನು. 'ಬಿ'ಗೆ ಮಾರಾಟದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಮಾರಾಟದಿಂದ ಬಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು 'ಎ'ಗೆ ಅವನ ನಿರ್ವಾಹಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಗಾರರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಷರತ್ತು ಹಾಕಿದನು.

'ಎ' ಅಂತಿಮ ಇಷ್ಟಪತ್ರ ಬರೆದಿಡದೆ ಮೃತನಾದನು. 'ಎ'ಯ ಮರಣಾನಂತರ 'ಬಿ' ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಿದನು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣಬಂದಿತು. ಈ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹಣ ಯಾರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು?

ಇದು ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ನಿರ್ದೇಶನವಲ್ಲ. ಆಸ್ತಿಯು 'ಎ' ಮೃತನಾದ ದಿನ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತೋ ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗಬೇಕು. 'ಎ' ಮೃತನಾದಾಗ ಅದು ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ವಾರಸುದಾರನಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾಗಿತ್ತು. 'ಎ' ಬದುಕಿದ್ದಾಗಲೇ ಮಾರಾಟ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಮೃತನಾದಾಗ ಅದು ಚರಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮೀಪ ಬಂಧುವಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.

II. ನಿರ್ದೇಶದಿಂದ ಆದ ಪರಿವರ್ತನೆಯು ಯಾವ ಸಮಯದಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ?

೧. ಇದು ಉಯಿಲಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ದಸ್ತಾವೇಜಿನಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವ ನಿರ್ದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತದೆ.

೨. ನಿರ್ದೇಶವು ಉಯಿಲಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಉಯಿಲು ಮಾಡಿದವನ ಮರಣದಿಂದ ಪರಿವರ್ತನೆಯು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.

೩. ನಿರ್ದೇಶವು ದಸ್ತಾವೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಅದರ ನೋಂದಣಿಯ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಪರಿವರ್ತನೆಯು ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಆದರೂ ದಸ್ತಾವೇಜು ಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮೃತನಾಗುವವರೆಗೂ ಟ್ರಸ್ಟು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರುವ ಅಥವಾ ಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುವುದಿಲ್ಲ.

III. ಉಯಿಲಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ದಸ್ತಾವೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯು ನಿರ್ದೇಶಿತವಾಗಿರುವ ಅಂಶಗಳು ವಿಫಲವಾಗುವುದರ ಪರಿಣಾಮ

೧. ಎರಡು ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು :

i) ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಫಲತೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳು

ii) ಭಾಗಶಃ ವಿಫಲತೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳು.

i) ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಫಲತೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳು

೧. ದಸ್ತಾವೇಜು ಅಥವಾ ಉಯಿಲು ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ಉದ್ದೇಶಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಫಲಗೊಂಡಾಗ, ಅಥವಾ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯವು ಉದ್ಭವಿಸುವ ಸಮಯಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ವಿಫಲಗೊಂಡರೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಸಂಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಆಸ್ತಿಯು ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ, ಆಸ್ತಿಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಬಗೆಗೆ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಬಲ್ಲಂಥವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದುದು.

೨. ಈ ವಿಫಲತೆಯು ಮುಂಚಿನವಾಗಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಆಮೇಲಿನದಲ್ಲ.

೩. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಫಲತೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ನಿಯಮ ಏಕರೂಪದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದಸ್ತಾವೇಜಿನಲ್ಲಿರುವ ನಿರ್ದೇಶದ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೂ ಉಯಿಲಿನಲ್ಲಿರುವ ನಿರ್ದೇಶದ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೂ ನಡುವೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.

ii) ಭಾಗಶಃ ವೈಫಲ್ಯದ ಸಂದರ್ಭಗಳು

೧. ಉದ್ದೇಶಗಳು ಭಾಗಶಃ ಮಾತ್ರ ವಿಫಲಗೊಂಡಾಗ, ವಿಫಲವಾಗದೆ ಉಳಿದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ, ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿತವಾಗಿದೆಯೋ ಆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಪ್ರತಿನಿಧಿಯು ಹಕ್ಕು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

೨. ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿದರ್ಶನ :

'ಎ'ಯು ತನ್ನ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಟ್ರಸ್ಟಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳು ಅದನ್ನು ಮಾರಿ, ಬಂದ ಹಣವನ್ನು 'ಬಿ' ಮತ್ತು 'ಸಿ'ಗಳಿಗೆ ಹಂಚಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. 'ಎ'ಗಿಂತ ಮೊದಲೇ 'ಬಿ' ಮೃತನಾಗುತ್ತಾನೆ. 'ಎ' ಮೃತನಾದ ಮೇಲೂ 'ಸಿ' ಜೀವಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಎ' ತನಗೆ ಏನನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದಾನೋ ಅದನ್ನು ಅಂದರೆ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಅಗತ್ಯ. 'ಸಿ'ಯು ತನ್ನ ಪಾಲನ್ನು ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

'ಬಿ'ಯ ಪಾಲಿಗೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ?

ಅದು ವಸ್ತುತಃ ನಗದು ಹಣ, ಸಮೀಪ ಬಂಧುವಿಗೆ, ಹೋಗಬೇಕಾದದ್ದು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ವಾರಸುದಾರನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ವಾರಸುದಾರನು ಅದನ್ನು ನಗದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಅಷ್ಟೆ.

ನಿದರ್ಶನ :

'ಎ'ಯು ಚರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ. 'ಬಿ' ಮತ್ತು 'ಸಿ'ಗಳಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಜಮೀನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. 'ಎ'ಗಿಂತ ಮೊದಲೇ 'ಬಿ' ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತಾನೆ, 'ಸಿ'ಯು 'ಎ' ಸತ್ತ ಮೇಲೂ ಜೀವಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಅಗತ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ 'ಸಿ'ಗೆ 'ಎ'ಯು ಏನನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದಾನೋ ಅದನ್ನು, ಅಂದರೆ ನೆಲವನ್ನು 'ಸಿ' ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. 'ಸಿ'ಯು ತನ್ನ ಪಾಲನ್ನು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

'ಬಿ'ಯ ಪಾಲು ಏನಾಗುತ್ತದೆ? ಅದು ಸಮೀಪ ಬಂಧುವಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಅನಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಬಂಧುವು ಅದನ್ನು ನೆಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಪುನರ್ ಪರಿವರ್ತನೆ

೧. ಪುನರ್ ಪರಿವರ್ತನೆ ಎಂದರೆ ಮುಂಚಿನ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಅಥವಾ ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು. ಅದು ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮೊದಲು ಹೇಗಿತ್ತೋ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಆ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತರುವುದು.

೨. ಪುನರ್ ಪರಿವರ್ತನೆಯು ಎರಡು ರೀತಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ :

i) ಸಂಬಂಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವರ್ತನೆಯಿಂದ

ii) ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರವರ್ತನೆಯಿಂದ.

i) ಸಂಬಂಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವರ್ತನೆಯಿಂದ

೧. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅದರ ಪರಿವರ್ತಿತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಅದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವುದು, ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ಆಯ್ಕೆಯ ಹಕ್ಕು ಇದ್ದಾಗ ಇದು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.

೨. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರಿಂದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪುನರ್ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಿದೆ :

೧) ಪರಿಪೂರ್ಣ ಒಡೆಯನಾದವನು

೨) ಅವಿಭಜಿತ ಪಾಲುಗಳ ಒಡೆಯ - ಹಣವನ್ನು ನೆಲವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಹ ಮಾಲೀಕನ ಸಹಮತವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಬಹುದು, ಆದರೆ ನೆಲವನ್ನು ಹಣವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಗಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಹಣವನ್ನು ಭಾಗಮಾಡಿ ಹಂಚಬಹುದು, ನೆಲವನ್ನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಾಗದು.

ನಿದರ್ಶನ :

'ಎ' ಮತ್ತು 'ಬಿ' ಇವರ ಕೂಡು ಗೇಣಿದಾರರಿಗೆ ನೆಲವನ್ನು ಕೊಡಲು ಹಣವನ್ನು ಹೂಡಬೇಕಾಗಿದೆ. 'ಬಿ'ಯ ಸಹಮತವಿಲ್ಲದೆಯೂ 'ಎ' ಅದನ್ನು ಪುನರ್ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೨) ಪ್ರಶ್ನೆ - ಉಳಿದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪುನರ್ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಬಹುದೆ? ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿಲ್ಲ.

೩) ಸಂಬಂಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಪುನರ್‌ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಈ ನಿಯಮವು ಅನ್ವಯವಾಗುವುದು, ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಯ ಹಕ್ಕಿದ್ದು ಅವನು ಯಾವುದೇ ದೌರ್ಬಲ್ಯಕ್ಕೊಳಪಡದೆ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ.

ಶಿಶುಗಳು ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯರು ದೌರ್ಬಲ್ಯವುಳ್ಳವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪುನರ್ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಲು ಅಸಮರ್ಥರು. ಆದರೆ ಪುನರ್ ಪರಿವರ್ತನೆಯು ಅವರಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿರುವುದಾದರೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅವರ ಪರವಾಗಿ ನೇರವಾದ ಪುನರ್ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಆದೇಶಿಸಬಹುದು.

ವಿವಾಹಿತ ಮಹಿಳೆಯು, ಆಸ್ತಿಯು ಅವಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಇದ್ದರೆ, ಪುನರ್ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಅದು ಅವಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಆಗ ಅವಳು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬಹುದು.

೪) ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರ -

i) ಆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಘೋಷಿಸುವುದು

ii) ಆಯ್ಕೆಯ ನಡವಳಿಕೆ.

೨) ಕಾನೂನಿನಂತೆ ಪುನರ್ ಪರಿವರ್ತನೆ

ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಬಾಧ್ಯತೆಯಿರುವ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆ ಬಾಧ್ಯತೆಯು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆಯೂ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕು ಪಡೆದಿದ್ದರೆ, ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅವನ ಯಾವ ವರ್ತನೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪುನರ್‌ಪರಿವರ್ತಿಸ ಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ -

. 'ಎ' ಯು 'ಬಿ'ಯೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳೊಳಗಾಗಿ ೧೦೦೦ ಪೌಂಡುಗಳನ್ನು ಜಮೀನು ಕೊಳ್ಳಲು ಹೂಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮದುವೆಯಾದ ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗಾಗಿ 'ಬಿ' ಮೃತಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಹಣವನ್ನು ಭೂಮಿ ಕೊಳ್ಳಲು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಎರಡೂ 'ಎ'ಗಿರುವುದರಿಂದ, ಬಾಧ್ಯತೆಯು ಕಾನೂನಿನಂತೆ ವತಿಸಿದೆ. ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಜಮೀನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿದ್ದ ಹಣ ಪುನರ್ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗುತ್ತದೆ, ಸಮೀಪ ಬಂಧುವಿನ ಕೈ ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಆಯ್ಕೆ

I ಕಾನೂನಿನಂತೆ ಆಯ್ಕೆಗೂ ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ

ಎ) ಕಾನೂನಂತೆ ಆಯ್ಕೆಯು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಅದು ಒಂದು ಅನಧಿಕೃತ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಬಾಧ್ಯತೆಯೊಂದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು, ಅಥವಾ ಆ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿ ಬಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬಿ) ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯು ಒಂದು ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಹಕ್ಕಿಗೊಳಪಟ್ಟು ಒಂದು ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.

II ಆಯ್ಕೆಯ ಧರ್ಮನ್ಯಾಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಅಗತ್ಯ

i) ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಎದುರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆ

'ಎ'ಯು 'ಬಿ'ಗೆ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಪತ್ರದ ಅಥವಾ ಉಯಿಲಿನ ಮೂಲಕ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ 'ಬಿ'ಗೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು 'ಸಿ'ಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. 'ಬಿ'ಯು ಅಂತಹ ಆದೇಶದ ಬಗೆಗೆ ಏನು ಮಾಡಬಹುದು?

ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಉಡುಗೊರೆಗಳಿವೆ -

i) 'ಎ'ಯ ಆಸ್ತಿ 'ಎ'ಯಿಂದ 'ಬಿ'ಗೆ

ii) 'ಬಿ'ಯ ಆಸ್ತಿ 'ಎ' ಯಿಂದ 'ಸಿ'ಗೆ

'ಬಿ'ಗೆ ಬಂದ 'ಎ'ಯ ಆಸ್ತಿ ಸಿಂಧುವಾದ ಉಡುಗೊರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಸ್ತಿಯ ಒಡೆಯನಾದ 'ಎ' ಅದನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ 'ಸಿ'ಗೆ 'ಎ'ಯು 'ಬಿ'ಯ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಉಡುಗೊರೆ ನೀಡಿರುವುದು ಅಸಿಂಧುವಾಗುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ 'ಬಿ' ಅದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಪ್ರಶ್ನೆ 'ಬಿ' ಯು 'ಎ'ಯಿಂದ ಅವನ ಆಸ್ತಿಯ ಉಡುಗೊರೆ ಪಡೆದು ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು 'ಎ'ಯು 'ಸಿ'ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದೆ? ಆಯ್ಕೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿದೆ.

ii) ಆಯ್ಕೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವು, 'ಬಿ'ಯು 'ಸಿ'ಯ ಉಡುಗೊರೆ ಘಟಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದರೆ ಮಾತ್ರವೇ 'ಬಿ'ಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಉಡುಗೊರೆಯು ಊರ್ಜಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

III) ನಿಯಮದ ತತ್ವ

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹೀಗೆ ಉಡುಗೊರೆ ನೀಡಿದಾಗ ಧರ್ಮನ್ಯಾಯವು ಭಾವಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ : ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಷರತ್ತು ಸೂಚಿತವಾಗಿದೆ, ಒಂದು ಆದೇಶದಂತೆ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯುವವನು ಅದನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಪಡೆಯಬೇಕು, ಅದರ ಎಲ್ಲಾ ಅವಕಾಶಗಳಿಗೂ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು, ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಕ್ಕನ್ನೂ ನಿರಾಕರಿಸಬೇಕು.

(iii) ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇರುವ ದಾರಿಗಳು.

[ಅ] ಒಂದು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಎರಡು ದಾರಿಗಳು ತೆರೆದಿವೆ.

೧) 'ಬಿ'ಯು ತನ್ನ ('ಬಿ'ಯ) ಆಸ್ತಿಯನ್ನು 'ಸಿ' ಪಡೆಯಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟು, ತಾನು 'ಎ'ಯ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

೨) 'ಬಿ'ಯು 'ಎ'ಯ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 'ಸಿ'ಗೆ ತನ್ನ ('ಬಿ'ಯ) ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡದೆ, ಅವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲು ಎಷ್ಟುಬೇಕೋ ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಬಹುದು.

ನಿದರ್ಶನ :

'ಎ'ಯು 'ಸಿ'ಗೆ ಸೇರಿದ ೨೦,೦೦೦ ಪೌಂಡು ಮೌಲ್ಯದ ಕುಟುಂಬ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು 'ಬಿ'ಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ; ಅದೇ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಸಿ'ಗೆ ೩೦,೦೦೦ ಪೌಂಡು ಮೌಲ್ಯದ ತನ್ನ ('ಎ'ಯ) ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಈಗ 'ಸಿ' ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

i) ಕುಟುಂಬದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು 'ಬಿ'ಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಹುದು.

ii) ಕುಟುಂಬದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ತಾನೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು 'ಬಿ'ಗೆ ೨೦,೦೦೦ ಪೌಂಡು ಕೊಡಬಹುದು.

[ಬ] ಮೊದಲನೆಯ ದಾರಿಯನ್ನು ಆದೇಶದನ್ವಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ, ಎರಡನೆಯ ದಾರಿಯನ್ನು ಆದೇಶದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯ್ಕೆಯ ಈ ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

i) ಆದೇಶದ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಧರ್ಮನ್ಯಾಯವು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ. ಉಡುಗೊರೆ ಪಡೆದವನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಮಾತ್ರ ಎಂಬ ಷರತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪಡೆದವನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಷರತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾಗ ಕೂಡ ಅದು ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮನ್ಯಾಯವು ಆದೇಶದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಅನುಮತಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಷರತ್ತನ್ನು ಪಾಲಿಸದೆ ಹೋದರೆ ಉಡುಗೊರೆ ಪಡೆಯುವವನು ಏನನ್ನೂ ಪಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ii) ಆದೇಶದನ್ವಯ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪರಿಹಾರದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುವುದಿಲ್ಲ.

iii) ಅನುಮತಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಆದೇಶದ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಆಯ್ಕೆಯು ಇಡೀ ಬಳುವಳಿಯ ಮುಟ್ಟುಗೋಲನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

IV ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಷರತ್ತುಗಳು

೧) ದಾನಿಯು ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಯ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮೂರನೆಯವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಬೇಕು.

೨) ದಾನಿಯು ಅದೇ ಆದೇಶದನ್ವಯ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು.

೩) ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಆಸ್ತಿಯು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದರೆ, ಅದು ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಲು ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತಿರಬೇಕು.

೪) ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಯ ಆಸ್ತಿಯು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡುವಂತಿರಬೇಕು.

ಟಿಪ್ಪಣಿ : ದಾನಿಯು ಆಸ್ತಿಯಿಂದ ತನಗೆ ದೊರಕಬಹುದಾದ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೇನೂ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

V. ಆಯ್ಕೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳು

೧) ಒಬ್ಬನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಎರಡು ಉಡುಗೊರೆಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳು.

ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ತನ್ನದೇ ಆಸ್ತಿಯ ದಾನದ ಸಂದರ್ಭಗಳು.

ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಯು ಲಾಭಕರವಾದುದೆಂಬುದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಕಷ್ಟಕರವಾದುದನ್ನು ಕೈಬಿಡಬಹುದು. ದಾನಿಯ ಉದ್ದೇಶ ತ್ರಾಸದಾಯಕವಾದುದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದು ಲಾಭಕರವಾದುದರ ಸ್ವೀಕಾರಗಳ ಒಂದು ಷರತ್ತು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

೨) ಒಂದು ದಾನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗುಣಗಳು - ಒಂದು ಲಾಭಕರವಾದದ್ದು, ಮತ್ತೊಂದು ಕಷ್ಟಕರವಾದದ್ದು.

ದಾನದ ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವಂತೆ ಇದ್ದ ಹೊರತು, ಅವನು ಎರಡನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು ಇಲ್ಲವೆ, ಎರಡನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

VI ಉಪಸಂಹಾರ

೧) ಪರಿವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆ ಎರಡೂ ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದ ತತ್ವಗಳನ್ನು - ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಿರುವ ಧರ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಿದರ್ಶಿಸುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು.

೨) ಅದು ಹಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ದಾನಿಯು ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರದೆ ಹೋದರೆ ಆಯ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

I. ನಿರ್ವಹಣೆ (Performance)

೧. **ಸಮಸ್ಯೆ :** 'ಎ'ಯು ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು 'ಬಿ'ಯೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆಮೇಲೆ ಅದೇ ಉದ್ದೇಶದ ಮೇಲೆ ಇಡಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡುವ, ಆದರೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡಿಸದ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈಗ ಪ್ರಶ್ನೆ **ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು?** ಅದು

ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಸಂಬಂಧಪಡದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದೊಂದು ಕೆಲಸ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕೆ ಅಥವಾ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ 'ಎ'ಗೆ ಇದ್ದ ಉದ್ದೇಶ ಒಪ್ಪಂದದ ಬಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದೇ ಆಗಿತ್ತು ಎಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕೆ? ಧರ್ಮನ್ಯಾಯವು ಕೊಡುವ ಉತ್ತರ, ಅದು ಒಪ್ಪಂದದ ಬಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿತವಾಗಿದ್ದ ಕೆಲಸವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದು.

೨. **ತತ್ವ :** ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಹಿಂದಿರುವ ತತ್ವ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ತನ್ನ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಹೋಲುವಂತಹ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಾಗ ಧರ್ಮನ್ಯಾಯವು ಆ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.

೩. ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗಿರುವ ಕಷ್ಟಗಳು

ನಿದರ್ಶನ :

'ಎ'ಯು ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೨೦೦ ಪೌಂಡು ಬೆಲೆಯ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ವಿಧವಾನುಭವಕ್ಕೂ ವಿವಾಹವು ವಿಫಲಗೊಂಡ ಮೊದಲನೆಯ ಹಾಗೂ ಇತರ ಪುತ್ರರಿಗೂ ಬಿಡಲು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟನು.

'ಎ' ಆ ಮೌಲ್ಯದ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡನು, ಆದರೆ ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಏನನ್ನೂ ನಿಗದಿಪಡಿಸದೆ ಸತ್ತುಹೋದನು. ಹಾಗಾಗಿ ನೆಲವೆಲ್ಲವೂ ಹಿರಿಯ ಮಗನಿಗೆ ಬಂದಿತು.

ಹಿರಿಯ ಮಗನು ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದನು. ತಂದೆಯು ಮಾಡಿದ ವಿವಾಹ ಪೂರ್ವ ಕರಾರು ಪ್ರಕಾರ, ಅವನ ಚರ ಆಸ್ತಿಯಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೨೦೦ ಪೌಂಡು ಬೆಲೆಯ ನೆಲವನ್ನು ಕೊಂಡು, ಕರಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು ಅವನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವಿರದಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಎರಡೂ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು.

II ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಏಳುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಾಗುತ್ತವೆ

i) ನೆಲವನ್ನು ಕೊಂಡು ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಿದ್ದೂ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಹಾಗೆ ಕೊಂಡಿರುವ ಸಂದರ್ಭ.

ii) ಚರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬಿಡುವುದಾಗಿ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟು, ಅಂತಿಮ ಇಷ್ಟಪತ್ರ ಬರೆದಿಡದೆ ಮೃತನಾಗಿದ್ದರೆ ಆಸ್ತಿಯು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು.

III. ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು

i) ನಿದರ್ಶನ - ಆಗಲೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು

i) ಕೊಂಡ ನೆಲವು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದುದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯದಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಂದದ ಭಾಗಶಃ ಈಡೇರಿಕೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.

ii) ಒಡಂಬಡಿಕೆಯು ಮುಂದೆ ಕೊಳ್ಳುವ ಜಮೀನುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಒಪ್ಪಂದಗಾರನು ಒಪ್ಪಂದಮಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಗಲೆ ತೀರ್ವೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ನೆಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಭಾಗಶಃ ನಿರ್ವಹಣೆ ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗದು.

iii) ಒಪ್ಪಂದಗಾರನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಸ್ವರೂಪದ ಆಸ್ತಿಯು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

IV. ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು

i) ನಿಶ್ಚಿತ ಮೊತ್ತದ ಹಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಂದ.

'ಎ'ಯು ವಿವಾಹಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಪತ್ನಿಗೆ ೬೨೦ ಪೌಂಡುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಾಗಿ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಮದುವೆಯಾಯಿತು, ಅಂತಿಮ ಇಷ್ಟಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿಡದೆ ಅವನು ಮೃತನಾದನು. ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದ ಹಣ ೬೨೦ ಪೌಂಡುಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ.

ಪತ್ನಿಯು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಿದಳು. ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಷ್ಟಪತ್ರರಹಿತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ೬೨೦ ಪೌಂಡು ಪಡೆದದ್ದು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲವೆ ಎನ್ನುವುದು. ಹೌದು ಎಂದು ತೀರ್ಪು ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಇಷ್ಟಪತ್ರ ರಹಿತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ೬೨೦ ಪೌಂಡು ಪಡೆದಾದ ಮೇಲೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಬಾಕಿಯಾಗಿ ವಿಧವೆಯು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಪಾಲನ್ನು ಕೇಳುವಂತಿಲ್ಲ.

೨) ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಾಹವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಪಡೆದ ಹಣವು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಬರಬೇಕಾದುದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಅನ್ವಯವಾಗಿ, ಒಪ್ಪಂದವು ಎಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟು

ನಿರ್ವಾಹವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

೩) ಎರಡು ಅಂಶಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ :

i) ಬಾಧ್ಯತೆಯು ಬರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಒಪ್ಪಂದಗಾರನು ಮೃತನಾದರೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ.

ii) ಬಾಧ್ಯತೆಯು ಸಂಚಿತವಾದ ನಂತರ ಒಪ್ಪಂದಗಾರನು ಮೃತನಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ವರ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ನೆರವೇರಿಕೆ

I. ಸಮಸ್ಯೆ

ಎಯು ಬಿಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಯು ಬಿಗೆ ಒಂದು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಈಗ ಪ್ರಶ್ನೆ : ಬಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕೆ ಇಲ್ಲವೆ, ಎಯು ಬಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಋಣದ ನೆರವೇರಿಕೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕೆ?

II ನೆರವೇರಿಕೆಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆಗೂ ಒಂದು ಸಮಾನತೆಯಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಎರಡರ ನಡುವೆ ಮೂಲಭೂತವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ

೧) ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹವು ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಬಾಧ್ಯನೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ. ನೆರವೇರಿಕೆಯಲ್ಲಾದರೆ ಅದು ಬಾಧ್ಯನೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯೊಂದಿಗಲ್ಲ.

೨) ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ, ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿದೆಯೆ ಅನ್ನುವುದು ಉದ್ದೇಶದ ಮೇಲಲ್ಲ, ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಒಪ್ಪಿದ್ದುದನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆಯೆ ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಉಡುಗೊರೆಯು ಒಂದು ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತದೆಯೆ ಎನ್ನುವುದು ದಾನಿಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

೩) ಒಂದು ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಅದರ ನಿಯಮಗಳಿಗನುಗಣವಾಗಿ ನಡೆಸಿದರೆ, ಬದ್ಧನಾದವನು ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಬದ್ಧನಾದವನು ತನ್ನ ಬಾಧ್ಯತೆಯ ನೆರವೇರಿಕೆಗಾಗಿ ಉಯಿಲು ಬರೆದು ಒಂದು ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಟ್ಟ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ಎನ್ನುವುದು ಇವನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ತನ್ನ ಬಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅವನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ಮೂಲ ಹಕ್ಕುಗಳು ಅವನಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ.

II ಉದ್ದೇಶ, ಉಡುಗೊರೆಯು ಮುಂಚಿನ ಬಾಧ್ಯತೆಯೊಂದರ ನೆರವೇರಿಕೆ

III ನೆರವೇರಿಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಾಗುತ್ತವೆ

i) ದಾನದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಮುಂಚಿನ ಬಾಧ್ಯತೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳು.

ii) ಬಾಧ್ಯತೆಯು ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು.

IV ದಾನದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಮುಂಚಿನ ಬಾಧ್ಯತೆ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿವೆ-

ಅ) ಭಾಗಶಃ ಬಳುವಳಿಗಳ ನೆರವೇರಿಕೆ

ಆ) ಬಳುವಳಿಗಳಿಂದ ಭಾಗಗಳ ನೆರವೇರಿಕೆ.

ಅ) ಬಳುವಳಿಗಳ ಭಾಗಶಃ ನೆರವೇರಿಕೆ

ಭಾಗ - ಒಂದು ಮಗುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಅಥವಾ ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಆಸ್ತಿಯ ಭಾಗ.

ನಿದರ್ಶನ :

ಎಗೆ ಬಿ, ಸಿ, ಡಿ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವನು ಒಂದು ಉಯಿಲು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೂ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಉಯಿಲು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಎಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮೊತ್ತದ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

೨. ಇಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯಿದೆ ಮತ್ತು ಆಮೇಲೆ ಆಸ್ತಿ ಭಾಗವಿದೆ. ಅವು ಒಟ್ಟಾಗಿವೆಯೋ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯೊ? ಉಯಿಲಿನಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಮಗುವಿಗೆ ಈ ಹಣದ ಭಾಗವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕಿದೆಯೆ? ಅಥವಾ ತಂದೆಯು ಕೊಟ್ಟ ಆಮೇಲಿನ ಆಸ್ತಿ ಭಾಗದಿಂದಾಗಿ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತದ ಹಕ್ಕು ನೆರವೇರಿದಂತಾಗುತ್ತದೆಯೆ?

೩. ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದ ಉತ್ತರ, ಮಗುವು ಎರಡನ್ನೂ ಪಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಆಮೇಲೆ ಆಸ್ತಿ ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು ಈಡೇರಿದಂತಾಯಿತು. ಇದನ್ನೇ ಇಮ್ಮಡಿ ಆಸ್ತಿ ಭಾಗಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಿಯಮ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

II ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಗಳಿಂದ ಆಸ್ತಿಭಾಗದ ನೆರವೇರಿಕೆ

೧. ಇದು ಮೊದಲಿನದರ ವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದು. ಮೊದಲ ವರ್ಗದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯಿದೆ, ಆಮೇಲೆ ಆಸ್ತಿ ಭಾಗವಾದ ಹಣವಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಆಸ್ತಿ ಭಾಗವಿದೆ, ಆಮೇಲೆ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯಿದೆ.

೨. ಮೊದಲನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಉಯಿಲಿನಿಂದ ಬಂದ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತದ ಹಕ್ಕು ಆಮೇಲೆ ಬಂದ ಆಸ್ತಿ ಭಾಗದಿಂದ ನೆರವೇರಿತೆ ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬೇರೆ. ಆಸ್ತಿ ಭಾಗದ ಹಕ್ಕು ಆಮೇಲೆ ಬಂದ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತದಿಂದ ನೆರವೇರಿತೆ ಎನ್ನುವುದು.

೩. ಉತ್ತರ ಮೊದಲಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿನಂತೆಯೇ ದುಪ್ಪಟ್ಟು ಆಸ್ತಿ ಭಾಗದ ವಿರುದ್ಧದ ನಿಯಮವು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತದಿಂದ ಆಸ್ತಿ ಭಾಗವು ನೆರವೇರಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

೪. ಉಯಿಲು ಫೈಸಲಾತಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿದ್ದರೆ, "ನಾನು ಉಯಿಲಿನ ಮೂಲಕ ಏನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಯೋ ಅದರ ಬದಲಿಗೆ ಇದು ಎಂದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ" ಎಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುವುದು ಆವಶ್ಯಕ.

ಆದರೆ ಫೈಸಲಾತಿಯು ಉಯಿಲಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿದ್ದರೆ, ಉಯಿಲು ಬರೆದವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೀಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ನಾನು ಕೊಡಲು ಆಗಲೇ ಬದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗೆ ಯಾರಿಗೆ ನಾನು ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತೇನೋ ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಅದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ."

೫. ಆಸ್ತಿ ಭಾಗವೊಂದರ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಆಸ್ತಿ ಭಾಗವು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಇದೇ ನಿಯಮವು ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ.

II ದುಪ್ಪಟ್ಟು ಆಸ್ತಿ ಭಾಗಗಳ ನಿಯಮದ ಮಿತಿಗಳು

೧. ನಿಯಮವು ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ :

೧) ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ ಭಾಗ ಎರಡೂ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭ - ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತವು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವಾಗ, ಮುಂದೆ ನೀಡಿದ ಆಸ್ತಿ ಭಾಗವೂ ಅದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿರುವಾಗ.

೨) ಆಸ್ತಿಭಾಗ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ, ಹಾಗೂ ಆಸ್ತಿ ಭಾಗ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ ಭಾಗ ಈ ಸಂದರ್ಭ. ಆಸ್ತಿಯು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮಗುವಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ರೂಪದಲ್ಲೋ ಆಸ್ತಿ ಭಾಗದ ರೂಪದಲ್ಲೋ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದಾಗ - ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಮೊದಲನೆಯ ಆಸ್ತಿ ಭಾಗವು ಕೇವಲ ಒಂದು ಋಣವಾಗಿರುವಾಗ.

೩) ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತಂದೆಯಾಗಿರುವಾಗ ಅಥವಾ ತಂದೆಯ

ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವಾಗ - ಆದ್ದರಿಂದ, ಒಬ್ಬ ಅನ್ಯನಿಗೆ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆಮೇಲೆ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಫೈಸಲಾತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅನ್ಯನು (stranger)_ ಎರಡನ್ನೂ ಪಡೆಯಬಹುದು, ದುಪ್ಪಟ್ಟು ಆಸ್ತಿಭಾಗದ ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಿಯಮವು ಅವನಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

i) ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವು ಅನ್ಯನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ii) ಮೊಮ್ಮಗುವೂ ಅನ್ಯ.

iii) ಮಗುವಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಅನ್ಯನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

III ಒಂದೇ ಉಯಿಲಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಉಯಿಲು ಮತ್ತು ಅದರ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಎರಡು ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತಗಳಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು

೧. ಎರಡನೆಯ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತವು ಮೊದಲನೆಯದರ ಜೊತೆಗೂಡುವಂಥದ್ದೋ ಕೇವಲ ಪುನರುಕ್ತಿಯೋ ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರಶ್ನೆ.

೨. ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಬಿ >< ಹ್ಯಾಟ್ಸನ್, ೧ Bro. C.C. ೩೯೦ N.

೩. ಎರಡೂ ವರ್ಗಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು.

೧) ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯು ಒಂದು ವಸ್ತುವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ.

೨) ಪೂರ್ವಾಜಿತ ಆಸ್ತಿಯು ಹಣವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ.

೪. ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತವು ವಸ್ತುವಾಗಿರುವಾಗ ನಿಯಮ :- ಒಂದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ಎರಡು ಸಾರಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅದು ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಮರುಕಳಿಕೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ.

೫. ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತಗಳು ಹಣವಾಗಿರುವಾಗ :

೧) ಕೊಡುಗೆಗಳು ಒಂದೇ ಆದೇಶದಲ್ಲಿವೆಯೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆದೇಶ ಗಳಲ್ಲಿವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಿಯಮವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ.

೨) ಧನರೂಪದ ಎರಡು ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಒಂದೇ ಆದೇಶದಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಿಮಯ -

i) ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದರೆ - ಮರುಕಳಿಕೆ

ii) ಅಸಮವಾಗಿದ್ದರೆ - ಜೊತೆಗೂಡಿಕೆ

೩) ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ಧನರೂಪದ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಗಳು :

ನಿಯಮ - ಅವು ಸಂಚಿತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಅಪವಾದ - ಎರಡೂ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಅದೇ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನೀಡಿರುವಾಗ - ಅದು ಮರುಕಳಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಿ. ಮುಂಚಿನ ಬಾಧ್ಯತೆಯು ಒಂದು ಸಾಲದ ಸ್ವರೂಪ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು

೧. ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಎರಡು ವರ್ಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಬಹುದು.

i) ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತದಿಂದ ಋಣದ ನೆರವೇರಿಕೆ.

ii) ಆಸ್ತಿ ಭಾಗದಿಂದ ಋಣದ ನೆರವೇರಿಕೆ.

i) ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತದಿಂದ -

೧) ಒಬ್ಬ ಸಾಲಗಾರನು, ಸಾಲವನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆಯೇ ತನ್ನ ಸಾಲಿಗನಿಗೆ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತವಾಗಿ ಒಂದು ಮೊತ್ತವನ್ನು ಉಯಿಲಿನ ಮೂಲಕ ಬಿಟ್ಟಾಗ ಈ ಸಂದರ್ಭವು ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ : ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತವು ಋಣವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದೆ ಅಥವಾ ಸಾಲಿಗನಿಗೆ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಹಾಗೂ ಋಣ ಎರಡರ ಹಕ್ಕೂ ಇದೆಯೆ?

೨) ನಿಯಮ - ಪೂರ್ವಾಜಿತವು ಋಣವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

೩) ನಿಯಮಕ್ಕಿರುವ ಮಿತಿ - ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮವು ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ -

i) ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತವು ಸಾಲಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮೊತ್ತದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ - ಅಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿಕೆ ಇಲ್ಲ, ಎಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟೇ ಆದರೂ

ii) ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತವನ್ನು ಒಂದು ತುರ್ತಿಗಾಗಿ ನೀಡಿದಾಗ.

iii) ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತವು ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮೊತ್ತವಾಗಿರುವಾಗ - ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಉಳಿಕೆಯಾಗಿರುವಾಗ.

iv) ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತವನ್ನು ಕೊಡಲು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಸಮಯವು - ಸಾಲವನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಸಮಯಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಯಾಗಿರುವಾಗ - ಸಾಲಿಗನಿಗೆ ಅಷ್ಟೇಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಯಾಗುವಂತೆ.

v) ಪೂರ್ವಾಜಿತದ ವಸ್ತುವು ಸಾಲಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವಾಗ - ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭೂಮಿ.

ii) ಆಸ್ತಿಭಾಗದಿಂದ ಸಾಲದ ನೆರವೇರಿಕೆ

೧) ತಂದೆಯು ಮಗುವಿಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದು ಆಮೇಲೆ ತನ್ನ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಸ್ತಿಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಈ ಸಂದರ್ಭವು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆ - ಮಗುವು ಎರಡನ್ನೂ - ಸಾಲವನ್ನೂ, ಆಸ್ತಿ ಭಾಗವನ್ನೂ ಕೇಳಬಹುದೆ? ಅಥವಾ ಸಾಲವು ಆಸ್ತಿ ಭಾಗದಿಂದ ಪೂರೈಸಿರುತ್ತದೆಯೆ?

೨) ನಿಯಮ - ಸಾಲವು ಆಸ್ತಿಭಾಗದಿಂದ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

೩) ಈ ನಿಯಮವೂ ಅದೇ ಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ.

V) ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನೆರವೇರಿಕೆಗಳ ನಡುವೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ.

[ಮುಂದಿನ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ - ಸಂ.]

೨. ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸ್ಥಾನಮಾನ

೧. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಭಾಗಗಳ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ನಿಯಮವನ್ನು ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಕಾನೂನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

೨. ವೆಸ್ಟ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಕಾನೂನು ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಎಂದು ಹೇಳುವ ನಿಲುವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಪರಿಶೀಲನೆ ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವತ್ತ ನಿರ್ದೇಶಿತವಾಗಿದೆ. ವಿಷಯ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಾವು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು -

I. ೧. ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಎಂದರೇನು?

ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಎನ್ನುವುದು ವೈಸ್ಟ್‌ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಕಾನೂನು ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದ ಒಂದು ವಸಾಹತು.

೨. ವಸಾಹತು ಎನ್ನುವುದೇನು?

ಯು.ಕೆ. ಮತ್ತು ಭಾರತ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮಿಕ್ಕಂತೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸ್ವಾಧೀನ ದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಕಾಲೋನಿ ಅಥವಾ ವಸಾಹತು.

೩. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸ್ವಾಧೀನ ಎಂದರೇನು?

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸ್ವಾಧೀನ ಎನ್ನುವುದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗ. ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್ ಇದಕ್ಕೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಪ್ರಭುತ್ವವೇ ಇದೆ.

೪. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಎಂದರೇನು?

ರಾಜನು ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಅಥವಾ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜನು ಪ್ರಭುವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳು, ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ವಿದೇಶಾಂಗ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಆಳುವ ಪ್ರದೇಶಗಳೂ ಸೇರುತ್ತವೆ.

II ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಎಂದರೇನು?

೧. ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಕಾನೂನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ ಸರಕಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅದು

ಜಾರಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸರಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೨. ಆಗ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ನಾವು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

೩. ಏಕೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರವು ಕೆಲವು ವಸಾಹತಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೆಲವದರಲ್ಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ?

೪. ಒಂದು ಕಾಲೋನಿಯ ಸರಕಾರವು ಕಾಲೋನಿಯ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಂಡಿತು.

೫. ವಸಾಹತುಗಳು ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

i) ನೆಲೆಸುವುದರಿಂದ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ವಸಾಹತು.

ii) ಗೆಲ್ಲುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ವಸಾಹತು.

೧) ನೆಲೆಸುವಿಕೆಯಿಂದ ವಸಾಹತು

೧. ಹಾಗಾಗಿ ನೆಲೆಸುವಿಕೆಯಿಂದ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಕಾಲೋನಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ - ಶಾಸಕಾಂಗಗಳ ನಡುವೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಘರ್ಷಣೆ ಉಂಟಾಯಿತು.

೨. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಈ ಕಾಲೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರವನ್ನು ತರಬೇಕಾಯಿತು.

೩. ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರದ ಸ್ವರೂಪ.

ನೆಲೆಸುವ ವಸಾಹತುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಜಯಿಸಿದ ವಸಾಹತುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅವನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.

ರಾಜನು ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರ (UK)ದಲ್ಲಿ ಪಡೆದಿರುವ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕೆ ಸದೃಶವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನೇ ನೆಲೆಸುವಿಕೆಯಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ವಸಾಹತಿನಲ್ಲೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. *೧೦ App. Calls ೬೯೨ (೭೪೪)*. ಅವನಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಂಗಾಧಿಕಾರವಿದ್ದು, ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇರುತ್ತದೆ. *[೩ Moo P.C. ೧೧೫, ೧೮೬೫ : ೧ Moo, P I CC, ೪೧೧, ೧೮೬೩]*. ಆದರೆ ಅವನು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕು :

೧) ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಒಂದು ಶಾಸಕಾಂಗವು, ಯು.ಕೆ.ಗೆ ಸದೃಶವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ಮಾಡಬಹುದು.

೨) ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ರಚನೆಯು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಾಂಸದಿಕ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಕೊಟ್ಟಿರಬೇಕು.

೨) ವಿಜಯದಿಂದ ವಸಾಹತುಗಳು

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ, ತನಗೆ ಸೂಕ್ತವೆಂದು ತೋರುವ ಕಾರ್ಯಾಂಗ, ಶಾಸಕಾಂಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಪರಮಾಧಿಕಾರವಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಸ್ತ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸ್ವಾಮ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಯಾವುದೇ ಸಾಂಸದಿಕ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಅದು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರಬಾರದು ಅಷ್ಟೆ.

ಆದರೆ ಒಂದು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಶಾಸಕಾಂಗವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಈ ಹಕ್ಕು ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಇಡಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದರು ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆಯೆ ಶಾಸನಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರದ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಬಹುದು. *೧೮೩೫ ೨ Kuapp. ೧೩೦ (೧೫೨) Jenson >< Pura; ೧೯೩೨ A.C. ೨೬೦.*

೧. ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಕಾನೂನು ಇವುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

೧) ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಆಫ್ ಕೆನಡಾ

೨) ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್ ಆಫ್ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ

೩) ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಆಫ್ ನ್ಯೂಜೀಲೆಂಡ್

೪) ಯೂನಿಯನ್ ಆಫ್ ಸೌತ್ ಆಫ್ರಿಕಾ

೫) ಐರಿಷ್ ಫ್ರೀ ಸ್ಟೇಟ್

೬) ನ್ಯೂ ಫೌಂಡ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್.

೨. ಈ ಕಾನೂನು ಈ ವಸಾಹತುಗಳನ್ನು ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳೆಂದು ಕರೆದು ಇವುಗಳಿಗೆ ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

೩. ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಕಾನೂನು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಕಾಲೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರಗಳಿದ್ದವು.

ಹಾಗಾದರೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು?

ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರದ ರಚನೆ

೧) ಕಾಲೋನಿಯು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವಾಗುವಂತಹ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಸಾಹತು ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತವನ್ನು ಕೋರುವುದು.

೨) ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ಮಿತಿರಹಿತ ಸರ್ವೋನ್ನತ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಕೋರುವುದು.

ಈ ಎರಡೂ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಸ್ವಯಂ-ಆಡಳಿತವಿರುವ ವಸಾಹತು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲೇ ಉಕ್ತಿಯ ವೈರುಧ್ಯವಿದೆ.

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಪರಿಹಾರವು ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ :

೧. ಕಾಲೋನಿಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತಗಳ ನಡುವೆ ಅಧಿಕಾರ ವಿಭಜನೆ ಹೇಗಿತ್ತು?

೨. ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಕೊಡಲಾದ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಅವು ಹೇಗೆ ಚಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಸೂಚಿತ ವಿಭಜನೆಯು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ವಸಾಹತು ಶಾಸಕಾಂಗ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ವಸಾಹತು ಆಡಳಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ವಸಾಹತು ಕಾನೂನುಗಳು ಕೈಲಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರವು ವೀಟೋ ಚಲಾಯಿಸಿ ವಿಫಲಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅದೂ ವಸಾಹತು ಆಡಳಿತದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಾಚೆಗಿದೆ ಎಂಬ ಆಧಾರದಿಂದ ಅಲ್ಲ, ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿವೆ.

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬರಹದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಿಷಯವು ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸರಕಾರವು ಸ್ವತಂತ್ರವಿತ್ತು.

ಈ ಕೆಳಗಿನವು ಈ ವಸಾಹತುಗಳ ಸಂವಿಧಾನದ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದವು :

೧) ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ಸಲಹೆಯಂತೆ ರಾಜನು ಗವರ್ನರ್ ಮತ್ತು ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್‌ರನ್ನು ನೇಮಿಸುವುದು.

೨) ತನ್ನ ಸಚಿವರ ಸಲಹೆಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಲು ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್‌ನಿಗಿರುವ ಹಕ್ಕು.

೩) ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಸಲಹೆಯಂತೆ ರಾಜನು ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಕಾದಿರಿಸಲು ಗವರ್ನರ್‌ನಿಗಿರುವ ಅಧಿಕಾರ.

೪) ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಲು ರಾಜನಿಗಿರುವ ಅಧಿಕಾರ.

ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಕಾನೂನಿನ ಅಂಶಗಳು

I. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ಅಂಗೀಕರಿಸುವ ಶಾಸನಗಳ ಮೇಲು ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಶಾಸನ ಸಭೆಯನ್ನು ಅದು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

೧) ಅದು ವಸಾಹತು ಕಾನೂನು ಸಿಂಧುತ್ವ ಕಾಯ್ದೆ (ಕಲೋನಿಯಲ್ ಲಾಸ್ ವ್ಯಾಲಿಡಿಟಿ ಆ್ಯಕ್ಟ್) ಅನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

೨) ಅದು ಯಾವುದೇ ಯು.ಕೆ. ಶಾಸನವನ್ನು ಡೊಮಿನಿಯನ್ನಿನ ಭಾಗವಾಗಿರುವಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಶಾಸನ ಸಭೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

II. ಅದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಶಾಸಕಾಂಗ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೇಲೆ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತದೆ.

೧) ೧೯೩೧ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೧ರ ನಂತರ ಅಂಗೀಕೃತವಾದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಯಾವುದೇ ಶಾಸನವು ಒಂದು ಡೊಮಿನಿಯನ್ನಿಗೆ ಅದರ ಶಾಸನದ ಭಾಗವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಣೆಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ವಿಸ್ತರಣೆಗೊಂಡಿರುವಂತೆ ಭಾವಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಬೇಕಾದರೆ ಡೊಮಿನಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಆ ಶಾಸನ ರಚನೆಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದೆ ಎಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರಬೇಕು.

೨) ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ, ಅಥವಾ ರಾಜ ನಡವಳಿಕೆ, ಬಿರುದು ಬಾವಲಿಗಳು ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡುವ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಡೊಮಿನಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್ ಎರಡರ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟುಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸಮ್ಮತಿ ಅಗತ್ಯ.

III ಕಾನೂನು ಇತರ ಈ ಕೆಲವು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ

೧) ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್‌ನ ನೇಮಕ

೨) ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ಕಾದಿರಿಸುವುದು

೩) ಮಸೂದೆಗಳು ಅಂಗೀಕೃತವಾಗಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡದಿರುವುದು.

ಆದರೆ ಈ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಬದಲಾವಣೆಯುಂಟಾಗಿದೆ.

ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಸಲಹೆ ಕೊಡುವ ಹಕ್ಕು.

* * * * *

ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಅಂದರೆ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯ ಎಂದಲ್ಲ.

* * * * *

೨. ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿದೆ.

೩. ಭಾರತವನ್ನು ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಆಜ್ಞಾಪ್ರಕಾರ ಆಳುತ್ತಿರುವ ಭಾಗಗಳ ಬಗೆಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ.

೪. ಇಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಗಳ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತ್ರ ಚರ್ಚಿಸಿದೆ.

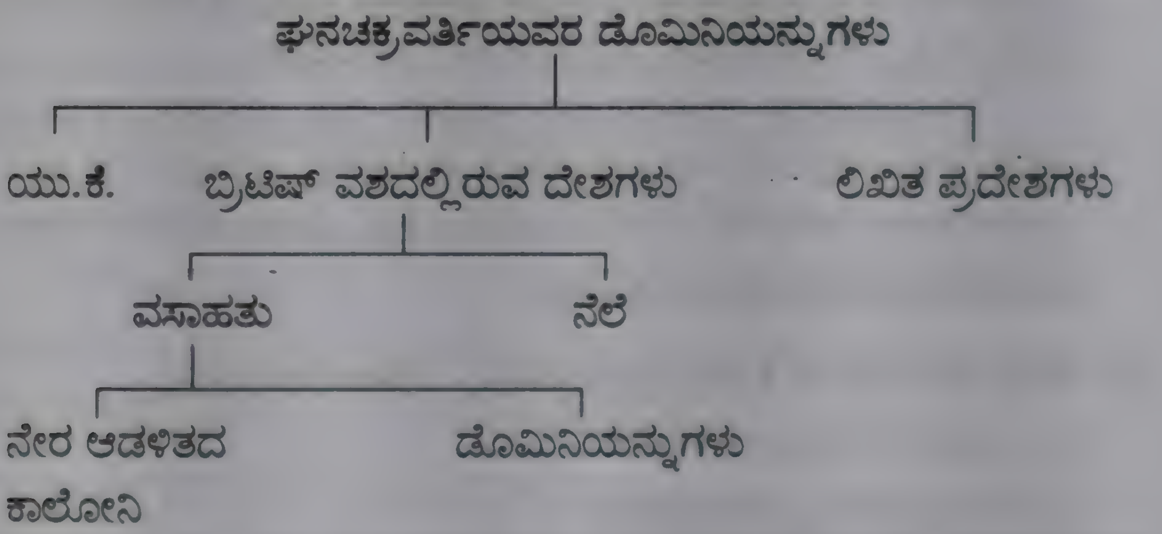
೫. ವಸಾಹತುಗಳ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಸಾಂಸ್ಥಿಕತೆಯು ಹೇಗೆ ಆ ವಸಾಹತು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

೬. ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳಿವೆ -

೧) ನೆಲೆಸುವಿಕೆ

೨) ಗೆಲ್ಲುವಿಕೆ ಅಥವಾ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ.

* * * * *

ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳು (ಅಧಿಪತ್ಯ ರಾಜ್ಯ)

೧. ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಕಾಲೋನಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ೧೯೨೫ರಲ್ಲಿ ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

೨. ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳ ಮತ್ತು ಕಾಲೋನಿಗಳ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿತ್ವವನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಸಚಿವನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ೧೯೩೦ರ ನಂತರ ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯು ನೇಮಿತನಾದನು.

೩. ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಕಚೇರಿಯು ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅವು ದಕ್ಷಿಣ ರ್‍ಹೋಡೀಸಿಯಾ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಹೈ ಕಮೀಷನ್ [ಅಂದರೆ, ಬಸುಟೋಲ್ಯಾಂಡ್, ಬೆಚುನಾಲ್ಯಾಂಡ್, ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸ್ವಾಜೀಲ್ಯಾಂಡ್], ಸಾಗರೋತ್ತರ ನೆಲೆಗಳು, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಭೆ-ಸಮಾವೇಶಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

(ನೋಡಿ ಸರ್ ಜಿ. ವಿ. ಫಿಡ್ಡಿಸ್, ದಿ ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಅಂಡ್ ಕಲೋನಿಯಲ್ ಆಫೀಸಸ್ The Dominios and Colonial Offices).

ಓಲ್ಡ್ ಹ್ಯಾಲ್ಸ್‌ಬರಿ (old Halsburry), I, ಪು. ೩೦೩.

೬೬೨. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರ ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ -

ಅ) ಯು.ಕೆ. ಮತ್ತು ಯಾವುದೆ ವಸಾಹತು, ಪ್ಲಾಂಟೇಶನ್, ದ್ವೀಪ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರ ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ಭೂಪ್ರದೇಶ ಅಥವಾ ನೆಲೆ. ಅವು ಯು.ಕೆ.ಯೊಳಗೇ ಇರುವವಲ್ಲ.

(ನ್ಯಾಚುರಲೈಸೇಷನ್ ಆ್ಯಕ್ಟ್, *೧೮೭೦, ೩೩, Ne.C.೧೪*, *೧೭*)

ಆ) ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಜನ ಅಧೀನನಾದ ರಾಜನ ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸ್ಥಳಗಳು.

[ಕ್ರೋ ಮತ್ತು ರ್‍ಯಾಮ್‌ಸೇ (೧೬೭೦) ವಾಗ್, ೨೮೧]

ಇ) ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಯುದ್ಧನೌಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿರುವ ಹಡಗುಗಳು *(Parliament v/s Belge (೧೮೮೦) ೫ P.D. ೧೯೭).*

ಈ) ಸಾಗರಾಂತರ ವಾಣಿಜ್ಯ ನಡೆಸುವ ವರ್ತಕರು

[೧೮೭೦ S.R. ೬ Q. B. ೩೧. ಮಾರ್ಷಲ್ >< ಮುರ್ಗಟ್ರಾಯ್ಡ್] ಮತ್ತು ಬಹುಶಃ ಹೊರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಮುದ್ರ ಭಾಗ. [ಹೋಲಿಸಿ : *R V/s Carr and Wilson (೧೮೮೨) ೧೦. QBD. ೭೬]*

ಹ್ಯಾಲ್ಸ್‌ಬರಿ (Halsburry) X ಪು. ೫೦೩ ಪ್ಯಾರಾ ೮೫೬

೧. "ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಸ್ತಿ" ಎಂದರೆ ಯು.ಕೆ. ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಘನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರ ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳ ಯಾವುದೇ ಭಾಗ; ಅಂತಹ ಭಾಗಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ

ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳೆರಡರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲೂ ಇರುವುದನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಸ್ತಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. *[Interpretation Act ೧೮೮೯ (೫೨ ಮತ್ತು ೫೩ Vict. C. ೬೩) s. ೧೮ (೨)].*

೨. ಕಾಲೋನಿ ಎನ್ನುವುದು ಘನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರ ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳ ಯಾವುದೇ ಭಾಗ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ದ್ವೀಪಗಳು ಹಾಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯಾ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ. ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಭಾಗಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಒಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಾಲೋನಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ [ಪೂರ್ವೋಕ್ತ, *S.೧೮ (೩)]*.

೩. ಒಂದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನೆಲೆಯೆಂದರೆ, ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಗೆಲ್ಲುವ ಮೂಲಕ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಲ್ಲದ, ಮತ್ತು ತತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರದೇಶದ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವ ಯಾವುದೇ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಸ್ತಿ, [British Settlements Act, ೧೮೮೭ (೫೦-೫೧ Vic. (೫೪) S ೬].

೪. ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಿರದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಅವಲಂಬಿತ ರಾಜ್ಯಗಳು (Dependencies) ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಹೊರಗಿನ ರಾಜ್ಯಗಳು, ವಸ್ತುತಃ ಅವುಗಳನ್ನು ಗ್ರೆಟ್ ಬ್ರಿಟನ್ ಆಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇತರ ವಿದೇಶಗಳ ಬಗೆಗೆ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಅವು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು 'ಸಂರಕ್ಷಿತ ರಾಜ್ಯ' (Protectorate)ಗಳು. ಅಂದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಭೂ ಪ್ರದೇಶಗಳು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೇಶೀಯ ಅರಸರು ಮತ್ತು ನಾಯಕರೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದದಿಂದ ಇದು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸೈಪ್ರಸ್ ಮತ್ತು ವೀಹೈವೀ ಎರಡೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಿಶೇಷ ಒಪ್ಪಂದದಿಂದಾಗಿ ಗ್ರೇಟ್ ಬ್ರಿಟನ್ ಆಳುತ್ತಿರುವ ದೇಶಗಳು. ಆಳಿಕೆಯು Foreign Jurisdiction Act ೧೮೯೦, ೫೩-೫೪ Vic. C. ೩೭ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸಂರಕ್ಷಿತ ರಾಜ್ಯಗಳು ಹೇಗೋ ಇವುಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಶೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಜ್ಯ ಭಾಗಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಭಾರತವನ್ನು ನಮ್ಮ ಬೃಹತ್ ಆಶ್ರಿತ ದೇಶ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

೫. ನೆಲೆಸು ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ (ಕ್ರೌನ್ ಕಾಲೋನಿಗಳು) ಸರಕಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು

ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಶಾಸನಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸರಕಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. [ಎಸ್ ಎಸ್ ಜಿಬ್ರಾಲ್ಟರ್, ಅಶಂತಿ, ವರ್ಜಿನ್ ದ್ವೀಪಗಳು, ಸೇಂಟ್ ಹೆಲೆನಾ ಮತ್ತು ಬಸುಟೋಲ್ಯಾಂಡ್] ಇಲ್ಲವೆ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಭಾಗಶಃ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ, ಮಿಕ್ಕ ಭಾಗವು ಚುನಾಯಿತವಾದ ಒಂದು ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಸಂಪುಟದ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಶಾಸನಾಡಳಿತ ನಡೆಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಾದಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಆಶ್ರಿತ ದೇಶಗಳು (Protectorates) ಘನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳ ಭಾಗಗಳಾಗದೆ ಹೋದರೂ ಅಲ್ಲಿ; ಕ್ರೌನ್ ಕಾಲೋನಿಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳು ಚುನಾಯಿತ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳಿರುವ ಕಾಲೋನಿಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯು.ಕೆ.ಯಲ್ಲಿಯಂತೆಯೇ ಕಾರ್ಯಾಂಗವು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ನೇಮಿಸಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಏಕೈಕ ಅಧಿಕಾರಿ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್.

ಹ್ಯಾಲ್ಸ್‌ಬರಿ (Halsburry) X ಪು. ೫೨೧

೮೮೫. ಈಚಿನ ಎರಡು ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ "ಪ್ರೊಟೆಕ್ಟೊರೇಟ್" ಎಂಬ ಪದದ ಶಾಸನ ಸಮ್ಮತವಾದ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರ ಪೂರ್ವಕ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿಲ್ಲ, ಆಶ್ರಿತ ರಾಜ್ಯಗಳು ನಿಖರವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ; ಆದರೆ ಅವುಗಳ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ನಾಗರಿಕ ದೇಶವೂ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಫಾರಿನ್ ಜ್ಯೂರಿಸ್ಡಿಕ್ಷನ್ ಆ್ಯಕ್ಟ್, ೧೮೯೦ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರಿಗೆ ವಹಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಗಳಿಂದ ಅವುಗಳ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಅಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಹಲವು ರಾಜಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು "ಅಥವಾ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರಿಗಿರುವ" ಅಧಿಕಾರಗಳು ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಹ್ಯಾಲ್ಸ್‌ಬರಿ (Halsburry) XIV, ಪು. ೪೨೦.

"ಡೊಮಿನಿಯನ್ನು"ಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕುರಿತು ಈಚೆಗೆ ಬರೆದಿಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೋಡಿ R V/s Crese ೧೯೧೦ S.K.B. ೫೭೬, ೬೦೭, ೬೨೨.

ಹ್ಯಾಲ್ಸ್‌ಬರಿ (Halsburry) IX ಪು. ೧೬

ರಾಜನ ಅಧಿಕಾರವು ಅವನ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೇಲೂ, ಅವರು ಎಲ್ಲೇ ಇರಲಿ, ಮತ್ತು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿದೇಶೀಯರ ಮೇಲೂ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾದರೋ ಸೀಮಿತವಾದದ್ದು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಸ್ಕಾಟ್‌ಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಐರ್ಲೆಂಡ್ ಎರಡನ್ನೂ ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್‌ಗೆ ಸೇರಿಸಿದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಅದು ಮಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ನ್ಯಾಯ ಸನ್ನದು (Charter of Justice), ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲೋನಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡುವ ಪತ್ರಗಳು, ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಗಳಿಂದ; ಹಾಗೂ ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ತನ್ನ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿಲ್ಲದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೂ ಒಂದು ಮಿತಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ರಾಜನು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ ವಹಿಸಿಕೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜನು ತನ್ನ ದಂಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

* * * * *

ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಬೆಳವಣಿಗೆ

೧. ಮೊದಲು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ಮತ್ತು ಸರಕಾರ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದ ಪರಮಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ತಾರ್ಕಿಕ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯಲ್ಲಿ ಲಾರ್ಡ್ ಜಾನ್ ರಸೆಲ್ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

೨. ಎರಡನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಸಾಹತು ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತದ ಬೇಡಿಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ಹಿತದ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲೋನಿಗಳೇ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

೩. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ವೈರುಧ್ಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತವಿರುವ ಆಶ್ರಿತ ರಾಜ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ವಿರೋಧಾಭಾಸ.

ಪರಿಹಾರ

ಒಂದು ಕಡೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ಒಂದು ವಸಾಹತಿಗೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯ

ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ವಸಾಹತು ಶಾಸಕಾಂಗ, ಆಡಳಿತಾಂಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗಗಳು ಸರಕಾರವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಪಡೆಯಿತು. ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲೋನಿಯು ಪರಮಾಧಿಕಾರ ಮಟ್ಟದ್ದಾಯಿತು.

ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಯಿಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಾಗ ಕಾಲೋನಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ಮಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ಕಾಲೋನಿಯ ಒಂದು ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಶಾಸನವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಥವಾ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತಂದು ಅಥವಾ ಕಾಲೋನಿಯ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಯಾವುದಾದರೂ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಒಂದು ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಶಾಸನವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಅದು ಚಲಾಯಿಸಿತು.

ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು : ೧) ವಸಹಾತು ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಹೇಗೆ? ೨) ಇವು ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ನೀಡಿರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ವಿಧಾನ ಯಾವುದು?

೧) ಸೂಚಿತವಾದ ವಿಭಜನೆಯು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ವಸಾಹತಿನ ಶಾಸಕಾಂಗ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೂ ವಸಾಹತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪರಿಧಿಯೊಳಗೇ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದರ ಕೆಲಭಾಗವನ್ನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ವೀಟೋ ಚಲಾಯಿಸಿ ತಳ್ಳಿಹಾಕಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆ ವಿಚಾರವು ಕಾಲೋನಿಯ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಾದುದು ಎಂಬ ಆಧಾರದಿಂದಲ್ಲ, ಅದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲವು ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ.

೨) ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಕ್ರಿಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಇಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ವಾದಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿ ತನ್ನನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ನಿರಾಕರಿಸಿತು. [ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನ್ ಮಸೂದೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅವಕಾಶಗಳು ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ನಿಲ್ಲದಾದುವು].

೩) ಕಾಲೋನಿಯ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗೊಂದಲವಿಲ್ಲದಂತೆ, ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಹೇರಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ, ಸಂಘರ್ಷವಾಗದಂತೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗೊಳಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಾಯಿತು :

i) ಮೀಸಲಾತಿಯ ಅಧಿಕಾರಗಳು

ii) ವಜಾ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಗಳು

iii) ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್‌ನ ನೇಮಕಾತಿ

iv) ಕಾಲೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರದ ಸ್ವರೂಪ

v) ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರಕ್ಕಿರುವ ಹಕ್ಕು.

vi) ೧೮೬೫ರ ವಸಾಹತು ಕಾನೂನುಗಳ ಸಿಂಧುತ್ವ ಶಾಸನ.

೪) ಕಾಲೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರದ ಸ್ವರೂಪ

ಸರಕಾರದ ಕಾರ್ಯಾಂಗಾಧಿಕಾರವು ಗಮರ್ವರ್ನರ್‌ನಲ್ಲಿತ್ತು. ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರ ಅವನಿಗಿತ್ತು. ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವವರ ಜೊತೆಗೆ ಸೂಕ್ತರಾದವರೆಂದು ತಾನು ಭಾವಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅವನು ನೇಮಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದೋ ಎರಡೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಚಿವರಾಗುವವರು ಕಾರ್ಯಕಾರೀ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರಬೇಕೆಂದೋ ಕಾರ್ಯಕಾರೀ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಾವಧಿಗೆ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸದನದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರಬೇಕೆಂದೋ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರ್ಯಕಾರೀ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಿರಬೆಕು, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಕಾನೂನು ವಿಧಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕಾರ್ಯಕಾರೀ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಇರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕಾರೀ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಯಾವುದೇ ಸದನದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರಬೇಕಾದ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಶಾಸನವು ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಒಂದು ವಲಯವನ್ನು ವಿಧಿಸಿತು. ಅದರೊಳಗೇ, ವಸಾಹತು ಶಾಸನ ಸಭೆಗೆ ಶಾಂತಿ, ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಕಾಲೋನಿಯ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರವಿತ್ತು.

ಗವರ್ನರ್‌ರಿಗೆ ಸೂಚನೆಗಳು, ಆತನು ಕಾರ್ಯಕಾರೀ ಮಂಡಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಲು ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುವು. ಮಂಡಳಿಯ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಗವರ್ನರ್ ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ ಪುರಸ್ಕರಿಸದಿರಬಹುದು.

ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರವಾದರೋ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದ್ದುದು ಕಾನೂನಿನ ಮೇಲಲ್ಲ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ವಿಶ್ವಾಸದ ಮೇಲೆ.

ಅಂತರ-ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ಲಕ್ಷಣ

ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್ ಮರ್ಚೆಂಟ್ ಷಿಪ್ಪಿಂಗ್ ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿ ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮಾನತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇವು ೧೯೩೦ರ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಕಾನ್‌ಫರೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಅಂತರ-ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಣದ ಉಲ್ಲೇಖದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. [Cmd. ೩೯೯೪, ಭಾಗ VII]

ಆದರೆ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಆಗ ಐರಿಷ್ ಫ್ರೀ ಸ್ಟೇಟ್, ಲೀಗ್ ಆಫ್ ನೇಷನ್ಸ್‌ನ ಸಚಿವಾಲಯದಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ೧೯೨೧ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೬ನೆಯ ತಾರೀಕಿನ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಲೀಗ್ ಆಫ್ ನೇಷನ್ಸ್ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯ ೧೮ನೆಯ ಪ್ರಕರಣದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೇ ಇದೆ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ನೋಂದಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಒಪ್ಪಂದವಾಗಲಿ ಲೀಗಿನ ವತಿಯಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಾಗಲಿ ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅವರವರ ನಡುವಣ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿತು *[Keeth, R.G. II. ೮೮೪, ೮೮೫]*.

೧೯೨೬ರ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಕಾನ್‌ಫರೆನ್ಸ್ ಈ ನಿಲುವನ್ನು ತಳೆಯಿತು. ೧೯೨೫ರ ಆರ್ಮ್ಸ್ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಕಾನ್‌ಫರೆನ್ಸ್‌ನ ನ್ಯಾಯಿಕ ಸಮಿತಿಯು ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿತ್ತು. *[Cmd. ೨೭೬೮ p.೨೩]*.

(ಐರಿಷ್ ಫ್ರೀ ಸ್ಟೇಟ್ ಹಾಗೂ ಯು.ಕೆ.ಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮಿಕ್ಕ ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳು ೧೯೨೯ರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಐಚ್ಛಿಕ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ *(Cmd. ೩೪೫೨, ಪು. ೪೧೫)* ಪರ್ಮನೆಂಟ್ ಕೋರ್ಟ್ ಆಫ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಜಸ್ಟೀಸ್‌ಗೆ ಮಂಡಿಸಿದವುಗಳಿಂದ ಅಂತರ-ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿವಾದಗಳ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದುವು. ಹಾಗೆಯೇ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿವಾದಗಳ ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟ್‌ಗಾಗಿ ೧೯೨೮ರ ಜನರಲ್ ಆ್ಯಕ್ಟ್‌ಅನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವಾಗ ಕೂಡ *[Cmd. ೩೯೩೦, ಪು. ೧೪, ೧೫]*.

ಅಂತರ - ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಮೊದಲಾಯ್ಕೆಗಳದ್ದು ದೇಶದೊಳಗಿನ ವಿಚಾರ. ಅಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಿಯಮಗಳು ವರ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ರಾಜನಿಷ್ಠೆ

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಜೆಗಳೆಂಬ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಾನ ರಾಜನಿಷ್ಠೆಯ ಬಂಧನವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಭಾಗದ ಏಕಪಕ್ಷೀಯ ಕ್ರಮವು

ಕಡಿದುಹಾಕಲಾರದು. ಇದು ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಘೋಷಿತವಾಗಿದೆ. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸದಸ್ಯರ ಮುಕ್ತ ಒಡನಾಟಗಳ ದ್ಯೋತಕ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಾನ ರಾಜನಿಷ್ಠೆಯೆಂಬ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಬಂಧಿತರಾಗಿದ್ದಾರಾದ್ದರಿಂದ ಸಿಂಹಾಸನದ ವಾರಸುದಾರಿಕೆ, ರಾಜ ನಡವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಿರುದು ಬಾವಲಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡುವ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳ ಹಾಗೂ ಯು.ಕೆ.ಯ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟುಗಳ ಸಮ್ಮತಿ ಅಗತ್ಯ ವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯು ಕಾನೂನಲ್ಲ. ಅದು ಸಂವಿಧಾನದ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಈ ಐಕ್ಯತೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ತನ್ನ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಆಧಾರದಿಂದಾಗಿ ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಅಂಗವು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಮಸೂದೆಗೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಲಿ ಅವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಲಿ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ : ೧೯೨೯ರ ಸಮ್ಮೇಳನದ ವರದಿಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಾ, ಕೇಂದ್ರ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು, ಉದ್ದೇಶಿತ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯು "ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಯಾವನೇ ಸದಸ್ಯನು ಅದರಿಂದ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪಡೆದಿರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗದು" ಎಂದು ಹೇಳಿತು.

ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಎಂಪೈರ್

XI ೭೯೭-೮೦೦

ಆದರೆ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಎಂದೂ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳ ಹಾಗೂ ಯು.ಕೆ.ಯ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಸಮಾನತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಂತರ-ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಒಂದು ವಿಧಾನದ ಅಗತ್ಯ ವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. *[Cmd. ೩೪೭೯, P. ೪೧]*

ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ೧೯೩೦ರ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್, ಅಂತಹ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕು. ಕ್ರಮವನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ನ್ಯಾಯಾರ್ಹವಾದವುಗಳಿಗೂ ನಡುವೆ ಇರುವ ವಿರೋಧಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ (Tribunal)ವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕವಾಗಿ ರಚಿಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಐವರು ಸದಸ್ಯರಿರಬೇಕು, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಯಾರನ್ನೂ ಸೇರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಕ್ಷವೂ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರು ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟವರಾಗಿರಬಾರದು. ಉನ್ನತವಾದ ನ್ಯಾಯಿಕ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಇದ್ದವರಾಗಿರಬೇಕು. ಅಥವಾ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ನ್ಯಾಯವಾದಿಯಾಗಿದ್ದು ಆಯ್ಕೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೊಂದಿದವರಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂತಹ ನಾಲ್ಕು ಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬಹುದು, ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಪಕ್ಷಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿ ಭರಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಕ್ಷವೂ ತನ್ನ ಪರವಾದ ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳ ಹೊರ ಪ್ರಭುತ್ವ

ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತವಿದೆ, ಆದರೆ ಸ್ಥಾನಮಾನವಿಲ್ಲ. (ಅವಕ್ಕೆ) ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸ್ಥಾನವಿದೆ, ಅದು ನ್ಯಾಯಿಕವಾದದ್ದಲ್ಲ; ವಸ್ತುತಃ ಇದೆ, ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಅಲ್ಲ.

ಅನೇಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳಿಗೆ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು, ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ರೀತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸಮಾನ ರಾಜನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಚಕ್ರವರ್ತಿತ್ವಗಳಿಂದಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಡೊಮಿನಿಯನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಜ್ಯವಾಗದಂತೆ ಮಾಡಿವೆ.

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಾಟಸ್ಥ್ಯ ನೀತಿಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಅದನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಕಾರವು ಮಾತ್ರ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದೆ. [ಕೆರ್ತ್ ಡಿಜಿ II ೮೬೭, ೮೬೮, ೭೧, ೭೨, Soverignty of Dominions of D. ೩೦೦-೩೦೪, ೪೬೩-೪೭೧]

ಡೊಮಿನಿಯನ್ನುಗಳನ್ನು ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆಯೇ ರಾಜನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಘೋಷಿಸಬಹುದೆ ಎಂಬ ಬಗೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಗಂಭೀರವಾದ ಸಂದೇಹವಿದೆ.

ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಪರಿಣಾಮಗಳು

೧. ಅದು ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆಯೆ?

ಅವಕ್ಕೆ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಂತೂ ಇವೆ. ಆದರೆ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಅವಕ್ಕಿಲ್ಲ.

೨. ಇದು ಮೂಲದಿಂದ ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೆ?

* * * * *

ಲಾ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಲಿ ರಿವ್ಯೂ

ಸಂಪುಟ - ೬

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲು ವಿದೇಶೀಯರಿಗಿರುವ ಹಕ್ಕು ಪು. ೨೭

ವಿಷಯ - ವಲಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಒತ್ತಾಯ, ಪು. ೩೮೮.

ಪೌರತ್ವ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠೆ

ಸಂಪುಟ - ೧೭ ಪು. ೨೭೦

ಸಂಪುಟ - ೧೮ ಪು. ೪೯

ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪೌರತ್ವ ಕಾನೂನು

(Law of Citizenship in the United States)

ಪ್ರೆಂಟಿಸ್ ವೆಬ್‌ಸ್ಟರ್

ಆಲ್ಬನಿ - ೧೮೯೧

ವೆಬ್‌ಸ್ಟರ್

"ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಪೌರರಿಗೂ, ಅಂದರೆ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಒಂದು ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಆ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿದ್ದು ಪೌರರಾಗಿಲ್ಲದವರಿಗೂ ನಡುವೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಕುರಿತ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಂತೂ ಸತ್ಯ. ಯಾರು ಪ್ರಜೆಗಳು, ಯಾರು ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಷ್ಟಗಳಿವೆ. ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟೇಮಟ್ಟಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಹೊರ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಪಡೆಯುವವರು ಎಂಬ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಈ ನೆಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದದ್ದೇ ಹಾಗೆ, ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅವರ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಯಾವ ಕಾನೂನು ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ಮುಂದುವರಿದು ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಪ್ರಜೆಗಳು ಅನುಭೋಗಿಸುವ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳೇ ಅವರು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ ಅವರಿಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಏಕೆಂದರೆ

ಪೌರತ್ವದಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕಾನೂನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ, ಅದು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಕಾನೂನಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪೌರತ್ವದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಕೀಳುಗೈಯ ವಂತಿಲ್ಲ."

ರೋಮನ್ ನ್ಯಾಯದ ದೃಷ್ಟಿ

೧. ಒಂದು ಸಮಾಜವು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದು ಮನುಷ್ಯನಿಂದ. ತನ್ನ ಸಹಚರರೊಂದಿಗೆ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಸಹಜ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿದನು, ತಾನೂ ಇತರರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡ ಸಮಾಜದ ಮೂಲವಸ್ತುವಾದನು.

೨. ಹೀಗೆ ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯು ರೂಪುಗೊಂಡು ಅವನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬೆರೆತುಕೊಂಡನೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅದನ್ನು ತೊರೆದುಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

೩. ರೋಮಿನ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರು ರೋಮಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೋ ಅವರು ಮಾತ್ರವೇ ತಮ್ಮನ್ನು ರೋಮನರು ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅನತಿ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ವಿದೇಶೀಯರಿಗೂ ಶಾಸಕಾಂಗವು ರೋಮನ್ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ನೀಡಿತು. ಮುಂದೆ ನೆರೆಹೊರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ರೋಮ್ ಗೆದ್ದಾಗ ಅವುಗಳಿಗೆ ಶಾಸಕಾಂಗವು ಸನ್ನದುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ಅವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಜನತೆಯನ್ನು ರೋಮನ್ ಪೌರತ್ವಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು, ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಪೌರತ್ವವು ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೪. ಸಿಸೆರೋ ಹೀಗೆ ನಿಯಮವನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಾನೆ :

"ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನೂ ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಸದಸ್ಯತ್ವದ ತನ್ನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ತೊರೆಯಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿರಬೇಕು". ಅವನೇ ಮುಂದುವರಿದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ : "ಇದೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅತ್ಯಂತ ದೃಢವಾದ ತಳಹದಿ". ಈ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ, ಬಂದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ರೋಮನರು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು, ಯಾರನ್ನೂ ತಮ್ಮೊಂದಿಗೇ ಉಳಿದಿರಬೇಕೆಂದು ಬಲಾತ್ಕಾರಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ.

೫. ರೋಮನ್ ನ್ಯಾಯದ ಈ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಆಧಾರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ನಿಯಮವಾಗಿದೆ.

ಧಾಳಿಯ ಪರಿಣಾಮ

೬. ರೋಮ್ ಪತನಗೊಂಡ ನಂತರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ನಿಯಮದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಧಾಳಿಕೋರರು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ತತ್ವಗಳು ಬಂದುವು.

೭. ಧಾಳಿಕಾರರು ಜನರನ್ನೂ ಅವರ ನೆಲವನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ಆಕ್ರಮಣಕಾರರು ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸರಕಾರವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡರು, ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜನು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ, ಸರಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಅವನಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹೇರಲ್ಪಟ್ಟವು, ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾನವನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಯಿತು.

೩. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರದ ಕಾನೂನು

(The Law of Specific Relief)

(ಮೊದಲ ಭಾಗವು ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ - ಸಂ)

* * * *

ನ್ಯಾಯವು ಆದರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹರಣೆಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಡುತ್ತದೆ.

ii) ಯಾರ ಪರವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು ಅನುಮತಿಸಬಹುದೋ ಅವನು ವಾದಿ ಅಥವಾ ಫಿರ್ಯಾದಿ.

iii) ಯಾರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು ಅನುಮತಿಸಬಹುದೋ ಅವನು ಪ್ರತಿವಾದಿಯೆನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ ಹೀಗೆ : ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಡಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆಯೆ?

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವು ೨೨ನೆಯ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿದೆ.

ಅ) ೨೨ನೆಯ ಕಲಮು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ -

೧) ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವು ವಿವೇಚನಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿರಬೇಕಾದದ್ದು ಎಂದು ಅದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಬೇಕಾದರೆ ಅದನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬಹುದು ಅಥವಾ ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದು. ಅದು ಶಾಸನ ಸಮ್ಮತವಾಗಿದೆಯೆಂಬಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಬದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ.

೨) ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಿವೇಚನಾಧಿಕಾರವು ನಿರಂಕುಶವಲ್ಲ, ದೃಢವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ತರ್ಕಸಮ್ಮತವಾದದ್ದು, ನ್ಯಾಯಿಕ ತತ್ವಗಳಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿತವಾದದ್ದು.

ಆ) ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು ನೀಡದಿರಲು ವಿವೇಚನೆ ತೋರಿಸಬಹುದಾದ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ವಿವೇಚನೆ ತೋರಿಸಬಹುದಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಕೂಡ ೨೨ನೆಯ ವಿಭಾಗವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು ಅನುಮತಿಸದಿರಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ವಿವೇಚನೆ ಬಳಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು :

i) ಎಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹರಣೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿವಾದಿಯನ್ನು ಮೀರಿಸಿದ ಅನ್ಯಾಯವಾದ ಅನುಕೂಲವೊದಗುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ

ii)ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹರಣೆಯು ಪ್ರತಿವಾದಿಗೆ ಅವನು ಮುಂದಾಗಿ ಯೋಚಿಸದ ಕೆಲವು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ, ಹಾಗೆ ವ್ಯವಹರಣೆಯಿಲ್ಲದುದು ವಾದಿಗೆ ಆ ಕಷ್ಟಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡದಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ.

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು ಅನುಮತಿಸಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ವಿವೇಚನೆ ಬಳಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು.

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹರಣೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಒಪ್ಪಂದದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಾದಿಯು ಮೂಲಭೂತವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಅಥವಾ ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ.

ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹರಣೆ

೧೯, ೨೦, ೨೯ನೇ ಕಲಮುಗಳು.

ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಎರಡು ಪರಿಣಾಮಗಳು. ಅವು ಪರಸ್ಪರ ಹೊರತಾಗಿವೆಯೇ ಅಥವಾ ಅವು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿವೆಯೇ? ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ತಡೆಯೊಡ್ಡುತ್ತದೆಯೆ?

ಇವು ೧೯, ೨೦, ೨೯ನೇ ಕಲಮುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು. ಈ ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು.

೧೯. i) ಒಂದೇ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಅಥವಾ ಬದಲಿಯಾಗಿ ಕೇಳಬಹುದು.

iii) ಎಲ್ಲ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡದಿರಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾದಿಗೆ ಅರ್ಹತೆಯಿದ್ದರೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬಹುದು.

iv) ಒಂದು ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹರಣೆಯು ಸಾಲದು ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬಹುದು.

೨೦. v) ದಿವಾಳಿಯಾಗಿ ನಷ್ಟಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರು ವುದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹರಣೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೨೯. vi) ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹರಣೆಗಾಗಿ ಹಾಕಿದ ಮೊಕದ್ದಮೆಯು ಪರವಾಗಿ ಫೈಸಲಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ನಷ್ಟಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಲು ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾಗ - I

ಪ್ರವೇಶ

I. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಶಾಸನ

೧. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾನೂನು ೧೮೭೭ರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿದೆ.

೨. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಶಾಸನವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾನೂನು ೧೮೫೯ರ ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಕೋಡ್ (ಶಾಸನ VIII)ನ ೧೫ ಮತ್ತು ೧೯೨ನೇ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿದ್ದಿತು.

೩. ಕಾನೂನು ತುಂಡು ತುಂಡು ರೂಪದಲ್ಲಿತ್ತು. ೧೫ನೇ ಭಾಗವು ಘೋಷಣಾತ್ಮಕ ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೆ, ೧೯೨ನೆಯ ಭಾಗವು ಒಪ್ಪಂದಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿತ್ತು.

೪. ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾನೂನನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದು ಶಾಸನದ ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿದೆ.

II. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ನಿಯಮದ ಸ್ವರೂಪ

೧. ಕಾನೂನುಗಳು ಮೂರು ವರ್ಗವಾಗುತ್ತವೆ:

ಅ) ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವಂಥವು

ಆ) ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವಂಥವು

ಇ) ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರಿಸುವಂಥವು.

೨. ನಿದರ್ಶನಗಳು :

(ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತೆರವು ಬಿಟ್ಟಿದೆ - ಸಂ)

೩. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಕಾನೂನು ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಅದು ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಕಾನೂನು.

೪. ರಿಲೀಫ್ ಎನ್ನುವುದು ರೆಮೆಡಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪದ. ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಿದವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ನೀಡಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಶಾಸನಬದ್ಧವಾದ ಅನುಮತಿಯಿದೆ.

III ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಎಂದರೆ ಅರ್ಥವೇನು?

೧. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಎನ್ನುವುದು ಕಾನೂನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿರುವ ಒಂದು ಪರಿಹಾರ ವಿಧಾನ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಅತಿಕ್ರಮಣವಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕಾನೂನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿವಿಧ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಅದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೨. ಒಂದು ಹಕ್ಕು ವಾಸ್ತವವಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪರಿಹಾರವೂ ಇರಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ಹಕ್ಕು ಅದರ ಅತಿಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸದೆ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಹಕ್ಕಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಕಾನೂನು ಒಂದು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಯೇ ತೀರುತ್ತದೆ.

೩. ಒಂದು ಹಕ್ಕಿನ ಅತಿಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಕಾನೂನು ವಿಧಿಸಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪರಿಹಾರ ದ್ರವ್ಯರೂಪದ ಪರಿಹಾರ. ಇದನ್ನೇ ಕಾಂಪೆನ್ಸೇಷನ್ ಅಥವಾ ನಷ್ಟಭರ್ತಿ (ಡ್ಯಾಮೇಜಸ್) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೪. ಹೀಗೆ ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡುವುದು ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿನ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳ ನಷ್ಟವನ್ನು ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ತುಂಬಬಹುದು. ಅದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ನಷ್ಟವನ್ನು ತುಂಬಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸುವುದನ್ನು ಹಣದಿಂದ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಬಹುದು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟಾಗಬಲ್ಲ ಏಕೈಕ ಪರಿಹಾರ ಅದೇ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಲೇಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುವುದು.

೫. ಹೀಗಾಗಿ ಕಾನೂನು ಎರಡು ಬಗೆಯ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ :

ಅ) ಮೊಕದ್ದಮೆ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಅವನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂಥ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಹತೆಯಿರುವವನ್ನೇ ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದು. ಇದು ತನ್ನ ಎದುರಾಳಿಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅವನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಹಕ್ಕಿನಿಂದಾಗಿ ಇದು ಸಾಧ್ಯ.

ಆ) ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಿದವನಿಗೆ ಅವನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ, ಅವನಿಗೆ ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕಿರುವ ಅದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮರಳಿಸದೆ, ಹಣರೂಪದ ಪರಿಹಾರ ಅಥವಾ ನಷ್ಟಭರ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು.

೬. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವೆನ್ನುವುದು ಮೊದಲನೆಯ ಬಗೆಯ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಹೆಸರು.

೭. ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಅದು ವಸ್ತು 'ಜಾತಿ'ಯ ಪರಿಹಾರ, ಅಂದರೆ, ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಿದವನು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆಯೋ ಅದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು, ಅಂಥದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮರಳಿಸುವುದು.

IV ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ?

೧. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಶಾಸನದನ್ವಯ ಒದಗಿಸಲಾಗಿರುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರದ ಬಗೆಗಳು ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಾಗುತ್ತವೆ :

೧) ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವನಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವುದು.

೨) ಒಪ್ಪಂದದ ನಿರ್ವಹಣೆ.

೩) ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರವಾದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುವುದು.

೪) ತಪ್ಪು ನಡೆಯದಂತೆ ನಿವಾರಿಸುವುದು.

೨. ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಗವಾದ ಒಳವಿಭಾಗಗಳು ಹೀಗಿವೆ :

೧) ಒಂದು ಆದೇಶವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು.

೨) ಒಂದು ಆದೇಶವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

೩) ಒಂದು ಆದೇಶವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು.

೪) ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಘೋಷಣೆ.

೫) ಪಡೆಯುವವರ ನೇಮಕಾತಿ.

೬) ಆಜ್ಞೆಗಳು.

V ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಇತರ ಕಾನೂನುಗಳು

೧. ಭಾರತದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ವಿಧಿಸುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರಗಳು ಇವು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ನ್ಯಾಯವು ಪುರಸ್ಕರಿಸುವ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ ಇತರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರಗಳೂ ಇವೆ.

೨. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಶಾಸನದಿಂದಾಚೆಗಿನ ಇತರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರಗಳು :

i) ಮೃತವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಸ್ತಿಯ ವಿವರವಾದ ಲೆಕ್ಕಪಡೆದು ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.

ii) ಒಂದು ಟ್ರಸ್ಟಿನ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಟ್ರಸ್ಟ್ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದು.

iii) ಅಡಮಾನವಾಗಿರುವ ಆಸ್ತಿಯ ವಹಿಸಿಕೆಯ ಅಥವಾ ಕೊಳ್ಳಿಕೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮುಂದಾಗಿಯೇ ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು.

iv) ಭೋಗ್ಯವಾಗಿರುವ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮರಳಿ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು.

v) ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸುವುದು, ಪಾಲಿದಾರಿಕೆ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು, ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಿಡಿಯುವುದು, ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯ ಸಾಲಗಳನ್ನು ತೀರಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

೩. ಇವುಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಭಾಗ - ೨

ಶಾಸನವು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದ
ಹಲವು ಬಗೆಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ
ಪರಿಹಾರಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ

ವಿಭಾಗ - I

ಆಸ್ತಿಯ ಪುನರ್ ಸ್ವಾಧೀನ

೮, ೯, ೧೦ ಮತ್ತು ೧೧ನೇ ಕಲಮುಗಳು

೧. ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ಪುನರ್ ಸ್ವಾಧೀನ - ೮, ೯ನೇ ಕಲಮುಗಳು

೨. ಚರ ಆಸ್ತಿಯ ಪುನರ್ ಸ್ವಾಧೀನ - ೧೦, ೧೧ನೇ ಕಲಮುಗಳು

ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ಪುನರ್ ಸ್ವಾಧೀನ

೧. ಪ್ರಶ್ನೆ ಹೀಗಿದೆ :

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆಗುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಮರಳಿ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಾಕಿದರೆ, ನಷ್ಟಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುವ ಬದಲು ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನೇ ಕೊಡಬಹುದಾದ ಸಂದರ್ಭ ಯಾವುದು?

೨. ಇಲ್ಲಿ ಒತ್ತಡವಿರುವುದು ಪರಿಹಾರದ ಸ್ವರೂಪದ ಮೇಲೆ. ಅಂದರೆ - ಸ್ವಾಧೀನ ತಪ್ಪಿದ್ದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ನಷ್ಟಭರ್ತಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನಾಗಲಿ ಕೊಡುವ ಕ್ರಮವು ಸದಾ ತೆರೆದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ನೊಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಕೇಳಬಹುದೇ ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರಶ್ನೆ.

೩. ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿಯ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ.

i) ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸ್ವಾಧೀನತೆಗೆ ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದು, ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಸಂದರ್ಭ.

ii) ಹಿಂದೆ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಈಗ ಅದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಸಂದರ್ಭ.

೪. ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದು ಸ್ವಾಧೀನತೆಗೆ ಅರ್ಹವಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಇವುಗಳ ನಡುವೆ.

೫. ಈ ಎರಡೂ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ೮ ಮತ್ತು ೯ನೆಯ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾದಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪುನರ್ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರದ ಹಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

೬. ೮ನೆಯ ವಿಭಾಗದ ಅಗತ್ಯಗಳು.

i) ಸ್ವಾಧೀನತೆಗೆ ಹಕ್ಕಿದೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪುನರ್ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಬೇಕು.

೭. ೯ನೇ ವಿಭಾಗದ ಅಗತ್ಯಗಳು.

i) ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆರು ತಿಂಗಳ ಒಳಗೆ ಆಸ್ತಿಯು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಬೇಕು.

ii) ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಸಮ್ಮತಿಯಿಲ್ಲದೆಯೇ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗಿಯೇ ಅದು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನ ತಪ್ಪಿಹೋಯಿತು ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಬೇಕು.

> 'ಎ' ಹಕ್ಕು ಪತ್ರ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಹಕ್ಕುಪತ್ರವಿಲ್ಲದ 'ಬಿ' ಅದನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.
>
> 'ಎ'ಗೆ ಹಕ್ಕುಪತ್ರವಿರದೆ, ಹಕ್ಕುಪತ್ರವಿರುವ 'ಬಿ' ಅದನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. 'ಎ'ಗೆ ಹಕ್ಕುಪತ್ರವಿರದೆ, ಹಕ್ಕುಪತ್ರವಿಲ್ಲದ 'ಬಿ' ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

೧. ಈ ಮೂರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ 'ಎ'ಯು ೯ನೇ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಕಾರ ಅಂದರೆ, ಆರು ತಿಂಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಿದರೆ, ಹಕ್ಕುಪತ್ರದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪುನರ್ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೨. ಆರು ತಿಂಗಳ ಅನಂತರ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಾಕಿದರೆ, ಹಕ್ಕುಪತ್ರದ ಮೇಲೆ ಆಧರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ 'ಎ'ಯು

i) ಹಕ್ಕು ಪತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ

ii) ಹಕ್ಕು ಪತ್ರ ಪಡೆಯಲು ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಹತೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಸ್ವಾಧೀನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಆದರೆ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ 'ಬಿ'ಗೆ ಹಕ್ಕು ಪತ್ರವಿದೆ. 'ಎ'ಗೆ ಇಲ್ಲ.

೧ನೆಯ ಭಾಗದ ಪ್ರಕಾರ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಬಹುದಾದವರು ಯಾರು?

೧. ೧ನೆಯ ಭಾಗದ ಪ್ರಕಾರ, ವಿವಾದದಲ್ಲಿರುವ ಆಸ್ತಿಯ ಒಡೆತನಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೆ ಹಕ್ಕಿದೆಯೋ ಅವರು ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಾಕಬಹುದು.

೨. "ಸ್ವಾಧೀನತೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ" ಎಂದು ಉಕ್ತಿಯ ಅರ್ಥ.

೩. ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ಅರ್ಹತೆಯು ಇದರಿಂದ ಬರಬಹುದು :

i) ಒಡೆತನದ ಫಲವಾಗಿ.

ii) ಒಡೆತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಹಕ್ಕಾಗಿ.

೪. ಒಡೆತನದ ಫಲವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ಅರ್ಹತೆ.

i) ಸ್ವಾಧೀನತೆಯು ಕೇವಲ ನ್ಯಾಯಿಕ ಒಡೆತನವಾಗಿರಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆ ಲಾಭಾಸಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತ ನ್ಯಾಯಿಕ ಒಡೆತನವಾಗಿರಬಹುದು.

ii) ೧ನೆಯ ಭಾಗದ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಮೊಕದ್ದಮೆ ನಡೆಸಲು ನ್ಯಾಯಿಕ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಒಂದು ಲಾಭಾಸಕ್ತಿಯೂ ಇರಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವೇನಲ್ಲ.

iii) ಇದನ್ನು ವಿವರಣೆ I ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಟ್ರಸ್ಟಿಗೆ, ಟ್ರಸ್ಟ್ ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ವಾಧೀನತೆಗಾಗಿ, ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಲಾಭಾಸಕ್ತಿಯಿರದಿದ್ದರೂ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯಿದೆ.

೫. ಒಡೆತನದ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾಧೀನತೆಗೆ ಅರ್ಹತೆ

೧. ಈ ಬಗೆಯ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯು ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಬಹುದು -

i) ಒಡೆಯನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮದಿಂದ.

ii) ಅದಲ್ಲದ ಬೇರೆ ವಿಧಾನದಿಂದ.

i) ಒಡೆಯನ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಅರ್ಹತೆ.

i) ಒಡೆಯನು ತಾನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮದಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಡೆಯನಾಗಿ ತನಗೆ ಸೇರಿರುವ ವಸ್ತುವೊಂದರ ಸ್ವಾಧೀನತೆಗೆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದು.

ii) ಇಂತಹ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಹಕ್ಕಿಗೆ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತಾದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ

ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸುವುದು (ಬೇಲ್‌ಮೆಂಟ್) ಮತ್ತು ಸಾಲ ತೀರುವವರೆಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವುದು (ಲೀಸ್)ಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

೧) ಸರಳ ಜಾಮೀನು (ಬೇಲ್ ಮೆಂಟ್) ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ :

i) ಸಾಲ
ii) ವಶದಲ್ಲಿರುವುದು
iii) ಸಾಗಣೆ
iv) ಏಜೆನ್ಸಿ

೨) ಇತರ ಜಾಮೀನು (ಬೇಲ್‌ಮೆಂಟು)ಗಳು.

i) ಗಿರವಿಯಿಡುವುದು.
ii) ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು.

೨. ಸರಳ ಬೇಲ್‌ಮಂಟಿಗೂ ಗಿರವಿ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ರೀತಿಯ ಬೇಲ್‌ಮೆಂಟುಗಳಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ :

i) ಸರಳ ಬೇಲ್‌ಮಂಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ಹಕ್ಕಿದೆ, ಜಾಮೀನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡವನಿಗೆ ನ್ಯಾಯಿಕವಾದ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಿದೆ. ಅವನು ಸ್ವಾಧೀನತೆಗೆ ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಾಕಬಹುದು. ಜಾಮೀನುದಾರನಿಗಾದರೋ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ಹಕ್ಕು ಇದೆ, ಜಾಮೀನು ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಂಡವನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬೇಕಾದರೂ ಅವನು ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ii) ಗಿರವಿ, ಬಾಡಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಬೇಲ್‌ಮೆಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಮೀನುದಾರನಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ಹಕ್ಕಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಗಿರವಿದಾರ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆದಾರನಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಜಾಮೀನಿನ ಅಥವಾ ಒತ್ತೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯವರೆಗೆ, ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡುವ ಹಕ್ಕಿರುವುದು (ಗಿರವಿದಾರ, ಬಾಡಿಗೆದಾರ) ಜಾಮೀನುದಾರನಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ.

೩. ಭೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕು ಅಥವಾ ಲೀಸ್ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯಾದ, ಒಡೆಯನು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಹಕ್ಕಿಗೆ ನಿದರ್ಶನ.

೧) ಒಡೆಯನು ಸಾಲ ಪಡೆದಿದ್ದು ಅದರಿಂದ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟುವ ಹಕ್ಕು.

೨) ಹೀಗೆ ಒಡೆಯನಿಗಿದ್ದ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ಹಕ್ಕು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬಂದಿದೆ.

೪. ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದುದೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಂಡಿಸುವ ಹಕ್ಕು.

i) ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯು ಒಡೆತನದ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿರಬಹುದು, ಅಥವಾ ಹುಟ್ಟದಿರಬಹುದು.

ii) ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ಹಕ್ಕು ವಿಶೇಷವಾಗಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವಾಗಿರಬಹುದು.

ಒಡೆಯನು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ಹಕ್ಕು -

i) ಕಳೆದುಹೋದ ವಸ್ತು ಯಾರಿಗೆ ಕಾಣಸುವುದೋ ಅವನಿಗೆ ಹಕ್ಕಿದೆ.

ii) ಅದು ಒಡೆಯನು ಕೈಗೊಂಡ ಯಾವುದೇ ನಡುವಳಿಕೆಯ ಫಲವಲ್ಲ.

iii) ನಿಜವಾದ ಒಡೆಯನ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಅದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

II ಯಾರ ಮೇಲೆ ಅಂತಹ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಬಹುದು

೧. ೧೦ನೆಯ ವಿಭಾಗದಂತೆ ಯಾರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬೇಕಾದರೂ, ಕೊನೆಗೆ ನಿಜವಾದ ಮಾಲೀಕನ ಮೇಲೆಯೂ ಒಂದು ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ಹೂಡಬಹುದು.

೨. ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ವಿಷಯ, ವಾದಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹತೆಯಿರಬೇಕು.

ಕಲಮು - ೧೧ ಚರ ಆಸ್ತಿ.

೧. ಪ್ರಶ್ನೆ - ೧ : ೧೧ನೆಯ ಕಲಮಿನಂತೆ ಯಾರು ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಾಕಬಹುದು?

ಉತ್ತರ : ತತ್‌ಕ್ಷಣದ ಸ್ವಾಧೀನತೆಗೆ ಅರ್ಹತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ.

೨. ಪ್ರಶ್ನೆ ೨ : ಯಾರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅಂತಹ ಖಟ್ಲೆ ಹೂಡಬಹುದು?

ಉತ್ತರ : ಆಸ್ತಿಯ ಒಡೆಯನಲ್ಲದ ಯಾವನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯಾದರೂ ಆಗಬಹುದು. ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಒಡೆಯನಾಗಿರಬಾರದು. ಅವನು ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದರೆ ೧೦ನೆಯ ಭಾಗವು ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ.

೩. ಪ್ರಶ್ನೆ ೩ : ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ದೊರಕುವುದು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ?

ಉತ್ತರ : i) ಇಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹಕ್ಕುದಾರನ ಏಜೆಂಟನೋ, ವಿಶ್ವಸ್ಥನೋ ಆಗಿರುವಾಗ.

ii) ಹಣದ ಪರಿಹಾರವು ಹಕ್ಕುದಾರನು ಅನುಭವಿಸಿರುವ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಹಾರವಾಗಿಲ್ಲದಾಗ.

iii) ಆಸ್ತಿಯು ಕಳೆದುಹೋದುದರಿಂದ ಆಗಿರುವ ವಾಸ್ತವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಾಗ.

iv) ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು ಹಕ್ಕುದಾರನಿಂದ ಅನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದುದರ ಫಲವಾಗಿರುವಾಗ.

ಆಸ್ತಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ

ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ೮ ರಿಂದ ೧೧ನೆಯ ಕಲಮುಗಳವರೆಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಲಮು - ೮. ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಕಲಮು - ೯. ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಕಲಮು - ೧೦. ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಅರ್ಹತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ೧) ಒಡೆತನ ಕಾರಣವಾಗಿ, ೨)ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಹಕ್ಕುಗಳ, ಬೇಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಹಾಗೂ ಗಿರವಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಕಾರಣವಾಗಿ.

ಕಲಮು - ೧೧. ತಕ್ಷಣವೇ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನು ಒಡೆಯನಿಲ್ಲದಾಗ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ನ್ಯಾಯಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಎಂದರೇನು?

ನ್ಯಾಯಿಕ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯು ಎರಡು ಅಂಶಗಳ ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ : ಮೂಲ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಲಾಭ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ :

i) ನ್ಯಾಯಿಕ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯು ಹಕ್ಕುಪತ್ರ ಅಥವಾ ಹಕ್ಕುದಾರಿಕೆಯನ್ನು

ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಹಕ್ಕು ಅಥವಾ ಹಕ್ಕುಪತ್ರದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ನ್ಯಾಯಿಕ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯು ಕಾನೂನುಸಮ್ಮತವಾಗಿರಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗಿರಬಹುದು.

ಕಾನೂನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿರುವ ವಿಧಾನದಿಂದ ವಸ್ತುತಃ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ನ್ಯಾಯಯುತ ಸ್ವಾಮ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ; ಹಾಗೆ ಆ ವಿಧಾನದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿರದಿದ್ದರೆ (ಕಳ್ಳನೊಬ್ಬನು ಮಾಡುವಂತೆ) ಅವನಿಗೆ ನ್ಯಾಯಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಅದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾದುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ii) ನ್ಯಾಯಿಕ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯು ತಪ್ಪುಮಾಡುವವರ ವಿರುದ್ಧ ವೈಯಕ್ತಿಕ ರಕ್ಷಣೆಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದುದನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮ ತರಹಕ್ಕೂ ತೋರಿಸದ ಎಲ್ಲರ ವಿರುದ್ಧವೂ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ಆಸ್ತಿ ಸ್ವರೂಪದ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ನ್ಯಾಯಿಕ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಂಶಗಳಿವೆ :

i) ಕಾರ್ಪಸ್ (Corpus) - ದೈಹಿಕವಾದ ಸಂಬಂಧ

ii) ಆನಿಮಸ್ (Animus) - ಮಾನಸಿಕ ಸಂಬಂಧ

ದೈಹಿಕ ಸಂಬಂಧವೆಂದರೆ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕವಿರುವುದು ಎಂದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಇಚ್ಛೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಪಡೆಯಬಲ್ಲ ದೈಹಿಕ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಅದು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದರ ಸಾರಾಂಶ ಅಧಿಕಾರ. ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ಇತರರನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ. ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುವಿನ ಸ್ವರೂಪಗಳ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು.

ಮಾನಸಿಕ ಸಂಬಂಧವೆಂದರೆ, ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಅನುಭೋಗಿಸಿ ಇತರರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸುವುದು - ಆ್ಯನಿಮಸ್ ಡೊಮಿನಿ.

ಮಾನಸಿಕ ಸಂಬಂಧದ ಮೂರು ಬಗೆಗಳು

ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನ ಮಾನಸಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮೂರು ಹಂತಗಳನ್ನು ತಳೆಯಬಲ್ಲುದು.

ಮೊದಲನೆಯದು - ಅವನ ಉದ್ದೇಶವು ವಸ್ತುವನ್ನು ಕೇವಲ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದಾಗಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿನ ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಿಲ್ಲ - ಒಡೆಯನಿಗೆ ಸೇರಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೇವಕನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಾಗೆ.

ಎರಡನೆಯದು - ಕೆಲವು ಸೀಮಿತ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೊಂದಿರುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಗೇಣಿದಾರ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆದಾರ - ಒಡೆಯನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ - ಬೇರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು - ಇದೇ ನಿಜವಾದ ಆ್ಯನಿಮಸ್ ಡೊಮಿನಿ.

ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಮತ್ತು ಅತಿಕ್ರಮಣಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ

೧. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವಾದಿಯು ಸಮರ್ಥಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಏನೆಂದರೆ, ವಿವಾದಗ್ರಸ್ತ ಆಸ್ತಿಯು ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನೇ ಹೊರತು, ಆ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿದ ಅತಿಕ್ರಮಣದ ಬಿಡಿ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನಲ್ಲ. ಆತನು -

i) ಸ್ವಾಮಿತ್ವದ ಹಕ್ಕೆನಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಾನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದಾಗಿಯೂ, ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುವೆಂದೂ ಸಮರ್ಥಿಸಬೇಕು.

ii) ಸ್ವಾಮಿತ್ವದ ಹಕ್ಕಿನ ಕೆಲಸಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದುವು ಎಂದೂ ತೋರಿಸಬೇಕು.

೨. ಆ ಕೃತ್ಯಗಳು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ವಾದಿಯ ವೃತ್ತಿಯು ಶಾಂತಿಯುತವೂ, ತಡೆಯಿಲ್ಲದುದೂ, ಸಾಕಷ್ಟು ದೀರ್ಘ ಸಮಯದವರೆಗೆ ಹರಡಿದ್ದುದೂ ಆಗಿದ್ದರೆ ವಾದಿಯು ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ವಿಹಿತವಾಗಿಯೇ ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

೮ ಮತ್ತು ೯ನೆಯ ಕಲಮಿನ ಉದ್ದೇಶಗಳು

i) ಶಾಸನದ ೮ನೆಯ ಭಾಗದ ಪ್ರಕಾರ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹನಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಿ.ಪಿ.ಸಿ.ಯು ವಿಧಿಸಿರುವಂತೆ, ಹಕ್ಕುದಾರಿಕೆಯ ಆಧಾರದಿಂದ, ತೆರವು ಮಾಡಿಸಲು ಕೋರಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಾಕಬಹುದು.

ii) ಸಮ್ಮತಿಯಿಲ್ಲದೆಯೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಬಳಿಸಿರುವಾಗ, ೯ನೆಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಲಮು - ೯

ಈ ವಿಭಾಗವು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಕಡಿದುಹಾಕುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡವನಿಗೆ ಎರಡು ಬದಲಿ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

i) ಘಟನೆ ನಡೆದ ಆರು ತಿಂಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಿ ತನಗಾಗಿರುವ, ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿರುವ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಮರಳಿ ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಅವನಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕಿತ್ತೇ ಇಲ್ಲವೆ ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುತ್ತದೆ.

ii) ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಿ, ತನಗಿರುವ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಮರಳಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಅವನ ಯಶಸ್ಸು ನಿಲ್ಲುವುದು ತನಗಿರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅವನು ಸಮರ್ಥಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ.

ಮೊದಲನೆಯದನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಮೂಲಕವಾದ ಪರಿಹಾರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ, ಶಾಸನದ ೯ನೆಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದು ಹಕ್ಕನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪರಿಹಾರ. ಶಾಸನದ ೮ನೆಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದು ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ.

೯ನೆಯ ಕಲಮಿನ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶ

i) ಜನರು ಕಾನೂನನ್ನು ತಾವೇ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದು. ಅವರ ಹಕ್ಕು ಏನೇ ಇದ್ದರೂ ಈ ವಿಧಾನವನ್ನನುಸರಿಸದಂತೆ ನೋಡುವುದು.

ii) ಸ್ವಾಧೀನತೆ ತಪ್ಪಿದುದರಿಂದಾಗಿ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರದ ಹೊರೆಯನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸು ವುದನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು - ಸ್ವಾಧೀನತೆಯು, ಮೇಲು ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬರುವ, ಹಕ್ಕಿನ ಆಧಾರ.

ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಕಡಿದವನು, ಕಳೆದುಕೊಂಡವನು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ನಡುವೆ, ೯ನೇ ಭಾಗದ ಪ್ರಕಾರ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ, ಆರು ತಿಂಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಹೂಡಿದ್ದರೆ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ : ೬ ತಿಂಗಳು ಕಳೆದುಹೋಗಿದ್ದು ೯ನೆಯ ಕಲಮಿನಂತೆ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಾಗ, ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡವನು ಹಿಂದೆ ಅದನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದುದರ ಪರಿಣಾಮ ಏನಾಗುತ್ತದೆ?

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಲಹೆಗಳು ನ್ಯಾಯಿಕವಾಗಿಯೇ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿವೆ -

i) ಅರವತ್ತು ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಒಂದು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡಲು ಅದು ಸಾಕು. ಯಾರೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. - ೮ D.R. ೩೭೬

ii) ೧೪೨ನೆಯ ಪ್ರಕರಣದ ೧೨ ವರ್ಷಕಾಲ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅದಷ್ಟೇ, ನ್ಯಾಯಯುತ ಒಡೆಯನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕೂಡ ಹಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆಗಾಗಿ ಕೂಡ ಹಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆಗಾಗಿ ಹೂಡಿದ ಮೊಕದ್ದಮೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ, ಸೀಮಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಪಡೆದಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು

ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದರೆ, ಸೀಮಿತತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ವಾದಿಯು ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಹಕ್ಕಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರದ ಸಮೇತ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

iii) ಅದೆಷ್ಟೇ ಅಲ್ಪಕಾಲಿಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಮುಂಚಿನ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಷ್ಟೇ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಹಕ್ಕು ಕಸಿದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಆಧಾರವೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

೧) ಕಸಿದುಕೊಂಡವನು ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲಾಗದಿದ್ದರೆ,

೨) ಉಭಯ ಪಕ್ಷಗಳೂ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸದೆ ಹೋದರೆ,

ನಿಲುವನ್ನು ಹೀಗೆ ಸೂಚಿಸಬಹುದು

ಎ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಬಿ ಕಸಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ

ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ

ಹಕ್ಕಿನೊಂದಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ ಹಕ್ಕಿನೊಂದಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ

I ಆರು ತಿಂಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಲಾಗಿದೆ.

(ಎ) ಮತ್ತು (‘ಎ)	೯ನೆಯ ಭಾಗದ ಪ್ರಕಾರ ಎಯು
(ಬಿ) ಮತ್ತು (ಬಿ)	ಹಕ್ಕಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೊ ಎಂಬ
(ಬಿ) ಮತ್ತು (‘ಎ)	ವಿವಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

II ಆರು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಾಕಿದಾಗ -

(ಎ) ಮತ್ತು (‘ಎ)	ಎ ಗೆ ಹಕ್ಕಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಪಡೆಯುವುದು
(ಬಿ) ಮತ್ತು (ಬಿ)	ಎ ಪಡೆಯಲಾರನು, ಏಕೆಂದರೆ ಹಕ್ಕು ಬಿ ಗಿದೆ.
(ಬಿ) ಮತ್ತು (‘ಎ)	ಎ ಹಿಂದಿನ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಿಂದಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಸ್ವಾಧೀನತೆಗೆ ಅರ್ಹತೆ

ಸ್ವಾಧೀನತೆಗೆ ಅರ್ಹತೆಯು

i) ಒಡೆತನದ ಭಾಗವಾಗಿ ಅಥವಾ

ii) ಒಡೆತನಗಳ ಸಂಬಂಧಪಡದೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಹಕ್ಕಾಗಿ - ಇರಬಹುದು.

ಈ ವಿಶೇಷ ಹಕ್ಕುಗಳು -

i) ಒಡೆಯನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟಬಹುದು, ಇಲ್ಲವೆ

ii) ಒಡೆಯನು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮವಲ್ಲದ ಬೇರೆ ವಿಧಾನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಬಹುದು.

I ಒಡೆಯನ ಕೃತ್ಯದಿಂದ -

೧) ಜಾಮೀನುದಾರಿಕೆ (ಬೇಲ್‌ಮೆಂಟ್)

೨) ಉದ್ದೇಶಯುತ ಸ್ವಾಧೀನತೆ (ಲೀಸ್)

ಬೇಲ್‌ಮೆಂಟ್ ೧) ಸರಳ ೨) ವಿಶೇಷ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧ.

೧) ಸರಳ ಜಾಮೀನುದಾರಿಕೆಯು ಸಾಲ, ನ್ಯಾಸ, ಒಯ್ಯುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಏಜೆನ್ಸಿ.

ಸರಳ ಬೇಲ್‌ಮೆಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಮೀನುದಾರನಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ಹಕ್ಕಿದೆ, ಜಾಮೀನು ಪಡೆದವನಿಗೆ ನ್ಯಾಯಿಕ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಿದೆ.

ಎ ಜಾಮೀನುದಾರ ಬಿ ಜಾಮೀನು ಪಡೆದವನು ಇಬ್ಬರು ಸಿ ಗೆದುರಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಎ ಯು ಬಿ ಗೆದುರಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಗಳಿಸಬಹುದು.

೨) ವಿಶೇಷ ಬೇಲ್‌ಮೆಂಟು - ಗಿರವಿ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ.

ಜಾಮೀನುದಾರಿಕೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಮೀನುದಾರನಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ಹಕ್ಕಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಅವನು ಮತ್ತೆ ಗಳಿಸಬಹುದು ಅಷ್ಟೆ.

ಲೀಸ್, ಧಾರಣಾಧಿಕಾರವು ಸಾಲದಿಂದಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಮಾರಿದವನು ಮಾರಿದ ವಸ್ತುವಿನ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಕೊಂಡವನು ಮಾರಾಟದ ಹಣವನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡುವವರೆಗೂ.

II ಒಡೆಯನ ಕೃತ್ಯವಲ್ಲದ ವಿಧಾನದಿಂದ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ಹಕ್ಕು

ಕಳೆದುಹೋದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವವನು ಒಡೆಯನ ಹೊರತು, ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೇ ಎದುರಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆಗೆ ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾನೆ.

ಭಾಗ - ೨

ವಿಭಾಗ - ಎರಡು

ಕರಾರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಒಂದು ಕರಾರಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು. ಕರಾರನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸದೆ ಉಂಟಾದ ನಷ್ಟಭರ್ತಿ ಅಥವಾ ಪರಿಹಾರಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು.

ಅದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರದ ಒಂದು ರೂಪ. ಕರಾರುದಾರನಾಗಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲೇಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶಿಸುವುದು.

ಒಂದು ಕರಾರಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆ

೧೨ ಮತ್ತು ೨೧ನೆಯ ಕಲಮುಗಳು ಒಂದು ಕರಾರಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿದೆ.

ಕಲಮು - ೨೧ : ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂತಹ ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿದೆ.

ಕಲಮು - ೧೨ : ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಕುರಿತಿದೆ.

ಕಲಮು - ೨೧ : ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂತಹ ಎಂಟು ಬಗೆಯ ಕರಾರುಗಳಿವೆ : -

i) ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸದೆ ಹೋದುದಕ್ಕೆ ಹಣದ ರೂಪದ ಪರಿಹಾರವು ಸಾಕಷ್ಟುಮಟ್ಟಿನ ಪರಿಹಾರವಾಗುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು.

ii) ೧. ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಕರಾರುಗಳು

೨. ಸಂಬಂಧಿತರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನೋ ಅನರ್ಹತೆಗಳನ್ನೋ ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಕರಾರುಗಳು.

೩. ಭೌತಿಕ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂತಹ ಕರಾರುಗಳು.

iii) ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತಹ ಕರಾರುಗಳು.

iv) ಸ್ವರೂಪದಿಂದಲೇ ರದ್ದು ಪಡಿಸಬಹುದಾದಂತಹ ಕರಾರುಗಳು - ಉದಾ. ಕಾಲಾವಧಿಯಿಲ್ಲದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ.

v) ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮೀರಿ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿನ ವಿಶ್ವಸ್ಥತೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕರಾರುಗಳು.

vi) ಕಂಪೆನಿಯು ತನಗಿರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮೀರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕರಾರುಗಳು.

vii) ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲದವರೆಗೆ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಕರಾರುಗಳು.

viii) ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳೂ ಕರಾರಿನ ಮೂಲವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವ ಭಾಗವು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದಾಗಿನ ಕರಾರುಗಳು.

ix) ವಿವಾದವನ್ನು ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಕರಾರುಗಳು.

ಟಿಪ್ಪಣಿ : ವಸ್ತುತಃ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆ - ಏಕೆಂದರೆ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡಿಲ್ಲ.

ಕರಾರುಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಕಲಮು - ೧೨

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದಾದ ನಾಲ್ಕು ಸಂದರ್ಭಗಳಿವೆ.

i) ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೆಲಸವು ಒಂದು ಟ್ರಸ್ಟಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ.

ii) ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಆಗಿರುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿ.

iii) ನಷ್ಟಭರ್ತಿಯು ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಹಾರವಲ್ಲದಾಗ.

iv) ನಿರ್ವಹಿಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಕರಾರು

ಒಂದು ಕರಾರಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಿದಾಗ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ತೀರ್ಮಾನಿಸಬೇಕಾದ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ, ವಿವಾದದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಒಂದು ಕರಾರೇ ಅಲ್ಲವೆ ಎನ್ನುವುದು. ಭಾಗ ೪ (ಎ) - ಒಪ್ಪಂದವು ಒಂದು ಕರಾರು ಆಗಿದ್ದ ಹೊರತು ಪರಿಹಾರದ ಹಕ್ಕು.

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಕರಾರುಗಳಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ -

i) ಅಪೂರ್ಣ ಒಪ್ಪಂದಗಳು - ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳು ಮಾತುಕತೆಯ ಹಂತದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ.

ii) ಅನೂರ್ಜಿತವಾದ ಒಪ್ಪಂದಗಳು.

iii) ಭಾಗಶಃ ಆದ ಒಪ್ಪಂದ - ಸಾದಂರ್ಭಿಕವಾಗಿ "ಹುಟ್ಟುವ"ವರೆಗೆ ಅನೂರ್ಜಿತವಾಗುವ ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿಲ್ಲ.

ನಿರ್ವಹಿಸಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಕರಾರು ಸದಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಇರಬೇಕು.

ಪಾರಸ್ಪರಿಕತೆ

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರೂಪದ ಪರಿಹಾರವು ಪಾರಸ್ಪರಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಮಾರುವವನು ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು, ಆಗ ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಖಚಿತವಾಗಿರಬೇಕು.

ಪಾರಸ್ಪರಿಕತೆ (mutuality)ಯ ಈ ತತ್ವವು ಚರ ಮತ್ತು ಅಚರ ಆಸ್ತಿಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಾರಸ್ಪರಿಕತೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ : ಇದರ ಅರ್ಥ ಹೀಗೆ. ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಭರವಸೆಗಳು, ಪರಿಗಣನೆಗಳು ಇರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ಶಿಶುವು ಈ ಪರಿಹಾರ ವಿಭಾಗದಿಂದ ಒಂದು ಕರಾರನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವನ ಭರವಸೆಯು ಅವನ ಮೇಲೆಯೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ತಕ್ಕುದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಅನುಸರಿಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ತತ್ವ ಎಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವು ಪರಸ್ಪರ ಆಗಿದೆಯೋ ಅಂಥ ಕಡೆ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಧರ್ಮನ್ಯಾಯದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ತತ್ವ.

ಕಲಮು - ೧೩

ಕರಾರಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅಸಾಧ್ಯತೆ. ಕರಾರು ಶಾಸನದ ೫೬ನೆಯ ಕಲಮು.

೫೬ನೇ ಕಲಮಿನ ೨ನೆಯ ಉಪಕಲಮು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮವನ್ನು

ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕರಾರು ಯಾವಾಗ ಅನೂರ್ಜಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅದು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ನಿಯಮವು ಅಸಾಧ್ಯತೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ; ಎಲ್ಲ ಕರಾರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಸೂಚಿತವಾದ ಷರತ್ತು ಇದೆ ಎಂಬ ಊಹೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ.

ಕರಾರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಸಾಧ್ಯತೆ :

ಅಸಾಧ್ಯತೆ

೧) ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ೨) ಆಮೇಲೆ

ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಿಕವಾಗಿ ಅಸಾಧ್ಯ

ಕರಾರಿನ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವೇ ಉಳಿದಿಲ್ಲ.

ನಂತರದ ಅಸಾಧ್ಯತೆ

ಕಂಡುಹಿಡಿದ ನಂತರ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬಹುದೆ? ನಂತರದ ಅಸಾಧ್ಯತೆಯು ಇವುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

i) ಕರಾರು ಷರತ್ತಿನೊಂದಿಗಿದೆಯೇ ಬೇಷರತ್ತಾಗಿದೆಯೇ.

I) ಬೇಷರತ್ತಾಗಿದ್ದರೆ - ನಿರ್ವಹಿಸಲೇಬೇಕು.

II) ಷರತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದರೆ - ಈ ಮೂರು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ

i) ಮುಂದುವರಿಯುವ ನ್ಯಾಯಿಕತೆ

ii) ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಕ್ತವಾದ ಷರತ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ

iii) ಮೂಲವಸ್ತುವಿನ ಮುಂದುವರಿಕೆ ಇದ್ದರೆ ಕರಾರು ಶಾಸನದ ೫೬ನೇ ಭಾಗ - ಮುಂದೆ ಸಾಧ್ಯತೆ - ಕರಾರು ಅನೂರ್ಜಿತ.

ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ್ದು ಎರಡು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ -

i) ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಚಾರವು ಭೌತಿಕವಾಗಿಯಾಗಲಿ ನ್ಯಾಯಿಕವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ.

ii) ಕರಾರಿನ ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತುವು ಈಗ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ. ಅಂತಹ ಅಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಎರಡು ರೂಪದ್ದಾಗಬಹುದು -

ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಅಥವಾ ಆಮೇಲಿನದು.

ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಕರಾರು ಅನೂರ್ಜಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಸಾಧ್ಯತೆಯು ಪ್ರಾರಂಭಿಕವೋ ಆಮೇಲಿನದೋ ಎಂಬ ವಿವರವಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಏಳುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಶಾಸನದ ೧೩ನೆಯ ಭಾಗವು ಕರಾರು ಶಾಸನದ ೫೬ನೆಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಪವಾದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅಸಾಧ್ಯತೆಗೆ, ವಸ್ತು-ವಿಷಯದ ಅನಸ್ತಿತ್ವದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

೧೩ನೆಯ ಕಲಮು, ಮೂಲವಸ್ತುವು ಭಾಗಶಃ ನಾಶವಾಗಿದ್ದರೂ ಕರಾರಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಮನೆಯ ಮಾರಾಟ - ಚಂಡಮಾರುತದಿಂದಾಗಿ ನಾಶ - ಕೊಂಡವನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಬಹುದು.

೧೩ನೆಯ ಕಲಮು ಒಂದು ಅಪವಾದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ -

ವಿಷಯವಸ್ತುವು ಭಾಗಶಃ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕುರಿತು ಅದು ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ.

ನಿಯಮವು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಿತು -

> ಎಯು ವಿಶೇಷವಾದ ಮತ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಂದಾಗಿ ತಾನು ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದರೂ ಬಿಯು ತನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸದಿರಲು ಅದು ಕಾರಣವಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಎಯ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಆಧರಿಸಿ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ನಿಯಮ ಬೇಷರತ್ತಾದ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ ಅವನು ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು.

ಕರಾರಿನ ಒಂದು ಭಾಗದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆ.

ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಒಪ್ಪಂದದ ಒಂದು ಭಾಗದ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಆದೇಶಿಸಬಹುದೆ?

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ೧೪-೧೭ ಕಲಮುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೭ನೆಯ ಕಲಮು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಇಡೀ ಕರಾರನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಹೊರತು

ಒಂದು ಕರಾರಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಆದೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇಡಿಯಾಗಿರಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

೧೪,೧೫,೧೬ನೆಯ ಕಲಮುಗಳು ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ಕೊಟ್ಟ ಮಾತುಗಳು - ಒಡೆಯಬಹುದಾದವು ಇಲ್ಲವೆ ಅಖಂಡವಾಗಿದ್ದು ಒಡೆಯಲಾರದಂಥವು.

I ವಿಭಜಿಸಬಹುದಾದ ಭರವಸೆಗಳು - ಒಂದು ಭಾಗವು ಮತ್ತೊಂದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಾರದಾದರೂ ಮೊದಲನೆಯದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ, ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದು - ೧೬ನೆಯ ಕಲಮು.

II ವಿಭಜಿಸಲಾಗದ ಭರವಸೆಗಳು - ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಭಾಗವು

i) ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು;

ii) ಒಪ್ಪದೆ ಇರಬಹುದು.

ಎ) ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದು - ಎರಡು ಸಂದರ್ಭಗಳು.

i) ಇಡೀ ವ್ಯವಹಾರದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಭಾಗ.

ii) ಇಡೀ ವ್ಯವಹಾರದ ದೊಡ್ಡ ಭಾಗ.

ಅದು - (i) ಸಣ್ಣ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಾಕಿ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು, ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕಾಗಿ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವನ್ನೂ ಕೋರಬಹುದು - ೧೪ನೆಯ ಕಲಮು.

ಅದು - (ii) ದೊಡ್ಡ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದರೆ ಉಳಿಕೆ ಭಾಗದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ, ಮುಂದಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನೂ ನಷ್ಟಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ತೊರೆಯುವುದಾದರೆ, ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಬಹುದು.

ಬಿ) ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಭಾಗವು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಅನುಮತಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಆಗ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟವನು ಉಳಿಕೆ ಭಾಗದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಾಕಬಹುದು - ಅವನು ಮಿಕ್ಕ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ನಷ್ಟಪರಿಹಾರದ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಕೇಳದೆ ಹೋದರೆ - ಕಲಮು ೧೫.

ನಿದರ್ಶನ :

ಎಯು ಒಂದು ಮನೆ ಮತ್ತು ತೋಟ ಕೂಡಿರುವ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಮಾರಲು ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮನೆಯನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಬೇಕಾದರೆ ತೋಟವು ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಎಯು ತೋಟವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಮೇಲೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಬಿಯು ಕರಾರಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಪಡೆಯಬಹುದೆ? ಹೌದು. ಬಿಯು ಒಪ್ಪಿತವಾಗಿರುವ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟು, ತೋಟವಿಲ್ಲದೆ ಮನೆ ಮತ್ತು ಎಸ್ಟೇಟನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು, ಎಯ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಅಥವಾ ತಪ್ಪಿನಿಂದಾಗಿ ಆದ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೇಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡುವುದಾದರೆ ಆಗಬಹುದು.

ಹೀಗಾಗಿ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಅಪವಾದಗಳಿವೆ.

೧) ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವಾಗ - ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳನ್ನಲ್ಲವಾದರೂ ಒಂದು ಭಾಗದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಆದೇಶಿಸಬಹುದು - ಕಲಮು ೧೬.

೨) ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಾಗ - ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಭಾಗವು ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ತಡೆಯಲು ಅರ್ಹವಾಗುತ್ತದೆ, ಇಡಿಯ ಒಂದು ಸಣ್ಣಭಾಗವಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅದರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಾಕಬಹುದು. - ಕಲಮು ೧೪.

೩) ಭಾಗಗಳು ಅವಿಭಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದಾಗ, ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಭಾಗವು ನಷ್ಟಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಇಡೀ ವ್ಯವಹಾರದ ದೊಡ್ಡ ಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಉಳಿದ ಭಾಗದ, ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಭಾಗದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ, ಮುಂದಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಕೋರದಿದ್ದರೆ, ನಷ್ಟಭರ್ತಿಗೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ತೊರೆಯುವುದಾದರೆ, ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಾಕಬಹುದು - ಕಲಮು ೧೫.

೪) ಭಾಗಗಳು ಅವಿಭಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದಾಗ, ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಭಾಗವು ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ದೊಡ್ಡ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ೧೫ನೆಯ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಷರತ್ತುಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಆದೇಶಿಸಬಹುದು.

ಒಂದು ಕರಾರಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಮಾರುವವನು ಅಥವಾ ಭೋಗ್ಯದಾರನು ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಅಸಮರ್ಪಕವಾದ ಹಕ್ಕು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ -

೧. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಯಮವು ೧೮ನೆಯ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗವು ನಾಲ್ಕು ಉಪನಿಯಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ -

i) ಕ್ರಯದಾರ / ಭೋಗ್ಯದಾರನು ಒಪ್ಪಂದವಾದ ನಂತರ ಸರಿಯಾದ ಹಕ್ಕು ಪಡೆದಿದ್ದರೆ.

ii) ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ.

iii) ತಡೆಯಿರುವ ಸೊತ್ತನ್ನು ಯಾವುದೇ ತಡೆಯಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದರೆ.

iv) ಠೇವಣಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿನ ಮೊಕದ್ದಮೆಯು ವಜಾ ಆಗಿದ್ದರೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ಉಪನಿಯಮ - ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕರಾರನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಮುಂದೆ ಆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಅವನು ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲೇಬೇಕು.

ನಿದರ್ಶನ : ವಾರಸುದಾರನು ತಾನು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ವಾರಸಾಗಿದ್ದಾನೆಯೋ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರುವುದಾಗಿ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ, ಅವನು ಆಸ್ತಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದ ಮೇಲೆ ಆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಲೇಬೇಕು.

ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಕ್ರಯದಾರನಿಗೆ ಆ ಆಸ್ತಿಯಿಂದ ಏನೇನು ಬಡ್ಡಿ ಬರುತ್ತದೋ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೊಂಡವನಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಬಹುದು.

ಎರಡನೆಯ ಉಪನಿಯಮ - ಕರಾರಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಮ್ಮತಿಯ ಮೇಲೆ ಕರಾರಿನ ಸಿಂಧುತ್ವವು ನಿಲ್ಲುವುದಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಕ್ರಯದಾರ ಅಥವಾ ಭೋಗ್ಯದಾರನ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಅವನು ಕರಾರನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊಂಡವನು ಅಥವಾ ಭೋಗ್ಯ ಪಡೆದವನು ಹಾಗೆ ಸಮ್ಮತಿ ನೀಡಲು ಅವನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಬಹುದು.

ಮೂರನೆಯ ಉಪನಿಯಮ : ಮಾರಿದ ಅಥವಾ ಭೋಗ್ಯ ಮಾಡಿದ ಆಸ್ತಿಯು, ತಡೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ ತಡೆಯಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ತೋರಿಸಿದ್ದರೆ ಕ್ರಯದಾರನು ಅದನ್ನು ತಡೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಬಹುದು - ಅದರ ಬೆಲೆಯು ಅಡಮಾನದ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿರದುದು ಮುಖ್ಯ.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಉಪನಿಯಮ : ಒಂದು, ಎರಡು ಮತ್ತು ಮೂರನೆ ಉಪನಿಯಮ

ಗಳು, ಹಕ್ಕಿನ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಗಾಗಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡುವ ವಾದಿಯು, ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡವನು ಅಥವಾ ಭೋಗ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನಾಗಿರುವಾಗಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯದರಲ್ಲಿ ಕ್ರಯದಾರನು ಅಥವಾ ಭೋಗ್ಯದಾರನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಹಕ್ಕನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದ್ದರಿಂದ ವಿಫಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಂಥದೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಬಹುದು, ವೆಚ್ಚ ಸಹಿತ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿವಾದಿಯಾದ ಕೊಳ್ಳುಗನಿಗೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬಹುದು. ಬಡ್ಡಿ ಸಹಿತ ಅವನ ಠೇವಣಿಯ ವಾಪಸಾತಿ, ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ವೆಚ್ಚ, ಮಾರಲು ಒಪ್ಪಿದ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ ಹಕ್ಕು ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು.

ಠೇವಣಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮ :

ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು.

I. ಕರಾರುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಯಾರಿಗೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದೋ ಅವರಿಗೆ

II. ಕರಾರುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ

III. ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಯಾರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದೋ ಅವರಿಗೆ

IV. ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಯಾರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ವಿಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ.

I ಕರಾರುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದು

ಕಲಮು - ೨೩ : ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಆದೇಶವನ್ನು ಯಾರು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಉಪನಿಯಮ i) ಯಾರಾದರೂ ಆಗಬಹುದು.

ii) ಭರವಸೆ ಪಡೆದವನ ಪರವಾಗಿ ವಹಿಸಿಕೊಂಡವನು.

iii) ಭರವಸೆ ಪಡೆದವನು ಮೃತನಾಗಲು ಅವನ ನ್ಯಾಯಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿ

iv) ಭರವಸೆ ಪಡೆದವನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳದಿರುವವನು.

ಇವರು ಮೂವರೂ ತಮಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವ ಒಂದು ಕರಾರಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಂದೊಂದೂ ಒಂದು ನಿಯಮಕ್ಕೆ

ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದು, ಕರಾರು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದುದಾಗಿರಕೂಡದು; ಭರವಸೆ ಪಡೆದವನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಂದವು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಕೂಡದು.

೩) ಒಂದು ಮದುವೆ ಕರಾರಿನ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾದವರು ಅಥವಾ ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ನಡುವೆ ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದವಾದ ಹಕ್ಕುಗಳಿದ್ದಾಗ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

೪) ಗೇಣಿದಾರನು ಜೀವಾವಧಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಕರಾರಿನ ಶೇಷಬಾಧ್ಯತೆಯುಳ್ಳವನು (Remainder man)

೫) ಸ್ವಾಧೀನ ತಡೆಯುವ ಶೇಷಾನುಭೋಗಿ (Reversioner)

೬) ಉಳಿಕೆಯ ಸ್ವಾಧೀನ ತಡೆಯುವ ಶೇಷಾನುಭೋಗಿ.

೭) ಹಲವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಕಂಪನಿ.

೮) ಪ್ರವರ್ತಕರು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಮೇಲೆ ಕಂಪನಿ.

ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳಿಸದೆ ಕರಾರನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸಂದರ್ಭಗಳು - ಕಲಮು ೭೬.

೧) ತಪ್ಪಿನಿಂದಲೋ ಮೋಸದಿಂದಲೋ ಕರಾರು, ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದುದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಾಗ.

೨) ಕರಾರಿನ ಪರಿಣಾಮವು ಪ್ರತಿವಾದಿಗೂ ವಾದಿಗೂ ನಡುವೆ ಏನಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಟ್ಟರೆ ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ.

೩) ವಾದಿಯು ಕೊಟ್ಟ ತಪ್ಪು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ.

೪) ಕಾರಾರು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ವಿಫಲಗೊಂಡ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಒಂದು ವಸ್ತುವು ಉತ್ಪಾದಿಸುವಾಗ.

೫) ಸಂಬಂಧಿತ ಪಕ್ಷಗಳು ಅದನ್ನು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿರುವಾಗ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ :

೯೧, ೯೨ನೆಯ ಕಲಮುಗಳು. ಎವಿಡೆನ್ಸ್ ಆ್ಯಕ್ಟ್.

ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಲು ವಾದಿಯು ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೋಸದಿಂದಲೋ ತಪ್ಪು ವಿವರಣೆ ನೀಡುವುದರಿಂದಲೋ ಆ ಬರವಣಿಗೆಯು ಇಡೀ ಕರಾರನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳದೆ ಹೋಗಿದೆ

ಎಂದು ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು ಅದು ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ೯೨ನೇ ವಿಭಾಗದ ೧ನೇ ಅವಕಾಶದ ಪ್ರಕಾರ, ಅದರಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯುಂಟಾಗಿದೆಯೆಂದು ಅವನು ಮೌಖಿಕ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.

ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೆ ವಾದಿಯು ಆದೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ೧) ಅವನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಲು ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆ, ೨) ಅದನ್ನು ಬದಲಾಗಲು ಬಿಡಬಹುದು. ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿರಲು ಅವನು ಬಯಸಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಷ್ಟಪರಿಹಾರವನ್ನು ಅವನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

II ಕರಾರುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ೨೪ ಮತ್ತು ೨೫ನೇ ಕಲಮುಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದೆ.

೨೪ನೆಯ ಕಲಮು :

i) ಕರಾರಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಾಗಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದವರು.

ii) ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿರುವವರು ಅಥವಾ ಕರಾರಿನ ಯಾವುದೇ ಮೂಲಭೂತ ಷರತ್ತನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದವರು.

iii) ಆಗಲೆ ತನ್ನ ಪರಿಹಾರ ವಿಧಾನವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾದ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ತೃಪ್ತಿ ಪಡೆಯುವವರು.

iv) ಕರಾರಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ, ಒಂದು ಫೈಸಲಾತಿಯಾಗಿತ್ತು, ಅದು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂದು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಪಡೆದಿರುವವರು.

ಇದು ೨೩ನೆಯ ಕಲಮಿಗಿಂತ ಬೇರೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕರಾರಿನಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಅಂಶದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಾದಿಯು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮಗಳು ಅಥವಾ ಅವನ ನಡವಳಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದೆ.

೨೪ನೆಯ ಕಲಮು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಭಾಗ. ೨೫ನೆಯದಾದರೋ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದದ್ದು, ಎರಡು ಬಗೆಯ ಕರಾರುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯವಾಗುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

(i) ಮಾರಲು ಕರಾರು ಮತ್ತು (ii) ಚರ ಅಥವಾ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡಲು ಕರಾರು.

ಅಂತಹ ಕರಾರನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಯದಾರನ ಅಥವಾ ಭೋಗ್ಯದಾರನ ಪರವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ೨೫ನೆಯ ಕಲಮು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

(i) ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ, ಅದನ್ನು ಮಾರಲು ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡಲು ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನು.

(ii) ಸಂಬಂಧಿತ ಪಕ್ಷಗಳೋ ನ್ಯಾಯಾಲಯವೋ ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿದ ತಾರೀಕಿಗೆ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆಡೆಯಿಲ್ಲದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದವನು.

(iii) ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಕರಾರಿನ ವಸ್ತು ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಗಲೇ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವನು.

೩ನೆಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಫೈಸಲಾತಿ (settlement) ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸಿದೆ : ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ ಅಥವಾ ವಹಿಸಿಕೊಡುವುದರಿಂದ ಚರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಮುಂದಿನ ಲಾಭಾಂಶಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡುವುದು ಅಥವಾ ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಲು ಸಮ್ಮತಿಸುವುದು - ಅದನ್ನು ಕುರಿತ ಆದೇಶ.

III ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕರಾರನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು

೨೭ನೆಯ ಕಲಮು :

(i) ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷ.

(ii) ಕರಾರಿನ ಅನಂತರ ಹುಟ್ಟುವ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುವ ಯಾವನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ [ಪೂರ್ವ ಸೂಚನೆ ಕೊಡದೆ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವವನ ಹೊರತು]

(iii) ಕರಾರಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಹಕ್ಕು ಅನೂರ್ಜಿತವಾದ, ವಾದಿಗೆ ಆ ವಿಷಯವು ತಿಳಿದಿದ್ದು, ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಅದನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿರಬಹುದಾದ ಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರಕಾರ ಒತ್ತಾಯಿಸುವ ಯಾವನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ.

(iv) ಕೂಡಿಕೆಯ ಅನಂತರದ ನೂತನ ಕಂಪೆನಿ.

(v) ಪ್ರವರ್ತಕರು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಬಗೆಗೆ ಕಂಪೆನಿ.

IV ಯಾರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕರಾರನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

೨೮ನೆಯ ವಿಭಾಗ :

(i) ಕೊಟ್ಟ ಹಣವು ಮೋಸಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರವಾಗಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಗದಿರುವಾಗ.

(ii) ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವಾಗ ; ನ್ಯಾಯವಲ್ಲದ ಆಚರಣೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಭರವಸೆಗಳೂ ಈಡೇರಿರದ ಸ್ಥಿತಿ.

(iii) ವಿಷಯದ ತಪ್ಪು ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತಪ್ಪುಕಲ್ಪನೆ ಅಥವಾ ಆಚ್ಚರಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು.

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಿವೇಚನಾಧಿಕಾರ

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಆದೇಶಿಸುವಾಗ ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರ - ಯಾವಾಗ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಆದೇಶಿಸಲು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ? ಎನ್ನುವುದು. ಯಾವುದೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಾನೂನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಧಿಸಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅದನ್ನು ಆದೇಶಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಮೂರು ವರ್ಗವಾಗಿವೆ :

(i) ಕರಾರಿನ ಸ್ವರೂಪವು, ಕಾನೂನು ಅದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡದಿರುವಂಥದಾಗಿರುವಾಗ.

(ii) ವಾದಿಯು ಒಂದು ಕರಾರು ಅವನ ಪರವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುವಾಗ.

(iii) ಪ್ರತಿವಾದಿಯು, ಕರಾರಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುವಾಗ.

ಇನ್ನು, ಒಂದು ಕರಾರಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದಾದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮೂರು ಸಂದರ್ಭಗಳು ಉಳಿದಿವೆ -

(i) ಕರಾರು ಅಂತಹ

[ಮುಂದಿನ ಪುಟಗಳು ದೊರೆತಿಲ್ಲ - ಸಂ.]

ಸಂಬಂಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು

ಕ್ರಯದಾರ

ವಹಿಸುವ ಮೊದಲು

೧) ಕಲಮು (೧) (ಎ)
ವಸ್ತು ದೋಷಗಳನ್ನು
ತೋರಿಸಿಕೊಡುವುದು.

೨) ಕಲಮು (೧) (ಬಿ)
ಹಕ್ಕು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು

೩) ೫೫(೧) (ಸಿ)
ಹಕ್ಕು ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ
ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದು.

೪) ೫೫(೧) (ಡಿ)
ವಹಿಸಿಕೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

೫) ೫೫(೧) (ಇ)
ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟೆಚ್ಚರದಿಂದ ಕಾಯುವುದು.

೬) ೫೫(೧) (ಜಿ)
ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ಕೊಡುವುದು.

ವಹಿಸಿದ ನಂತರ

೧) ೫೫ (೧) (ಬಿ)
ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿ ಕೊಡುವುದು.
ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವುದು, ಮೌಲ್ಯದ ಏರಿಕೆ.

೨) ೫೫ (೨)
ಹಕ್ಕುಪತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಸೂಚಿತ ಬೇಡಿಕೆ.

೩) ೫೫ (೩)
ಬೆಲೆಯು ದೊರೆತ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕುಪತ್ರವನ್ನು
ವಹಿಸಿ ಕೊಡುವುದು.

ಕೊಂಡವನು

ವಹಿಸುವ ಮೊದಲು

೧) ೫೫ (೫) (ಎ)
ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು
ಸಹಿಸುವುದು

೨) ೫೫ (೫) (ಬಿ)
ಬೆಲೆ ಕೊಡುವುದು ಕೊಡುವುದು.

ವಹಿಸದ ನಂತರ

೧) ೫೫(೫) (ಸಿ)
ನಷ್ಟ ಅಥವಾ
ಆಸ್ತಿ ಹಾನಿಯನ್ನು

೨) ೫೫(೫) (ಡಿ)
ಲಾಭ

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳು

- ಮಾರುವವನು
  - ವಹಿಸಿಕೆಗೆ ಮುಂಚೆ
    - ೧) ಭಾಗ ೫೫(೪) (ಎ) ಬಾಡಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಲಾಭಾಂಶಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು
  - ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ
    - ೧) ೫೫ (೪) (ಬಿ) ಪಾವತಿ ಮಾಡಿಲ್ಲದ ಬೆಲೆಯ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಕೋರುವುದು
- ಕೊಳ್ಳುವವನು
  - ವಹಿಸಿಕೆಗೆ ಮುಂಚೆ
    - ೧) ೫೫ (೬) (ಬಿ) ಮೊದಲೇ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಬೆಲೆಯ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಕೋರುವುದು
  - ವಹಿಸಿಕೆಯ ನಂತರ
    - ೧) ೫೫(೬) (ಎ) ಆಸ್ತಿಗೆ ಬಡ್ಡಿಯ ಲಾಭವನ್ನು ಕೊಡುವುದು

ಉಬೆರಿಮ ಫೈಡೀಸ್ - ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ವಿಶ್ವಾಸ - ಅತ್ಯಧಿಕ ವಿಶ್ವಾಸವು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಕರಾರುಗಳು ಎಂಥವೆಂದರೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬಾಂಧವ್ಯದಲ್ಲಿರುವಂಥವು.

೧) ಪಾಲಕ ಮತ್ತು ಪಾಲಿತ

೨) ವಕೀಲ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕ

೩) ವೈದ್ಯ ಮತ್ತು ರೋಗಿ

೪) ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವನು ಮತ್ತು ಕ್ಷಮಿಸುವವನು. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯ.

ಪಕ್ಷಗಾರರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು

ಅ. ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು

೧. ಹಸ್ತಾಂತರ ಪತ್ರದ ಮೊದಲು

೧. ಕಲಮು ೫೫(೧) (ಅ) ಮುಖ್ಯ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸುವುದು

೧) ಒಂದು ಹೊಲವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರು ಒಪ್ಪಂದವು ಪರಮ ವಿಶ್ವಾಸದ ನಂಬಿಕೆಯ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯವು ನಿರುಪಾಧಿಕ ಆದುದಲ್ಲ. ಅವ್ಯಕ್ತ ಕಾಣದ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವುದು ಅವನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ-ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

೨) ಒಬ್ಬ ಕೊಳ್ಳುವವನು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಯಾವದೇ ಅಡಗಿದ ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ, ಅದು ಅಡಗಿದ ನ್ಯೂನತೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

೩) ಮಾರುವವನಿಗೆ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದೇ ಹುದುಗಿರುವ ದೋಷಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದರೆ ಕೊಳ್ಳುವವನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕು ಎಂಬ ಸೂತ್ರವು ಅನ್ವಯಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಪರಸ್ಪರರಿಗೆ ಒಂದು ವಸ್ತು ಬಗ್ಗೆ ಕುರಿತು ನಿಜವಾಗಿ ತಪ್ಪು ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಒಪ್ಪಂದವು ಶೂನ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

೪) ಒಂದು ಆಸ್ತಿಯ ಅವ್ಯಕ್ತ ನ್ಯೂನತೆಯು ಇಲ್ಲವೆ ಅದರ ಮಾಲ್ಕೀ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಇವು ಮಹತ್ವವಾದುವು. ಆ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕುರಿತ ನ್ಯೂನತೆಯು ಇಂತಹ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಅದು ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕರಾರುವಾಕ್ಯಾದ ವರ್ಣನೆಯಿಂದ ಊಹಿಸಲು ಬರುವಂತಹ ಹಕ್ಕು ಇರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಕೊಳ್ಳುವವನು ಅದರ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ, ಅವನು ಆ ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರಿಗೇನೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನು ತಾನು ಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದದಿಂದ ಬೇರೊಂದನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

೫) ಆ ನ್ಯೂನ್ಯತೆಯು ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಇರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ ಅನ್ನುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಕರಣದ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಭೂಪಾಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾರಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಳ ಚರಂಡಿ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಮುಖ್ಯ ನ್ಯೂನತೆಯಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಒಂದು ಮನೆ

ಇಲ್ಲವೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರಿದರೆ ಅದು ಮುಖ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೬) ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿಯ ನ್ಯೂನತೆಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೆ ಆಸ್ತಿ ಮಾಲ್ಕೀಯ (ಸ್ವಾಮ್ಯ)ದಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆಗಳಿರಬಹುದು.

೨. ಕಲಮು ೫೫(೧) (ಬ) ಆಸ್ತಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಮಾಲ್ಕಿ ಹಕ್ಕಿನ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ

೧) ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಮಾಲ್ಕಿ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಹಾಜರಪಡಿಸಲು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ವರ್ಗಾವಣೆಗಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

೨) ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಹಾಜರಪಡಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಅಂದರೆ ಮಾರುವವನ ಕಬ್ಜೆಯಲ್ಲಿರುವ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವನಿಗೆ ಆ ಆಸ್ತಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಡುವ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಸಹ ಅದು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

೩) ಕೊಳ್ಳುವವನು ಕೋರಿಕೆ ಮಾಡಿದ ವಿನಹ ಸ್ವಾಮ್ಯತ್ವದ ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು ಹಾಜರಪಡಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

೪) ಆದಾಗ್ಯೂ ಕೊಳ್ಳುವವನು ಖರೀದಿ ಕಾಗದ ಪರಿಶೀಲಿಸುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಬಾಧಿತವಾದ ನೋಟೀಸು ಇದೆಯೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗುವದು. ಅವನು ಆ ಆಸ್ತಿಯ ಖರೀದಿ ಕಾಗದದ ತಪಾಸಣೆ ನಡೆಯಿಸಿದ್ದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿಯ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಕಂಡುಬರಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

೩. ಕಲಮು ೫೫(೧) (ಸಿ) ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದು ಮಾರುವವನ ಕರ್ತವ್ಯ

೧) ಸ್ವಾಮ್ಯದ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಹಾಜರಮಾಡಿದಾಗ, ಕೊಳ್ಳುವವನು ಅವುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಅದರಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಕೋರಿಕೆಗಳೆಂದರೆ :

i) ಮಾಲಿಕತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ : ಸ್ವಾಮ್ಯತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಕೋರಿಕೆಗಳು.

ii) ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೋರಿಕೆಗಳು.

iii) ಉಳಿದ ವಿಚಾರಣೆಗಳು.

೨) ಮಾಲಿಕತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಕೋರಿಕೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ತೋರಿಸದಿದ್ದಾಗ, ಇಲ್ಲವೆ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು ಫಲಪ್ರದವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಎಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಅನುಪ್ರಮಾಣಿಸದಿದ್ದರೆ, ಮಾಲಿಕತ್ವದ ಮೇಲಿನ ಕೋರಿಕೆಗಳು ತಕರಾರುಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ

೩) ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಾಂತರದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೋರಿಕೆಗಳು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುವಂತಹವು ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಹಮತವಾಗುವುದು.

೪) ವಿಚಾರಣೆಗಳು ಕೊಳ್ಳುವವನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಮಾರುವವನು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವುದನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಗಮನಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಕಿಡಕಿ, ಚೌಕಟ್ಟು ಅಥವಾ ಅದರ ಭಾಗ ವಿಭಾಗಿಸುವ ಗೋಡೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಮೆ ಇಳಿಸುವುದು ಇವೇ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವುದು.

೫) ಸ್ವಾಮಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕೋರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮಾರುವವನು ಉತ್ತರಿಸಲೇಬೇಕು.

೬) ಕೋರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯವು ಕಲಂ ೫೫(೧) (ಅ)ದ ಕೆಳಗೆ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೊಳ್ಳುವವನು ಒಂದು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕೋರಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸದಿದ್ದರೆ ಆಗ ಮಾರುವವನು ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸದಿದ್ದರೆ ಮಾರುವವನು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಲಾರನು.

೭) ಕೊಳ್ಳುವವನು ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬಹುದು, ಮನ್ನಾ ಮಾಡಬಹುದು. ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದು ಪ್ರಕಟಿತವಾಗಿರಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆ ಸೂಚ್ಯವಾದುದಾಗಿರಬಹುದು.

೮) ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದು ಒಬ್ಬನ ನಡತೆಯ ಮೇಲೆ ಸೂಚ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

(i) ಒಬ್ಬ ಕೊಳ್ಳುವವನು ತನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸದಿದ್ದರೆ.

(ii) ಕೊಳ್ಳುವವನು ಅದರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಲು ಅವಧಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ.

(iii) ಕೊಳ್ಳುವವನು ಕೊಂಡ ವಸ್ತುವಿನ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಾಗ.

(iv) ಕೊಳ್ಳುವವನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಭಾಗಶಃ ಅದರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ.

೪. ಕಲಂ ೫೫(೧) (ಡಿ)ಹಸ್ತಾಂತರ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡುವುದು

೧) ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಕೊಳ್ಳುವವನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಅಂತಹ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬರೆದುಕೊಡಬಹುದು. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹಸ್ತಾಂತರ ಪತ್ರ ಬರೆದುಕೊಡುವ ಮೊದಲೇ ಕೊಳ್ಳುವವನು ಪುನಃ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ, ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆ ಹಸ್ತಾಂತರ ಪತ್ರವನ್ನು ಅಂತಹ ಕೊಂಡವನಿಗೆ ಬರೆದುಕೊಡಲು ನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದು. ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದ್ದರೆ ಆಗ ಆ ಮಾರುವವನು ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡವನಿಗೆ ಆ

ಹಸ್ತಾಂತರ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಗಾರನಾಬೇಕೆಂದು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅನ್ಯಥಾ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

೨) ಮಾರುವವನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಕರಡು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಕೊಳ್ಳುವವನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. (೩೧ ಕಲ್ಕತ್ತ ಲಾ.ಜ. ೮೭).

೩) ಕೊಳ್ಳುವವನ ಈ ಕರ್ತವ್ಯವು ಕರಾರಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ.

೪) ಹಸ್ತಾಂತರ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವುದು ಇವು ಪಾರಸ್ಪರಿಕ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅವು ಸಮವರ್ತಿ ವಾಗ್ದಾನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಕೋರಿ ದಾವೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ತಾನು ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆಂದೂ ಹಾಗೂ ಸಮ್ಮತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೇನೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಲೇಬೇಕು.

೫) ಬರೆದು ಕೊಡಲು ಯೋಗ್ಯ ವೇಳೆ :

(i) ಯೋಗ್ಯ ವೇಳೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಕಲಮು ಮೌನವಾಗಿದೆ.

(ii) ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೇಳೆಯನ್ನು ಖರೀದಿ ವ್ಯವಹಾರದ ಒಪ್ಪಂದದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

(iii) ಕಾಲವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ವಿಳಂಬ ಅನುಚಿತ ವಿಳಂಬವಾದರೆ ಆಗ ಯೋಗ್ಯ ಕ್ರಮವೆಂದರೆ ಆಗ ಕಾಲವೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವಾಗಿರುವ ಕರಾರೆಂದು ಕಾಣಿಸಿ ನೋಟೀಸು ಕೊಡಬೇಕು.

(iv) ಕಾಲವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರದಿದ್ದರೆ, ಆಗ ಮಾರುವವನು ಯಾವಾಗ ತನಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದುಕೊಡಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನೋ ಅದೇ ಯೋಗ್ಯ ವೇಳೆ.

೬) ಬರೆದು ಕೊಡುವ ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಳ :

(i) ಕಲಂ ಮೌನವಾಗಿದೆ.

(ii) ಕೊಳ್ಳುವವನು ಮಾರುವವನಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರದ ಹಣದ ಡ್ರಾಫ್ಟನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವುದು ಅವನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹಸ್ತಾಂತರವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡುವ ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಳವು ಮಾರುವವನ ವಾಸಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲವೆ ಆತನ ಸಲಹಾ ವಕೀಲರ ಕಚೇರಿ ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ.

೭) ಹಸ್ತಾಂತರದ ವೆಚ್ಚ:

(i) ಕಲಮು ಮೌನವಾಗಿದೆ.

(ii) ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.

(iii) ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಕರಾರು ಇರದಿದ್ದರೆ: ಅಭಾವವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳುವವನು ಭಾರತೀಯ ಸ್ಟ್ಯಾಂಪ ಅಧಿನಿಯಮ ಕಲಂ ೨೯ (ಕ)ದ ಅನ್ವಯ ಸ್ಟ್ಯಾಂಪ ಖರ್ಚನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೫. ಕಲಂ ೫೫(೧) (ಇ) - ಆಸ್ತಿಯ ರಕ್ಷಣೆ

೧) ಒಂದು ಖರೀದಿ ಒಪ್ಪಂದವು ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಆ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಹೊಣೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಾರುವವನು ಆ ಆಸ್ತಿಯ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹೊಣೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ.

೨) ಮಾರುವವನು ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಹಕ್ಕಿನ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಸಹ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು. ಈ ದಸ್ತಾವೇಜಗಳು ಕಳೆದರೆ, ಆ ಆಸ್ತಿಯ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಆ ಆಸ್ತಿಗೆ ಹಾನಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

೩) ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಬೇಕು ಅಂದರೆ ಒಬ್ಬ ವಿವೇಕವುಳ್ಳ ಆಸ್ತಿಯ ಒಡೆಯನು ಯೋಗ್ಯ ದುರಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಇಡತಕ್ಕಂತೆ ಇಡಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಣ ಮಾಡುವವರಿಂದ ಆಗುವ ಹಾನಿಯಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲೇಬೇಕು.

೪) ಕಾಳಜಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಆ ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರಿಗೆ ಆಧಾರದ ಸೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಹಸ್ತಾಂತರದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಖರೀದಿ ವ್ಯವಹಾರವು ಮುಗಿದನಂತರವೂ ಆ ಕಾಳಜಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕರ್ತವ್ಯವು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಮಾರುವವನಿಂದ ಯಾವುದೇ ಹಾನಿ ಸಂಭವಿಸಿದರೆ, ಕೊಳ್ಳುವವನು ಹೊಣೆಗಾರ ನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾರುವವನು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಿಷ್ಕಾಳಜಿ ಮಾಡಿದರೆ ಕೊಳ್ಳುವವನು ಆ ಕೊಂಡ ಹಣದಲ್ಲಿ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಕೇಳಲು ಬಾಧ್ಯಸ್ಥನಿದ್ದಾನೆ. ಈ ವ್ಯವಹಾರ ಪೂರ್ತಿಯಾದ ನಂತರ ಕೊಳ್ಳುವವನು ಈ ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೬. ಕಲಂ ೫೫(೧) (ಗ) ನಿರ್ಗಮನ

೧) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಹೊರ ಹೋಗುವ, ಎಂದರೆ ನಿರ್ಗಮನವೆಂದು ಕರೆಯುವುದನ್ನು ಮಾರುವವನು ಕೊಂಡವನಿಗೆ ಕೊಡುವದು ಅವನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ಕೆಳಗಣ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

(i) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸುಂಕಗಳು
(ii) ಬಾಡಿಗೆ
(iii) ಬಡ್ಡಿ
(iv) ಭೋಜಾ (ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು)

(i) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸುಂಕಗಳ ಮೇಲೆ

(i) ಸರಕಾರಿ ಕಂದಾಯ - ರಾಜಸ್ವ

(ii) ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ಟಿ ಕರಗಳು

(iii) ಶಾಸನ ಪ್ರಕಾರ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ, ಕರೆಕೊಟ್ಟದ್ದು ಇಲ್ಲವೆ ಅವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದ್ದುದ ಕೊಡದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಅದನ್ನು ಜಪ್ತಮಾಡಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ಆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ವಸೂಲ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬರುವುದೋ ಅಂತಹದನ್ನು.

(ii) ಬಾಡಿಗೆ-ಒತ್ತೆಯ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದಾಗ ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೆ ಒತ್ತೆ ಸೊತ್ತಿನ ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾರುವವನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.

(iii) ಬಡ್ಡಿ

೫) ಭೋಜಾ :

i) ಭೋಜಾ ಅಂದರೆ:

(೧) ಮಾಗಣಿ ಕ್ಲೇಮ (೨) ಧಾರಣಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು.

ii) ಎಲ್ಲ ಭೋಜಾಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತಮಾಡುವುದು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೊಳ್ಳುವವನು ಈ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಈ ಭೋಜಾಗಳು ಇರುವುದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಇದು ಮಹತ್ವದ್ದಲ್ಲ.

iii) ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಕರಾರು ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಭೋಜವು ಮಾರಾಟ ವಿಷಯ ವಸ್ತು ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

iv) ಆದರೆ ಈ ಭೋಜಾವು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವನ ಯಾವತ್ತೂ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೋಜಾ ಇದ್ದರೆ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವವನು, ಆ ಮಾರುವವನು ತನ್ನ ಉಳಿದ ಆಸ್ತಿ ಮಾರಿ ಆ ಭೋಜಾ ತೀರಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹಪಡಿಸಬಹುದು.

೬) ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವನ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಿದ ಈ ಹೊಣೆಯು ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ

ಅನುಸಂಗಿಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಹಸ್ತಾಂತರ ಪತ್ರವಾದ ನಂತರವೂ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸ ಬಹುದು.

ಮಾರುವವನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು

೨. ಹಸ್ತಾಂತರ ಪತ್ರ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ನಂತರ

೧. ಕಲಂ ೫೫(೧) (ಬ) ಸ್ವಾಮ್ಯ (ಕಬ್ಜೆ) ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ

೧) ಹಸ್ತಾಂತರ ಪತ್ರವಾದ ನಂತರ ಕಬ್ಜೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಮಾರುವವನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕೊಂಡವನು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಕಬ್ಜೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಬಿಡಬಾರದು.

೨) ಈ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಕೋರಿ ದಾವೆ ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲೂಬಹುದು.

೩) ಕಬ್ಜೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು ವೇಳೆ:ಸಮಯವನ್ನು ಕಲಮು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

i) ಮಾರುವವನು ಯಾವಾಗ ಕಬ್ಜೆಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ii) ಕಲಂ ೫೫(೪) (ಅ) ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ಕೊಂಡವನಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವು ಹೋಗುತ್ತದೆಯೋ ಆಗ ಅದರ ಕಬ್ಜೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇದು ಖರೀದಿ ಕಾಗದ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಡುವಾಗಿ (೬ ಲಾಹೋರ ೩೦೮).

iii) ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಾರದೆಂಹ ಉದ್ದೇಶವು ಕೊಂಡವನಿಗೆ ಇರದ ಹೊರತು ಮತ್ತು ಅವನು ಅದರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾರುವವನು ಅದರ ಕಬ್ಜೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ನಿರಾಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

iv) ಕೊಂಡವನಿಗೆ ಕಬ್ಜೆ ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಮಾರುವವನಿಗೆ ಅದರ ಬೆಲೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಅವೆರಡನ್ನೂ ಒಂದೇ ದಾವೆಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದು.

೪) ಕಬ್ಜೆಯ ಸ್ವರೂಪ

i) ಕಬ್ಜೆ ಅಂದರೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅಧಿಭೋಗದಲ್ಲಿರುವದೆಂದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ.

ii) ಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕೆ ತಗಲುವ (ಮೂರ್ತ ಫಲಿತಾಂಶ) ವಸ್ತುಗಳಿದ್ದರೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಬ್ಜೆ ಮತ್ತು ಮುಟ್ಟಲಾಗದ ಆಸ್ತಿ ಅಮೂರ್ತ ಫಲಿತಾ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಕಬ್ಜೆ ಪಡೆಯುವುದು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಗುವುದು.

iii) ಬಾಡಿಗೆದಾರರ ಇಲ್ಲವೆ ಒತ್ತೆ ಕಬ್ಜೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬಾಡಿಗೆದಾರರ ಇಲ್ಲವೆ ಒತ್ತೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವರ ಕಬ್ಜೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಕಬ್ಜೆಯು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಗುವುದು.

೨. ಕಾಲಂ ೫೫(೨) ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಇದೆಯೆಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ

೧) ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಎರಡು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಗಳಿವೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಹಸ್ತಾಂತರ ಪತ್ರದ ಮೊದಲು ಇಲ್ಲವೆ ಹಸ್ತಾಂತರ ಪತ್ರವಾದ ನಂತರ ಇದು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ.

i) **ಕಲ್ಕತ್ತೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ** : ಈ ಖಂಡವು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವುದೇನೆಂದರೆ ಒಂದು ಮುಗಿದ ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕಿನ ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು ಇದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹಸ್ತಾಂತರದ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಅನುರೂಪವಾಗಿದೆ. ೫೭ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ೧೧೮೯

ii) **ಮದ್ರಾಸದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ** : ಈ ಖಂಡವು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವುದೇನೆಂದರೆ ಯಾವ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ವ್ಯವಹಾರವು ಪ್ರಗತಿ ಪಥದಲ್ಲಿರದಿದ್ದರೆ. (೪೦ ಮದ್ರಾಸ ೩೩೮ (೩೫೦) ೩೮ ಮದ್ರಾಸ ೧೧೭೧)

iii) **ಲಾಹೋರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ** : ಮದ್ರಾಸ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.

iv) **ಬಾಂಬೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ** : ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅದು ಹಸ್ತಾಂತರ ಪತ್ರ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟನಂತರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. (೧೮ ಬಾಂಬೆ ಎಸ್.ಆರ್. ೨೯೨, ೫೨ ಬಾಂಬೆ ೮೮೩, ೩೧ ಬಾಂಬೆ ಎಲ್.ಆರ್. ೭೫೮)

(ಅ) ಕಲಂ ೫೫(೧)ರ ಉಪ ಬಂಧಗಳು ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರು ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿರುವ ಅನ್ವಯ ಮಾಲ್ಕೀ ಹಕ್ಕು ಯಾವ ಯುಕ್ತ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಹಸ್ತಾಂತರ ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಮತ್ತು ಖರೀದಿ ವ್ಯವಹಾರವು ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗೆ ಮೋಸ, ವಂಚನೆಯ ಅಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಹೊರತಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಕರಾರು ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರಮೋಪಾಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

(ಬ) ಸ್ವಾಮಿತ್ವ: ಮಾಲಿಕತ್ವದ ವಿಷಯ ಒಳಗೊಂಡ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಪತ್ರ ಕರಾರು ಪತ್ರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕಲಂ ೫೫(೧). ಇದು ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಪತ್ರ ಹಸ್ತಾಂತರ ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ಕಂಡುಬಂದರೆ, ಬಹಿರಂಗಗೊಂಡರೆ, ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಕ್ರಮೋಪಾಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

(iv) ಮತ್ತೊಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಇದು ಬಹುತರವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

(ಅ) ಮಾಲಿಕತ್ವ ಸ್ವಾಮ್ಯತ್ವದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾರುವವನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

i) ಅವನು ಯಾವ ಯೋಗ್ಯ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ಕೊಡುವವನಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು-ಕೊಡಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು.

ii) ಅವನು ಅದರ ಮಾಲಿಕತ್ವವನ್ನು ಕೊಂಡವನಿಗೆ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿ, ವರ್ಗಾಯಿಸಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು. ಮತ್ತು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ , ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು.

(i)ರ ಕೆಳಗೆ ಅವನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಚಿರಭೋಗ, ಕಬ್ಜಾ, ವಾರಸಾ, ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮುಂತಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಾಲಿಕತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದದ್ದನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು.

(ii)ರ ಕೆಳಗೆ ಇದು ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಅವನು ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿಯ ತನ್ನ ಮಾಲ್ಕೀ ಹಕ್ಕನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ ಹಕ್ಕುಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಲ್ಕೀ ಹಕ್ಕನ್ನು, ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ್ದಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಕೇವಲ ಅಧಿಭೋಗದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯಾಗಿರದೆ, ಅದು ಋಣಭಾರಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿರುವ ವರ್ಗಾಯಿಸಬಲ್ಲ ಭೂಮಿಯ ಖರೀದಿ ವ್ಯವಹಾರವಾಗಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಋಣಭಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಭೂಮಿಯ ಖರೀದಿ ಮೂಲಕ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

(ಬ) ಕಲಂ ೫೫(೧): ಇದು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾಲ್ಕಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದೆ ಭೂಮಿ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ಹಕ್ಕನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸವುದನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಕಲಂ ೫೫(೨): ಇದು ಸ್ವಾಮಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವರ್ಗಾಯಿಸವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

(೨) ಕಲಂ ೫೫(೨) ಇದು ಆಸ್ತಿ ಮಾಲ್ಕೀ ಹಕ್ಕು : ಸ್ವಾಮಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ತಪ್ಪು ನಿರೂಪಣೆ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

(i) ಮಾಲ್ಕಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿ ಅದು ಆ ಹಸ್ತಾಂತರ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಮಾಲ್ಕೀ ಹಕ್ಕಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯು ಕಲಂ ೫೫(೨)ರ ಪ್ರಕಾರ ಆಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಕೇಳಲು ಹಕ್ಕು ಇರುತ್ತದೆ.

(ii) ಸ್ವಾಮಿತ್ವದ ಹಸ್ತಾಂತರ ದಸ್ತಾವೇಜು ಆಸ್ತಿಯ ತಪ್ಪು ವರ್ಣನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೊಳಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

(iii) ಒಬ್ಬ ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ದಸ್ತಾವೇಜನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಪತ್ರಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆಯೆಂದು ಕಂಡುಬಂದರೆ ಅದು ದಸ್ತಾವೇಜನಲ್ಲಿ ಖರೀದಿ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದಸ್ತಾವೇಜು ಆಗಲಾರದು. ಇದು ಕೇವಲ ಕೊಂಡವನ ಮಾಲಿಕತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವನ ಹಕ್ಕನ್ನು ತೋರಿಸುವ ದಸ್ತಾವೇಜು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕೊಂಡವನಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಆಗ ಅವನು ಮಾಡತಕ್ಕ ದಾವೆಯು ಅವನಿಗೆ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಖರೀದಿ ದಸ್ತಾವೇಜು ಮಾಲಿಕತ್ವದ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತ ಇರಬಾರದು. ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲ ಭಾಗಶಃ ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರಿನ ಮೇಲೆ ಆ ದಾವೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾಲಿಕತ್ವ ತೋರಿಸುವ ದಸ್ತಾವೇಜು ಹಸ್ತಾಂತರ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅಂತರಗತವಾದ ಮಾಲಿಕತ್ವದ ಹಕ್ಕು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪಕ್ಷಗಾರರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಮಾಲಿಕತ್ವಕ್ಕೆ ತೋರಿಸುವ ಕುರಿತು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ದಸ್ತಾವೇಜು ಬರೆದುಕೊಡಲು ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು. ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಗಳು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇರುತ್ತವೆ.

ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಕರಾರುಗಳು

ಅ) ಅಂತರ್ಗತ ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವರನ್ನು ಆಧಾರೋಹ ಮಾಡಿದರೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮದ ಬಗೆಗೆ ಕಾಳಜಿ ಮಾಡದೆ ಇರುವದು.

ಬ) ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಖರೀದಿ ದಸ್ತಾವೇಜ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಗಾರರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಆದರೂ ಸಹ ಅಂತರ್ಗತ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವರ ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು ಅವರು ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲದ ವಿವರಣೆ ಕೊಡದ ಹೊರತು ಮುಕ್ತವಾಗಲಾರದು.

೪. ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಫಲದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹಕ್ಕು (ಕ್ಲೇಮು) ಕೇಳಬಹುದು

ಈ ಖರೀದಿ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಫಲವನ್ನು ಕೇವಲ ಕೊಂಡವನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ನಂತರ ಹಸ್ತಾಂತರ ಹೊಂದಿದವರು ಪರಭಾರೆ ಪಡೆದವನು ಸಹಿತ ಕೊಂಡವನ ಪರವಾಗಿ ಹಕ್ಕು ಕೇಳಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದವನ ವಿರುದ್ಧ ಕೇಳಬಹುದು.

೫. ಈ ಖಂಡದ ಅನ್ವಯ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವನು ಆ ಆಸ್ತಿಗೆ ತಾನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರುವೆನೆಂದು ತನ್ನ ಮಾಲಿಕತ್ವ ಉಳ್ಳವನೆಂದು ಖಾತರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾನೆಂದು ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅವನು ಆ ಖರೀದಿ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಹೊರಗಡೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವುದಾದರೆ, ಆಗ ಅವನು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಅವ್ಯಕ್ತವಾದ ಇಂಗಿತವಾದ ಕರಾರುಗಳಿಂದ ಅವನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು.

೬. ಮಾಲಿಕತ್ವ ತೋರಿಸುವ ಇಲ್ಲವೇ ಇಂಗಿತವಾದ ದಸ್ತಾವೇಜು ಕೊಳ್ಳುವವನ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಆ ದಸ್ತಾವೇಜನಲ್ಲಿ ಮಾಲಿಕತ್ವದ ದೋಷದ ಬಗ್ಗೆ ನೋಟೀಸು ಇರಬಹುದು ಅಥವಾ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಇಂಗಿತ ದಸ್ತಾವೇಜ ಸಂಬಂಧ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಈ ನ್ಯೂನತೆಯು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅವನಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕೇಳಿ ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಚ್ಯುತಿಬಾರದು. ಮತ್ತು ಆ ಖರೀದಿ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ನ್ಯೂನತೆಯಿಂದ ಆ ಆಸ್ತಿಯ ಕಬ್ಜೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟರೆ, ಅವನು ಆ ಖರೀದಿ ಹಣವನ್ನು ತಿರುಗಿಕೊಡಲು ಕೇಳಬಹುದು.

೭. ಮಾಲಿಕತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ದಸ್ತಾವೇಜು. ಇದು ಏನನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಹಸ್ತಾಂತರಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚ್ಯವಾದಂತೆ

(i) ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡುವ ಹಕ್ಕು

(ii) ಶಾಂತವಾಗಿ ಉಪಭೋಗಿಸುವ ಹಕ್ಕು

(iii) ಯಾವುದೇ ಋಣಭಾರ ಇಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕು.

(iv) ಮುಂದಿನ ಆಶ್ವಾಸನೆಯ ಹಕ್ಕು

ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಆ ಮಾರುವವನು, ಆ ಕೊಳ್ಳುವವನ ಯುಕ್ತ ಬೇಡಿಕೆಯಂತೆ ಮಾರುವವನು ಕೊಳ್ಳುವವನ ಮಾಲಿಕತ್ವದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಲು, ಮುಂದಿನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ ನಂತರ, ತನ್ನ ಅಪೂರ್ಣ ಮಾಲಿಕತ್ವವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅಂದರೆ ಇನ್ನುಳಿದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವನು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅವನು ತನ್ನ ಈ ಖರೀದಿ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಮೂಲಕ ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಗುವುದು.

(೨) ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಖರೀದಿ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳು, ಆಸ್ತಿ ಶಾಂತಿಯುತ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಋಣಭೋಗಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿರಲು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ದಸ್ತಾವೇಜಿನಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ವಿಶಾಲವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅವು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

೮. ಮಾಲಿಕತ್ವ ತೋರಿಸುವ ದಸ್ತಾವೇಜು ಯುಕ್ತ ಸಂಶಯಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದ ದಸ್ತಾವೇಜು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಿನ್ಸಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ಲದವರು ೯೧.ಎ.೭೦೦ (೭೧೩)ರಲ್ಲಿ ಮಾರುವವನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಲಿಕತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಖಾತರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೊಳ್ಳುವವನು ಅವನನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

೯. ಸೂಚ್ಯವಾದ ಮಾಲಿಕತ್ವದ ದಸ್ತಾವೇಜು (ನ್ಯಾಸಧಾರಿ) ಟ್ರಸ್ಟ ಇವರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವದಿಲ್ಲ.

(i) ಒಬ್ಬ ಟ್ರಸ್ಟಿ (ನ್ಯಾಸಧಾರಿ)ಯು ಕೇವಲ ಒಂದು ದಸ್ತಾವೇಜಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಋಣಭಾರ ಇರುವ ಕೃತ್ಯ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗುವುದು. ಅಥವಾ ಯಾವುದೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವನು ಅದನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲು ಅಡೆತಡೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(ii) ಒಬ್ಬ ನ್ಯಾಸಧಾರಿ (ಟ್ರಸ್ಟಿ)ಯು ತನ್ನ ನಂಬಿಗೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ನಡತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸದೆ ತಾನು ನಿಸಂಶಯನಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಮಾಲಿಕನ ಖಾತೆಯಿಂದ ಮಾಲಿಕತ್ವದ ಸಾಮಾನ್ಯ ದಸ್ತಾವೇಜಿನಲ್ಲಿ ಬರುವಂತೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಬಹುದು.

೧೦. ಒಬ್ಬ ಅಲ್ಪವಯಿಯ ಪರವಾಗಿ ಆತನ ಸಂರಕ್ಷಣದಾರನು ಅಲ್ಪವಯಿಯ ಪರವಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಈ ಸೂಚ್ಯ ದಸ್ತಾವೇಜು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

೪. ನ್ಯಾಸದ ಕಾನೂನು

ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು

ಭಾಗ- I

ನ್ಯಾಸವೆಂದರೇನು (ಟ್ರಸ್ಟ್) ಮತ್ತು ಅಧಿನಿಯಮವು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ?

ಭಾಗ-II

ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಇಲ್ಲವೆ ಘೋಷಿಸಿದ ನ್ಯಾಸಗಳು

(i) ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು

(ii) ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವುದು

ಭಾಗ-III

ಒಂದು ನ್ಯಾಸದ ಆಡಳಿತ

ಭಾಗ-IV

ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳು

ಭಾಗ-V

ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳ ಆಡಳಿತ

ಭಾಗ - I

ನ್ಯಾಸವೆಂದರೇನು? ಆ ಕಾನೂನು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ?

II. ಯಾವ ವಿಧದ ನ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಈ ಕಾನೂನು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ?

೧. ಇದು ಯಾವ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಲಂ ೧ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅವು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇರುತ್ತವೆ :

i) ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಮಾಡಿದ ಪಕ್ಷಗಳು.

ii) ರೂಢಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲವೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾನೂನಿನ ಅನ್ವಯ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಿಂದೂ ಕಾನೂನಿನ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ.

iii) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಇಲ್ಲವೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಇಲ್ಲವೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ದತ್ತಿಗಳು.

೨. ವಿವರಣೆಗಳು :

೧. ಪಕ್ಷ-ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಧರ್ಮದ ಇಲ್ಲವೆ ಆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಮಹಮ್ಮದೀಯನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಕಾನೂನಿನ ಅನ್ವಯ ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟ ಆಸ್ತಿ, ಮನ್ನಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಧಾರ್ಮಿಕ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಮುಡುಪಿಟ್ಟಿದ್ದು ಎರಡು ವರ್ಗದ ಪಕ್ಷಗಳು ಇವೆ.

i) ಆ ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಯೋಜನವು ಆ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನಿಗೆ ಮತ್ತು ಆತನ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ - ೧೯೧೩ನೆಯ ಇಸ್ವಿಯ ೬ನೆಯ ಅಧಿನಿಯಮವು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ii) ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯೋಜನವು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ - ೧೯೨೩ನೆಯ ಇಸ್ವಿಯ ೪೨ನೆಯ ಅಧಿನಿಯಮವು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :

(೧) ಒಂದು ಅವಿಭಕ್ತ ಹಿಂದೂ ಕುಟುಂಬದ ಕರ್ತ ಮತ್ತು ಆ ಕುಟುಂಬದ ಇತರ ಸದಸ್ಯರು.

(೨) ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ವಿಧವೆ ಮತ್ತು ಅವಳ ಉತ್ತರಭೋಗಾಧಿಗಳು ಇಂತಹ ಸಂಬಂಧಗಳು ನ್ಯಾಸ ಅಧಿನಿಯಮಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ರೂಢಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲವೆ ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾನೂನಿನ ಅನ್ವಯ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.

III. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಬಹುಮಾನಗಳ ವಿತರಣೆ

೧. ಬಹುಮಾನ: ಈ ಶಬ್ದವು ನೌಕಾಪಡೆಯ ಒಂದು ಹಡಗು ಇಲ್ಲವೆ ಯುದ್ಧಸೂರೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬಂದರದಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು.

೨. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಎಲ್ಲ ಬಹುಮಾನಗಳು ಅರಸನಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಅವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಂಬಿಗಸ್ಥ ನ್ಯಾಸಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಈ ರಾಯಲ್ ವಾರಂಟನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಅದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರಿಗೆ ಹಂಚಬೇಕು.

ಇಂತಹ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಹಂಚಲು ಮಾಡಿದ ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಈ ನ್ಯಾಸ ಕಾನೂನು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

IV. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನ್ಯಾಸಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ದತ್ತಿಗಳು

ನ್ಯಾಸಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನ್ಯಾಸಗಳು ಇಲ್ಲವೆ ಖಾಸಗಿ ನ್ಯಾಸಗಳು

i. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನ್ಯಾಸಗಳು ಒಂದು ಆಸ್ತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನವು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಯಾವತ್ತೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಅದರ ಗಣನೀಯ ಭಾಗವನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದವರಿಗೆ ಕೊಡಲು ರಚಿಸಿದ್ದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನ್ಯಾಸವು ಗುರುತಿಸಲು ಬರತಕ್ಕಂತಹ ಜನರು ಇರಬಹುದು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಗುರುತಿಸಲು ಬಾರದಂತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮೂಹವೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ii. ಖಾಸಗಿ ನ್ಯಾಸ : ಕೇವಲ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಗುರ್ತಿಸತಕ್ಕಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಇರುತ್ತದೆ.

iii. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನ್ಯಾಸಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು: ಅವು ಮೂರು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ.

- i) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ
- ii) ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ
- iii) ಧಾರ್ಮಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಈ ಪದವನ್ನು ಎರಡು ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

(ಅ) ಇದರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ-ಇದು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ

ಜನರಿಗೆ ನೀರು ಪೂರೈಸುವುದು ಯಾವುದೇ ಚರಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಹಳ್ಳದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವೆ ಅಡಿಗಾವಲ ಮೇಲೆ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟಲು ಇಲ್ಲವೆ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಲು.

೨. ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಪದವು ದಾನ ಮಾಡುವುದು, ಧರ್ಮಶಾಲೆ ಕಟ್ಟಿಸುವುದು, ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಕಟ್ಟಿಸುವುದೇ ಇವೇ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

೩. ಧಾರ್ಮಿಕ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಪದವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲ್ಲವೆ ಪೂಜೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳ ವಿತರಣೆ ಅಥವಾ ಖರೀದಿ ಅಥವಾ ಚರ್ಚುಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನವೀಕರಿಸುವುದು ಇವೇ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ನ್ಯಾಸವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನ್ಯಾಸವಿದ್ದರೆ-ನ್ಯಾಸ ಅಧಿನಿಯಮವು ಅದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ನ್ಯಾಸವು ಖಾಸಗಿ ನ್ಯಾಸವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆಯೇ?

ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಖಾಸಗಿ ನ್ಯಾಸವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಇಲ್ಲವೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಖಾಸಗಿ ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಖಾಸಗಿ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನ್ಯಾಸಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಅಧಿನಿಯಮವು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ?

ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಾನೂನುಗಳು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ.

i) ಸಿವ್ಹಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆಯ ಕಲಂ ೯೨

ii) ಧಾರ್ಮಿಕ ದತ್ತಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ ೧೮೬೩

iii) ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ (೧೮೮೦ನೆಯ ೧ನೆಯ ಅಧಿನಿಯಮ)

iv) ನ್ಯಾಸಾಧಿಕಾರಿ ಅಧಿನಿಯಮ ೧೯೧೩ನೆಯ ಇಸ್ವಿ ೨ ನೆಯ ಅಧಿನಿಯಮ

v) ಧಾರ್ಮಿಕ ದತ್ತಿಗಳ ೧೮೯೦ನೆಯ ಇಸ್ವಿ ೬ನೆಯ ಅಧಿನಿಯಮ

vi) ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಧಿನಿಯಮ ೧೯೭೦ನೆಯ ಇಸ್ವಿ ೧೪ನೆಯ ಅಧಿನಿಯಮ.

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧದ ನ್ಯಾಸಗಳು

೧. ನ್ಯಾಸಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ನ್ಯಾಸಗಳು ಯಾವ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆಂಬುದು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

೨. ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮೂರು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬಹುದು.

i) ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬಹುದು.

ii) ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ

iii) ನ್ಯಾಸಧಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಸ್ವರೂಪದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ

೩. ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

i) ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದ

ii) ರಚನಾತ್ಮಕ.

೪. ಒಂದು ನ್ಯಾಸದ ರಚನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

i) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನ್ಯಾಸ (ii) ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ನ್ಯಾಸ.

೫. ನ್ಯಾಸಧಾರಿಯ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಲಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಸ್ವರೂಪದ ಮೇಲೆ ನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಎರಡು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

i) ಸಾದಾ ನ್ಯಾಸ (ii) ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಸ.

೧. ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕ (ಊಹ್ಯ) ನ್ಯಾಸಗಳು

೧. ಒಂದು ನ್ಯಾಸವು ಎರಡು ರೀತಿಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ.

i) ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ್ದು,

ii) ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕಾನೂನಿನ ಮೇರೆಗೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದ್ದು ಆಗಿರಬಹುದು.

೨. ಒಂದು ನ್ಯಾಸವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ್ದರೂ ಅದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅಥವಾ ಘೋಷಿಸಿದ ನ್ಯಾಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕಾನೂನಿನ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಊಹ್ಯ ಅಥವಾ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸವೆನ್ನುವರು.

೩. ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೇರೆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ದಸ್ತಾವೇಜಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ನ್ಯಾಸವು ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವನ್ನೊಳಗೊಂಡದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶವು ವಿಶೇಷವಾದ

ಪದಗಳಿಂದ ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಪಕ್ಷಗಾರರು ರಚಿಸಿಕೊಂಡ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಮೇಲಿಂದ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಿರಬಹುದು. ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಇಲ್ಲವೆ ಪಕ್ಷಗಾರರು ಯುಕ್ತ ದಸ್ತಾವೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದರ ಮೇಲಿಂದ ನ್ಯಾಯಾಲಯದವರು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಇದರಲ್ಲಿಯ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸವು ಕೆಲವು ವೇಳೆ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

೪. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

i) ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸವು ಕೆಲವು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುವುದು ತುಂಬಾ ತಪ್ಪು. ಇಂತಹ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ನ್ಯಾಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅದರ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ನೋಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ನ್ಯಾಸವು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ನ್ಯಾಸವೇ ಇದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸದಾರನು ಬಳಸಿದ ಭಾಷೆಯು ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡುವಂತಹದ್ದು ಹಾಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇಲ್ಲದ್ದು. ಅವುಗಳ ನಿಜವಾದ ಭಾಷೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನ್ಯಾಸದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆಯೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ನ್ಯಾಸವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ.

ii) ಒಂದು ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸದ ದಸ್ತಾವೇಜನಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಗೊಂದಲ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಒಂದು ಆಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅದರ ದಸ್ತಾವೇಜಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಪದಗಳಿಂದ ಈ ರಚನಾತ್ಮಕ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಗೊಂದಲವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದ ಮೇಲಿಂದ ಇದು ಪಕ್ಷಗಾರರು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕೃತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದಿಲ್ಲ ಇದು ಪಕ್ಷಗಾರರ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಇದು ಕಾನೂನಿನ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಪಕ್ಷಗಾರರ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಎರಡು ಉಪ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

i) ಪರಿಣಾಮೀ ನ್ಯಾಸ

ii) ಅಪರಿಣಾಮಿ ನ್ಯಾಸ

ಇವೆರಡರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುವಾಗ ವಿವರಿಸಲಾಗುವುದು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿ ಇದೆ. ಅದೆಂದರೆ -

ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾನೂನಿನ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಗಾರರ ಕೃತ್ಯದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಲ್ಲ.

೨. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ನ್ಯಾಸಗಳು ಮತ್ತು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ನ್ಯಾಸಗಳು

೧. ಒಂದು ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅದರ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ನ್ಯಾಸಧಾರಿಯ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ನ್ಯಾಸವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕೇವಲ ಘೋಷಣೆಯ ನ್ಯಾಸವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಸಧಾರಿಯ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಅದು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಚಿತವಾದ ನ್ಯಾಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨. ಯಾವ ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಯುಕ್ತ ಪ್ರತಿಫಲ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ನ್ಯಾಸವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ಅಷ್ಟು ಮಹತ್ವ ವಿಷಯವಲ್ಲ.

೩. ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ನ್ಯಾಸವೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವುದು ಮಹತ್ವವಲ್ಲ. ಈ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವಾಗಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ದಸ್ತಾವೇಜಿಗೆ ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಒಂದು ದಸ್ತಾವೇಜು ಮಾಡಲು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಂತಹ ಬೆಲೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

೪. ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟದಿದ್ದರೆ ಅದು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅಂತಹದ್ದನ್ನು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ತರಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

೫. ಇದು ಸ್ವ-ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಿದ್ದರೆ ಅಂತಹದ್ದನ್ನು ಕಾನೂನು ಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಸ್ತಾಂತರದ ದಸ್ತಾವೇಜು ಮಾಡಲಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅಂತಹ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.

೬. ನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬಹುದು.

i) ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಸಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಮೂಲಕ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಬಹುದು.

ii) ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಅದರ ನ್ಯಾಸಧಾರಿಯೆಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೭. ಪರಿಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ಅಪರಿಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ:

i) ಪರಿಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕೊನೆಯದಾಗಿ ನ್ಯಾಸಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಅಂತಹಕ್ಕೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಸವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ii) ಯಾವ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ನ್ಯಾಸವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸೂಚನೆ : ಉಯಿಲು ಅಥವಾ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ನ್ಯಾಸಗಳು ಅಂತಹವು, ಅವು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಇಲ್ಲವೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸ ಬಹುದಾಗಿರಬಹುದು. ಅದೇ ಅಂತಹವುಗಳು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ನ್ಯಾಸಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

iii) ಮಾರಾಟಗಾರನು ನ್ಯಾಸಧಾರನಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ಕುರಿತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅವಶ್ಯಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮತ್ತು ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವನ ಉದ್ದೇಶವು ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿದ್ದರೆ ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಸ್ತಾವೇಜದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿರಬೇಕು.

೮. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಪರಿಣಾಮಗಳು.

i) ಅಪೂರ್ವ ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾದರೆ ಅಂತಹದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸ ಲಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ii) ಭಾರತೀಯ ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಪ್ರತಿಫಲವು ನ್ಯಾಸ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದು ಕೆಲವು ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು. ಮದುವೆ ಮತ್ತು ದಾವೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇರುವುದು ಇಂತಹವುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಬೆಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸುವುವಂತೆ ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರು ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಯುಕ್ತ ಪ್ರತಿಫಲ ಈ ನ್ಯಾಸ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ.

iii) ಯುಕ್ತ ಪ್ರತಿಫಲ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆ ಪ್ರತಿಫಲ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆ ಫಲ ಈ ಪದಕುಂಜವನ್ನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಪ್ರೀತಿ ಹಾಗೂ ವಾತ್ಸಲ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಫಲವು ಒಳ್ಳೆಯದು ಇದ್ದರೂ ಸಹಿತ ಅದು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಬೆಲೆಕಟ್ಟಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ).

iv) ಸ್ವ ಇಚ್ಛೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಹೇಳುವ ಸ್ವಯಂ ಹೇಳಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅಪರಿಪೂರ್ಣ

ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದು ಪರಿಮಾಣ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ.

v) ಮದುವೆಯು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿಫಲವೆನಿಸುವುದು :

i) ಒಂದು ವೇಳೆ ಮದುವೆಗಿಂತ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ಮದುವೆಗಾಗಿ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಯುಕ್ತ ಪ್ರತಿಫಲಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ; ಇದನ್ನು ಮದುವೆಯ ನಂತರ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದಾದ ಮದುವೆಯ ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರುಗಳ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ.

ii) ಮದುವೆಯ ನಂತರ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಮದುವೆ ಕರಾರು ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಅದು ಸ್ವಯಂ ಆಗುತ್ತದೆ.

vi) ಮದುವೆಯ ಪ್ರತಿಫಲದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಸೇರಿರುತ್ತಾರೆ:

i) ಮದುವೆಯ ಪ್ರತಿಫಲದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕ ಪಕ್ಷಗಾರರು ಮಾತ್ರ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಗಂಡ ಮತ್ತು ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಮದುವೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂತಾನಗಳು.

ii) ಉಳಿದ ಇತರ ಜನರು ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರು ಮತ್ತು ಅವರು ಆ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರ ವಿರುದ್ಧ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆಸ್ತಿಯ ಹಸ್ತಾಂತರವು ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾ : ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ನಂತರ - ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

೯. ಪೂರ್ತಿಗೊಂಡ ವ್ಯವಹಾರದ ಮತ್ತು ಅಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ವ್ಯವಹಾರದ ನ್ಯಾಸಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಅಂತರವನ್ನು ಭಾರತೀಯ ನ್ಯಾಸ ಅಧಿನಿಯಮವು ಮನ್ನಿಸುತ್ತದೆಯೆ?

ಸಾದಾ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಸಗಳು

೧. ಒಂದು ಸಾದಾ ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸಧಾರಿಯು ಒಬ್ಬ ಅಭಿರಕ್ಷಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಆ ಆಸ್ತಿಯ ಕುರಿತು ಯಾವ ಕ್ರಿಯಾಸಕ್ತ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

೨. ಒಂದು ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಈ ನ್ಯಾಸ ಸ್ಥಾಪಕನು ನ್ಯಾಸಧಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಅವನು ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅದರ ಸ್ಥಾಪಕನು ನಮೂದಿಸಿದ ಮತ್ತು ಯಾವುದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಶ್ರಮವಹಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅದರ ಸ್ಥಾಪಕನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ನ್ಯಾಸಧಾರಿಗೆ ಕೋರಲಾಗಿದೆ.

೩. ಒಂದು ಸಾದಾ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅನಾಸಕ್ತ ನ್ಯಾಸ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯ ನ್ಯಾಸವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು.

೪. ಎಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾದಾ ನ್ಯಾಸವು ಇದೆಯೋ ಅದರ ಫಲಾನುಭವಿಯನ್ನು ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆ ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ವಾಮ್ಯತ್ವ ಪಡೆಯಲು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಇದಲ್ಲದೆ ಅವನು ನ್ಯಾಸಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರರಿಗೆ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಅವರವರ ಅನುದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಕಾನೂನಿನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲು ನ್ಯಾಸಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಹ ಅವನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ.

೫. ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

i) ಲಿಪಿಕ ಮತ್ತು

ii) ವಿವೇಚನಾತ್ಮಕ

೬. ಇವೆರಡೂ ನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸಧಾರಿಯು ಅವಶ್ಯಕ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

೭. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯ ಅಂತರವೆಂದರೆ-ಲಿಪಿಕ ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸಧಾರಿಯು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಿವೇಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸಧಾರಿಯು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾಗ - II

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ಇಲ್ಲವೆ ಘೋಷಿತ ನ್ಯಾಸ

ಅಧ್ಯಾಯ-I

ಎರಡು ರೀತಿಯ ಘೋಷಿತ ನ್ಯಾಸಗಳು

i) ನಿರ್ವಹಿಸಿದ

ii) ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ

ಅಧ್ಯಾಯ-II

ಒಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರಚಿಸುವುದು

ಅಧ್ಯಾಯ-III

ಒಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವುದು

ಅಧ್ಯಾಯ-IV

ಒಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸುವುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ I

ಎರಡು ರೀತಿಯ ಘೋಷಿತ ನ್ಯಾಸಗಳು

ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ನ್ಯಾಸವು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ನ್ಯಾಸ ಇರಬಹುದು ಅಥವಾ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಥವಾ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಡುವ ನ್ಯಾಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧) ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ನ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಇರುವ ರಚನೆಯ ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಪದಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೇ ಅರ್ಥ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

೨) ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರಿನ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಪದಗಳು ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತವೆ. ಒಂದು ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಪದಗಳು ನ್ಯಾಸದ ರಚನೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವು ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೩) ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಪದವು ಅದು ಪೂರ್ತಿಗೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನ್ಯಾಸದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಆ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅದೇ ಅರ್ಥವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

೪) ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಒಂದು ನ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥವು ಇರುತ್ತದೆ.

> ೧) ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಆ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರರ ಹೆಸರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೆಸರಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅವರು ಅವರಿಗೆ ಆ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಲಿರುವ ಯಾವ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವರೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನು ಮತ್ತೊಂದು ದಸ್ತಾವೇಜಿನಿಂದ ನೇಮಿಸುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಅದನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿಸಲು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಆ ನ್ಯಾಸವು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ನ್ಯಾಸವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : 'ಅ'ಮತ್ತು 'ಬ' ಇವರ ವಿವಾಹದ ನಂತರ ಅವರಲ್ಲಿ ಆದ ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರು ಏನೆಂದರೆ-ಅವರಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಆಸ್ತಿಗಳ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವವರ ಪಕ್ಷಗಾರರನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿಸದೆ ಅವರು ಅ ಮತ್ತು ಬ ಹಾಗೂ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು

i) ಆದರೆ 'ಅ' ಮತ್ತು 'ಬ' ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಯಾವ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಹಕ್ಕುದಾರರಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ii) ಆದರಿಂದ ಅದು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ನ್ಯಾಸವು.

iii) ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದ ನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ನ್ಯಾಸಗಳ ನಡುವಿನ ದಾರಿಯು ಸೀಳುದಾರಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ನ್ಯಾಸಗಳ ದಾರಿಯೂ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ.

iv) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಚಿತವಾದ ನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಚಿತವಾದ ನ್ಯಾಸಗಳ ನಡುವಿನ ಭೇದವು : ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಸಧಾರಿಗಳಿಗೆ ನಂಬುಗೆಯಿಂದ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಅಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ.

v) ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ನ್ಯಾಸದ ನಡುವಣ ಭೇದವೆಂದರೆ ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿಸಿರು ವುದಿಲ್ಲ.

vi) ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ನ್ಯಾಸವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಚಿತವಾದ ನ್ಯಾಸವಾಗಿರಬಹುದು.

II. ನ್ಯಾಸದ ಪಕ್ಷಗಾರರು :

೧) ಒಂದು ನ್ಯಾಸದ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಮೂರು ಜನ ಪಕ್ಷಗಾರರು ಇರುತ್ತಾರೆ.

i) ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪಕ್ಷಗಾರ,
ii) ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಕ್ಷಗಾರ, ಮತ್ತು
iii) ಯಾರ ಪ್ರಯೋಜನೆಗಾಗಿ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದೆಯೋ ಆ ಪಕ್ಷಗಾರ.

೨) ಯಾವ ಪಕ್ಷಗಾರನು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವನೋ ಅವನಿಗೆ ನ್ಯಾಸದ ಜನಕ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಪಕ್ಷಗಾರನು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನನ್ನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ನ್ಯಾಸದ ಜನಕನು ಈ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಅವನಿಗೆ ಫಲಾನುಭವಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೩) ಈ ಮೂರು ಪಕ್ಷಗಾರರು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆಯೆ?

ಮೂವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಉಳಿದ ಇಬ್ಬರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಲಾರನೆ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವೆಂದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಇನ್ನುಳಿದ ಇಬ್ಬರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಆಡಬಲ್ಲರು.

i) ನ್ಯಾಸದ ಜನಕ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಸದ ಫಲಾನುಭವಿ ಇವರು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು.

ii) ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿ ಅವರು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಭಿನ್ನರಾಗಿರಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು.

iii) ನ್ಯಾಸದ ಜನಕನು ಮತ್ತು ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಇವರು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

೪) ಕೆಲವು ಪಕ್ಷಗಾರರು ಉಳಿದ ಇಬ್ಬರು ಪಕ್ಷಗಾರರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಇಬ್ಬರು ಒಬ್ಬರೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ.

i) ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಒಂದೇ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

i) ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನಾಗಿ ರಚಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಆತನ ಆ ಒಂದೇ ಆಸ್ತಿಯು ಎರಡು ಆಸ್ತಿಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಅಂದರೆ ಯಾವುದು ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವಾದ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡೂ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಒಂದು ನ್ಯಾಸವು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಆಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. (ii) ಈ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಆಸ್ತಿಗಳು ಒಬ್ಬನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ ಆಗ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದು ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದೆಂದರೆ ಕಾನೂನಿನ ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳೆರಡೂ ಸಹ ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿಯೇ ಸಮ್ಮಿಳಿತ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವು ಕಾನೂನಿನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ನ್ಯಾಸವು ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಹತ್ವದ ತತ್ವಗಳಿರುವುದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡಬೇಕು:

i) ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರೆ ಅದು ನ್ಯಾಸ ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ii) ಕಾನೂನಿನ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಒಂದಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

೫) ಇವೆರಡೂ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿದರೆ, ನಾವು ಕೆಳಗಣ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇವೆ.

i) ನ್ಯಾಸದ ಜನಕ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರೇ ಆದರೆ ಅವೆರಡೂ ಒಂದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವೆರಡೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ii) ನ್ಯಾಸದ ಜನಕ ಹಾಗೂ ಅದರ ಫಲಾನುಭವಿ ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರೇ ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವಾದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಆ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವೆರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು.

iii) ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿ ಒಬ್ಬನೇ ಆದಾಗ ಅವು ಒಂದಾಗುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಡೂ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿರಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು.

ಸಾರಾಂಶವೇನೆಂದರೆ-ನ್ಯಾಸದ ಜನಕ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಇವೆರಡು ಒಬ್ಬನೇ ಆಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಆ ನ್ಯಾಸಜನಕನಿಗೆ ಅದರಂತೆ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

೬) ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ಪಕ್ಷಗಾರರು ಒಬ್ಬನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಪಕ್ಷಗಾರರು ಅನೇಕ ಜನರಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜನರು ದ್ವಿಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿದರೆ, ಏನು ಆಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ:

i) 'ಅ' ಮತ್ತು 'ಬ' ಇವರು ಒಂದು ನ್ಯಾಸದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ 'ಅ'ನು ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯೂ ಸಹ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ನ್ಯಾಸವು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವೆ?

ii) 'ಅ'ಮತ್ತು 'ಬ' ಇವರು ಒಂದು ನ್ಯಾಸವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ 'ಅ'ನು ಆ ನ್ಯಾಸದ ಜನಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ನ್ಯಾಸವು ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ವಾದುದೆ ?

೭) ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಲಂ ೬ರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯು ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಇಂತಹ ನ್ಯಾಸವು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಆ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ II

೧) ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದು

೧) ಒಂದು ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಕರಾರುಗಳು ಒಂದು ಘೋಷಿತ ನ್ಯಾಸದ ಕಾನೂನುಬದ್ಧಗಳು ಕೆಳಗಿನ ನಾಲ್ಕು ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಬೇಕು.

I) ಕಲಮು ೬

i) ಒಂದು ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಪಕ್ಷಗಾರರು ಇರಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು.

ii) ನ್ಯಾಸದ ಜನಕನ ಭಾಷೆಯು, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅವನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನಿಜ ಸಂಗತಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವಂತಹದ್ದಿರಬೇಕು.

ಅ) ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ,

ಬ) ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲ ಆಸ್ತಿ,

ಕ) ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮತ್ತು

ಡ) ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಇರಬೇಕು.

II) ಕಲಮು ೭ ಮತ್ತು ೮

ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕೊಡಬಹುದಾದ ಆಸ್ತಿಯು ಎಂತಹ ಸ್ವರೂಪದ್ದಿರಬೇಕೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲು ಬರುವಂತವಾಗಿದ್ದು ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವಂತಹದ್ದಾಗಿರಬೇಕು.

III) ಕಲಮು ೪

ನ್ಯಾಸದ ಉದ್ದೇಶವು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು.

೨) ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ನ್ಯಾಸದ ಕಾನೂನು ಭಾರತೀಯ ನ್ಯಾಸದ ಕಾನೂನಿಗಿಂತ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ನೆಲ್ಲನ (snell) ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮೂರು ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಗಳು ಇರಬೇಕು.

i) ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಉದ್ದೇಶ

ii) ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿ

iii) ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು. ಅಂಡರಹಿಲ್ಲನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ, ಒಂದು

ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ನಾಲ್ಕು ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಗಳು ಇರಬೇಕು. ಸ್ನೆಲ್ಲನು ಹೇಳಿದವುಗಳು ಹಾಗೂ ಮತ್ತೊಂದು ಅದೆಂದರೆ

iv) ನ್ಯಾಸದ ಉದ್ದೇಶ

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾನೂನಿನ ಅನ್ವಯ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಕಾನೂನು ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

II) ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಉದ್ದೇಶ

i) ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವು ಅವನ ಕೃತಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಮಾತಿನಿಂದ ಇರಬಹುದು.

ii) ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೇಗೆ ಅದರ ಜನಕನು ತನ್ನ ಕೃತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದನು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :

i) ಒಬ್ಬ ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಖಾತೆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಒಂದು ಖಾತೆ ತೆರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಜಮ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

೯ ಬಾಂಬೆ ೧೨೫

ii) 'ಅ'ನು ಶೇರುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದು

೫ ಬಾಂಬೆ ೨೬೮

೧೭, ಕಲ್ಕತ್ತ ೬೨೦ (೬೨೮)

೩) ಬಾಯಿಮಾತಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ನ್ಯಾಸವು ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ನಿಶ್ಚಿತ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಯಾವ ತರಹದ ಭಾಷೆ ಅವಶ್ಯವಿರುತ್ತದೆಂಬುದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ.

i) ಯಾವುದೇ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳು ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅವಶ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಷಯ ರಚನೆಗಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಉಯಿಲು ಪತ್ರವನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು. ಆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರ ಮಾಡಿದವನು, ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಕೇವಲ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗಿ (ನ್ಯಾಸಧಾರಿಯಾಗಿ) ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಇಲ್ಲವೆ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೃತ್ಯುಪತ್ರ ಮಾಡಿದವನು ವಿಚಾರಿಸಿದಂತೆ ಇಲ್ಲವೆ ಆತನ ಇಚ್ಚೆಯಂತೆ ದಾನ ಪಡೆದವನು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ, ಆದರೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಋಣಬಾಧ್ಯತೆ ಹೇರದೆ ಅದನ್ನು

ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ ನ್ಯಾಸದ ಜನಕನು ಕೇವಲ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದನೇ? ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅವನಿಗೆ ಋಣಭಾರ ಹೇರಿದನೆ? ನಿಜವಾಗಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಋಣಭಾರ ಹೇರುವ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಇರುತ್ತದೆ.

iii) ಬಳಸಿದ ಭಾಷೆಯು ಬೇಡಿಕೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನಾತ್ಮಕವಾಗಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರಬಹುದು.

i) ವಿನಂತಿ, ಶಿಫಾರಸು, ಇಚ್ಛಿಸು, ಆಶಯ ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಾರ್ಥನಾತ್ಮಕ ವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ii) ಇಂತಹ ಶಬ್ದಗಳು ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೆ ಹೊಣೆ ಹೇರುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

iii) ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾನೂನಿನ ಮೇರೆಗೆ ಇಂತಹ ಪ್ರಾರ್ಥನಾತ್ಮಕ ಶಬ್ದಗಳು ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೇಳುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಇಂಥ ನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿದೆ.

III. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಶ್ಚಿತತೆ

೧. ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರಬೇಕು ಇಲ್ಲವೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವರ್ಣಿಸಿರಬೇಕು- ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಅವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟಿರಬೇಕು.

೨. ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳು :

i) 'ಅ'ನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಆಸ್ತಿಯು ಈ ನಿರ್ದೇಶನದೊಂದಿಗೆ ಇದೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವನು ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುವನೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅಂತಾ ಇದೆ ಇಲ್ಲಿ ಮನೆತನ ಎಂಬ ಪದವು ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ.

ii) ಜ್ಯಾತ್ಯಾತೀತ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ-ಸಂಬಂಧಿಕರು ಅನಿಶ್ಚಿತ.

೩. ಸಾಕಷ್ಟು ವರ್ಣನೆ ಇರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳು.

i) ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳು - ಈ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವರ್ಣನೆಯು ಇರುವುದರಿಂದ ಅವು ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

೩. ಉದ್ದೇಶವು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿರುವುದು :

೧. ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು.

೨. ಉದ್ದೇಶದ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

i) ಕೆಲವು ಜನರನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು.

ii) ಅವರಿಗೆ ದಯಾಪರವಾಗಿರುವುದು.

iii) ಅವರಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು (ಪೂರೈಸುವುದು)

iv) ಅವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು

v) ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದು.

vi) ಭವಿಷ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತನ್ನ ಸಹೋದರ ಇಲ್ಲವೆ ಸಹೋದರಿಯ ಮಗನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

vii) ಒಬ್ಬಳು ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ತಾನು ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ದೇವರ ಚರ್ಚಿನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಬಡವರಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು.

೩. ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದು.

೪. ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಶ್ಚಿತತೆ

೧. ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಯುಕ್ತವಾಗಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಅದನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವರ್ಣಿಸಿರಬೇಕು, ಅದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಿರಬೇಕು.

ಉದಾ :

i) 'ಅ'ನು 'ಬ'ನಿಗೆ ಕೆಲವು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮರಣಶಾಸನದ ಮೂಲಕ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು 'ಕ'ನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ದೇಶನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ನಿಶ್ಚಿತತೆಯಿಂದ ಅವನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ii) 'ಅ'ನು ನ್ಯಾಸದ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅವನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ಯಾವ ಭಾಗವು ಅವಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ಭಾಗವನ್ನು ಅವಳ ಮರಣದ ನಂತರ ನ್ಯಾಸದ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.

iii) 'ಅ'ನು ನ್ಯಾಸದ ಮೂಲದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಸೇವಕರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು

ಅವರಿಗೆ ಪಾರಿತೋಷಕವಾಗಿ ಅವರು ತ್ಯಜಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಈ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿಯ ಅಂತಹ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಯಾವುದನ್ನು ಮಾರಲು ಇಲ್ಲವೆ ಪರಾಧೀನ ಮಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಮುಕ್ತಾಯ : ಉಪಸಂಹಾರ

೧. ಹೀಗೆ ನ್ಯಾಸದ ಜನಕನು ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು. ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವಿರದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತತೆಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ - ಕರ್ತವ್ಯ ಇಲ್ಲದೆ ಹಾಗೂ ನಿಶ್ಚಿತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿತ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಹಕ್ಕು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

೨. ಅದಾಗ್ಯೂ ಒಬ್ಬ ನಿಶ್ಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯೆಂದು ನೇಮಿಸಲು ತಪ್ಪಿದರೆ, ಅದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದರೆ ಸ್ವ-ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನ್ಯಾಸದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕೇವಲ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸದಿದ್ದಾಗ, ಅದು ನ್ಯಾಸದ ಕಾನೂನುಬದ್ಧತೆಗೆ ಚ್ಯುತಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಒಂದು ನ್ಯಾಸವು ವಿಫಲಗೊಳ್ಳಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸದೆ ಇದ್ದಾಗ ಇಲ್ಲವೆ ನೇಮಿಸದ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಸತ್ತರೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಒಲ್ಲೆನೆಂದರೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದರೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಇನ್ನಾವುದೇ ಇಂತಹ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಆ ನ್ಯಾಸವು ವಿಫಲಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದು ವಿವೇಕಾತ್ಮಕದ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಲಾಗಿದೆ. (ನೋಟೀಸು ಇಲ್ಲದೆ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು) ಯಾರ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಅಂತಹ ಆಸ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ, ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕಬಜಿವಾರ ನ್ಯಾಸಧಾರಿ ಯಾಗಿದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಆ ಆಸ್ತಿ ಕುರಿತು ಯಾವ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಲೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಕರ್ತವ್ಯವು ಕೇವಲ ಅದನ್ನು ಹೊಸ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವುದು.

೩. ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯು ಇದ್ದುದರ ಪರಿಣಾಮ ಇಲ್ಲವೆ, ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಇಲ್ಲವೆ ನ್ಯಾಸದ ಉದ್ದೇಶವು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರೆ:

i) ಒಂದು ಅನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಆಸ್ತಿ ಕುರಿತು ಮಾಡಿದ ನ್ಯಾಸವು ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುವ ಆಸ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಂಟೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ii) ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಉದ್ದೇಶದ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯ

ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ನ್ಯಾಸವು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಯ ಹೆಸರೇ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಯಾರೂ ಮುಂದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

iii) ಎಲ್ಲ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವರ್ಣಿಸದೆ ಇದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ನಿಜವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸದ ಪದಗಳು ಸುತ್ತಲಿನ ನ್ಯಾಸದ ಜನಕನು ಅದನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ವರ್ಣಿಸದೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಸಂದರ್ಭದ ಮೇಲಿಂದ ಅಂತಹ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆತನು ಆಸ್ತಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು ಅನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವನ ಇಚ್ಛೆ. ಆ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಆ ಯಾವತ್ತೂ ಆಸ್ತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಬಾರದೆಂಬುದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ನ್ಯಾಸವು ಪರಿಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಸವಾಗಬೇಕೆಂದು ಕಾನೂನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ದಾನ ಮಾಡಿದವನ ಇಲ್ಲವೆ ಅವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಆಗಬೇಕು.

II. ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲು ಬರುವಂತಹದ್ದಾಗಿರಬೇಕು

೧. ಯಾವ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆ?

೨. ಆಸ್ತಿಯ ಹಸ್ತಾಂತರ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕಲಮು ೬ರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

೩. ಯಾವ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಅದು ನ್ಯಾಸದ ವಿಷಯವಸ್ತು ಆಗಬಲ್ಲದು.

೪. ಆದರೆ ಆಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ನ್ಯಾಸ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಒಂದು ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿಯ ತನ್ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಬಹುದು. ಅದರೆ ಅವನು ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ನ್ಯಾಸ ರಚಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

೫. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ನ್ಯಾಸ ಕಾನೂನು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಅಂತರವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.

೬. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಯು ತನ್ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವಾದ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

೭. ಭಾರತೀಯ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಅಂತರವನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಲಮು II : ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ರಚಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಬರುವಂತಹದ್ದು ಇರಬೇಕು.

೧. ಒಂದು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾದ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಬರದಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದರ ಸಲುವಾಗಿ ನ್ಯಾಸವು ಎರಡು ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು.

i) ನ್ಯಾಸದ ಉದ್ದೇಶವು ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರಬಾರದು.

ii) ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರಚಿಸುವುದರ ಸಲುವಾಗಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಔಪಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು.

ನ್ಯಾಸದ ಉದ್ದೇಶ

ಕಲಮು - ೪

೧. ನ್ಯಾಸದ ಉದ್ದೇಶವು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು.

೨. ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಯಾವುವು?

i) ಆ ಉದ್ದೇಶವು ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದ್ದು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿರ ಬಾರದು.

ii) ಆ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನ ಉಪಬಂಧಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಇರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳಾವುವು?

i) ಯಾವ ಉದ್ದೇಶವು ವಂಚನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿರಬಾರದು.

ii) ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಆಸ್ತಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಹಾನಿ ಮಾಡ ತಕ್ಕಂತಹುದು ಇಲ್ಲವೆ ಅವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಹಾನಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಉದ್ದೇಶ ಇದ್ದರೆ.

iii) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು ಹಾಗೂ ಅನೈತಿಕ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದಾಗ.

ಉದಾ :

೧) ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣದ ಸಲುವಾಗಿ ನ್ಯಾಸ ರಚಿಸಿ ಅವರನ್ನು ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕೊಡುವುದು ಕಂಡುಬಂದಾಗ.

೨) ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಳ್ಳಸಾಗಾಣಿಕೆಯ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಯಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದರ ಲಾಭ ಪಡೆಯಲು.

೩) ಒಬ್ಬನು ತಾನು ದಿವಾಳಿಯಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಲು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರಚಿಸುವುದು.

೪) ಅನೈತಿಕವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳ ಸಲುವಾಗಿ ನ್ಯಾಸ ರಚಿಸಿದರೆ.

೫) ಶಾಶ್ವತೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನ್ಯಾಸ ರಚಿಸುವುದು.

೬) ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಹೆಂಡತಿಯರು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾದಾಗ, ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನ್ಯಾಸ.

೩. ಒಂದು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿ ಕುರಿತು ಮಾಡಿದ ನ್ಯಾಸವು ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯು ಎಲ್ಲಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೪. ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ನ್ಯಾಸವು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೫. ಒಂದು ನ್ಯಾಸವು ಎರಡು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾದುದು ಹಾಗೂ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ ಇದ್ದಾಗ ಆ ಎರಡೂ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆ ನ್ಯಾಸದ ಕಾನೂನುಬದ್ಧತೆಯು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲು ಬಂದಾಗ ಅದು ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಲು ಬರದೇ ಇದ್ದಾಗ ಅದು ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಉದ್ದೇಶವು ಇದ್ದುದು ಬೇಕಾಯಿದೆಶೀರ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡನ್ನೂ ವಿಂಗಡಿಸಲು ಬಾರದೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಸವು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗುತ್ತದೆ.

೬. ನ್ಯಾಸದ ಜನಕನು ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ ನ್ಯಾಸ ರಚಿಸಿದ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

i) ಅದರ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಜಾರಿ ಕೊಡಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

ii) ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲು ನ್ಯಾಸದ ಜನಕನಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ನ್ಯಾಸದ ಔಪಚಾರಿಕೆಗಳು

ಕಲಮು ೫

೧. ಒಂದು ನ್ಯಾಸವು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ನ್ಯಾಸವಾಗಿರಬಹುದು, ಇಲ್ಲವೆ ಚರ ಆಸ್ತಿಗಳ ನ್ಯಾಸವಾಗಿರಬಹುದು. ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆ ಚರ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು

ಇರುವ ನ್ಯಾಸದ ಕಾನೂನುಬದ್ಧತೆಯು ಅವುಗಳ ಔಪಚಾರಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

೨. ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ನ್ಯಾಸದ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಔಪಚಾರಿಕೆಗಳು. ಇಂತಹ ನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಎರಡು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಬಹುದು.

i) ಮರಣ ಶಾಸನವಲ್ಲದೆ ದಸ್ತಾವೇಜನ ಮೂಲಕ ಅವನು ಸಹಿ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಇಲ್ಲವೆ ಅವರ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು

ii) ಮರಣ ಶಾಸನದ ಮೂಲಕ

೩. ಜಂಗಮ ಆಸ್ತಿ ಕುರಿತು ಮಾಡಿದ ನ್ಯಾಸದ ಔಪಚಾರಿಕತೆಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ಮೂರು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಬಹುದು.

i) ಮರಣ ಶಾಸನವಲ್ಲದೆ ಇತರ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಮೂಲಕ ಬೇರೆಯವರು ಸಹಿ ಮಾಡಿದ ಇಲ್ಲವೆ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಸಹಿ ಮಾಡಿದ್ದು.

ii) ಮರಣ ಶಾಸನದ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿದ್ದು ಬೇರೆಯವರು ಸಹಿ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಇಲ್ಲವೆ ಅದರ ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಸಹಿ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ.

iii) ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಹೆಸರಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ.

೪. ಒಂದು ನ್ಯಾಸದ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಘೋಷಣೆಯಲ್ಲಿಯ ಅಂತರ (ವಿವರಿಸಿಲ್ಲ)

೫. ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವುದು

೧. ನ್ಯಾಸದ ಜನಕನು ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನಿಂದ ತೊರೆಯದ ಹೊರತು ನ್ಯಾಸವು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೆಂದರೆ ಅವನು ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಹೆಸರಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಗೊಳಿಸಿರಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು.

೨. ಯಾವ ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಅದರ ಜನಕನು ತಾನೇ ಅದರ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗಿರುವ ಆ ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬದಲಿಸಿರುವ ನೆಂಬುದನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೩. ಒಂದು ಮರಣ ಶಾಸನದ ಮೂಲಕ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರವು ಆತನ ಮರಣದ ನಂತರ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳು ನಂತರ ಆ ಆಸ್ತಿ ಸ್ವಾಧೀನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ವಿಭಾಗ II - ಒಂದು ನ್ಯಾಸವು ಖಂಡನಾರ್ಹವಿದ್ದಾಗಲೂ ಅದು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ

೧. ಒಂದು ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಕೆಳಗೆ ಹೇಳಿದ ಜನರು ಖಂಡಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಹುದು.

ಅ) ಆ ನ್ಯಾಸದ ಜನಕ (ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನು) ಇಲ್ಲವೆ ಅವನ ವಾರಸುದಾರರು ಯಾರಿಗೆ ಆ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕು ಇರುವುದೋ ಅವರು.

i) ಪಕ್ಷಗಾರರ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ

ii) ಕೆಲವು ತಪ್ಪಿನಿಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಸದ ಜನಕನಿಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಿದ್ದರೆ.

ಬ) ನ್ಯಾಸ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನಿಗೆ(ಜನಕನಿಗೆ) ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವರು ಅವನು ತಮಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲ ಮುಳಗಿಸಲು ಇಲ್ಲವೆ ಅವರ ಹಕ್ಕು ನಾಶಮಾಡಲು ಇಲ್ಲವೆ ಅದನ್ನು ವಿಳಂಬ ಮಾಡುವುದು ಇಲ್ಲವೆ ದಿವಾಳಿ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ್ದಾನೆಂದೂ;

ಕ) ಹಿಂದೆ ಆದ ನ್ಯಾಸದ ಸಂಗತಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ನ್ಯಾಸ ಜನಕನಿಂದ ನೋಟೀಸು ಇಲ್ಲದೆ ಮುಂದೆ ಕೊಳ್ಳುವವರು, ಈ ಆಸ್ತಿಯು ಭೂಮಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಹಾನಿಮಾಡಲು ಆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವರನ್ನು ಹಕ್ಕು ಮುಳುಗಿಸುವ ದುಷ್ಟ ಇರಾದೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದು ಇರಬಹುದು.

೧. ನ್ಯಾಸದ ಪಕ್ಷಗಾರರ ಅಸಮರ್ಥತೆ

ನ್ಯಾಸದ ಜನಕ ಅಥವಾ ಸ್ಥಾಪಿಸುವವನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

೧. ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವವನು(ಜನಕನು) ಒಂದು ಕರಾರು ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥನಿರಬೇಕು.

ಉದಾ : i) ಅವನು ವಯಸ್ಕನಿರಬೇಕು ಮತ್ತು

ii) ಅವನು ಸುಚಿತ್ತನಾಗಿರಬೇಕು.

೨. ಇದು ಒಬ್ಬ ಅಲ್ಪವಯಿಯು ನ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿದರೂ ಸಹ, ಕಾನೂನು ಒಬ್ಬ ಅಲ್ಪವಯಿಯು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಉಪಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾನೂನಿನ ಕೆಳಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ, ಒಬ್ಬ ಅಲ್ಪವಯಿಯು ಇಲ್ಲವೆ ಅವನ ವತಿಯಿಂದ ಅಸಲು ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಪರವಾನಗಿಯ ಮೇರೆಗೆ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ ಅನ್ವಯ ಅಸಲು ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯವೆಂದರೆ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯವಿರುತ್ತದೆ.

೩. ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವವನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು (ಸಕ್ಷಮತೆಯು) ಎರಡು ರೀತಿಗಳಿಂದ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ.

i) ಆ ನ್ಯಾಸದ ವಿಷಯವಾಗಿರುವ ಆಸ್ತಿಯು ಹಸ್ತಾಂತರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಹದು ಇರಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು.

ii) ಅವನು ಈಗ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾನೂನಿನ ಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಬಲ್ಲನು. ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲು ಅಥವಾ ಮಾರಲು ಆ ನ್ಯಾಸ ಜನಕನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಇರದಿದ್ದರೆ ಆ ನ್ಯಾಸವು ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೪. ಯಾವ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಯಾವ ಆಸ್ತಿ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸ ಬಾರದು ಎಂಬುದನ್ನು ಆಸ್ತಿಯ ಹಸ್ತಾಂತರ ಅಧಿನಿಯಮದ ಕಲಂ ೬ ರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

೫. ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವವನ (ಜನಕ) ಅಧಿಕಾರವು ಮತ್ತು ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಕಾನೂನಿನ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :

i) ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ತಂದೆಯು ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಲಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೆ ಹಸ್ತಾಂತರಗೊಳಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ii) ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ವಿಧವೆಯು ತನ್ನ ಗಂಡನಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಬಂದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅವಳು ಜೀವಿಸಿರುವವರೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಇರುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಅವಳು ಅದನ್ನು ನ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

iii) ಒಬ್ಬ ಮಹಮ್ಮದೀಯನು ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಆತನ ಸ್ಮಶಾನಯಾತ್ರೆಯ ಖರ್ಚು ಕಳೆದು ಉಳಿದ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ $^{೧}/_{೩}$ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು $^{೧}/_{೩}$ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸ್ತಿಯ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗಲು ಸಮರ್ಥತೆ

ಕಲಮು - ೧೦

೧. ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬಲ್ಲ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗಲು ಅರ್ಹನಿರುತ್ತಾನೆ.

೨. ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಯಾರು ಸಮರ್ಥರಿರುತ್ತಾರೆ?

ಜೀವಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಮತ್ತು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥನಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅವನು ಅಲ್ಪವಯಿ ಇರಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಒಬ್ಬ ಭ್ರಮೆಯಾದವನಿರಲಿ ಅವನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಆಗಲು ಸಮರ್ಥನಿರುತ್ತಾನೆ.

೩. ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಮತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂತರವಿದೆ. ಜೀವಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜೀವಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಾಗೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇರುತ್ತದೆ.

೪. ಈ ಭೇದ (ಅಂತರ)ವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅವನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗಲು ಅರ್ಹನಿರುತ್ತಾನೆ -ಪರಂತು ಅವನಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಹೊಂದುವ ಮತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರಬೇಕು. ಭೌತಿಕ ಮರಣ ಇಲ್ಲವೆ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಮರಣ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದಲ್ಲ.

i) ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಗಡಿಪಾರು ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿದ್ದರೆ ಅದು ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಮರಣವಲ್ಲ.

೭. ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂತರವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗಲು ಸಮರ್ಥನಿದ್ದವನು ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸಹಿ ಮಾಡಬಲ್ಲನು ಹಾಗೂ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಲ್ಲನು. ಆದರೆ ಯಾವ ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಆತನ ವಿವೇಚನಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗಲು ಅರ್ಹನಿರುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

೮. ಯಾವ ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ವಿವೇಚನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂತಹದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಅರ್ಹತೆಯು, ಅವನಿಗೆ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗುವ ಅರ್ಹತೆಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದೆಂದರೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಮತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ.

೯. ಯಾವ ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ವಿವೇಚನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು

ಇದೆಯೋ, ಅಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಇರಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು.

ಫಲಾನುಭವಿಯಾಗಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

ಕಲಮು - ೯

೧. ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಶಕ್ತನಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಫಲಾನುಭವಿಯಾಗಬಲ್ಲನು.

೨. ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗಲು ಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆಗಳು ಒಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿಯಾಗಲು ಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆಗಳು ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

೩. ಅದೆಂದರೆ ಜೀವಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಫಲಾನುಭವಿಯಾಗಬಲ್ಲನು, ಜೀವಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅರ್ಹತೆಯು ಇರುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಸ್ಥಾನದ ಮೇರೆಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಉಪ ಬಂಧಗಳನ್ನೇ ಫಲಾನುಭವಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ - III

ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಘೋಷಿತ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡುವುದು

ಕಲಮು - ೭೮

೧. ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡುವುದು, ಆ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೇಗೆ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆಂಬುದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

i) ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಆಗ ಆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದವನೇ ಅದನ್ನು ತನಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ರದ್ದು ಪಡಿಸಿಸಬಹುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನು ಮರಣ ಹೊಂದುವವರೆಗೆ ಅವನ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರವು ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಅದನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಬಹುದು.

೨. ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮೃತ್ಯುಪತ್ರವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ-

ಉದಾ : ಮರಣ ಶಾಸನ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಿಂದ ನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಆಗ ಅದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರದ್ದುಪಡಿಸಬಹುದು.

i) ಆ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ (ಜನಕನಿಗೆ) ಆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದ್ದರೆ;

ii) ಫಲಾನುಭವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹರಿದ್ದರೆ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ - IV

ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವುದು

ಕಲಮು - ೭೭

೧. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸವು ರದ್ದಾಗುತ್ತದೆ (ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ).

i) ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದಾಗ.

ii) ಅದರ ಉದ್ದೇಶವು ಅಕ್ರಮದ್ದಾದಾಗ.

iii) ಅದನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ.

iv) ರದ್ದುಮಾಡಲು ಬರುವಂತಹ ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರೆ.

v) ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿ ಇಲ್ಲವೆ ಅನೇಕ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು

(ಎಲ್ಲರೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವರಾಗಿರಲಿ, ಇಲ್ಲವೆ ಒಬ್ಬರ ನಂತರ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿರಲಿ) ಅವರು ಯಾವುದೇ ಅನರ್ಹತೆ (ಅಲ್ಪವಯಿ ಕೂಸು, ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯ) ಹೊಂದಿರಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಹೊಂದಿರದೇ ಇರಲಿ ಅವರು ಸ್ಥಾಪಕನ (ಜನಕನ) ಇಚ್ಛೆಯ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲವೆ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಇಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲದೆ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಬಹುದು.

೨. ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲು ಬೇಕಾಗುವ ಕರಾರುಗಳೆಂದರೆ ಒಂದು ಕರಾರು ಒಪ್ಪಂದ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಕರಾರುಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

೧. ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ -

i) ಒಂದು ನ್ಯಾಸವು ಯಾವಾಗ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಆಗುತ್ತದೆ?

ii) ಯಾವಾಗ ಆಸ್ತಿಯು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಸವು ಆಗುತ್ತದೆ?

೨. ಒಂದು ನ್ಯಾಸದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಆರಂಭಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

i) ಒಂದು ನ್ಯಾಸವು ಯಾವಾಗ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು?

ಯಾವಾಗ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ ಆಗ ಆ ನ್ಯಾಸವು ಆಡಳಿತ ನಡೆಯಿಸಬಹುದು.

೧. ಒಂದು ನ್ಯಾಸದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು

ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಪರಿಚ್ಛೇದ ೩೪, ಕಲಮು - ೧೦

೧. ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನು (ಜನಕನು) ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯೆಂದು ನೇಮಿಸಿದ್ದರೂ ಹಾಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಂತಹ ನೇಮಕವನ್ನು ಅವನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲೇಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ.

೨. ಈ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನೇಮಕಗೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆ ಅದನ್ನು ಅವನು ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದು.

೩. ಈ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆ ಅವನ ನಡತೆಯಿಂದ ತೋರಿಸಬಹುದು. ಅದು ಅವನ ನಡತೆಯಿಂದ ಇದ್ದರೆ, ಅವನು ಅದನ್ನು ಯುಕ್ತವಾದ ಹಾಗೂ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತಿಯನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕು.

ಉದಾ : 'ಅ'ನು ತನ್ನ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ನಿಶ್ಚಿತ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು 'ಬ' ಮತ್ತು 'ಕ' ಇವರನ್ನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿ 'ಡ'ನಿಗಾಗಿ ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಬ' ಮತ್ತು 'ಕ' ಇವರು 'ಅ'ನ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಬ' ಮತ್ತು 'ಕ' ಇವರು ನ್ಯಾಸದ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವರೋ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎತ್ತಲಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದು ಏನೆಂದರೆ ಆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾಗ ಅವರ ನಡತೆಯು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

೪. ನಡತೆಯ ಮೂಲಕ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಇತರ ಉದಾಹರಣೆಗಳು

೧) ಮೌನ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು-ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ದಾಖಲ ಮಾಡಿಸುವುದು.

೨) ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜಾಹೀರಾತು ಕೊಡುವುದು - ಬಾಡಿಗೆದಾರರಿಗೆ ನೋಟೀಸು ಕೊಡುವುದು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ.

೩) ಆ ಆಸ್ತಿ ಕುರಿತು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದು - ಆ ವ್ಯವಹಾರವು ವಿಷದವಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು.

೪) ನ್ಯಾಸದ ನೋಟೀಸು ಬಂದು ಬಹುದಿನಗಳಾದರೂ ಮೌನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಮೌನಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಸಮಾಧಾನಕಾರಕ ವಿವರಣೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು.

೫) ನ್ಯಾಸದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಅಂದರೆ ಆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅವನು ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

೫) ನೇಮಿಸಲಾದ ಒಬ್ಬನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸದಿದ್ದರೆ, ಅವನು ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರಾಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಾನೂನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಯುಕ್ತ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

೬) ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಕಾನೂನು ಮೌನವಾಗಿದೆ. ನಿರಾಕರಿಸುವುದನ್ನು ಕುರಿತು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ತೀರ್ಪುಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗಣ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವವನ (ಜನಕನ) ಜೀವಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ತಾನು ನ್ಯಾಸದ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗುವನೆಂದು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಈಗ ನಿರಾಕರಿಸಬಲ್ಲನು.

i) ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು. ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಒಮ್ಮೆ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಕಲಮು - ೪೬ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬಹುದು.

ii) ಒಬ್ಬನು ಈ ಮುಂಚೆ ನ್ಯಾಸಧಾರಿಯ ಜೀವಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗಿರಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಅವನು ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದು.

iii) ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ನ್ಯಾಸದ ಹುದ್ದೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

iv) ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿರಬಹುದು ಇಲ್ಲ ನಡತೆಯಿಂದ ಇರಬಹುದು.

೨) ನಿರಾಕರಿಸಿದುದರ ಪರಿಣಾಮ :

i) ಒಬ್ಬನೇ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಇದ್ದರೆ, ಅವನು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ಆ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯು ಆತನಲ್ಲಿ ನಿಹಿತವಾಗುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ.

ii) ಇಬ್ಬರು ಇಲ್ಲವೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳಿದ್ದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಆ ಹುದ್ದೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ಆಗ ಅಂತಹ ನಿರಾಕರಿಸುವವನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಹಿತವಾಗುವ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಲ್ಲಿ ನಿಹಿತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಥವಾ ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ನಿಹಿತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವನು. ಅವನನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಅವರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳು ಎಂದು ಆ ನ್ಯಾಸವು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ.

೮) ಒಬ್ಬನೇ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಇದ್ದರೆ, ಮತ್ತು ಅವನು ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತವೆ.

i) ಕಲಮು ೭೩ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೊಸ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಬಹುದು.

ಅ) ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಒಬ್ಬನನ್ನು,

ಬ) ಅಂಥವರು ಯಾರೂ ಇರದಿದ್ದರೆ, ಆ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು (ಜನಕನು) ಜೀವಿಸಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಅವನು ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹನಿದ್ದರೆ ಅವನಿಂದ.

೯) ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಗೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ? ಅದು ನ್ಯಾಸದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಇದು ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಉಳಿಯುತ್ತದೆಯೆ?

ನ್ಯಾಸವು ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಇದರ ಉತ್ತರವಾದರೆ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಅಥವಾ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವವರು ಅದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನು (ಜನಕನು) ಸತ್ತಿದ್ದರೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅದನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವತಿಯಿಂದ ಆ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆ ನ್ಯಾಸದ ಜನಕ ಇಲ್ಲವೆ ಆತನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆಂದು ಬೇರೆ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ನಿಯಮವು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಇರದಿದ್ದರೆ, ನ್ಯಾಸವು ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸವು ಇರುತ್ತದೆಯೋ, ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಇರದಿದ್ದರೆ, ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ನಿಹಿತ ವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆತನು ಅದರ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಹಿತರಕ್ಷಣೆ ಕಾಪಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿದೆ.

ಮಲ್ಲೊಟ್ಟ ವಿರುದ್ಧ ವಿಲ್ಸನ್ (೧೯೦೩) ೨ ಸಿಎಚ್ ೪೯೪

II. ಫಲಾನುಭವಿಯು ನಿರಾಕರಿಸುವದು ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು

ಕಲಂ - ೯

೧. ಒಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿಯು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕೆಂದು ನಿಯಮ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆ ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದು.

೨. ಆತನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿಯ ಆತನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

೩. ಅವನು ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ ಅವನು ಅದನ್ನು ಎರಡು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಬಹುದು.

i) ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಇಲ್ಲವೆ

ii) ನ್ಯಾಸದ ವಿರುದ್ಧ ಮಾಗಣಿ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಆ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯ ಮಾಲಿಕತ್ವವನ್ನು ಕೇಳುವುದು.

೪. ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯ ಮಾಲಿಕತ್ವದಂತಹ ಹಕ್ಕು ನ್ಯಾಸದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಂಮಜನ ಹಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ.

೪. ಫಲಾನುಭವಿಯು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ನ್ಯಾಸದ ಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗುವುದು?

III) ಒಂದು ನ್ಯಾಸದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆಸ್ತಿಯು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ (ಪುಟಗಳು ಖಾಲಿ ಇವೆ).

IV) ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿರುವ ಆಸ್ತಿಯು ಫಲಾನುಭವಿಯ ಆಸ್ತಿಯು. (ಪುಟಗಳು ಖಾಲಿ ಇವೆ).

ಭಾಗ - III

ನ್ಯಾಯದ ಆಡಳಿತ

ಭಾಗ - III

ಒಂದು ನ್ಯಾಸದ ಆಡಳಿತ

ಒಂದು ನ್ಯಾಸದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಕುರಿತು ಅದರ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗೆ ಕೆಲವು-

೧) ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಕಲಮುಗಳು - ೧೨ರಿಂದ ೨೦ರ ಅನ್ವಯ

೨) ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು ಕಲಮುಗಳು - ೨೩ರಿಂದ ೩೦ರ ಅನ್ವಯ

೩) ಹಕ್ಕುಗಳು ಕಲಮುಗಳು ೩೧ರಿಂದ ೩೬ರ ಅನ್ವಯ

೪) ಅಧಿಕಾರಗಳು ಕಲಮುಗಳು ೩೭ರಿಂದ ೪೫ರ ಅನ್ವಯ

೫) ಅನರ್ಹತೆಗಳು ಕಲಮುಗಳು ೪೬ರಿಂದ ೫೪ರ ಅನ್ವಯ

ಅದರಂತೆ ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ಕೆಲವು-

i) ಹಕ್ಕುಗಳು ಕಲಮುಗಳು ೫೫ ರಿಂದ ೬೭ ರ ಅನ್ವಯ

ii). ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು ಕಲಮುಗಳು ೬೮ ರ ಅನ್ವಯ

೧. ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು

ಕಲಮುಗಳು ೧೨ - ೨೦

V (೨)	ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯ.
IV (೩)	ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕರ್ತವ್ಯ.
IV (೪)	ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾದ ಮತ್ತು ಮರಳಿ ಹೋಗುವಂತಹ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ಕರ್ತವ್ಯ.
IV (೫)	ಹೊರಗೆ ಹೊಗುವ ಬೆಳೆಗಳ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವ ಕರ್ತವ್ಯ.
IV (೬)	ಯುಕ್ತ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ವಹಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯ.
IV (೭)	ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಗಳ ಹಣವನ್ನು ತೊಡಗಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯ.
IV (೮)	ನ್ಯಾಸದ ಹಣವನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವ ಕುರಿತು ಕರ್ತವ್ಯ.

* ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪುಟವು ಕೇವಲ ತಲೆಬರಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಮತ್ತು ಇನ್ಯಾವುದೇ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

IV (೯)	ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡುವ ಕುರಿತು ಕರ್ತವ್ಯ.
IV (೧೦)	ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳಿದ್ದಾಗ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕರ್ತವ್ಯ.
*IV	(೧೧) ಮೂರನೆಯವನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡದ ಕರ್ತವ್ಯ.
*IV(೧೨)	ಯಾವ ಪ್ರತಿಫಲವಿಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕರ್ತವ್ಯ.
*IV (೧೩)	ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ವ್ಯಾರ ಮಾಡದ ಕರ್ತವ್ಯ.
*IV (೧೪)	ಲೆಕ್ಕಪತ್ರದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಡುವ ಕರ್ತವ್ಯ.

V ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಅಧಿಕಾರಗಳು

ಕಲಮು ೩೭ - ೪೫ ರ ವರೆಗೆ

V-ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಅಧಿಕಾರಗಳು

*V (೧)	ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಧಿಕಾರಗಳು.
*V (೨)	ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಇಲ್ಲವೆ ದತ್ತಿ ಹಾಕುವ ಅಧಿಕಾರ.
*V (೩)	ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಧಿಕಾರಗಳು.
*V (೪)	ಪಾವತಿ ಕೊಡಲು ಅಧಿಕಾರ.
*V (೫)	ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ರಾಜೀ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಇತ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ.
*V (೬)	ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಣೆಗಾಗಿ ಹಣ ಒದಗಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ.
*V (೭)	ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳು ವೆಚ್ಚದ ಹಣ ಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರ.
*V (೮)	ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮದಿಂದ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಅಮಾನತಿನಲ್ಲಿಡುವುದು.

* ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪುಟವು ಕೇವಲ ತಲೆಬರಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಮತ್ತು ಇನ್ನಾವುದೇ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

VI. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಅಧಿಕಾರಗಳು

* i (೧) ಏಕೈಕ ಫಲಾನುಭವಿಯ ಅಧಿಕಾರ.

* i (೨) ಅನೇಕ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿಯ ಅಧಿಕಾರ.

೨೫. ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಮಾಡಿದ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಈಗ ಇರುವ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಹೊಣೆಗಾರನೆ? ಅವನು ಹೊಣೆಗಾರನಿರುವುದಿಲ್ಲ.

೨೬. ಒಬ್ಬ ಸಹ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಣೆಗಾರನೆ?

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಅವನು ಜವಾಬ್ದಾರನಿರುವುದಿಲ್ಲ.

i) ಎಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ತನ್ನ ಸಹಧರ್ಮದರ್ಶಿಗೆ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅವನು ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ನೋಡದೆ ಅವನಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಿದ್ದರೆ ಹೊಣೆಗಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ii) ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ತನ್ನ ಸಹಧರ್ಮದರ್ಶಿಗೆ ಆತನ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡದೆ, ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಹಧರ್ಮದರ್ಶಿಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರೆ ಅಥವಾ ಸದರೀ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಯುಕ್ತ ವೇಳೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ.

iii) ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಸಹಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ ಮಾಡಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದೂ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲವೆ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಯೋಗ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಹೊಣೆಗಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

೨೭. ಸಹಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ ಕೃತಿ ಮಾಡಿದಾಗ

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಏನಿರುತ್ತದೆ? ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೆ? ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹೊಣೆಗಾರನಿರುತ್ತಾನೆ. ಉಳಿದವರಿಂದ ಚಂದಾ ಕೂಡಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಇರುತ್ತದೆ.

೨೮. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಿಹಿತಗೊಳಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ನ್ಯಾಸದ ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೆ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ

* ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪುಟವು ಕೇವಲ ತಲೆಬರಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಮತ್ತು ಇನ್ನಾವುದೇ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

- ಆದರೆ ಕೆಲಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಹೊಣೆಗಾರನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವ್ಯಾವುವೆಂದರೆ :

i) ಮತ್ತೊಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯು ನಿಹಿತವಾಗಿದೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗೆ ನೋಟೀಸು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ii) ಯಾರಿಗೆ ಹಣ ಸಂದಾಯವಾಗಿದೆಯೋ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹಣ ಪಡೆಯಲು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೆ.

XIII. ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ

*೧) ಸಾಮಾನ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ

---

*XIII (೨) ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಶಾಸನ

---

*XIII (೩) ಫಲಾನುಭವಿಯು ಸಹಮತ ಕೊಡುವುದು ಇಲ್ಲವೆ ಹಕ್ಕು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು. ಇಲ್ಲವೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದು.

---

*XIII (೪) ಸಹಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ

---

*XIII (೫) ಸಹಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದಾ ಕೂಡಿಸುವ ನಷ್ಟ ಭರ್ತಿ ಹಕ್ಕು.

---

*XIV (೬) ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ

---

*XIV (೧) ಯಾರು ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒಂದು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಭಾಗೀದಾರರು ಇರುವರೋ ಅವರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ.

---

*XIV (೨) ಈ ಕೆಳಗಣ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಗಳು ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ. ಹೋಗುವುದು.

---

* ಈ ಪುಟಗಳು ಕೇವಲ ತಲೆಬರಹವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾಗ - IV

ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳು

ಭಾಗ - IV

ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳು

೧. ನ್ಯಾಸ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ರೀತಿಯ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಲಾಗಿದೆ.

೨. ಅವು ಐದು ರೀತಿಯ ತಲೆಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

೧) ಹಸ್ತಾಂತರಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳು - ಕಲಮುಗಳು ೮೧, ೮೨, ೮೪, ೮೫.

೨) ಒಬ್ಬನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಂದ ಅನುಚಿತ ಲಾಭಗಳಿಸುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳು ಕಲಮುಗಳು -೮೫, ೮೮, ೮೯, ೯೦, ೯೩.

೩) ಕರಾರು - ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳು - ಕಲಮುಗಳು ೮೬, ೯೧, ೯೨.

೪) ಎರಡು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳು ಒಬ್ಬನೇ ಆದಾಗ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳು. ವಿಭಾಗ - ೮೭

೫) ಹಿಂದಿನ ನ್ಯಾಸದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳು. ಕಲಮುಗಳು -೮೩

(೧) ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದಿಂದ ಕೊಡುವುದು:

(I) ಕಲಮು - ೮೧

೧. ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದಿಂದ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಅದನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ, ಅವನ ಮೇಲೆ ಹೊಣೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲವೆ ರಿಕ್ತಗ್ರಾಹಿ-ಇಚ್ಛಾಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಆಸ್ತಿ ಪಡೆಯುವವನು ನ್ಯಾಸದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಾಲೀಕನು ಇಲ್ಲವೆ ಅವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಆ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅವರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಮಾಡಿದಂತಿರುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾರಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆಯೋ ಅವನು ಯಾವುದೇ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಇಲ್ಲವೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

೨. ಯಾರಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾಗಿದೆ ಇಲ್ಲವೆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದಿಂದ ಕೊಡಲಾಗಿದೆಯೋ, ಅಂಥವನು ಯಾವಾಗ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ, ಯಾರಿಗೆ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಕೊಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಂಥವನಿಗೆ ಆ ಆಸ್ತಿಯ ಲಾಭದಾಯಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಬಾರದೆಂದು ಅವನ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದಾಗ ಅವನು ಆ ಕರಾರಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

೩. ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು? - ಆಯಾ ಪ್ರಕರಣದ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಆದರ ಮಾಲೀಕನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು.

(ii) ಕಲಮು - ೮೨

೧. ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಯ ಹಸ್ತಾಂತರವು ಒಂದು ನ್ಯಾಸದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಾಂತರಗೊಂಡಾಗ ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಪ್ರತಿಫಲ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಯಾರಿಗೆ ಆ ಆಸ್ತಿ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅವನು ಪ್ರತಿಫಲ ಕೊಟ್ಟವನ ನ್ಯಾಸಧಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಕಾನೂನಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಿದೆಯೋ ಅವನು ಅದರ ಮಾಲೀಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವವನು ಅವನಿಗೆ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಮೂಲಕ ವರ್ಗಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ.

೨. ಈ ನಿಯಮವು ಯಾರು ಹೀಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರು ನ್ಯಾಸದ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ಯಾರು ಪ್ರತಿಫಲ ಕೊಟ್ಟರೋ ಅವನ ಪರವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಪವಾದವಿದೆ.

೩. ಅಪವಾದ :

ಹಸ್ತಾಂತರಗೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಲೆಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಈ ನಿಯಮವು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

೪. ಉದ್ದೇಶದ ಆಧಾರ :

iii) ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹಸ್ತಾಂತರ ಮಾಡುವುದು.

ಕಲಮು - ೮೪

೧. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಒಂದು ಆಸ್ತಿ ವರ್ಗಾವಣೆಯು ಒಂದು ಅಕ್ರಮ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಇದ್ದರೆ ಅಂತಹವುಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅಂತಹ ಹಸ್ತಾಂತರಗೊಂಡವನ ಹೆಸರಿಗೆ

ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಅವನಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದ್ದರೆ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

೨. ಆದರೆ ಈ ನಿಯಮವು ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ನಿಯಮವು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

೩. ಯಾವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಿಯಮವು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ?

ಯಾವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಿಯಮವು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ -

i) ಆ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರದೇ ಇದ್ದಾಗ,

ii) ಹಸ್ತಾಂತರ ಮಾಡುವವನು ಹಸ್ತಾಂತರಗೊಳ್ಳುವವನಂತೆ ತಪ್ಪುಗಾರನಾಗಿರದಿದ್ದರೆ,

iii) ಹಸ್ತಾಂತರಗೊಂಡವನಿಗೆ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಪರವಾನಗಿಯ ಪರಿಣಾಮವು ಆಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವುದೇ ಆಗಿದ್ದಾಗ.

೪. ಈ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಆಸ್ತಿ ಹಸ್ತಾಂತರಗೊಳಿಸುವವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾರಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಪರವಾಗಿ ಹೊಂದಲು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

iv) ಒಂದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದು.

ಕಲಮು - ೮೫

೧. ಕಾನೂನಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಕರಾರು ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿಯೇ ಒಂದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ನ್ಯಾಸ ರಚಿಸಿದರೆ ಅದೇ ಪರಿಣಾಮ ಆಗುತ್ತದೆ.

೨. ಅದೆಂದರೆ ಯಾರು ಇಂತಹ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸುವರೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅಂತಹ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಅಂತಹ ನ್ಯಾಸ ಜನಕನು ಹಕ್ಕು ಕಳೆದುಕೊಂಡವನಿಗೆ ನ್ಯಾಸ ರಚಿಸಿದವನಿಗೆ ಆ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕು ಕೊಡಿಸಲು ಕೋರ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

೯ ಬಾಂಬೆ ಎಸ್‌ಆರ್. ೫೪೨

೩. ಒಂದು ನ್ಯಾಸದ ಉದ್ದೇಶವು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಕಲಮು ೮೫

ಅಂತಹ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ನ್ಯಾಸ ಅಧಿನಿಯಮದ ಕಲಮು ೪ ರ ಸಾಮಾನ್ಯ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಣೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

೪. ಕಾಯಿದೆಬಾಹಿರ ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಗಾರರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ತತ್ವಗಳನ್ವಯ ಉಂಟಾಗುವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಆ ತತ್ವಗಳ ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ರೂಪಿಸಬಹುದು.

I. ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಾಯಿದೆಬಾಹಿರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮೋಸದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಯಾವ ಪಕ್ಷಗಾರರ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರವಾಗಿ ಅದನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಂತಹವರು ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅಂಥ ನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದವನು ಆ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವನು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋದರೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

(ಒಂದು ಪ್ರಕರಣ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ - ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಒಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ಯಾಕೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ?

ಉತ್ತರ-ಯಾಕೆಂದರೆ ಇದು ಒಂದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ-ಅದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನು ಆ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೇಕೆ?

ಉತ್ತರ-ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಆ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ, ಒಬ್ಬನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೋಸದ ಲಾಭ ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

II. ಒಂದು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಆ ನ್ಯಾಸ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನಿಗೆ ಅವನ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಾಯಿತೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ (ಅಕ್ರಮ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ) ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಸಹ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಾಯಿತು, ಯಾಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮ ಉದ್ದೇಶವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ - ಈ ಅಪವಾದವನ್ನು (ವಿನಾಯಿತಿ) ಯಾಕೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು?

ಉತ್ತರ- ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿವೆ.

1) ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಉದ್ದೇಶವಿರುವ ನ್ಯಾಸವು ನ್ಯಾಸವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಅದು ಶೂನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೇ ಅದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾದುದು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ii) ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಯಾವ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಆ ಆಸ್ತಿಯು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಆಗುವುದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನ್ಯಾಸದ ಸ್ಥಾಪಕ (ಜನಕ)ನಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಕೊಡಲಾಯಿತು.

III. ಒಂದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ನ್ಯಾಸದ ಸ್ಥಾಪಕನಿಗೆ ಇರುವ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಆತನ ಕಾನೂನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ- ಏಕೆ?

ಉತ್ತರ - ಆ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಅವರು ಪಕ್ಷಗಾರರಿರುವುದಿಲ್ಲ.

೫. ಕಲಮು - ೮೫ : ಇದು ಕಾನೂನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮನ್ನಿಸುತ್ತದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಅವರು ನಿರ್ದೋಷಿ ಪಕ್ಷಗಾರರು. ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ನ್ಯಾಸಮಾಡಲು ಅವರು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ.

೨) ಒಂದು (ದುರ್ಲಾಭ ಪಡೆದ) : ಅನುಚಿತ ಲಾಭ ಪಡೆದುದರಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸ.

I. ಕಲಮು - ೮೫

೧. ಈ ತಲೆಬರಹದ ಮೇಲೆ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಕರಣ ಯಾವಾಗ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ, ಒಂದು ಮರಣಶಾಸನದ ಮೂಲಕ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಮತ್ತು ಆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವನು ತನ್ನ ಜೀವಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದನ್ನು, ಆದರೆ ಅವನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಬಲತ್ಕಾರದಿಂದ ತಡೆ ಹಿಡಿಯಲಾದಾಗ.

೨. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಆಸ್ತಿ ಪಡೆಯುವವರು ಆ ಆಸ್ತಿಗೆ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಕ ಮಾಲೀಕರೆಂದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಮೃತ್ಯುಪತ್ರ ಮಾಡಿದವನ ಕಾನೂನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯೆಂದು ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

೩. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದಿಂದ ಆಸ್ತಿ ಪಡೆದವನು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲದ ರೀತಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ದುರ್ಲಾಭ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಅಂತಹ ಲಾಭವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಡಬಾರದು.

II. ಕಲಮು - ೮೮

೧. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ನಂಬಗೆಯ:

ವಿಶ್ವಾಸಾವಲಂಬಿ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ ಅಂತಹ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯದು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ.

೨. ಈ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜನರು ಯಾರೆಂದರೆ:

೧) ಏಜಂಟ ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕ,

೨) ಒಂದು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿಯ ಪಾಲುಗಾರರು,

೩) ಅಲ್ಪವಯಿ ಸಂರಕ್ಷಣದಾರರು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಪಾಲಿತ,

೪) ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು,

೫) ಮೃತ್ಯುಪತ್ರ ಬರೆದು ಕೊಡುವವ ಹಾಗೂ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಆಸ್ತಿ ಪಡೆಯುವವನು.

೩. ಈ ಕಲಮು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ:

i) ಯಾವನೊಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿದ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ,

ii) ಆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಆತನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಅವನು ಯಾವನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಬದ್ಧನಾಗಿರುವನೋ ಅವನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನು ಅನುಚಿತ ಲಾಭ ಪಡೆದರೆ,

ಆಗ

ಅವನು ತಾನು ಪಡೆದ ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಅನಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಯಾವನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಕಾಪಾಡಲು ಬದ್ಧನಾಗಿರುವನೋ ಅಂತಹವನಿಗಾಗಿ ಹೊಂದಿರಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು.

೪ ಉದಾಹರಣೆ :

i) ಪಾಲುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಣದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಪಾಲುಗಾರನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಖರೀದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಆ ಪಾಲುಗಾರರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಫಾಯಿದೆಗಾಗಿ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ.

ii) ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸಹಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಿಂದ ಲಂಚ ಪಡೆದ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ 'ಅ' ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಆ ನ್ಯಾಸದಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಆ ಹಣವನ್ನು ನ್ಯಾಸದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

iii) 'ಅ'ನು ತನಗೆ 'ಬ'ನಿಂದ ಕೆಲವು ಆಸ್ತಿ ಗೇಣಿ ಪಡೆಯುವ ಕುರಿತು ಒಬ್ಬ ಏಜಂಟನನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಏಜಂಟನು ತಾನೇ ಗೇಣಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಏಜಂಟನು ಅದನ್ನು ಮಾಲೀಕನ ವತಿಯಿಂದ ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು.

iv) ಒಬ್ಬ ಪಾಲಕನು, ತನ್ನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವವನಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಆಸ್ತಿಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತಿಗೆ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಆ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಋಣಭಾರವನ್ನು ಅವನು ನಿಜವಾಗಿ ಅದರ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಪವಯಿಯನ್ನು ಆ ಋಣಭಾರದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ.

III. ಕಲಮು - ೮೯

೧. ಒಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅನುಚಿತ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿ ಅವನಿಂದ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಮೂರನೆಯ ಪ್ರಕರಣ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ.

೨. ಇದನ್ನು ಕಲಮು - ೮೯ ರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಲಮು - ೮೯ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಅಂತಹ ಮನುಷ್ಯನು ಆ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಯಾರು ಅನುಚಿತ ಭಾವಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿರುವನೋ ಅವನ ಸಲುವಾಗಿ ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು.

೩. ಇದು ಎರಡು ಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

i) ಈ ಅನುಕೂಲವು ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಫಲವಿಲ್ಲದೆ ಬಂದುದು ಇರಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು.

ii) ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತಾನು ತನ್ನ ಅನುಚಿತ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಈ ಲಾಭ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು.

IV. ಕಲಮು - ೯೦

೧. ಒಬ್ಬ ಪರಿಮಿತ ಮಾಲಿಕನು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಮೇಲಿಂದ ಆ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನ್ಯೂನತೆಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪ್ರಕರಣವು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ.

೨. ಇದನ್ನು ಕಲಮು ೯೦ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಲಮು ೯೦ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಅಂತಹ ಲಾಭವನ್ನು ಎಲ್ಲರ ಸಲುವಾಗಿ ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು ಆದರೆ ಯಾವನು ಆ ಲಾಭವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವನೋ ಕೇವಲ ಅವನಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

೩. ಎರಡು ಕರಾರುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು.

i) ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಖರ್ಚಾದ ಹಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಉಳಿದವರು ತಿರುಗಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು.

ii) ಅಂತಹ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಉಳಿದವರು ಆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಆ ಖರ್ಚನ್ನು ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೪. ಸಹಗೇಣಿದಾರರ, ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಒತ್ತೆ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

V. ಕಲಮು - ೯೩

೧. ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟವನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಲಾಭ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಐದನೆಯ ಪ್ರಕರಣವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

೨. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವನು, ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವನು ತನ್ನ ಪೂರ್ಣಸಾಲವನ್ನು ತಿರುಗಿಕೊಡಲು ಅಶಕ್ತನಿರುವುದರಿಂದ ಅವನೊಂದಿಗೆ ರಾಜೀ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

೩. ರಾಜೀಗೆ ಅನೇಕ ಜನ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಪಕ್ಷಗಾರರಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಆ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರ ಸಂಗಡ ಉಳಿದ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆ ತಾನೇ ಅದರ ಲಾಭ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಅಂತಹ ಲಾಭವನ್ನು ಅವನು ಉಳಿದ ಸಾಲಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುವುದರಿಂದ ಅವನು ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

೪. ಈ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಲಾಭವನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾನೂನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಅವನು ಉಳಿದ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಆ ಲಾಭದ ಮಟ್ಟಿಗೆ.

೩. ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರುಗಳ ಮೇಲೆ ಉದ್ಭವಿಸುವ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳು

I. ಕಲಮು - ೮೬

೧. ಈ ತಲೆಬರಹದ ಕೆಳಗೆ ನ್ಯಾಸ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅನ್ವಯ ಬರುವ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಕರಣವು ಆಸ್ತಿಯ ಹಸ್ತಾಂತರ ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨. ಇದು ಕಲಮು ೮೬ದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ, ಇದು ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರಿನ ಮೇರೆಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತು ಈ ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರು ಇಂತಹ ಸ್ವರೂಪದ್ದು ಇದ್ದು.

i) ಇದನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ

ii) ಇದನ್ನು ತಪ್ಪು ಗ್ರಹಿಕೆ ಇಲ್ಲವೆ ಮೋಸದಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿಸಬಹುದು.

೩. ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರ ಹೆಸರಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅವರು ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

೪. ಈ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಪೂರ್ಣವಾದುದಲ್ಲ.

i) ಆಸ್ತಿಯ ಹಸ್ತಾಂತರಿತನಿಂದ ನೋಟೀಸು ಪಡೆದುಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ತಿರುಗಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳ ಬಹುದಾಗಿದೆ, ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಇಲ್ಲ ತಪ್ಪು ಗ್ರಹಿಕೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿದೆ.

ii) ಹಸ್ತಾಂತರಿತನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಗೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಫಲ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ.

II. ಕಲಮು - ೯೧

೧. ಬೇರೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಬೇರೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಗ್ಗೆ ನೋಟೀಸು.

೨. ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಆ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವರೋ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕು ಇದ್ದವರ ಪರವಾಗಿ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

೩. ಈ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ.

೪. ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರಿನಿಂದ ಒಂದು ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಲ್ಕೀಹಕ್ಕು ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಈ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಉದ್ಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

III. ಕಲಮು - ೯೨

೧. ಕೆಲವು ಜನರ ಸಲುವಾಗಿ ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದು.

೨. 'ಅ'ನು 'ಬ'ಸಂಗಡ ಒಂದು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನು ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು 'ಕ'ನ ಸಲುವಾಗಿ ನ್ಯಾಸ ರಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿರುವನು. 'ಬ'ನು 'ಅ'ನ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನಂಬಿ 'ಅ'ನಿಗೆ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರುತ್ತಾನೆ.

೩. 'ಅ'ನು ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು 'ಕ'ನ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು.

೪. ಈ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಸಹ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಪ್ಪಂದದ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.

೫. ಆ ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರು ಆಸ್ತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು 'ಕ'ನ ವತಿಯಿಂದ ನ್ಯಾಸದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಆ ಆಸ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾತ್ರ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದು.

೪. ಎರಡು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಒಬ್ಬನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ವಿಲೀನವಾದಾಗ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳು

I. ಕಲಮು - ೮೭

೧. ಎರಡು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳ ಇಬ್ಬರು, ಇರುವಲ್ಲಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಲೀನವಾಗುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

೨. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಲ, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ, ಅಥವಾ ವಹಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಇರುತ್ತದೆ.

೩. ಆದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬನೇ ಆಗಿರಬಹುದು.

೪. ಇಂತಹ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೆಂದು ಪರಿಚಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಇಲ್ಲವೆ ಭೋಜಾವು ವಿಲೀನದಿಂದ ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ.

೫. ಯಾಕೆಂದರೆ ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ಹಕ್ಕಿನ ಮೇಲೆ ತಾನೇ ಹೊಣೆಗಾರನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲವೆ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ತಾನೇ ಭೋಜಾ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

೬. ಆದರೆ ಎರಡು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವುದರಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

೭. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಅವಶ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

೮. ಉದಾ : ಸಾಲಗಾರನೇ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕನಾಗಬಹುದು. ಕಾನೂನಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕನು ಮಾಲೀಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ವಿಲೀನ - ಸಾಲದ ನಿರ್ಮೂಲನೆ:

೯. ಕಲಮು ಇದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಭಾಗ V

ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳ ಆಡಳಿತ

ಭಾಗ V

ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳ ಆಡಳಿತ

ಆಡಳಿತ ಭಾರತೀಯ ನ್ಯಾಸ ಅಧಿನಿಯಮ

೧. ೧೮೮೨ನೆಯ ಇಸ್ವಿ ೨ನೆಯ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾನೂನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

೨. ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ ಅದು ಯಾವುದೇ ಹೊಸ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

೩. ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಕಾನೂನನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ- ಎಂದರೆ ಈ ಸಂಹಿತೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

೪. ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶವು ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾನೂನಿನ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಒಂದು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಶಾಸನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ೧೮೮೨ ರ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕಲಮು ೭ರಿಂದ ೧೧ರ ವರೆಗೆ ೨೯ ಸಿವಿಆರ್ ೧೧-ಸಿ ೩೧ ಇದರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದೆ. ೧೮೬೬ರ ಅಧಿನಿಯಮ ೧೮೬೬ರ XXVII ಮತ್ತು XXVIIIರ ಅಧಿನಿಯಮ.

ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಕಾನೂನು ಸಿವ್ಹಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, ಸ್ಟಾಂಪ ಅಧಿನಿಯಮ, ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಅಧಿನಿಯಮ, ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯುರಿಟಿ ಆ್ಯಕ್ಟ, ಕಂಪನಿ ಕಾನೂನು, ಪಟ್ಟಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ ಮುಂತಾದ ಅಧಿನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಾನೂನಿನ ಕೆಲವು ಉಪಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಹೋಗಿದ್ದವು.

೫. ಮೊದಲು ಪಾಸಾದಂತೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಉದಾ: ಇದು ಮುಂಬೈಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರವು ಪ್ರಕಟನೆ ಹೊರಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿತು.

೬. ಹಿಂದೂ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಕಾನೂನು ಇವು ನ್ಯಾಸ ಅಧಿನಿಯಮ ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿಸಿದಂತೆ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುತ್ತವೆಯೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಮಾಡಲಿ.

ನ್ಯಾಸದ ಸ್ವರೂಪ

೧. ಕಲಮು ೩ರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ-ಒಂದು ನ್ಯಾಸವು ಮೂರು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

i) ಕೆಲವು ಆಸ್ತಿಯ ಮಾಲೀಕನಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು,

ii) ಮಾಲೀಕತ್ವವು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿದ್ದು,

iii) ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಬೇರೆಯವರ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು.

೨. ಮಾಲೀಕತ್ವವು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ರಹಿತವಾದದ್ದು, ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಾಗಿದೆ.

೩. ಒಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಇಡುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮಾಲೀಕನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಒಂದು ನ್ಯಾಸವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

೪. ಕಾನೂನಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಲೀಕನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ನ್ಯಾಸವು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಂದನಂತರ ಆ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನು (ಜನಕನು) ಆ ಆಸ್ತಿಯ ಮಾಲೀಕತ್ವದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

೧. ಒಂದು ನ್ಯಾಸವೆಂದರೇನು?

I. ನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಶಾಸಕಾಂಗದ ಅನೇಕ ಅಧಿನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧) ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಅಧಿನಿಯಮ ೧೮೭೭ರ ೧ನೆಯ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಕಲಮು ೩ರಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯು:

i) ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅದು ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಬರುವಂತದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ii) ನ್ಯಾಸವು ವ್ಯಕ್ತ, ಅವ್ಯಕ್ತ ಇಲ್ಲವೆ ರಚನಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ವಾಸಾತ್ಮಕ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

iii) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಆಸ್ತಿ ಹೊಂದುವವನು ಪ್ರಕಟಿತವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಇಂಗಿತ, ಅಪ್ರಕಟಿತ ಇಲ್ಲವೆ ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿಶ್ವಸ್ತ ಹಣ ಮಾಲೀಕ ಇವೆರೆಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

೨) ಭಾರತೀಯ ನ್ಯಾಸಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ ೧೮೮೨ರ XXVIIರಲ್ಲಿ ಕಲಂ - ೨ ರಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ :

ನ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಒಂದು ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಮಾಲೀಕ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಒತ್ತೆ ಹಾಕಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯದಾಗಿದೆ. ಮಾಡುವ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆದರೆ ಈ ಅಪವಾದವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಒಂದು ನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಈ ಪದಗಳ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗೆ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಆ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಸಹ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನ್ಯಾಸವು ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವನ ಇಲ್ಲವೆ ಮೃತನ ಆಡಳಿತಗಾರನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಹ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

iii) ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಅಧಿನಿಯಮ ೧೯೦೮ನೆಯ ಇಸ್ವಿ ೯ನೆಯ ಅಧಿನಿಯಮ ಕಲಮು ೨(೧೧)ರ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ :

ನ್ಯಾಸವು ಬೇನಾಮಿದಾರನನ್ನು ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ಮಾಲೀಕತ್ವವು ಇಲ್ಲದೆ ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ವಾಧೀನದ ಒತ್ತೇದಾರನಾಗಿದ್ದವನನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

iii) ಭಾರತೀಯ ನ್ಯಾಸಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ ೧೮೭೨ರ ೧೧ನೆಯ ಅಧಿನಿಯಮವು.

(1) ಕಲಮು ೩ - ಒಂದು ನ್ಯಾಸವು ಒಂದು ಆಸ್ತಿಯ ಮಾಲೀಕತ್ವಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ

(೨) ನ್ಯಾಸದ ಅವಶ್ಯವಾದ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ :

i) ನ್ಯಾಸವು ಒಂದು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ,

ii) ಆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಒಂದು ಆಸ್ತಿ ಮಾಲಿಕತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು.

iii) ಈ ಮಾಲಿಕತ್ವವು ಒಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಲ್ಲಿಟ್ಟ ವಿಶ್ವಾಸ ಹಾಗೂ ಮಾಲಿಕನು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ.

iv) ಈ ಮಾಲೀಕತ್ವವು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಪ್ರಯೋಜನ, ಉಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. (ಎಂದರೆ ಮಾಲೀಕನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು) ಇಲ್ಲವೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮತ್ತು ಆ ಮಾಲೀಕ.

ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

I. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಇರಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು.

II. ಈ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಆಸ್ತಿಗೆ ಅನುಬಂಧವಾಗಿದೆ.

i) ಒಂದು ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಬಂಧವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರದಿದ್ದರೂ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಆಳಿಕೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಬಹುದು. ಉದಾ: ಅಪಕೃತ್ಯುಗಳು ಅಕ್ರಮ.

ii) ಯಾವುದೇ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಆಸ್ತಿಯು ಇರಬಹುದು. ಉದಾ: ಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಆಸ್ತಿಯ ಖರೀದಿ.

III) ಆಸ್ತಿಯ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸದ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೆ ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಇರಬಹುದು.

ಉದಾ : I

ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಹೆಸರಿಗೆ, ಅವನಿಗೆ ಆ ಆಸ್ತಿ ಉಪಭೋಗದ ಹಕ್ಕು ದಯಪಾಲಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯು ಇಲ್ಲದೆ ಅವನು ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದು.

ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅವನು ಆ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅವನು ಉಪಭೋಗಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಕೊಡುವ ಇರಾದೆ ವರ್ಗಾಯಿಸ ಬಹುದು.

ವಿಶ್ವಾಸದ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದುದು, ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದು ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕತ್ವವು ವಿಶ್ವಾಸದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸದೆ ಇರುವುದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಅಂತರವು

i) ಕೊನೆಯದರಲ್ಲಿ ಇದು ಕಾನೂನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯ (ಅಪರಿಪೂರ್ಣ ಹಕ್ಕುಗಳು)

ii) ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ಇದು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.
ಉದಾ : ಸರಕು ರಕ್ಷಣೆ

೩. ಒಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಸವಾಗುವ ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರಿನ ವ್ಯವಹಾರದ ಮೇಲಿಂದ ಆ ನ್ಯಾಸದ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಏಜನ್ಸಿಯಿಂದ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ

೧. ಎಲ್ಲಿ ಒಂದು ನ್ಯಾಸವಿದೆಯೋ, ಅಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ತಾನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರಿಗೆ ಹೊಣೆಗಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ನ್ಯಾಸದ ಹಣದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನೆ ಇದೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಫಲಾನುಭವಿಯ ವಿರುದ್ಧವೂ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೨. ಒಬ್ಬ ಏಜಂಟನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಸರಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಮಾಲೀಕತ್ವವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಏಜಂಟನು ತಾನು ಏಜಂಟನಾಗಿಯೇ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅವನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಹೊಣೆಗಾರನಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಒಪ್ಪಂದವು ಅವನ ಮಾಲೀಕನೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರಿನಿಂದ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ

೧. ಕರಾರಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳು ನ್ಯಾಸದ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಂದ ಎರಡು ರೀತಿಯಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ.

ಮೊದಲನೆಯದು ಆಸ್ತಿಯ ಮಾಲೀಕನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆಯೊಂದು ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾರರು. 'ಅ'ನು ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಮರಣ ಶಾಸನದ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಇಲ್ಲವೆ ಅವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಕರಾರುಗಳ ಮೇಲೆ, 'ಬ'ನು ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ 'ಅ'ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದಂತೆ ಪರಾಧೀನ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಈ ಮನುಷ್ಯನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಯಾವನ ಮೇಲೆ ಇಂತಹ ಕರಾರನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅದು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಆಸ್ತಿಯ ಬೆಲೆಯ ಮೇಲೆ (ಮೌಲ್ಯದ ಮೇಲೆ) ಅವಲಂಬಿತ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾ : 'ಅ'ನು 'ಬ'ನಿಗೆ ಒಂದು ಮೃತ್ಯುಪತ್ರ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ 'ಬ'ನು 'ಅ'ನ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕರಾರು ಇದ್ದರೆ 'ಬ'ನು ಆ ಮರಣಶಾಸನವನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಆಸ್ತಿಯ ಕಿಮ್ಮತ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಆತನು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಸಾಲದ ಹೊಣೆಯು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರಬಹುದಾದರೂ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆ ಸಾಲವನ್ನು 'ಬ'ನು ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆ.

೨. ಆದರೆ ಕರಾರಿನ ಮೇಲೆ ಈ ಪದವು ನಿಜವಾದ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ 'ಅ'ನ ಆಸ್ತಿಯ ಈ ಬಕ್ಷೀಸು ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಡುವ ಮತ್ತು ಫಾಯಿದೆಗಳನ್ನು 'ಬ'ನಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಒಂದು ನ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ 'ಅ'ನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯು ಉಳಿದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

'ಅ'ನು 'ಬ'ನಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಇಲ್ಲವೆ ಅವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಕರಾರಿನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಬಹುದೆಂದರೆ 'ಬ'ನು ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು 'ಕ'ನಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಕ'ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಒಂದು ಕರಾರಿನ ಮೇಲೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಇದು ಒಂದು ನ್ಯಾಸವೆ?

ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸರಕು ರಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ

೧. ಸರಕು ರಕ್ಷಣೆಯು ಸರಕುಗಳನ್ನು ಠೇವಣಿ ಇಡುವುದು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ನ್ಯಾಸದ ಒಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದು ವರ್ಣಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸರಕು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಂದ ಕರಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಂತರವಿದೆ. ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ

ಆಸ್ತಿಯು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸರಕು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಆಸ್ತಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸರಕು ಇಡುವವನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ.

೨. ಇವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಅಂತರವೇನೆಂದರೆ ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಕಾಯ್ದೆಬಾಹಿರ ರೀತಿಯಿಂದ ಒಂದು ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ, ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವವನು ಆ ನ್ಯಾಸದ ನೋಟೀಸು ಇಲ್ಲದೆ ನಿಜವಾದ ಖರೀದಿದಾರನಿಗೆ ಅದರ ಮಾಲಿಕತ್ವವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ (ಕಾಯಿದೆಬದ್ಧ ಹಕ್ಕು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ). ಆದರೆ ಸರಕು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಜವಾದ ಮಾಲೀಕನ ವಿರುದ್ಧ ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಹಕ್ಕೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೩. ಸರಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವನು ಆ ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಸರಕು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮಾಲೀಕನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಆ ನ್ಯಾಸದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕಾನೂನಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಲೀಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಅವನಿಗೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೂ ಇದ್ದರೂ ಮಾಲೀಕನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ನ್ಯಾಸವನ್ನು ದತ್ತಿಯಿಂದ ವಿಭಿನ್ನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ

ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರು ನ್ಯಾಸದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಲಾಭ ದೊರಕುವಂತೆ ಇದ್ದರೆ ಅದು ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ.

೧. ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ದತ್ತಿ ಆಸ್ತಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಮ್ಯತೆಯು ಇದೆ. ಅದೆಂದರೆ ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಯ ಹಸ್ತಾಂತರವು ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾಸಧಾರಿ (ಧರ್ಮದರ್ಶಿ) ಮತ್ತು ದತ್ತಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವವ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಆಸ್ತಿಯ ಮಾಲೀಕರಾಗುತ್ತಾರೆ.

೨. ಆದರೆ ಅವೆರಡರಲ್ಲಿ ಅಂತರವಿದೆ, ದತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ದತ್ತಿ ಪಡೆದವನು ಆ ಆಸ್ತಿ ಕುರಿತು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಸ್ವತಂತ್ರನಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹೊಣೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ

೧. ಒಂದು ನ್ಯಾಸದ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಇವೆರಡೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

೧. ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರೆ, ಅದರ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಯಾರು ಅದಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಗಾರನಲ್ಲವೊ ಅವನು.

i) ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರಿನಲ್ಲಿ ಯಾರು ಪಕ್ಷಗಾರರು ಇರುವರು ಅಂಥವರು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಒಂದು ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿಯ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಆ ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಗಾರನಿರದಿದ್ದರೂ ಅವನು ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸ ಬಹುದು.

ii) ಒಂದು ಸ್ವಸಂತೋಷದಿಂದ ರಚಿತ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸ ಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

೨. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕೊಟ್ಟ ಸಂಗತಿಗಳ ಮೇಲಿಂದ ನ್ಯಾಸವು ಇಲ್ಲವೆ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಕಷ್ಟಕರ. ಇದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?

ಕೀತನ-ಪುಟಗಳು: ೫-೬(೧೯೧೯) ಎ.ಸಿ. ೮೦೧ ೩೮ ಬಾಂಬೆ ಎಸ್.ಆರ್. ೬೧೦
(೧೯೨೬) ಎ.ಸಿ. ೧೦೮

ಇದು ಒಂದು ಉದ್ದೇಶದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ

೧. 'ಅಧಿಕಾರ' ಈ ಪದಕ್ಕೆ ವಿಶಾಲ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯಾವನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದತ್ತಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವವನ ಅಧಿಕಾರ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಕೊಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುವ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಶಾಲವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಅಧಿಕಾರ'ಪದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

೨. ಅಧಿಕಾರಗಳು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :

i) ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನಿನ ಅನ್ವಯ ಒಬ್ಬ ಏಜೆಂಟನು ತನ್ನ ಯಜಮಾನನ ವತಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅವನಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅಧಿಕಾರ ಪತ್ರದಿಂದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ii) ಶಾಸನಬದ್ಧ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವಂತಹ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಅಡಮಾನ ಪಡೆದವನಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

iii) ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಮತ್ತು ಅವ್ಯಕ್ತ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವಾದ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಾಹಕರು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

iv) ನ್ಯಾಯ ಸಮ್ಮತವಾದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಗಳು.

೩. ಈ ನೇಮಕವನ್ನು ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವು ಒಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಅನುರೂಪವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಹೀಗೆ ಇದನ್ನು ನ್ಯಾಸದಿಂದ ವಿಂಗಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.

ನೇಮಕ ಪದದ ಅರ್ಥವು ತೋರಿಸುವುದು ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಒಂದು ಕೃತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಸ್ತಿಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಲು ಸೂಚಿಸುವ ಅದು ಒಂದು ಕಚೇರಿಗೆ ನೇಮಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ.

ನೇಮಕ ಪದದ ಕೊನೆಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಬಹುದಾದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅದು ಪೂರ್ತಿಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕುವ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವವನು ಈ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ಮದುವೆಯ ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಸ್ತಿಯ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಆ ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿಯ ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಸತ್ತರೆ ಬದುಕಿ ಉಳಿದವರು (೧) ಅಂತಹ ಮದುವೆಯಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಬದುಕಿ ಉಳಿದ ಮಕ್ಕಳು ನೇಮಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಇಲ್ಲವೆ (೨) ಆ ಮದುವೆಯಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಬದುಕಿ ಉಳಿದವರಂತೆ ನೇಮಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಿದಾಕ್ಷಣ ಯಾವ ಮಕ್ಕಳ ಸಲುವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಅವರು ಮೂಲ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದಂತೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಪರಿಮಿತಿಯಂತೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಅಧಿಕಾರವು ಅದರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಕರಾರು ಇದ್ದರೆ (ಅವೆಂದರೆ ಯಾರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ) ಅವನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೇಮಕ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಧಿಕಾರದ ನೇಮಕವೂ ಇರಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಕರಾರು ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾಕೆಂದರೆ ಆ ದತ್ತಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ದತ್ತಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವನಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ತಾನೇ ಅದರ ಮಾಲೀಕನಂತೆ ಅದನ್ನು ಮಾರುವ ಅಧಿಕಾರ ಇರುತ್ತದೆ.

i) ಒಂದು ಅಧಿಕಾರವು ಕೇವಲ ವಿವೇಚನೆ ಮತ್ತು ಆದರಿಂದ ಅದು ನ್ಯಾಸದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದು ಒಂದು ಹೊಣೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲವೆ

ii) ಒಂದು ಅಧಿಕಾರವು ಈ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೇರಬಹುದು.

ಮೊದಲಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಂತರದ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸವು ಇರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದನ್ನು ಕೇವಲ ಅಧಿಕಾರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಂತರದ್ದನ್ನು ನ್ಯಾಸದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕರೆಯುವ ಅಧಿಕಾರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲವೆ ನ್ಯಾಸದಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಅಧಿಕಾರವೆನಿಸುವುದು.

iii) ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗದ ಪ್ರಕರಣಗಳು ನ್ಯಾಸದ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳು.

ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಫಲಾನುಭವಿಯಾಗಿ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಈ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಕೆಲವೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹಿತ ಕೆಲವೇ ಜನಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಇಲ್ಲವೆ ಬಿಡುವುದು ಅವರ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯ. ಇಲ್ಲವೆ ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲವೆ ಉದ್ದೇಶ ಇಲ್ಲವೆ ವೇಳೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ರೀತಿ ಅದನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಅವನ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಅನುಚಿತವಾಗಿ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅವನನ್ನು ಇಂತಹದೇ ಕೃತ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲವೆ ಆತನು ತನ್ನ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಲಾಯಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ತನ್ನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

೧. ಅಧಿಕಾರವು ನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಭಿನ್ನವೂ ಆಗಿದೆ.

i) ಭೂಮಿಯ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರವು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ದಯ ಪಾಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ii) ಅದು ನ್ಯಾಸದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ, ಈ ಅಧಿಕಾರವು ಆತನ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಅದನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನ್ಯಾಸವು ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಅವನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನ (ಜನಕನ) ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

*VII. ಹೊಸ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳು.

(೧) ಜೀವಿತ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಮರಣದ ನಂತರ

*(೨) ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯು ಬದುಕಿ ಉಳಿದವರಿಗೆ ಹೋಗುವುದು.

*(೩) ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯನ್ನು ನಿವೃತ್ತಗೊಳಿಸುವುದು ಇಲ್ಲವೆ ಕಿತ್ತುಹಾಕುವುದು.

*(೪) ಹೊಸ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳ ನೇಮಕ.

*VIII ಒಬ್ಬ ನ್ಯಾಯಿಕ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸುವುದು.

*IX ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಧರ್ಮದರ್ಶಿ

(೧) ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ

*(೨) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸುವುದು.

*(೩) ಒಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ನೇಮಕ ಮತ್ತು ಕಿತ್ತುಹಾಕುವುದು.

*(೪) ಆರಕ್ಷಕ ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು, ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳು.

*(೫) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಶೇಷ ನಿಯಮಗಳು.

*X ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಹಕ್ಕುಗಳು

(೧) ತುಂಬಿಕೊಡುವ ಮತ್ತು ನಷ್ಟ ಭರ್ತಿಮಾಡುವ ಹಕ್ಕುಗಳು.

*(೨) ನ್ಯಾಸವು ಪೂರ್ತಿಯಾದ ನಂತರ ಆ ನ್ಯಾಸದ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವುದು.

*(೩) ನ್ಯಾಸದ ಹಣವನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಜಮಾ ಮಾಡುವುದು.

* ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪುಟದ ಮೇಲೆ ಕೇವಲ ಈ ತರೆಬರಹವು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳಿಲ್ಲ. *ಸಂಪಾದಕ*

*XI ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದು.

*(೧) ಅಧಿಕೃತ ತಪಾಸಣೆಯನ್ನು (ಆಡಿಟನ್ನು) ಮಾಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವು.

*(೨) ಕೋರ್ಟಿನ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು.

*(೩) ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ ಆಡಳಿತ ನಡೆಯಿಸುವ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕು.

*(೪) ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು.

*(೫) ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ ಆಡಳಿತ ನಡೆಯಿಸುವ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು.

XII. ನ್ಯಾಸದ ವಿಶ್ವಾಸದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಪರಿಣಾಮ

೧. ನ್ಯಾಸದ ವಿಶ್ವಾಸದ್ರೋಹ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯು -

ನ್ಯಾಸದ ವಿಶ್ವಾಸದ್ರೋಹ ಇದನ್ನು ಕಲಮು ೩ರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗೆ ವಿಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಸದ ವಿಶ್ವಾಸ ದ್ರೋಹವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೨. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಾಳಜಿ, ಇಲ್ಲವೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲವೊ ಇಲ್ಲವೆ ಕಾನೂನಿಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದುದು ನ್ಯಾಸದ ವಿಶ್ವಾಸ ದ್ರೋಹವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು.

೩. ಕರ್ತವ್ಯ ಲೋಪ : ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಅಧಿಕಾರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅನರ್ಹತೆಗಳು ಕೇವಲ ಕರ್ತವ್ಯ ಲೋಪವು ಮಾತ್ರ ನ್ಯಾಸದ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಮಾನದಂಡವೆಂದರೆ ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಾನಿಯಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು.

೨. ಅವನು ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಬಾಧ್ಯನಿರುವನೋ?

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ:

---

* ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪುಟದ ಮೇಲೆ ಕೇವಲ ಈ ತರೆಬರಹವು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳಿಲ್ಲ. *ಸಂಪಾದಕ*

ಅ) ತಾನು ಎಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವನೋ.

ಬ) ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಸದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಅನುಚಿತವಾಗಿ ವಿಳಂಬವಾದುದಕ್ಕೆ.

ಕ) ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಎಲ್ಲಿ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತೋ ಅಂತಹ ರೀತಿ ಪಡೆಯದಿದ್ದರೆ.

ಡ) ಅವನು ಎಲ್ಲಿ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಪ್ರಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಇದ್ದರೆ.

ಇ) ನ್ಯಾಸದ ಹಣವನ್ನು ತೊಡಗಿಸುವಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದಿದ್ದರೆ, ಡಿವಿಡೆಂಡ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸದಿದ್ದರೆ.

ಎಫ್) ನ್ಯಾಸದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಅದರ ಉತ್ಪನ್ನದ ನ್ಯಾಸದ ಬದಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದು ಕಂಡುಬಂದರೆ.

೩. ವಿಶ್ವಾಸ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದು ಅವನು ಅದಕ್ಕೆ ಹಾನಿ ಉಂಟುಮಾಡಿದಾಗ ಅಂತಹದರಿಂದ ಲಾಭ ಪಡೆದದ್ದನ್ನು ಹಾನಿಗೆ ಸರಿ ಹೊಂದಿಸಲು ಅವನಿಗೆ ಬರಬಹುದೇ?

ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

೫. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನು

ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ
ಕಾನೂನಿನ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ
ರೂಪರೇಷೆಗಳು

೧. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

೧. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನಿನ ಸ್ವರೂಪ

೨. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ, ವಿಬಂಧ, ಮೌನಸಮ್ಮತಿ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳು.

೩. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನಿನ ಉದ್ದೇಶವು.

೨. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕ್ರಮ

೧. ಭಾರತೀಯ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ವೇಳೆಯ ಲೋಪ ದೋಷಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ.

೨. ಅಧಿನಿಯಮದ ಯೋಜನೆ.

೩. ಅಧಿನಿಯಮದ ಅನ್ವಯ ಸಾಧ್ಯತೆ

೧. ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ

೨. ವಿಶೇಷ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ.

೩. ಕ್ರಿಮಿನಲ್ (ಅಪರಾಧ) ವ್ಯವಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ.

೪. ಸಿವ್ಹಿಲ್ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ.

೫. ವಿಶೇಷ ಕಾನೂನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಶೇಷ ಕಾನೂನಿನ ವಿರುದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ.

೪. ಮೂರನೆಯ ಅಂಕಣದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

I. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಎಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು.

೧. ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮ ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ?

ಅಪವಾದಗಳು :

೧) ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ದಾವೆಯನ್ನು ಹೂಡುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಆರಂಭವಾಗಿರುವುದು.

೨) ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗದಿರುವಿಕೆಯು.

೩) ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವಿಕೆ.

(ಸೂಚನೆ : ಭಾಗಗಳ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮೂಲ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಎಸ್‌ದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ಇಡಲಾಗಿದೆ - ಸಂಪಾದಕ)

೨. ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಮಾಡುವ ಅಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿಯ ಉಗಮಸ್ಥಾನ.

೩. ಅಕ್ರಮ ಕೃತ್ಯಗಳು ಮುಂದುವರೆಯಲಿರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿಯ ಮೂಲಸ್ಥಾನ.

II. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಎಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.?

೧. ವಾದಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವಾಗ

೨. ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವಾಗ

೫. ಎರಡನೆಯ ಅಂಕಣದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

I. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಅವಧಿಯ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಾಕುವುದು?

೧) ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್

೨) ಯಾವ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ವೇಳೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಲಾಗುವುದು.

೩) ಯಾವ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋದ (ನಷ್ಟವಾದ) ವೇಳೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲಾಗುವುದು.

II. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದೆ?

III. ವಿಳಂಬವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬಹುದೆ?

IX. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಶಾಸನವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವಿಕೆಯು

೧) ಸಾಮಾನ್ಯ ತತ್ವಗಳು.

೨) ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಉಳಿವಿಕೆಯ ಅನುಚ್ಛೇದಗಳು.

ಭಾಗ - ೪ : ಒಂದನೆಯ ಅಂಕಣದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ವಿಭಾಗ - ೧ - ದಾವೆಗಳು

ಗುಂಪು ೧ - ಹಣ ವಸೂಲಿಗಾಗಿ ದಾವೆಗಳು - ೫೭ - ೬೪ - ೮೫

ವಿವರ : ೧) ತಿಳಿಸಿದ ಲೆಕ್ಕ - ೬೪

೨) ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಮತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದು - ೬೨

೩) ಪರಸ್ಪರ ಬಹಿರಂಗ ಚಲಾವಣೆಯ ಲೆಕ್ಕ - ೮೫

೪) ಠೇವಣಿ - ೬೦

ಗುಂಪು ೨ - ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಲಿಖಿತಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವ ದಾವೆಗಳು - ೬೯, ೮೦

ವಿವರ : ದಾಖಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಹಣ - ೭೫

ಗುಂಪು ೩ - ಅಲ್ಪವಯಿಯು ವಯಸ್ಕನಾದ ನಂತರ ಮಾಡುವ ದಾವೆಗಳು.

ವಿವರ :

ಗುಂಪು ೪ - ಅಡಮಾನಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವ ದಾವೆಗಳು - ೧೩೨, ೧೩೪, ೧೪೭, ೧೪೮

ವಿವರ : ಗುಂಪು ೫ - ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡುವ ದಾವೆಗಳು

ವಿವರ :

೧) ಶೀರ್ಷಿಕೆಯು ಮಾಲ್ಕೀ ಹಕ್ಕಿನ ಮೇಲೆ ಆಧರಿಸಿದ ದಾವೆಗಳು.

೨) ಕಬ್ಜೆಯ ಮೆಲೆ ಆಧರಿಸಿದ ದಾವೆಗಳು.

ಅ) ಪ್ರತಿಕೂಲ ಕಬ್ಜಾ ಅಥವಾ ಸ್ವಾಧೀನ

ಬ) ಸ್ವಾಧೀನ (ಕಬ್ಜಾ) ತಪ್ಪಿಸಿದ

೩) ಹಿಸ್ಸಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡ (ವಾಟಣಿ)ದ್ದರ ಮೇಲೆ ದಾವೆಗಳು.

ಗುಂಪು ೬- ಮೋಸ ಇಲ್ಲವೆ ವಂಚನೆಯಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಡಿಕ್ರಿ ಅಥವಾ ದಸ್ತಾವೇಜಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲು ಮಾಡುವ ದಾವೆಗಳು - ೯೧, ೯೫

ವಿವರ : ಗುಂಪು ೭- ಡಿಕ್ರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಲು ಮಾಡಲಾಗುವ ದಾವೆಗಳು - ೧೧, ೧೧ಅ, ೧೨, ೧೩, ೧೪

ಗುಂಪು ೮ - ನೋಂದಾಯಿತ ದಸ್ತಾವೇಜಗಳ ಮೇಲೆ ದಾವೆಗಳು - ೧೧೬

ಗುಂಪು ೯ - ಕೋಟೆ(ಕಿಲ್ಲಾಗಳ)ಗಳ ಮೇಲೆ ದಾವೆಗಳು

ವಿವರ : ದೋಷಪೂರ್ವಕ ಅಭಿಯೋಜನೆ - ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ೨................೩.

ಗುಂಪು ೧೦ - ಕರಾರಿನ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವ ದಾವೆಗಳು.

ವಿಭಾಗ ೨ - ಮೇಲ್ಮನವಿಗಳು (ಪುಟ ಖಾಲಿ ಇದೆ)

ವಿಭಾಗ ೩ - ಅರ್ಜಿಗಳು (ಪುಟ ಖಾಲಿ ಇದೆ)

೭ - ಚಿರಭೋಗದ ಕಾನೂನು - (ಪುಟ ಖಾಲಿ ಇದೆ)

* * * * *

ಭಾರತೀಯ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನು

I ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನಿನ ಸ್ವರೂಪ ಯಾವುದು?

I. ಒಂದು ವ್ಯವಹಾರದ ದಾವೆಯ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿಯ ಅನೇಕ ಮಾರ್ಗಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

೧) ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಉದಾ : ಆರ್ಡರ್ ೬ ರೂಲ್ ೧೮ - ವಾದ ಪತ್ರದ ತಿದ್ದುಪಡಿ - ವಾದ ಪತ್ರ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿ ಕೇಳಿದವರು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೀಗೆ ಅವಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸದಿದ್ದರೆ ೧೪ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

೨) ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅವಧಿಯು ಮುಗಿಯುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಕಾನೂನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆಯ ಕಲಮು ೮೦ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ವಿರುದ್ಧ ದಾವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನು ಅನ್ವಯ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅನ್ವಯ ಮಾಡಿದ ಕೃತ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ದಾವೆಯನ್ನು ಲಿಖಿತ ನೋಟೀಸು ಕೊಟ್ಟು ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

೩) ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿಯ ಕೆಲಕಾಲ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

೨. ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನಿನ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ವಿಷಯ ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗದ ಪ್ರಕರಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೨. ಕಾಲ ಪರಿಮಿತ ವಿಬಂಧ, ಮೌನಸಮ್ಮತಿ, ಕರ್ತವ್ಯ, ಉಪೇಕ್ಷೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ

ಈ ಮೇಲಿನವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಾಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಪರಿಹಾರ ಪಡೆಯಲು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಪರಿಣಾಮ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿಯಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲೇಬೇಕು.

ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಮತ್ತು ವಿಬಂಧ

೧. ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ - ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ದಾವೆಯನ್ನು ಕಾನೂನು ಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

೨. ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ವಿಬಂಧದಿಂದ ವಿಫಲನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ರುಜುವಾತುಪಡಿಸಲು ಕಾನೂನಿನಿಂದ ತಡೆಹಿಡಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿ ಮತ್ತು ಮೌನ ಸಮ್ಮತಿ

೧. ಒಬ್ಬನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಲು ತಾನೇ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನಂತರ ಆ ತಪ್ಪಿನಿಂದ ಆದ ಹಾನಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆಯಲು ಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿಯು ಅದನ್ನು ವಿಫಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನ ದಾವೆಯು ಕಾನೂನಿನ ಹೊರಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.

೨. ಒಬ್ಬನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆತನ ಮೌನಸಮ್ಮತಿಯು ವಿಫಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನು ಆ ತಪ್ಪು ಮಾಡಲು ತಾನೇ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ.

ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯ ಉಪೇಕ್ಷೆ

೧. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೋಲಿಕೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಒಂದೇ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

೨. ಇದರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ವಿಭಿನ್ನತೆ ಇದೆ - ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ತವ್ಯ ಉಪೇಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅವಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡುವಾಗ 'ಅನುಚಿತ ವಿಳಂಬ' ಎಂಬ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.

೩. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ, ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಅಧಿನಿಯಮವು ಬಹುತರ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ದಾವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ದಿನ ಇಲ್ಲವೆ ಕೊನೆಯ ದಿನ ಎಂಬುದು ನಿರೂಪಣೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

೪. ಉಪೇಕ್ಷೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಣ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ದಯಪಾಲಿಸಿದ

೧) ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ದಯಪಾಲಿಸಲಿರುವ ಪರಿಹಾರವು ವಿವೇಚನಾತ್ಮಕವಾದುದು. ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ

i) ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಕೇಳಿದ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳು.

ii) ಪರಿಹಾರ ಕೇಳುವ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳು.

೨) ಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನು ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಉದಾ : ವೈವಾಹಿಕ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳು.

ವಿಳಂಬವಾದರೆ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದಂತಾಗುವುದು.

೩. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಉದ್ದೇಶ

೧. ಒಂದು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

i) ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲೇಬೇಕು.

ii) ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು.

೨. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು ಸೌಮ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಕ್ಕಿನ ವಿಷಯಗಳು ನಿರಂತರ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆ, ಸಂಶಯ ಮತ್ತು ಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

೩. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ತಮಗೆ ಯಾವನೊಬ್ಬನು ಕೃತಿಯಿಂದ ಅನ್ಯಾಯ ವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಅವನು ಭಾವಿಸಿದರೆ ಆ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಕೇಳಲು ಅವನಿಗೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನು ಅಂತಹ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೇಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಒಬ್ಬನು ತನಗಾದ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಅವಧಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅಂತಹ ಮನುಷ್ಯ ಪರಿಹಾರ ಕೇಳಿದಾಗ ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ಅದು ಅನ್ಯಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೪. ಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನು ಈ ಮೂಲತತ್ತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಧರಿಸಿರುತ್ತದೆ.

೫. ಹೀಗೆ ಇದು ಆಧಾರಭೂತ ತತ್ತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಂತುದರಿಂದ ಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನಿನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅದು

ಯಾವುದೇ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಇಲ್ಲವೆ ಪಕ್ಷಗಾರರ ನಡತೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಇದು ಕೆಳಗಿನವುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ.

೧) ಹಕ್ಕು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದು.

೨) ರೂಢಿ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯ

೩) ವಿಬಂಧ

೪) ಕರಾರು ಅಧಿನಿಯಮದ ಕಲಮು ೨೮ ಮತ್ತು ೨೩ರ ಅನ್ವಯ ಪಕ್ಷಗಾರರು ಅವಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ.

೬. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನು ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಲಿಖಿತ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

೭. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಹಾಗೂ ರುಜುವಾತಿನ ಹೊಣೆ :

೧) ರುಜುವಾತು ಮಾಡುವ ಹೊಣೆಯು ವಾದಿಯ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ದಾವೆ ಮಾಡಿರುವನೆಂದು ರುಜುವಾತುಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು.

೩೭. ಬಾಂಬೆ ಎಸ್‌ಆರ್ ೪೭೧ ಎಆಯ್‌ಆರ್ ೧೯೩೫ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್.

'ಅ'ನು ದಿನಾಂಕ ೮ ಜುಲೈ ೧೯೨೨ರಂದು ಒಂದು ನೋಂದಣಿ ಕಾಗದದ ಮೂಲಕ ೨೫ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ 'ಬಿ'ಗೆ ಕೆಲವು ಹೊಲಗಳನ್ನು ಲಾವಣಿಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ತದನಂತರ 'ಅ'ನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನುಚಿತ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಲಾವಣಿ ಪತ್ರ ಬರೆಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಆಪಾದಿಸಿ 'ಬ'ನ ಕಬ್ಜೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಬ'ನು ಆ ಭೂಮಿಯ ತನ್ನ ಕಬ್ಜೆ ಮತ್ತು ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ 'ಅ'ನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕ ಹರಕತ್ತು ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ತಾಕೀದಿ ದಾವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. 'ಬ'ನ ಪ್ರತಿವಾದವು 'ಅ'ನಿಗೆ ಲಾವಣಿಪತ್ರದ ಕಾನೂನುಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ಲಾವಣಿ ಪತ್ರವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಲು ಮಾಡುವ ದಾವೆಗೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಬಾಧೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ವಾದವು ಏನೆಂದರೆ ಅದು ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿದ್ದು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನಿಗೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೆಯೆ?

ಉತ್ತರ : ಇಲ್ಲ. ಕಲಮು ೩ ವಾದಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿವಾದಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

೮. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ವಾದ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹರಣೆಗಳ ಹಂತಗಳು.

೧. ವ್ಯವಹರಣೆಯ ಯಾವುದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿಯ ವಾದವನ್ನು ಎತ್ತಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಎರಡನೆಯ ಮೇಲ್ಮನವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಎತ್ತಬಹುದು.

೨. ಇದನ್ನು ಮೇಲ್ಮನವಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಸಲ ಎತ್ತಬಹುದು.

ಀ೮ ಮದ್ರಾಸ್ ೩೭೪,
೩೬ ಕಲ್ಕತ್ತ ೯೨೦,
೩೮ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ೫೧೨,
೩೮ ಬಾಂಬೆ ೭೦೯ (೭೧೪)

೩. ಕೆಳಗಿನ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಸಹ ಮೇಲ್ಮನವಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಎತ್ತಬಹುದು.

೩ ಅಲಹಾಬಾದ್ ೮೪೬ (೮೪೮)

೪. ಕೆಳಗಿನ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಪ್ರಿವ್ಹಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ಲಿನ ಮುಂದೆ ಇದನ್ನು ಎತ್ತಬಹುದು.

೩೬ ಆಯ್.ಎ. ೨೧೦

೫. ಇದು ಒಂದು ಪರಂತಕಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲು ಕಾಗದದ ಮೇಲಣ ಲಿಖಿತ ಸಂಗತಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕೆಂದಾಗ ಮೇಲ್ಮನವಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಎತ್ತಿದಾಗ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

೫೭ ಕಲ್ಕತ್ತ ೧೧೪

II. ಭಾರತೀಯ ಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನು

ಇದರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಯೋಜನೆ

ಭಾರತೀಯ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಾವಸಾನ ನಿರ್ವಹಣೆ

೧. ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಅವಧಿಯು ಗತಿಸಿಹೋಗುವುದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಣ ನಾಲ್ಕು ಪರಿಣಾಮಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ.

೧. ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಆದ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಕ್ಕುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬಹುವಿಧ ಹಕ್ಕುಗಳುಂಟಾಗುವವು - ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನಿನ ಕಲಮು ೩.

೨. ಅದು ಅವನ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಅವನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಲಂ ೨೮ ಉಪಶಮನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ - ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನು ಕಲಮು ೨೮

೩. ಬೆಳಕು, ಗಾಳಿ, ದಾರಿ, ನೀರಿನ ಮೂಲಾಧಾರಗಳು, ನೀರಿನ ಬಳಕೆ ಇಲ್ಲವೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅನುಭೋಗದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಇದು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.- ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕಲಮು ೨೬

೪. ಇದು ಅನುಭೋಗದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಉಪಶಮನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

- ೧೮೮೨ರ ೫ನೆಯ ಮುಧಿನಿಯಮದ ಕಲಮು ೪೭

(೨), (೩), (೪) ಇವು ಚಿರಭೋಗದ ಹಕ್ಕಿನ ಕಾನೂನಿನ ಕೆಳಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. (೧) ಮಾತ್ರ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನಿನ ಕೆಳಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನು ಅನೇಕ ಕಾನೂನುಗಳ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇವೆರಡನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಬೇಕು.

III. ಭಾರತೀಯ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನು

ಇದರ ಅನ್ವಯಿಕೆ

೧. ರಾಜ್ಯ ಭೂಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ

೧. ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಇಡೀ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ - ಕಲಮು ೧ (೨)

೨. ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಾವೆ ಹೂಡಲು, ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು, ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು, ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

೩. ದಾವೆಯ ಕಾರಣ ಎಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಯಿತು ಅನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಅದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯಾದ ಹೊರಗಡೆ ಎಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರವು ನಡೆಯಿತೆಂಬ ವಿಷಯ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಅದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯಾ ಇಲ್ಲವೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯಾದ ಹೊರಗಡೆ ದಾವೆಯನ್ನು ಹೂಡುವುದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಅಂಥವುಗಳಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಪರದೇಶದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

೪. ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಪವಾದವಿದೆ. ಅದು ಕಲಮು ೧೧(೨) ರಲ್ಲಿ ಅಧಿನಿಯಮತಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಅದು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ; ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ದಾವೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಆಗ ಪರದೇಶದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ನಿಯಮಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪಕ್ಷಗಾರರು ಈ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅಂಥ ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ಖಾಯಂ ಆಗಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ನಿಯಮವು ಉಪಶಮನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

೨. ವ್ಯವಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ

೧) ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳು :

ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನು ಕೇವಲ ದಾವೆಗಳಿಗೆ, ಮೇಲ್ಮನವಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅರ್ಜಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ

ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನು ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರನ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅಹುದೋ? ಇಲ್ಲವೆ ಅಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಸಂಶಯದ ಕಾಲ ಇತ್ತು. ಪಕ್ಷಗಾರರು ತಮ್ಮ ವಿವಾದವನ್ನು ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರನ ಮುಂದೆ ತಂದಾಗ ಆ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರನು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನಿನ ಅನ್ವಯ ಹಾಗೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಪಕ್ಷಗಾರರು ತಮ್ಮ ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರನು ಅದನ್ನು ಬಿಡಬಹುದಾದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಈಗ ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ಪ್ರಿವ್ಹಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ನಿರ್ಣಯದಿಂದ ನಿವಾರಿಸಲಾಗಿದೆ.

(೧೯೨೯) ೫೬ I.A. ೧೨೮.

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಪಕ್ಷಗಾರರು ತಮ್ಮ ಖಾಸಗಿ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನನ್ನು ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳಸುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಈ ನಿರ್ಣಯ ಹೋಗಿದೆ.

ಇದು ಒಪ್ಪಂದ ಕಾನೂನಿನ ಕಲಮು ೨೮, ಮತ್ತು ೨೩ ಇವುಗಳ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

೨) ಕಂಪನಿಯ ಕಾನೂನಿನನ್ವಯ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳು.

ಕಂಪನಿಯು ವಿಸರ್ಜನೆಯಾಗುವಾಗ ಆ ಕಂಪನಿಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಲಿಕ್ವಿಡೇಟರರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಂಪನಿ ಕಾನೂನು ಕಲಮು ೧೮೬ ಇದರ ಅನ್ವಯ ಲಿಕ್ವಿಡೇಟರನು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಂಪನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಬಾಕಿ ಹಣವನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರ್ಟಿನಿಂದ ಆದೇಶ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಇದು ಒಂದು ದಾವೆಯಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಅನೇಕ ದಾವೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದರ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ವಿಶೇಷ ವ್ಯವಹರಣೆಯು ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಅನುಮತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಇಂತಹ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಕಂಪನಿ ಕಾನೂನಿನ ಕಲಮು ೧೮೬ರ ಅನ್ವಯ 'ಬಾಕಿ ಹಣ' ಅಂದರೆ ಅದು ಬಾಕಿ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ವಸೂಲು ಮಾಡಲು ಬರುವಂತಹದ್ದು ಇರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಅವಧಿ ಮೀರಿದ ಹಣವಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಅರ್ಥವು ಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನು ಇಂಥ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

೬೦ ಆಯ್.ಎ. ೧೩(೨೩)

೩) ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಅಧಿನಿಯಮ ಅನ್ವಯ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಂದಾಯ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಂದಾಯ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅಂಥ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಅಂಥ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರವು ಇರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ, ಭಾರತೀಯ ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಅಧಿನಿಯಮ ೧೯೨೨ ಕಲಮು ೬೬(೩) ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉಪಬಂಧ ಸಿಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲಮಿನ ಅನ್ವಯ ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಆದೇಶದಿಂದ ಬಾಧಿತನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದಾಗ ಅವನು ಕಮೀಷನರ್ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಬೇಕು. ಇಂಥ ಅರ್ಜಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನು ಇದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾಲಮಿತಿ ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

೪) ಕೆಲಸಗಾರರ ನಷ್ಟಪರಿಹಾರ ಕಮೀಷನರ್ ಅವರ ಮುಂದಿನ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳು :

ಕೆಲಸಗಾರರ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಅಧಿನಿಯಮ ೧೯೨೩ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಅಧಿನಿಯಮದಂತೆ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಅವರ ಕೆಲಸದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಯಗಳಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಉಬಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕರಣಗಳ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಕಮೀಷನರ್ ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಮೀಷನರ್ ಅವರು ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದು ನ್ಯಾಯಾಲಯವಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನು ಇವರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಆದ ನೋವು, ಅನ್ಯಾಯದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಮುಂದೆ ಯಾವುದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಉಪಬಂಧವನ್ನು ಮಾಡಿರದಿದ್ದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಆರು ತಿಂಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಎಂದು ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದೆ. ದಾವೆಗಳನ್ನು ಈ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ದಾಖಲು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

೫) ನೋಂದಣಿ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಣೆ.

i) ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸುವುದು - ೪ ತಿಂಗಳು

ii) ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳ ಸ್ವೀಕರಣೆಗೆ ಪಕ್ಷಕಾರರ ಹಾಜರಾತಿಗೆ ೪ ತಿಂಗಳು

೩. ಅಪರಾಧಿಕ (ಕ್ರಿಮಿನಲ್) ವ್ಯವಹರಣೆಗಳು

೧. ಅಪರಾಧಿಕ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸರಕಾರದ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಅಭಿಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೂಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವು ಸರಕಾರದ ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

೨. ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಕಾನೂನಿನ ಸೂತ್ರವು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಕಾಲ ಗತಿಸುವುದರಿಂದ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸರಕಾರದ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೩. ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನು ಅಪರಾಧಿಕ ಅಭಿಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

೪. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡಬಹುದು

೧) ಆಯಾ ಅಧಿನಿಯಮಗಳ ಅನ್ವಯ ಅಭಿಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೂಡುವ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಅನೇಕ ಅಧಿನಿಯಮಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಉದಾ : ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಅಧಿನಿಯಮ: ಕಲಮು ೧೨೮, ಅಫೀಮು ಅಧಿನಿಯಮ, ಸೀಮಾ ಸುಂಕಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, ಉಪ್ಪು ಮತ್ತು ಅಬಕಾರಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮಗಳು, ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿನಿಯಮ.

೨) ಅಪರಾಧಿಕ ಅಭಿಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅನ್ವಯ ಯಾವುದೇ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಉಪಬಂಧವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿರದಿದ್ದರೂ, ದಂಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮನವಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

೪. ಸಿವಿಲ್ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳು

೧) ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಮೂನೆಯ ದಾವೆಗಳ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅನುಚ್ಛೇದಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಶೇಷ ಅನುಚ್ಛೇದ ನಂ. ೧೨೦ ಇದು ಯಾವ ದಾವೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ದಾವೆಗೂ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಎಲ್ಲ ದಾವೆಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

೨) ಮೇಲ್ಮನವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎರಡು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ಮನವಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ (i) ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮತ್ತು (ii) ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಅಧಿನಿಯಮವು ಇವೆರಡೂ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ಮನವಿಗಾಗಿ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಮೇಲ್ಮನವಿಗಳನ್ನು ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

೩) ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಮೂನೆಯ ಅರ್ಜಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅನುಚ್ಛೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ದಾವೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅನುಚ್ಛೇದ ಗಳಿರುವಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಅನುಚ್ಛೇದ ೧೮೧ ಇದ್ದು ಇದರ ಅನ್ವಯ ಅರ್ಜಿ ಕೊಡಲು ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ ಕಲಮು ೪೮ರಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ ಅನ್ವಯ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿವೆ. ಹೀಗೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಜಿಗಳಿಗೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಅಧಿನಿಯಮ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ : (೧) ಒಂದು ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಪ್ರತಿ (ಪ್ರೊಬೇಟ್) ಮರಣಶಾಸನದ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಪ್ರತಿ. ಆಸ್ತಿಯ ಆಡಳಿತ ನಡೆಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಪತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿಗಳು.

೨) ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿಯಮಗಳನ್ವಯ ಮಾಡುವ ಅರ್ಜಿಗಳು.

೩೨ ಬಾಂಬೆ ೧

೪೮ ಕಲ್ಕತ್ತ ೮೧೭

೪೬ ಕಲ್ಕತ್ತ ೨೪೯

೩) ಸ್ಥಾನಿಕ ಇಲ್ಲವೆ ವಿಶೇಷ ಅಧಿನಿಯಮಗಳ ಅನ್ವಯ ಅಂತಹ ಅಧಿನಿಯಮವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸದಿದ್ದರೆ ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಏನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ.

ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು

೧) ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮವೇನೆಂದರೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ವಿಶೇಷ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ ಅದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಾದಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

೨) ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸರಕಾರವು ವಾದಿ ಅಂತಾ ಒಂದು ದಾವೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಾಲ ಗತಿಸುವುದು ಆ ಸರಕಾರದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಸಂವಿಧಾನದ ಈ ಸೂತ್ರವು ಅಪರಾಧಿಕ ಅಭಿಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೂ, ದಿವಾಣಿ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳು ಸರಕಾರದಿಂದ ಮಾಡಿದವುಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ

ನಕರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಸರಕಾರದಿಂದ ಮಾಡಲಾಗುವ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅನುಚ್ಛೇದ ೧೪೯ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಸರಕಾರ ತರುವ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ದಾವೆಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ೬೦ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸರಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ದಾವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು.

೧೫ ಮದ್ರಾಸ್ ೩೧೫.

ಅದರಂತೆ ಸರಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಪರಿಹಾರ ಕೇಳಿ ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮಾಡುವ ದಾವೆಗಳು ಸಹ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಗೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಅಧಿನಿಯಮದ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುತ್ತವೆ. ಇದು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಯಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸರಕಾರವು ಒಂದು ದಾವೆ ಮಾಡಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಈಗ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಅಧಿನಿಯಮವು ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಅಂದರೆ ಅವರು ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಸರಕಾರದ ನಿಗಮಗಳಿರಲಿ, ಈ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರತಿವಾದಿಗೆ ಹಾಗೂ ವಾದಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಾದಿಯು ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಸರಕಾರವೇ ಆಗಿರಲಿ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ವಾದವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರತಿವಾದಿಗೂ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

೩) ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಅಪವಾದಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

೩೭ ಬಾಂಬೆ ಎಸ್.ಆರ್. - ೪೭೧

ಕಲಮು ೧೦ :

ಯಾವನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನ್ಯಾಸಧಾರಿಯೆಂದು ಒಂದು ಆಸ್ತಿಯ ಕಬ್ಜೆಯನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ವಾದವು - ಲಭ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆ ಅವನ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾದ ವಾರಸುದಾರರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆ ಅವನು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲವೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ (ಅದರ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರತಿಫಲವಿಲ್ಲದೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಿದ್ದರೆ) ಒಂದು ಆಸ್ತಿಯ ಕಬ್ಜೆ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಅದರ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ದಾವೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಲಂಅನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಘೋಷಿಸಿದ ನ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸೂಚಿತ ಅವ್ಯಕ್ತ ನ್ಯಾಸ ಇಂಗಿತ ಅಥವ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಇಂಗಿತ ನ್ಯಾಸದ ನ್ಯಾಸಧಾರಿ (ಧರ್ಮದರ್ಶಿ)ಯು ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ವಾದದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ನ್ಯಾಸ, ಒಂದು ಇಂಗಿತ ಇಲ್ಲವೆ ರಚನಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಸಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು : ಕಲಮು ೧೦ರನ್ವಯ ವಿಶ್ವಾಸಾವಲಂಬಿ, ನಂಬಿಕೆಯ, ಕಬ್ಜೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳಲ್ಲ, ಉದಾ : ಒಬ್ಬ ಏಜೆಂಟ್, ಮ್ಯಾನೇಜರ್, ದಲ್ಲಾಳಿ, ಬೆನಾಮಿದಾರ, ಮರಣಶಾಸನ ನಿರ್ವಾಹಕ ಇಲ್ಲವೆ ಆಡಳಿತಗಾರ, ಬ್ಯಾಂಕರ್, ಪಾಲುಗಾರರಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿರುವವನು, ಒಂದು ಕಂಪನಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕ, ಇಲ್ಲವೆ ಒಂದು ಕಂಪನಿಯ ಸಮಾಪಕ, ಒಂದು ಅವಿಭಕ್ತ ಹಿಂದೂ ಕುಟುಂಬದ ಕರ್ತಾ, ಇಲ್ಲವೆ ಮ್ಯಾನೇಜರ್, ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಕಲಮು ೧೦ ಇದು ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ವಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

೪೪ ಮದ್ರಾಸ್ ೨೭೭ (೨೮೧-೨)

ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೇನು? ಯಾವುದೊಂದು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಒಂದು ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿಸಿರುವರೋ ಅದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

೪೯೧.ಅ.೩೭(೪೩)

೫೮೧.ಅ.೧

ಇದು ಹೀಗೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತನ್ಯಾಸದ ಧರ್ಮದಶಿಯು - ಸಹ ಈ ಕಲಮಿನ ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.

ವ್ಯಕ್ತ ನ್ಯಾಸಧರ್ಮದರ್ಶಿಯ (de son tort) ಅರ್ಥ :

ವಿವರಣೆ : ಹಿಂದೂ, ಮಹಮ್ಮದೀಯರು, ಧಾರ್ಮಿಕ ದತ್ತಿ ಉಂಬಳಿಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ನ್ಯಾಸಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಇಲ್ಲಿಯ ಮ್ಯಾನೇಜರರು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳು.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ : ಕಲಮು ೧೦ ಇದು ತಪ್ಪುಗಾರ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವನ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ವಾರಸುದಾರರಿಗೂ ಮತ್ತು ಅವನು ಅದನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟವರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರತಿಫಲಕೊಟ್ಟು ಪಡೆದುಕೊಂಡವರಿಗೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಫಲ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡವರು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ದರ್ಶಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಇದ್ದರೆ, ಅವರು ಕಾಲಪರಿಮಿತವಾದ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಿಂದ ಕೊಂಡವರು ಕೇವಲ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರತಿಫಲಕ್ಕೆ ಕೊಳ್ಳುವವರಾಗಿರದೆ ಆ ನ್ಯಾಸದ ವಿಷಯದ ಅಧಿನಿಯಮದ ಬಗ್ಗೆ ಮೌನ ಹೊಂದಿದವರಾಗಿರಬೇಕು. ನ್ಯಾಯಿಕ ನಿರ್ಣಯಗಳು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿವೆ.

ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಅಧಿನಿಯಮ ಕಲಮು ೨೯ ಉಪಕಲಮು ೩(೧೧) ಇದು ಭಾರತೀಯ ವಿಚ್ಛೇದನ ಅಧಿನಿಯಮ (೧೮೬೯ನೆಯ ಅಧಿನಿಯಮ) ಇದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

(ಪುಟ ಖಾಲಿ ಬಿಡಲಾಗಿದೆ - ಸಂ)

ವಿಶೇಷ ಕಾನೂನಿನ ವಿರುದ್ಧ :

೧. ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನಿನ ಹೊರತಾಗಿ ಇತರ ವಿಶೇಷ ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಾನೂನುಗಳು ಇದ್ದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಹ ದಾವೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಲು, ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು, ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿರುತ್ತವೆ. ವಿಶೇಷ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನುಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾನೂನು ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ?

೨. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕಲಮು ೨೯ರಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲಮಿನ ಅನ್ವಯ ವಿಶೇಷ ಕಾನೂನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

೩. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿ ಘರ್ಷಣೆ ವಿರೋಧವಿದ್ದರೆ ಆಗ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಅಧಿನಿಯಮದ ಕಲಮು ೨೯ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಯಾವ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದುದನ್ನು ಉಪಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ.

೪. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಅಧಿನಿಯಮ ಕಲಮು ೪, ೯ರಿಂದ ೧೮ ಮತ್ತು ೨೨ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಘರ್ಷಣೆಗಳಿದ್ದರೆ ಕಲಮು ೨೯ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. (ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುವುದೆ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ) ಮತ್ತು ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಳಿದ ಉಪಬಂಧಗಳು ಅನ್ವಯಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. (ವಿಶೇಷ ಕಾನೂನಿನ ಅನ್ವಯ ಅವು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆಂದು ಹೇಳದ ವಿನಹ)

ಕಾಲಪರಿಮಿತ ಕಾನೂನಿನ ಯೋಜನೆ

೧. ಭಾರತೀಯ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಅಧಿನಿಯಮವು ೨೯ ಕಲಮುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಒಂದು ಪರಿಶಿಷ್ಟವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

೨. ಈ ಪರಿಶಿಷ್ಟವನ್ನು ೩ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
ಮೊದಲನೆಯ ವಿಭಾಗವು - ದಾವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ.
ಎರಡನೆಯ ವಿಭಾಗವು - ಮೇಲ್ಮನವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ.
ಮೂರನೆಯ ವಿಭಾಗವು - ಅರ್ಜಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ.

೩. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ಮೂರು ಅಂಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧ನೆಯ ಅಂಕಣ : ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ದಾವೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ, ಅದರ ಸ್ವರೂಪ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಇಲ್ಲವೆ ಅರ್ಜಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವುದಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಗಗಳ ದಾವೆಗಳನ್ನು ಕಲಮು ೧೫೪ರ ಉಪಬಂಧದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ೯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಗಗಳ ಮೇಲ್ಮನವಿಗಳಿಗೆ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ೨೬ ನಮೂನೆಗಳ ಅರ್ಜಿಗಳಿಗೆ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉಪಬಂಧಕ್ಕೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅನುಚ್ಛೇದದ ಅಂಕಿಯೆಂದು ಕರೆಯಾಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ೧೮೯ ಅನುಚ್ಛೇದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಕೊನೆಯ ಅನುಚ್ಛೇದವು ೧೮೩ ಇರುತ್ತವೆ. ಅದೆಂದರೆ ಕೆಲವು ಅನುಚ್ಛೇದಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಅಂಕಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ 'ಅ' ಅಂಕಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಉಳಿದವುಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

೨ನೆಯ ಅಂಕಣ : ಯಾವ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದಾವೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಮೇಲ್ಮನವಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

೩ನೆಯ ಅಂಕಣ : ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಎಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದಾವೆ ಅಥವಾ ಮೇಲ್ಮನವಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

೪. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಅಧಿನಿಯಮದ ಕಲಮುಗಳು

ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿ ಅನುಭೋಗದ ಕಾನೂನಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿಯ ೩ ಅಂಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಈ ಪರಿಶಿಷ್ಟವು ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ್ದು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

IV ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಕಾನೂನು

೩ನೆಯ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೩ನೆಯ ಅಂಕಣದ ವಸ್ತು ವಿಷಯ

೧. ಅಂಕಣ ೩ ಇದು ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಎಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ.

೧) ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಯಾವಾಗಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ? ಯಾವ ಬಿಂದುವಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ?

೨) ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಉಗಮದ ಬಿಂದುವು ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆಯೆ? ಅಥವಾ ಹೊಸ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಬಿಂದುವು ಇರಬಲ್ಲುದೆ?

I ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಎಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ?

ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಎಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು.

೧. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವು ಹೀಗಿದೆ.

ಒಂದು ದಾವೆಯನ್ನು ಹೂಡಲು ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಇಲ್ಲವೆ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ೩ನೆಯ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಘಟನೆ ನಡೆದ ದಿನದಿಂದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಘಟನೆ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ವಾದಿಗೆ ೬೦-೬೨ ಈ ಘಟನೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಇದ್ದರೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಘಟನೆಯು ನಡೆದದ್ದೋ ಅಥವಾ ಆ ಘಟನೆ ನಡೆದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಇದ್ದು ೩ರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಘಟನೆ ನಡೆದದ್ದು ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿ ಅಂದಿನಿಂದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ದಾವೆಯ ಕಾರಣ ಈ ಕುರಿತು ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.

೧) ಒಂದು ದಾವೆಯ ಕಾರಣವು ಉಂಟಾದಾಗ ವಾದಿಯು ದಾವೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆ?

೨. ದಾವೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿ, ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಉದ್ಭವವಾದಾಗ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. - ಅನುಚ್ಛೇದ ೧೨೦ ಮೊದಲನೆಯ ಮೂಲಭೂತ ನಿಯಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಯಾವಾಗ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ.

i) ಮೂರನೆಯ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಘಟನೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದರ ಆ ದಾವೆಯು ಯಾವುದೆ ಅನುಚ್ಛೇದದ ಕೆಳಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ,

ii) ದಾವೆಯು ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅನುಚ್ಛೇದದ ಕೆಳಗೆ ಬರದಿದ್ದರೆ, ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನುಚ್ಛೇದ (೧೨೦) ಇದರ ಅಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಗ ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಉತ್ಪನ್ನ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ದಾವೆಯ ಕಾರಣವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ದಾವೆಯ ಕಾರಣ ಉಂಟಾಗಿದೆಯೆಂಬುದರ ಅರಿವು ವಾದಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅಂದರೆ ದಾವೆಯ ಕಾರಣ ಘಟಿಸಿದ ವೇಳೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಈ ದಾವೆಯ ಕಾರಣ ನಡೆದಿದೆಯೆಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ವಾದಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವೆನಿಸಿದಾಗ ಅವನಿಗೆ ದಾವೆಯ ಕಾರಣವು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅನ್ಯಾಯವೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ದಾವೆಯ ಕಾರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳುವಂತಹದು ಇರಬೇಕು.

iii) ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವಾಗ ಮರಣ ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ.

೧) ಒಬ್ಬನಿಗೆ ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಮೃತನಾದರೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಎಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಗುತ್ತದೆ?

೨) ಒಬ್ಬನಿಗೆ ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಉಂಟಾಗುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಮೃತನಾದರೆ ಆಗ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಎಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ?

I. ಒಬ್ಬನಿಗೆ ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಮುನ್ನವೇ ಮೃತನಾದರೆ ಆಗ ಆತನ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ವಾರಸುದಾರರು ಅಂತಹ ದಾವೆಯನ್ನು ಹೂಡಲು ಅರ್ಹರಿದ್ದರೆ, ಅಂದಿನಿಂದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

II. ಒಬ್ಬನ ವಿರುದ್ಧ ಒಂದು ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಉದ್ಭವವಾಗಬಹುದಿತ್ತೋ ಅಂಥ ಘಟನೆಗೆ ಮುನ್ನ ಅವನು ಮೃತನಾದರೆ, ಆಗ ಆತನ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ವಾರಸುದಾರರ ವಿರುದ್ಧ ದಾವೆಯನ್ನು ತರಬಹುದಾದ ದಿನದಿಂದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೂಲಭೂತ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅಪವಾದ - ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಕೂಡಲೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

೧. ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

೧) ಕೇಳಿದಾಗ ಹಣ ಕೊಡುವ ಮತ್ತು ಒಂದು ಬಿಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಹಣ ಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕಾದಾಗ ಇಲ್ಲವೆ ಒಂದು ಪ್ರೊನೋಟ ಕೇಳಿದಾಗ ಹಣ ಕೊಡುವ ವಚನ ಪತ್ರ.

ಈ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ಕೊಡಲು (ಮಾಗಣಿ) ಕೇಳಿದಾಗ ಮತ್ತು ಹಣಕೊಡಲು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ಅವನ ವಿರುದ್ಧ ದಾವೆ ಮಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹಣ ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ದಿನದಿಂದ ದಾವೇ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಅವನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ದಿನದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ದಿನಾಂಕ, ಇಲ್ಲವೆ ಬಿಲ್ಲಿನ ದಿನಾಂಕ, ಇಲ್ಲವೆ ವಚನ ಪತ್ರದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವ ಮುನ್ನ.

೫೭-೫೮-೫೯-೬೭-೭೩

೨) ಒಂದು ಒತ್ತೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ದಾವೆ.

ಸರಕುಗಳನ್ನು ಒತ್ತೆಇಟ್ಟು ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವನು ಆ ಸರಕಿನ ಮೇಲೆ ಸಾಲ ತಿರುಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವನಿಗೆ ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟ ದಿನದಿಂದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಆರಂಭವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ಒತ್ತೆ ಇಟ್ಟ ದಿನದಿಂದ ಅದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ - ೧೪೫.

ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಉಂಟಾದಾಗಲೂ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು
ಆರಂಭವಾಗದಿರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳು - ಕಲಮು ೬, ೭, ೮

೧. ಒಬ್ಬನಿಗೆ ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ್ಯೂ ಹಕ್ಕು ದೊರೆತ ದಿನ ಅವನು ದಾವೆ ಹೂಡಲು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

೨. ಈ ಅಪವಾದದ ಮೇರೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ದಾವೆ ಹೂಡುವ ಹಕ್ಕು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ್ಯೂ ಅವನು ದಾವೆ ಹೂಡಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದುದರಿಂದ ಅವನ ವಿರುದ್ಧ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಆರಂಭವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೩. ಕೇವಲ ಮೂರು ರೀತಿಯ ಅಸಮರ್ಥತೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

೧) ಅಲ್ಪವಯಿ ೨) ಹುಚ್ಚು ೩) ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯ (ಮತಿ ಹೀನತೆ).

೪. ಒಬ್ಬನು ದಾವೆ ಹೂಡಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದವನಿಗೆ ಆ ಅಸಮರ್ಥತೆಯು ನಿವಾರಣೆಯಾದ ದಿನದಿಂದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

೫. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಸಮರ್ಥತೆಗಳು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಒಂದರ ನಂತರ ಒಂದರಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಆ ಎಲ್ಲ ಅಸಮರ್ಥತೆಗಳು ನಿವಾರಣೆಯಾದ ದಿನಗಳಿಂದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

೬. ಆ ಅಸಮರ್ಥತೆಯು ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಮರಣದವರೆಗೂ ಮುಂದುವರೆದರೆ ಆಗ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಆತನ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ವಾರಸುದಾರರ ವಿರುದ್ಧ ಅವನ ಮರಣದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

೭. ಆತನ ಮರಣದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವನ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ವಾರಸುದಾರನು ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಗ ಆತನ ಆ ಅಸಮರ್ಥತೆಯು ನಿವಾರಣೆಯಾದ ನಂತರ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

೮. ಜಂಟಿಯಾಗಿ ದಾವೆ ಮಾಡಲು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವರು ಅಸಮರ್ಥರಾದಾಗ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ಪರಿಣಾಮವೇನು?

ಎರಡು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿಂಗಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು :

i) ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರೆ.

ii) ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರೆ

I. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರೆ.

i) ಅಸಮರ್ಥತೆಯು ಇಲ್ಲದ ಪಕ್ಷಗಾರರು ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳಿಗೆ ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಬಳಲುವ ಪಕ್ಷಗಾರರ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಇಲ್ಲವೆ ವಿಮೋಚನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ದೊರತ ಕೂಡಲೆ ಅವರೆಲ್ಲರ ವಿರುದ್ಧ ಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿ ಆರಂಭ ವಾಗುವುದು.

ii) ಇಂತಹ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಬಳಲುವವರಿಗೆ ಆ ಅಸಮರ್ಥತೆಯು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವವರೆಗೆ ಅಥವಾ ಆ ಅಸಮರ್ಥತೆಯುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನು ಆ ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ಆಗ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಯಾರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಆರಂಭ ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

II. ದಾವೆ ಹೂಡಲು ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳ ಎಲ್ಲರೂ ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳು :

i) ಎಲ್ಲರೂ ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಗ ಕಲಮು ೬ರಲ್ಲಿಯ ನಿಯಮಗಳು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ.

ii) ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದರೆ ಆಗ ಕಲಮು ೭ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನೆಂದರೆ, ಅಸಮರ್ಥನೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಇನ್ನೂ ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವವರ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲನೇ? ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೌದು ಎಂದು ಎಂದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಅಸಮರ್ಥತೆಯು ನಿವಾರಣೆ ಯಾವ ಕ್ಷಣದಿಂದ ಎಲ್ಲರ ವಿರುದ್ಧ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರವು ಇಲ್ಲವೆಂದಾಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವವರೆಗೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೯. ಆ ಅಸಮರ್ಥತೆಯು ಸಮಾಪ್ತಿಯಾದ ಯಾವ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಆ ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ದಾವೆ ಮಾಡಬಹುದು?

೧. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮೂರು ಉತ್ತರಗಳಿರುತ್ತವೆ.

i) ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಅವನಿಗೆ ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ದಿನದಿಂದ ಎಂದರೆ ಅವನ ಅಸಮರ್ಥತೆಯು ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯಾದ ಅವಧಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇದ್ದರೆ ಉದಾ : ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿ ೧೨ ವರ್ಷಗಳು - ೧೯೨೦ರಿಂದ ೧೯೩೨ರವರೆಗೆ.

ಅಸಮರ್ಥತೆಯ ವರ್ಷಗಳು - ೪ ವರ್ಷಗಳು ಅಂದರೆ ೧೯೨೪ರಿಂದ ೧೯೩೭ರವರೆಗೆ.

ಉಳಿದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು - ೯ ವರ್ಷಗಳು, ದಾವೆಯನ್ನು ೧೯೩೨ಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಮಾಡಬೇಕು.

ದಾವೆಯನ್ನು ೯ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು ಎಂದರೆ ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ೧೨ ವರ್ಷಗೊಳಗಾಗಿ ಅಂದರೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿ ಲಾಭ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಅವಧಿಯ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಂದಿನಿಂದ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ii) ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಅಸಮರ್ಥತೆಯು ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಂಡ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯದು ಇದ್ದರೆ - ಅವನಿಗೆ ಆತನ ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಯಾವ ಲಾಭವೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಅವನು ಎಂದು ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದನೋ, ಆ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ೧ ವರ್ಷ, ೧೯೨೦ರಿಂದ ೧೯೨೧

ಅಸಮರ್ಥತೆಯ ವರ್ಷಗಳು - ೪ ವರ್ಷಗಳು - ಎಸ್.ಪಿ. ೧೯೨೪ : ೧೯೨೫

ಆದ್ದರಿಂದ ದಾವೆಯನ್ನು ೧೯೨೫ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು.

iii) ಈ ಅಸಮರ್ಥತೆಯು ನಿವಾರಣೆಯಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ಅಸಮರ್ಥತೆಯು ನಿವಾರಣೆಯಾದಾಗ ೩ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿಯು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದಾಗ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿಯು ೬ ವರ್ಷಗಳು - ೧೯೨೦ ರಿಂದ ೧೯೨೬.

ಅಸಮರ್ಥತೆಯ ಕಾಲ ೪ ವರ್ಷಗಳು - ೧೯೨೪ : ೧೯೩೦ ಅಸಮರ್ಥತೆಯು ನಿವಾರಣೆಯಾದ ನಂತರ ಉಳಿದ ಅವಧಿಯು ೨ ವರ್ಷಗಳು. ಅಸಮರ್ಥತೆಯು ನಿವಾರಣೆಯಾದ ನಂತರ ಎಂದರೆ ೧೯೨೪ರ ನಂತರ ೩ ವರ್ಷದೊಳಗೆ ದಾವೆ ಹೂಡತಕ್ಕದ್ದು.

೧೦. ಈ ಅಸಮರ್ಥತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು.

೧) ಈ ಕಲಮು ಕೇವಲ ದಾವೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಡಿಕ್ರಿ ಅಮಲ ಬಜಾವಣೆ ಅರ್ಜಿಗಳು (ದರಖಾಸ್ತ)ಗಳಿಗೆ ಮತಾರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಮೇಲ್ಮನವಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಅರ್ಜಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

೨) ಒಬ್ಬನಿಗೆ ದಾವೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ಅವನು ಈ ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಕಲಮು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಸಮರ್ಥತೆಯು ಹಕ್ಕು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ನಂತರ ಉದ್ಭವಿಸಿದಲ್ಲಿ ಈ ಕಲಮು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

೩) ಈ ಕಲಮು ವಾದಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ದಾವೆ ಹೂಡಲು ಅರ್ಹತೆಯುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಸಮರ್ಥತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಅಥವಾ ಯಾವನ ವಿರುದ್ಧ ದಾವೆಯನ್ನು ಹೂಡಬಹುದೋ ಅಂಥವನ ಅಸಮರ್ಥತೆಯು ಈ ಕಲಮಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರೂ ವಾದಿಗೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ಮೂಲಭೂತ ನಿಯಮವೇನೆಂದರೆ ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಬಳಲದೇ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ೩ನೆಯ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದ ಘಟನೆಯು ನಡೆದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ೩ನೆಯ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಘಟನೆ ಕಾಣಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ ದಾವೆಯ ಕಾರಣ ಉಂಟಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೂಲಭೂತ ನಿಯಮ - II

೧. ಒಮ್ಮೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಆರಂಭವಾದ ನಂತರ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಅಸಮರ್ಥತೆ ಅಥವಾ ದಾವೆ ಹೂಡಲು ಅಶಕ್ತತೆಯು ಅದನ್ನು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

೨. ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಅದು ಎಂದಿಗೂ ಅಮಾನತಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮನೋವಿಕಲತೆ ಹೊಂದಿದರೆ ಅಥವಾ ಅವನಿಗೆ ದಾವೆ ಹೂಡುವ ಹಕ್ಕು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ನಂತರ ಅವನು ಮೃತಪಟ್ಟರೆ, ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಅವನ ವಿರುದ್ಧ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

II. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಆರಂಭಿಕ ಬಿಂದು ಇರುತ್ತದೆಯೆ? ಇಲ್ಲವೆ ಹೊಸ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಬಿಂದು ಇರಬಹುದೆ ?

೧. ಹೊಸ ದಾವೆಯ ಕಾರಣ ಪ್ರಾಪ್ತತೆಗೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಬಿಂದುವಿನ ನಡುವೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ದಾವೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಹೊಸ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಬಿಂದುವಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

೨. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕಾನೂನಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮವೇನೆಂದರೆ ದಾವೆ ಹೂಡುವ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಬಿಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅದು ದಾವೆ ಹೂಡುವ ಹಕ್ಕು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

೩. ಒಂದೇ ದಾವೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೊಸ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಬಿಂದು ಇರುವಂತಹ ಮೂರು ಪ್ರಕರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ.

i) ಯಾವ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಪತ್ರ ಇರುತ್ತದೆಯೊ

ii) ಯಾವ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಶಃ ಹಣ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ

iii) ಯಾವ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ದಾವೆಯ ಕಾರಣ ಒಪ್ಪಂದದ ಹೊರತಾಗಿ ಅಥವಾ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿರುತ್ತದೆಯೋ

ಈ ಮೂರು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಹೊಸ ಕಾಲ ಬಿಂದು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಲಮು ೧೯ - ಸ್ವೀಕೃತಿ

I. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ :

೧. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯ ಅವಧಿಯು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಮುಗಿಯುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ

ಸ್ವೀಕೃತಿಯಾಗಿ ಅವಧಿಯು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಮಾಡಿದ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೨. ಸ್ವೀಕೃತಿಯು ಲಿಖಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು.

೩. ಸ್ವೀಕೃತಿಗೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯುಳ್ಳ ಕಕ್ಷಿಗಾರನು ಅಥವಾ ಅವನಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದ ಏಜೆಂಟನು ಸಹಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

೪. ಈ ಸ್ವೀಕೃತಿಯನ್ನು ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವನಿಗೇ ನೀಡಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ.

೫. ಈ ಸ್ವೀಕೃತಿಯು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಇದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಹಣಸಂದಾಯ ಮಾಡುವ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲೇಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿ ಇದು ಹಣ ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವ ನಿರಾಕರಣೆ ಅಥವಾ ವಜಾ ಮಾಡುವ ಕ್ಲೇಮ್ ಮಾಗಣೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದು.

II. ಕಲಂ ೨೧(೨) - ಜಂಟಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತಿ.

೧. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಆಸ್ತಿ ಅಥವಾ ಹಕ್ಕನ್ನು ಜಂಟಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯುಳ್ಳ ಜಂಟೀ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು, ಪಾಲುಗಾರರು, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರು, ಒತ್ತೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡವರು, ಮುಂತಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ಲೇಮ್ (ಮಾಗಣೆ) ಮಾಡಿದಾಗ ಅದರ ಸ್ವೀಕೃತಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಒಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಅವರ ಏಜೆಂಟನು ಸಹಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಋಣಭಾರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

III. ಕಲಂ ೨೧ (೩) ಹಿಂದೂ ವಿಧವೆಯಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತ.

ಹಿಂದೂ ವಿಧವೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಮಿತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಮಾಲೀಕನಿಂದ ಪಡೆದ ಸ್ವೀಕೃತಿಯು ಅವರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಂಧನಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

IV. ಕಲಮು ೨೧ (೩) ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕನಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತಿ.

ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಅಥವಾ ಅವನ ಏಜಂಟನು ಸಹಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ವೀಕೃತಿಯು ಒಂದು ವೇಳೆ ಅದು ಇಡೀ ಕುಟುಂಬದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದರೆ ಅದು ಆ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಬಂಧನಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಾಲದ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡುವುದು ಇಲ್ಲವೆ
ವಾರಸುತನ ಕಲಮು ೨೦ - ಅಸಲಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗಶಃ ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವಿಕೆ

೧. ಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯು ಮುಗಿಯುವ ಮೊದಲೇ ಅದನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿರಬೇಕು.

೨. ಈ ಹಣವನ್ನು ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವನು ಇಲ್ಲವೆ ಅವನಿಂದ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದ ಏಜೆಂಟನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿರಬೇಕು.

೩. ಈ ಸಂದಾಯವನ್ನು ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಮಾಡಿರಬೇಕು.

ಕಲಮು ೨೩ - ಸತತವಾಗಿ ಕರಾರಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಂದದ ಹೊರತಾಗಿ ಸತತವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಅಕ್ರಮ ಕೃತ್ಯ

೧. ಸತತ ಕರಾರು ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಅಥವಾ ಸತತ ಅಕ್ರಮ ಕೃತ್ಯದ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಮ್ಮೆ ಕರಾರು ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಅಥವಾ ಅಕ್ರಮ ಕೃತ್ಯ ಎಸಗಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿಯ ಅವಧಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ - ಸತತ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮತ್ತು ಸತತ ಅಕ್ರಮ ಕೃತ್ಯ ಅಂದರೇನು?

ಸತತ ಕರಾರು ಉಲ್ಲಂಘನೆ

೧. ಒಂದು ಬಾಡಿಗೆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ದುರಸ್ತಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕರಾರು ಆ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡದಿರುವ ಸಮಯದವರೆಗೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅದನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

೨. ಆ ಬಾಡಿಗೆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಆ ಕಟ್ಟಡದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದು.

ಒಂದು ಅಪಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸತತ ಅಕ್ರಮ ಕೃತ್ಯಗಳು

೧. ಒಂದು ವ್ಯಾಪಾರ ಚಿನ್ಹೆಯ ಉಲ್ಲಂಘನೆ.

೨. ಒಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಮರಳಲು ನಿರಾಕರಿಸುವಿಕೆ.

ಈ ಮೇಲಣ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ದಾವೆ ಹೂಡುವ ಹಕ್ಕು ಪ್ರತಿದಿನವು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ.

೩. ಸತತ ಅಕ್ರಮ ಕೃತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸತತವಲ್ಲದ ಅಕ್ರಮ ಕೃತ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಅಕ್ರಮ ಕೃತ್ಯವು ಒಮ್ಮೆಯೇ ನಡೆದರೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಸತತವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಅಕ್ರಮ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಎಸಗುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಸತತ ಅಕ್ರಮ ಕೃತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸತತ ಅಕ್ರಮ ಕೃತ್ಯದ ಪ್ರಕರಣವು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಅಕ್ರಮ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಎಸಗುವ ಪ್ರಕರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಹ ಅಕ್ರಮ ಕೃತ್ಯದ ಪರಿಣಾಮದ ಸತತ ಮುಂದುವರಿಕೆಯ ಪ್ರಕರಣವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

●

ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಶಿಲ್ಪಿಗಳೂ ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಆತ್ಮಗೌರವ ಹಾಗೂ ಹೋರಾಟದ ಪ್ರತೀಕವೂ ಆದ ಡಾ|| ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಡಾ|| ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಬರಹಗಳ ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಜನತೆಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬಯಸುತ್ತದೆ.

ಡಾ|| ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಜನ್ಮಶತಾಬ್ದಿ ಅಂಗವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಕೃತಿಸರಣಿಯ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಪುಟ, ಭಾಗ - ೧ ಇದು.